[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Gorra super Matthæum

Sup matheu

Gorra sup mathe'm

Sume tibi librum grande et scribe in eo stilo hois

Hec vba scripta sut ysa. viij. in qbus
insinua'. quadrupx ca huj libri. Pmo
effic' ibi. Sume t. Sc'a materialis ibi libru
grandem. Tcia finalis ibi. Et scribe i eo.
Quarta formalis ibi. Stilo hominis. Effic'
eni insinuat' dupx. pmo mediata ex
psona hominis cu loquitur cu d'. Sume
tibi. Scda mediata cu d'. libru grande.
loquit'. eni spus scus ysa. p que intelligi'
designat'. Matheus psona. Ergo lo
quens spus scus e. qui e ca effic' me
diata veteris z noui testamti. Veteris
eni ps lingwa mea calamus scribe r t.
Noui m'. x'. Non vos estis qui loq
mini s; spus pris vri qui loq'r in vob.
In psona cui pmo dirigit'. ysa cu p q.
Matheus designari pt. pmo rone in
terpretationis. ysa. n. interpretat'. salus dni.
z matheus salute ad dm. i. adno iv.
mediante demonstravit. m'. v'. Ipse sal
uu faciet plebi sui a petis eorp. 2°
quia sicut ille expssius de icarna'ce
pphauit. vn Jo' in plogo ysa. Omis
eius cura de adventu x' fuit. Sic z iste
expssius z diffusius x' incarnacionem
s' nativitate z genacionem tpalem ptractu
uit. Vnde infra planius patebit. 3°
q sicut ille pmus e i ordine pphetarum
ut d'. Jo' in plogo biblie. sic z iste
i ordine euangelistarum sic d'. Jo' in p
logo. m'. iiij°. qui sic iste dat' fuit
in portet' ysa. v°. sic z iste i ex' paro
do. vt d'. cass. ut. i. s'. m'. Iste sic
spus scus monuit ysa. ad pphandu. s'
matheu euangelistam ad scribendu. 2°
ut dcm e. Tangit' in vbis dcis ca
materialis cu d'. libru grande. liber ei
grandis lib p°. e ul uita x' ul doctrina
eloquiu eius. de hoc eni d'. apoc. v°. vidi
in dextra sedentis sup thronu libru

scriptu intus z foris. signatu sigillis
septe. i. septe donis spus sci. ul ista
sigilla septe de quibus erit x'. sigt
incarnato baptismus passio. descensus
ad inferos. resurrc' ascensio in celum
adventus ad iudicium. Ex hic e lib'. de
quo ecclici'. iiij°. hec omia lib'. uite in
testamentis altissimi z agnitio ueritatis
Ipse eni e ueritas cu' ad ecclm. z uia qt'
ad sui. et uita qntu ad pmu. Et bn d'.
liber. ad libri eni constitucionem concurrit
pell' tenuis uisa extensa. inscripto liga
ta. ordinacio. xpus eni pellem huit hu
ani q. corperitat'. Job. i°. pelle pro
pelle. Tenuis fuit p humilitate. uisus
p paupertate extensus p caritate. Inscrip
tus p omi uitutis z uirtutes expre impssio
nem. ligatus p multiplice penalitatem
ordinatus p commoda tmis z spus
conformitate. Ite in lib'. uitas conine'
p libru uitis acquit'. uitis confirmat'.
z error gmat'. ps. xv'. ut patet. Is
te liber fuit grandis altitudis quia
capite vnj°. vosq; ad celu attinge
bat stans in tra. Ite in logitudine. Sap'
viij°. attingit a fine usq; ad finem.
Ite in latitudie Je. xxiij°. celu z tram
ego impleo. Ite pfundi'tas. ps. Si des
cendes usq; ad infnu. Sic fuit e grandis
altitudie latitudie ptatis. logitudie
logaminitatis latitudie caritatis pfun
humanitatis pp h' d'. ps. Magnitudis
eius no e finis. d'. vn ecc'a xlviij°.
Virtute magnitudis eius qui enarrabit.
Tcio insinuat' in hijs vbis ca finalis
cu d'. scribe in eo. quia ad ro°. xv°.
Quecuq; scripta sut ad nram doctrina
scripta sut. hec aut scriptura sic. z tota
sacra scriptura. e ut credam' x' z ut cre
dentes vitam eternam heamus. Et d'. i eo
no de eo ad designadu huj' doctrine
utilitate qua ipse e uitas. Joh. xv°. e
m'. xxiij°. magister vester unus qui venire
es. utilitate q ysa d'. xlviij°. ego
dns ds tuus doces te utilia r c.
Et auctor qua omis ptas a dno deo
e. Joh. xix°. formata z vbis insim

at. in formalis cu d. s'cde hominis re-
hic enim d. q expressius x. cetis huma-
tate se scripsit, unde rabe in is tyrali gnera-
tione inchoauit & descripsit & in h. sup
Jo. & rabanus in glo. hoc euangelium dis-
tinguit ab aliis, lz enim omnes in hoc
conueniat q intendant de eodem s. xpo
hm notitia tradere. unde matheus qui est
primus pri. describes eius humanitate.
Johes qui est quartus eius diuinitate
ut d. aug. sup Johem & de concordan-
tia iiii. euangeliorum. Sed licet itum conueniat q.
ad intellectum litteralem. qr iiii. facies s.
viii. de quibus d. cum facie & intellectu.
litterali d. aplus cor. iii. Nos autem
reuelata facie gloriam domini speculan-
tes. Item quantum ad intellectum moralem
quia manus hominis habebat enim iiii.
partes. de qua manu ysa. xlix. manibus
meis descripsi te. Item quantum ad in-
tentionem finalem. qr pedes eorum pedes
recti. de quibus d. pedibus d. a. iiii. eiu-
state pulcri de pedibus & pn i. pe-
des eorum ad malum currunt. Quarta autem
facies intellectus finalis. pnt dici iiii.
facies d. s. hystorialem propheticam. publica-
lis & simpx doctrina que precipit et
prohibet. hortatur & dissuadet. Quatuor autem
penne intellectus spiritualis. i. sensus allegorice
dici pnt. transsitio ymaginatio. comparatio
& probatio. iiii. autem manus dici pnt. q.
ad sensum moralem. precepta mandata. testi-
monia & exempla. in quibus concordat sic d. Jo.
sup a. Et lz in iiii. istis modis conue-
niant. in h. tamen inde distinguuntur. primo quia
matheus agit de x. humanitate. unde tenet
figuram hominis in describendo istorum iiii.
animalium. Ezechielis primo. Marcus de resur-
rectione. unde tenet figuram leonis. lucas
uo de x. sacerdotio. unde tenet figuram ui-
tuli. Johes de eius natiuitate deitate.
unde tenet figuram aquile sup Jo. &
rabanus in glo. 2. tamen aug. i. lib.
de concordantia iiii. euangeliorum. Marcus
tenet figuram leonis. unde incipit in p.
d. primum uel simile leoni. qr dignitate
xpi regia maxime commendare uidetur.

Matheus uo figuram hominis x. qr sapiam
& doctrinam x. uidetur pertractare. unde et
ab ea incipit. lucas uo figuram uituli
eo q p. dignitatem sacerdotalem uidetur pertractare.
tenere. unde & a sacerdotio incipit. Iusta
uo iam dicta iiii. queritur. quare quatuor
euangelia conscripsunt euangelium. unde uidetur. Matheus
esse diminutus diminuit. uel alii qui scrip-
serunt postea superflue scripsisse. Videns
sup glo. Quatuor euangelia recepti sunt ulterius
alii scripserunt ut hiis quatuor tamquam rotis
iiii. in quadriga domini in quatuor partes mundi
trahenter. unde matheus scripsit ebraice in
iudea. Marcus grece in ythalia. lucas
grece in athaya. Johes grece in assya.
ut sic d. item sup gloz. ut genus hu-
manum quadriphana morte peperit horum
predicatione uiuificaret quadruplex mors
apte culpe incitatur & sic prima mors pt
dici transgressio legis naturalis in hoc modo
secunda in transgressione legis naturalis. 3a
transgressio mosayca. iiii. transgressio euange-
lice legis x. Item apte pene pt dici
de prima in hac uite ingressu. 2a in pro-
gressu. 3a in egressu. Quarta post egressum
miserie. uel prima pena contracta in hac ual-
le miserie. 2a pena que est in contracta disso-
lucio. Tercia pena que est anime separacio.
iiii. pena que est commixta in igne ge-
henne. Item uo litteralis. quare magis istorum
q euangelia quam aliorum recipiuntur. pt esse
q isti hystoriam euangelicam diligencius sunt
prosecuti. Ordo autem istorum euangeliorum et
mutuis accipi pt sic. Matheus enim ait de
x. humanitate & ideo primus quia primo d3.
cognoscere se esse hominis & dignitatem suam
attende. Ut ex. Iudicabo in ho q sit
bonum. Marcus autem ait de resurrectione. &
ideo secundus. quia cum considerat ho q sit. &
qualis & a quo. & pp quod resurgit.
Eph. v. Surge qui dormis etc.
lucas enim ait de sacerdotio. qr post sui
cognitionem & peccatorum purgationem immolat se
metipsum per bonorum operum consummationem. per
uoluntarie sacrificabo tibi etc. Johes enim
ait de celestibus. qr post in preterita solet
ho eleuari. qr per contemplationem unde Jacob

prius tuam. post modum accepit rachel etc. Ge-
nerationem eius quis enarrabit. Ysa. 73

Generacionem eius quis enarrabit ysaie :·:

p° Cantate domino canticum novum quia mirabi-
lia fecit. Fecit enim de simplici piscatore
primum papam. Mt. xvi°. Tu es petrus et super
hanc petram edificabo ecclesiam meam et por-
te inferi non prevalebunt adversus eam et tibi
dabo claves regni celorum. Fecit 2° de
crucifixo latrone primum celicolam. luce 23.
Amen dico tibi hodie mecum eris in paradyso.
Fecit 3° de persecutore precipuum predi-
catorem. Actuum ix°. Vas electionis est mihi
iste s. paulus ut portet nomen meum coram
gentibus et regibus et filiis israel. Fecit 4°
de publicano thelonario primum ewangelistam. Mt.
ix°. Cum transiret ihesus vidit hominem sedentem
in theloneo matheum nomine et dixit sequere
me et surgens secutus est eum. ei obediendo.
eum primum modum ewangelio et verbo et exemplo et scripto. Unde
matheo competit quod dicitur ysa. xl. primus
ad syon dicet ecce assum et ierusalem ewangelistam
dabo. primus est dei filius qui dicit apoc.
p°. ego sum primus et novissimus. dicit ad syon
i. ad ecclesiam adventum eius, que in specula
prestolante. Ecce assum. in carne assumpta per
presenciam temporalem per visibilem conversationem. et ierusalem
ewangelistam dabo. matheum s. qui scripsit in iudea
ewangelium incipiens a generatione temporali. dicens.
liber generationis ihesu christi filii david filii
abraham. Unde si voltus fiet antiqua
questio ysaie. generationem eius s. filii dei quis enar-
rabit. plana est. Respondeo ego matheus ewangelista
primus. in quo verbo prefixo patet commenda-
4 bilis excellentia ewangelii huius ex quatuor primi-
tas (?) in quibus ceteris excellentes. Scilicet
in materia sublimitatis. in dicendi auctoritate.
in forma facilitatis. in fine utilitatis. Ma-
terie sublimitas ostenditur cum dicitur generationem
eius quis enarrabit. generationem s. christi temporalem
sive qua ex patriarchis et regibus processit.
quam ceteris expressius et principalius ma-
theus describit. Unde in ministerio [illegible] qualis

de quibus dicitur ezech. i°. matheus tenet
figuram hominis quia ait de christi generatione
humana. sicut patet in inicio sui ewangelii.
quod sic inchoat. liber generationis ihesu christi
filii david. Greg. xxxiiii. Cum hominem scilicet
math. similitudo altius homine s. christo. Marcus
tenet figuram leonis quia ait specialiter
de christi resurrectione. qui tanquam leo fortissimus
de victa morte triumphans tercia die
surrexit. Unde apoc. v°. Vicit leo de
tribu iuda. cui consonat quod inchoat ewangelium
suum a clamore in deserto dicens vox
clamantis in deserto. Lucas tenet figuram
vituli quod erat animal ymolatum quia
specialiter intendit de passione christi pro nobis
ymolati sive sacrificio christi. Unde inchoat
ewangelium suum a sacerdote dicens. Fuit in diebus
herodis sacerdos quidam etc. Sacerdo-
tum autem erat vitulos ymolare. Super
illud ps. Tunc imponent super altare
tuum vitulos. Iohannes tenet figuram aqui-
le. quia ait de christi divinitate expressius
~~exp~~ ceteris. Unde ad modum aquile ceteris
lympidius vidit et sublimius volavit
quia usque ad intuendam divinarum personarum
originem et distinctionem et earum coeternitatem
et consubstancialitatem. intellectuales oculos
elevavit cum dixit. In principio erat verbum
et verbum erat apud deum et deus erat verbum.
Ubi apoc. viii. Vidi et audivi vocem
unius aquile. volantis per medium ce-
lum et licet appareret unum ewangelium tamen
qualis talibus ut dictum est, tamen in quo
facies unum et quatuor penne unum. facies
est ad fidem. penne ad contemplationem pertinet
nam sic homo habet cognoscere per faciem
sic deus per fidem. Et quatuor quoque facies
unum. quia una fiat noticia fidei in
quantum ad incarnationis passionis re-
surrectionis et ascensionis misterium in sin-
gulis ewangeliis. Et quatuor penne unum
quia eadem de divinitate contemplati sunt
unitate essentie et trinitate personarum.
Spiritualiter autem quibus iustus debet here
fuerit homines per [illegible] et [illegible]. Vitu-
li per carnis mortificationem. leonis per
constantie fortitudinem. aquile per contemplationem
[illegible] et fuit homo nascendo. Vitulus

moriendo. leo resurgendo. aquila ascen-
dendo. Matheus expressius intuitus est
ipsum hominem. lucas uitulum. Marcus
leonem. Johannes aquilam et ideo distincti sunt
Jam patet que sit causa materialis huius libri
quia generacio humanalis christi. Sed causa ef-
ficiens causa additur. quintuplex enim quedam naturalis
singulare auctoris sicut in psalmo Quis
deus magnus sicut deus noster quasi diceret
nullus. Aug. dimitte p. n. Quis ps · eff
potest dicere mundum est cor meum. purus sum
a peccato quasi diceret nullus aut pauca sunt
hoc multiplicatur in hoc nomine quasi. dicit
causa efficiens huius libri prima et principalis
est spiritus sanctus de qua Job xxxviii. c. Job
Posuit in uisceribus hominis scilicet Mathei
qui inter sanctos aialia tenet figuram hominis
/ Sapientiam aut quis dedit gallo gra-
no Matheo scilicet intelligenciam ut intel-
ligat ortum solis iusticie. Unde deus
deus mittens spiritum sanctum suum id est sapientie ix.
sensum aut tuum quis sciret nisi tu de-
deris sapientiam et miseris spiritum sanctum tuum
de altissimis. ps. Quis sicut dominus deus ps
noster qui in altis habitat per insuperabilem
maiestatem et humilia respicit per in-
comparabilem humilitatem in celo et in terra
per incomprehensibilem sui personam accep-
cionem equitate iusticiis de terra i.
de terrenis actibus in operibus bonis
spiritualibus. Matheum scilicet in suo consistorio
ad exemplum et destore eriges pauperem
in sublimatione ad discipulatum. ut se-
deat cum principibus. cum senatoribus populi sui
gloriosus cum apostolis in exaltacione ad apo-
stolatum et libri scribendum. Jo sup i.
luce xxi. Ego dabo uobis os et Jo
sapientiam dicit loquens in persona christi. uos
ad extreme attendite et ego sum qui prior
uos uiua preferat et ego sum qui loquor
Mt. x. Non enim uos estis qui loqui-
mini et sic causa secundaria et quasi instrumentalis
est. Matheus qui potuit dicere cum psalmista
lingua mea calamus scribe glo. spiritus sancti
uelociter scribentis. Calamus est instrumen-
tum scribe ad scribendum et sic scriba uelociter
scribit. Sic Matheus instrumentum spiritus sancti
ad libri scribendum. Hic est iste diues
de quo Eccl. xxxi. beatus diues qui Ecc
inuentus est sine macula. Christus diues at-
tencione in mundana conuersatione sed inuen-
tus est sine macula in obediendi promptitudine
et postmodum non abiit sed post christum in uolun-
taria paupertate. nec sperauit in thesau-
ris. scilicet in mercede largitatis diuine. quis
est et laudabimus eum. Unde. Matheus
est. Jam appet que sit materialis que
efficiens. Sequitur que sit causa formalis sui formalis
modus agendi. quia narratiuus quod
notatur cum dicit. Narrabit sicut dicit hugo Hugo
de origine scripturarum in ista scriptura non est iste
modus artificialis qui est in aliis sciencijs
humanis. scilicet diffinitiuus diuisiuus argu-
mentatiuus. cuius racio est quia ea que continentur
in scriptura ista non indiget aliqua racionis
inuestigacione sed statim manifeste sunt
homini fideli. Unde Matheus potuit dicere
cum ps. Narrabo nomen tuum fratribus meis
scilicet iudeis. Ipse enim in iudea scripsit
in medio et late prima. Joh p. Quod Job
audiuimus annunciamus uobis et uos soci-
etatem habeatis nobiscum Christo que sit
causa materialis huius operis. que efficiens
que formalis. Sequitur que sit causa finalis Finis
que notatur in hoc uerbo composito enar-
rabit i. ex aliis narrabit et implicatur
duplex finis scilicet unus ex parte auditoris
scilicet diuine ueritatis cognicio secundus ex parte
doctoris scilicet uite eterne adepcio. primus
quasi finis et proximus est scilicet diuine ueritatis
cognicio. Thobie xiii. Confitemini domino Thobie
filii israel. ipsum conspectu gencium laudate
eum quoniam ideo dispersit uos inter gentes
que ignorant eum. ut enarretis mi-
rabilia eius et faciatis scire eos quod
non est alius deus omnipotens preter eum
ps filii israel qui resurget et narra- ps
bunt filiis suis. Ut ponant in deo spem
suam et non obliuiscantur operum dei et man-
data eius exquirant. Secundus finis
et ultimus est uite eterne adepcio. Eccl.
xxiiii. Qui audit me non confundetur
et qui operantur in me non peccabunt

qui elucidat me vitam eternam habebunt. Felix
et appetendum sapientia ewangelica cuius audientia
tollit confusionem ignorantie. quia qui audit
me non confundetur. cuius observantia nescit transgres-
sionem culpe quia qui operantur in me
non peccabunt. cuius divulgatio et doctrina
meretur adoptionem vite eterne. quia qui
elucidant me vitam eternam habebunt. Ing
p. gaudet etc. ad quam nos perducat
filius dei qui est benedictus in secula seculorum amen

Matheus ps. prologus in

tres partes dividitur. In quarum prima auctor
describitur. Ibi Matheus. In secunda opus
distinguitur. 1. duorum in generatione. Tercio
fructus promittitur. ibi. In quo ewangelio est
utile. Auctor vero describitur ex quatuor
ex nomine quia Matheus. ex origine
quia iudeus. ex scribendi ordine quia
primus. ex conditione quia ad dominum vocatus
dicitur. Matheus qui interpretatur donatus
qui et Levi dictus est. Luce v. qui interpretatur
assumptus. ipse et publicanum se vocat
Mt. x. Sic hemus tria nomina quorum unum
designatum culpe quia consistit. scilicet
publicanus. secundum mutatione quia accepit scilicet Matheus
tertium gratie ad quam ascendit scilicet Levi. nam ex
statu culpe. dono mutatione assumptus est
ad officium gratie et predicationis. subditur 2o
origo cum dicitur ex iudea. quia iudeus fuit
additur 3o ordo quia sicut in ordine ewangelistarum
primus ponitur. ita ewangelium in iudea primus ante
nullos et prius quam alii vel primus quam nullus in
iudea scripsit. quia nullus aliorum scrip-
sit ewangelium in iudea sed ipse in iudea et iudeis
et iudaice id est ebraice scripsit. Tertio dicit
Matheus fecit ad potiorem renovationem
ut domui gratie reddat quod ex iudea fuit
ad iudeorum conformationem ne de mia de-
sperent. quod ewangelium primus fecit ad divinum
munus commendationem ne aliqui desperatum
diffidat. 4o conditio cum dicitur. cuius vocatio
ad deum. de qua infra primus fuit ex
(nono)

publicis actibus qui sunt circa thelonea
vectigalia vel pedagia et dicitur a publico
qui primus fecit iudea tributarium. Unde
publicani dicuntur. Unde dicitur tributorum exacto-
res. vel quia publicis actibus vacant. Duo
rum in generatione. Hic est secunda pars in qua
opus distinguitur quo ad tria. primo quo
ad procedendi formam. secundo quo ad causam ibi.
Et numero satisfaciens. 3o quo ad sig-
nificationem ibi. Quorum omnium tempus. Tertia
quod dicitur scilicet quis modus procedendi. et
que huius dicti causa. et que significatio. prima hec.
modus autem procedendi matheus est in
ad principium ewangelii in quo generationem christi
texuit. temporalis notificatur. quo ad tri-
plicem quo ad generationis principium quod est duplex
scilicet abraham et david. quo ad genera-
tionis progressum vel generationis ingressum
qui fuit per xlii. patres. quo ad gene-
rationis finem qui fuit Christus. Tene-
mus generationis ordo et series in principibus
texebatur. dicitur quod ita scripsit Matheus
premittens id est primo ponens in
generatione christi id est in serie generationis christi.
principia duorum id est duos homines principia
cipia. abraham et david. Unde dicitur liber
generationis Ihesu Christi filii david filii
abraham. vel principia duorum scilicet generum
hominum patriarcharum et regum. Duorum di-
co unius scilicet abraham. cuius prima circumcisio
suscepta fuit ex mandato dei. Genesis
xvii. In carne nam in spiritu et spiritualiter
incepit a Christo. alterius scilicet david. cuius
secundum cor id est secundum voluntatem dei. electio fuit
primi regum xvi. et Actuum xiii. Inveni
David filium Yesse virum secundum
cor meum. hoc dicitur ad differentiam Saul
qui electus est vi et non dei. vel hoc dicitur
ad expressionem mansuetudinis eius
ipsius david. Sic ergo abraham
ex circumcisione. David ex electione
designatur. tanquam spiritualiter progenitus
ex utriusque eorum patribus scilicet patriarchis
et regibus Christus natus est. Hic est quaternario
denario. Hic ordit modum procede-
di quo ad generationis progressum. per

Margin notes (left): Ewa. / Socialis / Hugo / Job / Fiat / Thobie / ps.
Margin note (left): plura quam nunc aliis ewangelistis primo datum est a deo ad describendum ewangelium ad spiritualem fidelium
Margin note (left): quod iudea primo dicta est terra chanaan et post diluvium inhabitavit filii cham ... expulsis filii ... tempore iosue ... nominata est iudea a tribu iude que erat principalis et regia
Margin note (right): Et ps. ... in describendum autem per describit opus
Margin note (right): Genesis
Margin note (right): qui dicit propter abraham et ad ponitur primus principium generationis quia et nasci debebat ex patriarchis et regibus ...

xl^ta ij^o p^ites. quos seriatim innuit. p
tres quat^r denarios. quarum p^ma p^-
tendit^r ab abraha usq^z ad dauid. s^a
a dauid usq^z ad tr^asmigracionem babilonis
3^a a tr^asmigr^acione babilonis usq^z ad
xp^m. et hoc e^t q^d d^r. sic s. p^missis duob^z
p^ncipijs s. abraha et dauid quat^r de-
nario nu^o. s. p^ri generacionis conformi

(margin: i. trib^z t^p^rib^z q^b^z diu^rsi
fuerunt gubernat^s
p^pl^us s^z p^r iudices
reges et sacerdotes)

ter posito. i. triplicato ordine h^c e^ po-
situs in hac genologia. Ab^us q^i deus
p^ncipium. s. p^me quat^r dene a cre-
dendi fide. a fideli abraha. q^ fuit
via ad credendum. et maxime de fide co-
mendatus et e^ p^mus apparens oud^t.
fide in electionis regie. i. usq^z ad t^pus
dauid. qui p^mo fuit electus a deo i
rege p^mi regni xv^o. porriges. i. ex
tendens. a^s i^o omnes generaciones ab
abraham usq^z ad dauid. et ex electione
i. a dauid usq^z ad tr^asmigracionis di-
em. et t^pus de 3° regni ipsum. diri-
ges s. secundam quat^r denam catena tr^asmi-
gracionis die usq^z ad xp^m inclusiue
deffinies s. tertiam quat^r denam de tur-
sum. i. de orsum cursu. i. descendendo
procedit ad d^m in luce qui a scendendo
procedit. Aduentus dni. s. in carne.
ondit generacionem xp^i et nu^o satisfaciens
ecclesie procedens sine ca e^ t^p^e s. q^
patet in libro. p^cedit sic ad ou-
dendum conuenientia numeri. p^mo q^no
ad ea que scribebat. 2° q^ntum ad
ipsum qui scribebat ibi et se q^ esset
ondet. 3° q^ntum ad xp^m de quo scribe-
bat ibi. Et dei opus in se demo-
strans. et hoc e^ q^d d^r. et hoc nu^o et
q^i diret. Ita ondit generacionem dni
exp^mens et numerum p^ncipium et t^pus sic satis-
faciens et nu^o et t^pi. nu^o s. q^r dena-
rio eius ad decalogum iuncto. ad elitia
referunt^r. Unde p^ quat^r denarium exp^li-
cat^r. conuenientia decalogi ad q^tuor
eluangeli^s. t^p^e patriarcharum regum et ducum.
p^mo enim fuerunt patriarche. 2° reges.
3° duces. et s^m hunc ordinem conu-
menit Matheus genologiam. Ecce et

lex. Ecce s^a r^o s. ut et se ondet quid
esset. s. peccatorem et publicanum. s^z p^ma
Ihesu xp^e saluatori ondet. s. in hoc q^ d^r.
xp^m de peccatorib^z et p^ peccatorib^z uenisse.
Ut se quid esset ondet. i. cuius qualis
figuram gereret in visione Ezechielis (margin: Ezech)
p^phete. p^mo quia homines eo q^ de hu-
manitate ita loquit^r p^sequit^r. s. ou-
dencius et principalius alijs. Et dei.
Ecce 3^a r^o s. ut opus dei in se de-
monstrans. i. mam dei incarnacionem sua
Ite mista v^o. Ecca in hijs s. patribus.
quorum genus posuit. i. per eos quorum
generacionem narrauit no negaret ymo
assereret testimonium xp^i opantis. i. mise-
rantis apud^a. quia eius miseraciones
nunquam desinunt. Dum enim ibi peccatores
enumerat. ondit xp^m p^ peccatorib^z salua-
dis venisse exposita mia no exprimit
eorum qui in eius genologia noiantur.
uel operantis apud. s. cum patre q^i diret.
p^ hoc q^ scribit ipsum genitum temporaliter no
negat q^n operetur apud. cum patre q^
et deus et homo e^. Johis v^o. pater (margin: Johis)
meus usq^z modo operatur et ego operor.
Quarum enim omnium rerum hic subdit
designacionem p^missorum sine demo-
cia libri dicens. quarum omnium rerum. i.
generacionum p^rum in genologia ordinatum
t^pus quia ponit patres tunc t^p^m.
ordo quia p^ unius ponit^r p^ alium.
s^m ordinem successionis naturalis. uel ordo
t^pis quia p^mos illos ponit qui
ante legem. deinde qui post legem. nume-
rum quat^r denariorum qui fuerunt xl.
ij^o computata in bis yeronia q^ s^r
q^ sicut filij isrl xl. duab^z mansio-
nibus terram p^missionis intrauit. ita nos
p^ntates designatos i nomib^z p^rum
in genologia positorum intrauit terram
conuenientiam dispositio uel rationali disposi-
cio quia p^ tres quat^r denarios
disponit^r. ffit est s^m ad ondendum
q^ xp^us e^ deus. i. q^ deus e^ homo
in xp^o vnitus. anima enim ordiant^r.

ad pp[ri]um .i. implent[ur] in xpo deo z ho[min]e
q[uo]d s[cilicet] crede[re] q[uod] xpus est deus z ho[mo] m[er]itu[m]
est fidei .i. v[e]l ne[m] credentib[us] qui f[ac]tus e[st] ho
s[cilicet] exemplar[e] / galath. iiii[o]. at ubi venit
plenit[u]do t[em]p[or]is f[ac]tus est sub lege .i. obe-
diens legi quia circumcisus z hostia
legalis p[ro] xpo oblata e[st] / natus ex Ezech
maria virgine. passus in carne. p[ri]me
petri iii[o]. xpo in carne passo [cancelled]
[cancelled: ...]
in cruce confixit .i. destruxit. legitur
ante quem crucifixum cum xpi mortis
chirographum. dyabolus vetustas cul-
pe vetus homo / ut triumphans .i. vi-
cens eos s[cilicet] p[re]cepta legalia dy[ab]o[lu]m et c[etera]. in
semet ipso f[act]a hostia p[ro] p[e]cc[a]to tollendo fi-
gurata in legali sacrificio. qui i[m]mo-
lata vera hostia cessavit figura. q[uasi] tri-
umphata vel in semet ipso .i. a semet
ipso z non ab alio resurgens p[ri]ma
ad Cor[inthios] xv[o]. xpus resurrexit a mortu-
is in corpore. luce v[er]o pri[m]o. Pascuale z inde
te cum s[an]ctus v[ir] z p[at]r[e]s nome / ad emendacionem Johis
illius nondum e[st]. q[uod] patriarche z p[ro]phe[te] et
alii antiqui iusti dic[un]tur p[at]res quorum filii
dic[un]tur successores eos imitantes / q[ui]a vera
relativa posita se ponunt z p[re]empta se
perimunt. Successores qui tempore adve-
ntus xi infideles erant in antiquorum ius-
torum filii per imitacionem desierant esse filii
z antiqui iusti patres non erant / z ita no-
men filiacionis amissum erat in filiis.
z nomen paternitatis in patribus / xpus aut[em]
veniens moriens z resurgens multos tra-
xit ad fidei gratiam / z sic f[ac]ti sunt filii an-
tiquorum [cancelled] patrum per imitacionem.
z antiqui iusti f[ac]ti sunt patres eorum. z
sic xpus utrumque nomen restauravit
p[ro]p[ter] q[uo]d semet ipsum honorabilem ondit
Et hoc e[st] quod dicit Et nomen patris
.i. paternitatis amissum p[er] regenerationem
filiorum patribus restitues .i. patriarchis
z p[ro]phetis z hoc in filio .i. ad honorem filii
dei z nomen filii .i. filiationis amissum
p[er] substitucionem patrum restitues in filiis
quos ad fidem traxit z imitatores an-

tiquorum patrum fecit / z hoc patri .i. ad hono-
rem patris sui in quo z honoravit se-
met ipsum. quia et honor patris e[st] filii et
eq[ua]l[ite]r. sine p[ri]nc[ipi]o sine fine coeterno patri coeter-
nus est. ondens q[uod] p[er] op[er]a miraculosa z
p[re]dica fructuosa se ee unum cum patre
quia unus e[st]. Johis x[o]. Ego z pater Joh. 8
unum sumus. z ibidem. si michi non vultis
crede[re] operibus credite ut cognoscatis
z credatis quia pater in me e[st] z ego in patre
In quo ew[angeli]o hic subdit[ur] operis utilitas 3a pars
z hoc d[icitu]r. una p[er]tinet ad effectum / alia
ad intellectum / una ad perfectionem gratie / alia
ad perfectionem doctrine / de qua .i. nobis et
hoc in studio argumentum fuit / d[icitu]r g[lossa] in q[ui]b[us]
ew[angeli]o s[cilicet] math[e]i utile e[st] desiderantibus
deum .i. doctrinam dei / vel desiderantibus
h[ab]ere noticiam beneficiorum dei. sic p[ri]ma
vel media vel postrema cognoscere .i. principium
medium z finem huius operis sit scire ut
p[re]missum quis sit ap[osto]l[u]s volumus
usque ad finem legentes intelligat z vo-
cacionem ap[osto]li s[cilicet] mathei sedentis in the-
loneo. de qua ait ix[o]. Et opus ew[angelista]e
est .i. gesta z doctrina xpi. de quibus
texitur ew[angeli]um vel opus ew[angelista]e .i. officium ew[angelista]e
de quo 2a ad thymotheum iiii[o]. opus
fac ew[angelista]e. z dilectionem dei in carne nas-
centis. ex q[ua]nta dilectione voluit in-
carnari z de virgine nasci. atque ideo
s[cilicet] q[uod] intelligere omnia ista .i. intellectu
eorum illud recognoscat / in quo apprehen-
si sumus z apprehendere appetimus .i. conside-
ra ap[osto]li gratuitam vocationem / z divine
dilectionis magnitudinem, qua voluit in-
carnari / agnoscat magnitudine gratie di-
qua nos apprehendit ut eum apprehende-
re velimus ut sicut nos apprehendit in
conversione nostra nec / sic nos apprehendamus
eum in participacione glorie sue. philipp[ensium] iii[o].
sequor aut[em]. si quo apprehendam in quo
z comprehensus sum a ihu xpo. i[m]mo
plus nos fatigatos z fugatos usque
ad infimum peccatores traxit z mortem
insecutus est z apprehendit z convertit
tur z nos. primo apprehendi eum alii ex-
ponunt prima .i. hystoricam media .i.
allegoricam z postrema .i. moralia / vel p[ri]ma

i. contenta a principio euangelii usque ad xi predica-
cionem/ media i. predicacionem xpi et mi-
raculorum operacione. postrema i. eius passio-
nem et ascensionem quibus enim hoc in
studio/ esse alia utilitas que pertinet
ad perfectionem doctrine que est recognoscere
ueritatem rei geste. et disposicionem dei de nostra
salute. et hoc est quod dicit hic nobis enim
hoc. i. hec intencio fuit in studio argu-
menti i. istius prologi/ prologus enim dici-
tur argumentum quasi argute i. callide in-
uentum. hec inquam intencio fuit s. tradere
legentibus. fidem i. certitudinem rei geste
i. rerum gestarum a xpo que in euangelio ex-
plicantur. Et in isto prologo summatim et
breuiter implicantur. et non tacere querentibus
primo manifestare dei operantis dispo-
sicionem et diligenter intelligendam i.
considerandam quia hic ab eterno pro nobis
proposuit operari. Alii exponunt ista
uerba de intencione qua habuit in tuisse-
rendo istud euangelium/ de ebraico in latinum/
et secundum hoc argumentum sumitur pro racione-
sit/ hic argumenti i. hec racionis precipa-
cione. cum dixit inter multas raciones mo-
uentes ad tuissendum et hec fuit precipua
nobis in studio tuisendi s. inmatia cog-
nitarum dei certitudinem potestatis/ euangelii
et diuine disposicionis considerandam generaciones
non tacerem/ textus liber generacionis
ihesu xpi filii dauid filii abraham

Sicut fluuius
de loco uolup-
tatis egrediens ad irrigandum/ para-
disum diuisus est in quatuor capita. Gen. ii.
Ita iste egrediens ad irrigandum animam
doctrina regalis dignitatis xpi hoc
indicantem. Diuiditur in quatuor partes
principales scilicet in quatuor que regalem
decent et magnificant dignitatem s. gene-
logiam sapientiam potenciam et clemenciam que
quatuor excellenter fuisse in xpo. indicat
ysa. dicens. ysa. xxxiii. dominus iudex
noster quo ad potenciam dominus legifer noster
quo ad sapientiam dominus rex noster quo
ad genologiam. ipse ueniet et saluabit
nos quo ad clemenciam. et in hoc in euangelio
ondunt de xpo quatuor. primo genologia
regis primo et ii c. secundo sapientia legislatoris c. iii et de in-
cepcione usque ad xx quartum ca. tercio potencia
iudicis xxiiii. et xxv. capitulis. quarto
clemencia saluatoris s. xxvi. c. et sic
de inceps de hiis in quatuor xxv. xviii. capitulo
Suscitabo dauid germen iustum et regnabit
rex et sapiens erit et faciet iudicium et
iusticiam in terra. in diebus illis saluabitur
iuda. In primo ondit tria scilicet/ tria quibus
inscripcio erit tytulus regalis et infra
xx vii. Ihesus nazarenus rex iudeorum
ondit quo primo ipsum esse ihesum/ secundo regem
iudeorum. tercio nazarenum. primum ondit per
mirabilem generacionis modum capitulo primo.
secundo per apparicionem stelle miraculum capitulo ii.
i. Cum natus esset. Tercio per habitacionis
locum capitulo ii. iuxta fine i. defuncto
autem herode. Generacionem autem xpi ondit primo
quantum ad mirabile principium/ secundo quantum ad
mirabilem modum ibi generacio autem xpi sic
erat. Et primo ondit. regnum pertinere ad
xpm racione generis et secundo racione dignitatis et
excellencie singularis. In primo ponuntur
tria. primo tytulus. secundo tractatus i. abra-
ham autem genuit. tercio epylogus i. omnes
itaque generaciones. In tytulo tanguntur
tria. arbor fructus et radix. arbor est
generacionis decursus. fructus est xpus
radix est dauid et abraham dicat ergo.
liber generacionis ihesu xpi filii dauid
filii abraham. hec est glossa. plenior esset
si diceret hic est liber generacionis secundum accidit
modum prophetarum. ut uisio ysaye. tamen enim
res subiecta sit prius non oportet exprime-
re. hic est generacionis singularis cuius
enim nulla per ordinem explicetur. Unde est
s. xpi generacio constabit. ihesu saluatoris
non ade productoris xpi ad differenciam aliorum
qui sic uocati sunt uel ihesu dicitur quo ad
diuinam/ xpi quo ad humanam naturam. Et no-
tandum quod dicit liber in hoc excitat at-
tencionem secundum illud osee viii. aures
[illegible] erecte ad librum. quod dicit generacionis
causat admiracionem. ysa. liii. quis

ysa.
pli erat

et q̄ vadit ...

audiuit nunquam tale / q̄ dicit ihesu infla
mat ad dilectionem. Et dicit xpisti filii dauid
filii abraham confutat iudeorum infideli
tate. qui messiam .i. xpistum non dum venisse
estimat. Abraham genuit ysaac. Hic
incipit tractatus qui diuiditur in tres quat
dernas patrum prima ab abraham usque ad
dauid inclusiue / 2a a dauid usque ad trans
migracionem babylonis. ibi dauid autem
rex. 3a a transmigracione babilonis usque
ad xpistum. ibi. Et post transmigracionem babilonis
prima continet patriarchas / 2a reges 3a
duces / In prima ponuntur primo nati ante
ingressum egypti / 2o nati in egypto
ibi. phares autem genuit esrom / 3o post
egressum. ibi. / naason autem genuit salmon
prima quaterna significat generacionem xpisti. per gratiam
in anima penitente / 2a in anima proficiente / 3a in
anima perfecta / Generacio spiritualis xpisti in anima
penitente ordinatur. 2m tres gradus peni
tencie. primus in inchoacione / 2us in progressu
3us in consummacione / In inchoacione penitencie
implicantur tria. scilicet precedencia / constituencia
et consumancia / penitenciam precedencia sunt duo.
scilicet fides bonitatis diuine que intelligitur per
abraham. spes venie que per ysaac;
Constituencia sunt tria. Contricio in qua
est luctus detestando peccatum prius ama
tum / que per iacob designatur / confessio. que per iudam / sat
isfactio que per fratres eius / Consumancia sunt
tria. Timor offense qui per phares designatur / qui
interpretatur diuisio / amor glorie qui est
per zaram qui interpretatur oriens / ardor ye
hene. qui per esrom qui dicitur sagitta
Sequitur spiritualis generacio xpisti. in anima in progressu
penitencie que continet mediores generaciones. 2m
iiiior expediencia progressum. primum est electio
boni a malo que per aram designatur / qui dicitur electus
2m est voluntas perfecta in bono operando
que per aminadab / qui dicitur spontaneus. 3m est
prudencia discernendi iniurias anorum que
per naason qui dicitur serpentinus / 4m est spes
sensus gaudii in contemplando que per salmon
qui dicitur sensibilis. Sequitur tercia generacio
xpisti. in consummacione penitencie ad quam concurrunt
iiiior generaciones secundum iiiior ibi. expediencia
primum est robur contra temptaciones culpe quod

significatur per booz in quo est robur / 2m
est fructus ad operaciones gracie / quod significatur
per obeth qui dicitur fructus 3m est constancia
contra persecutiones pene quod designatur
yesse .i. insule lybani. insula enim
quatitur vndis / 4m est fortitudo finalis
perseuerancie quod designat dauid .i.
manu fortis. Primo queritur quare dicitur
liber generacionis. potius quam predica
cionis vel passionis vel resurrectionis
vel huiusmodi. cum de omnibus hiis agatur
hic. Respondeo vna est racio propter
nouitatem et dignitatem generacionis que
est de virgine sine viri semine / Alia
racio propter ebreorum consuetudinem quandam.
qui nomen imponunt suis voluminibus
a principiis voluminum vt patet in genesi
que vocatur bresith quod interpretatur principio.
Item queritur quare istos duos abra
ham et dauid preposuit in prologo potius
quam alios / Item queritur quare duos
et non vnum tantum / Item queritur quare dauid
preposuit abrahe cum ergo esset conuersum
ad tempus. Respondeo ad primum quia hiis
duobus solum in veteri testamento facta
est expressa promissio de xpisto ex eis nas
cituro. Dauid enim in psalmo Iurauit
dominus dauid veritatem et non frustrabitur
eum etc. Abrahe Genesis xxii.
In semine tuo benedicentur omnes generaciones /
Ad 2m respondeo. quia vtrique promissum est
non vnius tantum. Item vt dignitas sacer
dotalis et regalis originaliter inue
nderetur in xpisto / sacerdotalis ex abra
ham. regalis ex dauid / Ad 3m assi
gnatur quadruplex racio / prima est quia dig
nitas regum maior est quam patrum. paritas
temporis. 2a racio quia dauid propinquior
fuit. 3a ut ex sola inuia xpistus natus ordaretur
xpistus // pastor iusto preponitur. 4a quia
euidencius et sepius et firmius promissio
facta est dauid. Ita ne ordo ge
nealogie perturbaretur. quod finis vnius
clausule est principium alterius / Item
quare nominat iudam potius quam alios
fratres. Respondeo quia de ipsius stirpe
tantum descendit xpistus // Item ne vltra

~~quatuor~~ xl. duo nus p(ri)m ondet(ur).
s(ed) quare no(n) simul copulat f(rat)re(m) ysaac
z iacob. Respondeo quia illi q(ui) alieni
a p(o)p(u)lo dei repulsi fu(er)u(n)t. isti u(er)o no(n) s(ed) s(unt)
xii. patriarche in quib(us) n(umer)us ap(osto)lor(um)
sig(nifica)bat(ur). Item q(ueri)t(ur) de d(iversitate) int(er) ma-
th(eu)m (et) luca(m) in descriptione genealogie q(ue)
u(idetu)r ee(?) septe(m). z q(ue)r(itur) hic p(ri)mo quare
math(eu)s i(ncho)at descendendo lucas ascen-
dendo. Respondeo quia math(eu)s i(ncho)at
g(e)n(er)ationem carnalem que tendit ad x(pistu)m
descendendo. lucas aute(m) sp(irit)ualem asce(n)-
dendo. s(ecundu)m q(uo)d mediante bap(tis)mo. p(er)
x(pistu)m ascendimus ad deum. Item q(ueri)t(ur) quare
math(eus) i(ncho)at a tempore p(ri)mi bap(tismi) x(pist)i. Respondeo
sicut p(ri)us. quia p(er) bap(tismum) efficim(ur) filii
dei z sp(irit)uales f(rat)res x(pist)i. s(ed) p(er) adoptione(m).
Item quare math(eus). p(er) genuit. lucas
p(er) qui fuit loq(ui)t(ur). Respondeo quia genuit
p(er)tinet ad carnalem g(e)n(er)ationem q(ue) fuit
ad sp(irit)ualem. p(er) qua(m) accipimus verp(?)
ee s(ed) g(rati)e. Item quare math(eus) p(ro)ce-
dit g(e)n(er)atione(m) tm ab abraha usq(ue)
ad x(pistu)m. lucas tm a x(pist)o usq(ue) ad ada(m)
Respondeo quia sp(irit)ualis g(e)n(er)atio (com)p(re)he(n)-
dit om(n)es qui uolunt in x(pist)o fieri filii
dei. io lucas p(ro)cessit usq(ue) ad adam
math(eus) u(er)o qui g(e)n(er)ationem carnalem
iudeis scribebat ab abraha incep(it)
a quo distin(c)ti incepit g(e)n(er)atio iudeor(um)
cui ei circu(m)cisio data fuit i(n) distinctionem
hinc e(st) q(uod) math(eus) tm ponit filios na(tura)-
les. lucas adoptiuos z legales.
hinc e(st) q(uod) math(eus) p(er) salomone(m) ad da(uid)
descendit. lucas a dauid p(er) natham as-
cendit qui fuit filius adoptiuus
hinc e(st) q(uod) matheus ponit pauciores
quia xl. duas p(er)sonas. lucas plures
q(uia) lxxvii. z sic soluit(ur) tres d(ict)e
Item abraha genuit ysaac z iacob
Glo(sa). fides spem. spes caritate(m). q(ui)a
u(ir)tutes infundu(n)t(ur) a deo z simul h(ab)e(n)t(ur)
Respondeo verum e(st) q(uan)tum ad habitus s(ed)
actus. actus tm sine usus liberi ar-
bitrio subiacet ideo actus unius p(re)-
g(e)n(er)are actus alterius. no(n) h(ab)it(us) h(ab)itu(m)

Item quare ponu(n)t(ur) hic tm iiii. mulieres
quar(um) due gentiles s(unt) ruth z raab. due
meretrices s(unt) thamar z uxor urie z n(ulle)
mulieres alie s(an)c(t)e excepta b(ea)ta u(ir)gine
Respondeo q(uod) ad designandu(m) q(uo)d x(pistu)s cui(us) g(e)n(er)atio(ne)m de
scribebat(ur) ad salute(m) no(n) iudeor(um) tm s(ed)
gentilium no(n) iustor(um) s(ed) p(ec)cator(um) ueniebat.
Et s(ecundu)m io(hannem) c(ri)sost(omum) que(m) ut doceret
p(ec)c(at)a parentum no(n) obesse filiis. Vn(de) (et) x(pistu)s
p(ro)p(ter) hec nos erudiuit nu(n)q(ua)m nos ue-
r(e)cundari in p(ro)genitor(um) malicia. s(ed) ex q(uo)
re(?) uirtute in nobis. Cum en(im) p(otest) g(e)n(er)a-
to clara que mores sordidant. aut
quid noceret ei g(e)n(er)atio uilis q(ue)m mores
ad hornat. aur(um) de terra nasci(tur). z terra n(on)
e(st) aur(um) dilig(itur) z terra (con)te(m)pnit(ur). s(ed) q(ue)
h(ab)et(ur) in glo(sa). Item cu(m) yesse alio no(m)i(n)e
uocaret(ur) ysai. quare hic uocat(ur) yesse.
Respondeo s(ecundu)m glo(sa)m. ut impletum (con)firma-
ret(ur) uaticinium ysaie. Egredie(tu)r uirga de
radice yesse. Item ad q(uo)d addit ex ruth.
s(ed) moabitide. Respondeo ut ondat(ur) imple-
tum uaticinium ysaie. xvi. Emitte d(omi)ne
agnum d(omi)natore(m) t(er)re (et)c. Item quare d(icitu)r
de dauid rex potius q(uam) de aliis regib(us)
Respondeo quia p(ri)mus rex de iudeis s(ecundu)m electio-
nem dei. fuit z e(st) p(ro)p(te)r q(uem) in solio regi-
tati (con)firmati s(unt). z de x(pist)o d(icitu)r. q(uod) h(ab)et reg-
num dauid. Item ex ea que fuit urie
s(ed) (pro)p(ri)e uxor. quare no(n) no(m)i(n)at(ur) p(ro)prio
nomine. s(ed) bersabee s(ed) z alie mulieres
infames. Respondeo tres no(m)i(n)ate sunt
quia ex actionib(us) suis laudari meru-
erunt. nam z thamar in zelo p(ro)le-
ch(r)em(?) xxxviii. z raab in receptione
exploratorum. Josue ii. Ruth se-
quendo soc(e)r(am) pauperem. Ruth p(ri)mo
co(m)mendat(ur). in hac at nulla p(ec)c(at)a ex
cusatio i(n)uenit(ur). ymo exaggatie(?) quia
dauid peccauit cu(m) ea z cu(m) uiro suo. u(n)de
ad agrauatione(m) p(ec)c(at)i ponit(ur) nom(en) urie.
Dauid aut(em) rex. hic incip(it) 2a (con)sidera-
(tio) in qua sig(ni)ficat(ur) g(e)n(er)atio x(pist)i sp(irit)ualis i(n)
a(n)i(m)a p(ro)ficiente. z hoc s(ecundu)m iiii.or gradus
quar(um) p(ri)mus e(st) in uoluntate bonor(um). 2us
in declinatione malor(um). 3us i(n) ope(re) inda-

torum. 4us in impletione consiliorum. Ad primum
gradum pertinet tria: quietudo cordis ad
hominem ipsum, quam designat salomon i.
pacificus. Latitudo caritatis ad pro-
ximum, quam designat roboam i. lati-
tudo populi. Subiectio voluntatis ad deum,
quam designat abya i. pater dominus,
in quo amoris et timoris subiectio intelli-
gitur. Ad 2um gradum scilicet qui est profectus in
declinatione malorum pertinet similiter tria:
vitatio scandali, quod significat aza i. tollens.
vitatio primi iudicii, quod significat iozaffat
i. iudicans. vitatio contemptus proximi,
quod significat ioram i. excelsus. Primum
significatur vitatio mali in effectu, per 2um in
3 g cogitatu, per 3um in affectu. Ad tertium gra-
dum qui est profectus mandatorum in opere
pertinent iiii^or generationes, quia observata
sunt mandata in statu adversitatis et
prosperitatis. Ad statum adversitatis perti-
net duo: fortitudo in aggrediendo terri-
bilia vel difficilia, quam significat ozias
i. robustus domini; vel fortitudo patientia
in sustinendo adversa, quod significat ioatham
i. perfectus iacob i. patientia opus perfectum
habet. Ad statum prosperitatis pertinet duo,
scilicet continentia in delectando in bono
incommutabili, quam significat achas
i. continens; confortatio in bono commuta-
bili, quam significat ezechias i. confortans
4 g me dominus. Ad quartum gradum qui est
profectus in completione consiliorum concur-
runt quatuor. Primum est oblivio terre-
norum temporalium mundi, quod significat manasses
i. oblivio. 2um est susceptio ingenii divini
quasi spiritualis nutrimenti, quod significat amon
i. nutritus. Matthei xi: Venite ad me omnes
etc. 3um est devotio respectu preteriti nutri-
ti, quam significat iosias, incensum domini. Post
dirigatur oratio mea etc. 4um est preparatio
respectu futuri premii, quam significat ieconias
i. preparatio. Et post transmigrationem. Hic est
tertia quaterdena que significat generationem
christi per gratiam in anima perfecta. 2um quatuor
gradus. Primus attenditur quantum ad

profectum religiosorum, 2us prelatorum, 3us
activorum, 4us incipientium qui omnibus
sunt presentiantur. Post transmigrationem ba-
bilonis i. post transitum a statu imperfectio-
nis. Ad profectum religiosorum ad quem
pertinet tria: obedientia prompta, quam significat
iechonias i. preparatio. Paupertas voluntaria
que mihi adherere deo bonum est, quam significat
salathiel i. petitio mea deus. Regularis disci-
plina, quam significat zorobabel i. magister
confusionis, quia disciplinat confusionem
peccati. Ad profectum prelatorum pertinet quatuor,
scilicet prima sollicitudo ad subditos, quam
significat abiud i. pater meus iste. Doctrina eliachim
excitans pigros, quam significat [eliachim] i. resus-
citans. Scientia in particulis consulendi, quam
significat asor i. videns. Lumen scientie
inter alios informans, quod significat sadoch i.
iustus. Ad profectum activorum pertinet
iiii^or, scilicet profectus caritatis ad proximos, quod
significat achym i. frater meus. Profectus amo-
ris ad deum, quam significat eliud i. deus
meus. Profectus fiducie ad deum in adversis,
quam significat eleazar i. deus meus adiutor. eleazar
Profectus humilitatis in prosperis ut omnia re-
putet dona dei, quam significat nathan
i. donum. Ad profectum incipientium
tria: scilicet supplantatio vitiorum, quam
significat iacob i. supplantator. Continuus
profectus virtutum, quam significat ioseph i.
accrescens. Constantia fidei immobilis,
quod significat per hoc quod dicitur de qua natus
est ihesus qui vocatur christus. Omnes
igitur generationes ab abraham usque ad david,
a david usque ad transmigrationem babylonis
generationes xiiii, et a transmigratione ba-
bylonis usque ad christum generationes xiiii.
Christi autem generatio vir marie, quod interpretatur
stella maris, que est polus qui non
movetur. Hec enim tria sunt necessaria perseve-
rantie. Per hos autem omnes significatur
christus, quia ei conveniunt res interpre-
tatione predictorum nominum, sicut est plane patet 9
in glosis. Iste ioram autem genuit
oziam. Contra. 4o regum viii. dicitur quod io-
ram genuit ochoziam. 3o regum

lvj. d. q ezechias genuit yoas. et iiij
regum xiiij. d. q yoas genuit amasia.
et iiij. regum xv. d. q amasias genuit
osyam sive azaria qui idem est sicut d.
glo. paralip. iij. Joram genuit athasi-
am ex quo ortus est ioas et huius amasi-
as filius genuit azariam et iste est osy-
as et prosequitur ibi genologya usque ad
transmigratiom babylonis. Unde tres
reges ob missi sunt vel quia proposito
ewangeliste sunt tempore genologya partes quat-
denas. vel quia yoram se miscuit semini
zorobabel. 2o. regum viij. Ideo usque ad
quartam generationem extenditur. Ista geno-
logya sed tunc queritur quare alij patres
ponuntur. Respondeo isti sunt mali et
ex malis. Alij licet mali tamen ex bonis
et bonos genuit. Item quia solet indi-
cari peccatum patrum usque in tertiam et quartam
Ideo in quarta generatione redit origo
yoram. et tunc pacifice regnaverunt suc-
cessores illis tribus medijs. Item
Josias genuit ieconiam. Contra ymo
yoachym patrem ieconie. primo paralip.
iij. Unde ad hoc est dupplex expositio.
Jeronimus dicit q duo sunt ieconie unus
pater alter filius utrique notus joachym
Josias genuit yoachym sive ieconiam
qui filius est precedens tesseredades i. qua-
tuordene ac tessera quia quatuor et deca decem
Joachym vero genuit alium qui similiter
vocatus est yoachym sive ieconias qui
est principium secunde tessere decadis Secundum
aliud due persone et tres tessere decades
Augustinus dicit q unus bis nominatur ie-
conias qui et yoachym dictus est et ita
una est persona secundum rem due secundum compu-
tationem sive nomen. Et sic secundum Jeronimum yosi-
as genuit maiorem et fratres eius et
ieconiam minorem non in se sed in filio suo
scilicet ieconia maiore et fratres eius Josias
enim tres habuit filios. Primus est
yoachym qui dictus est ieconias. 2us
yoachym qui dictus est sellum Jeremie
xxij. 3us mathathyas sive sedechias
de quibus iiij. regum xxiij. et xxiiij.
Item et post transmigrationem babilonis q-
ueritur quare hic non sit mentio de cap-

tivitate sicut de transmigratione. Unde
quia xpus non descendit per filios capti-
vitatis scilicet sedechiam. sed per filios transmi-
grationis scilicet ieconiam. Item zorobabel
genuit abiud. Contra primo paralip. iij. cap
d. q zorobabel genuit mosollam et
nulla fit ibi mentio de abiud. Unde
ad hoc dicit glossa 3o. paralip. q vitio scrip-
torum multa sunt depravata et obmissa.
Item abiud genuit elyachim. queritur cum
in nullo textu vel hystoria inveniatur geno-
logya ab hoc loco usque ad yoseph unde
accipitur. Unde annales sunt apud
iudeos ubi continebatur generatio regalis
quorum multos herodes fecit comburi.
et forte yoseph nomina patrum legerit ibi
et retinuerat vel et aliqua per quos
noticia huius ewangeliste habebat Item matan
genuit iacob. Jacob autem genuit
yoseph. Contra luce iij. d. q mathan
genuit heliam. helyas autem genuit
Jacob. Unde in glossa dicit q mathan
et mathat sunt fratres ex duobus patribus
Mathan enim per salomonem descendit. ma-
thath vero per natham alium filium david.
ex quibus mathan duxit uxorem escha
nomine de qua genuit iacob et mor-
tuus est. eandem postea duxit mathath
ut suscitaret semen fratris defuncti. quia
per unicum filium non dicebatur relinquisse
semen unde precepit d. deutero. Si
quis moritur sine liberis etc. ex qua
genuit helyam et ita fratres uterini sunt
Jacob et hely. hely autem duxit
uxorem et mortuus est sine liberis. quam
ducens postea frater eius iacob genuit
ei yoseph virum marie. et ita yoseph
secundum legem filius erat hely. secundum car-
nem filius iacob. Tribus enim modis
dicitur filius naturalis adoptivus et lega-
lis. Matheus generationem solvit filium naturalem.
lucas legalem. Item yoseph virum
marie apponit augustinus q ad xpm ge-
neratio ducta ad david usque ad yoseph.
cum xpus non ex semine sit yoseph
sit natus. Unde in actis sunt

seruabat consuetudinem iudeorum quibus scie-
bebat ne opus suum spernerent cum non
texuit genologias dicte per mulieres id est
non per mariam sed per joseph genologia ma-
rie texitur. fuerunt enim de una tribu et
ita eiusdem generis. sed unde habetur quod essent
de una tribu. Respondeo in lege scriptum
erat quod non commiscerentur tribus. Non ul-
timo unde eam tanquam propinquam accepit
ex consuetudine sepe inuenitur coniunctio tribuum
maxime regie et sacerdotalis sicut habetur
de Josaba filia regis uxore ponti-
ficis iiij° regum xj. Item dauid filiam
saul que erat de tribu beniamyn
j° regum xviij°. Respondeo illa sola mulier
ad quam deueniebat hereditas parentum
non potuit nubere uiro de alia tribu quia
propter confusionem hereditatum fiebat talis pro-
hibicio. ad mariam non ueniebat here-
ditas patris cum ei esset unica … et
lege nature habebat nubere uiro de cogna-
cione sua ut … quia uoluit
euangelista in principio misterium noui prius iude-
is notum esse. ne prima fronte respuerent
opus suum. Unde et beata uirgo sub hac
occultacione ait. ego et pater tuus dolen-
tes querebamus te // Sequitur aliud
euangelium. Cum esset desponsata mater etc.

Videtur quod male; qui uirginitatem

uouerat luce primo super illud quoniam uirum
non cognosco. glossa. Certe apparet quod uo-
uerat uirginitatem aut consensit in carna-
lem copulam et sic non fuit uirgo mente
ante et sic non fuit uere coniux quia semper
tenetur debitum reddere si exigitur a uiro
suo. Respondeo ad primum dicendo quod uouit
deo uirginitatem suam saltem uoto taci-
to in corde. nichilominus desponsata fuit
quadruplici racione prima ex parte pa-
trum ut per sponsum genologia declara-
retur. 2a ex parte prolis ut dyabolo celaretur.
3a ex parte uirginis ne lapidaretur. quia
uirgo de genere sacerdotali comprehensa
in stupro comburebatur. leuitici xxi°.
Quarta ex parte joseph ut uirgini obsequeretur.
Ad 2m dicendum quod consentit implicite
non explicite. Consentit enim diuine con-
spiracioni uniuersaliter et cordialiter iubenti et
omnibus que ex illa inspiracione se-
quentur. Expectabat tamen in aliquam carnalem
copulam securitatem et talis consensus non
minuit uirginitatis puritatem nec impe-
dit coniugii ueritatem. per hoc patet solu-
cio ad obiecta. Item post conceptum sal-
uatoris uirgo statim ascendit ad mon-
tana ad ministrandum elyzabeth et mansit
tribus mensibus. scilicet usque ad nati-
uitatem iohannis et tunc rediit. ab hoc scilicet
reditu incipit matheus. ex isto enim
tumore uentris inuenit eam concepis-
se uidetur igitur matheus esse insuffici-
ens preter ~~ordinem~~ intercidendo ordinem
annunciacionis concepcionis salutacio-
nis elyzabeth et huiusmodi. Respondeo.
Matheus scribens iudeis intendebat
ostendere eis christum esse qui patribus promis-
sus erat ideo secundum … faciebat or-
do annunciacionis. ymmo impedisset
quia non potuit probari per has … lu-
cas non scribens gentibus ordinem ostendit
ipsius partus ad ostendendum eius
excellenciam et statim quod per angelum
nunciatus est. de spiritu sancto conceptus
de uirgine natus. Item de spiritu sancto
queritur si joseph inuenit eam habere in
utero de spiritu sancto quomodo uoluit eam di-
mittere. Respondeo dupliciter. primo ut
legatur diuisim sic inuenta est habens
in utero et illud erat de spiritu sancto
2° respondeo ut legatur coniunctim sic
inuenta est quia habebat de spiritu sancto
et hoc inuentum est in joseph. sed tunc queritur
cum hoc esset super naturam et omnem quomodo
inuentum a joseph. Respondeo secundum crisostomum
omnibus argumentis quibus forni-
cacio mulieris arguitur ut solet de-
ficientibus remanebat sola aput
eam suspicio gracie dei. Unde magis

credebat castitati eius quam ventri eius
plus quere quam non vel hoc noverat aliqua
inspiratione vel scripture in ipsa impleto-
ne que dicit Ecce virgo concipiet etc. Xpi
autem generatio erat sic. Superius determina-
vit generationis per principium. Hic de-
terminat generationis modum. Ubi primo ponitur
titulum 2o tractatum i. Cum esset despon-
sata. Ubi ponitur primo modi expressio
2o modi expresse probatio ibi. Joseph autem
vir iustus. Ubi ponitur primo joseph du-
bitatio 2o dubitantis certificatio ibi.
hec autem cogitante. Erat ergo marie in
pregnatione mariti dubitatio. dubii certifi-
catio dicit ergo Xpi autem. quasi dicet de talibus
bus natus est Xpus sed quo magis de
viro et muliere. non generatio autem sic e-
rat. ut dicat cum esset desponsata etc.
vel hoc posset referri ad precedentibus sic gene-
ratio Xpi i. series generationis sic e-
rat ordinata in patribus ut dictum est.
Sed melius primo legitur cum esset desponsa-
ta mater ihesu non quod prius fuit mater quam
dicitur desponsata. sed intelligendum
est illa que postea fuit mater ihesu sed que
nunc dicitur virgo maria mater ihesu. Unde
ut primo mater nomen in primis assone
sine difficultate capetur. an quam con-
veniret. Communi locutione non quod
postea conveniret sicut non sequitur iste non
penituit antequam moriatur ergo postea
penituit sed est modus loquendi sic genera-
liter. Corvus non revertebatur donec
desiccarentur aque. vel secundum rabanum
antequam conveniret i. antequam nuptias solle-
ma celebrarent. inventa est s. a joseph ex
timore veteris in utero habens i. fecunda
de spiritu sancto i. opere et virtute spiritus lo-
quendi sancti hic est alienissimus modus
habendi. Joseph autem. Hic subditur
dubitatio joseph. que commendat eum
s. iustitia mira et prudentia. Justicia
in dimicendo. mira in volendo prudentia
in volendo in dimicendo iuste. In nole-
do innocentem traducere i. volendo pre-
gnatem dimittere. et hoc est quod dicitur
Joseph autem cum vir iustus esset
cum esset iustus et nollet eam traducere
i. propalare vel diffamare vel voluit
in domum vel in coniugium ducere et dicitur
alias quod est tullere et ducere voluit occulte
dimittere eam hoc est maria sua spon-
sam. Hec autem eo cogitante. Hic sub-
ditur certificatio joseph triplex. primo per revela-
cionem angelicam. 2o per scripturam prophe-
ciam ibi. hoc autem ~~autem~~ totum factum est
3o per facti evidentiam i. Exsurgens autem ex
sompno. In prima facit angelus tria.
primo confortat joseph dicens ei dicit
Noli timere. 2o certificat de partu cum
dicit quod enim in ea. 3o pronunciat de facto
cum addit pariet autem. Ubi pronun-
ciat tria. primo filii nativitatem. 2o
nati nominationem ibi. et vocabis no-
men eius etc. 3o nominis rationem ibi. Ipse
enim salvum faciet dicit ergo. Hec autem eo
cogitante i. deliberante volens occulte
dimittere eam. Ecce angelus domini ap-
paruit ei et hoc triplici ratione secundum crisostomum.
primo ne iustus homo faceret rem iniustam
iusto proposito. 2o propter honorem matris s.
ne dimissa notaretur turpi suspitio-
ne. 3o ut intelligens joseph tam con-
ceptionis revenientius se haberet cum virgine
Xpi secundum glosam ne ultimus inveniret eum
dubietas que commendabat equitas
Joseph fili david noli timere quare
dixit angelus hoc verbum noli timere
s. zacharie marie. Joseph et pastori-
bus. Excluditur autem in zacharia
timor orationis. in maria timor virgi-
nalis pudoris In joseph timor he-
sitationis. In pastoribus timor in so-
lite visionis. quod enim in ea natum
est nasci in ea est concipi nasci ex ea
est in luce proferri secundum duplice
nativitate in utero et extra utero sed et co
cepto ubi concipies mater et virgo con-
ceptus deus et homo conceptionis oper-
acionis sancto. Unde ergo quod in aquo
in ea et quod in ea etc. xxviiio. Ego mater
pulchre dilectionis etc. Et timor

verecundie. quia turbata e in sermone
angeli ex prudentie. vn cogitabat qualis
eet ista pulchra dilcio mundicie / quomodo
fiet istud qr. Sed spes de incarnatione
Ecce ancilla dni sed ultius videamus
quid igitur quia melius / e / quod intrinse-
cus latet. hoc e de quo Eccl. xxxvi.
In me omnis via et veritas qr in dock
mis virtus in bellis vita in premijs. ma
Sz ultimo videamus a quo in ea e / qr
de spu. quia a spu sco sanctificata re-
pleta ob umbrata et impregnata. pariet t
dnt filium sicut stella lucem. Nu. xxiiii
Orietur stella in iacob sicut virga florem
ysa. xi. Egredietur virga de radice yes-
se sit tm fine. ysay. c. xl vs. ecce
tu concipies et paries saluatorem. et vocabis
nomen eius ihesum. Vide breuitatem in
nomine qr ihesus. necessitatem in virtute.
Act. iiii. Non aliud nomen sub celo qr
delectabilitatem in sapore. Can. primo
Oleum effusum. Ipse enim saluum faciet
In quo clementia populum suum s. fide for-
matam credentem in eum in quo sapientia
a peccatis eorum in quo potentia quia
operatione non est in lxx bene
Pn ... p potentia diuinam. Hoc autem
totum factum est certificatus est ioseph
angelica reuelatione. hic certificat
auctoritate scripture quo ad tria. p°
quo ad partum de virgine conceptionem
2° quo ad concepti natiuitatem ibi
Et pariet. 3° quo ad nati nominatio-
nem ibi Et vocabis. dicit ergo hoc
autem totum s. ut virgo nubet quod
conciperet et nomen ihesus haberet. hoc inquam totum
factum e ut adimpleretur et fine et complemen-
tum haberet / quod dictum e a dno quia non sufficit
entem prophetam propter excellentiam huius rei
implicat testimonium illius qui omni excep-
tione maior est tunc dicit a dno / Et hoc per
prophetam dicentem ysa. vii. Ecce virgo con-
cipiet et. Vide ergo admirationem nominis
cum dicit ecce / conceptionis puritatem cum sublditur
virgo in vtero habebit .i. concipiet. vn sequitur

sensu non debilitate conceptionis quia
pariet et vocabis et. Sz tunc restat
obiectio si non habebat timeus eius conscien-
tiam quid dimittere volebat eam. Vndes
licet non erat timens testius non tn ad
plenum erat securus. vn in ... fluc-
tuabat eius animus ideo viam media eli-
gens tn noluit dimittere eam timens
eam tenere quia iudex non audeo eam tra-
ducere s. ad penam / quia sciret dubitabat
eum utrum esset adultera uel a spu sco fe-
cundata. aliter exponit origenes. vtrum
queritur si eam prouocasset vtrum iuste fecisset
Vndeo inter ista melius e iustum
euadere quam iniustum iuste perire quia iniuste
et si semel euasit ptest item perire in notes
cum si semel perierit iam non ptest reuo-
cari. Aliter respondet origenes ad pdicta.
s. ex ioseph credidit eam sine hesitatione
a spu sco impregnatam et. ideo dimittere
eam voluit quia se indignum tanti do-
na reputauit hoc et voluit non ex
suspicatione s ex humiliatione. sicut et
petrus luce v°. exi ame quia homo
peccator sum dne et tunc exponit nolebat
eam traducere .i. in coniugium uel in domum
ducere / Item apparuit in sompnis / queritur
quare non maniste apparuit sicut pas-
toribus zacharie et virgini. Vndeo qr
magne fidei erat ioseph. vn non indi-
gebat visione sensibili / pastores autem
erant homines rudes / Item zacharie
minus credes. Item bta virgo habebat res-
pondere .i. consensum exprimere. alia ratio
est ut eo ipso ostenderet eum sompnio am-
biguitatis sopitum quod enim animus dor-
mitat tunc in ambiguo fluctuat / Item
quare nominat ioseph filium dauid.
Vndeo ... ut maria que
de eadem stirpe fuit de dauid esse mo
stratur / ... ut per hoc reuo-
caret eum ad memoriam promissionis
facte dauid de p°. et videret hoc impletum
in maria / Item tunc fuit eum desponsata
quo dicit coniuge tua. Vndeo comp
hic dicit a prima fide et desponsatione

et post exclusionem cuius quia corpus sicut
dicit glo. Item de spiritu sancto sed primo de
patre filius enim patris est filius. Item
opera trinitatis sunt indivisa ergo a tota tri-
nitate. Item si de spiritu sancto ergo est filius eius
est. Respondeo xpistus secundum quod deus est a solo
patre. secundum quod homo est de virgine maria sed
a tota trinitate processit. Hec operatio
attribuitur spiritui sancto quia ibi maxime re-
lucet gratia divine bonitatis et excelle-
ntia caritatis que appropriatur spiritui sancto. Ad
aliud dicendum quod xpistus secundum quod ad naturam
divinam non est de spiritu sancto ideo nec eius
filius secundum humanam et si est ab eo non tamen
de substantia eius est ideo ut naturalis filius
ut per obprobrium ut non filius sit adoptivus
sicut ut adimpleretur etc. Sed prophetia non con-
tinet incarnationis. Respondeo secundum ysidorum
causa testimonii applicat hec enim ly non
tenetur causaliter sed consecutive quia
adventu rei sequitur testimonium premissi com-
plementum. Sed quare non est vocatus
emanuel sicut predixit propheta sed ihesus
Respondeo ihesus respicit finem adventus
scilicet salutem populi. Emanuel illud quod
est ad finem scilicet instituitur inter ho-
mines a fine non debet principaliter
nomen imponi. Item accepit coniugem
suam contra prius autem acceptam non
dimisit. Respondeo secundum cris. non modo
non acceperat eam sed in animo nec dimi-
serat eam de domo sed de animo deposu-
erat. Item et non cognoscebat eam
Contra aut loquitur de cognitione speculativa
aut coniugali. Si de speculativa aut
quantum ad sensum et sic videtur falsum quia
invenit eam pregnantem aut quantum ad
intellectum quod etiam videtur falsum quia de-
sponsavit eam sive coniugali non videtur
verum quod sequitur donec peperit quia tunc
non cognovit eam. Respondeo de qualibet
cognitione potest intelligi de cognitione
speculativa quantum ad sensum dicit glo. Jo-
seph mariam faciem ad faciem vide-
re non poterat quia spiritus sanctus a conceptu
impleverat et habet primi claritate que
in vultu eius radiabat donec uterus
eius evacuaretur. Erat de cognitione
speculativa quantum ad intellectum dicit Crisostomus
Vel non cognoscebat quia unigeniti
dei mater facta fuerat sed postquam peperit tunc
cognovit eam quia dignior et speciosior
facta fuerat quam totus mundus. De
coniugali cognitione etiam potest intelligi. Tene-
tur. Donec non dicit precise determinatum temporis
precisi sed potius ponitur pro eterno. Item
filium suum primogenitum. Contra primum dicitur
respectu sequentium sed sequentem non genuit. Aliter
enim sequeretur heresis que dicit plures ortos
de maria quos fratres domini appellat.
Respondeo secundum rabanum. xpistus dicitur primo-
genitus tribus modis. Primo patris et sic
vocatur vel eternitatis. Ecclesiasticus. ego ex ore altissimi pro-
diui primogenita ante omnem creaturam. Secundo
matris et sic vocatur incarnati singularis
nativitas. Luce ii. peperit filium suum
primogenitum. Tertio respectu fratrum et sic vo-
catur eius mira dignitas. Et quo ad po-
tentiam ps. Ego primogenitum ponam — ps
illum. Et quo ad gratiam ad romanos
viii. Conformes fieri ymaginis filii
sui ut sit ipse primogenitus in filiis
Et quo ad gloriam apocalypsis primo primogenitus
mortuorum ut dicit primogenitus resurrectionis
rationem precedentis et non per potentiam se-
quentis. Et notabile nomen eius. Primo — q t
ab angelis psallentibus secundo ab apostolis
predicantibus tertio a fidelibus credentibus. E-
manuel quod interpretatur nobiscum deus
nobiscum per nature participationem. Johannis primo — joh
Verbum caro factum est et habitavit in nobis
nobiscum per communem habitationem. Baruch
iii. Post hec in terris visus est etc.
et nobiscum per eucharistie exhibitionem.
Matthei ultimo Et ego vobiscum sum omnibus
diebus. Tria nomina ponit ysaias quod
tranferuntur ad ihesum et est nomen primum
nature ut hic emanuel quod dicit et hoc
aliud vero gratie ysaie ix. vocabitur — ysa
nomen eius admirabilis in incar-
natione deus in operatione miraculorum

fortis in passione. 3o in rone victorie
ysa lxiii. Vocatum nomen eius accela-
passionum / detrahe dyabolo potestate / spo-
lia inferni, predare mundum. Exurgens
aut ioseph / hic 3o ostenditur castitas iose-
ph et eius credentia quia obediens angelo
iuxta verbum angeli exitum rei vidit
ubi commendatur ioseph ex hoc quod obedi-
uit sine dilacione. quia exurgens /
sine diminucione quia fecit sicut preceperat / sine
immutacione quia accepit / ubi commendatur
in ioseph castitas et dignitas quia acce-
pit coniugem in maria virginitas et fe-
cunditas. quia non cognovit donec in
filio virtus et pietas propter quod vocavit
nomen eius. dicitur igitur Exurgens autem
ioseph i. statim non protestinans a
sompno non tamen dormicionis quod dubita-
cionis fecit sicut precepit ei angelus
non tamen quod precepit sed sicut precepit in quo
voluntas perfecta obediencia ut fiat quod precipitur non
tantum bonum sed et bene / et accepit coniugem
ps suam ad vitandum infamiam virginis / ad
celandum adventum salvatoris / ad con-
gruum obsequium pueri et matris. ad nomen
coniugis non in ad officium coniugale et non
cognoscebat eam cognicione coniugali donec
peperit filium suum non ante multos [illegible]
post primogenitum non post quem alius sed an-
te quem nullus / Et vocavit nomen eius
ihesum s. dei verbi commissionis / propter cuius
gt amore notandum quod nomen illud fuit
primum a seculo ignoratum. prov. xxx quod
Na. ps nomen eius et quod nomen filii eius si
misteriis Johannes balbuciens. Jeremias
Iohis hoc nomen circumloquebatur sed exprimere
non potuit Jeremie xxiii hoc est no-
Jerem men quod vocabunt eum dominus iustus
noster. Ihesus dicitur dominus ratione potentie
mt ad excitandum suum captivum // Ihesus
iustus ratione iustitie ad vindicandum
propter inimicum // ihesus noster ratione
gratie ad placandum patrem iratum. Ecce
ysa temporibus considerandum et ante legem. In
Jacob Jacob patriarcha gen xxxviii // Dic

in quo nomine appellans ad illa..
Cur queris nomen meum quod est in lege.
moyses legislatori. Exodi iii. Si exodi
dixerit mihi quod nomen est eius quid dicam
eis et post legem. In iudicum xiii quid
tibi nomen est etc. / 3o in figuris prefigura-
tum / prefiguratur quarto cum primo x. filius
marie in commendacione potentie. hic est
enim qui plures in terram induxit et terram
subvertit / 2o ihesus filius syrach in
commendacione sapientie. Eccl v. doct- eccl
rina sapientie etc. / 3o ihesus sacerdos magnus
in commendacione bonitatis. zach vi.
Cum natus esset ihesus in bethleem eccl

Cum natus esset ihesus in bethleem etc.

In precedenti capitulo ostensum est quod
filius marie virginis est ihesus rex
per seriem genealogie. hic ostenditur quod
est rex iudeorum per miraculum factum in
apparicione stelle ubi ad signum stelle
ponitur primo magorum inquisicio s. de
rege nato in ierusalem et in bethleem
et 2o duplex herodis ibidem nequicia
quam illi querebant ad venerandum regem
iste ad perdendum quia quod bonum ma-
lum. Eccl xxxiiii. agitur igitur eccl
de requisicione primo in ierusalem / 2o in
bethleem i. qui cum audissent. In primo
agitur de requisicione in ierusalem primo
magorum ex devocione // 2o herodis ex
perturbacione i. Audiens autem herodes
Cum primum implicantur tempus remedium
sed in prophetas ad probandum ihesum esse re-
gem iudeorum / primus locus s. a prophetis
determinatus / quia in bethleem unde mat-
thei v. / 2o tempus s. alienigenarum reg-
nante gen xlix. x. Non auferetur scep-
trum a iuda. ideo dicitur in diebus herodis //
3o nove stelle ortus. Num xxiiii Num
Orietur stella ideo subditur Ecce ma-

qui ab oriente venerunt. Ubi tangit
primo questiu magnitudinem, quia magi.
quietam sollicitudinem quia ab oriente
venerunt. questi desperationem quia natus
est rex iudeorum. questionis ratione quia vi-
dimus stellam. intentionis rectitudinem quia
venimus adorare eum. Cum natus esset
ihesus. de qua nativitate ysa. ix. Parvulus
natus est nobis in bethleem iude. de
quo loco micheas v. Et tu bethleem
eufrata parvula es in milibus iuda
ex te enim egredietur qui sit dominator in israel
additur autem iude ad differentiam alterius bet-
leem que est in galylea in tribu zabu-
lon. de qua Johis x. In diebus
herodis scilicet ascalonite. tres enim fuerunt
herodes, ascalonita antipas et agrip-
pa. Ascalonita necavit pueros.
antipa Johem. agrippa Jacobum
claudens in carcere petrum. Ecce magi
Glossa malefici secundum caldeorum philosophi et
proprie dicti sunt a magnitudine scientie et di-
gnitatis. quia philosophi et reges erant
in tota persarum quos enim greci philosophos
persi magos iudei scribas. latini ma-
gistros appellaverunt. secundum modo dicuntur magi
incantatores et malefici. Ab oriente
Crisostomus Unum dies nascitur cum ipsum
fidem percepit quia fides est lumen
animarum. venerunt ierusalem dicentes
Ubi natus est rex iudeorum. Ecce duo
unum per modum interrogationis scilicet ubi est
aliud per modum suppositionis quia natus
est. Ubi supponitur tamen quod natus est et quod
rex. et quod rex iudeorum natus parit
affectum exultationis luce ii. Annun-
cio vobis gaudium. Cant. iii. Egre-
dimini filie syon et videte. Et rex
iudeorum affectum exultationis religi-
onis. ps. Notus in iudea deus et
Ecce grecus titulus a magis nunciatus
a iudeis reprobatus. Johis xix.
Noli dicere rex et. Asserta confirma-
tus ibidem quod scripsi scripsi. Vidimus
enim stellam eius. magi stellam
pastores angelum. animalia ihesum. vi-
derunt quippe apparet animalibus id est
apparere

simplicibus perceptum. quia cum simpli-
cibus sermocinatio eius. pastoribus
tamquam rationalibus per angelum. Et magis
tamquam philosophis per creaturas scilicet. ad ro-
manos. Invisibilia enim eius a creatura
mundi per ea que facta sunt. Et venimus perso-
naliter adorare simul. cum singulariter
venerunt pastores ut cognoscerent. luce
ii. Transeamus usque bethleem et
videamus. venerunt reges ut venerentur. ut hic. ut
venerunt senes ut gratularentur. luce ii
de symeone. Et venit in spiritu sancto. primum
pertinet ad prelatos. secundum ad activos
tertium ad contemplativos. primus videt et pre-
dicat. secundus veneratur et dat. tertius ample-
xatur et tenet. Venerunt autem xiii.
die post nativitatem. non post annum.
quia non inventus esset in presepio sed in
egypto. Audiens autem. Hic subditur
herodis inquisitio ex perturbatione.
Ubi inquirit primo locum nativitatis
secundo certitudinem de loco. tertio inquirit tempus
sideris ibi. Tunc herodes clam. Secundo de lo-
co et de tempore certitudinem inquirit personam
nati regis. ibi. Et mittens illos.
Inprimis tangitur herodis in ista turbatio
secundo turbati sollicita inquisitio ibi Et con-
gregans. tertio questionis vera solucio ibi. At
illi dixerunt. secundo solutionis confirmatio ibi. Sic
enim scriptum est. Dicit ergo. Audiens autem
herodes scilicet regem natum ex gente iudeorum
cum ipse esset ydumeus turbatus est. ydumeus
timens ne regno revoluto a iudeis
ad iudeos ipse expelleretur a regno
et semen eius post ipsum. ideo codices quos
genologia tenebat cremavit. et omnis
ierosolima cum illo. et hoc vel cum adu-
lationis vel causa timoris ne rex
iratus regiones vastaret. Crisostomus
et causa questionis. Certantibus undis ma-
re commovetur. sic regibus sibi adversantibus
populus vexatur. Et congregans omnes
in quo quientis notatur diligentia omnes
principes sacerdotum qui a david insti-
tuti erant ad serviendum in templo et scri-

bas ipsi qui in moralibus preceptis i
struebat populum suscitabat [illegible] querebat
ab eis ut sciret cum bono affectu ubi
xpus nasceretur. Xpm eum unctum
nominat quia nouit mores iudeorum
qui reges inungunt. At illi dixerunt
in bethleem iude. Ex quo patet quod non
ex ignorantia sed ex toddis malicia
credere nolunt. Bethleem uero primo
dicta effrata i. uides furorem assume
que fuit in tempore Ruth. Postea beth-
leem i. domus panis ab habundancia
vel effrata propter insaniam herodis in pueros
occisuros. Bethleem propter natiuitatem xpi
Iohannis vi. Ego sum panis etc. Sic
scriptum est per prophetam Michaam Et tu
bethleem etc. Ecce salomonis confirmat
per auctoritatem que ondit quadruplicem. Ciuitate
quia bethleem, regione quia terra iu-
de, dignitate quia nequaquam mi-
nima, dignitatis tamen quod ex te exiet
dux. dicat ergo Et tu bethleem terra
iuda. terra iuda habet effrata nequaquam
minima es in principibus iuda. excel-
lentia dignitatis ex te enim exiet dux
quasi non moriebatur sed exiet. valde
enim primi ibi moriuntur est xpus dux
s. xpus, post dux terminus finis etc.
qui reget populum. post Ipse reget nos
in secula. terra ergo bethleem racione no-
minis, racione conditionis, et racione generis
s. in nomine domus panis. s. in condicione
domus principis. s. in genere domus
saluatoris. terra ergo ex nomine quia
bethleem. quia effrata quod ciuitas david
omnia generat xpus. quia quod ciuitas
dauid racione, racione originis. ps.
Iurauit dominus dauid etc. quod effrata
que interpretatur fructifera racione plenitu-
dinis, Iohannis i. plenum gratia et veritate
te, et quod bethleem que interpretatur
domus panis racione refectionis. s. in
mattheo. Venite ad me omnes qui laboratis
etc. S. terra in condicione que nequaquam

minima, quippe quia consta mistice
ante aduentum xpi. Ibi enim unctus
fuit dauid primo regum xvi. Ibi sa-
crificium sollempnisatum primo regum xx.
Ibi connubium Ruth et booz celebra-
tum. Ruth ultimo. in quo prefigurabatur
humanitatis et diuinitatis connubium. Ubi
sacrificium et in mutabile regnum. Item
gesta gaudiorum in aduentu xpi que
quis digne posset gaudium angelorum
laudantium, pastorum uidentium, regum
adorantium, populorum credentium. luce
ii. Annuncio vobis gaudium etc.
Item gesta maiorum post aduentum xpi.
Unum istorum. Et mittens in bethleem
occidit etc. Ergo magne terra in genere
quia genere nobile ex te inquit exi-
et dux, sine dominator. Germine uti-
le, quia qui regat populum, regat per
potentiam omnia sustinendo, per sapientiam
omnia disponendo, per clementiam siue
iusticiam omnia saluando. de hijs Ie-
remie xxiii. Suscitabo dauid ger-
men iustum. Tunc cognitus sanctus loco
herodes clam conuocatis magis i.
remotis sacerdotibus et scribis. time-
bat enim ne forte iudei regem sue
generationis audientes, et intelligentes
astuciam herodis consilium magis pro-
derent. [illegible] vel commissum rege occulta-
uerunt ne scires quia maiores inimici
xpi erant iudei quam ipse. Diligenter didi-
cit ab eis tempus stelle que eis apparuit
tempus stelle que [illegible] tempus primum
uidebatur. primo insidiari sed tempus stelle,
qui vellet cognoscere signum et venari
puerum. Hic queritur quare matheus
de magis scribit obmittens. obmit-
tens de pastoribus lucas est. Ra-
dio matheus scribens iudeis ponit
testimonium. Notum quod erant [illegible] apud
eos et magis mouebat. eos ad cre-
dendum. lucas non est. Ite quare
obmittit matheus de circumcisione
et purificatione virginis et oblacione

pnt in templu que omnia lucas psequit.
Vndeo omnia ista consueta erat aput iu-
deos vn no accepissent ea in testis nite
2 testis. nitatis impliate ul implete
S3 potius in honore legis .i. legalium
consuacionem. gentibus aute hec scri-
benda erat aput quos no erat consue-
ta ut in ipis acciperent exemplu hu-
militatis &. Testio' implete nitatis argu-
mentum assumpte humanitatis. Iesus in
diebus herodis que. quare determinat tps
humanitatis natiuitatis p dies herodis
potius qm augusti cesaris q' dig-
or erat sicut lucas in c cap. Anno
xv. imperij cesaris tiberij et Vnde
h glosa no ponit. tm p rege s3 ut
videat. impleta pphia. Gen. xl ix.
Non auferetur sceptrum de iuda. ergo
patet q x. venerit, ex quo de sede
isrl rex no erat 2 l cris. Et tpe
herodis ponit. ut pphia danielis i-
pleta demostret. que p9 lxx septias
annorum x. l ee nasciturum pdicat. Na
a tpe illo usq3 ad que herodis lxx
septiaram ani gsumati sut// daniel
ix. Cu venit sctus scs. 2 sic utiq3
mo psuadebat. iudeis q natus erat
x. in lege pmissus// Iste vidimus
stella eius que. quo sunt p stella
moti. Vndeo s crisostomus lege aput
aliquos magos illos ex libris ba-
laam huius stelle aparitura sciam
accepisse. Audiui ab aliqs q erat
queda gens sita in pn. origentis
iuxta occeanum aput quos ferebat.
scriptura in scripta nomine seth de ap-
paritura stella. hij g' psinglas gna-
ciones ascendebat in montem nomine
victorialem 2 ordo deum cislencio
tribus diebus expectabat si forte
illa stella nisa vtri in sua gnacione
oriret. donec apparuit. Xps desce-
dens sup montem qui hus nise for-
ma pmi pueri 2 sup se similitu
crucis 2 loqns eis docuit eos 2 p
cepit ut pficiscent. in iudea// Iste
que. quare venerunt in ierlm 2 no
recte in iudeam bethlee qua quoniam
querunt crisostomus Nunquid no sciebat q
in ierlm regnabat herodes nunq' non
intelligebat legis iusticia/ qm qui
cuiq3 rege viuente aliu rego pmula-
at. q' iusterr tirani pmunt. in stig-
ne. Iste que. alcius ulimus no du-
xit eos stella in bethlee. Vndeo ad
pmu dicendum/ q p balaam audierunt
rege nasciturum de isrl. Numquid ergo
io in ierlm ubi erat caput regni isrl
2 nigrum legis recte venerunt// Ad
aliud dicendum/ q tm desiderabat rege
futurum quem no timebat putem// Ad
trium dicendum/ q hoc fuit ad confusione
supbia iudeorum/ s l urbanum/ ut no so-
lum ductus syderis s3 c ipsorum testio
natiuitatis monstraret saluatoris// Iste
Crisostomus Apsside distuit iudei/ q no sus-
timerunt dicte appliatis. Etia ut ma-
gi audientes testio pphie/ magis
in fide confirmaret. Fulgentius tamen
videt. dicere q ex sua delibatione
venerunt in ierlm 2 no de ductu stel-
le vn 2 tuc no viderunt stellam//
Iste que. de tpe aparicionis stelle.
Vndeo duplex est sup hoc responsio
q vno anno ante natiuitate dni
apparuit stella. 2 ab illo tpe arripuit
iter magi quibz pficiscentibus ante-
cedebat stellam. herodes aut occidebit
pueros scdo ano p9 natiuitate dni &
sic consonat q d. Ab ymatu 2 infra.
.i. a duobus annis a tpe illo quo
apparuit stella. Alia e opinio 2 est
aug' 2 Jo. Cant. eos qui dicunt
q in die natiui. pmo apparuit stella
qua visa magi ceperunt venire. Vn
fulgentius/ stella dnice natiuitatis
initia nunquam apparuit s3 ea tuc puer
creauit 2 magis pmia demonstrauit
que mox pacto officio ee desijt. Ite
tuc que. quo ita cito potuerunt ve-
nire 2 respondet q sup dromedari-

os vel miraculose // Quod autem dicitur
ab ymaturi et infra non est contrarium, quia
hoc fecit herodes non propter tempus quod quesiverat
a magis sed propter habundantiam malicie ut
nullo modo posset christus evadere // Ite
queritur de natura stelle utrum scilicet esset una
de celis, ad quod dicitur quod non, ostenditur ex
quatuor differentiis quibus ab aliis differebat.
prima ratione motus. quia alie ab ori
ente ad occidente ista autem ab oriente
in meridie ferebatur. ita et palestina ad
pro sidera iacebat, 2o ratione temporis, quia
in media die sole apparente apparebat //
3o ratione gressus. que non habebat conti
nuum sed pauces apparebat et occulta
batur. 4o ratione status, quia infius
descendit et super caput pueri stetit. et
hoc dicit fulgencius. In quibus locis et mo
tus probant diversitatem huius stelle ab aliis /
Ite consultabatur Crisostomus, autem herodes cre
debat scripturis et si sic quomodo credebat
et putabat impedire ne esset rex
cum scriptura hoc diceret // Si non, ad quid
querebat // Videos Crisostomus credit de
loco nativitatis huius sed non credit quin
contra eam aliquid agere posset // Ite at illi
dixerunt, videtur quod non deliberaverint
respondere 2o thymothei 4o Que a me au
disti commenda fidelibus. Unde Crisostomus
sacerdotes sunt non predicatores operum dei sed
proditores misteriorum eius. Et mittens
illos, hic herodes certificatus de loco
et tempore inquirit personam ubi audit ma
gis primo quo debent ire, 2o quid facere.
Ite et interrogate 3o quo fine ibi.
Et cum inveneritis, dicit ergo Et mittens scilicet
monendo vel rogando vel presumptuose
precipiendo etc. Ite et interrogate diligenter
de puero. Crisostomus de puero dicit non de re
ge neque enim nomine principatus vo
cari sustinebat et nomine potestatis
eius invidebat // Et cum inveneritis re
nunciate ut ego veniens adorem.
Rabanus, fingit se cum vultu et
verbis adorare eum velle, quem
in mala cogitatione cogitabat occi

dere. et hoc ut prius magi alacrius
redirent et ne iudei quorum erat fu
turus rex ab eo ipsum abscondere. Qui
cum audissent. hic subditur de inquisi
tione pueri in bethleem. primo adoran
dum, 2o ad ostendendum ibi. Et responso
accepto. primo a magis queritur et invenitur,
2o modo ab herode queritur nec inveni
tur. circa inquisitionem magorum determinatur.
primo quo venerunt, 2o quid venien
tes invenerunt. Et intrantes domum.
Venerunt autem festinanter quia cum
audissent, continuatione, quia ecce stella.
finaliter quia videntes stellam, dicit
ergo Qui cum audissent regem scilicet audita
obediencia non propter eum sed propter deum quem quere
bant, et abierunt sine mora sine
malicia // Crisostomus nichil mali sus
picantes etc. // Ecce stella quam vi
derant in oriente antecedebat eos usque
dum veniens staret supra domum. secundum
Crisostomum in altum domus, descendens erat
quia aliter non discerneretur domus ubi
erat puer, quia super caput pueri immergeretur
inveniretur, quasi diceret hic est qui natus
est rex, ut que non poterat monstrare
loquendo, monstrabat stando. Viden
tes autem magi stellam, quam amise
rant, gavisi sunt gaudio magno
valde. secundum Rabanum in consuetudine
verborum ad designandum magnitudinem
gaudii. per quod notatur triplex magni
tudo gaudii. scilicet cogitatu affectu et effectu
vel secundum Crisostomum Gavisi sunt quia quod
querebant invenerunt, et magno
gaudio quia veritatis angeli facti sunt.
et magno valde quia non inaniter
laboraverunt vel gavisi sunt, quia
hostem iam evaserunt scilicet herodem.
sed gaudio magno, quia ducem re
cuperaverunt scilicet stellam, sed valde quia re
gem invenerunt scilicet christum, hoc est triplex
gaudium sanctorum scilicet de perpetuitate corone
de palma victorie de retributione glorie

ul gaudium est de luce ut Johis xvj.
mulier cum peperit etc. Et gaudium magnum
de vita eterna prouerbiorum xxiij. Cor eius exulta-
uit. Et gaudium magnum de vita glorie Johis
xvj. Et gaudium vestrum nemo tollet
a uobis. Et intrantes domum. Ecce quomodo
perueniendo inuenerunt. Et implicat tria
scilicet inuenitur quia a querentibus et peruenientibus
vnde dicitur Intrantes etc. matthei vij. Intro-
ite per angustam portam ubi inuenitur quasi
in domo scilicet ecclesie militantis et triumphantis
beati qui habitant in domo tua etc. Cum
quo ergo inuenitur quia cum maria Felix
maria quia ihesus sine maria non
nascitur. sine maria non inuenitur. sine
maria non crucifigitur. Ipsa enim instrumentum
incarnacionis ideo sine ea non nascitur.
luce ij. Impleti sunt dies marie ut
pareret. ipsa famula educacionis
ideo sine ea non inuenitur. luce ij. In-
uenerunt mariam et ioseph et ipsa socia
passionis. ideo sine ea non crucifigitur.
Johis xix. stabat iuxta crucem ihesu
ad litteram. Intrantes domum id est diuersi-
um de quo luce ij. et forte tunc mater
sedens tenebat puerum super genua
et ibi mansit xl diebus. Et procide-
ntes. Ecce quomodo inuenientes coluerunt suo
honore. quia de triplici sua scilicet
corporali et procidentes. spirituali quia
adorauerunt. temporali quia munera obtu-
lerunt. plus quippe non habet homo nisi
animam et corpus et temporalia. dicitur ergo Et
procidentes in quo humilitas. adora-
uerunt in quo fides. Adorauerunt incar-
natum. quia non carnem tantum sed incarnatum
verbum. Rabanus adorauerunt incar-
natum verbum in infancia sepultum in infir-
mitate vitarum in forma hominis deum
in maiestate. Et apertis thesauris su-
is. Ecce dona commendabilia racione
preciositatis quia de thesauris racione
proprietatis. quia de suis non de alienis
racione perfectionis. quia obtulerunt non
post terras longas tradiderunt racione
habilitatis. quia munera non mutuam

non debitam racione significationis. quia
aurum thus et mirram glosa fidem suam
misticis protulerunt muneribus. aurum regi
thus deo mirram mortali. per hec ergo
tria intimatur in christo scilicet regia maies-
tas una diuinitas et humana mortalitas
Confunduntur ergo tres errores scilicet iudeorum
qui purum tantum hominem credunt. Manichei-
orum qui non veram carnem sed phantasticam
christum assumpsisse dicunt. et Nestorianorum
qui christum in duas personas diuidunt
cum uideat magos non alia deo et alia
homini. sed vni deo homini eadem munera
obtulisse secundum ad litteram. aurum ad inopie
pauperis sustentacionem. thus contra
stabuli fetorem. mirram pro membrorum
debilium pueri confortacionem. Glosa [illegible]
magis sentiendum est quod sic obtulisse
hec tria quam singulis per singula. Et
visio etc. post inquisicionem et inuencionem
christi a magis subditur hic eiusdem
inquisicio sed non inuenitur ab herode
ubi ponitur primo cautela ad salua-
cionem pueri. 2o inquisicio ad perdicionem
eius id est Tunc herodes videns quod illusus
esset a magis etc. In prima duplex caute-
la attenditur. prima magis contra
dolum herodis latentem et hec per di-
uinam reuelacionem. 2a ioseph contra
iram et furorem patentem et hec per an-
gelum de fuga admonentem ibi Cum
recessissent. In prima implicat tria
reuelacionem tamen. primo formam quia in
sompnis. 2o materiam quia ne re-
dirent ad herodem. 3o obitum quia
per aliam viam. dicitur ergo Et responso acce-
pto non per angelum et glosa. sed per
ipsum deum uel numen. hic uidetur ipsum
manifeste deum mutuum fidei sibi di-
mittentem in sompnis quia leui
persuasione credebat ne redirent ad
herodem ne per ipsos herodi innotesceret
persona nati christi. uel ne molestaret
eos pro fide etc. per aliam viam reuersi
sunt dicitur quod per mare conductis

nauibus/ quas naues p(er)modum conclusit
herodes audito de ortu eorum/ de quo potest
exponi illud in ps. In spiritu vehementi con-
teris naues tharsis/ Moraliter nomina sunt
hec septem causa querentes ihesum/ Primo qui vene-
runt quia sapientes magi/ et hij sunt tres/ per
significantes tres status hominum venientes
ad opus premiorum// Eccl(esiasti)ci vij°. Cor sapientis
ubi tristicia/ activi/ Prov. x°. Qui congregat
in messe filius sapiens est/ contemplativi/ Eccl(esiasti)ci
xx°. Cor sapientis intelliget in sapiencia// 2° unde
venerunt quia ab oriente per quod principatus
designatur. que triplex est. diuiciarum. delici-
arum. et honorum/ de quibus Joh(annis) ij°. Nolite
diligere mundum nec ea que in mundo sunt. Quia
omne quod est in mundo etc. Isa. xl°. Primo
quis suscitavit ab oriente iustum vocavit
eum ut sequeretur se// 3° cuius ductu venerunt
quia stelle que est triplex scilicet exhortatio doc-
trine. Dan. xij°. Qui ad iusticiam eru-
diunt/ illuminatio gratie. Apoc. ij°. Dabo tibi
stellam matutinam/ Exemplum vite Eccl(esiasti)ci l°. quasi
stella matutina etc. 4° quid invenerunt.
Primo herodem qui intelligitur gloria in pellibus
in quo significantur dyaboli triplex gloria
impediens veniendum ad ihesum. Spiritualiter
prima destructa sit in pellibus sic scribitur
2a qualium fundacio sic pelles triplex est
3a destructo presumpta sic pellibus calci-
atum/ hanc triplex fallax gloria prohibetur
Jeremie ix°. Non glorietur sapiens in sapiencia
sua etc. Sed relicto herode invenerunt ihesum
cum maria id est salute cum auxilio marie.
nam sine maria ihesus non invenitur. sine
maria sponsus sponse non datur. Activa 2°
Erunt perseverantes in oracione cum maria/
sine maria nupcie non celebrantur. Johannis
ij°. Nupcie facte sunt in chana galylee
maria enim est thalamus nupciarum. ideo
sine ipsa nupcie non celebrantur. Eccl(esiasti)ci
xxiiij°. Qui creavit me etc. maria est aque
ductus gracie/ ideo sine ea sponsus sponse
non datur. Eccl(esiasti)ci xxiiij°. Ego quasi aque
ductus exivi de paradyso/ maria est dispensa-
trix thesaurorum/ ideo sine ea ihesus non invenitur
Eccl(esiasti)ci xxiiij°. Transite ad me omnes qui
concupiscitis me etc. Quinto ad quid vene-
runt. scilicet ad offerendum. Unde apertis thesauris
suis ... iusticie satisfaciens/ de quo offerunt

¶ non glorietur sapiens in sapiencia sua. et non
glorietur fortis in fortitudine sua. et non glorietur
dives in diviciis suis

penitentes Prov. xxj°. Thesaurus desidera-
bilis in ore prudentis/ de quo Eccl(esiasti)ci xliij°.
3° aperti sunt et evolaverunt nebule sapientie
delectantes de quo contemplati. Eccl(esiasti)ci
ij°. In thesauris sapiencie intelligencia ...
est/ Sexto quid offerunt. quia tria munera
aurum thus et mirram. scilicet triplicem statum.
aurum elemosine multiplicitatis. 3° Reg. x°.
fecit salomon scuta de auro purissimo/
thus devote oracionis. ps. Dirigatur oracio
mea etc. Mirram mortificacionis carnis
Cant. v°. Manus mee distillaverunt
mirram optimam/ aurum voluntarie pauper-
tatis accresat in tua civitate. quia in tempore
dolere et aurum tunc illius optimum est
thus obediencie humane. eo quod restrin-
git fluxum proprie voluntatis/ Levitici 2°.
Adolebit sacerdos dominus tunc thus/ mirram
tristitie que mortificat vermes. Ju-
dith x°. lavit corpus suum et unxit se
mirra optima/ Aurum meditacionis
de quo Job iij°. Dormierit simul
cum principibus qui possident aurum et
replent domos suas argento et ... xxxiiij°.
hec argentum thus devocionis/ Eccl(esiasti)ci
l°. Quasi thus ardens in igne/ mir-
ram bone operacionis. Eccl(esiasti)ci xxiiij°. quasi
mirra electa. Septimo quo redeunt. quia
responso accepto dissuadente malum
scilicet ne redirent ad herodem per aliam viam
vel peccatum intelligitur non enim redeundum
est ad herodis domum quia crudelissimus/
occidit innocentes pueros/ ad herodis colloquium
quia fraudulentum. Unde clam vocavit
magos/ ad herodis consorcium quia sus-
pectum et unde dixit ut et ego veniens
adorem eum cum tamen non proponeret suade-
re bonum/ quia per aliam viam scilicet viam
mandatorum. ps. Viam mandatorum tuorum
cucurri/ semitam consiliorum. ps. Vias tu-
as domine etc. Pervenerunt ad primum quia
in regionem suam id est in gloriam ps./ place-
bo domino etc. Qui cum recessissent/ hic
datur cautela. Joseph contra fraudem
herodis potentem/ et hoc per angelum desi-
gnat molestatem ubi ponitur primo ad-
monitio angelica/ 2° obediencia Joseph
l. Qui consurgens/ amonet ait angelus

de persecutione adfugiendum i. Surge. de fu-
ga et de mora fuge i. Et esto ibi. de ca
utrumque i. futurum est. Cui consurgens
hic subdit. obedientia ioseph qua commendat
duo. primo presta executio. 2o perfectio ad im-
pleta i. ut adimpletur. fuerat et autem
quatuor in executione que premissa fu-
erunt in angelica admonitione. s. persecu-
tionem fugam moram et causam. futurum
est. in littera. Et nota quod fraudes non
latet deum. nocte. quia nox magis
competit fuge quam dies ut ne posset
accusari fuga audientibus apud regem
Et erat ibi s. septem annis. hic querit
Et ecce stella. Quare stella occulta
fuit eis in iherusalem. videns secundum glosam
ingressi iudeam deserunt stelle iudicia
ut cogantur ex lege inquirere et sic multi-
plicentur iudicia vel testimonia. Et non
valet. Quia divino deserunt auxilio qui
querunt humanum. vel 2a glosa non debe-
bat signum infidelibus datum apperiri dome-
sticis legis et prophetarum. quia si moysen
et prophetas non audiunt nec si aliquis etc.
Item mirabatur videtur quod superflue quia
erant devia et in illa tristitia. videns secundum
Crisostomum vel videntes obsequium stelle regem
intelligent dignitatem. et dicunt apud
se quis sit rex iste quem celum stella
ministrat. Et non erat aliud quod
ministraret puero quia nec domus
illustris nec hiis ala ut in signis
Item invenerunt puerum cum maria
quare non fit mentio de ioseph. videns
secundum hylarium et rabanum. divina dispen-
satione actum est ut illa hora ioseph
absens esset ne pater eius crederetur. vel
male suspitionis occasio daretur secundum
Crisostomum ioseph ideo tacetur quia nullum
de officiis ad mundum pertinentium
commendatur. Et puerum cum maria
quare preposuit puerum matri seniori
videns quia puer principalis quibus.
Item unctor dignitate et divinitate. Et
quare dicit invenerunt. videns quia
ibi erat preter spem locum et aspectum.
aliorum regum non in purpura non
in pallatio sed in presepio et vilibus
pannis involutum. Unde nisi deum

credidissent nunquam sic honorassent.
Et et responso accepto tunc. cum non
pressit tamen regi in rogatio videtur
male dici responso accepto. videndo lege
non pressit potius cum pressit i. tunc
secundum glosam. s. moyses tacens
clamabat exodi xiiii. sic isti
per affectum in rogabant quid iuberet
voluntas divina. Et enim audacter
venissent per herodem quare moniti
sunt quasi occulte fugere et redire per aliam
viam non ne poterant scandalizari
de defectu virtutis in puero. videndo
Crisostomum si in omnibus monstrasset christus
potentiam in primo divinitatis non crederetur
verus homo ideo interponuntur signa vere
humanitatis nec sunt scandalizati quia
iam fundati erant in fide testimonio
stelle et prophetie. Et qui cum recessisset
ecce angelus erat sic fuit statim
post recessum magorum et sic beata vir-
go recessit cum purificationis sua aut non
cum statim videtur quare tunc videndo
secundum augustinum. hoc factum est impleta tempore purifi-
cationis marie et oblato ihesu in templum quia
omnia pretermittit matheus secundum lucas exequ-
itur ut supra positum est. Et tunc queritur
quod tamen distulit ad inquisitionem pueri. vi-
deo 2a glosa verissimile est cum herodi mich
nunciatum esset magis credidit illos fallaci
stella deceptos et ideo ad se non esse pro
fusione reversos et sic a querendo puero
quievit. donec ab aliis audivit ut pro-
phetissa anna et tunc magos non esse decep-
tos sed ab eis se illusum intellexit. Et fuge
in egyptum quare. Crisostomus in persona ioseph
O angele dei mei tu in retulisti. quia qui
nasceretur de ea dominus suo et et quo ini-
bes fuge nos aut quo filius dei ante
homines fugit. Crisostomus. fuga quadruplex
est. s. pusillanimitatis. primo regum. helyas fu-
git impius nemine sequente. et non fugit
infirmitates sicut helyas cum gezabel
3o regum. dispensationis. infra v. o. si vos
persequuntur etc. cum et iohannes vi. ubi fugit
christus ne fiat rex dispensationis ut hic
angelus recessit non utique secundum dispensatione et
potestate eadem qua iuvenis pependit in
ligno puer latuit in egypto. Et querit
Crisostomus quare vadit in egyptum. nunquam de-
fecit alia terra semper enim adversus propheta

eius egiptus exiuit in vita. Rndeo h'
fecit ad ostendendum suam miam quia inimi
hostes et suos incorde quit adiusitadu
ppham ysa. xviij. ecce dns ascendit sup
nube leue ad insinnadu nitate futurm
s. qp iudeis no receptus p pdicacionem
transiret adgentes que erant cultores
ydolorum. Vn scdm historias xpo ingr
diente egiptu corruit omia templa
ydolorum. d. aut qp fecit ne appollini
diret que dicit' cinis solis et e ar-
gumtu qp int multos passim latere
vn et egiptus pmo . deuastati fuit
diuisis regionibus ad ydola tollenda ||
Ite ut adimpleretur. ergo pphia fuit ca
fuge. Rndeo. pphia fuge xpi nulla in
tulit necitate. s3 fuga xpi approbauit p
phetie uitatem. Vn h'. ut / tenet. q sen
tine no consitine || Item ex egipto vo
caui filium meum. querit Ieronim' hic.
ubi hoc scriptum nos legit. et respodit iux
ueritatem ebraycam pt accipi de deo /
hyo. Deus eduxit eu de egipto uel
ex hoc ino. in egipto vocauit filium meum
moraliter p fugam istam signa'. fuga
iusti apiculo et pdicatione pcci / ubi tria
considranda sunt . s. fugientes psone flor
fuge / et tpus more / fugientes psone st
maria puer et ioseph / felix consortiu ubi
comiuit maria . i . amaritudo pnie pu
er ihc . i . pietas conscie / ioseph . i . confort
bitum et gre / h' consortiu inuenies i ibz
locis quia in statu natiuitatis in bethlee
luce ij. Inuenerunt puerum ioseph et
mariam in recessu in egiptu ut hic in
reditu in terram isrl. ysay. Surge et c'. siue
q' maneas siue fugias / siue reddeas
nusqm hanc societatem dimittas nec de
seras. locus fuge e egiptus . i . status
pnie in quo e meror in consideracione cri
minis in dolore contricionis. angustia in
pudore confessionis / in labore satisfactionis
tenebre in imitacone occasionis . i . occulta
cione occasionis itencionis / sic eni fieri
debet opus in publico ut intencio ma
neat in occulto. Exodi iij. Educam
uos de afflictione egipti ad terram tpe
more. est usq3 ad obitum herodis . i . usq3
ad mortem cui' h'. qn cessant inpugna
ciones hostis. et tunc ex egipto pnie
reuocabuntur ad terram isrl. i . ad terram

visionis diuine / Tunc herodes posita
cautela dupplici. hic subdit' inquisicio
pueri ab herode et tangunt' tria. primum qd
ptinet ad inticiacionem herodis ad pden
dum puerum s. magorum illusio / 2m quod
ptinet ad execucionem crudelitatis s. pue
rorum occisio i. Et mittens occidit. 3m
ptinet ad confirmacionem ueritatis s. pphetie
adimplecio i. Tunc adimpletu est.
dicit g° Tunc s. fac hiis diebus
videns herodes / quia illusus eet a
magis / quia no redierunt ad ipsum / ira
tus est ualde / tn' contemptu simul tn' pp
timorem amittendi regni / et mittens
occidit / i . occidi fecit / int'lineare dic'
lingua p gladio. Occidit aut no statim
s3 post annum / et quatuor dies a nati
uitate dni / tn' eni distulit sauire in
pueros qp pater ex sollempnitate corp
cuius dilacionis causa duplex assigna'.
prima quia primo credidit magos de
ceptos et ideo ad ipsum no redisse mag
confusos s3 postea diuulgatis hiis q
in templo dicta sunt de puero cognouit
se illusum et tunc in morte xpi pueros /
pueros occidit. alia racio est / qr iuit
romam ut conquereretur de hiis que dicebat'
de xpo. Omnes pueros / ut xpus no
effugeret / in bethleem / et in omnibus fini
bus eius / ut nullus locus eu abscondet
a bimatu et infra / ut nec tpus etatis
eum excluderet. bimatus uo dr spa
cium duorum annorum a bis et annus inde
dicit' bimus bima bimu i . etatis duorum
annorum / et trimus s. trium / a bimatu g°
et infra . i . a biennio et minus s. oms qui
habebant duos ul minus / Alii at dicunt
a bimatu et infra . i . a biennio et pl' natus
usq3 ad quinq3 annos / s3 in originali hoc
no est secte dom pp opinione sua q°
dicunt stellam apparuisse ante natiuitatem
xpi p annum. Tunc adimpletum est /
hic subdit' ueritas confirmacio cu dicit.
Tunc adimpletu est. glosa qr ante
fiet / legentibus erat sancti plenum / nam
qd in litera sonabat aliquid futurum oc
culte pmittebat. Vox in rama
in litera sic exponit'. Vox in rama
glo. i . in excelsis sic eni interpretat' /
et sic no accipit' h' pro loco qr in [illegible]

finibus eius sunt. sed pre magnitudine clamoris. Ploratus quantum ad fletus parvulorum. Ululatus multus quantum ad maius est quantum ad lamenta matrum. parvuli enim dum patiebantur dolorem scilicet primum et alie. Rachel plorans. Rachel interpretatur bethleem quia rachel sepulta fuit iuxta bethleem gen. xl. et extremo corporis hospicio nomen accepit. vel more prophetico dicitur rachel fecisse quod in illo loco gerebantur vel gerebant. vel secundum quemdam modum loquendi dicitur. hic quod ibi fuit tantus dolor et luctus quod mortui et lugere debebant si possent. vel quia non tantum in bethleem sed in omnibus finibus eius pueri occisi sunt. Credi potest multos rachel filios de beniamin fuisse occisos quia contigue sunt et proxime tribus iuda et beniamin. et noluit consolari quia non sunt. spe resuscitandi ad vitam. et loquitur secundum affectum eius carnalis. allegorice rachel videns primum est ecclesia que plorat duo genera filiorum. scilicet bonos et malos. bonos ut vivos quia videt eos eternaliter vivere. sed quia scit illos bonos non vult consolari temporaliter sed eternaliter. Et noluit consolari autem maxime memor sui. et malos ut impenitentes. deflet illos quia videt illos dampnari. et quia videt illos irremissibiliter perditos non vult consolari. Ozee xiij. Consolatio tua abscondita est ab oculis tuis. Moraliter occidunt pueros multi et multipliciter. pharao submergendo. Exodi primo. herodes detruncando ut hic. antiochus suspendendo. Machabeorum primo. Medi sagittando. ysaie xiij. In flumine submergente significatur occasionem prosperitatis voluptatis. In gladio detruncante inflexo prosperitatis adversitas. In sagitta de longe veniente timor future asperitatis. in suspenso spes superambiciosa future prosperitatis. Hic ergo diabolus qui pharao. id est dissipans per invidiam. qui herodes id est glorians per superbiam. qui medus id est mensurans scilicet tuam penam per malam intencionem. qui antiochus id est silencium paupertatis. paupertatis dulcediam pauperibus paupertatem enim celat et divicias suggerit. hic occiduntur pueros secundum quatuor affectiones que

sunt gaudium presentis prosperitatis. et spes future glorie. tristicia presentis adversitatis et timor future. est notabile quod inflamatur primum in quo sentitur in bethleem in qua fundacio et ymaginacio et infra in qua in prima et istos tu precava lugit ergo ecclesia. Defuncto autem herode. Determinato autem superius quomodo christus erat rex primo secundum genologiam quomodo rex iudeorum per miraculum stelle. hic determinat tertium per tertium titulum scilicet quod nazarenus ratione educacionis. Ubi determinatur quo ordine venit in nazareth quia per amonitionem angelicam de revisione ergo ponitur primo angeli apparitio. secundo apparentis amonitio id est surge. 3o amonitionis assertio id est mortui sunt. 4o et secundum amonitionem joseph reversio ibi. Qui consurgens. In prima igitur multiplicatur apparicionis tempus quod defuncto herode. modus. quia in sompnis. locus quia in egipto. Dicit ergo Defuncto ergo herode. scilicet antipatris filio qui primus alienigena regnavit in iudea post hircanum et deus ascolonita. et dicitur in hystoriis quod toto corpore corrupto. et dura plaga iehenali percussus. et de corpore eius vermes scaturierunt in summo dolore sibi manum iniciat. Ecce angelus domini apparuit. id est post septem annos quibus mansit in egipto quia sicut dicitur in hystoriis xxx. anno regni herodis natus est christus. xxxvij.o anno regni sui mortuus mortuus est herodes. In sompnis joseph. Et nota in sompnis ad designandum quod joseph non erat pater nisi secundum opinionem. quod enim in sompnis videtur. preter phantasiam videtur. et quod secundum phantasiam. phantasia videtur. opinioni respondet non veritati. vel secundum intellectualem quia non dum publice revelabatur. tunc angelus hoc officium deferebat in egipto ubi latebat dicens. Surge ad eundem et accipe puerum. glossa non filium tuum et matrem eius et vade in terram israel. sed non determinat angelus sibi locum ut secundum glossam angelus iterum revertatur et joseph frequenti allocucione reddatur certior. Defuncti enim sunt. Ecce assercio securitas joseph qui querebant animam id est vitam corporalem pueri. Qui consurgens. hic subditur reversio et primo

in terram isr(ae)l, 2o in nazareth ibi. Audiens
autem Ioseph adventum in nazareth predicet
precedit archelai auditus. auditu se-
timor ibi. Et timuit / timore amonitio
l. Et amonitus / amonitione. secessus in
galileam ibi secessit + & veniens habitavit /
habitatione. prophetie impletio l. ut adimple-
tur. dicit 3o Qui consurgens / tamquam
obediens et promptus accepit puerum /
tamquam nutritius solicitus et matrem eius /
tamquam comes obsequiosus. Et venit
in terram isr(ae)l. Terra isr(ae)l aliquando dicitur terra
duodecim tribuum / aliquando terra decem tribuum
ut post divisionem regni. et terra iude ex
opposito dividitur. et dicitur de terra duorum
tribuum s. iude et beniamyn vel iude tantum.
quia vero angelus non distinxit in qua
parte terre isr(ae)l. ideo ioseph generali voca-
bulo terre isr(ae)l intellexit iudea quia non
videbatur ei talem puerum alicubi debere
habitare nisi in ierusalem ubi erat templum
et celebritas prophetarum. angelus autem
voluit intelligi galileam quia ...
dei in collebat et ultima regio erat
et indignior terre filiorum isr(ae)l. Ideo dicitur
Iohannis 7o a galylea non surgit propheta
nazareth autem erat vilissima inter
civitates galylee. Unde Iohannis primo.
a nazareth aliquid boni potest esse. quasi dicat
non. et hoc est quod dicitur. Audiens autem
quod archelaus filius herodis regnaret
in iudea / i. in terra duorum tribuum iude et
beniamyn pro herode patre suo illucire.
illo est adverbium loci vel sunt s. archela(us)
heres crudelitatis paterne assumpta ali-
qua occasione pro aliquod signum in puero
debacharetur. Et amonitus / glossa. non
mutat angelus preceptum sed corrigit
errorem pietatis. Sed quare non determinat
ei angelus ... locum nazareth. Re-
spondeo secundum glossam. ut dubitante ioseph
angelus veniret et frequenti eius allo-
cutione certior redderetur. Exemplum de patre
cum filio qui longo tempore iuxta non serviens
dat multas expensas / si assit in pro-
ximo / dat paucas. In sompnis se-
cessit in partes galylee et veniens ha-
bitavit in civitate que vocatur nazareth
ut adimpleretur / li. ut tenetur consecutive

non causaliter / quia prophetia non est causa
eventus rei / sed eventus est causa implecio-
nis prophetie. Quoniam Nazareus vocabitur. et hoc quod
dicit prophetas non prophetam / innuit quod non
certum auctorem ponit huius prophetie /
sed sensum multorum colligit / 2o quod na-
zareus interpretatur sanctus vel sanctificatus vel
secundum ebraycam veritatem. Ysaie xi. de radi-
ce eius ascendet nazareus. Hic
queritur quare occidit pueros vel Christus
aut herodes non credebat verbis
magorum et sic stultus sine causa sevie-
bat in pueros / aut credebat et sic quomodo
credebat se posse mutari consilium dei
et respondeo zelus sepe nescit et ira
non habet consilium. Item et in omnibus
finibus / queritur cum audivit herodes quod
Christus nasceretur in bethlee / quare se-
viebat extra / ad quod notandum / crudeli-
tas in nullo modum tenet / non est con-
tenta vastatione bethlee sed adiacentia
loca vastavit. Item queritur utrum Christus
fuit causa occisionis puerorum cum eos
protegere posset. Videtur. Respondeo quod non
sed crudelitas herodis / nec volebat
tunc Christus uti potestate divinitatis. ergo
Christus fuit causa eterne salvationis /
herodes autem causa temporalis destruc-
tionis. Item a bimatu cum herodes
sciret Christum esse unius anni et quatuor
dierum secundum tempus quod exquisierat a
magis. quare a bimatu occidit / re-
spondeo secundum Rabanum et ... / timebat
ne puer cui famulabantur sydera paulu-
lo supra etatem vel infra sibi speciem con-
formaret / vel ex effrenata crudeli-
tate hoc fecit. Item queritur utrum
innocentes sint martires. Videtur quod non quia
passionibus non merentur / nisi sint vo-
luntarie et infime ordinate / innocen-
tes usum volendi et infime ordi-
nandi non habebant. Item martir idem
est quod testis et ipsi testificari non poterant
ad hoc Respondeo quod triplex est genus
martirum. quoddam voluntate non actu ut
beatus iohannes / quoddam voluntate et actu
ut stephanus / tertium non voluntate sed

achi ut innocentes/ vel edendo corp
ista post nativitatem dni. secundum maiorem
martirij dignitatem. primo stephani 2o
Johis 3o innocentium/ ut dilectus esset
xpus candidus in ioh[ann]e/ rubicundus
in stephano electus in milibus innocentium/
xpus ante eum vite mortem sunt sup-
pleuit si quid defuit voluntati. Ipsi
autem non loquendo sed moriendo testifica-
ti sunt/ multis modis de causis potest quis
fieri martyr. scilicet pro iusticia ut abel/ pro
lege ut machabei/ pro salute populi ut
xpus/ pro fide xpi ut stephanus/ pro
xpo/ ut innocentes/ pro libertate ecclesie ut
thomas. pro assertione veritatis ut
ysay. Jeremias/ pro arguitione peccati ut
Johannes baptista. Item queritur cur quare
veniente ihu in salute mundi tot ma-
la acreverant. scilicet homicidiorum fuge et
homicidij/ contra illud. ps. Orietur
in diebus illis iusticia. Videtur secundum
Cri... Consuetus est deus semper circa
dispensationis sue opera complere/ maxi-
me sue veritatis tribuens declamationem
ita et discipuli per mortem dat vincere.
Item queritur. quid. quod dicit defuncti sunt
tamen de morte herodis tantum negato. Dicendum
herodes et fautores eius in mortem
dni scilicet scribe et pharisei mortui erant
quia secundum josephum herodes precepit in
morte sua de nobilibus iudeorum interfici/
et sic cogeret iudeos qui eum oderunt in
morte sua flere/ vel herodes mortuus
est quo ad illum/ alij quo ad potestatem//
Item secessit in galylea. sed quare non
timuit illuc ire sicut in iudea ubi
regnaret archelaus. Videtur secundum glo-
sam/ melius potuit esse in nazareth
que remota erat quam in ierusalem. que
erat caput regni et assiduus archelaus
erat ibi/ ut secundum Crisostomum venit ihus in
nazareth non solum periculi timore sed
patrie amore cogente/ ibi enim fuit con-
ceptus. Item queritur angelus si timuit pro
hoc ire in iudeam/ quare per singulos
annos joseph et maria cum puero ascen-
debat in ierusalem. luce 2o Ad quod respon-
det sic. aut fuit diutinum regnum ar-
chilai et sic potuit ire et latere in mul-
titudine populi concurrentis in ierusalem vel non

diutinum et sic illud intelligendum est post
exilium vel post mortem archilai. Unde
glo. Archelaus post patrem monarchiam
tocius regni obtinens sed insolescens
a tyberio cesare euersus est in longum
exilium et tunc divisum est regnum in iiii
tetrarchias. quarum prima scilicet galylea
sortem eius obtinuit ut luce 3o Anno luce
xvo imperij tyberij cesaris/ Nazare-
nazarenus iste scilicet xpus elegit sibi tres
civitates scilicet nazareth bethleem
et ierusalem/ prima significat incipientes. 2a
proficientes/ 3a perfectos/ in nazareth enim
fuit xpus conceptus/ educatus et con-
uersatus mirabiliter conceptus. luce primo
missus est angelus etc. teneriter edu-
catus ut hic similiter conuersatus/ luce
2o Et erat subditus illis. scilicet spiritualiter
per primam concipitur. educatur. et conuersatur
in nobis per primam/ nam in prima debet
esse timor. amor et rigor/ timor mali
amor boni et rigor penitentie. Ihus autem
i. salus timore malum declinante con- ysa.
cipitur. ysa. xxvi Timore tuo domine con-
cepimus spiritum salutis/ amore boni ope-
rante educatur. Johis 4o Meus cibus
est ut faciam voluntatem eius qui mi-
sit me. Rigore in utroque perseverante
conuersatur. ps. Cum ipso sum in tribula-
tione etc. Sic maria in nazareth fuit
carne per angelum salutata/ spiritu sancto ob-
umbrata/ a filio fecundata luce primo luce
missus est angelus etc.// In bethleem
fuit natus. inuentus et adoratus/ natus
de virgine ineffabiliter/ inuentus stella du-
ce mirabiliter/ adoratus a magis hu-
militer. Sic spiritualiter per doctrinam sa-
cram nascitur/ in cognitione inuenitur per
fidem/ adoratur per latriam/ 3o pro ubi
nascitur. prima petri. renati non ex
semine corruptibili sed incorruptibili per
verbum dei/ per fidem inuenitur. Sapiencie sapie
primo. Quoniam inuenitur ab hijs qui non
temptant illum. apparet autem hijs qui
fidem habent in illum per latriam adoratur. ps
ps. Afferte domino gloriam eius adorate
dominum in aula sancta eius. Sic flos iste
floruit in conceptione et hoc in nazareth

2 sic flos s. xpus concipit^r in flore naza-
reth / 2 de flore s. virgine / 2 in florem tpre
s. in marcio sic apparuit in natiuitate 2
hoc in bethleem ut sit panis s. xpus
in domo panis bethleem q^o pane misit
in utero suo emeruit in passione re-
floruit in resurrectione ꝯ refulsit i pas-
sione q^o florem istu virgo xpi i naza-
reth concepit in bethlee peperit in ierusalem
amisit / propter istud dimicit. i loco
sublimi qui respicit in hiemale [?] // ¶ Se^r
Capitulum tercium. Indiebus aut illis

In diebus autem illis ; Ostensa ;

Ostensa superius xpi regia dignitate
hic ondit^r excellentia sapie 2 doctrine
in traditione legis noue 2 durat usque
ad xxiiij. capitulum. In ista ig^r parte in-
troducitur primo precursor s. legis no-
ue s. iohes. 2° legislator s. ihesus
s. Tunc venit ihesus a galilea / prima
illud malachie iij^o. Ecce ego mitto
angelum meum et c. / In prima introducit^r
iohes primo loquens ad penitentes / 2°
ad impenitentes ibi. Videns autem mul-
tos phariseorum et c. / In prima penitentes p
uocat ad penitentiam 2 regnum xpi primo
verbo predicationis / 2° facto baptismatis
ibi Tunc ibat ad eum et c. In prima de-
claratur forma predicationis / 2° commenda-
tur predicatoris ibi Hic est enim de quo
dictum est per ysa. / quia cuius vita despicit^r
restat ut eius doctrina condempnat^r.
Dicit ergo In diebus autem illis / cum
hec que sequuntur non de quibus imme-
diate ante dictum est. sed cum iam xpus
esset quasi triginta annorum / In di-
ebus illis / cum hec que sequuntur contige-
runt. sicut quod dic^r in prima. eius [?] in eadem
2 in illo tempore / preterit aut matheus om-
nia infantia saluatoris usque ad predi-
cationem iohis. festinans magis ad
notabilia ~~facta~~ xpi gesta / ut ad doc-
trina 2 admiratica de quibus prima-

pa'liter intendit. / Venit / per manifesta-
tionem quia ibi fuit absconditus Job
xxxviij^o. Numquid producis luciferum in
tpe suo. / Venit / per officium sui inchoatio-
nem primo. Hic venit in testimonium
iohes bapta. Johis primo qui misit
me bap^re / predicans in deserto. ~~iudee~~ in
anselmum ut ex loci qualitate 2 noie
ad penitentiam invitaret / Sic glo / ex iudi-
cibus deserti erant [illegible] necessaria
erat pena ut redderet / iudee dicit
ad differentiam deserti egypti ~~[illegible]~~ [illegible]
penitentiam. glo / incipit a pena quod cum in
in baptismo sit gratis remissio / quia
triplex est modus pene / primus est cum
res 2 omnia mala ante baptismum
abrenunciare 2 condepnare / 2° post
baptismum lapsus per penitentiam renouare
Tercius quo sit cotidie a culpis
purgat^r. peccatis sine quibus vita non
agit^r. ~~[illegible]~~ pena hec precedit penitentiam
baptismi. Appropinquabit enim regnum
celorum s. penitenti Jacobi iiij^o Appro-
pinquate deo 2 appropinquabit vobis / ~~[illegible]~~
omnia notabilia circa predicationem Johis
tempus persona locus materia. Ecce
tempus per sona [?] In diebus illis s. cum
ego iohes / quia in diebus illis s. cum
esset xxx. annorum ut circa hoc tempus
esset xxx. annorum ut circa hoc tempus
actu predicationi sicut hic. 2 ezechiel
primo. Et factum est in xxx^o anno et c.
primo. Sic ioseph cum esset
triginta predicationi. Sic ioseph cum esset
xxx^a annorum fuit est rector egypti
gen. xl primo. / ceptum regnum dauid
xxx. annorum erat cum regnare ce-
pit 2° re. primo / 2° persona quia bapta /
capta persona ad predicandum in quo nichil
nisi gratia / prima ad cor. xv^o. Gracia
dei sum id quod sum et c. gratia igit^r. dat
et age 2 presentem. felix doctor
quia verbis gratie tacinede [?]. Johes enim
dicit^r in quo est gratia / misere gratie in
predicando / quia bapta precio gratie quia
predicans / 3° locus quia in deserto iudee
in quo excludit tria loca / deliciosa
ambiciosa 2 vitiosa / contra triplex vitium
predicatorum quia non nisi in locis ha-
bundantibus sollempnibus 2 prominioribus
volunt predicare. 2 sic excludit

gulam superbiam et pigriciam. In triplex
desertum venit iohannes primo in utero pre-
dicavit gratiam preconsultam. luce primo. exul-
tavit infans in gaudio. 2o in mundo predi-
cavit penitenciam in remissionem peccatorum ut hic.
3o in inferno predicavit leticiam ob liberationem
luce primo preibis ante faciem domini et cetera. et hoc in
mundo in sequitur. ad dandam sciencie sa-
lutis. in additur illuminare hiis qui in tenebris
in inferno in sedent. Illuminare hiis qui in
2o Quarto materia quia penitenciam agite. Ecce
materia brevis ad discendum levis ad intel-
ligendum quia agite non disputate. facilis
ad inveniendum quia appropinquabit regnum celorum.
Agite ergo penitenciam non ficticiam que est desperatorum.
Sapie. vo. gementes intra se penitenciam
agentes. non coactam que est latronum
Ecclesiastici xxio. Super fine est confusio et pena
eorum. non fictam que est ypocritarum sicut Esau
ad hebreos xiio. non enim invenit penitencie locum.
non desperatam que est proditorum sicut iude.
Mathei xxvii capitulo. penitencia ductus retu-
lit denarios et cetera. Sed veram. de qua Crisostomus super
penitencia cor mundat. sensus illuminat animas
sanctificat et ad susceptionem christi humana pre-
cordia preparat. sic primo iohannes suadebat ho-
2o mini agite penitenciam. 2o promittit bonum
premii ibi appropinquabit enim regnum celorum.
Hic est enim de quo dictum est. Hic subditur
commendacio iohannis primo per prophetam. 2o per
evangelistam ibi. Ipse autem iohannes. Comme-
dat autem eum propheta ex officio predicatoris
et precursoris. Crisostomus ab insigmo singularis
sanctitatis et sic sufficienter commendatur ab offi-
cio doctrine et merito vite et hoc est quod
dicitur. Hic est enim. Augustinus dicit. Incertum esse
cuius fuerint hec verba scilicet baptiste vel evange-
liste. tamen dicit quod sint verba evangeliste. dicentis
hic scilicet iohannes baptista est de quo dictum est
per ysaiam prophetam dicentem ysaia xl. Vox scilicet
christi clamantis scilicet per Johannem in deserto
Idumeam vel in iudea deserta et destituta
clamavit enim christus genti humano quasi
longe posito per maliciam. 2m illud psalmista
longe a peccatoribus salus quia sunt di-
pi inobedienciam. ysa. xl. Audi au-
dite. Ecclesiastici. videte quia obviviscendo apprendi
in penitenciam ysaia lviii. Clama ne cesses
Johannes autem dicitur vox 2m urbanum quia
sicut vox verbum ita iohannes christum ad
aures hominum detulit Johannis primo. hic
venit in testimonium quia sicut verbum in
voce sic christus in iohanne clamavit ut hic.
quia admodum vocis verbo formato transi-
vit. Johannis iiio. Illum oportet crescere
me autem minui et cetera quia sicut vox mentis
conceptum ita iohannes christum manifestavit
luce primo preibis enim ante faciem domini
parare vias eius. et hoc est quod sequitur.
parate viam domini per abiectionem viciorum i. ne
sit via motuosa per superbiam tenebrosa
per invidiam spinosa per avariciam. petro-
sa per iracundiam. tediosa per accidiam.
lutuosa per luxuriam. lubrica per gulam.
ysa. lxiio. parate viam populo. planum facite
iter et eligite lapides et elevate signum
ad populos. rectas facite semitas eius. Seneca
per bonorum operum rectam intencionem. Ebre.
xiio. gressus rectos facite pedibus vestris
ut non claudicans quis erret claudicat.
qui in vel pendet ~~qui penitenciam~~ ad dexteram + non ad sinistra per timore mundanum
per amorem humane prosperitatis adversitatis vel
vie ad precepta semite ad consilia pertinent
Ipse autem iohannes. Hic commendat evangelista
baptistam ex merito vite. Et primo quantum
ad vestitus austeritatem. 2o quantum ad
victus parcitatem ibi Esca autem eius erat
dicitur ergo Ipse autem iohannes habebat ves-
timentum. Crisostomus Omne vestimentum ad
tres causas pertinet. vel aut ad speciem
visionis aut ad delectationem corporis aut
ad tegimentum nuditatis. Duobus primis
modis vestimentum non convenit huius. Et
de pilis camelorum. Sapie primo. visitacio
eo super omnes qui induti sunt veste pe-
regrina. i. preciosa que omnino in cognita
est tante miserie et zonam pelliceam
circa lumbos eius. que zona erat de
pelle cruda et pilosa. Et in hoc comparatur
helie de quo iiii. Re. io. Vir pilosus
accinctus zona pellicea. Esca autem
erat eius. ~~Cir~~ locuste sunt animalia
quedam munda et parva non multum in al-
tum volancia. que manducabat iohannes
constitutus in heremo et mel silvestre
inventum in truncis arborum vel in herbis
pinctorum. 2m illud primi Re. xiiio. In-
gressus est iteque populus et apparuit flu-
ens mel. Rabanus dicit nostris ar-
mugorum galiarum ~~esse~~ reperiri
minimi generis locustarum fuisse i. destro

iudee. quo pastus est iohannes / et usque hodie appa-
rent que in corpusculis in modum digiti mi-
nimi exilibus et brevibus fraile capitum
corticeque in oleo pauperum pberent victum / et vi-
dem ee arbores habentes lata folia et ro-
tunda lactei coloris et mellei saporis que
natura fragilia manibus confricantur et co-
duntur / et dicitur hic mel silvestre. totum
ergo quod erat in iohanne penitentiam predicabat
et locus quia desertum / et habitus quia ali-
tium / et cibus quia locustarum / et sermo quia
prime ... / et opus quia baptismum as-
nefaciens ad baum. Tunc | hic orditur.
Johannes preparans ad penitentiam et ad regnum xpi-
sto baptismatis et ad penitentiam cum dicitur. tunc
audita iohannis fama exibat ad eum Jero-
solima / quo adhuc ... in civitate et omnis
iudea ... ad terram ... / et omnis
regio circa jordanem ... ad duas tri-
bus et dimidiam quibus illa terra data est et
baptizabantur ab eo in jordane / glosa. baptismate
prevenire non peccata dimittere. confiten-
tes peccata sua scilicet facto et verbo. Crisostomus / con-
fessio peccatorum est signum bone mentis. et
testimonium conscientie timentis deum. Videns
autem multos | Determinato ante iohannis
sermonis quantum ad penitentes / hic determinat
quantum ad impenitentes / ubi tanguntur
quatuor / primo increpatio respectu ma-
li / 2o amonitio respectu boni ibi facite ergo
3o comminatio pene ibi. Jam securis po-
sita. Quarto instructio in fide ibi. Ego
quidem baptizo vos in aqua et cetera Circa
primum dicit autem de duobus / primo de certa in-
dicia culpe / 2o de consideratione pene ibi
quis demonstravit vobis. Dicit ergo Videns
autem iohannes multos. Crisostomus deus reve-
lante intelliges cogitaciones corrup-
tas sicut medicus videns colorem
egrotantis intelligit speciem passionis / mul-
tos magnum phariseorum et saduceorum. glosa.
non confitentes peccata sua / in historiis di-
citur tres erant secte in iudea a communi-
tate in opinione aliorum distantes.
scilicet pharisei. saducei et essei / pharisei dice-
bantur apparentes quod est divisio. quia ab aliis
iudeis divisi scilicet quantum ad vite austeritate
et superstitionum observanciam / portabant enim

spinas in fimbriis vestimentorum ad con-
sideracionem afflictionis carnis et in bra-
chiis philateria id est cedulas in quibus
scriptus erat decalogus ut sic vi-
derentur mandata decalogi observare
... saduceorum credebat resurgere
in hac vita / et in aliis corporibus per ma-
ma ... usque ad diem iudicii dicti a
saddoch / quasi iusti ... negabat
dicentes animas cum corporibus interimere
nec angelos esse / quinque libros moysi
tantum recipiebant / hii nimis severi erant
ut inter se sociales | De esseis qui erant
religiosissime vite / et multis abstine-
tiis / in multis tamen errantes non fit
mencio in evangeliis quia xpo non con-
tradicebant sicut et alii / venientes ad bap-
tismum scilicet non ex vera religione sed simili
timore. Dixit eis progenies viperarum
vipera ... Crisostomus ... cum mordet ad aquam
fugit si aquam non invenit moritur.
Item in partu viscera matris rumpit
Item quasi picta a foris intus est vene-
nosissima. Sic isti baptizati curre-
bant post peccata mortifera / ut periculum
mortis solum evaderent. Item rumpunt
viscera matris sue sinagoge persequendo
persequendo. Item quia a foris erant pul-
chri. sed intus veneno pleni. Dicit
ergo progenies viperarum id est venenosi
filii venenosorum patrum Infra xxiii
Implete mensuram patrum vestrorum. Quis
demonstravit / significavit vobis non
penitentibus fugere a ventura ira que
est animadversio punitionis extreme /
quasi dicat nullus nisi penitentiam fa-
citis / ideo infert. facite ergo dignos
fructus penitentie / vel sic / quis demonstrabit
et quasi dicat / nullo modo poteritis evade-
re severitatem futuri iudicii sed ne ignoran-
tia vos excuset / ego demonstrabo
vobis. facite ergo dignos fructus.
hic subditur amonitio / ubi amonet
duo. primo hic qualis esse quantum ad con-
dignam satisfactionem / 2o cavere presumptionis
elacionem ibi Et ne velitis et cetera. Johannes
ergo primo monet peccati medicinam. primo o.

glo. b.

lra

lra

Saducei

glo.

qui de venena prius non deponunt ut sic ad baptismum veniant

morsum cum dicit progenies viperarum
2° detegit periculum cum subdit Quis
demonstrabit vobis. 3° apponit reme
lvii dium cum dicat. Facite ergo dignos fructus
pnie .i. pniam fructuosam et condignam
facite ergo non destruite ut contineat diu
turnitas, quia nemo mittet manum
suam ad aratrum et respiciens retro et luce
vi°. fructifera ut informet caritas, quia
sine caritate non prodest ad fructum glorie.
vnde dicitur xvi° ad Cor. vltimo. Omnia
opera vestra in caritate fiant. Digna ut me
surentur equitas, quia secundum equalitatem
et quantitatem delicti debet fieri. Apoc.
xviii°. Quantum glorificavit se et c. Compa
ratur autem penitentes arbori, cuius ra
dix contritio, frondes confessio, flores sancta
devotio, fructus bona opera, humor gratie
lviii diffusio. Et ne velitis dicere. Hic mo
net cavere presumptionem. Ubi ponit primo
amonitionem. 2° amonitionis rationem ibi
dico enim vobis. Dicit ergo ne velitis
dicere iactando intra vos, gloriando
patrem habemus abraham, de cuius institia
confidentes et ex hoc vos iustos reputan
tes, quia si estis mali. Crisostomus. Futura prete
ritis dicit, dum enim erit illud iohannes dum
dicit. vos patrem habemus abraham, iniusti
tiam patres putantes se iustos et c. Hec
etiam patres putantes se iustos et c. Hec
est enim gloriatio aliquorum religiosorum qui
gloriantur de fundatoribus ut [...]
bonitate quibus dici debet, si filii ab
rahe estis, opera abrahe facite. Hec
opera est enim gloriatio filiorum quorundam nobilium
miserorum Ozee nono. Gloria eorum a partu
et abutero et a conceptu. Crisostomus. Quid
prodest ei quem tam clara, que mores
sordidat, aut quid nocet illi generatio vi
lis, quem mores adornat. Nam et an
de tam orti. Et non est tibi, sed anxietatem
eligitur, tamen vis contempnitur, melius est
de vili genere fieri clarum, quam de cla
ro genere contemptibilem nasci. Melius
est ut in te glorientur parentes quam ta
lem filium habent, quam ut tu in parentibus
lviii glorieris. Dico enim vobis, quasi di
ceret nolite gloriari quia estis filii ab
rahe secundum carnem, sed non secundum imitationem.

que est melior filiatio, quoniam potens est
deus de lapidibus istis, et secundum Gregorium
et Ieronimum, de gentibus que ydolis et lapi
dibus serviebant, suscitare filios ab
rahe scilicet per imitationem fidei, quia numquam de
lapidibus filii abrahe suscitati sunt,
quando tota gentilitas dum in abrahe semine
in Christo crediderunt, et eius filii facti sunt,
cum semini sunt. Gala. iii°. Si autem vos
Christi igitur semen abrahe estis secundum promis
sionem heredes. Et dicitur audisse xii lapides
quos tulit Iosue de Iordane, per quos gen
tiles significantur tracti de profundo errorum
et ydolatrie. Secundum Hylarium de lapidibus
i. de iudeis duris per infidelitatem susci
tare filios abrahe per fidem, cum non est
gloriandum in carne sed in fide. Secundum Crisostomum
Sic quidam inquit methaforice puta
vit hoc dici de gentibus, ego aliter in
telligo, sic ne vos estimetis quod si vos
peccatis sine filiis faciatis patriarcham, nam
enim possibile est de lapidibus homines
facere et in cognationem ducere. Quoniam a primordio
ita factum est. Sequitur. Iam enim securis

Iam enim securis;

Hic post increpationem et amonitionem sub
dit comminationem. Et primo de pena precedente,
2° de futuro supplicio. ibi. Omnis ergo arbor.
Dicit ergo. Ita dixi, facite scilicet in penitentia et
cito dignos fructus penitentie. Iam enim se
curis ad radicem posita est, uno modo se
curis Romanorum, arbor iudaicus pluribus va
riis captivitatibus percussus, sed semper
aliqua radix permanebit ad resurgendum,
per precum Christi missum in Romanorum radicem est per
cussa per universalem captivitatem factam a
Tyto et Vespasiano, securis Romanorum qui
constat ex manubrio humanitatis quo
tentus fuit, et ferro deitatis quo scidit
ponitur est, quia addit per primum expedit
reliquias. Ad radicem arboris, i. ad finem
populi iudaici ut violentes eorum de tam
inmetum auferret, ideo infert. Omnis ergo
arbor. Alio modo arbor genus humanum.
cuius rami alii aridi ut incredulum inten
tio apti, et alii virides, et horum quidam
infructuosi ut ypocrite specie stratis

pretendentes sed non vere sunt tales / quidam fructus
sunt ut quidam boni katholici / secundum sen-
tenciam extremi iudicij / arbor ista in ramis
particularibus cum mali particulariter tollimur /
sed indicitus precidentur / cum quando homines
scindentur / sed succisionis horum nescimus
s. horum extremi iudicij. 3° modo arbor
homo / radix vite / securis sententia mortis /
succisio mors / Ecc. xi ver. 2 dies quasi
duo fossores vite / 2 cauendum est arbori
quia ubi ceciderit sive ad austrum paradysi
sive ad aquilonem infernum ibi erit. Eccles.
xi° naturaliter cadit arbor ad partem in
qua magis declinat cum ramis et fructibus /
sic homo cadit ubi magis inclinatur
modo passiones suspiria 2 que io infert
Omnis ergo arbor / sive personarum accepcione
sive accusacionum allegacione sive alie-
nacione / que non facit fructum bonum / scilicet
discrecionis examen / quia non solum que
facit fructum malum vel que non facit
fructum / sed que non facit fructum bonum
s. operaciones misericordie excidetur. s. in morte
2 in ignem mittetur. post mortem s. in ignem
gehenne vel excidetur a celo quantum ad pe-
nam dampni. 2 in ignem mittetur i. in
infernum quantum ad penam sensus. Johannis
xv° Amen palmitem in me non ferentem
fructum etc. Arbor ergo dampnabilis
homo / sive fructus malos faciet sive
hereticus luxuriosus. sive fructu caret
ut ociosus sive fructus bonos non pa-
rent ut ypocrita 2 fictus. ¶ Ego quidem
baptizo / hic post increpacionem culpe et
monicionem pene / comminacionem pene subditur
instruccio in fide. Instruit ergo primo res-
pectu adventus primi. 2° respectu secundi i.
Cuius ventilabrum. Primum autem adventum xpi
commendat ex triplici operacionis indeficient
xpo tangens in se dextrum triplice primo
in perfeccionis in officio / 2° infinitatis in po-
tencia ibi. Qui autem post me. 3° indignita-
tis in gracia ibi Cuius non sum dignus
ergo ponit tres magnificencias xpi. primo
in potencia ibi Qui post me. 2° in gracia ibi
Cuius non sum dignus. 3° in efficacia ibi
Ipse baptizat. primo quantum ad personam

dignitatem / 2° quantum ad nature assumptionem. 3°
quantum ad officij excellenciam / dicit ergo.
Ego quidem / quasi diceret / Ve qui non facit
fructum bonum excidetur 2 in ignem mittetur
2 hoc non auctoritate mea sed auctoritate
illius que precedo. Ego quidem etc. Augustinus
in alio continuat cogitantibus autem ipsis
illis quod iohannes esset xpus qui sic signa
batur. Audet ergo quidem baptizo vos in
aqua tum non in spiritu in spiritum i. docens
vos penitere non potest vos aptus ab
solvere / explicat ergo baptismi sui officium
quia baptizo / modum quia in aqua / fruc-
tum quia in penitentiam s. significandam 2 osten-
dendam. ¶ Qui autem post me venturus est
s. ad predicandum ad baptisandum admon-
endum fortior me est / quia ille deus est
2 deus ego homo purus. Ille dominus
ego servus. Ille imperator ego miles
stabamus. Et fortis est iohannes qui spiri-
tum dignus est (?) / fortior qui eundem
potest dare / fortis qui regnum celorum pre-
dicat / fortior qui donat / fortis qui
baptisat in peccatorum confessione / fortior
qui in eorum remissione / Et fortior xpus
est 2 respectu demonis luce xi°. Cum
fortior illo superveniens 2 fortior respectu
hominis Jeremie xxxi°. fortior me fuisti etc.
2 respectu precursoris ut hic / primum ad
prestandum 2m ad iuvandum. 3m ad ex
tollendum io addit Cuius non sum dignus
calciamenta portare etc. Mathei primo 2 luce iii°. Johannes
primo scribunt / Cuius non sum dignus
corrigiam calciamenti vel calciamentorum eius
solvere / potuit autem iohannes baptista utrumque
hoc dicere vel diverso vel eodem tempore / Ut hoc
unus ewangelista aliud assumeret
unanimiter omnes tamen verum narraverunt /
exponitur autem hoc litteraliter 2 mistice
litteraliter sic / Cuius non sum dignus etc.
quasi non sum dignus servire ei vel in
infimo ministerio ut est purgare calciamen-
ta nec etiam aliqua creatura digna
est. nisi per graciam assumatur / vel non sum
dignus mea reputacione 2m illud
vulgare non sum dignus discalciare
eum. Mystice tripliciter exponitur. Primo
modo sic ut intelligatur per calciamentum

humanitas / per pedem diuinitas / per corri
giam unio deitatis et humanitatis / li. i.
gregorij / venit ad nos calciata diui
nitas / et sensus non sum dignus expli
care modum unionis diuine nature et hu
mane in xpo / ysa. liij. generacionem eius
quis enarrabit / alio modo sic cuius non
sum dignus calciamenta i. predicacionem
nominis eius portare / per multum dignus
erat multo si hoc non haberet in officio
sicut apostoli fuerunt / uel hoc dicitur quia
nullus debet se dignum reputare
tali digno officio / 3o modo sic. Cuius non
sum dignus calciamenta portare i. discalciare
eum / et sponsi nomen michi usurpare /
quia non sum dignus sponsus ecclesie
sed sponsi i. xpi precursor / tangit hic his
toriam legis / secundum quam mos erat ut
si quis eam que sibi competeret in uxorem
accipere nollet / ille ei calciamentum solueret
qui ad hanc sponsus iure propinquitatis
accederet / Et contra deutronomij xxv.
dicitur quod mulier discalciabat eum et
despuebat in faciem eius. contra Ruth
ultimo mos erat inter propinquos in
israel. ut si quando alter alteri suo iu
re cedebat discalciabat se et dabat
alteri calciamenta. Ideo aut mulier
interpellabat virum aut non. Si non
tunc ipse discalciabat se ut dicitur Ruth
ultimo. Si sic / aut alius volens
eam ducere erat presens et tunc ipse dis
calciabat illum ut habetur hic / aut
absens et tunc ipsa mulier discalciabat
eum ut dicitur deutronomij xxv. Ipse bap
tizabit ipse distinctiue baptizabit.
vos i. aptos sanctificabit et igne i. in
spiritu sancto qui est ignis. Act. primo. De ex
celso misit ignem in ossibus meis / uel spiritu
sancto in presenti / et igne purgatorij in futuro.
Si quid post baptismum contrahat. lib.
Cor. iij. Saluus erit sic tamen quasi per
ignem / uel spiritu sancto i. in sanctificacione in bap
tismi susceptione / et igne dileccionis de
quo luce xij. Ignem meum veni mittere
igne tribulacionis. de quo psalmus Igne
me examinasti igni predicacionis psalmus
Ignitum eloquium tuum est. Est ei triplex
baptismus fluminis flaminis et sanguinis /
fluminis in aqua / flaminis in penitencia / Sanguinis
in martirio / Cuius ventilabrum. hic instruit
in fide sancti aduentus christum ad triplex iu
dicium. primo discrecionis / 2o examinacionis
ibi Et permundabit. 3o execucionis ibi Et
congregabit / dicit go. Cuius ventilabrum
i. discrecio iudicij. Ventilabrum enim est instru
mentum quo grana separantur a paleis ven
tilando / in manu i. in potestate eius. Iohannis
quinto. pater omne iudicium dedit filio / et per
mundabit aream suam / i. ecclesiam. in qua
modo grana paleis sunt admixta i. boni
malis / ipse modo mundat discernendo men
te / non manu / sed tunc manu et mente. Infra xiij.
exibunt angeli et separabunt etc. Area secundum
papiam arendo dicitur. eo quod debet esse
missa per planitiem / uel quia arendendo ex
dicitur ex arida. Sic et dicitur ecclesia abrasa
per equalitatem iusticie et arida per virtutem
abstinencie. Et congregabit triticum / modo
pluribus locis dispersum i. electos qui ad
modum tritici sunt intus candidi per munda
ciam / extra rubicundi per pacienciam / graues
moribus / utiles sermonibus / multiplices
aliorum conuersacione. in horreum suum i. celes
te habitaculum / paleas autem i. malos le
ues per superbiam / pallidos per inuidiam / fra
giles per inuidiam iracundiam / aridos per aua
riciam / infructuosos per accidiam / viles per
carnalem concupiscenciam / comburet igni in
extinguibili / dupliciter actiue et passiue
extinguibili. ysa. ultimo Ignis
quia non extinguetur. actiue quia non extin
guet eos. non extinguetur / psalmus Mors de
pascet eos. Erit dampnacio iusta / quia
paleas / acerba quia comburet igni /
perpetua quia igne inextinguibili / Tunc
venit ihesus / De tentacione de penitencia.
hic agitur de legislatore ubi ponitur
primo commendacio legislatoris / 2o lacio
legis capitulo quinto / In prima ponitur com
mendacio triplex / primo vite. 2o doctrine
ibi Cum autem audisset ihesus. Capitulo iiij.
3o fame ibi. Et abijt / In primo eius Cap.
iiijo. Commendatur vita per sanctitatem / doctrina
per veritatem / fama per miraculorum potentiam
vita non commendatur primo quantum ad opera

virtutum. 2° quantum ad victoriam temptacionum
Capitulo iiii° ibi. Et accedens temptator.
Sequitur / Innuendo autem in tribus operacio
nibus virtutum per que absconditur triplex
generalis radix viciorum. Primo in humilitate
que fugit honores et appetit vilitatem
contra superbiam contra superbiam vite / 2° in
contemptu mundi qui fugit divicias et appe
tit paupertatem contra concupiscenciam oculorum.
Quod notatur in deserto in quo ductus est
capitulo iiii° / 3° in mortificacione carnis que
exterminat voluptates quod notatur in ieiu
nio capitulo iiii° ibi. Et cum ieiunasset / Iu primis
ostenditur primo Christi humilitas in susceptione
baptismatis secundum humanitatem / 2° magnifi
cencia in declaracione deitatis ibi. Et ecce ce
li aperti sunt / In prima primo ostenditur virtus
humilitatis / 2° affectus virtutis ibi. Bapti
zatus autem ihesus. In prima ostenditur vir
tus perfecte humilitatis primo quantum ad progressum
inchoatum / 2° quantum per ad mutabilitatem
actus ibi. Iohannes autem. Ubi ostenditur
nobilitas precursoris / 2° constancia salva
toris ibi Respondens autem ihesus / 3° de
instructio de tenenda humilitate ibi. Sic
decet nos / 4° consensus iohannis audita
instruccione ibi / Tunc dimisit eum / Dic
ergo Tunc scilicet quando sanctus iohannes predicabat
et baptizabat / et tunc ihesus xxx annorum e
rat ostendens secundum Rabanum nullum sacer
dotem vel predicatorem fieri debere nisi
virilis etatis / Tunc venit ihesus qui non ege
bat qui alios salvare venerat qui deser
erat / a galylea. Ad literam / quia nazareth
latuerit que quidem est in galylea inter
pretatur autem transmigracio et ipse mirabili
transmigravit a sinu patris usque ad sinum
matris a celo usque ad terram mundi / ab au
ctoritate dei usque pedes servi / in iordane /
qui interpretatur humilis descensus tante hu
milis descensus / quia usque ad uterum vir
ginis usque ad mandatum legis / usque ad
baptismum iohannis / Est autem iordanis fluvius
qui oritur ad radices lybani ex duobus
fontibus scilicet ior et dan / Ad iohannem / dominus ad
servum / imperator ad servitorem / Sol ad luci
ferum ut baptizaretur ab eo / maior a minore

venit nullus dedignaretur minorem /
Iohannes autem prohibebat eum dicens / pia et
mira contencio inter salvatorem et precurso
rem / regem et militem / ille veniebat ex
magnitudine humilitatis / Iste prohibebat
ex reverencia maiestatis dicens. Ego
a te debeo baptizari / quia forcior et ma
ior me es. et tu venis ad me / tu qui
non indiges / Respondens autem ihesus dixit
ei. / Sine modo scilicet me baptizari a te.
Sic enim faciendo / decet nos adimplere
omnem iusticiam. glosa perfectam humilitatem /
que habet tres gradus / subdere se maiori
nec preferre pari. et hec est sufficiens. Item
subdere se pari nec preferre minori et hec
est habundans. Item se subdere minori nec
preferre et hec perfecta / vel secundum Rabanum / Sic
decet nos exempla dare omnis insti
cie implende ut discant homines neces
sarium sine unda baptismi perfectam esse
omnem iusticiam dicit primus faciendo.
quod decet secundum Crisostomum. Unde primus bapti
zari voluit et postea docuit. Actum
primo. / Cepit ihesus facere et docere / Tunc
dimisit eum scilicet ut baptizaret consensit /
quia tenebat eum iohannes ex reverencia pro
hibendo / sed dimisit obediendo / Baptiza
tus autem ihesus confestim et cetera scilicet in signum
quod qui se humiliat exaltabitur luce xiiii.
Item in signum quod baptizati in Christo statim per
ficiunt ad virtutes et ad dignitates sub
limantur celestes et de carnalibus fiunt
spirituales / ascendit in quam de aqua et non
argumentum ex aliquo liquore alio quam
in aqua non potest fieri baptismus. Ascen
dit ad literam / festinans contra dyabolum
et ad ipsum devincendum ad genus humanum
liberandum / Et ecce aperti. Hic post hu
militatem ostenditur Christi magnificencia in
declaracione deitatis. Cui attestantur primo
celum in apercione / 2° spiritus in columbe
specie ibi. Et vidit / 3° pater in voce ibi.
Et ecce vox / dicit glosa Et ecce aperti
sunt ei celi. id est tantus fulgor circumful
sit Christum in baptismo / ut videretur celi
empireum reseratum / et secundum Bedam fulgor
iste tamdiu duravit / quamdiu prima vox

audita est. Et cum ea cinatus est, et hoc
in signum quod baptizatus in xpo apperiet
celum. Vidit s. tam xpus quam iohannes
spiritum dei descendentem non pro gratiam quia ab
instanti conceptionis plenus fuit spiritu
sancto, sed descendit in signo visibili. Unde
addit celum et hoc triplici ratione. Primo
ad indicandum aliis quod spiritus sanctus in xpo
erat plenissime, quod notatur in animali integro
s. columba. 2° ad innuendum quod in baptismo
datur spiritus sanctus s. accedentibus non ficte.
3° ad ostendendum quod ipse est qui per spiritum
sanctum s. baptisat. inter animalia mundo concorde
liberum et veniente super se. i. spiritus sanctus
cepit xpi ne vox patris putaretur
facta iohanni vel aliis. Ideo i. additur manu
fecit. quia in eo fuit plenissime
factum. Ibi datus est spiritus sanctus non ad
demum pacifice quia in xpo nihil dis-
plicentie fuit. Ysa. xi°. Requiescet su-
per eum spiritus domini continue ut hic. In nobis
aut 2 pueri datur et frequenter constituuntur
et aliquando separatur. Et ecce demonstrative
vox de celis. i. patris celestis dicens. non
in x° sed quod nesciat, sed ut auditoribus
proficiat. Hic est quod deus singulariter quia
ipse est et non alius filius consubstantialis meus
quia de mea substantia natus genitus
dilectus eternaliter non in tempore adoptatus
in quo mihi complacui assumens humani-
tate temporaliter. quia in fine temporum incarnatus
post dixit deus eidem filius meus
es tu etc. vel hic est homo est filius
meus singulariter quia hic per unionem
non alius per adoptionem gratie dilectus quia
conceptus et manens sine displicentia
culpe cum alius nascitur ire in quo
mihi complacui quod pater et per gratiam uni-
onis et post gratiam singularis hominis et
per gratiam capitis. Hic enim placet patri
per se, sed alius per ipsum sicut videmus in natura
illa in transfiguratione. Hic querit primo
utrum baptismus iohannis fuit sacramentum

quod sic fuit sacre rei signum s. baptismi xpi
non tamen nullius nove legis fuit sacra-
mentum non veteris quia tempore iohannis non
fuerunt sacrificia legalia sed desiderunt
Iohannis xvi° lex et prophete usque ad iohannem
non nove quia non erat tamen sed signum.
Quando sacramentum aut accipitur communiter
prout dicitur sacre rei signum sic potest
dici sacramentum aut proprie prout signum et
causa sic non potest dici sacramentum. Ad obiecti-
onem. Dicendum quod sacramentum nove legis non
per principaliter institutionem sed per redemptionem
ut disposicio reducitur ad idem genus cum
forma est separata. 2° querit a quo fuit
institutum quod a deo ille facit cum autem
facit, sed iohannes dixit baptista de deo qui
misit me baptizare. Igitur quod a deo institutum
dicitur dei non hominis ut dicitur baptismus
xpi non pauli, sed hic dicitur baptismus iohannis
non hoc. Querit cur non dicitur baptismus
pauli sicut eius et ar. cum utrumque x-
pauli sicut eius sic et baptismus. Ad primum di-
cendum quod hoc est institutio divina duplex
expressa et per se ipsum et occulta per ministrum
et hoc est duplex quia ministrum solius
institutionis non executionis sic autem
que instituta per moysem aut per ministrum
et institutionis et executionis sic baptismus
iohannis instituit per iohannem sed quare non
nominatur baptismus iohannis non sic baptismus
pauli quo baptisavit paulus. Dicendum
quia iohannes fuit minister et primarie in-
stitutionis et singularis executionis et
cessavit baptismus iohannis cum iohanne et to-
talis que fiebat in illo baptismo sed
lavabat corpus et non animam sed in baptismo
quo baptisabat paulus totum deus
est expressa institutio eius. Ad aliud dicendum
quod homo est minister totius eius et quo
ad verbum et quo ad signum sed non minister
totius baptismi quia quo ad aquam non
quo ad spiritum quo ad ablutionem exterio-
rem non interiorem. 3° querit utrum baptismus
iohannis conferebat gratiam quod sic et arguitur primo

dicit q erat in remissionem peccatorum contra
primo. Johannes quidem baptizavit vos
in aqua. vos autem baptisabimini spiritu
in spiritu sancto non post multos hos dies
Item. hoc querit utrum imprimebat cara-
cterem baptismus ille. quia si non remitte-
bat culpam nec conferebat graciam nec
imprimebat caracterem frustra videtur
fuisse. contra consecutorius erat ergo effectum non
imprimebat. Videtur ad primum dicendum quod
baptismus iohannis propter tria fuit institutus
primo ad prefigurandum baptismum christi. et sic fuit sa-
cramentum. 2º ad preparandum et ad assuefa-
ciendum homines ad baptismum christi. et sic fuit quasi
sacramentum legis veteris. 3º ad preparandum. Unde
quod baptismus christi per sanctificationem aquarum est
contactu carnis christi. et sic fuit sacramen-
tum nove legis quasi initiale initium.
illud autem ad quod institutus fuit effi-
ciebat et non aliud. ideo nec peccatum tolle-
bat nec graciam conferebat nec caracterem
imprimebat. ad obiectum dicendum in re-
missionem peccatorum non effective sed preparative
quia preparabat ad baptismum in quo fiebat
remissio peccatorum alia patet solucio. Et
querit utrum baptizati baptismo iohannis erant
rebaptizandi baptismo christi. quod non plus videtur
baptismus christi ficte accedenti quam baptismus
iohannis devote accedenti. sed primi si ficti
non erant rebaptizandi ergo nec alii.
contra. hic dicitur ego baptizo vos et post ea
ipse vos baptizabit. Dicendum quod quidam
dicunt quod baptismus iohannis in nomine christi
susceptus cum fide trinitatis et in porcio-
ne manuum complebat baptismum christi.
tum tales non erant rebaptizandi.
communius et verius dicitur quod tales rebaptizandi
erant. ex quo per preparacionem ad alium bap-
tismum sine quo sufficeret. ad primum ob-
iectum dicendum quod non valet plus quo ad
effectum gracie. sed plus valet quo ad impre-
ssionem caracteris. Item cur venit christus

ut baptizaretur. contra christus non indigebat
baptismo. ergo frustra ad hoc veniebat.
Videtur damascenus assignat vii causas
huius. venit inquit non purgatione in-
digens sed meam faciens ut caput dra-
conis in aqua contereret. ut peccatum di-
luat. ut veterem adam sepeliat.
ut sanctificet aquam. ut impleat legem.
ut trinitatis misterium revelet. ut
nemo contempnat seu baptismum graciam super-
fluam iudicet. dicit ergo quod in baptismo christi
incepit septima etas. alii dicunt
quod ab ipso iohanne in medio. allud. lex et prophete
usque ad iohannem xvi. alii dicunt quod a passione
christi quando amota est ruscea. alii dicunt
a principio ab incarnacione christi. aqua autem
gracie copulatur. Item ego a te debeo
baptizari glossa id est ab originali mundari. contra
Johannes ab utero mundatus erat et sancti-
ficatus. Dicendum ab originali id est a pena debi-
ta originali que est carencia visionis
divine vel ab originali id est a fomite. sed quod
dicitur magis ac magis deblitari vel mun-
dari id est remissius effectum mundacionis con-
sequi. Item Johannes prohibebat. videtur
peccasse non conformans voce sua divine.
Videtur nesciebat iohannes utrum christus
diffinire hoc vellet. vel ad precede-
dam vocem iohannis hoc faceret. unde
ex humilitate prohibuit. sed statim mon-
cioni eius assensit. Item querit de baptismo
principio christi hic incepit. Videtur dominus
baptismum suum instituendum insinuavit
verbo et facto. verbo Johannis iiiº. Nisi quis
renatus fuerit ex aqua et quando bap-
tizatus est a iohanne ut hic et luce iiiº. In-
stituit et facto et verbo. facto quando bapti-
zabat discipuli ante iohannis iiiº. verbo
quando misit discipulos ad predicandum
baptismum luce xº. Instituit et confirmavit
et facto et verbo. quando de eius latere sanguis
et aqua exivit. Joh. xiº. verbo quando
post resurrectionem discipulos misit p-

dicat 2 bap. m. ultimo. venites
in universum mundum. Item bapt. p. pas-
sio resurrectio ascensio. prima apertu celu
que quo differunt. vides celum d.
aperiri non proprie s; similitudine. quia po-
tes ee s'm rem s'm mane. Stdm
rem d. dup. aperiri s'm duplicem
amonitionem impedimenti vel in virtute
sic p bap. vel in effectu sic p passio
s'm manifes. dup. vel quo ad sta-
tu sic in resurrectione. vel quo ad lo
cum sic in ascensione. Impedimentu
illud vocat. transgressum quo ad obli-
gationem hominis decretu quo ad se
ctiam induct. 2 impedimentu ptiale
tollit prima. / mora. Johes erat for
vene. predicandi 2 fructi. / vita eius
vita austera. 2 quo ad victu dura
2 quo ad vestitu aspera. 2 quo ad
locu desertu / eius doctrina vera. sive
de deo sive de ipsa sive de proximo /
eius opera fructuosa quia multos
vocando bapt. 2 vivificando. In p.
fuit exemplar religiosorum. In 2.
doctorum / in 3. platorum. Et enim tales
erant eius predicatores ad ultima
quo ad claustrales. 2 iudea quo
ad clericos. 2 regio quo ad laycos
venientes confitentes peccata sua tam
venialia quam mortalia. venit 2 h.
tu eis ad confitendum eos 2 verbo re-
medio 2 opere sequi 1. cetera.

Tunc ihesus ductus est; Supius comme

data est vita ihu ex humilitate que
refugit honores mundales. hic 9
mendat. ex contemptu mundi qui re
fugit divitias tpales 2 de inde
ex mortificatione carnis que refug.
voluptas corporales 1. Et cum ieiunasset
ut dum est super / contemptus mundi

ouditur. in hoc quod iuit in desertu tempta
dus adya. Ergo. Tunc ihs. g. s. statim
post bap. ad significandum quod post accep-
tionem spus sci diy. acus insurgit
i nos 2 nos in ipsum. s'm illud Eccl.
ii. fili accedens ad servitute dei sta
Item s'm Cris. Qui habent spum
dei non sunt contenti sedere ociosi. s; spus
sctus urget eos aliquod magnum opus
agredi cum melius spus adversat. d.
g. ductus e vz spontanee non com-
pulsus nec coactus / ductus ducit
est. d. hic / Expulit eu spus. dicit
a. i. / agebat a spu. luce iii. Jn
primo ostendit. i dimisa ee opa tim.
quia expulsive paterna pris / ductus
scripta filii / agebat. vo benignitate
spus sci / expellit. n. q. p. tribulationes / dura
pressiones / agit. p promissiones / i desertu
ad locum q. est int ierlm 2 ihericho
ubi homo quidam incidit in latrones
luce x. a spu sco non ignorante / pura
ducente. non nolente cogente. s; beni
gne hoc volente / Ut temptaret a
dyabolo. non d. ut dyab temptaretur enim
quia dyab nec temptare potuit xpum
nisi ipse xpus p mitteret. voluit aut
xpus temptari ut temptatore superaret
2 temptatos confortaret. vt modum
vincendi demonstraret / docerent sic enim fuerunt
ad lethe qui cum discipulos suos vincere
docent certamine cum aliis exercent 2
discipulos arte docent. Et cum ieiunasset
d. Jeiunavit in remedium pcti in
pis / obprobria exprobrant tradentur s.
me. ex opu in ieiun. d. In ex. d. vi
vendi Cris. post bap. non lascivie
2 ebrietati. s; ieiun. intende opz. In co
mendationem ieiun. Jeiunaverunt tres magni
viri in solitudine. i. p. de h. hic / 2 in
monte s. moyses. Exodi xxxiiii. 3 in
itinere s. helyas. 3. R. xix. primus de v.

tit. Infirmitatem. Hoc genus demoniorum
est. 2° accepit legem. 3° pervenit ad
revelationem dei Exodi in principio. Daniel
1°. Ecce triplex utilitas ieiunii xl.
diebus. ut ieiunio mensuram poneret
ut observancie nove legis adventus testimonium
ostenderet. Sic enim ieiunavit moyses elyas.
ut misterium quadragenarii consumma-
ret. Est enim signum remissionis culpe
satisfactionis pene et consumationis iusticie
primum per expositores aliquotiens suppletis.
simul reddit quinquagenarium qui est
annus remissionis. Secundum patet quia per transgressoribus decalogi per quadragenarium
evangelii satisfactum est. quater enim x. quadragenarium faciunt
3um patet quia hoc modo solvimus decimas
cum primicias. Sunt autem in anno ccc.
lxvi. dies quorum decima est xxxvi. et
ne semper remaneat in decimali additur
unus quia minimus non potest addi. tres
autem super addi solent primicias. preterea
sicut fuit ieiunium quatuor temporum per eos dies.
Iste numerus consecratus videtur. in duobus xl.
annis pavit filios israel in deserto. xl.
mensibus publice predicavit in mundo. xl.
~~vii diebus septem diebus~~ fuit in utero
virgineo quia fere x. mensibus. xl. die-
bus ieiunavit in deserto. xl. horis fuit
in sepulchro. Addit autem et noctibus
ne in nocte comedisse putaretur. Item
in signum quod ante hominem et diebus passus
et noctibus adversitatis quae diabolus nobis debet
inmiire ~~nocte est~~. postea esuriit ex-
ne super mensuram ieiunans vel esuriens
manifestaret esse deus. hylarius ut diabolo
temptandi tribueretur occasio. Ecce quomodo
occasio data est diabolo ad temptandum. secundum
locus tempus et desertus. In loco considerat
solitudinem et ita sine adiutore. in tempore
aptitudinem quia post ieiunium et ita debi-
lis potuit esse in esuriente infirmitate
et ita citius potuit inclinare. sic enim
nec decuit quod de ventus fuit. videre

tria in hac temptatione. quod primo scilicet destitu-
tionem et triumphum. Dextrum contra perdi-
tionem veteris ~~~. Genus codicis commendationem
triumphus contra presumptionem. Et accedens
Duplicis immediata est uita quod christum ad
opera virtutum. sic quantum ad victoriam
temptationum que ponitur triplex secundum tri-
plicem agressionem primum de gula. 2° de su-
perbia ibi tunc assumpsit eum dyabolus. 3°
de avaricia ubi iterum assumpsit eum.
In primo persuadet voluptas quantum ad
concupiscibilem. In 2° cupiditas quantum ad
irascibilem. In 3° error quantum ad ratio-
nabilem. quod carnalem voluptate resistit
spiritualem ibi Qui respondens dixit
Scriptum est. 3° presumptuosa cupiditas
opponit cupiditatis prohibitionem ibi ait
illi ihesus. 3° errore de se adoratur appo-
nit preceptum solius dei adorationem ibi Tunc
dixit ei ihesus vade sathana. In
prima temptatione procedit dyabolus instando
quia accedit dubitando ibi Si filius dei
es. adorando ibi dic q. di. tunc dicere
est facere. explorando ibi ut lapides.
et hoc est quod dicitur Et accedens sub
specie humana temptator a. dyabolus qui dicitur
temptator propter officium visu et affectum que
habet ad temptandum. Dixit ei. scilicet xpo. esurienti
Si filius dei es ~~dic ut~~ ... ~~~ si esurit
ne confestim quasi exprobrando obicere
videatur. sed blandiendo diligencius tem-
didit ab eo aliquid extorquere. Dic ut
si filius dei appareas. ut esuriem re-
pellas. Ut lapides isti panes fiant
Sic cogitat apud se dyabolus. Si potu-
erit de lapidibus facere panes vere
filius dei est. si autem non potuit homo
simplex. Et respondens sapienter non
manifestando se. sed temptatorem repellendo
dixit. Scriptum est deuteronomii viii. Non
in solo pane scilicet corporali vivit homo
q. d. xpo. licet esuriam tamen deus potest
solo sermone esurientem sustentare

quia non in solo pane etc. Ideo non oportet
de lapidibus panes facere. Iste tu suades
de cibo corporali non de spirituali quod melius
esset. Cum tua suasio magis est temptacio
quam compassio. Auctoritate scripture veteris
primus 2m Rabanum quia mult[...] humili-
tate non potestate dans nobis exemplum
ut quociens a pravis hominibus aliquid
patimur ad doctrinam potius excitemur
quam ad vindictam. Iste auctoritate veteris
legis pro ipsius confirmacione contra hereticos.
Iste auctoritate de verbo nostro ad confirmacionem
nove legis. De videns in de verbo
sig[...] que dicitur h. lex decem omnium mltorum
suadet dyabolus ut lapis a duricia prime
super quadam spe districcionis vertatur in
panem i. in molicies q. d. si tu es filius
dei non indiges tanta pena de te confite
machabi veniet inabach convertit i. orem
2o. Re. xvi. Sic lybanus convertitur in
chelme quod interpretatur mollis quod
fit frequenter honore festum cum sacer-
sic Iudei pecierunt ne corpus ihesu ma-
neret in cruce in die festo. Tunc assump-
sit eum dyabolus. Hic incipit temptacio 2a.
s. de superbia. Ubi tria implicantur
de temptatore primo instancia quia
non cessat. 2o. malicia quia descensum
instigat i. Et dixit ei. 3o. astucia
quia auctoritatem allegat i. scriptum est enim
et hoc erat post quam de victus est
ut saltem implicite vinceret. Assump-
sit eum dyabolus secundum Crisostomum. Ex pacia non
ex potencia se permisit assumi et hoc
corporaliter secundum glosam. Et sicut aliquos eum
in brachiis portavit. Sicut aliquos
per manum duxit in sanctam civitatem i.
ierusalem que dicebatur sancta respectu alia-
rum in quibus ydola colebantur. In ea
enim erat templum et sancta sanctorum et cultus
divinus dei. Et statuit eum i. collocavit
ad literam vel secundum quosdam suggessit
ut iret. Dubium non suggestione est

sed spiritu sancto ductus est super pinaculum
templi i. fastigium super summitatem templi.
Pinaculum enim dicitur superior pars regii et
maxime murorum et domorum. Cum pina-
cula dicitur quod super eminet in domo prisci
in palestina cum tecta erant plana
ubi erant sedes doctorum et altariee
quedam apodiaciones (apodiaciones) ne quis in tantum
labetur. Ut habetur Deutr. 22o. vel pina-
culum dicitur de ambulatorium circa muros
templi ubi simplices assedebat sacer-
dotes populo predicantes quod dicitur ambulatum
3o. Re. vi.o Et dixit ei vel suggerendo in-
terius vel vocaliter loquendo exterius Si fi-
lius dei es Ideo i. In omnibus hiis temp-
tacionibus hoc dyabolus ait ut intelligat
si filius dei sit sed opus semper vis
semper temptat ut ambiguum relinquatur. Co-
gitabat dyabolus quod si descenderet per aerem vo-
lando sine lesione filius dei esset. Cum
dicitur mitte te deorsum non credebat descen-
sum sed ad descensum provocat. Sicut crisostomum
quia unus tamen [...] operat dicat go.
non impulit Ideo persuadere potest precipitare
non potest. Et quia xpus super visus est
auctoritate scripture (scripture) et ipse auctoritatem assumit scriptum
et hoc non ut virtutes construat sed ut
errores ingerat. Scriptum est enim quia
angelis suis deus etc. Ecce tria benefi-
cia angelorum que introducit dyabolus
loquens de ipso tamquam de infimo quia ipse
et maxime conveniunt in illis eius. s.
custodia diligencia et cautela. custo-
dia in bono i. Ut custodiat te. caute-
la a malo i. ne forte offendas ad
lapidem pedem tuum. Affectus (pes) lapis temptacio of-
fensa cum diligencia quantum ad verbum quod
In manibus portabunt te etc. q. d. mitte (dyabolus)
te deorsum. michi enim mali habes quia
angeli custodient te. Ait illi ihesus (rursum)
rursum. Crisostomus. Nichil motus nichil in-
dignatus sed cum multa modestia scrip-
turarum voce rursus ei reddit scrip-

tu est de vero dei. Ergo aquo profert om
testimonia ut sedem legis confirmet sic
mota. Non temptabis dominum deum tuum si q
tu propriis pedibus possim descendere
per gradus, non non acquiesco tibi quia scriptum
est non temptabis dominum deum tuum etc. Crisostomus
non dixit me dominum deum ne se manifes
taret esse deum, sed est hic argumentum quod
ubi ex humana racione vel auxilio habet homo
quod faciat, non debet deum temptare, ubi
deficit humana racio committet se deo non
temptando sed devote confidendo, Marcialis.
Crisostomus multos dyabolus elevat in altum
ut levius et grauius trahat ad casum, sed tor
nys (?) mire valde alte elevat ut ab
alto proiciendo frangat, sic pugil socium
altum elevat ut prosternat. Sicut illud
Job xxx°, elevasti me et quasi super ven
tum ponens elisisti me. Crisostomus prelatos
subvertit elatos, ideo ad tales locum se
assumi permisit, nec tamen ibi dyabolo consensit.
Ut in talibus locis positi resistent dya
bolo quanto in loco superiore quis consistit
tanto in periculo maiore versatur. Tunc
assumpsit eum. Ecce 3us agressus scilicet in temp
tacione cupiditatis et avaricie. Ubi impli
plicantur tria de Christo, primo eius paciencia
in hoc quod tociens se temptari permisit. 2°
sapiencia in hoc quod sic temptatori resistit etc.
Et tunc dixit ei Ihesus. 3° potencia in
hoc quod ei ab angelis ministratum fuit etc.
Tunc reliquit eum, primum glose est simplex
2us magis, 3us magne, paciencia in temptacione
ostenditur. Notandum in temptatore primo temp
tatoris improvidencia, quia vinctus non
desistit. 2° eius imprudencia, quia deficiens
in argumentis ad inutilia loca se con
vertit, vel in montem excelsum, sic Balaam
et Balach, Numeri xxiii°. 3° eius fallacia
quia corruptibilia vana pretendit etc.
Et ostendit ei. 4° eius malicia quod Ihesus
abuti intendit etc. Et dixit ei: et hoc
est quod dicitur. Iterum assumpsit eum ut sua

ex uno tamen ex reliquis superaret
in montem excelsum. Valde locus con
gruit temptacioni, ut sicut in deserto ubi
est esuries temptavit in gula, super
pinaculum ubi kathedra doctorum de
vana gloria, sic et in monte [et avaricia] vel unde
videtur hec temporalia temptavit de avari
cia, quia avaricia semper alta pe
tit vel ut dicitur dyabolus cecidit scilicet de monte
excelso, inde eadem faciat, ysa. xiiij°
Quomodo cecidisti etc. Et ostendit ei omnia
regna mundi et gloriam eorum, ostendit se-
sui ostendit intellectui. Sensui duplex
visui vel miraculose quia omnia reg-
na modico conspicere vel in tela depin
gendo ut in mappa mundi vel partes
mundi in quibus sunt non ipsa particula.
ostendendo vel auditui quod dicitur vel
enarrando, vel ostendit intellectui, quam in-
telligencia plena et formis mundi et angelis
ghs habeat actuales similitudines omnium [creaturarum] rerum
similitudines potuit representare intellec-
tum Christi. Et dixit ei: Hec omnia da-
bo tibi, quasi diceret, te regem faciam,
non quod hoc posset sed arrogaret et men-
dacio loquitur. Jo. viii°, ipse est men-
dax et pater eius scilicet mendacii, si ca-
dens tamquam inferior adoraveris me tan-
quam superiorem. Ecce dyabolus cultum divinum
nititur usurpare. Ideo et ab inicio ap-
peciit deo similis se fieri, ysa. xiiij°,
et huiusmodi. Ei cadens adoraveris, quam
nunquam sine capite dyabolus adoravit.
Et est notandum quod secundum doctores medium
huius temptacionis, temptacio est avaricie
cum dicitur hec omnia dabo tibi, sed finem
temptacio est ydolatrie, sed bene in
giunt, quia avaricia est ydolorum ser-
vitus, ad Eph. v°. Tunc dixit ei etc.
Hic subditur respondentis Christi sapiencia
primo in repulsa malicie, 2° in ore
repulsi etc. Scriptum est enim: et hoc est

tur s. quando tunc ad cultum dyaboli 2 iniuria
diuinam inuitauit. Crist in prosis in Iudeis
que ipsa et pacientiam corporalis e inur-
ias dei dissilare in pisse 7 c. dixit ei
ihesus. vade sathanas .i. recede a me.
quia aduersarius es michi & vitatur hec
dixit ihesus quasi cum indignatione, quod
non in precedentibus temptacionibus fecit
ut discamus illius exemplo iniurias
nostras equanimiter sustinere. dei autem in-
iurias nec sustinere audiamus nec suffere.
Scriptum est enim deum tuum adorabis. Deum id est
potencia que appropriatur patri. dominum deum id est
quo sapiencia que appropriatur filio / tuum in quo
bonitas que appropriatur spiritui sancto ado-
rabis, licet ira habet timere, et illi soli
quod ad unitatem essencie seruies de me
et si non de facto vel adoratoribus in eius.
fide spe et caritate, et seruies quo ad cultum il-
li soli s. seruitute latrie, et sic finitur
triplex agressus in quo ad hunc ex-
certe milicia xpistiana contra que debent
apponere scutum vel angelum s. ieiunium contra
gulam / oracionem contra superbiam / elemosinam
contra superbiam contra avariciam. Tunc reli-
quit eum, ecce post temptacionem humanitas
triumphus dicitur sic xpistus in singulis
actibus et verus et verus deus et
verus homo ostenditur. In primo carnal
generacionis humanitas, cum dicitur fili dei
fili abraham in modo generacionis
deitas ostenditur, cum dicitur quod ei in ea
in adoratione magorum excellencia dei-
tatis. In fuga in egiptum infirmitas
humanitatis. In baptismo humanitas in
apparitione celorum deitas. In temptacione
esuriem humanitas. In ministerio angelorum
diuinitas, cum docet benignitas huma-
nitatis, cum facit miracula maiestas diuinitatis.
In sustinencia passionis humanitas
tunc ergo post contemptum mundi quod duci-
tur in desertum post maceracionem carnis temptatio

innasse post superacionem hostis que accedens
temptator reliquit eum dyabolus tamquam con-
fusus ex dei triumpho, tamquam alienus
a dei consorcio tamquam exclusus a regno
reliquit eum dyabolus s. lucifer et hoc ad tempus
usque in diem passionis. Tunc per iudeos
impugnauit putans eum deitate timore mor-
tis, in quo instruimur ad cautelam quod licet
aliquam temptacionem superemus, tamen semper timere
dyabolum paratum ad pugnam iterum, et ecce tunc
angeli domini qui accesserunt non in adiutorium
sed in ministerium, vbi subditur et ministrabant
ei. Crist. enim ministrabant secundum quod in quo
ante nescitur. Daniel vii. milia milium
ministrabant ei, quo hic quantum de
dyabolo ministrabat ei, quod hic querit de
ordine temptacionum istarum quia media
hic matheus ponitur tercia hic lucas 2o. Re-
lucas narrat hic ordinem rei geste
matheus hic correspondenciam temptacionis.
primo homini fuisse quem primum hominem
temptauit primo de gula cum dixit, cur
precepit vobis deus ne comederetis
2o de vana gloria cum subditur eritis
sicut dii, 3o de avaricia cum additur
scientes bonum et malum. In hiis enim
in quibus dyabolus vincit primum hominem
voluit xpistum temptari et vincendo
iniuria hominis sed contra angelos
de concordia in .s. ewangelistarum. Secundum quod tercia
est que fuit prima temptacio, s. de super-
bia, et de avaricia, quia ergo habebat
assit alterum. Pro intentu dicitur quia
non exprimitur in scriptura sed ex ordine
locorum patet conuenti. Notandum ergo quod prima
temptacio facta est in deserto circa fontem
cuius aquas sanauit elyseus. 2a
in monte deserti appropinquando ad urbem
3a in urbe, prima de gula. 2a de ava-
ricia. 3a de superbia. vtrum autem omnes
iste sunt vna die vel diuersis non est

expressum in scriptura. Item quare non
fecit xpus de lapidibus panes. Respondeo
primo ut dyabolus eius lateret divinitas quam
si cognovisset nunquam dominum glorie crucifixisset
prima corint ii. 2o ut per humilitatem
in scripturam magis quam potenciam vincere
nos doceret. 3o ut miracula faciat ad
imperium dyaboli etiam si bonum est quod suggerit
etc. ut ostentacionem caveamus. Quia
angelis suis mandavit. beda quod hoc
dicitur de corpore dyaboli male exponit
de capite eorum. glossa exponit de xpo
in manibus tollent xpum in ascensione
ne pedes eius id est apostoli offendet ad
lapidem id est ad legem scriptam in lapide.
Psalmo xc. Augustinus primo semiplene quod
totum intellexit de xpo cui indigente
auxilio angelico et illa parte subsistet
in qua mors eius conculcatur. scilicet super
aspidem et basiliscum ambulabis etc.

Cum autem audisset

Ostensa commendacione vite hic incipit sub
dit commendacionem doctrine. Ubi premittitur
doctrina duplex primo prime 2o iusticie
prima ibi ambulans autem ihesus. iuxta
doctrina prime est ut declinando malum
doctrina iusticie in operando bonum In
prima tangit primo predicandi ordinem 2o pre
dicacionis materiam id est exinde cepit
ihesus. circa ordinem declaratur primo tempus
scilicet cessante predicacione Johannis 2o ibi
secessit in galyleam ubi tangitur primo
descripcio loci educacionis 2o adnectitur
in locum prophetie pronunciacionis id est veniens
et primo specificat locum. primo affirmat per
prophetie testimonium ut adimpleretur quod
dictum est per prophetam. Nondum quod matheus
marcus et lucas pretermittunt ea que
facta sunt inter baptismum xpi et capcionem
Johannis que refert ewangelista Jo. scilicet
post revisionem xpi de deserto demonstra
tus est a Johanne baptista. Ecce agnus dei et
tunc secuti sunt xpum andreas et alius
discipulus et petrus venit ad eum et
qualiter in crastino invenit philippum et
philippus adduxit natanaelem Jo. primo.
Quibus vocatis mansit in galylea
et anno revoluto mutavit aquam in vi
num. Jo. iio. Et revoluto iterum anno
iuit ad capharnaum cum matre et discipu
lis. In pascha sequenti iuit in ierusalem
et eiecit vendentes et ementes de tem
plo. Remansit autem aliquantulum cum
iudea et baptizabat per discipulos suos
non per se. Jo. iiio. et Johannes baptizabat
etiam in heremo. et tunc venerunt discipuli
Johannis discipulis ihesu. tunc cessavit ihesus
aliquantulum in iudea et mansit in iudea
usque circa mane et tunc et captus et
incarceratus est Johannes quod narratur
in xiiii. Tunc recedentes
discipuli Johannis ihesu. Tunc ihesus
predicabat in sinagoga
in galylea apte. illud ysaie. Spiritus domini
super me. Et voluerunt sacerdotes
eum precipitare et iuit in capharnaum
et in via vocavit petrum et socios luce
vo. 3o vocavit eos binos et binos
sicut hic et sic fuit triplex vocacio
prima in vocacionem et familiaritatem
Johannis primo. 2a in discipulatum luce
vo. 3a in apostolatum ut hic et marci primo
Dicit glossa matheus pretermittens multa cum
autem audisset scilicet a discipulis suis vel
Johannis vel a fama populi que cito volat
<s>lucebat</s> et loquitur more hominum quia
nichil ihesum latebat. Ad ebreos iiii
Omnia nuda et aperta sunt etc. Quod Johannes
traditus esset scilicet ad carcerem quod fuit
prima die anni post pascha anni
tricesimi primi domini et octisus est in
minente pascha sequenti secessit [illegible].

ppls q ablabat in tenebris sig̃nacie vidit lucem magnam . audiuit
xpi predicacionem et miracula . habitantibus in regione vmbre mortis d.
morte peccati est . Et quia filia et vmbra ibi sunt / lux est . i . illumina
doctrine xpi . primo facta est in illis locis predictis

n iudea insidiantibus phariseis quia
maior
fama Jhesu fiebat quia ementes et ve
dentes eiecit de templo | in Galyleam
sm Cris. secessit non timendo mortem
sed ut passionem suam opportuno tempe
reseruaret ut fugiendi quelibet nobis
exemplum daret / ut prophetiam impleret
arte predicandi spiritualiter doceret . Iste
secessit in galylea sed venit in
nazareth ut habetur luce iiij . Et
relicta ciuitate nazareth . Ipse in
testatur perhibuit quia nemo propheta
nisi
sine honore in patria sua . Jo . v .
venit et habitauit in capharnaum
Due sunt galylee vna iudeorum in
qua erat nazareth vbi secessit
et mansit ibidem . alia gentium quam pa
hiram
trem dedit salomo regi tyro qui
posuit ibi gentes quam terram voca
zabul
uit chabul . iij regum ix . tabar et
ibi erat capharnaum s. maritimam
sitam
maritimam sitam s. iuxta stagnum . ubi naza
reth / capharnaum dicto sita in finibus
zabulon et neptalim . Isti fuerunt
duo filij Jacob a quibus nominate sunt
regiones quas inhabitabant in cuius
confinio erat capharnaum . Erat autem
neptalim in galylea gentium et in
terra
parte dicta hiram . zabulon in galilea
iudeorum et in confinio illo cepit christus
predicare ut iudei et gentiles con
in quo
fluerent ad predicacionem suam / ostende
bat quod iudeorum venit et gentium
et iudeorum . Vt adimpleretur . hic sub
ditur prophetie testimonium . vbi nominantur tria
possessores ipsius quia terra zabulon
possessionis situs quia via maris
possidentium ritus populus gentium qui
ambulabat in tenebris etc . Dicitur ergo

Vt adimpleretur . id est ut teneret . construitur
non causaliter . quod dictum est per ysa . propheta
euentum huius rei predicere ysa . ix .
terra zabulon et terra neptalim quia terra
illa erat in sorte illarum duarum tribuum
et erat contra mari galylee vnde subditur
viam maris . i . iuxta mare trans . i . vltra
yordanem retro contentum in vltima que
terra scilicet est galylee . i . in galylea
gentium scilicet quod dicitur ysa . ix . capitulo que
terra predicacionis xpi alleniata est ab
honore patrum et nouissime aggraua
ta continuum ad obstinacionem iudeorum in
errore permanentium . populus gentium hic
tangit duplicem ritum primo iudeorum
x quia iudei
secundo gentium ibi et sedentibus et implicatur
per scripta lege
quadruplex differentia inter iudeos et gen
x gentiles
tiles / sine lege ideo illi dicuntur populus
qui est collectio plurium sub vno iure
conuentum isti non adeo . ix . quia gentes est
amplius iudeo multum quod primum
quod
per omnem modum primum / quia credita
sunt . secundo quia illi ambulabant per
obseruantiam carnale legis isti sede
bant per infectionem infidelitatis . luce x
xviij . Cecus sedebat etc . 3o quia illi
in tenebris scilicet propter ignorantiam luce legis
obumbratam sicut corpus aerem isti
in vmbra mortis propter ydolatriam
propter propinquitatem ad mortem gehenne
vmbra enim mortificat et putrefacit
vegetabilia que lux et calor confortat
quarto illis lux est visa / istis orta quia
apud iudeos erat cognitio dei sed
non videbat impedientibus tenebris .
apud gentiles vero non erat . Ideo dicit
ortam esse / ista lux fuit vel persona
xpi doctrina / xpi vita de qua Jo . primo
erat lux vera etc . qualiter in hac

pp̄hia nõīatur duo s. miseria humana.
ambulat in tenebris. i. Jn° xij° pe
nescierunt neque intellexerunt. Et ad ro.
xiij°. abiciamus opera tenebrarum. Item
mt. xxv°. ligatis manibus et pedibus
proicite eum in tenebras. 2ª ad 3ᵃ. ambu
lavit g° in tenebris s. sedentibus in regione
umbre mortis que est triplex. prima
mundus iste propter destinctionem quia tunc sic
mundus eum sap. v°. transierunt omnia
illa 2ª corpus istud propter dissolutionem
sap. p°. umbre transitus est corpus
nostrum. Et 3ª limbus iste propter resolutionem
Job xvij°. antequam vadam et non rever
tar s. pone ad terram tenebrarum. 2ap. Ecce homo
mia dei dupliciter in visu et ortu lucis
vidit lucem magnam quippe creatam
in consolatione sap. xvij°. candor est
lucis eterne. Candor est lux incorrup
ta. prima doctrinam vero in predicatione.
Joh. xv°. ambulate dum lucem habetis
ut non tenebre vos comprehendant.
prima potestas vero in miraculorum operatione
Joh. x°. quamdiu sum in mundo lux
sum mundi. s. certa est ista lux sibi
pliciter conditione quia nova s. in doctri
na sine peccati [illegible] hester viij
Judeis nova lux. prima vera s. in doc
trina sine aliqua decepcione. Joh. viij.
Ego sum lux mundi qui sequitur me
non ambulat in tenebris. Joh. j°.
prima magna s. in potestate sine comparatione.
Jo. p°. lux in tenebris lucet de hiis
luce p°. visitavit nos oriens ex alto.
cepit ihesus esse predicationis materia
xv°. i. postquam baptizatus ubi mo
stratur in eo plenitudo gratie. p̄tin testis
postquam temptatus ubi monstratur in eo
fortitudo vite per victoriam temptationum

postquam a iohanne testificatus ubi mo
stratur in eo veritas doctrine. Item ad predica
dum postquam Johannes traditus ubi sequitur
quod desinente lege incepit evangelium sic
sol sequitur auroram. Cepit ihesus pre
dicare et dicere agite non tamen dicite quia loqun
tes qui dicunt et non faciunt. Infra
xx iii°. non tamen comprimitte contradicentes
non obmittite confitentes negligentes non
despicite vero vestimates. s. agite pe
nitentiam quasi medicinam ad sa
nandum morbum e. et maturum ad in
peccatis [illegible]. q. clave ad vasa et tela
Ideo subdit appropinquabit enim regnum
celorum sicut enim exigit salus per
petrum ita appropinquabit per primam

Ambulans autem ihesus

Posita doctrina prime subditur doc
trina perfectionis instructive ubi ponitur p°.
discipulorum vocatio qui sunt capaces
doctrine perfectionis. 2°. pusa. xpi pre
dicatio in sinagogis. i. Circuibat ihesus
totam galyleam. Vocatio apostolorum
dupliciter ...: primo petri et andree. 2°
iacobi et iohannis i°. predecessores in videt
prima perfecta relinquendo sua. 2ª perfectior
in relinquendo sua et suos. In prima po°.
primo vocatio duorum. 2ª obediencia vo
corum v. at illi continuo de vocatione s. p°.
dicitur ibi s. quod ambulat quod vidit et vo
cavit. In primo unde labore. in 2°. amo
rem. in 3°. dignitatem. Dicit g° ambulans
autem ihesus sine comparatione usque ad e
suriem. Infra xij°. abiit ihesus
sine equus usque ad lassitudinem. Jo.
iiij°. ihesus fatigatus ex itinere. sic serv
stultiferis et pompis usque ad instiga
tionem. luce xxj° Ego in medio

ambulans
prefata discipulis aut cum erat ... diem ... euntes [illegible]
plui
serve

iuxta mare galylee d[icitu]r. mare
licet dulces aquas habeat 2 [?] co-
suetudinem ind[e] q[uia] om[n]is aquar[um]
agregac[i]o v[oc]at maria 2 sic q[ue]ce[?]
nomina hui[us] maris dicit[ur]. eni[m] mare
galylee a circu[m]stante regione ~~maris~~
mare tyberiad[is] a iux[ta] astante civitate
stagnu[m] genazareth ex p[ro]ximo [?] au[ra]
g[e]n[e]rans lacus salinar[um] q[ui] puteos [?]
sal trahebat[ur]. lacus genezareth
Iozue xiii[o]. hic lacus ut d[icit] beda.
c. l. stadiis in longi[tudi]ne 2 xl in la-
titudine extendit[ur]. vidit duos fra-
tres no[n] tam corpali[ter] q[ua]m sp[irit]ualit[er].
Crist[us]. magis ad corda q[ua]m ad facies
respicies symone qui v[oca]t[ur] petr[us]
quasi sit cognominat[us] q[uia] v[er]o fuit
ei impositu[m] hoc nomine petrus.
dubiu[m] est l. infra. xvi q[uia] confess[us]
dei filiu[m] e. tu[nc] dictu[m] est ei tu es
petrus 2 sup[er] ... ut in electe xv[?] ...
dicit[ur] 2 imposuit symoni nomine petr[us]
... 2 luce. vi[o]. Symone q[uem] cog-
nomi[n]avit petru[m] ut h[abe]t 1. q[ua]n[do] andreas
adduxit eum ad ih[esu]m 2 p[otes]t dici q[uod]
p[ri]mo fuit hoc nomine sibi p[ro]missu[m] ...
fuit ei impo[situ]m. Inf[r]a xvi. fuit confirma-
tum 2 e nomi[n] hoc petrus 2 ...
2 grecu[m] 2 ebraycu[m] ... Symo
obediens petrus agnoscens andre-
as ... cognicio obedie[nt]e m[a]g[is]
s[ecundu]m illud p[ro]s. ... intelle-
ct[us]. ... obedia ...
fecit s[ecundu]m illud infra xx. qui fecit
2 docuit ... sine obedia q[uia] nullus
ad x[rist]um intrat sine ... nullus
co[n]tinuat sine ... nullus q[ui]
sumat mittes [?]the ad mare ...
piscandum 2 querendi victu[m] ... seq[uitu]r.
erat eni[m] piscatores. eligit. [piscatores] ...

Crist[us] quia erat fructu dignitat[is] ... [+ et ayt ill[is] ... Ecce vocacio et ... no[n]]
sui artificii opa p[ro]phanet [+] est con-
tempnenda ubi tantus dux qui ait
venite no[n] est cunctandu[m] ubi talis dux q[ui] ayt
post me no[n] est pigritandu[m] ubi ...
tantus fructus quia faciam vos fi[eri]
piscatores hominu[m] 2 loqu[itu]r p[re]dicans
faciam q[uia] dicat no[n] eritis ex vobis
quia frustra doctor laborat nisi d[eu]s
faciat ut p[ro]ficiat. Ite s[ecundu]m d[ictu]m non
... p[er] hoc ... q[uod] debet homo labo-
rare. s[ed] ~~quare piscatores elegit.~~
ut sciat p[re]dicare. Ite dicit faciam
vos piscatores homi[nu]m no[n] piscium
... no[n] ... s[ed] ... alba-
tus s[unt]. facies homines q[uasi] pisces ma-
ris s[ed] quare piscatores elegit. ...
... Io. piscatores illiterati mittit[ur]
ad p[re]dicandum ne fides credentium
no[n] in virtute dei s[ed] in eloquencia s[ed]
in doctrina homi[nu]m putaret. At illi ecce
obediencia [?] que commendatur
qua p[ro]mpta ibi cont[inuo]. quia integra
ibi relictis retibus. quia vera ibi
secuti sunt. ... p[ro]mptus 2 ... 3 ...
... s[ed] ad q[ui]d relinq[ui]t[ur]. vera ...
In hoc docuerunt nos apli q[uod] nec
p[otes]t terrena possidere 2 p[er]fecte ad celestia p[er]ve-
nire. Nec inter celu[m] 2 terram constitut[us]
... q[uia] int[er] celestia 2 terrena nulla
p[otes]t e[ss]e co[n]iunctio. celestia q[uia] sp[irit]ualia
2 levia su[r]sum d[u]cit terrena 2 pon-
derosa 2 g[ra]via ad deorsum deponunt
s[ed] ... postea resumpserunt q[uod] non
p[er]fecte reliquerunt. ... ad q[uo]d
glo. p[er]fecta obedia quia 2 si postea
resumpse[run]t no[n] ex p[ro]prietate s[ed] amore
ut cupidi[ta]te s[ed] co[m]muni[ta]te ... resump-
serunt ... qui[bus] ... de quibus

hic fit mencio. mare retia naues et pi-
scatores. mare mundus propter instabilitatem
quia transit et sic nominatur mare galylee
quod interpretatur rota propter volubilitatem
quia non est nisi apparencia quod videtur
in eo bonum et sic dicitur mare tyberiadis
quod interpretatur visio propter vanitatem
et illud ecclesiastes primo vanitas vanitatum.
et sic dicitur stagnum genezareth id est generans
auras vanitatis. Nauis est cupiditas que
diuersificatur secundum diuersitatem nauium dispo-
torum adulterorum. Sunt enim naues mercatorum
raptorum siue piratorum et piscatorum. Sic
cupiditas tendit ad lucrum quod per mercaciones
siue rapinas et depredaciones quod per artifi-
gaciones diuersarum arcium. psalmo in spiritu contrito
delebis naues tharsis. ma-
xime quando malas faciunt societates
2° paralipomenon xx° quia habuisti foedus cum
ochozia percussit te dominus. 2° destruccio
et vlulatus ysaie l. vlulate na-
ues maris quia vastata est domus
unde venire consueuerant. Consilio
2° Machabeorum xiiij° quidas portum cum
nauibus succendit id est mundum cum vniuersis
concupiscenciis suis. retia sunt et sic lucra-
tiue mundi magnum rethe. Signa instru-
mentum dyaboli leges iustiniani phisi-
ca galyeni. Sunt enim tria retium genera.
Inuenimus quedam sunt ad portandum pale-
as id est diuicias mundi. hec sunt auaro-
rum Job xviij° Inmisit in rethe pedes
suos scilicet auarus retibus planta eius
laqueo tenacitatis. quod ad capiendas aues
id est seculi dignitates hec sunt ambiciosorum
Osee v° laqueus facti estis specula-
cioni sicut rethe expansum super thabor dicitur
sacerdotibus quod ad capiendas pisces
id est carnis voluptates hec sunt luxuriosorum
proverbiorum vij° incidit cum simonibus multis

piscatores sunt mundi amatores et
procedes hec est vocacio et sic dimidi
sicut precedes dicitur quod sic et precedes
inde alios scilicet illo ad alium vidit duos
fratres alios scilicet apostolos duos
eum vocat et duos destinat luce
x° primo propter duos populos vocandos scilicet
iudeorum et gentilium 2° propter salutem du-
plicem operandam scilicet corporis et anime 3° propter
duplex mandatum caritatis scilicet dei et proximi
4° propter seruitutis custodie et amolim-
tum societatis ecclesiastes iiij° melius est esse
duos duos quam unum etc. 5° propter
testes vel vnitate de viii. xvi° In ore
duorum vel trium etc. Jacobum zebedei
scilicet filium ex mi ... et iohannem
fratrem eius. Jacobus interpretatur
luctator Johannes gracia vna fructuum
lucte et gracie. Nam pluctatur sit sub-
plantacio vitiorum per graciam plantacio
virtutum cum zebedeo patre eorum qui
tamquam senex remum tenebat reficien-
tes retia sua. Crisostomus compone-
tes et reparantes quod maxime est
paupertatis indicium vetera componebat
quia noua unde emeret non habebat
nec subditur istis promissio sicut pre-
cedentibus scilicet cum dicitur faciam vos fieri
piscatores etc. et forte deum est hoc
premissis ut incipientibus intelligetur
iste premissi multum sequendi exemplum.
Habuerunt ideo in eorum vocacione debitum
ad dei mocionem Illi quoque prius istorum
promocionem vel premium vel vocacionis habuerunt
illi quoque retia relinquerunt et patrem
genus addidit et naui in quibus tria
signatur que relinquere debet discipu-
latus carnales qui preciosa res
temporales que possidet parentes car-
nales que properant quoque in retibus
retinet pecunia in naui possessio mundi

in pre affectu consanguinee per intelligi
Gen. xii. Egredere de terra tua et de co-
gnatione tua et faciam te in gentem magnam. Beati sunt cu-
rati qui pacsa(?) et anima qui gratia
capiunt deum solum ipsum contra mentes eorum
edificare mites. Eccli. xxiii. Gloria
magna est sequi dominum quod sequitur

Et circuibat ~~civitates~~ Ihesus post apostolorum
(thus tota Galilea)

vocationem hic subdit predicationem Christi
personalem et introducitur primo ut doc-
tor quia docens 2°. ut predicator qui
predicans 3°. ut medicus quia sanans.
doctor virtutum, predicator premiorum, me-
dicus languidorum. Dicit ergo et circuibat
Ihesus in quo ostenditur eius sollicitudo.
Rabanus quasi sua salvatio discipulos
suos instruit qui solliciti et studiosi
qui benigni esse debent qui verbum
inter alios ministrant quod quod circuibat
excludit pigritiam quod dicitur tota exclu-
dit personarum acceptionem vel notitiam quod dicit
Galyleam excludit delicatam provin-
ciam. erat enim Galylea vilis et
pauper provincia quod est contra illos qui
tantum volunt predicare in famosis locis
et ubi pascuntur. quod dicit docens
in synagogis ubi plebes et docto-
res conveniebat excludit doctrine
suspicionem et predicans evangelium regni i.e.
quod docet venire ad regnum non
fabulas non ~~plura~~ plura. ps. Narraverunt
michi iniqui fabulationes sed non ut lex tua
et sanans omnem languorem. Consi-
stentiam ad passiones corporales et omnem
infirmitatem. contra ad passiones spiritua-
les ut ostenditur. Nec condicione virtu-
tis vel languore contra ad mor-
bos scilicet inveteratos. Infirmitate contra
quantum ad alios in populo i.e. in turba

pauperum et miserorum. Quod predicabat dilige-
ter quia circuibat generaliter quia totam
Galyleam ostenditur quia in synagogis utiliter
quia evangelium regni mirabiliter quia sanans
etc. Et abiit opinio postea commendatur. v.
primo quo ad vitam 2°. quo ad doctrinam
hic. 3° subditur eius commendatio quo ad
famam ut sic doceat nos exemplis ver-
bis et miraculis. commendatur autem eius
fama per duo. primo per multitudinem miraculorum
2°. per frequentiam populorum i.e. et secute sunt eum
turbe multe. Duas infirmitatum
auditus sanitas. Infirmitas enim aut cu-
rat, sicut paralisis etc. aut non et cur-
at aut ledit ab membris vel in spiritu et sic
demoniacos vel in corpore et sic lunatici quorum
dolor renovatur ex impressione corporis ce-
lestis ut in novilunio aut ledit ex quan-
titate aut excessu membrorum ut languor
aut ex qualitate ut tormentum prima respicit
diuturnitatem 2a intensionem plus. Secundum
quod qua pertinent per languidos in potestatis
respectu per oppressos tormentis magnis partis
contracti quos torquet morbis tortis plu-
ritos instantes et fatui per demoniacos
ex certa malicia peccantes vel supple per
paraliticos dissoluti et luxuriosi. Dicit ergo et
abiit opinio eius i.e. odor bone fame in
totam Syriam non tantum in ~~patria~~ patriam sed large. 2a
Rabanus Dicitur omnis regio ab eufrate usque
ad mare magnum comprehendens iudeam.
Stricte autem pro quodam regno cuius caput
est damascus. ysa. vii. sic non comprehendit
iudeam. primo accipitur hic et obtulerunt ei om-
nes male habentes glo. curat corpora ut
post curaret invisibilia variis langwo-
ribus scilicet ~~diuturnis~~ vel iteratis ~~abstinentibus~~ ab
in equalitate ~~languorum~~ humorum et comprehensos tormentis ut
acutis passionibus et qui demonia ~~ha~~
habebant i.e. qui vexabantur a demonibus.
et lunaticos. lunatici dicuntur 2a Rabanus et
glo. non quia contrarium lune in noviluniis vel

incredulis lune sustinent cinctiam sed
demones tali tempore eos vexabat cupien
[in margin: lunaticus] tes alterare [struck through] infamare | et paliti
cos | qui privatur usu membrorum talium et
curavit eos | i. valitudini corporali resti
tuit. vel prophetia videte quod ego dominus et non
oblivisceris. | et secute sunt eum turbe et spe
cificat unde quia | a galylea et decaposi. de
capolis est regio p. urbium. et dicitur a deca
quod est [struck through] decem et polis civitas et
de ierosolimis quantum ad civitatem | et de iu
dea quantum ad regionem sive ad alios de
tribu iuda | et de transiordane i. de duabus
tribubus et dimidia. Et nunc quinque sep
diverse et per differentes causas / alii propter instruc
ut discipuli alii propter curationem ut infirmi
[above line: i. detentionem in verbis]
alii propter observationem [struck through] ut iudei
alii propter refectionem ut famelici. alii propter
[margin: nota] miraculorum visionem ut curiosi. Vel. quorum
signa et bone blasphemia dogma fuerunt
cause cur dominum turba secuta fuit ..
Istis quinque generibus hominum respondet quinque
loca galylea a [struck through] vita ubi veniunt
curiosi quibus dicitur actuum i°. viri galylei
quid statis etc. decapoli veniunt infirmi
ut per observationem decem mandatorum curentur. /
quibus dicitur infra xix°. Si vis ingredi
etc. de ierosolimis observatores quibus dicitur
infra xxiii°. Iherusalem iherusalem que occidis etc.
de iudea famelici ut confitendo peccata sua
etc. et laudes angendo de quinque panibus
saturati quantitati doctrina euangelii satientur.
Ozee x. Iudas arabat iudas | de transiordane
discipuli ut instruantur. et postea instruant
et lavet iii. regum v°. vade et lavare
septies in iordane i. septem peccata | apo
stolorum in doctrina | et instis v. secuntur. v.
status hominum | qui secuntur etc. per galyleam
i. transmigrationem | status penitentium per decapo
lim i. decalogi operationem status activorum per
iherusalem i. pacis visionem status contempla
tivorum per iudeam i. confessionem. status

prelatorum per transiordane status i. nocen
tium propter restitutionem status per baptismum
qui fit in iordane. Hic queritur super i. [margin: q°]
cum iohannes traditus esset glossa propter euangelium
contra ymo propter legem qua obiciebat hero
di qui retinebat cruciasione. non licet
tibi habere uxorem fratris. de quo leuitici
decimo viii°. Et nunc euangelium hic accipitur lar
ge secundum etymologiam nominis i. bona a
nunciacio sic lex potest dici euangelium vel statu
te i. doctrina christi sic non accipitur. hic
vel in utroque modo potest hic accipi quia
euangelium in hoc concordat. Infra xiiii°.
Item populus qui ambulabat in tenebris. [margin: ppo]
Crisostomus. hic dicitur quantum ad iudeos quibus
p. v. mandatum lucerna et lex lux ipsi
autem habebant legem. Et nunc tenebre e
rant in lege quo ad cerimonialia
que observabant. lux quantum ad moralia
quam minus observabant. Item primam agi [margin: primam]
te queritur. quare incipit christus
predicare iudeos. Una ratio est secundum
Crisostomum et hec non statim ait infra xxiii
predicat quando omnes accipiebat. sed
primum quia omnes indigebant omnes
cum tamen filii irae ad ephesios ii°. alia
ratio secundum Iohannem. quia prima est prima thabu
la post naufragium. iii.a ut corona
sit predicatio discipuli scilicet baptiste Iohannis
et nunc i. v. capitulo cum incepit
a prima. Item vidit duos fratres i
vocationem discipulorum videtur diffe
rere euangelium. tempore loco et modo. tempore
quia hic dicit eos vocatos post
adventum in in capharnaum. Iohannes autem
ante loco quia hic agunt lucas
dicunt in galylea. Iohannes dicit quando
[struck through] iordane modo quia hic dicitur
simones vocatos lucas quando simul
etc. patet per predicta quia ipsi vocati

aplorum in simplice notitia. 2° pmo
de qua iohes in discipulatu c° h. 2a
de qua luc in apostolatu c° h. 3a de qua
hic 2 marci pmo 2 sic fuit diuisitas
in tpe loco 2 modo. Jtem sup illud
vidit alios duos glo. caritas non
est nisi int duos h. aliquis potest
diligere ex caritate. Unde caritas i
preceptu caritatis expssiuum quod e de
diligendo 2 pximo dilectio sui in plures
vel int duos semp dilecto duos i.
vel re vel rone na 2 si quis dilig
se dicit ase rone s. ut e diliges
2 dilectus. Jtem oi plebs vocauit e.
Vnº quare de istis ome 2 loquit
Rn° quatuor quasi quatuor maio-
res dat intelligi maiores ceteros
vn glo in istis quatuor nunc psi.
illorum qui ania de pfundo ex
traxisse qui quatuor ptibus mundi
Jtem sup illud sanans omem lan-
guore glo. curare languorem 2
infirmitate non fuit magnum quia
quod miraculose fit magnum est.
Rn° potentie diuine cui nichil est
difficile non fuit magnum tam tante
2 infirme que in hac non poterat
fuit magnum ecce. h vespa oraz
qs praedicabat non fuit ita magnum
quia hic in re suffocati vel cura-
ti merentur erant in regno glie non
Vz quare curauit si magnum
non erat. Rn° magnum eis erat
2 pro hoc erigebantur ad regnum. Jtem
queritur quare iohes baptista non
fecit miraculum. Vnde super Crisostomum
signum aliquod non fecit ut exh
multitudine tardet p° h°. que ad
[...] signorum admiratione [...]

Videns autem ihs

turbas ascendit in

Ab illa parte in capitulo s. tunc venit
ihus a galylea in yordane. parta e
commendatio legislatoris hic subditur
latio noue legis ubi ponitur pmo le-
gislatio generalis. 2° legislate pmulga-
tio spalis. capitulo decimo. in pmo in pma po. pmo
legis editio publica. 2° legis edite
approbatio pmiracula capitulo octavo. in fine
ibi 2 ~~cu~~ factum est cum consummasset ihus vba
~~hec~~ pma diuiditur in exordium 2 narrationem i
bti pauperes 2 conclusionem. infra octavo
omnis ergo qui audit vba. hec facit.
in exordio ~~duo pmo~~ excitatur attentio
2° in narratione ondit legis editio.
in conclusione edite confirmatio. excitat
autem ad noua lege pmo trium ondit dif-
ferentiam noue legis 2 veteris quantum
ad latione quia in veteri lege descen-
dit dns in montem. Exodi xix. hic
ascendit xpc noue legis datur descensus
ad infima s. pmissionum ~~celestium~~ 2 terre-
norum statim in veteri lege. ascensus
s. pmissionum celestium statim i noua
lege 2° quia illa data e terribili-
ter Exodi xix. Exponit audi ista ami-
cabiliter i. 2 cum descendisset ~~ad~~ accesserunt
3° quia illa obscura 2 sic sign-
quod fit in fumigatione caligine mons
ista plane 2 euidenter i. 2 aperiens
os suum docebat eos 3 triplex g.
dra noue implicatur. vna quantum ad
affectum s. amor 2 timor. alia quantum ad
intellectum s. occultatio 2 manifestatio
3a quantum ad affectum s. pmissum celeste
2 terrenum vel in ascensu montis sub-
limitas in sessione doctoris aucto-
ritas in captione oris profunditas

none legis 2 hic excitat auditores d[icens].
q[uia] sic videns autem ihesus turbas intellige
interne volens multi[tudi]ne[m]. ut solis discipulis
loq[ueretu]r ascendit ad montem. d[icit] Cris[ostomus] in hoc
exercitabat ad docendum sicut quilibet artifex
videns oportunitate excitatur ad operandum.
ascendit in monte[m] s[cilicet] thabor qui e[st] in gal[ilea].
ut dic[it] h[ieronimus]. Et inquid ibi docere poterat
ubi p[ri]mus erat. R[espon]d[e]o ad monte[m] ascendit
ad p[re]dicandum p[ri]mo ut impleret ysaiam .xl.
xl. Sup[er] montem excelsum ascende tu q[ui]
ev[angeliza]s. syon 2o in signum quod in altitu[di]ne
virtutu[m] constituere debet qui
iusticia[m] dei docet. Cris[ostomus]. Si interea
est animus tuus ut quid de celo loquitur.
Et cum sedisset tamquam mag[iste]r attentius
tamquam humilis prelatus ex hoc loco tene[tur].
q[uod] q[ua]ndo q[ua]ndo sit p[ri]mo secularibus stat
p[re]dicare ut invitat ad pugnam [...]
ex parte q[ua]ndo religiosis 2 contemplativis
sed[ens] ut invitat ad quietem. Et accesserunt
ad eum discipuli eius tamquam magis de-
voti tamq[uam] familiares dilecti tamq[uam] spe[cialiter]
vocati. Ps[almus]. accedite ad eum 2 illuminamini q[uia]
Et aperiens os suum tamq[uam] magna et p[ro]-
funda s[cilicet] capere dicturus. Ecc[lesiastici] .xxiiij. In
medio ecclesie aperiet os suum. docebat eos
dicens. et b[ea]ti d[icit] Et aperiens docebat d[icit]
Cris[ostomus] ut procul dubio diceret quum non
tu loq[ueba]t[ur] solu[m] s[ed] etiam tacens docet d[icit] g[lossa].
tu[n]c aperire docet dicens ad in medium expli-
ca[n]di scripture literalem allegoricum 2 mora-
lem. B[ea]ti pauperes sp[irit]u hic subd[itu]r. trac-
tatus sive narratio ubi docetur modus
b[ea]ti vivendi d[icit] duas r[ati]o[n]es. tria docet.
p[ri]mo virtus purgati a[n]i[m]i beatitudo que e[st] di[ctu]m
p[er]fecte. 2o virtus p[ur]gatoria que e[st] iusticia
generalis 2 e[st] circa p[ro]ficiendum. v[bi]. vos estis
sal terre. virtus n[on] purgate que vocat[ur]
hic beatitudo vel quia in mediate e[st] ad
beatitudinem vel quia actum iam purgata

facit statu[m] evolare in statu[m] eterne beatitu-
dinis vel quia dat securitate[m] vite sine
timore. Sunt enim cinq[ue] que comit[untur] se-
quentur ad actum p[er]ficiendum. Sanat eum
sacrat. sanat autem virtus habilitat pote[n]tiam
ad operandum bonum adiuvat in operando
fructus delectat post opus beatitudo co[n]-
summat in fine operis. gra[tia] q[ue] s[anat] sacramental[is]
purgat egritudine[m] culpe virtus de-
fectum potentie donum difficultate[m] in ope-
re fructus tedium in fatigac[ion]e ex ope[re]. io
hec omnia purgativa sunt. beatitudo vero
iam purgati a[n]i[m]i status 2 p[er]fecto est
ponunt[ur] autem hic novem beatitudines
quarum vij. p[ri]me p[er]ficiunt octavam p[er]fectam
declarat 2 p[ro]bat ibi. B[ea]ti qui p[er]secu-
tionem patiuntur. d[icit] vel septem p[er]ficiunt
in statu p[ro]f[icien]tes octava in statu ad usu[m].
septe[m] septem in agendo octavam in patiendo
distingu[un]tur. aut septem p[er]tine[n]t in operacione.
Quinque circa que tres p[ri]me p[er]ficiunt
inrasabilem s[cilicet] paupertas mitis luctus
due sequentes concupiscibilem s[cilicet] esuries
due ultime rationabilem
iusticie 2 mi[sericordi]e. due ultime rationabile
s[cilicet] iusti[ci]a 2 pax. Erit vero irascibilem
q[uonia]m ad bonum sup[er] delectatos que
sunt in divitiis delitiis 2 honoribus
p[er]ficit paup[er]tas s[cilicet] plenaria abdicatio
ab delectabilium q[uonia]m ad illum super
passiones voluntarias i. in quibus
reprimendis habet illum voluntas ut
est ira invidia 2 h[uius]m[od]i. p[er]ficit miti-
tas q[uonia]m ad illum sup[er] paup[er]es in
voluntarias quibus voluntas non
p[otes]t resiste[re] plene ut obitando intel-
lectus difficultas ad bonum p[er]uitas
ad malum p[er]ficit luctus deflet q[uo]d
plene vitari non p[otes]t. Erit aut co[n]-
cupiscibilem q[uonia]m ad desiderium v[irtu]t[is].
boni proficit esuries iustitie q[uonia]m

ad compassionem respectu mali misericordia
virium autem racionabilium quarum ad primam
contemplativam perfectionem utilitatis perficiat cordis
mundiciam. quarta ad affectivam amorem
summe bonitatis subiectis omnibus terrenis
motibus quietitatem pacis. ut sic tres
prime beatitudines ordinant ad inferiora
quia vero bonum inferius scilicet temporale ordi-
nat paupertas vero mali aut pene in-
terioris sic ordinat mititas aut exspe-
rimentum sic luctus in contrarium scilicet peccatis elongatum
aperta. due alie ordinant ad proximum
per duo precepta iuris naturalis. prima in mo-
tectione iusticie secunda in beneficencia unica.
due ultime ordinant ad superiorem
scilicet deum. prima per virium apprehensivam mundicia
secunda motiva passionis. Quinque beatitudinum
in futuro correspondencium accipitur. sic.
beatitudo enim futura consistit in evasione
omnis mali et adepcione omnis boni.
Ex evasione mali indigencie quod
affligit pauperes erit adepcio regni.
Ex evasione mali pene quod probat
mites possessio terre. ex evasione ma-
li culpe quod contristat lugentes. con-
solacio. ex adepcione [illegible] omnis boni
erit gaudium. quia ex adepcione beati-
tudinis create mitis erit iusticie. sacie-
tas iusticie mitis anime consecuta inme
ex adepcione beatitudinis increate
mitis mundicie erit visio dei ut per
visionem splendeat ymago dei in aspectu
perfilialem amore filiando in affectu
tercia prima pertinet ad irascibilem in ad-
epcione libertatis in corpore posses-
sive vero per se loquitur. animi consola-
cionis sequitur. prima sunt concupiscibilia
in adepcione beatitudinis create dicitur
ut dictum est. quia sacietas erit ex
condigne premissis et super condignum per
[illegible] alia duo [illegible] in adepcione

beatitudinis in increate duplex ut dictum est quia
videndo et diligendo. octava beatitudo [illegible] beatitudi-
nibus addit. primum aureole quod in preg[illegible]
intelligitur. capitulum vero ad quinque beatitudines ponit
duo primo pertinet ad beatitudinem [illegible]
secundo ad quod pertinet ad beatitudinem primum dicit ... -
Ergo beati pauperes spiritu. felix doctrina que
a beatitudine incipit. vide ergo doctrine nomina
in beatitudine sua in summe humilitate et utili-
tate in regni possessione. et bene dicit pauperes
non simpliciter sed spiritu quia non omnis paupertas
beatificat. Est enim paupertas triplex
voluntaria necessaria simulatoria. prima lau-
dabilis secunda tollerabilis tercia detestabilis. prima
pauperum christi. secunda pauperum mundi tercia pauperum
dyaboli. prima cum merito secunda sine merito tercia cum
demerito ut in ypocritis. de prima dicit hic
beati pauperes spiritu. quod exponitur tripliciter
primo sic spiritu id est spirituali voluntate pro
devocione dei ut excludatur coactio
ipsa intencio sive vana falsa in ypo-
critis vana in phariseis Jacobi 2° Nonne
ne deus elegit pauperes in hoc mundo
2° sic pauperes spiritu id est sine opinione
sine reputacione mentis. pauper spiritu humi-
lis corde. 3° sic pauper spiritu non pauperes
inflati non de se confidentes sed timorosi. 9 prudentes
pauper corde dicitur timidus et sic paup-
ertas spiritu implicat virtute voluntarie
pro christo egestatis vere humilitatis et sancte cio-
pro [illegible] de prima ipse dicit hic. beati paup-
peres et dicit beati quia paupertas volun-
taria facit agiles ad sequendum christum. infra
xix°. Ecce nos reliquimus omnia et secuti sumus
te. graciles ad intrandum regnum celorum.
Infra xix°. Divites ad emendum in regno
celorum quod constitutum est sub precio pau-
pertatis. Infra xix°. omnis qui reliquerit
domum et cetera 10 sequitur. quoniam ipsorum est regnum celorum
gloria spe beatos facit et hoc primo de iure. [illegible]

1° ad [illegible] pro ad [illegible] de [illegible]
2° [illegible] de [illegible] [illegible]
3° [illegible] [illegible] pauper
[illegible]
[illegible] [illegible] notare [illegible]
7 [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

8c me qui hospitalia et domus dei sunt pauperum. Precio enim vendicionis christi emptus est ager in sepulturam peregrinorum et pauperum per que signatur regnum celorum. 2o iure legali. hoc enim disposuit in testamento suo pauperibus et afflictis. Luce xxiii. Vos estis qui permansistis mecum in omnibus et ideo dicendo vos pauperibus allegans. Aut animas pauperum ne obliviscaris in finem. 3o iure emptionis Augustinus in prologo. Res venalis habes quid regnum celorum quo emitur paupertate regnum. Divitie gloria labore requies morte vita. Et bene videt primum timor ut timore sine diffidentis sui videt securitas. Contra notandum id est corporum et abiectorum et humilitatis sublimitas id est regnum indignacie et paupertatis copiositas id est celorum. Beati mites quoniam ipsi possidebunt terram. post paupertatem vero mititas qui est enim paupertas multum lacessitur letificatur inimicus et ideo necessarium est ut sit mitis vel mansuetus id est pacificus quod idem est. Hoc vero secundum terram differt. mitis enim ille qui alium non offendit mansuetus est ille qui se offendentes tollat. Unde mansuetus dicitur quasi manu assuetus cui facile est sustinere non malum pro malo reddere. mitis non est qui nulla tamen perturbacione turbatur sed in animi bonitate integritate perseverat. Et hoc mitis dicitur in affectu mansuetus in effectu. mitis tripliciter exponitur in glossa. primo mitis est quem metis amaritudo et austeritatis nec presumptionis elevat non afficit. 2o mitis est ille quem rumor vel ira non deicit sed omnia equanimiter sustinet. 3o mitis est qui non irritat vel irritatus non nocet nec nocere cogitat. Et sic complectitur tres virtutes lenitatem equanimitatem et innocentiam. lenitas est contra motus mentis. equanimitas contra insultus hostium. Innocentia contra actus hominis et sic comprehendit tripliciter

amaritudinem scilicet rancoris plenitatem livoris et innocentiam in patre plagam tate. Et ideo beati mites. Et vere beati quod patet per oppositum quia mititas et rabies opponuntur. sed rabies in tarde furiano et miseria. Ergo mititas est beatitudo per effectum quia facit impassibilem. mitis enim super passionem paciendo deducitur id est lesiones non sentit. mititas est sicut mollis cultitra que duriciam suaviter recipit in quo animus bene requiescit. Eccli. xiiii. Felix qui non habet animi sui tristiciam presentem. Quoniam ipsi possidebunt terram. terram scilicet triplicem quam gerunt quia tenuit quamquam quint id est terram mundi terram corporis proprii terram paradisi. terram mundi destruunt immites ideo possidere non merentur eam quam pacifice regunt mites. Unde Eccli. x. Sedes ducum superborum destruxit et sedere fecit mites pro eis. psalmus. Mansueti autem hereditabunt terram. Item terram corporis proprii quia habent mites dominium sui. unde tudi ante non quia non subiciunt se sensualitati. Romanos. Luce xxi. In paciencia vestra possidebitis animas vestras. Hec est terra de qua Gen. iiii. Terra es et in terram ibis. Item terram paradisi. mites enim quiete et pacifice possidebunt in terra morientium, ideo lege non concordie mites quiete possidebunt dum in terra viventium. Erit enim sabatum ex sabato ysaias. Unde Gen. l. Ysachar asinus fortis vidit requiem quod esset bona et terram quod esset optima et supponit humerum ad portandum. super hunc asinum non ascendunt in paciencie mites. Beda. Si celorum regnum pauperibus committitur. quid ergo superbis contenciosis nisi infimus relinquitur. Beati qui lugent quoniam ipsi consolabuntur.

Lec

Lectio 2

mansuetudo est [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible]

Eccli

lectio

domini in

Luce

In pace [illegible] locus

et terra mitibus
mansuetis

lectio

[illegible] rex [illegible] vel mansuetus [illegible]
[illegible] placavit [illegible]
[illegible] nos [illegible]
[illegible]
[illegible] filii [illegible] [illegible] [illegible]

Domine deus peto ut dimittas
michi [illegible] [illegible] tuas
[illegible]

ecce 3a beatitudo que recte p(ri)ma sequi(tur)
et secundam post contemptu(m) magis mundi p(er)
paupertatem p(er) quiete(m) mentis p(er) mansue(tudinem)
vacat sibi homo inde inv(e)nit nec ipse
nec in aliis nisi flebile et io lugez dicit
Beati qui sua lugent p(ro)pter beatores qui
aliena qui enim aliena luget certum est
q(uod) sua non h(abe)nt que luget. beati mites q(ui)
desiderio dei flent Sunt enim quinq(ue) g(e)n(er)a
luctus quarum due respiciunt culpam
p(ro)priam et alienam | due penam p(rese)ntem et
eternam | quinta gl(ori)am | luctu(m) est g(ene)r(is) p(rimi)
in hac vita p(ro)ptem p(ro)priis p(ro)p(ter) q(uo)d lucet
et contristatus sic ululabat 2o p(ro)ptis
alienis et miseriis primo reg(um) xv. usq(ue)
tu luges Saul cum ego p(ro)iciam eum Je(remias) vi.
luctum unigeniti fac tibi planctum 3o
p(ro)pter incolatum p(rese)ntis miserie de quo ps(almus)
c(entesimus) xix. melius e(st) ire ad do(mu)m luctus q(uam)
ad domum convivii in illa enim finis
cunctorum amor homi(nis) 4o p(ro)pter periculo et
dubio pene eterne Job xiiij. Si-
mi nobiles sint filij eius sive
ignobiles non intelliget. v opera
finalia si bona vel mala atq(ue) caro
eius dum vivit dolebit et anima ipsius
sup(er) semetipsa lugebit Eccl(esiastes) ix. Nec
scit an amore vel odio dignus sit
v(e)l nullus scit si i(n)gra(tiam) vel odio mo-
vit(ur). Quinto p(ro)pter dilatione(m) glorie ipsa dol(or)
letantur cum ea et exultate omnes qui
diligitis eam gaudete cum ea gau-
dio univ(er)si qui lugebatis sup(er) eam ut su-
gatis lac etc. et hoc sp(irit)ualis. beati qui
lugent luctus quadrup(ro)ptis p(ro)pter be-
neficia(m) quia est mare eneum in
templo ecce in quo lavant(ur) sacer-
dotes 3o reg(um) vij. lavatorium in
claustro circa in quo lavant(ur) regula-
res. ps(almus) lavabo p(er) singulas noctes
etc. s(cilicet) baptisterium in domo dei in quo m(un)-
dant(ur) fideles quid enim est aliud la-
vacrum lacrimarum nisi quoddam baptismus Greg(orius) su-
per Johannem ceteris lacrimis lap(si)s videt
lympidus balneum in pomerio Suzanne
Daniel xiij. irriguum ut Judit v. Ri-
gatorium magdalene luce vij. Cisterna
bethlehem cuius aquas desiderat Da(vid). 2o
par(alipomenon) xxiij. fons ortorum puteus aquarum
viventium etc. Cantica iiij. Natatorium siloe
ubi cecus recepit lucem visum Joh.
ix. fluvius Jordanis in quo na(am)an mundat(ur)
alep(ros) 4o reg(um) v. Cella vinaria in
qua sponsa introducitur Cant. ijo Mare
rubrum in quo egiptij submerguntur i. ex-
citus dyabolicus Exodi xv. Aque
in quibus capita draconum contribulant(ur) g(e)n(er)at(ur)
sicut d(icitu)r in ps(almo) | piscina p(ro)batica in q(ua)
bestie offende i. oraciones mundat(ur) Joh(annes)
v. hec v. porticus h(abe)t i. v. cas de quibus
dictum est p(rese)ntem de quo dominus petit
aquam apud samaritanam i. lacrimas de
corde peccatoris Johannis iiij. 2o beati q(ui)
lugent in p(rese)nti quoniam ipsi consolabuntur lugere
in futuro g(ene)r(is) v. luctus v. bona largi- 8
(tur) primum remissio peccatorum Je(remias) xxxj. con-
vertam luctum eorum in gaudium et consola(bor)
eos. et letificabo a dolore suo. 2m
de p(ro)missorum bonorum salute et aliorum
condempnacione. ps(almus) In commutatione dominus ps
captivitate(m) syon. 3m ysa. xl. consolami
consolamini populus meus d(icit) dominus deus
vr. g(ene)r(is) tam de sup(er)stitione liberacione. ysa. ysa
lj. gaudium et leticiam tenebunt et fu-
giet dolor et gemitus ego ipse con-
solabor vos. quartum de evasione
pene eterne. Sicut consolatus est yoseph
fratres suos Gen(esis) l. Luce xvi. quia
recepisti bona etc. g(ene)r(is) quintum in glorie ad-
epcione ysa. lxvi. ego consolabor vos
sicut mater consolatur filios suos in istorum

gḡ. consolacionem videbitis et gaudebit
cor vestrum. Ex quo patet 2m inclinandum do-
lorem meorum consolaciones tue letificaverunt animam meam.
Sicut g° patrum vitiis videtur in luctum
sempiternum et gaudium in merorem. Jacobi
iiii°. ita in sanctorum luctus vertetur in consol-
sempiternum. Joh. xvi°. plorabitis et fle-
bitis vos etc. Hic queritur de diversitate
evangelistarum in ac 2luce relacione huius ser-
monis diversitas videtur esse in loco pre-
dicacionis in situ predicantis in numero atte-
audientis in qualitate simonis. Dicitur autem
luce vi°. descendens ihesus de monte cum
illis stetit in loco campestri et turba
discipulorum eius et multitudo copiosa
plebis lucas dicit in loco campestri fuit
fuisse hunc sermonem. Mt. vero dicit in monte
ille dum predicasse dicit sedendo iste vero
stando. Ille predicasse discipulis et turbis
dicit iste tantum discipulis ille non refert
nisi quatuor beatitudines iste viii°. Unde
ad hoc dicit aug. quibus videtur consentire
aug. quod idem sit sermo quod utrique evangelista
memorat dissimiliter tamen eandem rem innuere
turbis quippe invenientibus ascendit deus
in supremum montis ubi per noctem orans
die 3° elegit duodecim quos apostolos
nominavit deum descendit cum illis in
planicie montis consistens in quo stetit donec
congregaretur turbe et turbis congregatis
cum sedisset accesserunt proximus discipuli tamquam
familiares et honorabiliores et tunc pro-
posuit sermonem prius ad discipulos directum
verum excellencius ceteris in discipulos suos
dicebat luc. vi°. Et tamen omnibus tur-
bis ad quas secundario erat sermo quod quo
Mt. ponit in viii°. beatitudinibus lucas quatuor
comprehendit in quatuor fecit causa brevitatis nam
quatuor intellexit sub viii°. comprehendi posse
alii dicunt quod duo sunt sermones unus
ad discipulos tantum stans sedendo primus

doctoris vel tunc paravit Mt. alius in
valle sive in planicie montis stans
ad omnes et stando primo modo predicantes
et tunc narrat luc. Ex hoc discipulis tamquam
perfectoribus plures proposuit beatitudines tamen
quam in imperfectoribus pauciorum et brevium
explicavit 2°. nulla diversitas est hic. Ut
magis consentire contrarium secundum Mt. qui
expresse dicit discipulis in monte congregatis
sermonem id est deum proposuisse fuisse, iste quare
cum multe inveniatur beatitudines alie
in scriptura verum ps. beatus vir qui non
habiit in consilio etc. et alibi beatus vir
qui timet dominum etc. et luc. xi°. beati qui
audiunt verbum dei etc. quare ponit hic
viii°. nec plures. Dicendum ad hoc deum
quod beatitudines inter viii°. dicit sermo inncupe-
et hec est prosperitas qualis ipse beatum
dicunt populum cui hec sunt beatus p. etc.
ysa. iii°. populus meus qui beatum te dicunt
ipsi te decipiunt etc. Uno realiter si
large sumitur secundum hominum fructus quia facit
dignum eterne beatitudine. ps. beatus vir
cuius est auxilium abs te etc. g° aliquis
tulit ingens stricte sic beatus proced-
ad primum primo modo inicia sit quo virtus
forma et quodlibet domum spiritus sancti et
fructus pro dicta beatitudo et deo hyis ob-
icitur 2° specialiter et ipse sic e actus sive
perfectio ante purgate in mediatum ad beati-
tudinem sic summitur. Hic vero proxime sic
beatitudo premii que e duplex s. beata i
tertia q est status omnium bonorum de
aggregacione perfectus deficitur g° lapis
hic quod distinguitur ut deum est
iste quinta quare inter beatitudines pau-
pertate posuit. Uno quod e capitula vero prima proposuit
quia opponitur inicio viciorum s.
superbie 2a quia e inicium beatitudinis
sicut dicitur sap. 3° quod e summa perfectio
sap. vi. 2° et i°. infra xxi°. Deus in eis
perfectus esse videre et videre omnia q

hec et da pauperibus et sic ut pz in glo.
Sed paupertas est defectus beatitudo perfectio
defectus aut perfectio opposita sunt ergo
paupertas et beatitudo ut videtur. Ad eadem
act. xx°. Beatius est dare magis quam acci-
pere. sed divites sunt dare pauperes ac-
cipere ergo divicie magis faciunt beatum quam
paupertas. Ad primum dicitur xxxv. dicitur beatus
dives sicut hic beati pauperes videlicet
sicut egressus vicii est ingressus
virtutis sic egressus cupiditatis mundi est
ingressus civitatis dei et quia paupe-
rtas voluntaria propter amorem dei facit ma-
xime egredi cupiditatem mundi ideo maxime
facit ingredi ad civitatem dei in qua
completa est beatitudo. Ad primum obiec-
tum dicendum quod defectus temporalis et perfectio
spiritualis non sunt opposita quia non sunt
eiusdem sicut nec defectus cupiditatis
et perfectio caritatis. Ad 2m dicendum quod acci-
pere contingit aut post suum erogacionem
iusticie aut propter solam tentacionem for-
tune. primo beatius est accipere 2° beatius
dare. Ad 3m dicendum quod non dicitur simpliciter
beatus dives sed cum nullis delectacionibus
sed qui inventus est sine macula et qui post
aurum non abiit nec speravit in pecunie
thesauris que raro sunt infinite. Unde
sequitur quis est hic et laudabimus eum et c.
magis aut meritum in voluntario
paupere sicut dicitur est beatitudo quarta beati
qui esuriunt et sitiunt iusticiam quoniam ipsi
saturabuntur. Ecce quarta beatitudo hec
racio sequitur tres predictas qui enim mun-
dana contempsit, mores mansuetudine
recepit, et culpam luxit, iam potest esurire
et sitire iusticiam, quod non prius potuit.
Est aut quarta beatitudo prime contra-
ria que aspectu maxime eripiunt pau-
pertas divicias abicit mansuetudo
iniurias non sentit luctus commissa
diluit. Quarta vero que sequitur ad ce-

lum erigit quare primum est non tamen iusti-
ciam esuriens sive desiderans iusticie quia
in presenti perfectam iusticiam habere non possimus
sed possimus esurire. Io. Non sufficit nobis
velle iusticiam nisi iusticiam faciamus
et esuriamus ut numquam nos faciamus iustos sed
sed semper esuriamus opera iusticie intelligamus
Ad 2m notandum qui esuriunt iusticiam non
prudenciam vel temperanciam vel fortitudinem
sed iusticiam que est virtus generalis ad omnes
virtutes sicut dicit. sed quia homo aliqua generaliter
iustus dicitur per exercicia virtutum et hoc est
iusticia que tribuit unicuique quod suum
est deo et proximo et sibi. Deo tria honorem
creatori amorem redemptori timorem iudici
proximo tria obedienciam superiori concordiam
pari beneficenciam inferiori. Sibi met tria
mundiciam cordis custodiam oris disciplinam
carnis. Vere ergo beati qui esuriunt et sitiunt
iusticiam non scienciam nocivam sicut curiosi
qui esurientes et sitientes et c. non pecuniam
terrenam sicut cupidi. ps. Divites egue-
runt et esurierunt et c. Non voluptatem
carnalem sicut voluptuosi veluti filius
prodigus. luc. xv. Non potenciam seculi
sicut superbi. ps. xxxiii. Leo rugiens et ur-
sus esuriens sic impius in ardore princeps
impius super populum pauperem. isti non
beati sunt sed miseri quia semper esuriunt
et numquam saciabuntur. teste ysa. lxv°.
Ecce servi mei comedent et vos esurietis
ubi implicatur quadruplex mala quia fames
sine cibo sitis sine refrigerio confusio sine
solacio ululatus sine remedio. Sed qui
esuriunt iusticiam quia semper plus habere
desiderant. Sir. i. et xxiiii°. Qui edunt
me adhuc esurient et qui bibunt me
adhuc sitient et c. quoniam ipsi saturabuntur teste beata
virgine luce i°. Esurientes implevit bonis
et relinquit eum in [illegible]. sed prima virtutum

cui intimum datur plibacio fidei inuisibilis
diuinitatis sublimitas cui intimum datur plibacio
spei inconcupiscibilis summe bonitatem
cui intimum datur plibacio caritatis caro sua
cum glorificatione. Unde ps. Sitiuit in te
anima mea quam multipliciter tibi caro mea. Et
saturabitur ista esuries cum apparuerit gloria
dei quia reuelata visione comprehensibilis
dilectione inuisibilis fruitione corporis sua
glorificatione et in illud ysa. lx. Tunc vide-
bis quo ad cognitionem et affluens quo ad
concupiscibilem et mirabitur quo ad irasci-
bilem et dilatabitur cor tuum quo ad cor-
pus gloriam quia non solum sistet gloria
in anima sed dilatabitur usque corpus et totus
homo renouabitur. Unde ps. Reg. vi. Et
famelici saturati sunt sicut apponitur ecc.
xxiiii. dicitur qui edunt me adhuc esu-
rient et qui bibunt me adhuc sitient etc. Et
loquitur de ebriis sicut illud quo fruuntur
nec fastidiunt quo fruuntur ingressi sitiunt
ergo in gloria non satiabuntur sed uel esuriat
Unde esuries duo non dicit indigentiam
rei quia non habet appetit aliud dicit con-
placentiam rei quam habet non fastidit sic
habens aliculum in mensa dicit peteti
eo indigebo prima modo non est ibi esuri-
es sed 2º et hoc supponit satietatem
et tollit fastidium. Beati misericordes quoniam
ebe ipsi misericordiam consequentur. post iusticiam ratione
ponitur misericordia quia misericordia sine iusticia
descendit ad remissionem iusticia sine misericordia
descendit ad crudelitatem. Una cum alia
intendit super equitatem unde glo. Justi-
ciam tene et misericordiam iudicando s. ne minus puniat
me uel misericordia iusticia uel roborando ne nimis
vulnerat. Additur misericordia super iusticiam quia
per iusticiam redduntur debita per misericordiam dantur
propria. Est enim misericordia cordis miseria super
miseria malo sed in ordinata est nisi fuerit misericordia

|| nam medium sub pectore iusticie cordialis
agitur et pietate est virtus quod nimis ad vitium

fuit sic super suo proximo sit misericordia habens
triplex. prima primi ad semetipsum per penitenciam
eccl. xxx. miserere anime tue placens deo
et continue congrega cor tuum in sanctitate. 2ª
super primi proximi per beneficium luc. x. videns
eum samaritanus misericordia motus super eum
est 3ª ad deum per compassionem Job xxx
anima mea miserum michi est. Et heu
quia michi compaciebantur super contri-
cione ioseph. amos vi. prima seq-
uitur in remissione omnis culpe pro-
xima misericordia et veritate redimitur
iniquitas. hec est sponsa de qua ps. speciosa
misericordia domini plena est terra. 2ª se-
quitur misericordiam in diminucione pene et in-
cessione multiplice. prov. xxii. Qui pro-
nus est ad misericordiam benedicetur. de panibus enim
suis dedit pauperi. Qui enim diminu-
itur pena alterius meretur sue diminucionem
danielis iiii peccata tua elemosinis redime
et iniquitates tuas misericordiis ~~redime~~
pauperum tua consequitur gloriam in ad-
eptione glorie. prov. xiiii. qui miseretur
pauperi beatus erit et ideo beati misericordes
quoniam ipsi misericordiam consequentur quod contra
Jacobi ii. Illi non erit misericordia qui
misericordiam non fecit. Beati mundo corde
quoniam ipsi deum videbunt. Hic loco
ponitur munditia, cordis quod ad ymaginem
Gen. dei condita sexta die amisit
quam xpistus sexta etate recuperauit
bene aut ad alia que sequuntur quia beati-
tudo precedentibus gradibus pro-
grediens est mentis oculus uel
una mediatorum ascendens diuinum
cum fiat verus. Et sit mundus s.
domus sine palea avaricie sicut
speculum sine macula luxurie sicut
aer sine nube superbie sicut vas
sine fractura iracundie sicut oculus
sine albugine inuidie sicut argentum

sine rubigine in viridie. sicut pellis sii
pinguedine gule. vn Jo. bti mundo cor
de quos non arguit consciencia peccatorum et bn
dicat corde. non sufficit ut ypocrite
fallaces. de quibus mathei xxiii. ve
vobis scribe et pharisei et ypocrite qui
mundatis quod deforis est intus autem
non tantum corpe ut mundum dicitur deus
mathei xii. invenit eam vacuatam scopis
mundatam et ornatam. vacatam ab ope
mundata in corpe ornatam veste. sed
corde ut munda sit venialibus ab erro
re malo instruente. carnali amore ma
le inflammante. terrestribus timore male
humiliante. et vere sit mundo corde bti qui
ipsi deum videbunt / et hoc est in ymmu
dicia maxime claudit summe bti. vn
viuit ps. quis ascendet in montem domini vnt
autem tripliciter. primo passione dilectionis. prov
xxii. qui diligit cordis mundiciam
labiorum suorum habebit amicum regem.
2o per effectum collationis. Job viii. et si
mundus et rectus incessanter statim evi
gilabit ad te domine. 3o per affectum bn
tudinis. vn ps. cor mundum crea in
me deus. et hoc quia ipsi deum in
videbunt in patria familiarius ceteris. de
stephano act. vii. et infuso glorie
quia quanto mundicia maior tanto vi
sus potencior. Bti pacifici quoniam filii
Bti pacifici dei vocabuntur. vii. loco ponitur bnu
pacis quia in sabbato septime etatis
pax plenarie dabitur. pax cum hostibus bntur.
super deus. bne autem post mundiciam
sequitur pacia quia ad gradum pacis que
purgatus est dirigitur. vn non nisi in
bona voluntate mittitur pax. luc. ii.
et in terra pax hominibus bone voluntatis
dicitur. Item pacifici nec dicitur non pacifici quod
hoc pertinet ad 2am bnudinem que est
mitium. sed dicit pacifici qui sunt paci

faciende reformande et conseruande. sive in se
sive in aliis. in singulari paci aut generaliter
quibus bellantes tumultus inquietudines
et molestie pacifici sunt qui bellis
sopiendis litibus demendis tumultibus
sedandis inquietantibus quietandis molestiis
mitigandis insistunt. hec autem sunt officia
filii dei. sed in illud ps. Ibi confregit po
tencias arcum scutum gladium et. ideo de
pacificis bene dicitur quoniam filii dei voca
buntur. et vere bti ex quo filii dei quia in
deo gaudentes mathei v. ut sitis filii pa
tris vestri. quia deo similes primo Johannis
iii. karissimi nunc filii dei sumus et non dum ap
paruit et. ad Ro. viii. si autem filii dei
et heredes. heredes quidem dei vocabimur.
apostolus prima ad thesalonicenses v. omnes
enim vos filii lucis estis et filii diei. nam
in Judicio sequitur. sapie v. ecce quomodo
computati estis inter filios dei. a Christo
in primis mathei xxv. venite benedicti patris
mei et. Bti qui persecucionem paciuntur
propter iusticiam quoniam ipsorum est regnum celorum
Determinata bnudine. et distincta penes
agere hic determinatur penes pati. et ita sic
bnudo pure distinguitur penes aure
am et aureolam sic bnudo viae que est
ymago et similitudo illius. ita precedent
tibus bnudinibus que consistunt in perfectione acto
nis cuius premium aurea. hic vero que con
sistit in perfectione passionis. premium aureo
le que hic per regnum intelligitur. ponit autem
circa hanc bnudinem primo summam generalem
2o specialem convertens ad apostolos sermonem
v. Bti estis cum maledixerint vobis et.
In prima implicatur tria que faciunt mar
tirem. scilicet pena in passione. causa in iusticia
perseverancia in remanendo. dicitur 3o. bti et d.
non tantum bti qui bnu operantur. sed etiam qui pro
non tantum sceleribus mala
persecucionem paciuntur non propter scelera ut ma
leficii heretici latrones. prima petri iiii.
Nemo vestrum paciatur quasi homicida

aut fur aut maledicus. Si propter iusticiam
scilicet defendendam ut machabei, annunci-
andam ut Jeremias, propagandam ut bapti-
sta, conservandam ut thomas cantuariensis passus martyrium.
Et quid patiuntur propter iustitiam beati et vere
beati quoniam ipsorum est regnum celorum et quo
ad auream et quo ad aureolam. et bene dicit
regnum quia innocens statim evolat ad regnum.
Sed non semper pauperes statim vel mites vel
alii beati et inmo debent pati reg... quia
quadruplex iure. iure sortis. apoc.
primo. particeps in tribulatione et regno. 2a thi-
mothei. 2o si sustinemus et conregnabimus. et.
Jure promissorum infra vo. Regnum celorum
Dominus pater et. Jure hereditatis. luce xxii
vos estis qui permansistis et. Jure
premiorum. isti pro iustitia fiunt advocati
et patroni id iusticia in futuro patronum
et advocatum sunt habituri. iusticia enim non
potest esse in iusticia sicut nec album
nigrum. id iure vicissitudinis stabit
pro advocatis suis et non poterit in dem...
contra eam quia sicut tunc erit iusticie
sicut modo iure. Jdeo sap. v. dicitur quod
iusti accipient regnum decoris et. Vnum
... aut loco ponitur quia secundum generalem
modum octava certe fiunt sicut dicit
aug. que potentiam et statum. de sanctis
enim non fiunt octave proprie nisi de sanctis in
festis de morte sanctorum. exceptis Jhesu
maria Johanne baptista quorum celebrantur
nativitates et octava propter specialem privile-
gium quod a principio oraculum celestis intimationis
in maria propter prerogativam sanctificationis
in xpo propter miraculum generationis et ipse
annunciatur gaudium magnum. hic quintum scilicet
illud beati qui persecutionem patiuntur. glo.
hic reddit ad caput sive ad primum quo
non recte procedit vel beatitudo distincta.
Vel quia hic dicitur quia hic dicit impli-
citi omnes precedentes adhoc quod
prosunt probate beatitudines. Vnde secundum
hoc non est octava beatitudo. sed precedentium
illuminatio quod ad alias quod referenda est
sic beati pauperes scilicet qui persecutionem
patiuntur propter iusticiam et. De cuius
etiam ista beatitudo pro omnibus alias ut
sic patiatur. enim que non quis aut
a se aut ab alio. Si a se aut vo-
luntarie subtrahendo que sibi pla-
cent aut inferendo que displicent.
Subtrahendo aut neccessaria sibi sunt
impedimenta quod fit per paupertatem
aut mortificationem aliis ad vincendum quod
fit per mitem. inferendo que displicent
hoc fit per fletum. si aut ab alio pa-
tiatur aut infra aut extra. si extra tunc
respectu inferentis. necesse est mitius ut
non reddat malum pro malo vel sustinentis.
Esuries iusticie que magis
appetit purgari et probari. si infra
tunc quantum ad inferentem necesse est pax
ut quantum ad eum rectum totum reddendum
det. quantum ad sustinentem. mundicia
cordis ut voluptas non inficiatur.
et sic patet quod virtus istius utique
virtus aliarum omnium ambit et comple-
ctitur. quia in quantum est passio quoda-
modo quiter. quare idem premium pauperi-
bus promittitur et persecutionem patien-
tibus. scilicet quoniam ipsorum est regnum celorum
secundum multiplicem hic dicitur cum prima
quia non est idem premium quia ibi
per regnum intelligitur premium aureae hic
premium aureole. alia est quod in regno
includuntur duo divicie et dignitas
promittitur quo pauperibus privatis ad divi-
tias quia qui divitiis temporalibus
abrenunciant propter xpm in futuro
gaudebunt eternis spacientur vel

ad deum quia qui hic propter opera oppri-
muntur in futuro propter opera oppressoribus
dominabuntur. Sap. v. Tunc stabunt
iusti in magna constantia pro et accipient
regnum. 3a est quia magne conveniunt
in regno voluntaria paupertas que est
quoddam genus martirii. utrobique enim
oportet vincere animum quo ad delectabilia
mundi. Item queritur quare in precedentibus
generalem sententiam ponit hic vero post
generalem specialem addit enim ad apo-
stolos convertendo dicens Beati estis et
secundo hoc facit propter maiorem istius dif-
ficultatem propter quam speciali persuasione
indiget. Secundo convenienter ad ipsos ut
armaret quos missurus erat sicut
agnos inter lupos. Iuxta illud Beati
estis cum maledixerint vobis et hic
post generalem sententiam subdit speciale
persuasionem. persuadet autem duo triplici
modo ut ferveant ad passiones. primo
ex passionis causa cum dicit propter me
2o ex premio cum subdit gaudete. 3o
ex aliorum exemplo cum addit Sic enim
persecuti sunt prophetas. iuxta verbum illud
magna exempla evidentia debent
allicere ad patiendum. Iniqui autem
persequuntur bonos ... vis et fratribus
dicitur ut presentes sic est male-
dictio ut absentes sic est detractio. In me
autem ponitur persecutio in factis quam
notat odium rei g... primo
enim maledicunt absentibus. ...
fugat ... 3o detrahunt
absentibus et hoc est quod dicitur Beati estis
non ... sed tamen in re cum male-
dixerint vobis in moribus homines
ut sunt in ... carnales et
infideles. glossa. ... facient
contumelias dixerint. glossa. persequi
enim est ... inferre vel insidiis

in peccatum. quia persecutio duplex est. una
manifesta et violenta. alia fraudu-
lenta et occulta. et dixerint omne ma-
lum. glossa. Omnia genera verborum malig-
nantium cum scilicet fama absentium lesint
adversus vos mentientes propter me. Contra-
ria conversatio ad ... huius ma-
ledictionis scilicet odium cordis cum dicitur adversum
vos non propter vos sed causa correctionis
mendacium oris cum dicitur mentientes i.
non verum dicentes. persistentia intentionis cum
additur propter me q. d. non propter lucrum non propter
excusationem peccatorum ut fures meruit.
non propter lucrum carnorum ut cupidi. nec ... bonum
propter ... ut gulosi sed quod peius
est propter verbum dei. apocalypsis vi. vidi sub
altari dei animas occisorum propter verbum dei
Gaudete in illa die etc. primum alli-
ciens ad patiendum. quod tangit duplex.
primum spei in presenti cum dicit gaudete
2m rei in futuro cum subdit quoniam merces
vestra dicit. glossa. Gaudete mentibus in corde
et exultate exterius in corpore a. propter
... gaudium exterius ondiem. vel duplex
gaudium innuit propter duplicem stolam
scilicet anime et corporis vel propter auream et aureo-
lam Gaudete glossa. sicut mercatores in
lucrorum ... Act. v. Ibant apostoli
gaudentes. Et exultate sicut sato-
res in fructibus frugibus. ps. Euntes
ibant et flebant ... mittentes semina
sua. quoniam merces vestra. In quo suffi-
cientia ... multum copiosa est in quo
affluentia ... in celis in quo
indeficiencia. ... Gen. xv. Ego
sum merces tua magna nimis. Vita
eterna. alii dicunt merces. alii corona. alii
fructus. alii regnum ... Mercedes
debetur negotiatori et laboranti ...
xx. voca operarios et redde illis mer-
cedem suam. Corona pugnanti ... ad

corp. vo. Et illi quod ut corrup. ...
cionem accipiat. Vos autem in corrupta
fructus seminantis fructum sum vplice
statu eius quinquagesimo et xxx. ad
galath. vi. Qui seminat in spiritu
de spiritu metet. Ru. c. reg. he. Jaco
bi ii. Nonne deus elegit pauperes
in hoc mundo divites in fide et heredes
regni set cum persecuti sunt. ecce ex.
suades ad sustinendum. Sic cum. q. d.
non est novum si vos paciamini quia
sic crudeliter et viliter incessanter persecuti
sunt prophetas. Ut Jeremiam ysayam. mi
cheam qui fuerunt ante vos et ita dat
vobis exemplum tamen paciendi. ayt. Ly.
Elephantibus ostenderunt sanguinem
et mori ad acuendos eos in prelio 4. exemplum
et mori fructus mori est. primo
candidus secundo rubens 3o. denigratur. Sic
sic candidi sunt per vite mundiciam. rubei
per caritatis ardorem. nigri passionis ... luctu.
Sequitur aliud evangelium

Vos estis sal terre
Scriptum de multiplicata

vj — beatitudine per quam intelligitur. Virtus purgati
oni hic agitur de iusticia generali sive
virtus que complectitur omnem virtutem
purgatoriam. et quia tria iusticiam duo
considerantur in operando s. debitum opus
et debitus modus s. illud de eccle. vi.
xvi. Juste quod iustum est exequeris. io
docetur primo opus iustice 2o. modus
operandi iuste. Juxta ea. vs. dicitur
ne iusticiam et c. In primo docetur per iusti
ciam ... que pertinet ad platos et docto
res vero concluditur. Nisi habundaverit iusti
cia vestra et c. 2o. iusticia perfecta sive sufficiens
que pertinet ad omnes ibi audistis quia
dictum est antiquis et c. In ... constatur

quod perfecta sicut et c. debet autem habundare
vita prelati vel doctoris supra vitam aliorum
tamen prima quantum ad proximum quia debet
esse exemplum ad aliorum edificationem. 2a.
quantum ad deum quia debet fulgere hominibus
ad dei gloriam et honorem vel. Sic luceat
lux vestra. 3o. quantum ad scripturam ut perfecte
impleant predicationem suam vel. Nolite
putare quia veni. In prima ponit
quatuor similitudines prima de sale et de
luce vel. Vos estis lux mundi. 3a
de civitate vel non potest civitas . 4ta
de lucerna vel neque accendunt lu
cernam. et c. In hiis verbis ostenditur
quadriforme exemplum ad edificationem
aliorum. Duo prima danda exemplum aliorum
s. sal et lux. Sed sal exemplum in moribus
ut condimentum saporis. lux exemplum in fide
ut illuminacio mentis. Vel sal quantum
ad exemplum active. lux quantum ad exemplum
contemplative. Duo alia dat exemplum
quantum ad mala s. civitas et lucerna. Sed
civitas quantum impugnatores vitiorum. lucer
na quantum contra tenebras errorum. gl. e.
distinguit sic. Anima prelatus debet
condire animas sale ad incorrupcionis
sanitatem. Illuminare lucerna doctrinas
intelligencie acquisita defendere ab
hostibus per civitatem defensa ad ho
norem dei in tecto accendere plurima —
Item 2m quatuor opposita predicacioni
apostolorum 2m ordinem succedencia dicitur —
predicacio apostolorum primo sal contra fa
tuitates iudeorum quibus primo pre
dicaverunt. 2a lux contra tenebras erro
ris gentilium qui ydola adoraverunt
3a civitas contra impugnationes heret
icorum qui post surrexerunt 4o. lucer
na contra errores et vicia pravorum
que post secuta sunt. Item nam

huana p peccatum est infatuata ideo indi
get sale. est obscurata ideo indiget
luce. conculcata ideo indiget ciuitate
sublimate infrigidata ideo indiget lucer
na inflammante. In primo tangit tri
que sequitur euacuacionem salis. primo
nichil valet ex amissione gratie. 2°
mitti foras ex amissione glorie. 3° con
culcari ex dampnacione gehenne vel
per in vilitate sui priuacionem officij
contemptum populi. Tanges 5° officium
in sale predicatorum in euacuacione eorum
malum peccatum. Insipiencium defectum
dicit vos estis sal. Quasi dicat Vos
debetis in tribus hominibus deficere quia defectus
vester multis erit occasio ruine quia
per vos est sal terre. Sal enim carnem
salem facit. cibos reddit carnes sinit
a putrefactione consumat. ex aqua et igne
conficitur. In omni sacrificio offertur. Sic
ergo sacerdos carnem affectum mitigando sa
lem facit. sed desiderium sapidum red
dendo reddit. carnem mortificando de
siccat. de putredine libidinis vestrum
gerendo consumat. ex aqua deuocionis et
igne dilectionis decoquendo in for
nace pene conficitur. in omni opere di
ligendo et modificando offertur. Hoc est
sal quod sanauit aquas 3° regum
2°. hoc est sal de quo leuitici 2°.
In omni oblacione offeres sal. Quod si
sal euanuit. Euanescit sal cum liq
fit. et quia coagulatur a calido et sic
co. ideo liquescit a frigido et humido
frigiditas est timor ad affectus humi
ditas salutis perfectus ex quibus con
sequitur annichilacio erroris. Quando eua
nescit platus vel doctor si cadit.
quod malum est. Si deficit quod peius
est. Si deuiat quod pessimum est. Ideo
euanescit sal id est platus cupiditas
affluens timore sub tribus erroribus

sub visus. presumptus elatus. cadens depressus
In quo salietur platus vel populus et sit
duplex exponitur. primo sic. in quo salietur
scilicet ipsum sal id est per quem fatuitas eius emen
dabitur. Eccli. vij°. Omnis medebitur in
ciuitatem et appetere percussio quasi dicat nullus.
2° sic. in quo salietur scilicet populus subditus
id est per quos infimus populus reconciliabitur
cum deficiat mediator inter deum et homines
purgabitur cum efficiat satisfactio inter populum
debitum et penam Instruetur cum deficiat
doctor ignorancium Ad nichilum valet
ipse in vilitate sua luce ix°. Si
autem sal euanuerit in quo condietur neque in
terra neque in sterquilinio vtile non terra
quia prohibet eam germinare non sterqui
lio quia non sunt fecundae nisi ut mittatur
foras per priuacionem officij vel per summam ex
communicacionis ut est heretice vel peccator
publicus vel et iniuste fit. Quod si est occultus
ysa. xxij°. Expellam te de statione tua
et de ministerio tuo deponam te et hec ideo
quia sibi nocet et alijs non prodest. et con
culcetur ab hominibus vel per contemptum populi
vel ipsum deridetis vel per ipsum cadetis.
Omni enim primo cadit. a sequentibus oppri
mitur. Rabanus non conculcatur qui tri
bulacionem patitur sed qui desipiendo infa
tuatur. vel ad nichil. Ad ipse desti
gratie. Ad Cor. xv°. Gratia dei sum id quod
sum et. nisi ut mittatur foras per amissi
one glorie. Apoc. vlt°. foris canes et ve
nefici et conculcetur ab hominibus per dap
nacionem ysa. iiij°. ponat eum in conculcacionem
ut lutum platearum. ergo conculcatur ab hominibus
in mundo per derisione ab anglis in iudicio
per separacionem a demonibus in inferno per afflictionem
Vos estis lux mundi sal bene viuendo lux
bene docendo id est sal in exemplis lux in doctri
nis. Sicut dicta primo bene viuere deinde
bene docere intelligere percipientes in primo lu
cem veritatis per quas omnes illuminantur. Vos

tum est lux non illuminata sed illuminans. Joh.
primo. Non erat ille lux etc. apli et aplici
viri iusti lux illuminata et non illuminans. prima
est sicut lux solis. 2a sicut lux lu-
ne 3a sicut lux tre. Non potest civitas
abscondi supra montem posita. Ad eruditionem
filiis et videri lucis seq. preterito civitatis
. qd. aspiciate quid estis quia civitas
collocationis ubi estis quia supra montem
placationis ad quod positi estis ibi. quia
non in abscondito sed in manifestationem
defensionis. Et hoc est quod dicit.
non potest i. non debet abscondi timore re-
missione sollicitudine. intelligite non licet
clam vos esse. Civitas supra montem posi-
ta i. manifestata ad regnum in ea existe-
ntium et repmissione repugnantium. Je.
p. Dedi te in civitatem munitam et columpnam
ferream et murum eneum. et columpna ferrea
patitur que in modum ferri non cedit tri-
bulationi. pro munitate munita securitas
et constancia. per murum eneum perseverancia quia
in modum eris non putrescit. Hec tamen sec.
cum dicit supra montem propter securitatem sublimita-
tem et firmitatem. Neque accendunt lucernam
etc. quarto similitudo. Due prime dicuntur
passinationem in quibus ondit. prelatis ad
quid sint ad eruditionem affectum ad illuminan-
dum intellectum. Due sequentes dicuntur per abne-
gationem in quibus ondicitur ad quid non
sunt. quia nec in abscondicione persone.
nec in occultacione doctrine. De hoc ulo
dicit. Neque accendunt lucernam ubi tanguntur
quatuor. lucerna accensa i. prelatus insti-
tutus modio supposita i. amor vel timor in-
ordinatus. candelabrum sustinens i. ecclesia
vel sinus domus illuminata i. mundus. dicit
ergo Neque accendunt/lumine suo sine ardo-
re nite ~~hoc~~ lucernam prelatum perpam lu-
cernam ipso modo et ponunt sub modio ut
teleat lux initatis vel timor persecutionis
in mundis vel pusillanimitate cordis vel
multas

timore voluptatis corporis vel ut pace
sub mensura mercedis temporalis sunt hec
quarum prohibetur poni lucerna in qua-
libet. In abscondito timoris luce primo. sub
vase pusillanimitatis. subtus lectum volup-
tatis lucis secundo. sub modio cupiditatis necessitatis.
sed supra candelabrum i. ecclesiam que velamen
ante baiulat. Unde candelabrum dicitur
quasi candelam ferens eo quod candelam fert
vel supra candelabrum i. eum stabilem
et firmum etc. xxvi°. lucerna splendens
supra candelabrum sanctum et species faciei
supra etate stabilem. et hoc ut luceat
evidenter. omnibus indifferenter qui in
domo sunt i. in mundo generaliter. Sic
luceat. hic de ordine doctoris quod
ad proximum hic de timiat decimat de
eius ordine quo ad deum dicendo.
Sic ut predictum est luceat i. per exemplum
fulgeat lux vestra i. vita bona
lucida in corde per puritatem in ore
per veritatem in opere per sanctitatem. coram
hominibus ut in forma tamen vita quam
doctrina ad ti° xxii°. providentes bona
non tantum coram deo sed etiam coram hominibus
et sic videant opera vestra bona
quorum ordine arbitrantur et glorificent
non blasphement deum. Ezech. per eos
blasphematur qui non faciunt quod
docent. Ubi lingua magniloqua
manus otiosa doctrina lucida vita
tenebrosa res est monstruosa. glo-
rificent in quibus non vos sed patrem
vestrum. a quo omne donum bonum. Ja-
cobi primo Omne datum optimum etc.
Non carnalem sed spiritualem qui in celis
est. Intelligis dicitur eo spiritualiter
licet ubique esse essencialiter propter
maiorem refulgentiam sue operationis
vel intellectus i. in sanctis in quibus
solus est per gratiam. Vita ergo sanctorum

est lucida in semetipsa propter propriam con-
scientiam ideo dicitur lux publica quantum ad proximum
propter bonam famam et sic luceat coram
hominibus honorificet quantum ad deum propter
ad gloriam et sic glorificatur deus. Sequitur

Nolite putare Sicut dictum

est super fundare debet apostolica vita
triplex quantum ad proximum ut sit ad eius
edificationem quantum ad deum ut sit ad
eius gloriam et honorem quantum ad
se ipsum per doctrinam et operis impletionem
ut hic. Ubi primo ponit se dominus in
perfectionis legis exemplum; secundo determinat in-
perfectionis modum ibi Dico quippe
vobis. In prima primo premittit falsam
opinionem in apostolis; secundo ponit se in exemplum
impletionis prophetarum et legis ibi Non
veni solvere etc. Ne ergo discipuli au-
dientes predicta quasi nova putarent
dominum velle ad usum eloquiis et prophe-
tiis quasi antiquata occurrit dicens
Nolite putare ne scilicet in errorem in-
datis quoniam veni solvere legem aut prophetas
prohibendo scilicet ne fiat. Solvit
enim qui spiritualiter facere vetat. Tota enim con-
tinentia veteris testamenti comprehendit-
ur in duobus in lege et prophetia. Erat autem
lex prima in declinando malum, prophetia in fa-
ciendo bonum; lex expiandorum, prophetia credendorum;
lex inchoans, prophetia promovens. ...
to summas in libri [illegible] na-
runt ... prophetarum prophetia non veni sol-
vere quia precepta ponit et non ...
terebit sed adimplere. In lege et prophetis
continentur v. moralia, iudicialia, cere-
monialia, promissa, sacrificia. Implevit
primus omnia moralia perficiendo. Nam
nisi ... non stateres ego autem di-
co vobis quia omnis qui irascitur
fratri suo etc. Nam perficit non tamen ma-
net sed ... Iudicialia tempe-
do et rigore ... iustitie per benignitatem
misericordie. Nam in eloquio oculum pro oculo ego
autem dico vobis non resistere malo. Cere-
monialia ad spiritualem intellectum referendo.
promissa exhibendo et meliora promitten-
do. Sacrificia verum significata ostendendo.
Duo prima erant in lege sub ratione boni
ad faciendum sed moralia simpliciter communi-
ter ... et subiecte. Iudicialia mu-
tabiliter et particulariter. Tria alia ... non ...
ad figurandum operanda ut ceremonialia in cere-
moniis scilicet in differentiis sacrificiorum et
diversitate ciborum ... in ...
orum in observantia sollempnitatum vel ad figu-
randum appetenda promissa ut promissio
terre fluentis lacte et melle vel ad figu-
randum sicut ritus phase et vitule et
... et huiusmodi operanda pertinet ad
effectum, appetenda ad affectum, credenda ad
intellectum. Amen quippe dico vobis. Post
impletionis exemplum subdit implendi mo-
dum et primo unum ex parte legis scilicet ut
fiat magna et minima precepta; secundo aliud
ex parte doctoris scilicet ut doceat et faciat
ibi Qui ergo solverit. Dicit ergo Amen
quippe dico vobis. Augustinus amen nec
est grecum nec latinum sed hebreum et ponitur
quandoque nominaliter. Apocalypsis ... Hec dicit
amen id est veritas, quandoque adverbialiter ut in oratio-
nibus in psalmis et sumitur perfectus quandoque ...
et hoc ... ut hic amen id est vere et fideliter.
donec transeat celum et terra id est mutentur ele-
menta ab hac visibili forma et mutabili
in immutabilem ... Augustinus ... fiat iste mundus
iotha unum ... minima littera ... aliis
... ductu fit ... littere ...
ponitur in similitudine ad distinctionem et sic
hoc exponit Augustinus quia nec minimum pre-
ceptum nec minima precepti particula non
preteribit a lege id est non ibi manebit quin im-
pleatur suo tempore vel in capite vel in corpore
donec omnia fiant id est spiritualiter impleantur.

alibi iotha que est decima littera in al-
phabeto greco. decalogum scilicet apex que
non est littera sed signum littere scilicet preceptum
figurale ebreis diuisa sunt per eandem
figuram sed per quosdam punctos positos
infra uel supra ~~deponit~~ et illi puncti di-
cuntur apices sic ergo nec ~~licet~~ hic minimum
morale nec minimum figurale mandatum preteribit
donec omnia fiant glo. id est spiritualiter impleantur
aut imperfecta perficiantur aut figuratiua im-
pletione consumentur. quod factum est in passione et
etiam cotidie usque ad consumacionem seculi
Qui ergo soluerit. hic ostendit modum imple-
di apte doctoris ubi doctorum differentiam
triplicem ponit. prima eorum qui male facit
et male docet 2a eius qui bene facit
et bene docet id est qui autem fecerit et docuerit
etc. 3a eius qui bene docet sed non facit
ut pharisei id est nisi habundauerit iusticia etc. hic
est quod dicitur qui ergo soluerit transgrediendo
unum de minimis istis mandatis id est de
mandatis decalogi que dicuntur minima
tum quia ad uitam incipientium pertinencia
tum quia remuneratione minima. Unde manda-
ta moysi in actu facilia ut non occides
et ideo remuneratione modica in precio aut
magna. mandata Christi ut non irasceris
in actu difficilia sunt et ideo in remunera-
cione magna et in precio minima et docu-
erit sic homines scilicet soluere sicut ipse sol-
uit minimus uocabitur in regno celorum id est
talis non erit in celo. Unde minimus
id est uilissimus reputabitur in regno ab eis
qui sunt in regno celorum ipso scilicet non
existente uel minimus id est nullus quia nullus
ibi minimus ubi omnes magni. aliqui ex-
ponunt sic qui soluerit unum de mandatis
etc. transgrediendo et docuerit sic homines
scilicet uerbaliter sicut ego minimus uocabitur
in regno celorum id est in presenti ecclesia magnus pu-
tabitur qui facit et docet. sed immo minimus
qui nec facit nec docet. Unde tales

non est in ecclesia contemptum ad aliquod opus
et ideo non reputatur nisi etiam contemptus.
qui autem fecerit et docuerit etc. 2a differentia
commendabilis scilicet doctoris et propter uitam que
refulget per exemplum et propter doctrinam
qua docet per magisterium et propter magni-
ficentiam qua pollet quo ad premium in-
dicatur primum quidem sermone facti dicitur
etc. et uere prius doctor magnus habetur
in mundo per laude et honore in sepulcro
per miraculorum operacionem. In iudicio per
iudicis assessionem. In celo per aureole
adepcionem. Dico autem uobis etc.
3a differentia scilicet eius qui docet et non facit
tales erant scribe et pharisei ubi pre-
dit dicens ascendendo. Dico autem uobis in-
plicando quia nisi habundauerit comparando
id est non intrabitis. dicit ergo dico autem uobis
quasi dicat non sufficit ad regnum acquirendum
sermo predicacionis sine uirtute operis
sicut eorum est in scribis et phariseis
ideo dico uobis ego scilicet cui uobis ua
iniquum sit irrita uobis spiritualis
qui in ~~parte~~ partem sallitis uocati estis
quia nisi habundauerit iusticia uestra scilicet
quod faciatis quod predicatis plus quam scri-
barum et phariseorum qui dicunt et non
faciunt non intrabitis in regnum celorum
custodiis. Qui minima negligens do-
cere presumpsit quoniam erunt hic nec minimus
in celo sed maximus in gehenne suppli-
cabitur hic querit super illud sic luceat (luceat)
uestra quomodo infra dicitur attendite ne ius-
ticiam uestram faciatis coram hominibus
unde in opere bono querenda est gloria
diuina et sic loquitur hic sed fugienda
gloria propria sine intencione propria sic loquitur
infra dicitur. Ergo sic opus fiat in
publico ut intencio maneat in occulto
iste donec transeat celum et terra etc.
ista iniquum transibit pro uerbo dum

Nisi habundauerit

celi finiti sunt. Erre primo circa in etiam
stat Iudeos qui tristabant non quantum ad
substantiam sed quantum ad officium quodammodo
sunt finem quia non instrabant generationem
et corruptionem animalium et plantarum. Item
iotha unum non loquetur ebraice quia
non dixit Ioth quod est ebraicum sed
iotha quod est grecum. Unde quia iotha que
est decima littera greca decalogum significat
quod non yoth et decalogo ibi loquitur.
Item qui non solvit etc. quod Ioh. x.
non potest solvi scriptura. R. non solvitur
simpliciter ipse sed quo ad illum qui fecit
nat dicitur solvi. Item qui fecit et do-
cuit. Dicit Augustinus inquid docens
minima aut maiora sed ut ostendat quod
maiora est usque ad minima opus facere
cum et invertiate dixit qui fecerit
et docuit non addens maiora vel mino-
ra. Item nisi habundavit etc. plus quam
scribarum et phariseorum etc. contra quod videtur
quod pharisei erant iusti cum Crisostomus
Iusticia phariseorum non iniquorum quia
tunc ei que non erat iusticia non compa-
sset eam iusticiam que erat. Item actuum
xvi. de hoc dicitur hoc est omnis
quod neque nos neque etc. quod sic habundet
aliud omnis multo minus portare
potuimus. R. iusti erant secundum appen-
ciam non secundum existenciam tamen iusticia
eorum erat in opinione hominum non in re
vel iusticia eorum erat quo ad exteriora
opera tamen cum Crisostomus. Ieiunabat cum
bant decimas dabat. Aliud dicitur
quod maius homines fuerunt antiquitus
tria prope crudelitate terrimo operum
multiplicitate spiritualis intellectus obscu-
ritate. Sed remanet non agnoscat. Ibi
omnis qui expimere. Sed non qui
expamare expamant sicut plume non
eneruat ancem. Notandum quod iusticia
scribarum et phariseorum deficiebat in quibus
in quibus nostra debet habundare primo primo
in corde quia considera opera bona non tamen
interio recta. Infra xxiii. Omnia opera
sua faciunt ut videantur ab hominibus
quo contra prima ad Cor. x. Omnia in
gloriam dei facite. 2o in ore quia considera
locuta nostra non tamen prouectica infra xxiii
dicunt enim et non faciunt alligant enim
onera grauia etc. quo contra Cum ubi
lingua eucharistica et xxi. Ecclesiastici sapientis
3o in ope quia aliqua minora facie-
bant et non maiora. Infra xxiii. Ve
vobis scribe et pharisei qui decimatis etc.
quo contra pro. xxiii. In omni ope bono
erit datus etc. in conversatione quia ex-
terius mundi non intus. Infra xxiii.
Ve vobis scribe et pharisei qui mundatis
que deforis est etc. cum infra xv. quare
non lavant discipuli tui manus cum pa-
ne manducant quo contra pro v. xxi. Cogitationes
robusti semper in habundancia. Quanto
in utilitate quia dispersos multiplicatur et fru-
ctus melius. Infra xxiii. Ve vobis
qui circuitis mare et aridam etc. quo contra
in habundanti iusticia. Ubi magna cogi-
tationes ante imperium cardinalibus
principum xv. .. Audistis quia dictum

Audistis quia dictum

Superius docuit habundare iusticia ad
quam tenentur doctores. Sed sufficientem sine
perfectam ad quam debent omnes Iusticiam
autem accipere. Sed ut ordinet omnem actionem
tum et contrarium ad virtutem que est imparatum
et quantum ad inordinatos que est imparata ex
qua nascuntur due passiones generales
ira et concupiscentia. Ordinat primo primo contra
iracundiam. 2o contra venereos. Ibi Audistis quia
dictum est antiquis Non periurabis et cetera.

velim irod[ictu] ordinat primo inst[ructione]z
quantum ad passionem ire 2° concupi[scen]c[ie] ibi
ad passio[ne] concupi[scen]c[ie] i[bi] Audistis quia d[ictum] hec
sunt due passiones generales dominantes
in capitulis ire 2 quarta primo inten-
dit sua [con]firmatione[m] q[uia] q[ui]d est ira peccatum
multiplicius quia q[ui]d est concupi[scencia] Ideo pri[us]
reprimit iram quam concupi[scenciam] licet na[tura]l[ite]r
sit aliter In prima primo replicat prohibi-
tionem legis. 2° explicat perfectionem prohibi-
tionis i[bi] Ego autem dico vobis In p[rim]a
primo replicat prohibitionem culpe 2° ex-
plicat austeritatem pene i[bi] qui autem occi-
derit. Di[cit] ergo quod iustitia debet in nobis
esse i[bi] Audistis quia. Exodi xx° non
dicit ego dixi vel pater meus in meis quia
lex non immediate a deo data est sed per lo[cutione]m
per moysen angelo ministrante. Ad Gal
iii° 2° ne primo repellet. Cito dixisset
i[d est] Iohannes vim Quinquaginta annos
non dum habes etc. 2 illud prius dictum sit
tre dei. Non occides s[cilicet] hominem quia
homo est ymago 2 similitudo dei qui
autem occiderit actualiter 2 iniuste reus
erit iudicio i[d est] interitum accusatione ut
legis iudicio puniatur i[d est] morte. quia
lex punit secundum talionem Exodi xxi°..
Ego autem dico vobis hic explicat
perfectionem dicte prohibitionis. Ubi dat ergo
preceptum ~~fratri~~ primum negationem aliud af-
firmationem ibi Si ergo offeres etc In prima
prohibet primo motus ire in corde 2° in-
dignationis in signo i[bi] Qui autem dixerit
fratri suo racha 3° vituperationis in verbo
deliberato i[bi] autem qui dixerit fratri suo fa-
tue etc primo motum ire cor[rigit] rudis in-
dicium. 2° gehennam 3° gehennalis primum enim
est reum in iudicium deduci 2m sinistre
proferri 3m executioni mandari primum est
~~que [illegible]~~ generis 2m generis 3m

gravissimi Greg[orius] sicut crevit gradus
culpe crevit ordinatio pene In primo
enim est sola ira in 2° ira 2 signum
in 3° ira 2 etiam vituperationis expressio
gehenna ~~~~ ad dampnatos Hec non dubia
sicut iudicium nec pena incerta sed
concilium sed certam ideo pena dampna-
di quando est culpa occulta tunc venit
in iudicium quando nota est culpa. sed non
quantitas pene tunc venit in concilium
quando utrumque est manifestum tunc non
restat nisi illatio pene et hoc est
quod dicit. ira deum est antiquis
non occides. ego autem dico vobis
i[d est] plus impono vel sic explano sententia.
pulcherrima ingressum apud legis com-
pletione non dissolvi omnes generaliter
qui irascitur motu interiori odii fratri
suo non initio ut sit ira per vitium non
per zelum reus erit iudicio i[d est] dignus
dignus accusatione apud deum. Crisostomus
radix occisionis est ira qui ira
abscidit destruit ramos Ad ephe-
sios iv° Sol non occidat super iram vestram
Qui autem dixerit fratri suo racha quod
est secundum Aug[ustinum] 2 Cris[ostomum] non est
vox aliqua significans racha sed solum innuens
motum indignationis animi secundum Io[hannem]
deus est racha ebraice quod est cenos
grece i[d est] vanus 2 vacuus que absque
cerebro possumus interpretari Crisostomus
racha non magne ~~convicie~~ iniurie est sed pro con-
tempcionis ubi deus ~~~~ contemptu
in syriaco. De in lingua racha congrue
intel[ligitur] 2 est ~~indig~~ interiectio indignantis
sed 3a modo est interiectio ad mirantis reus
erit concilio i[d est] consessus iudicum de sua da-
pna in quo quantitas eius venit in notitiam
cum culpa. Qui autem dixerit fatue
i[d est] qui usque ad declaratam verba 2 [illegible]
Sed Aug[ustinus] Ira est causa ~~~~ quasi
[illegible] [illegible] [illegible] quies

Vn dr gsta ubi q ser tenebrosi mentis obscuri
ang9 Templu & sty e des mens pura altare
opm q ar indies angs orare admo lem sit
sedem nu pe al mdi ochs om n deus nisi
mundo ocult eys bea mda orde qui ipi deum vidbt
aplus Templu dei stm e qd estis vos e vos
estis ancq templu dei vivi

Je9 Templu e altare stm e mens pura
Jd ayens pia d chorus dei e mens pura
e chorus dy ay

presit. glo. no mediocris furor e quez
deus sale sale sapie. addimit insatua
dire z stulti derogare reus e gehe-
ne ignis. Gehenna dr age quod est
tra z ennon quod e locus qui erat
iux. iclm ydolis consecratus. sz tpe
captiuit replet e locus ille cadauib
mortuor sz vaciam Je gehe z lesus
est in fetore mapt. vl dr age qd.
est tra z ennos quod e psundu qua
e infre psunda gehenna i. infinus. a
Si g9 offers / Supius ordinat. infa-
biles p pceptu negatiu s. phibitoris
ire hic p pceptu affirmatiu dr. primi
e reconciliacois respcu fris. 2m est
concordie respcu adusarij i. Esto co-
sencies cu reconciliacom tangit mlti-
plice cam s. actore qui dr. nostrum in offen-
te matiam que nor iniurie recor-
datie / forin que dicitur infrs seda-
fine qui nor. in oblacois accepte
z hoc e quod dr. Si g9 offers Sed
cu locus videtur amarior Si eni
phibet. ira vetes ideo plus i ve-
teranta / z m9 t. a. l. Debet g9 ob
lato ex ex amio quod nor. i offers
Nou offert. ate de ipso qd nor. ibi
nuns tam no aliemi loco guo qr
nor. i. ad altare a. in eccia vl al
tari est fides. ps Jmpona sup al-
tare tuu vit. et est g9 sp. Si
offerre ponis muns boni opis ad
opm z ibi recordatus fuis hoc ex
ponit eps. s. de ledere z sustinere
primo deledere sic z ibi recordatus
fuis qr qsesisti sz aliq adusum
te p illata iniuriaz relinq
ro de ocdiete Sic recordatus fuis
i. ex ordio illata tibi iniuriaz me-
morinus fuis qr fuit tuus hoc ad
adusus tr. i. aliq / cu adusset. a

z ita fuas odiu / 3o deleso sustinere
sic Crisi eni quit sit iniuriatu est
aftre z hoie erep hens eius amicicia
querere z vidi qd sic / ut duplice gliaz
consequaris qua pior rogasti z indulsi-
sti relinque ibi muns tuu s. coram alta-
ri. sive coram deo / no dr. recepta quia
deus no muns repellit. sz caritatem
proximi querit. Cu caritate pmo ppo
ex soluat qui muns suu deo placere op-
tat / z vade prius ad fratrem. Si pns fu-
erit vl affau vade si absens e reco-
ciliacio tua. Si lesis satisfaciendo vl ve-
niam petendo Si ledis rancore depo-
nendo Si odit ad amiciciam revocando
qtm in te est / Et tunc post reconciliacon
venies / add qd. ceps offeres muns
tuu SS. qm no accip. nisi ante
discordia abaio repellat. Cris Si co-
gitatu offendisti cogitacoe reconciliare.
Si vbis. vbis. Si fas. fas. Esto
cosenciens hic subdit. Et sequitur

Esto consenciens;h

hic subdit. preceptu de concordia hnda
eciam adusus adusar. / ubi po. ponit
monitonem. 2o monicois racoem i. Ne forte
te tradat dr. g9. ita sicut racom e cum
fratribus est hnda concordia ut. ecciam
cu frib; sz eciam cu adusarijs. z io esto
cosenciens i. benivolus z benignus sicut
hr. in glo. adusario tuo i. hoim tibi
adusanti cito qq cautela pcnli du
es in via i. in pnti vita ubi e locus
z tempus merendi justice qpos. de vbo
dei sive dexpo. qui dr. adusari9 sz bonus
z utilis quia suggerit qtru malis eu
consenciendu est z hoc spe pmissiom
supplicij / ope precepti z declinacoe p
hibiti e. ad thimo. iiij. Omis scriptura
dei intus inspirata utilis est ad doctrinam

ad faciendum ad arguendum / in tacendo ad
corripiendum, premonere / ad instruendum per
spem. Et m. Ne tardes converti ad dominum
et cetera. Et contra impliciter. presenciam cum deo
esto adherencia cum deo consentiendo festina-
cionem cum deo cito operando instanciam cum
deo dominum eo ymnia cum eo ne forte quasi
in libertate tua et mo. io dicit forte
quia potest evenire et vel non tardet. sit tamen
contra tardantes iudicia. i. xo. cui pater omne
iudicium dedit. Joh. v. Et iudex tra-
det te ministro, id est angelo exactori qui col-
ligit zizaniam. infra xiii. et in carcerem
mittet. i. in infernum. q. d. esto consentiens
primo per bonam / sermoni divino per obedienciam
dominum [illegible] infernum in-
tenebris. Infernus [illegible] carcer propter
multa [illegible] inclusionem ysay xxiiii. Clau-
dentur ibi in carcere. [illegible] expedicionem
pedes. Ad alligandos reges eorum in compe-
dibus [illegible] ipsa vel
vermis eorum non moritur [illegible] tenebrositatem infra
xxv. Eicite in tenebras exteriores [illegible]
[illegible] penalitatem. infra xxv. Ibi erit fletus
et stridor dentium. ps. pluet super peccatores
laqueos et cetera [illegible] subdit.
Amen dico tibi. i. certe / non exies inde donec
reddas novissimum quadrantem. i. nunquam
exies inde / sicut super. [illegible] Et non cognoscebat
eam (i. ioseph) donec peperit [illegible] aug. de.
non sit fine pene set continuacionem miserie
q. d. semper reddes et nunquam persolves quadrans
[illegible] sicut hugwicio est quarta pars nummi
vel libre [illegible] quarta pars
diei sicut sex hore [illegible] nummi [illegible]
habet duo minuta / in novissimo quadrante
sed nichil remanet in punitum quia ut etiam
minuta sicut solet dici usque ad feces
sicut aug. quadrans sunt carnales [illegible]
[illegible] eterna pena que intelligitur in

[illegible] respectu aliorum elementorum q. dicat
quia non fuisti ignitus per caritatem aereus
per [illegible] operacionem [illegible] per innocenciam
baptismalem sed terrenus per terrena in scientia
non exibis inde. Ps. Conglutinatus est in terra
venter noster [illegible] novissimum quadrantem
sunt peccata leviora et minora est [illegible]
[illegible] in peccato [illegible] opus aliud
[illegible] ut quia non
[illegible] nec pena [illegible] quadrante intel-
ligimus [illegible] in gehenna primo [illegible]
[illegible] 2o acerbitate 3o multiplicitate
4o novissima perpetuitate [illegible] red-
dere pene [illegible] sed non perpetuitate
sunt dampnati reddere quod nec inde
exire [illegible] pena [illegible] ex qua
[illegible]
Ne tradat te [illegible] 3o [illegible] propter
tenebrositatem [illegible] subdit. Et in car-
cerem mitteris 4o [illegible] duracionis
[illegible] Non exibis
inde donec [illegible] super illud qui
irascitur fratri suo reus erit iudicio inde
[illegible] erit irascens peccator mortaliter [illegible]
ps. irascimini et nolite peccare [illegible]
[illegible] irascitur qui non peccat [illegible]
ira est omnis malus motus ad no-
cendum aut quia surgit subito et sic est
veniale [illegible] iudicio [illegible] non
exteriori gehenne sed interiori [illegible]
ut timeat se [illegible] culpabilem aut ex
deliberacione [illegible] et sic est mortale
ad [illegible] aliud est irasci fratri
aliud peccato. Nam primum surgit ex
livore vindicte et est peccatum ut hic
dicitur. Aliud ex amore iusticie et est
virtus s. ira per zelum. Item fratri suo
quia qui irascitur pagano vel iudeo
non peccat cum non sint fratres nec
[illegible] nec natura. [illegible] est [illegible] propter [illegible]
[illegible] per fidei unitatem [illegible]

ul' s'm possibi'e ul' 2'm auctor p'o 2 2'o
omibus simul fr'ibus 2sic loquut'. hic 3'o
no. Item racha querit aug' quare int'
pretes no posuint nome lati' s; ebr'
cum . r'o q' sm aug' no est vox s'ma
i. quasi mentis affectum s'c q' difficilem
e interpretari. Item fatue q' ad gal'
m'o. O insensate galate 2 luce ult'o. o
stulti 2 tardi corde ad credendu'. r'o
no licet dice ad contempnu' p'sone.
s; ad correptionem culpe. Item
relinque ibi mun' tuu' glo' mo ret
offert' mutari no licet q' aliq'. u'o
tu' quod vere offert' mutari potest
s; quod no pt mutari p'pa voluntate
ul' auc'te ul' minus s; aucte legis
ul' plati excausa 2 in melius pt mu'
ri. bn reddit qui melius reddit
Item vade p'us reconciliari fr'i tuo. q'
hoc dic' q' p'or sit caritas ad p'ximu'
q'm adderi q' in ordine diligendor'
p'ximi'. r'o caritas dei p'or e'
p'dum amor p'ximi p' manifestat'
ul' hic d' quia una no e' sine alia.
Item esto consentiens adu'sario tuo. q'
dyab' est adu'sarius tuu' e' resis-
tendum p'ma petri v'. r'o ergo
consenciendu'. r'o loq' de adu'sario
qui est mater nobiscu' sicut patet
infra dyab' nec ee pt de certo ni-
acor nobiscu. s; adhuc oppo' q'
multa homines dnatores suggeru't
mala ul' pe 2 ita adu'sari'. sre
2 cu' illis no e' consenciend'. r'ndeo
c'sensus d' hic concordia ex p'sone
p' pacia' in adu'sis no concordiam
culpe p' s'amore in malis. // Audi-
stis quia dictum e' antiquis. Ordina-
te irascibili q'ntu' ad passion'
ire vbi ordinat' concupiscibilis

q'ntu' ad passion' concupiscentie 3 indig'na
2 ordinat' p' mani'tu'. q'd' e' tercia. q'
maris 2 femine connexio in dividuam
vite c'suetu'e retines x'm hoc act'
in ordinato dup'r' in coniunctione 2 in separa-
tione. vn' p'mo remouet illicita co-
nexionem 2'o illicita separacionem i. dictum
e antiquis. Quinque dividit. In p'a
introducit p'mo legis p'hibitionem in s'
expresse p'hibet' manu implicate animu'
2'o eius explanationem in qua expresse
p'hibet 2 man' 2 an' i. Ego aut' dico
vobis. Ubi p'mo ondit dampna'tionem
mechandi intencionem 2'o ondit remouen-
di eius occasionem. Audistis quia. no
solum p'hibetus e' motus irascibil'
ad nocendu' s; 2 motus concupiscibilis
ad delectandu'. Audistis quia dictum est
exodi xx. Antiquis 2 ideo tanq'm antiqui
no debetis ignorare. No mechaberis. i. v'
p'hibe' in actus mechie exterior sm
in decalogo est'. Sed cu' hec voluntas
ex'planatori
interior s; dei ... vn' d'. Ego aute'
tui credentes 2 obedientes e'. dico vobis
qui sum dns a legis lator quia om's
qui videt mulierem alienam ad concupi-
scendu' ea i. ea intentione 2 a'o ut co-
cupiscat eam q'd' no est nisi titillari
plene
s; cu' consentire libidini iam mechat'
est eam in corde suo. vn' dicendo 2
concupiscendo nec eius p'lus fecit. tu adul-
terum eris. Aug' hic nomine mechie
cu' omnem carnalem delectationem accipe-
alia
ndo valida superiori lege q'ui volup-
prostrata
inferior' ... corrup'. Et si oculus
tuus postq'm ond' dampna'tionem ee me-
chandi intentionem hic ondit remouen-
dam suam occasionem. cuius occasio pt
ee dampna'tionis ... d' s. p' aspectu'
2 tu bona ... Et si oculus dext'

scandaliza

scandalizat vel provocat ad malum et sic manus dextra
scandalizat, aut per oculum dextrum motus interior
primam dextra motus exterior. Etiam cum
bona intentione intelligitur ut per dexteram bona
intentio significatur vel est occasio non a nobis sed
ab alio aut consiliario qui dicitur oculus
aut ab amico qui dicitur manus. Dicit glossa ergo
si oculus tuus dexter id est respectus
mulieris ex bona intentione scandalizat
te id est est tibi occasio ruine. Verbi gratia
mulier religiosa et respexi eam et si vado
visitare eam assidue et respicio illam
conformare in bono, bonus est iste respectus
sed est michi in scandalum. Etiam ergo illum bonum
respectum qui sed est malus. Item si oculus
dexter id est contemplatio vertitur in arroga
ntiam dimitte eam et tu si ad activam ergo melius
est parcius salvari quam per contemplationem perire.
Item si oculus dexter id est speculus mentis et oculus
hominis scandalizat te in fide vel moribus
erue eum id est non consencias homini quia sed
spiritualis. Item si oculus dexter id est consiliarius
tuus ut [illegible] vel socius scandalizat te
ad illicita trahens. Erue eum increpando re
spuendo et proice abs te a te elongando vel
ipsum fugiendo. Expedit enim tibi magis
utile est et minus damnosum ut pereat unum
membrorum tuorum ille qui [illegible] vel unum me
mbrum scilicet talem actum vel talem consiliarium quam
totum corpus tuum id est tu cum ipso mittatur in
gehennam. Similiter exponitur de manu
et manus tua id est tactus vel operatio etiam
bona operatione [illegible] vel vita activa vel
amicus adiutor est ut prius patet. Hic queritur
quare dicitur qui viderit ad concupiscendum non
qui concupierit cum inde non sit peccatum sed
concupiscere. Ad quod est concupiscere ex subito
motu sine deliberatione vel intentione de
liberatione faciendi et hoc est veniale et dicitur
[illegible] passio quam diffinit motum subitum
sine deliberatione boni et mali operis

est concupiscere cum deliberatione vel intentione
perficiendi et hoc est mortale et passio et in
[illegible] qua diffinitur affectione deliberati
animi si sit locus perficiendi et hic ul-
timus locus melius exprimitur cum dicitur
qui viderit id est ad concupiscendum ut in
visu notetur. Attende quod cum dicit qui con
cupierit alii dicunt quod habet dictum ad con-
maiorem expressionem ut dissuadetur non tamen tamen
concupiscentia sed et concupiscentie peccatum scilicet vi
sum. Item cum auditus affectus provocat
ad concupiscendum sicut visus quare po
tius visum quam alia. Videtur visus sit
alius et communius provocat quia plures videt
audit duos vel secundum Bedam visus po-
nitur pro omni motu qui est ad delectationem.
Item qui videt mulierem quia Christus
non ponit legem mulieri sed viro. Verbo
capiti loquens [illegible] facit suasionem.
Item cum mechatus est [illegible] quomodo concupi
scentia venialis et talis non mechatur. Verbo
loquitur hic de concupiscentia deliberata que
implicat consensum in se et delectationem
vel in opere vel voluntatem quod visus ut est
[illegible] in concupiscentia veniales [illegible]
hic et tunc mechatur dispositione ut in
concupiscentia mortalem sic prohibetur. Item si
oculus dexter. Queritur ita scandalizat sinister
ad quod glossa dicit. Verbo dexter non respicit
vim scandalizandi sed eruendi et si eruendus
est dexter qui est carior multo plus si-
nister qui et sic sinistrum intentionem in ope-
rum removendo ad quod minus prestat occa-
sionem ad malum scilicet dextra intentio et id est
minus [illegible] quamvis utrumque hoc ad litteram in
telligi possit scilicet quod [illegible] castimenia [illegible]
antur quod sic nullus debet habere propositum
corpus quam animam ergo membrum quod est
in scandalum [illegible] debet abscindi [illegible] ide
membrum corruptum ne corrumpat corpus.

sine peccato potest abscidi, quanto multo plus ne
corrumpat animam. Ad secundum in veteri etiam lege
erue de quibusdam sic faciendum. Secundo cum nec
membrum sit bonum, vicium vero malum, non
est destruenda sed vicium, quod non est intelli-
gendum ad litteram sed sic. Erue non membrum
sed abusum membri sed per disciplinam et huiusmodi vel
per occasionem qui sibi occasione mali a-
liquod membrum abscidit irregularis obsta-
cet. Ad primum obiectum dicendum quod verum est
hic periculose in causa fidei vel dicendum quod
membrum non est causa necessaria scandalizandi
sed voluntas mala abscidenda est. Ad aliud
dicendum quod non est necessitas corruptionis anime
ex corruptione corporis sicut est necessitas
corporis unius membri ex alio corrupto.
Ad ultimum dicendum quod licet non legatur in exemplum
sed excusatur ex spiritu sancto. Illud
fecit sicut et Sampson qui occidit seipsum
Iudicum xvi. Et si dextera manus. Ista fit
obiectio de dextera manu sicut de dextro
oculo. Addit tamen Crisostomus quod dextera manus vo-
luptas est anime, sinistra corporis, sic ergo dextra
scandalizat quod sinistra faciet. Crisostomus:
cavendum est ne quod in nobis est optimum
labatur in vicium. Si enim dexter oculus
et dextera manus scandalizat quanto magis
ea que in nobis sinistra sunt. Si anima
labitur quanto magis corpus quod ad
peccatum proclivius est. Sequitur aliud edictum

Dictum est autem: Postquam Christus prohibuit illicita

Postquam Christus prohibuit illicita quantum con-
tactum animorum quam corporum hic prohibet con-
iunctionem illicitam separationis viri ubi revo-
cat permissionem iudeis factam. Primo ergo ponitur
concessa permissio. Secundo permissionis revocatio
ibi Ego autem dico vobis. Et hoc est
quod dicitur Dictum est autem de veteribus. Quicumque.
Crisostomus continuat sic: Ne audientes oculum erue-

putares. Et de uxore istud mandatum dixit
optimissime correctionem huius ambiguitatis. Sed
dixit de uno tantum, non alio prorsus con-
iugem permisit expelli. Dictum est autem non dicit
antiquis sicut supra, quia non propter antiquos
sed propter iniquos dictum est, scilicet ne occidant uxo-
res sibi displicentes sed eas in vita re-
tinerent. Ideo non dicit quibus vel cui dictum est,
pro hoc innuens quod ignotos et alienos a Deo
quibus dictum est hoc. Quicumque dimiserit id est
dimittere voluit uxorem suam sibi prius le-
gittime coniunctam, det illi libellum repu-
dii. Dimittere uxorem fuit permissionis sed dare
libellum fuit preceptionis. In libello autem
scripta erat causa divorcii, dos quam
dabat ei et licencia nubendi alii. Sed queritur utrum licitum
repudiare uxorem fuit licitum sine peccato.
Repudiari quod non fuit peccatum videtur Ma-
lachie ii. Si odio habueris eam dimitte. Sed
prophetia non precipit peccatum. Contra Crisostomus: Qui enim
lege uxorem dimittit multas iniquitates
committit, quia quantum ad Deum homicida
existit quia non fornicatione dimittit, quan-
tum ad adulterium facit quia in adulterium accipi-
entis eam consentit. Secundo. In lege que-
dam continebantur, quedam ut simpliciter
bona, quedam per prohibitionem ut maiora
mala, quedam secundum permissionem ut minora
mala scilicet ne fierent maiora, sicut illud
de usuris Deuteronomii xxiii: Non fenerabis fratri tuo ad
usuram sed alieno, quod propter cavendum fur-
tum suspectum et huiusmodi. Sic repudium fuit
peccatum non licitum sed permissum propter homicidium.
Ad obiectum dicendum quod prophetia loquitur permissive
sicut et Moyses. Et si enim non debeant fieri
mala ut veniant bona, tamen quedam sunt
permittenda minora ne veniant maiora ut
in correctione fraterna. Item queritur utrum
fuit peccatum permittentis scilicet Moysi et sic er-
ror cui non resistitur approbatur, sed Moyses dat
huic errori. Item dicitur consentire qui mani-

sesto fictam desiit obviare auctes s(ecundu)m ca-
nones. Unde multiplex permissio. Una concessi-
onis quando licita conceditur ut monachis con-
ceditur visitare patrem abbate. Alia dis-
pensationis quando sunt illicita. Illicita sunt
per dispensacionem ut cum monachis permittitur come-
dere carnes ~~licita~~ Tercia indulgencie quando permittitur
aliquid cuius oppositum est melius ut sic
impo(rtunius) 2a tollerancie quando simpliciter malum dis-
simulatur ne fiat peius. 3a sustinencie sicut
deus permittit mala fieri in re publica
quia in elicit bona permissio 2o tolle-
rancie quando platus non potest utiliter resi-
stere non est plato parum sic e(st) in proposito
auctes intelligitur in casu in quo speratur
aliquod bonum non in quo timetur et
eminet maius malum. Iterum queritur si re-
pudiata posset reconciliari. Respondeo non de vetere
x(vi)m. prohibetur mulier repudiata iterum re-
cipi. Iterum repudiabatur uxor propter adulterium
sed propter adulterium debet esse reconciliacio. Unde
in repudio aliquid fuit permissum licet illici-
tum ut uxorem dimittere aliquid preceptum
et licitum ut libellum dare aliquid permissum
et licitum ut viro ante secundas mulieris nup-
tias uxorem sibi reconciliare aliquid
prohibitum et illicitum ut mulierem secundas nup-
tias contrahere. quia numquam licuit uni et
mulieri plures viros simul habere et post
2as nupcias reconciliari cum esset adultera.
Ad 1m dicendum quod licitum erat viro repudiatam
reconciliare nisi propter culpam adulterii super-
venientem et sic loquitur de vetere. Ad aliud
dicendum quod unum est despinsa lata sine instinc(tu)
penitencie non delata sine instancia penit-
tencie. Ad aliud dicendum quod divorcium propter
est in pena ut sic corrigatur et sic cor-
recta potuit reconciliari sed repudium propter
cordis nostri duriciam. Ad aliud dicendum quod
non adulterium sed superveniens adulterium impedi-
ebat reconciliacionem. sed numquam ab illo adulterio

posset per primam sacrificia purgari. Respon-
sio quo ad deformitatem culpe. sed non quo
ad scandalum nec viro quo ad dimissionem
quasi notabilem carnis sue. Iterum queritur
quid operabatur illa permissio repudii ex
quo non erat in remedium culpe. Unde
erat in remedium legalis pene et in
huius testimonium dabatur libellus repudii.
Iterum queritur que fuerunt cause repudii.
Una fuit feditas aliqua corporalis quam
mulier abhominabilis erat viro. De
vetere xxiiii. Alia odium in vetitum de-
vetere xxiiii. Tercia implicatur in hiis s(cilicet)
timor mortis et hec tria sunt contra explica-
cionem matrimonii. Timor homicidii
contra unitatem. Odium contra unitatem
amicicie. Feditas contra unitatem cohabi-
tacionis. Iterum queritur permissum fuit re-
pudium in veteri lege nunc vel non. Ego
autem dico vobis. posita est repudii per-
missio hic subditur permissionis retrac-
tacio ubi primo repudium retractat
2o retractacionem explanat ibi. Qui di-
missam et hoc est quod dicit. Ego autem
dico vobis. Veraciter quia omnis ge-
neraliter quia lex est omnis christianorum
ad omnes fideles et hoc dico quia non
tenetur in illis disparitas cultus ut si
convertitur alter infidelium ad fidem potest
alteri nubere qui dimisit uxorem suam
non scandali simpliciter ad quid queritur potest
dimitti ex causa ut propter persuasores
incantores et huius(modi). Item sola volun-
tate propria non ex quo consensum possunt se dimittere
propter votum continentie et religionis
Iterum propria auctoritate. Nam auctoritate ecclesie
possunt se in causa dimittere ~~ut~~ in male-
ficiatis ~~et~~ artibus. Item post ~~et~~ matrimonium consummatum
quia ante possunt se dimittere per ingressum
religionis ~~ex~~ causa fornicacionis
excepta

s. mulieris id est viri qua sim go. qd quod
viris nubet. gnt vendidat in feminis
Necz cum adultera uxor dimictenda e
vera 2 vir mechus retinendus facit eam mechari
q. i. dat ei occasionem mechandi qr
sine causa dimictit eam. ase 2 q dimis-
sam duxit adulterat quia no e solu-
tum summi giugm hic quitur sup id.
Ego autem dico. glo. no solum ff sup-
ples ymo soluit qui retractat pmitt
pmissiom Vno no soluit quod est
mrs ss implet. Itm ex ea causa for-
nicacionis. qu. pp fornicat ambor sit
no fit divorciu. g. no pp fornicac
alterius que e mis petm. Vno adul-
teram dimictere concessum e in adiunc
adultere fidem no frangat 2 amorem
inocentis fidem frangat. 2 ideo qn no
est culpa adulterantis ul adiungi
culpa alterius giugis no licet di-
mictere. Sunt aut septe casus
ad dimictendi uxor. in quibus no licet dimictere adul-
teratrcm uxore. pmus si ipse vir
fornicari convincit. 2 si uxor ab
eo psituit. 3 dat pbat. virp mor-
tuum alteri nubit. 2 viro redeunte statim
ad ipsum rediit. 4 cu ab alio sub spe
viri sui cognitor. 5 cu ab alio vio-
lenter opprimit. 6 qn ea reconcilit.
ul publice adulterante retit. 7 cum
infidelis ab infidelibz dimissa 2 m
virum sum alteri nubit 2 postea utriqz
gusa ad fidem convsa tegit. p ecclia
eam recipe. Ita quitur utrp debeat
eam recipe q sic. Sicut crudel
2 iniqus est qui castam dimictit
ita stultus 2 impius qui retinet.
Vno fornicacio aut e occulta. 9e.
Imnssupsz pt licite m iuvia sua
retinere. Vno fornicacio aut est
occulta que pbari no pt 2 ipe no dz
dimictere pp scandalum cum debitum pt nega-
ri nisi eccia cogat. Oppositum aut est
manifesta que pbari pt 2 tunc aut psevε-
rat in malicia 2 sic tenet. dimictere
ne videat negliges incorrigendo vel
loquitur. Cris. aut no / sic no tenet. Ite
quitur utrp uxor potest similiter virp ad-
ulterum q no. In veteri lege no licebat
uxori virum repudiare sic eg. g. m.
nunc dimictere q. Jo. Quid vult prec-
cipit. hoc ad feminas reddat. Vnco
in ope carnali vir 2 mlr ad equalia
iudicantur. vealz in cu divorcii Ad obiec-
tu dem q no est simile quia repudium
remittebat ppt vitandu homicidium cum
pculum erat maius in viro quam in muliere. i.
divorciu pmitti ppt fidem devocionem
fracionem adquam suadeq equaliter tenet
utriqz. Ite quitur si post divorciu pnt
reconciliari q no. Canon m. gone tertia
q semel bn diffinitum est nulla debet
retractatione retractari. g. post sniam divor-
cii bn latam no pt matrimonium iungi g. debz
reconciliat sibi sponsam i. uxorem fornicante
2 pnitentem. Vno mlr correcta pt reco-
nciliari incorrigibilis no pt. In cu. ulc.
pt aut utriqz concordat reconciliacom
2 tunc debet fieri aut alter no concordat
2 tunc aut inocens petit nocentem reconciliari
e. 2 sic si no dum nunc statim debz cogi a
eg. Si no debz cogi aut nocens nocentem
ut cum adulter mechatus est pg divorciu
2 tunc debet cogi. Ad obiectu dem q sima
fuit pmissima no precepta cum licet sit
sede eius coercicom. Ite ex ea causa
fornicacom. qu. Aug. ppter quasonqz illi-
citas concupiscentias licet uxore dimictere.
Vno triplex e fornicacio 2 corp. dimissio
est cum fornicacio dicit ipse carnis 2 gunt
sz infidelitas 2 gunissime s. cum destrumis ini-

quis dimissio vero triplex est scilicet quo ad vinculum uxoris quo ad habitacionem separam quo ad habitacionem perpetuam corporalem propter fornicacionem carnalem potest dimitti uxor non quo ad vinculum sed quo ad perpetuam cohabitacionem propter fornicacionem infidelis si precedit potest dimitti quo ad vinculum si sequitur potest dimitti quo ad habitacionem corporalem scilicet donec corrigatur propter fornicacionem utriusque peccati si est peccatum tunc uxor non potest dimitti si vero est scandalum viri non potest dimitti quo ad habitacionem corporalem scilicet quousque corrigatur et tunc dimittitur ut scandalum non ut sponsi et scandalo cessante debet fieri reconciliacio etc. sic loquitur Augustinus

Audistis quia dictum

Audistis quia dictum est antiquis. Ordinatis viribus irracionabilibus scilicet concupiscibili et iracundie ad passiones suas sequitur ordinat voluntatem et primo in verbis 2° in operibus. Item Audistis quia dictum est etcetera. Supprima primo prohibetur in ordinatus vel nimius in jurare quod prohibet in damnum accipitur cum falsum iurat 2° precipitur ordinatus vel vel creature que sit per verum cultum in(?) supersticione vel sit ante primo verum est. Non non. Supprima prohibet iurare primo per creatorem 2° per creaturam vel neque per celum et sequitur. Prima per creaturam que non sit 2° per eam que simul vel Neque per caput tuum. Supprima primo per creaturam naturalem 2° per artificialem vel nec per ulimam creaturam vero naturalem tangit duppliciter supplicem superiorem scilicet celum et inferiorem scilicet terram dicit ergo primo proponens legis preceptum et deinde explanans et supples ipsum. Dicit ergo Audistis quia dictum est antiquis levitici xix° non periurabis et est simile illi mandato. Exodi xx° non falsum testimonium dices contra hoc quod Contra furtum pertinens ad falsum testimonium tu sequitur. Non quia hoc destructo destruitur a.

et non ergo qui enim non iurare non mentitur elegit nec firmavit vel quia periurium non prohibebatur in lege sicut furtum et non prohibet illud. Reddes autem domino non ydolo non creature iuramenta tua sed nunquam iurare est preceptum videtur quod sic ergo quod reddes. Non non est preceptum simpliciter sed sub condicione scilicet supple si te iurare. iurabis per deum non per creaturas nisi in quantum refertur ad deum Exodi Qui iurat per creaturas dupliciter peccat. primo quia non reddit deo ius suum 2° quia deificat per quod iurat. Ego autem dico vobis non solum lege sed supples. non iurare omnino scilicet iurare omnino non id est in omni casu quia in aliquo casu iurandum est in aliquo non vel augustinus non primitus iurare prohibuit sed occasione periurii quod pessimum est docuit cum dixit non iurare omnino quod vero supersticiosum est resecavit cum subiunxit Neque per celum. per celum intelligitur omnis creatura naturalis superior per ulimam vero creatura artificialis et hoc est quod dicit neque per celum quia tronus eius est. hoc dicit propter contra domino sequitur glosa non nimium peccatis neque venerentur eas vel alium quem debes vel deum peccas iurando nichil peccas immunis nichil iurare putemus propter hoc est contra ydolatras qui putant ibi aliquid numinis esse. sequitur contra simulacrorum qui per se iurat quia non credunt peierare et ideo dicit neque per celum quia nisi reprimitates quia tronus dei est neque qui deum putatis quia tronus dei non dicit est simul et exponendum neque per terram quia scabellum pedum eius est. Dicitur autem celum tronus propter sublimitatem et speciositatem vel obscuritate ypsa. vel qui celum sedem terram scabellum pedum meorum. Opinatur autem iudei deum esse quasi magnum hominem celo

usque ad terram neque per Ierosolimam quia civitas
magni regis est scilicet cultui dei dedi-
ta et loquitur contra consuetudinem ebreorum
qui iurabant per naturam et templum
Neque per caput tuum iurabis quia licet
est caput tuum non tamen opus tuum sed dei
quia non potestis unum capillum quod
minimum est in capite album facere aut nigrum
loquendo de colore naturali et sic non licet
iurare paratus credendo vel aliquid
tenetur scilicet et vel iuramentum non obligare
alias licet bene iurari. Sit autem sermo
vester scilicet quando non cogit necessitas ad iuran-
dum est est sicut est in conscientia ita et loquamur
vel sicut est in re ita in ore et sicut
in ore sic in opere et similiter exponendum
est non non quod autem hiis est scilicet iurare
a malo est id est ab infirmitate et suspicione
illius qui sine iuramento non credit.
Hic queritur non periurabis ex hoc queritur
quod periurare semper sit mortale peccatum cum
sit transgressio legis precepti. Quod medi-
ante iocosum veniale est similiter et periurium
iocosum eadem ratione. Dico periurium in
morem dicitur mendax iuratio quod si
fit deliberate sive ioco sive serio mor-
tale est si sine deliberatione non semper 2o
liciti iuramenti transgressio quod si ex impe-
tuoso contingit non est mortale [illegible] esse
3o illicita iuratio que non semper est mor-
tale ut cum iuratur quod puniatur [illegible]
Circa reatus periurii in quantum iste reatus
sit est venialis vel mortalis ut [illegible]
est ad primum obiectum dicendum quod contingit trans-
gredi ex deliberatione et hoc prohibetur
vel sine hoc aut contra hoc. Ad aliud dicendum
quod in mendacio iocoso contemptus est veri-
tatis sed in periurio iocoso deliberato est
contemptus veritatis in creatore. Item non in-
iurare omnino quod iurare est licitum sed an-
gelus et deus iurare leguntur qui in

peccare non putant. Dico. Sicut in bonis
naturalibus quedam sunt appetenda propter se
ut sanare quedam propter aliud tantum ut me-
deri sic in bonis moralibus quedam appe-
tenda sunt propter se ut actus virtutum quedam
propter aliud tantum ex aliqua necessitate ut [illegible]
[illegible] non quia mala sed quia periculosa ex
hoc genere est iuramentum quia licet bonum scilicet
in periculosum propter labilitatem et varietatem homi-
num bene licitum est quia licitum est bonum
sed non sine causa et cautela quia periculosum.
Item [illegible] hoc queritur cuius cautela debet
adhiberi. Dico ad hoc quod rectum sit iura-
mentum tria requiruntur. Unum ex parte rei de
qua iuratur scilicet veritas aliter non esset confirmandi
idoneitas aliud ex parte eius per quem iuratur
scilicet iusticia aliter non esset debita iurandi
necessitas. Tertium ex parte iurantis id est iudicium
sive discretio aliter non esset debita pre-
[illegible] cautela. Ieremie iurabis dicit
vivit dominus in veritate et iudicio et iusticia. Item neque
[illegible] queritur quod non licet iurare per creaturas
[illegible] Et quis per creaturas
iuravit peccat. Genesis [illegible] Ioseph iu-
ravit per salutem pharaonis. Circa consuevit
iurare per celum etc. Dico per creaturas quadrupliciter
contingit iurare aut ipsam tamquam aliquid
divinum venerando aut iuramentum per eam de-
[illegible] contemptum [illegible] qui in ipsa pre-
sidet testem invocando aut ipsam [illegible]
[illegible] que inde [illegible] iuras [illegible]
ignorando primum pertinet ad infidelitatem 2m
ad [illegible] 3m ad affectum 4m ad [illegible]
[illegible] primum et 2m illicitum est 3m et 4m est
licitum. Item super illud quod hiis [illegible]
est a malo est [illegible] non iures sed recipies
quod non licet exigere iuramentum. Quod iudex
[illegible] recipit testes cum iuramento. Dico
exigere aut [illegible]

2 sic patet continuatio secundum Augustinum. Non 2 tunc
aut exigit ut fides plenior fiat. sic
non petit aut quia sine hoc nulla fides
fieret 2 tunc aut monetur dubitando vel patet
aut assenciendo 2o. venialiter peccat pro
suspicionibus tamen cuius dicitur est quod alius est
a malo peccat quia non timet decipi. aliqui
dicunt quod illud non iurare omnino preceptum
sit apostolus tamen quia cum primitiva ecclesia
edificaretur debeat tamen a scandalo cavere.
cavere. si iurasset quia reputaret non
tamen deum quia solo verbo crederet. apostolus
tamen debito tempore 2 ex debita causa iuravit
ad Ro. i. Audistis quia dictum est
antiquis oculum pro oculo. vel. Dominus hic
ordinat eos in bonum 2 primo quantum ad
patientiam in perpessione iniuriarum 2o quantum
ad beneficentiam in relevatione egenorum i.
qui petit a te da ei. 3o quantum ad caritatem
in dilectione inimicorum. i. audistis quia dictum
est diliges proximum. Circa primum subiungit pa-
tientiam respectu iniurie triplicis primo respectu
lesionis corporis 2o respectu ablationis rerum
vel rei 2 qui vult tecum contendere 3o respectu
operum vel angariarum quantum est ibi Et quicumque te
angariaverit contrapones 3o legis rigorem
moderando 2 addens eum ... Dicitur
Audistis quia dictum est Exodi xxi 2
de utero xviiio quod loquitur de moralibus addit
antiquis quia illa transivit antiquitas
legis secundum moralis ab initio impresse mentibus
hominum non sic quando de iudicialibus ut hic
oculum pro oculo dentem pro dente. Est autem lex
talionis duplex. vel in beneficiis quam
dictat lex naturalis que est consona ...
infra vii. Quecumque vultis quod f. 2 alia
in iniuriis quam concedit lex moysi prudenter
cum quadam cautela ... posuit tamen
propter pravitatem ... ut ...

timore quorum lesorum in dolorem similem
velut ... ita ... Ego autem dico
vobis non resistere malo. ... sit ad patientiam
primus est non plus reddere 2us est minus
reddere 2 hoc adiunctum est perfectionem phi-
losophorum qui dabat ... discipulos ... a ma-
nus quod est malum non reddere 2 ... est
patientia et amplius tollerare. primi duo
sunt in lege in 3o incepit euangelium ...
dicitur non resistere malo secundum ne aliquis intel-
ligeret de malo culpe cui semper re-
sistendum est addit de malo pene. Sed
si quis te percusserit in dexteram prebe
ei 2 alteram i. paratus sis ad ampliora
patienter sustinere 2 in hoc est consumato
euangelium ... Qui te percutit legis implet
mandatum non ... si dicis dignus est
ille repercuti ... sed tu non es dignus
repercutere quia discipulus illius es
qui cum malediceretur non maledicebat
percutiebatur non repercuciebat ... Iesus
faciem meam non averti a increpantibus 2 con-
spuentibus in me ... Et cum alterius ma-
xillam ... mich tunc recupasti non
sed cum membro patientiam perdidisti ... diabolus
cum nullum percuteret corporis ... nullum
... Et tu non repercussisti ab hoste
quia victus fuisti vindictam diabolum
... ... Aliter exponitur sic Et
quis impugnat te quod peruenit quo religiosus
esse quod semper medietas percutit te
in dexteram maxillam prebe ei aliam
non sinistram sed aliam dexteram i. paratus
esto libenter pleno ope sicut ...
2 qui vult tecum in iudicio contendere
i. contenciose agere. ... difficile est res
dimittere sed difficilius est de iudicio sine
peccato exire 2 tunicam tuam tollere. ...
tes interiores ... materia contencionis

dimitte ei et pallium i. vestes exteriores
sed angustiis contectus se et omni iniuria agas
augustus si de necessariis hoc imperatum sit quanto
magis de superfluis concedere conuenit. Aliter
exponitur sic Qui uult tunicam tuam
tollere i. tuam et minora bona dimitte
et pallium i. corpus et exteriora negotia
Et quicumque te angariauerit. Dicitur enim anga-
ria indebiti seruitii exactio in persona que-
uis qualiscumque coactio iniusta et dicitur ab ango
angis angor et est quicumque te in
seruitio indebito sine precio in seruire te coegerit
mille pass Infra xxvii°. angariauerunt autem Symonem
Cirenensem mille passus secundum glo. et hoc est
uel sabbati q. d. sicut hoc non est contra sab-
batum legis sic in hiis que non sunt contra
sabbatum pectoris angarias sustinet uel i
in millenario scilicet perfecto spiritualis qui implet-
huius precepti ordinatur. Vade cum alio alia
duo i. pariter facias si amplius te re-
optaret cum millenarius sit numerus perfectionis
in tribus millenariis notatur quod in tribus
consistit perfectio patientie s. in corpore in racione
et voluptate quod significat palia duo. Iob primo
Erant ei tria milia camelorum Camelus
vngulam findit in quo discrecio ad bona
voluntatis se submittit in quo corporalis
q° et voluntarie. Hic queritur. oculum pro
oculo etc. aut lex talionis retractatur
et sic peccant duces seculares qui mor-
tem morte plectunt. aut non et sic euangelium
nichil perfectionis addit. Et dicitur quod
ymmo non resistere malo quantum hoc prohibet.
in lege leuitici xix°. non queras vltionem
nec memor eris iniurie ciuium tuorum.
Ideo lex talionis concessa erat iudici
super punienda iniuria s. ut ageret cum iniurian-
te ad penam talionis retractandam. quantum
quantum ad personam priuatam sed non quantum ad
iudicem potest tamen iudex remittere secundum qualitatem
cause et persone. Ad obiectum dicitur quod est

addictio et opinionum iudeorum et interpretationum
punitorum sed est passus velasti signum sicut adhuc
carnales christiani et iudei. Item non resistere
malo quantum iniuria non est repellenda..
Videtur ad Ro. xii°. Non vosmetipsos de-
fendentes karissimi. quod paulus videtur vestras
sed dicit xxiiii°. Vbi conuiatus est militibus
se hominem romanum dicens ut ille s. ab in-
iuria solueret. Ad idem decretum lex ciuilis
Canonizata licet vim vi repellere.
resistere malo siue repellere iniuriam
contingit aut ex liuore vindicte sic non
licet. aut zelo iusticie et tunc aut fit
impediendo siue maliciam persuadendo ver-
bis et sic hominibus licet Sic paulus re-
sistit nec prohibetur. hoc autem cum violencia
repugnando et tunc aut est publica iniuria
et tunc debet iussu repugnari principis et
manu militis aut persone et priuata. et tunc
sed est inevitabilis s. quod non potest
vitari nec verba nec per fugam nec per
aliud impedimentum sic cum priuata et sine
armis permittitur. et clericis et laycis iniuriam
repellere et hoc flagrante malicia et cum
moderamine inculpate tutele. vel aut
publica et cum armis non permittitur clericis sed
laycis et hoc dum est tamen moderamine
et vi iusticie. Non enim esset moderamine si sine
armis impeteret et cum armis repugnaret
in iniuriis tamen et expediens magis
esset hominibus in priuatis iniuriis non re-
sistere nisi spiritualiter impediendo. In hiis autem
non prohibetur correctio quam habent facere
quia ad hoc sunt ordinati qua principes
ad malum per hoc patet solutio ad obiec-
tum Item probe et aliam quare Christus hoc
non fecit in passione quando dabat ei
alapas. Ideo probe alteram non est porrige-

aliam maxillam s; patient sustine et aliaz
passionem. Item et ei qui tecum vult in iudicio
contendere et hoc videtur q no liceret alicui
sua repetere. Contra prima ad cor. vi. super
illud omnia michi licent. glo. omnia mea
licet michi repetere. Ad hoc repetere sua
contingit dupl. aut coram iudice infideli
et sic Paulo no licet et maxime ubi etiam
habet libertatem aut coram fideli et hoc dupl.
aut contentiose et cum fraude sic nulli lic.
aut modeste et cum iusticia sic infirmis
et imperfectis lic. perfectis vero no simpl. repe-
tere. Sed vero sine contencione et fraude
no coram iudice omnibus licet. Ex quo
patet oppositum sic enim religiosi sunt i statu
perfectionis secundum illud math. xix. Si
vis perfectus esse etc. Si repetunt sua p-
ticiunt modicitate. Ad hoc est cum abrenunti-
averint omnibus no habent sua. ergo nichil possunt
repetere. Item videtur q nec etiam imperfecti
possunt repetere sua. prima ad cor. xiii.
Caritas no querit que sua sunt. glo.
Caritas no repetit ablata. Ad hoc re-
petere aliquid contingit dupl. aut ut sua
propter utilitatem propriam sic perfectis no licet. a-
ut congregacionis propter utilitatem que
sic licet etiam perfectis. est aut utilitas
communis dupl. prima refrenacio malorum
quia si tolleretur ius repetendi daretur
malis occasio peccandi. Job xxix.
Conterebam molas iniqui etc. et communis
et pax rei publice que dissiparetur si
no licet sua repetere. ad ephe. iiii.
Solliciti servare unitatem. 2a est infirmorum
consolacio quibus data sunt temporalia no
solum ad sustentacionem s; ad consolacionem.
Cant. ii. Leva manus eius sub capi-
te meo. Ad primum p; solucio ad 2m dicendum

Et si no habent sua in propria tamen habent in communi
et ita nomine communitatis lic. repetere. aut
si no habent dicendum est q in qui est in perfecciori
statu habent res ad usum deputatas
tu magis expediret iudici secreto sig-
nificare quam in iudicio repetere. Ad aliud
dicendum q caritas no repetit ablata.
Sed est propter utilitatem propriam proposita
communi utilitati quia cum propriis non
propria communibus anteponit perpenderit.
i. beatum et propriis. Item queritur an liceat
repetere superfluum q no q omne sup-
fluum est alienum q indigencium. ergo
an tum no licet repetere. Ad hoc tamen
de superfluis quam de necessariis competit
repetitio secundum modum qui dictus est s.
in hoc est dictum quia superfluitas potest
repeti ad dispensandum no ad retinen-
dum necessarium vero potest repeti et ad retinendum
ergo superfluum tamen ad dispensandum no
ad retinendum. omnia autem dicta de in
iuriis paciencter sustinendum et in corpore
et in rebus dicta sunt maxime perfectis
tempore ecclesie primitive. Unde enim potest in
tempore loquitur quo ad universi mun-
di missi sunt apostoli tanquam spirituales
medicos ab infirmis freneticis multa
passuros quia ecclesia in suo sanguine erat
fundatum et debebat primos impetus
persecutorum sustinere. Contrarium erat ut
in bono humilitatis vincerent rabiem
tyrannorum ut viderent in opinabiles
mentis eorum rabiem contentes ad fidem
dei ambirent. Et mirum tamen mirum est pru-
dentissimi maxillam prebere no ne omnis i-
petus indignacionis frangi non sedat.
propter paciam ille qui iniuriatur ad pe-
nitenciam revocatur. Quod at petit ate // Lra

6

da ei emptus aut redimat. vnde io. le. c.
compatiamur quos in possessione iniuriam fecerimus
redimat eum quo abnegatur. in tre-
lena. agenorum ubi monet ad duo
in quibus debent esse beneficia. quo ad dandum
2o quo ad comodandum i. et volenti mu-
tuare ne averteris. dicit ergo qui aut q. d.
vel debet esse patiens in adversis prius
quam rapaciens alienis io dicit qui aufert
petit aute scilicet in necessitate sua da ei..
ambrosius qui non minus est crimen habenti tol-
lere quam cum possis et habundans sis indigenti-
bus denegare esurientium panis est quem
tu detines viduarum indumentum est quod tu recludis
miserorum redemptio et absolucio pecunia
quam tu in terra fodis tot ergo bona scias
invadere quod bona posses prestare
da ergo non vende vendit qui melius
precio expectat io Ecci xi. Ne peri-
has dictum augustinus. Caue di. manus
eius cormatiles quia dificili volun-
vendit qui beneficium pensat io pro-
verbiis. Ne dicas amico tuo vade et reuer-
tere et cras dabo cum statim possis dare
qui enim cito dat bis dat vendit qui
pauperi improperat. Ecci xx. datum insipientis
non erit tibi utilis oculi enim eius septem-
plices sunt exigua dabit et multa impro-
perabit vendit qui tristi vultu dat ii ad
Cor. ix. non ex tristicia aut ex necessitate. hila-
rem enim datorem diligit deus Ecci.
xxxv. In omni dato hilarem fac vultum
tuum. vendit qui diuitiis expectat
Ecci. xiiii. Sicut dives tuas ex colliges
da pauperi luce xiiii. cum facis con-
vivium voca pauperes et volenti mutu-
are vel accomodare ate ne averteris s.
non mutuando vel mutuum differendo vel
diminuendo de vt. xxiii. fratri tuo absque
usura id quo indiget accomodabis
Crisostomus mutuum date non tamen sub usuris

qui dat sub usuris videtur. firma facie
dare sed vera non dat sua sed tollit aliena
vel. facere necessitatem sed in maiori mittit solvit
ab vno vinclo sed pluribus ligat similis
est pecunia usuraria morsui aspidis.
percussus ab aspide dormiens videtur ad
tempus et suavi sopore moritur. ve-
neno latens per omnia membra discurrit sic
qui sub usuram accipit suo tempore quasi bene-
ficium sentit sed usura per omnes facultates
suas discurrit et totum indebitum convertit
corripit
et sic fermentum totam massam corrumpit. ideo
luce vi. date mutuum nichil inde sperantes
hic queritur in quo casu obmittit divi-
nes ita quod peccet mortaliter si non det pe-
tenti. vnde in duobus casibus primus est cum
conscientia dictat ei quod pauper est in extrema
necessitate 2o cum pauper est in magna et si non
ultima necessitate et dives habet multa super-
flua nec proponit ex hoc vel melius dis-
pensare et sic elemosina est opus iusticie
debitum non super erogationis sicut i. Ecci.
iiii. Elemosinam pauperis ne defraudes.
sed redde ei debitum suum. Item queritur utrum
ille qui nichil habet teneatur ad hoc pre-
ceptum. vnde multipliciter est dare munus eleemosyne.
de vt. xv. precipio ut aperias manum tuam
fratri egeni prouerbiis iii. honora dominum de tua substancia
et de primiciis et compassionis corde ysa.
lviii. cum esurienti effuderis animam tuam
actuum iii. Ait petrus consolamus mee
Ecci. xviii. Nonne ardorem refrigera-
bit ros sic et verbum melius quam datum.
prouerbiis xvii. date sinceram mentibus et verbum
subiectionis in opere Ecci xxviii. Si ni-
deris animam odientis te iacere sub onere
non pertransibis sed sublevabis cum eo ad
Galathas i. Dedit semetipsum pro peccatis
nostris ut nos eripet et c. ad primum non
tenetur pauper sed ad ceteros pro loco et tempore..
vnde glossa. Ei de et facultas da obse-

quia ut affirmat vel ubi hec sunt illa
que que obtulit magdalena. primo luc.
vii. lacrimas compassionis capillos sub-
venditionis ossculum obsequutionis unguentum
consolationis. Item queritur de quo debet
dari de proprio tantum vel etiam alieno et si
de proprio utrum de superfluo tantum vel etiam
de necessariis. ad primum dicendum quod de proprio debet
fieri. alienum non dispensari potest esse. quo
ad dominium et dispensationem et de hoc non licet
dari nisi in extrema necessitate vel
quo ad dominium non quo ad dispensationem
sic licet dare dispensator nisi domini
prohibeant. ad aliud dicendum quod est quoddam aliquid
superfluum est simpliciter et quoddam aliquid super-
fluum non tamen necessarium quoddam et consuetum
statum. Unde dicit aliquid necessarium utrumque de
primo debet etiam fieri et de secundo sic fieri
de tertio non debet. Item volenti mutuare
ante ne averteris ex mutuo data et sine
usura quod videtur quod licitum sit dare
ad usuram proximo. Non feneraberis proximo
tuo sed alieno. Videtur sed commo-
dare domum vel equum pro lucro quod et
pecuniam. Et non non licet recipere lucrum
et est causa quia in commodato vel
locato res deterioratur per usum sed
non sic in mutuo pecunia eque bona red-
ditur. Alia vero est quod in commodato
non transit totaliter proprietas in recipientem
nisi res pereat culpa sua sed in mutua-
to totaliter transit unde est iam actu mu-
tuator recipiente permanet totaliter proprietas
rei abscondita. Videtur quod mutans inde
velit habere emolumentum. Tertia vero est quod
in commodato non transfertur dominium sicut
in mutuo non mutuum dicitur tamen de meo fit
tuum et ideo unde iniquum videtur habere lucrum
de re non sua sed aliena. Quarta vero est

quia usus rei commodate de natura sua
utilis est sed usus pecunie non sit sed
existente industria unde iniquum videtur
si velit aliquis reportare lucrum ex
industria aliena. Quinta vero est quia pe-
cunia est mensura quedam in commutationibus
qua mediante fit adequatio dati et
recepti unde minus tradere et plus recipere
iniquitas est in mensura. Sexta vero est quia
mutuum est beneficium quoddam quo subve-
nitur beneficiente indigentie proximi
et iniquum est ut id quod institutum est pro
bonis venditur in gravamine et nocumentum
ad primum obiectum dicendum quod duplex est
permissio quedam maioris boni quedam
minoris venialis talis est permissio fene-
randi alienis. ubi cum malum aliquod
permittitur continet vel expresse permitti
et tamen tacite prohiberi. Ad aliud patet
quod non est similis ratio de his. Et
sequitur aliud audistis quia et cetera

Audistis quia dictum est

Ordinatur dominus vero. primo quo ad pa-
tientiam impressione in iniuriarum secundo quo
ad beneficentiam in relevatione egenorum
hic. tertio quo ad caritatem in dilectione
inimicorum ubi notandum in ordine primo repetitur
impositio mandati legalis. secundo explanatur
elucidatio perfectionis ibi. Ego autem dico
vobis. tertio ad dandum perfectionem persuasio ibi
ut sitis filii. quarto premissorum perfectionis
conclusio. ibi Estote ergo perfecti. Dicitur ergo au-
distis quia dictum est. levitici xix. Di-
liges proximum tuum ex affectu sic diligat
omnes et effectu sic diligat potentes pro-
desse et que ex odio habebis inimicum tuum
Sic arguebat agiris phariseus. Istud vero
non est scriptum in lege sed est traditio

scribarum quia addebat hoc quia Ihe.
levit. xix. Inimicus eris inimicis tuis.
Et Exo. non facies opera eorum sed destrues
eos et de Deu. vii. Non inibis fedus cum
eis nec misereberis eorum. Item Saul per-
didit regnum quia pepercit Agag regi.
Reg. xv. Item deus odit inimicos suos
scilicet iniquos ergo et nos eos odio habere de-
bemus et ita videtur addidisse scribarum traditio.
Sed non est quia deus diligit inimicos quo
ad naturam quia bona est non quo ad cul-
pam. Ad primum ergo argumentum dicendum quod ibi loquitur
propheta quod aliquid dicitur de eis scilicet quod de alio sensu
quod convenit cum magis sed disconveniat in spiritu
proposito. Vel dicitur diligere de alio scilicet quod
quod convenit cum inimicos scilicet in spiritu. ne quibus sed
secreta revelare convenit ei scilicet quod op-
ponitur. Ad aliud dicendum quod loquitur de ini-
micis rei publice quorum non com quod ad
naturam et destructione que fit amore iu-
sticie non rancore et libidine vindicte.
Ad aliud dicendum quod ita aliquis propter
culpam et diligere propter naturam non repugnat.
Ad aliud dicendum quod Saul perdidit regnum
propter inobedientiam magis quam propter sui ma-
liciam. Ad ultimum dicendum quod deus odit in
malis culpam sed diligit naturam. Ego autem
dico vobis hic subditur explanatio ehu-
perfectionis in qua docet inimicos diligere
et hoc triplex contra triplicem iniuriam primo
affectu cordis cum dicit diligite. 2o affectu
operis cum subdit benefacite 3o vocis
orationis cum addit et orate dicit ergo Ego
autem dico vobis diligite inimicos
vestros cum propter deum quia omnia dicta
diligenda sunt non tamen filii sed tamen
non tamen ager sed segetes sed spinas
sepes tamen propter se quod sunt filii dei. lia
in ista quia fures tui diligit et infini-
tis magis indiget diligi tamen propter nos
quia deus filius christi lima sive malei
tamen ubi removet rubiginem solvit de-
bita peccatorum. Benefacite hiis qui ode-
runt vos tamen propter ne conformemur quod habes
sunt in spiritu. Carnem tuam ne despe-
xeris. et tamen propter impletam utiliter. Crisostomus Si
beneficiis inimicum tuum amplius fecisti tu
propter divinam imitacionem. Io. Noli negare
quod deus nulli negat. Crisostomus ponit
ix gradus per accessum ad perfectionem huius
mandati primus est nequaquam ad ledendum
priore incipere 2us est ut non amplius infe-
rat quod accedete sustinet 3us est ne lesus
faciat illa que passus est sed quiescat
4us est ut etiam seipsum ad iniuriam sus-
tinendam prebeat 5us est ut plus se ad
maiora sustinenda preparat quam malus infert
6us est ne odisse eum aquo patitur videtur
7us diligere lege ledentem. 8us est bene-
facere ei libenter ordinetur 9us est deum pro
ad usarius deprecari tamen sit. Et ora-
te pro persequentibus vos per manifesta in-
iuriam et calumpniantibus vos apparente
iusticia vel occulta fraudulencia
vel persequentibus facto calumpniantibus verbo
vel persequentibus in persona calumpniantibus in rebus
et fama et facultate. Act. vii. Domine
ne statuas illis hoc peccatum. Et . Luce
xxiii. In deserto glo. quod etiam orabat
mortis pungitur odio verbis et cruciatu cor-
poris eius ut sitis filii perfectorum ehu-
hic perfecto ad illam et hoc dicit primum per
fectionis divine quod est imitandum 2m
humane imperfectionis cum est superaddendum
primum ibi qui solem suum 2m ibi Si enim
diligitis. dicit ergo diligite benefacite
orate pro inimicis ut sitis filii patris vestri
qui in celis est secundum permutationem nobilis
prime per spem hereditatis unde quod d. Si

tumulatur. multa cumulabuntur. et pecunia
divitis. magis est in eis [illegible] paliuris quia est multe
presumptionis est tunica et palliis incedere quam esse
misericordie constitutus est principium passim piati
ent. cum iustitiam esurire sitimus est ad angelicam
comprehensionem libenter sequitur vel mirabilium
aliorum probe faciat quam est pacificum celsius
est persequentibus benedicere quam prosperari mole-
stiam sustinere. Qui solem suum oriri facit super
bonos et malos. sol enim ratione lucis et caloris
est principium generationis rerum in ratione agentis plu-
rium et principium ratione materie. Spiritualem
solem facit oriri quando ad manifestum videt
sapientie veritatis sol intellectualis non est ante nobis
pluit quia ad collem veniunt. Amos quarto
pluit super unam civitatem. Rabanus exponit
de sole iustitie et pluvia doctrine. Hic queritur
diligite inimicos utrum sit preceptum vel con-
silium quia preceptum infra eadem. Si diligitis
eos qui vos diligunt quam mercedem habebitis
glo. nullam in celo. quia sine dilectione non
diligentium est salus sed quod consilium tamen videtur
luce vi super illud diligite inimicos quia
per totum est sed quod vite nostre videtur quia
natura inclinat ad odium ergo diligere est contra naturam
Ideo affectus dilectionis duplex est unus in
bono alius in malo quo ponitur nocere. sic est preceptum
non enim optandum est malum alicui propter se sed
in quantum malum patiendo tamen optandus
est si in cunctis expediens sibi vel rei publice
alius est beneficentie et iste et iste sunt atten-
dendi quo ad spiritualia [illegible] salute et sic
est preceptum omnibus enim optandum est bonum gratie
et glorie aut quo ad temporalia est etiam in articulo
necessitatis est preceptum nisi hoc esset impedimentum
sui vel alterius aut propter articulum necessitatis sit
non est preceptum de inimicis per se sed consilium de
inimicis vel rei publice nec consilium est vel pre-
ceptum secundum obiectum dilectionis quia natura non incli-
nat ad odium nec sunt inimici. Item beatus
hic qui contra quod erras inquit tu fac similiter et
ne dederis impio. Unde sic distinctio
est de affectu dilectionis ita intelligendum est
de effectu ad obiectum dilectionis et loquitur ipse de
impio sed qui est impius tamen quia hic David

est ei nisi illud cedat in insultamentum impii.
Item oratio pro persequentibus quaeritur utrum sit pre-
ceptum vel consilium. Unde orare in generali
id est non excludere ab orationibus quibus est pre-
ceptum orare in speciali perfectionis est. Item
ut sitis filii quia est sine his sunt filii per fidem
Iohannis primo. Dedit eis potestatem filios dei
fieri quia sine his non est fides formata sed
quod cadunt sub precepto vel loquitur de filia-
tione expressionis imitationis vel ampli-
ationis perfectionis. Item patris vestri quaeritur
quare non dicit patris mei. Unde Crisostomus hoc
facit ut sermone delectabili optimum tempus ves-
tri. Item qui in celis est. Nota est vidi-
net quod per se in asscendens in celum tu illic es quia
Unde ubique est deus. sed dicit est in celis
quia ibi magis relucet operationis eius
potentia in magnitudine. sapientia in pulchritudine
bonitas in utilitate. vel in celis id est in
sanctis per gratiam. Unde Augustinus. deus est in se ut
alpha et o in mundo auctor et rector in an-
gelis ut sapor et decor in electis liberator
et adiutor in reprobis ut terror et horror quia
solem suum facit oriri super bonos et malos exemplo
eius erogandum sunt beneficia equaliter
bonis et malis. Si enim diligitis pro quo est
bone operationis dumtaxat perfectionis quod est imitando
operandum subditur. quo est tendere in perfectionis
tam est addendum primo quo ad actum inter-
iorem secundo quo ad exteriorem id est et si salutaveritis
et hoc est si enim diligitis et si diligite
inimicos non tantum amicos diligentes vos
si enim diligitis eos qui vos dili-
gunt quam mercedem habebitis. hac scilicet di-
cta quasi dicit nullam quia diligere dili-
gentes est nature diligere non dili-
gentes est gratie non diligere dili-
gentes est perversitatis maxime. Non
diligere non diligentes est imper-
fectionis. Nonne et publicani
hoc faciunt glo. qui publicani
vectigalia exigunt vel publica negotia
vel lucra seculi sectantur et sic dicti dum
nomine vel sic rei publice [illegible]

qui primus eas ordinavit. Certe si amare a-
mantes est publicanorum quod faciunt nos
qui nec facimus sed emulamur. fratres peccatores
et super eorundem scelus desperamus. Et si sa-
lutaveritis fratres vestros tantum etc quid amplius
quod facietis amplius ceterum ad perfectionem
Nonne et ethnici i. gentiles hoc faciunt
Ethnos grece est gens latine. Ecce per-
suasio triplex respondens tribus pre-
dictis. Nam cum quod deum est benefa-
cere inimicis quod videt ut sitis filii
patris s. qui benefacit bonis et malis.
Item ei quod deum est diligere inimicos
tenendo. Si diligitis eos qui vos
diligunt. Item ei quod deum est orare
pro persequentibus tenendo. Et si salutaveritis
Salutatio cum quedam species orationis est
Estote ergo perfecti. Ecce promissorum
Iohannis xvii d. ego perfectum decui etc. in
patre celesti posui. Et quia doctrina da-
ut compleatur. Estote ergo perfecti inimicos di-
ligendo adversantibus benefaciendo persecu-
tientibus orando sicut et pater vester celestis
perfectus est per patrem intelligitur hic deus trinitas
unitas q. d. ita perfecta faciatis ut me-
ruimini effici dei patris per expressionem imi-
tationis perfectionem adoptionis per adoptionem
eterne hereditatis. Attendite ne iustitiam
Supra docuit iustitiam debitam
hic docet modum debitum et quia cautela
in mirabiles sint ad hoc ut aliquis iuste
fiat. Ideo reducit omnia ad unum modum
s. ad debitam intentionem et hic duplex primo
quantum ad simplicitatem in operando 2o quantum
ad prudentiam in discernendo. Primum ibi infra
vio. Estote prudentes et i. Attendite a
falsis prophetis. Infra vii. Prima pars
removet duplicem intentionem 2o probet
vitiis super i. petite et dabitur. Infra vii.
Prima removet duplicem explicite. Prima
intentionis que est in ypocrisis 2o affectio-
nis que est in iudicando ibi nemo potest
duobus dominis etc Infra vio. 3o cogitatio-
que est in presumptione ibi. Nolite iudicare
Infra capitulo. Prima dupliciter intentionis
removet primo ab operibus iustitie ad
que tenemur. 2o ab operibus non erroga-
tionis ibi. Nolite vobis thezaurizare thesaurum
Infra vio. Opera iustitie sunt opera satisfactionis
s. elemosina que pertinet in proximum oratio que pertinet
in deum ieiunium que pertinet in semet ipsum
vel que tres radicas peccatorum removet
ergo primo duplicitate operum i. iustitie generalis
2o vero tantum specialis et primo vero ele ibi cum
facis elemosinam etc 2o vero orationis capitulo vi. i.
Et cum oratis. 3o vero ieiunii capitulo vi. ibi cum
autem ieiunatis. Et hoc est quod dominus ait
attendite i. cauti estote s. contra insidias
superbie quia et bonis operibus insidiatur
ut pereant. ut se perdant sic dicitur. Ne iustitiam vestram
i. opera iustitie faciatis. coram hominibus eo
s. solo fine ut videamini ab eis i. propter
gloriam et favorem mundi vel propter laudem
dei non propter edificationem proximi. Ad galatas
primo Si hominibus placerem christi servus non essem
non alias remunerandus. Unde subdit aliquin
mercedem non habebitis apud patrem vestrum qui in celis est
amore non fecistis. Ille debet mercedem
dare cuius mandato movetur operarius vel
amore. Sic ergo supponit opus debi-
tum quia iustitiam dehortatur fieri indebitum
s. hominum gloriam queratur propter damnum
scilicet mercedis eterne caritatem. Cum ergo facis
elemosinam. post generalem prohibitionem duplicem
in operibus iustitie descendit specialiter ad
opus elemosine. ubi primo excludit modum
indebitum. 2o instruit modum debitum ibi Te
autem faciente elemosinam. Prima tamen opere ele
implicat quatuor videlicet s. modum propositum
eorum ypocritas motivum quod est ambitio humane
dampnum quod est amissio eterne. Et hoc
est quod dicitur inferens destructione. Cum ergo facis

usuali. ita noli facere iustitiam tuam ut videaris ab
hominibus/ Cum ergo facis elemosinam non tantum predicas
vel dares/ noli tuba canere ante te .i. in
notescere ut glorificeris/ in laude tua vel fore-
te ad laudem tonando. prophetam tubis canebant
ut omnes ~~aliquando ut omnes~~ venirent quasi ad
spectaculum quando elemosinas dabat sicut ypocri-
te faciunt/ dicitur ypocrita est qui simulat quod
non est representator alterius persone et dicitur ab ypos
quod est sub et crisis aurum quasi sub auro
lutes in synagogis/ ut videantur a sapientibus
et in vicis/ ut videantur a civibus et hoc non
ut det bonum exemplum videntibus sed ut honorentur
ab hominibus. Crisostomus Sicut lampas accensa
celari non potest sic nec opus iustitie ab-
scondi. non est ergo ingrata deo elemosina que videtur
sed que ideo fit ut videatur/ quia tales principaliter
intendunt honorem vanum et transitorium/ et ideo
amittunt verum et eternum unde sequitur Amen dico
vobis receperunt mercedem suam/ in mundo
premio elemosine et pena ex peccato prave in-
tentionis/ Te autem faciente excluso modo
indebito hic instruit modum debitum facien-
di elemosinam 2° imponit bonam operationem 1° in-
ponit rectam intentionem 1° nesciat sinistra
tua 3° promittit remunerationem futuram ibi Et pa-
ter tuus. dicit ergo Te autem faciente elemosinam quod est
opus de genere bonorum nesciat sinistra tua.
et Rabanus sinistram est intentio prava dextera
intentio recta. sed Anselmus sinistra sunt vicia.
dextera virtutes est ergo sensus nesciat etc.
.i. non se immisceat intentio vane laudis
vel vicium aliquod. Cum preceptum dei imple-
re satagis/ pro Augustinus. Ymo vias que a dextris
sunt novit dominus perverse non/ que a sinistris
sunt. Et exponit idem quidam dicit nesciat etc.
Illud enim nesciat quod est in abscon-
dito scilicet secundum rectam intentionem et si non secundum
rectam operationem ~~operationis~~ (Crisostomus) est contrarium
hominibus facientem non facere ut videantur
et non facientem coram hominibus facere ut
videantur/ Et pater tuus qui videt in

abscondito scilicet deus reddet tibi et si non hic
tunc in futuro eternaliter vel altissimus pacis
redditor est/ Sic ergo super illud si diligitis
eos qui vos diligunt quam mercedem ha-
bebitis dicit nullam. quia deus magis diligit amicos
quam inimicos ergo hoc est deo similitudo quia me-
lius Unde ceteris paribus dilectio inimicorum
est magis meritoria quam amicorum quia difficilior
lior enim est cum maiori conatu bone
voluntatis quia purior enim est commo-
tu quia non necessario inclinatis quia liberali-
or/ quia non ex debito unde precedens
enim non excludit a dilectione amicorum mer-
cede sed innuit minorem ad obiectum dicitur
quod est in equalitas non est apte dei dili-
gentis sed diligentium quorum unus magis se
disposuit ad ~~perfectiorem~~ suscipiendum affectum divine
dilectionis quam alius. Item inimici dei sunt
mali. Item estote perfecti sicut et pater vester
quia potest vero est similis tui in diis domine
et in deus perfectis domine et non est similis. Unde
sicut dicitur similitudine comparatur non proportionis
sive commensurationis vel similitudine in qualitate
non in spatio/ sed ut deus est perfectus perfectione
cognita bonus. ita homo perfectione cognita et
non eroda. Item ut honorificetur ab hominibus
vel hoc sit bonum quia honor munitus
bonus est ad Romanos xiiij° honore invicem
prevenientes. Unde licet honor sit bonus
ipse tamen intentus ut finis operationi non
est bonus sicut etiam ipse est bonus et licitus
tamen finis ut gula non est bonus nec licitus
Item pater tuus qui videt in abscondito
sed ymo videt in aperto ad hebreos iiij. Omnia
nuda et aperta oculis eius. Unde videre in
~~aperto~~ abscondito non excluditur sed includitur
a minori videre in aperto et dicitur hic in abscon-
dito quia retribuet bonis secundum inten-
tionem cordis hominibus occultam vel dicitur
quod videre in abscondito est videre per approba-
tionem sic non videt mala sed tamen bona.
videre in aperto est videre per simplicem

Et cu orat' nolite fieri sic ypocrite tristes

speculacom. sic videt omnia. Sequitur

Cum ieiunatis nolite

Supius docuit 2 mo. modu debitu
dandi elem. hic 2o. docet mo. debitu
orandi 2 ut oppositu infra. sim poitu ma-
gis elucescat tangit duplice modu in
debitu primus e indeccp 2 gentilu primi
in ostetacoe 2o in multiloquio procedit at
ostetacio ex amore vanitat cum. tali i
edificacom affcus multiloq. ex supsticoe
infidel cum adenvoie intellcus eius.
docet mo. orandi duplice primo ut sit
no occulta cotra ostetacom 2o. ut sit b-
mis in vbis cotra multiloq. 2. hec d.
hec ps in duas primo removet i debitu
mo. oracionis docens mo. ei appoitu
2o. indebitu mo. multiloquij doces mo.
ei oppo. l. Orantes aut nolite mlm
loqui. Jn prima p. dissuadet oracioe
2o. dissuadet oracioem l. Tu aut cu
oraveris. Jn prima tangit 3a. scz suppo. bom
l. cu orat' ppsicom mali l. no erit
comminacom dampni l. Ame dico vob
dicit g. 2 cu orat' no erit 1. ee no
debetis sicut ypocrite qui amat orar'
in sinagogis 1. locis publ. in quibz erat
concursus aspiciencu 2 sig. religiois
ccia in anglis platear' in plateis ut
videant'. ut d. laudarent'. 2 quia orat
2 quia absconse orat stantes cotra in-
more ebreor' qui stado orat ex lege
stado accepint Exodi xxiiij. ut stantes
no humiliati sicut phariseo. luce xviij.
phariseus aute stans 2c 2 hoc ut vide-
ant'. ab hominibz. Erit l' no intedut ex
audiri s; videri. Erit cinsinua lctm
ee nolite quod descendunt apre reprehe-
sibilis ypocris 2 ppt malam intecones
quia amat orare 2 ppt aptam silu-
tones quia in anglis 2 ppt conusiom i
tetcom ex ut videant'. ab hominibz 2 ppt
dampnosa sequela. Vn subdit. ~~ame~~
Ame 1. vere dico vobis. receperut merce-

dem sua s. laude transitoria de qua
Job xx. hoc scio quia laus impior'
brevis sit 2 gaudiu ypocrite ad instar
pucti 1 receperut g. mercede sua s; eadi
recipiet mag. 1 pena eterna 2 simulatores
2 callidi qui provocant ira dei. Tu autem
cu oraveris. Supius dissuasit p. indebi-
tu mo. orandi s. oracom hic suadet
mo. debitu primo ponens informacom 2o.
pmissiom l. et pr tuus. Jnfert aute
oratem cum ad tria. primo cum. ad
locu ut sit secretus. l. Jntra in cubi.
2o. qm ad s. l. Ut sit clausus l. et
clauso hostio 3o. qm ad affm ut sit
pius l. ora patrem tuu in abscondito.
d. go ita faciut ypocrite. tu aut tu ora-
ueris secreta oracoe intra in cubiculu tuu
in loco secreto ad exemplu in Ju-
dith viij. in sara thobie iij. Jn petro
actuu x. Et clauso hostio glo. ostiu
e carnalis sensus p que s; occurit ymagin fantasmata in
se ingerit 2 turbe suum fructu orat-
bz obstrepunt ora patrem tuu in abscon-
so Erit. Oras nichil novi facit nec
voce clamat nec manus expadit nec
impudenter oculos tollat ut notabilis sit
Joh. iiijo. veri adoratores adorat pa-
tre in spu 2 vite. 2 pr tuus cui hono-
nore debes intende qui videt i abscon-
dito intencionis reddet e fructu oracois
Omnia providat adorandi 2 quia pr est
2 quia diligit contemplatore e 2 quia re-
munerator e videt eum in abscondito sed
reddet e in aptu se eius debitore g.
costituit. Orantes aute. Supius
dissuadet modu indebitu oracionis sua-
dens mo. debitu oppo. hic dissuadet
mo. in debitu multiloq. suadens mo.
debitu ei oppo. primo g. dissuadet
modu indebitu 2o. suadet debitu l.
Dic g. cum bis dissuadet 2 quadrup.

primo verbo 2º ronem ethnicis. 3º exº
ibi Nolite ergo. Xº permissione v. sunt n.
pr dicit ergo Orantes autem nolite multum loqui
quia multiloquium oris impedit devocionem
mentis Aug. quando oras deum prece opus
est non verbositate sicut ethnici faciunt s.
enim. Sic faciunt isti qui rogant ydola
surda rogant mortuos putant enim quod
in multiloquio suo exaudiantur. glo ast
tamen multiloquium istorum explicat dicens putant
enim quod persuasoribus verbis dominus mi-
sereatur. vel si absens sit revocetur. et quod
nescit verborum ambagibus doceatur. ista
sunt multum ratio ab oracione fidelium re-
movenda. enim sequitur. Nolite ergo assimilari
eis s. in multiloquio et materie in interrogacione
talis multiloquii. Scit enim pater vester quid
opus sit vobis antequam petatis eum
ps preparacionem cordis eorum audiet a. t.
ysa penult. antequam clamet ego exau-
diam hic queritur cum oracio sit ad deum ieiunium
propter homines, elemosina propter proximum post de oracione 2º
de ieiunio. 3º de elemosina propter proximum debet
tractare. Unde hic agit de istis non
penes obiecta actum sed penes inten-
ciones agencium elemosina vero magis licet fieri
in conspectu hominum sicut illius cui datur.
oracio vero minus quia 2ª parte sui s. quando
est sollempnis non quando privata ieiunium
minime. ideo etc magis insidiatur timor
humanus ideo ei prius subvenit. Item ieiunium
et elemosina sunt quasi due ale oracionis ad corpus
xyº bona est oracio cum ieiunio et elemosina ideo hic
est in medio. Item queritur quare dicit in
singulari cum facis elemosinam sed in plurali cum
oratis et ieiunatis. Respondeo quia oracio et ieiunium
sunt in omni potestate non sic facere elemosinam
caritatem. Item quare dicit primo cum ora-
tis plurali deinde singulariter. Tu autem cum
oraveris. Unde adinvenciendum ducere oracionis
speciem s. que cum aliis hominibus et privatam

Item queritur quare dicit qui amat orare
de elemosina exº. Cum facis elemosinam. vero dicit qui
amas facere. Responsio quia ypocrita re vera
non orat sed amat videri orantes Unde
fructus oracionis talis est aliquis quam omnis
perhibere pretendit dei graciam impetrare et sic
pretendit ei valere. Item in synagogis Et hoc
videtur quod malum sit velle orare in
ecclesiis. Unde in ecclesiis enim non vetat
orare in ecclesia sed ex proposito ut videantur
a quibus Item nolite multum loqui ergo mul-
tiloquium in oracione peccatum est Ad hoc enim
deum qui dicitur attendat qui oracione sua
longo sermone protrahit. Contra ps benedicam dominum
in omni tempore et pº ad thessalonicenses vº
sine intermissione orate. Responsio Aug.
dampnat multiloquium sed non multas lacri-
mas multas obsecraciones in cordis puri-
tate quod sic fiant. Item scit enim pater
vester. Opponit hereticus Si novit quid
est rogamus. Contra sicut lacrimo. Unde multiplex
est causa oracionis valet ad deum prima
est ut obsequium honoris debitum impe-
datur. ideo aliud est narrare ignoranti aliud
rogare scientem quia illa indicium sunt
obsequium est. 2º ut exemplum prebeat. Rabanus
in glo vult orari et venerari ut dul-
cius eius vineat ad plures et status
iusticie fiunt apud subiectos 3º ut
devocio excitetur dicit ergo. Vos ora
bitis. Exclusa modo orandi indebi-
to quo utuntur ethnici hic
docet modum debitum primo et breve et
primum quo dicunt viri catholica ubi primo
docet hanc oracionem 2º subditur cum dimiseritis
peticionem l. porcio. Si enim deo sine
quod autem dicitur in speciem tractatum et conclu-
sionem in speciem benivolencia captata cum
dicitur pater. in tractatu peticiones ordinantur
cum subditur sanctificetur no. t. In conclusione
confirmatio peticionum cum additur
amen Captatur autem benivolencia tripliciter
ex parte rogati quia pater tuus sumus

cum in peticione porcionem et cetera

filij p fide. Joh i° dedit illis potestatem
filios dei fieri. Secundo fuit assumptio in regnum quia ut nobis daret
p caritate Joh iij°. Sic dilexit deus mundum
ut filium suum daret et extunc assumpsit nos in regna
ti quia in celis .i. in sanctis quorum an
imabus exigimus prosperum dicamus ergo pater noster
qui es in celis non quem diligimus qui es
in celis de quo sperantes habet enim terra sancta
aut eorum digna sunt motus fidei caritatis
et spei. Sanctificetur nomen tuum. Hic ponuntur
7 distinctiones petitionum. Omnes petitiones 2
appellantur continentes que sunt dominice. Aque
enim quod petitur est tripliciter s. collatio boni abla
et consummatio boni tamen quod ao ma
petitur conferendum est triplex s. bonum li
celeste s. glorie spirituale s. gratie bonum temporale
s. necessaria alimenta quod petitur auferen
dum est triplex s. prius peccatum et futurum
ut peccatum remittatur. presens temptationis fu
giatur. prima ergo petitio est ut confirme
mur in bono sine malo de quo dicitur
Sanctificetur nomen tuum .i. firmetur in nobis
honor tui nominis. Crisostomus dignare
nos in tam munda conversatione conservare
ut nos eruditi te clarificent. Sanctificetur
nomen tuum in nobis s. in intellectu per
veram cognitionem in affectu per caritatem dilectionis
in memoria per firma inhesione. In corpore
totius hominis per bona operationem ut sancti
sit in nobis sapientia filij dilectio spiritus sancti
firmitas patris operatio in divine trinitatis
perfecta enim opera notificantur corporis operatio
Sanctificetur nomen tuum quod est deus ut te
semper tamquam dominum timeamus. Nomen
tuum quod est ihesus ut a te salvatorem
salutem habeamus nomen xpi et opera xpi
tui et non antixpi ergo sanctificetur nomen
tuum per benivolentiam in corde per vene
rationem in ore per efficaciam in opere per
gloriam in remuneratione. Adveniat re
gnum tuum quia perseverantibus datur bonum
glorie. Ideo hic subditur 2ª petitio s.
boni glorie. Adveniat .i. ad nos ve

niat regnum tuum de quo Mt. xxv°. Ve
nite benedicti patris mei et percipite regnum. tunc .n.
regnabit deus in nobis non dyabolus non
mundus non carnalis affectus. Similiter
est regnum dei quadruplex et sunt sancte
de quo Mt. xvi°. Auferetur a vobis
hominis gratie de quo luce xvij°. Colligent
de regno eius omnia scandala glorie luce xxij
beatus qui manducabit panem in regno dei. Ad
veniat .i. ad nos veniat regnum scrip
ture progressum destruat regnum erroris et
ignorantie. regnum ecclesie per predicationem et con
versationem et destruat regnum synagoge
antixpi regnum gratie xpi et destruat regnum
malicie pravitatis regnum eterne glorie et de
struat omnis miserie et future. Fiat vo
luntas tua quia perseverantibus datur bonum
glorie per bonum gratie ideo hic subditur tertia pe
titio s. boni gratie s. fiat voluntas tua
per gratiam enim fit voluntas dei in nobis
et a nobis. Ideo voluntas dei semper
fit sed omnino ut libertas nostri arbitrij
faciat per gratiam suam voluntatem. Similiter
fiat voluntas tua in preceptorum conversione
propria prime. de qua voluntate extre
xlvi°. Nequid voluntatis mee est mors
impij dicit dominus nec in nostris in operum
satisfactione primus gratie de qua voluntate
prima Timothi. Hec est voluntas dei
sanctificatio vestra ut et. In sanctificatione salu
tem perducatur perseverancie. Joh vi°.
Hec est voluntas patris mei ut omne
quod dedit mihi pater non perdam ex eo. In salvacione
glorificatione per actum glorie Johis xvij°.
Hec est voluntas patris mei et. Sicut in celo
materiali in quo omnia tenent ordinem et
cursum suum et in terra .i. in hominibus servando pa
cem et concordiam Joh xxij°. Qui facit con
cordiam in sublimibus suis. Similiter sicut
in celo et in terra quadruplex sic s. in angelis ita et
in hominibus sicut in iustis ita in peccatoribus
sicut in xpo ita et in ecclesia sicut in sin
[illegible]

lectio

bonum spirituale

lectio

tamen quod dicitur xpi ut a te xpo parata vita sit terra

ut hic in[illegible]

a vobis [illegible] gratie et [illegible] terra [illegible]

lectio

petitio

quia sit in ut [illegible]

derest. ita et in uita spirituali. Panem
nostrum supersubstancialem quia nutrit per gratiam in
perseverantibus confirmatam nunquam indiget con-
servacione ideo hic subditur quarta sexta
petitio scilicet boni necessarii et videte quod oratio que
petit panem nunquam non carnes non pisces
id est non aliquid superfluum sed quod necessarium est
necesse quia sufficit pro pane Ecclesiastici xxix. Initi-
um vite hominis panis et aqua. Item
panem nostrum quod addit sunt duo dispen-
sacione primo ut nemo sibi temporalia appetat
Crisostomus Omnia que nobis dat deus sine
meritis sine militantibus non solum nobis dat
sed etiam aliis per nos ut de eo quod acce-
pimus adeo pro ceteris in potentibus faciamus
2o ut nemo sibi aliena usurpet Crisostomus
Qui de iniusticia pane acquisitum manducat
suum panem manducat. Cum autem cum peccato
alienum. Item supersubstancialem id est additum substancie
ad sustentacionem Lucas dicit cotidianum non
enim vel a decem annis promissum et in horreis
conseruatum. Item dicit da quia nec unum hunc
possumus nisi tu deus des. Qui dat escam
omni carni nobis qui sumus filii qui et
subuenimus fratribus indigentibus Augustinus
de uerbis domini Da michi ex eo quod dedi
tibi habuisti largitorem habe debitorem
habe et fenatorem hodie id est in presenti vel hodie
quia nescis si crastinum peruenias Crisostomus
patribus cotidiano iussit orare ut ne-
quaquam extenderis ulla diei tua gratia-
tius cum diei spacium te vix superesse ne-
scis quam obtinenda illius sollicitudine tor-
queris. Spiritualis da nobis panem penitencie
ad releuacionem langoris. Psalmus surgite
postquam sederitis qui manducatis panem
doloris. Vel panem intelligencie contra
famem erroris Ecclesiastici xv. Cibauit illum
pane intellectus et vel panem eucharis-
tie ad inpinguandum Johannis vi. Ego sum
panis vivus et cetera vel panem glorie ad de-
lectationem saporis Luce xiiii. Beatus qui

manducabit panem in regno dei et addit
quintum panem necessarium de quo habetur et sic
habemus quinque panes de quibus dominus
saciavit quinque milia hominum. De quibus
Johannis vi. habetur. Et dimitte nobis quia
nemo potest duobus dominis servire scilicet
malo et bono. ideo post petitionem boni
consequendi subdit petitiones mali cave-
vendi et prius hic quinta petitio remo-
tione mali preteriti id est culpe preterite ~~pro~~
de qua dicitur Et dimitte tu scilicet qui habes
potestatem dimittendi nobis peccatoribus pecca-
toribus debita nostra id est peccata quibus eterna
obligamur ad penam ut in Luce xii. Stul-
te hac nocte morieris et cetera quia qui
nullum impetrare unum adeo necesse
est ut indulgeat proximo. Ideo sequitur
Sicut et nos dimittimus debitoribus
nostris id est relaxamus iram et malivolenciam
Ecclesiastici xxviii. Relinque proximo nocenti
te et tunc precanti tibi peccata soluentur. In
hoc concluditur error hereticorum qui ne-
gat penitentiam post baptismum. Et ne nos
quia non sufficit ad salutem remi-
ssio peccatorum si homo postea patiatur recidiuum
et subiacebat temptacionibus futuris. Ideo
sequitur sexta petitio scilicet amotio mali
futuri de quo dicitur Et ne nos inducas
in temptationem quasi dicat et si nos sinas
duci per passionem ut exercitemur non tamen
induci permittas ut succumbamus tunc
enim inducimur id est intus ducimur cum secundum
efficaciam diaboli in nobis et vincimur.
Sed libera nos a malo ut a malis omni-
bus liberemur subditur ultima septima peti-
tio scilicet amotio mali presentis ut consistit dimittas
peccata ut timeas futurum et liberes a
presentibus. libera quasi nos a malo mundi
ne nos obruat prosperitate quia
totus mundus in maligno positus
est / a malo carnis ne nos absorbeat

p[er] voluntate[m] qua no[n] [con]stat in me .i. in
carne mea bonu[m] s[ed] quod nolo malu[m] s[ed]
[con]tra i[n]i[m]icu[m] hoc ago. Ad h[oc] v[er]o i[n]i[m]ic[us]. A malo
dyab[oli] ne nos p[er]ducat (turbet) p[er] iniquit[at]e[m]. ast. p[ro]v[er]b[ia]
[con]silia mea male a demone vexat. Ideo
p[ro] liberator meus de inimicis meis. ¶ dn[u]o
operacio est adimplecio[n]is om[n]i[u]m petico[n]i[um]
aliter p[otes]t accipi mi[n]us peticonu[m] qua pe
ticio aut p[er]tinet ad bona p[at]rie sic p[ri]
tres p[ri]me aut ad bona vie sic sunt
quat[uo]r ult[im]e. Ad bona p[at]rie p[er]tinent
tria s[cilicet] clarifi[cati]o p[ri]me vi[r]t[utis] ut in potestat
sine obstac[u]lo que peti[tur] hic sanctificet[ur] no[men]
tuu[m] .i. clarificet[ur]. s[e]c[undu]m en[im] .a. q[uod] sine tra
qua p[er] nom[in]e notificat[ur] res p[er] Joh.
xvij Vides ei eris qua videbi[mu]s eu[m]
si[cut] a[r]c[ha]ngelo sumne maiestati[s] et pa
[per]pet[ue] sine fine q[ui]d petat[ur] e. Adveniat
regn[u]m tuu[m] s[e]c[undu]m q[uod] s[an]c[tu]s dicit regn[um] hab[er]e
v[e]l accipiet regnu[m] deorum [con]tinua[ci]o
infinite beat[itudinis]. ut diffundat se sine
interpolacone quod petit[ur] i. Fiat vol[untas]
t[ua] sicut in celo .i. in angelis et in t[er]ra .i.
in hominib[us]. Tunc fiet illa voluntas
volo p[ate]r ut ubi ego sum illic sit
et minister meus. Et g[ra]t[i]a petit[ur] bea
[con]trabilis in noticia irrasibilis in
regno incorruptibilis in co[m]pleto volup
tatis Ad bona vie p[er]tinet quat[uo]r s[cilicet]
adiutor[ium] ad bonificiend[um] quod petit[ur]
i. panem n[ost]r[u]m et auxiliu[m] ad malu[m]
amovend[um] a hoc triplex ut dei e[st] p[re]t[er]i
tum p[rese]ns et futur[um] aliter accip[itu]r mus pe
ticonu[m] penes vi[r]t[ut]es. virtutes q[ue] sunt
p[ri]ma s[e]c[undu]m s[an]c[t]ificet[ur] nome[n] tuu[m] penes fi
dem cui[us] e[st] corda sanctificare. 2a. Adve
niat regnu[m] tuu[m] penes spe[m] cui[us] est
regnu[m] expectare. 3a s[cilicet] fiat voluntas
tua penes cari[ta]te[m] cui[us] e[st] voluntate
dei co[m]ple[re]. quarta s[cilicet] pane[m] n[ost]r[u]m sup
substanciale[m] penes forti[tudin]em cui[us] est i[n]
adu[er]sis [con]fortare. Quinta dimitte nob[is]
penes iusticia[m] cui[us] e[st] [con]i[m]icuiq[ue] ius
suu[m] reddere. Sexta s[cilicet] Et ne nos in

ducas penes p[ru]de[n]cia[m] cui[us] est mala
fug[er]e caute. 7a s[cilicet] libera nos penes tempe[ran]
cia[m] cui[us] est a malis p[re]ntib[us] [et] abstinere
¶ aliter [con]tra septe[m] vicia. p[ri]ma petico est
[con]tra luxuria[m] que no[n] sanctificat s[ed] polluit
2a [con]tra avaricia que no[n] regnu[m] celi s[ed]
t[er]re cupit. 3a [con]tra accidia que nichil fa
c[er]e cupit. Quarta contra gula[m] cui panis no[n] suffi[cit].
Quinta [con]tra ira que in more (non) sum dimittit.
Sexta contra sup[er]bia que i[n] tepta[cione]m inducat
Septima [con]tra invidia[m] q[ue] malu[m] alteri[us] q[ue]rit
¶ Si en[im] dimiseritis hic subdit cui[us]da[m] in
dca orone positi racione[m] q[ui]a en[im] [con]dicio
in qui[n]ta petic[i]o[n]e posita difficilis e[st] ideo
hic p[er]suadet sp[eci]alit[er] ad illa[m] s[cilicet] ad dimitte[n]
du[m] aliis. Ubi ondit p[ri]mo co[m]modu[m] di
mitte[n]tis. 2o dap[nu]m retinentis i. Si at
no[n] dimiseritis. D[icit] g[o] Si en[im] dimiseritis no[n]
reti[nen]do racore[m]. no[n] appete[n]do vindicta[m] ho
minib[us] pecca[ta] eorum s[cilicet] in vos [com]missa dimittet
et vobis p[ate]r v[este]r celestis pecca[ta] v[est]ra. Dicit[ur]
io aute[m] celor[um] et p[at]ris meruit ut e[x]hi[bi]
p[ro]vocet auditore[m] nichil en[im] ita deo asi
milat sicut in iuria[m] tibi factis ignoscere
[qu]m qui e[st] aut su[m]p[tu]s p[at]ris filiu[m] facit effi
cit[ur] ad celu[m] vocatus tene[n]t quem [et] nite
sancti[us] p[ri]mu[m] hec s[e]c[undu]m Si aut[em] no[n] di
miseritis hominib[us] pecca[ta] nec p[ate]r v[este]r di
mittet vobis p[ecca]ta v[estra] / hic dicit v[er]a
qua hec e[st] sola op[er]acio h[o]i[s] et passio
s[ed] pec[catu]m in malu[m] .n. p[otes]t p[r]e[cedi] no[n] in bonu[m]
s[ed] ex vide[tur] q[uod] dns [con]p[er]fic[i]e p[re]cedat s[ed]
a destructione accidentis p[er]petue accede[n]te con
dico[n]ib[us]. Et q[uod] dicit[ur] q[uod] talis p[ro]cessus valet
in contrabilib[us] v[er]u[m] p[atet] q[uod] dimitte[re] et
dimitti sunt [con]tribilia .2 io ad dimissio[n]e[m]
dimissio Jacobi ijo. q[ua]m dant dei mia no[n]
fiet ei qui mia[m] no[n] fecit. Hic q[ue]rit[ur]
de orone d[omi]nica quare tam pauca v[er]bis
[con]plectit[ur]. R[espon]s[io] p[ro]pt[er] vij. rones ad p[rese]ns.
p[ri]mo ut cici[us] sciat[ur]. 2o ut meli[us] reti[neat]ur
at. 3o ut fr[equ]ent[er] p[ro]ferat[ur] dicat[ur]. quarto ut
tediu[m] in [con]dicendo removeat[ur]. Quinto ut de

eius ignorancia nullus excuset. Sex.
ut fiducia cito impetrandi tribuat. 7o ut
in devocione mentis non in multiloquio. Vbi
virtus vndat. Item cum deus sit vbique
quare dicitur de eo qui es in celis. Rn.
ut innuat quod celestis pater celestes vult
habere filios. Item ut omnes celestia pe
tamus. Item ut in celis hereditatem filiorum
dei cogitemus. Item quia magis in eis re
lucet divine opera virtus vel in celis id est
in iustis perfectionem. Item lucas v. peticiones
ponit tamen iste autem septem. Ergo videtur iste
superfluus vel ille diminutus. Rn. mt.
magis innuit explicite et sic sunt septem
lucas magis implicite. Tamen sub duabus
primis intelligit tertiam scilicet voluntas tua
quia in sanctificacione que petitur in prima
et regione eternis que petitur in secunda impletur
voluptas divina quam petit mt. in 3a. Et
illam ergo libera nos a malo intelligitur in
illa Et ne nos inducas in temptacionem
ut sicut remissionem liberari a malo cum non
inducatur in temptacionem. Item quomodo mutatur
ecclesia formam hanc dicendo conclusionem ubi mt. dicit
supersubstancialem. Rn. non sunt intencionis domini
dare formam petendi quo ad verba exteriora
sed potius quantum ad ipsa petita. Item sicut
et nos dimittimus quia potius deus peccata
dimictit non ergo non est hoc. Rn. in
lesione iniusta aliquis sunt duo iniuria
quantum proximum et iniusta contra deum primum sit et deus
dimittere peccata qui repetit debitum et
qui querit emendam super iniurias et facta
Rn. frater augustinus non loquitur de debito pe
cuniæ vel iustitiæ exhibende sed rancoris et
iniurie rei inferende. Item qui habet ran
corem videtur petere deum hac oracionem con
mentitur dicendo dimictimus. Item petit contra
se quod petit eo destructionem cum si
dimictte nobis sicut dicimus ergo non dimitte
Rn. talis autem loquitur in persona ecclesie et
non petunt nec tamen remissionem impetrant

aut in persona et tunc autem loquitur de autem
de et intellige dominus de facto remissionis et sic
petunt autem de iure remissionis sic non
petunt ut sit sensus dimitte nobis sicut
et nos dimittimus scilicet de iure et si non de
facto et non mentitur nec orat contra se. Item
quare non est apposita condicio in aliis
peticionibus sicut et in ista ut diceretur da
nobis panem sicut et nos damus. Rn.
quia in nostra potestate non est semper dare sic
dimittere. nec ad semper dare tenemur
sicut ad semper dimittere nec a nobis sunt
temporalia sicut malivolencia. Item et ne
nos inducas contra quod psalmista proba me domine
et tempta me contra. Ad idem Jacobi primo
Omne gaudium existimate fratres contra. Rn.
Aliud est temptari quod fit quando homo
simpliciter pulsatur. aliud incidere in temptacionem
quod fit quando impulsus resistendo
pugnat. Aliud subduci quod fit quando
decipitur. Aliud induci quod fit quando con
sentit et delectatur. Duo ergo prima non
sunt mala sed materia virtutis. Duo alia
sunt mala. Deus ergo quantum ad duo non
sic inducit aliquem secundum in consensum mali. ma
le petimus a deo ne nos inducas. Rn.
non inducit causaliter sed permissive vel de
fendo non efficiendo ad illam. ne nos
inducas id est ne nos in ducas in temptacionem
vinci vel precipitari. Item queritur de ordine
istarum peticionum cum enim sit prius decli
nare a malo et sic facere bonum et postea con
firmari in utroque videtur huic peticionem ordinem
Rn. habet hic ordinem dignioris dignius
enim est bonum confirmatum donum bonorum prima
vltimo imo mali. Sequitur.

Cum ieiunatis noli:

Supius dissuasit duplicem ypocrisim ab
ela et ad hic autem tercium et primo
dissuadet modum in debitum in. Tu autem
cum ieiunas In prima procedit primo ad
hortando. Secundo sillacionem 2o arguendo prima
intencionem id est exterminant 3o quaerendo futurus fictuacio

damp' l. Amen dico dicit g° Tu autem ieiunans quod expedit p'pe Nolite fieri non solum prohibet dns facere sed velle cum dicit Nolite In volun- enim prima re dix mendi vel demendi Item fieri p'hibet non esse quia 2m Cris' sicut dns quod non potest esse hilaris qui ieiunat non dixit Nolite esse tristes. sed nolite fieri Aliud autem est esse aliud fieri. Assidui aut ieiunii valet facit esse tristes Q' aute p'ipocrisim palliates appnt extes non sunt sed fiunt sicut ypocrite extes in apparentia ut ipsa tristicia multus fit ostentacio ieiunii Concludit g° dns alie tria volunt. l. Nolite Ornatum fieri. Aspectu ypocrit' l. Exterminant enim facies suas i. demoliuntur vel dissipat venustate. vultus exterminare pprie est extra t'ros eice ut exulez facere vel humidi. sed hic dicit decorare enim glo exterminant enim extra t'ros humane condicionis abducunt 2 vultus facies que nusq' appnt nisi laicha non pe des. arit' enim macilencia de nimio nitore squalore 2 vultum a vestimenta 2 10 medium tenendum est ut appeat hominibus ieiunantes sed plus quam alii liceat vlbus. Non sic sicut certa homo et g° tria arguit dns in ypocritis Exteriacionem quod est fatuitas ostentatione quod est vanitas p'sumpcionem quod est stulta vitas Amen dico vobis quia iam acceperunt mercede sua Significat dicit receperunt non receperunt quia talis laus adeo brevis est quod qui nichil habet deputi Jo. Non est tutum labiis hominum committere gloriam suam. arche truncus sine sera et sine clavi. Nam laus parata ad meum non in tua sed in ma ptate est cum modo libe to possum laudare vel derogare est Cause ieiunii narrat in hoc ipsi abstinet exterz egens cupidius gula gula venis. Et querit quare dicit

in pta. Tu autem ieiunas 2 statu subdit in singuli Tu aut cum ieiunas ad hoc dicendum quod supius exclusit ieiunium malorum qui sunt multi sed postea suadet ieiunium bonorum qui sunt pauci. dicit g° Tu aut cum ieiunas hic suadet mo ieiunandi debitum Ubi tangit 3a prima ieiunantes debitum opacionem. 2° opacionis ve l. Ne videaris sic ~~aspicientibus~~ apparentibus ieiun nationem l. 2 pr' tunc dicit g° Tu aute cum ieiunas unge caput tuum ~~oleo~~ scilicet Sermon delimiti sup Rabanum metha fonte accipit paralestis quibus mos erat in festis caput unge. Unge g° caput i. festivum et ylare te exhibe 2 faciem tuam lava. Ad litteram ne sor didus appeas duo dicit quia duo un ge oleo leticie contra tristicia ypocritarum lava aqua mundicie contra exteriacionem fa ciem. Item 2m duas ptes institucionem lava faciem i. constanciam a malo pgendo Unge caput tuum i. mentem in bono gau dendo 2° satisfaciendo ieiunium sic Cris' unge caput tuum i. xpm oleo leticie mee sed pauperes reficiendo lava faciem i. intentionem pp deum hac faciendo enim sequitur Ne videaris hominibus ieiunans In hac removet intentionem p'ncipalem scilicet appeticionem favoris 2 laudis humane qua 2 suadet rectam cum addit sed patri tuo perventionem ad opeim p glorificationem ipsa. psalmus Ue tu es deus abscondi tus qui in abscondito cordis tui p' scrutans corda 2 renes deus in abscondito re muneracionis. p's Quam magna multitudo dulcedinis tue dne q. Et pater tuus quia non obliviscitur plebis sua qui videt in abscondito i. approbat rectam 2 secretam sui in intencionem reddet est talis ieiunii mercede reddet Sap. Et reddet deus mercedem sanctorum suorum Nolite thezaurizare Supius docuit simplicitatem intencionis in opibus iusticie cum dicit attendite ne iu-

ticiam vestram faciatis coram hominibus sic
docet simpliciter in operibus suis erogare. Et ex-
emplificat in duobus in thezauro et oculo
docens in primo preceptum contemptui seu dei terre(?) et
in 2o scandalum intuitu simplicis ibi lucerna
corporis tui. Unde ait primo de collocatione
thezauri tardis. 2o de lucerna oculi simplicis
intentionis. In prima primo ponitur prohibitionem
de non collocando thezauro in periculo. 2o
admonitionem de reponendo eum in tuto ibi
Thezaurizate vobis thezauros in celo. Et
in prima primo facit suam inhibitionem. 2o
inducit ad hoc rationem ibi ubi erugo etc.
Dicit ergo. Iam faciatis opera bona non propter favo-
rem hominum nec etiam propter amorem temporalium que
magis sunt [~~repetenda~~] contempnenda propter deum quam congreganda
propter usum suum. Unde dicit Nolite thezaurizare vobis
thezauros in terra. glossa. In custodia vestris
terrena congregando superflue terrenis emolimentum
querendo de spirituali opere. Unde Crisostomus Quod stultum
est illic relinquere unde exiturus es et illic
non premittere quo iturus es. Ubi erugo
id est rubigo etc. Omnis thezaurus aut est
de metallis aut de vestibus aut de lapi-
dibus preciosis contra quos fures. Et hoc est quod dicit
Urbanus in glossa. Mala depositio terra
in qua deperit repositum depositum patitur ab
omni corruptione que de metallo ab inseparabili
ut est erugo. A separabili ut est tinea. Advo-
nabili ut sunt fures. Vel spiritualiter per eru-
ginem que est in metallis intelligitur avaricia
per tineam que de veste nascitur et vestem
consumit luxuria per fures superbia vel de-
mones qui per superbiam omnia bona furantur
effodiunt enim in suggestione effodiunt id est de-
le(?) furantur in consensu et [~~delectatione~~]. Jacobi v
Agite nunc divites plorate ululantes
in miseriis que advenient vobis. The-
zaurizate autem vobis hic suadet amo-
nitionem de thezauro reponendo in tuto ubi
admonet primo intentorum compositionem ibi
Thezaurizate vtili. v. vab. preciositate ibi The-
zauros securitatem ibi in celo. Delectationem ibi ubi est
thezaurus. Dicit ergo Thezaurizate vobis id est ad
utilitatem vestram non domini thezauros id est premia
meritorum in celo in quo est securitas. Unde sequitur
ubi nec erugo nec tinea quia ibi nulla

+ prima de molitur rubigo secunda tinea tertia fures etc.

vetustas ubi non est tinea quia ibi nulla
passibilitas et ubi fures non effodiunt id est
furantur quia ibi nulla violentia. id est furatus id est tinea(?)
quia nec langor hic nec senium id est fraus id est furtus
nec terror hostium. Et hoc dicit thezaurizate vobis
thezauros in celo quia ubi est thezaurus tuus
[~~tuus~~] ibi et cor tuum. Unde si in celo est cor
tuum in celo est. Si in terra et cor tuum in terra. Eccli
ibi fiducia tua collocata ubi preciosa habes.
Crisostomus ita continuat. Quia vero omnis the-
zaurus terrenus erugine aut tinea de-
struitur aut per fures aufertur. Ideo aliud
inducit. Dicit ergo ubi est thezaurus tuus
ibi et cor tuum quasi dicat. Et si nichil horum
eveniat non parvam sustinebis iacturam in-
ferioribus affixus et terre servus factus et a cele-
stibus cadens et nichil excelsum cogitare
potens. Sequitur lucerna corporis

lucerna corporis tui

Supperius egit de collocatione thezauri in
celis in quo intelligitur rectitudo appetitus in
contemptu terrenorum. Hic de simplicitate oculi in quo
intelligitur rectitudo aspectus in intuitu super-
norum. Ubi per similitudinem hominis exterioris
ostendit dispositionem interioris. Nam sicut oculus
exterior est quasi lucerna que illuminat
et dirigit motus corporis sic oculus interior
intentionis est lucerna que dirigit motus inte-
rioris hominis. Ponit ergo primo officium oculi.
2o distinctionem agens de oculo duplici ibi
Si oculus tuus etc. 3o conclusionem duplicis
obtenebrationis in malis ibi Si ergo lumen
quod in te est. Dicit ergo lucerna corporis tui est
oculus tuus. Nomine oculi accipiuntur
duo intentio et lux fidei scilicet et nomine cor-
poris duo congregationes operationum exteriorum et cogitationes
tiones interiorum sive virtutum. Et primo oculo
condirigitur corpus primum. 2o secundum quia intentio
est lucerna dirigens operum. fides virtutum
Si oculus tuus hic subdit distinctionem
oculi agens primo de simplici. 2o de du-
plici ibi Si autem oculus tuus fuerit. Dicit
ergo Si oculus tuus fuerit simplex id est in-
tentio vel fides formata totum corpus
tuum lucidum erit id est congeries operum
et interiorum et exteriorum erit luminosa quia

diuca (?) ꝯfortari fiy hoc dr̄ simplex oculus
intencionis quando in unum bonum conuenit
affectio affectus voluntatis et discrecio racionis
non ad diuersa et hec maxime fit dum est cari-
tas in voluntate et veritas in racione caritas
caritas cogaudet veritati quia ad cor
pus. Ideo Ecc. xxxvij. bono colloquio
ad intencionem facito amantem iudaeorum Si autem
oculus tuus nequam fuerit i. intencio puersa
vel ad amorem terrenorum inclinata de qua
oculum nequam constituunt cecitas que non
cognoscit veritatem et puersitas qua diligit
iniquitatem Ecc. xxxi. memento quoniam malus
est oculus nequam. Et totum corpus tuum
tenebrosum erit. congeries
erit nequam cogitacionum operum obscura per
peccatum. Crisostomus Sicut homo in summo odore
in loco tenebroso melius videt ipso
le vel sicut ceditus terrenis in mundia-
libus rebus sapiens et astutus est in rebus
spiritualibus fit quando si instructus bonum non
facit oculus ergo simplex est sine plica
erroris simulacionis et adulacionis. oculus
est nequam in opposito. Si ergo lumen quod
subdit oculus exprimens applicans
lumine opera de genere bonorum tenebrae
opera de genere malorum ergo est sensus secundum
intellectum. Si lumen quod in te est et
Si bona que agis quia mala intencione
fiunt tenebre sunt ipse tenebre quante sunt
erunt i. quam de eis que per se mala sunt
et mala intencione fiunt q. d. duplex obte-
nebratio est et sine intencionis et pure opacitas
aliter xxi. dicitur lumen dicitur intencio quia hec
nata est tenebre ipsum sensum cuius opertus
intellectus est quia nescitur utrum tendat ad
bonum vel ad malum. est ergo sensus Si lumen
quod intra est et i. si intencio qua opatur
que est nota est in appetitu corporali fer-
vidatur. quanto plus ipsum sensum cuius dubius
est opertus quia et si alicui proficiat quod
non bona intencione fiunt tibi nichil pro-
derit quia quod fecit est imputabitur
non quod illi euenit vel pt esse sensus
Si intencio corrupta est et tenebrosa intencio
magis sensum vel sensum pcedens ex illa in-
tencione. aliter plurima intellectus vera
esse qui dum oculus dicitur quia subiectura

plebi subiecte prouidere debet que precipus
intellectus. Si ergo rector ecclesie errauit quanto
magis errabit populus sibi subiectus
esse mi oculus in dicta similis dicitur unum quod est
lucis datum s. oculus. Aliud quod est re-
ceptum s. corpus. 3um quod est vimatum sc.
simplicitas. 4um quod est impeditum sc.
nequicia vel duplicitas. Sequitur al.

Nemo potest duobus dominis

Supius remouit ypus duplicitatem
intencionis que est in ypocritis hic re-
mouet duplicitatem affectionis que est in munda-
nis qui solitudine sua cupiunt assequi
terrena et celestia quod non contingit Et
ideo dissuadet sollicitudinem mundanam multiplici
racione. primo quia est dampnosa. 2o. quia
non licita et superflua v. Nonne anima plus
est. 3o. quia laboriosa v. Nolite ergo
solliciti esse in crastinum In prima dampno-
sitate ostendit eo quod excludit a servicio
dei adducens ad hoc primo generalem propo-
sicionem. 2o. eius probacionem v. Aut enim unum
3o. conclusionem v. non potestis deo 4o. conclusio sicut
sicut sapere collecte
sollicitudinis elicit per se v. Ideo dico vobis Dicit ergo nemo potest
duobus dominis seruire sc. impera tria pre-
dicta quia non gloria mundi et dei. non the-
zauro terre et celi. non oculo nequam et sim-
plici. August. unius oculus non potest videre
in celo et in terra hic et ibi thezauri do-
minis duobus in quantum domini contrarie inter se
dissimilibus. quales sunt deus et dyabolus
virtus et vicium. Crisostomus duos dicit eos
qui contraria iniungunt. neque duo utique
erunt immo potius unus Si unum vel-
lent. dua ergo deus et dyabolus celum et
mundus terre et spiritus 3o. Reg. xviij. vsque
quo claudicatis in duas partes Deinde
probat quod proponit. Aut enim unum odio
habebit sc. dyabolum carnalem appetitum
mundum et alterum diliget sc. deum rationis
instinctu sicut enim in simplici affectione
stetit. Aut unum sustinebit s. dyabolum.

que homo peccando patitur non diligit et alterum contempnet scilicet deum quare accidit in presenti ista cogitatione peccati Non potestis quod concludit ex predictis quia deus et mamona multum se diffidet peccando Non potestis deo servire et mamone Jeronimus scilicet mamona syriace divicie latine dicuntur et dicitur hoc nomen ex demonis eius qui preest diviciis non quia in potestate eius sint sed quia eis utitur ad appetendum. Audiat ergo hoc avarus qui vocabulo censetur christiano Non posse simul diviciis christoque servire et tamen qui habet divicias scilicet qui servit diviciis qui enim diviciarum servus est divicias custodit ut servus, qui autem servitutis excussit iugum sicut dominus distribuit eas ut dominus Ideo dico vobis Rabanus quia non potestis ~~deo et mamone simul servire ... nimia sive malis ... servire et mamone~~ et solicitudo nimia mentem a malis est servire et mamone Ne soliciti sitis anime vestre id est anime vite que cibis sustentatur quid manducetis neque corpori vestro. duo tangit natura ad sustentacionem scilicet alimentum et vestimentum alimentum propter corrupcionem intrinsecus que est actio caloris in humido substantiali vestimentum propter corrupcionem extrinsecus que est maxime in mutacione aeris Et ergo prohibetur sollicitudo circa necessaria quanto plus circa superflua In inducione arguit gulosos. In induitione vane gloriosos in utroque avaros Luce xii. Erat quidam dives in quo cupiditas Qui induebatur bisso et purpura in quo voluptas Et epulabatur cotidie splendide in quo gulositas Nonne anima hic dissuadet mundanam sollicitudinem quia inutilis et superflua primo ratione sumpta a minori per comparationem. 2o ratione sumpta per comparationem ad alterum id est Respicite volatilia celi. Ratio prima est a minori quia enim magis donabile datur ex amore et minus dabitur saltem in necessitate. Sed deus dedit nobis maiora scilicet animam et corpus ergo dabit minora scilicet escam et vestimenta unde vanum est in hiis solicitum esse. Dicit ergo Nonne anima plus est quam esca quasi dicat largo plus est et corpus plus quam vestimentum

quasi dicat Creatura quippe ad imaginem dei facta rationalis immortalis capax beatitudinis quod non esca ut indumentum Respicite volatilia celi hic subdit racionem ad idem sumpta per comparationem ad alterum et primo ad alterum insensibile ibi Et de vestimento 3o per comparationem ad alterum rationale ibi Nolite ergo solicitari ex per comparationem ad unum insensibile duplex primo quo additur ad racionem ut anime 2o ordinatum ad racionem ut corpus humanum ibi Quis autem vestrum Prima ratio talis est magis curandum est de hiis que sunt maiores precii quam minores sed deus curat de volatilibus providendo eis sine sollicitudine eorum non serunt neque metunt ergo multo plus curat de hominibus et hoc est quod dicit Respicite volatilia celi et excludit ab eis tria in quibus est sollicitudo humana quasi dicit quoniam non serunt neque metunt neque congregant in horrea et est notabile quia non dicit non volat ad escam quia non prohibetur providenciam et laborem sed solicitudinem et avariciam Et pater vester celestis pascit illa ps. Qui dat iumentis escam ipsorum et pullis corvorum invocantibus eum. Pater qui sunt vester qui vult. celestis qui pater. Rabanus Quis rex militibus devotis debita non prerogaret alimenta Quis dives familie suis non ministrat cibaria quis pater non dat filiis alimenta Nonne vos magis pluris illis estis modus loquendi est talis quasi dicat multo maioris precii vos estis Si ergo de illis que sunt minoris precii multo magis de vobis qui multo magis maioris precii estis curat secundum Rabanum et Jeronimum Non sunt magis antiqui tamen glozatores exponunt illud. Crisostomus omnia volatilia fecit deus propter homines aut propter se ipsum celi. si ergo animalibus ministrat propter homines quomodo hominibus ministrat propter se ipsum Quis autem vestrum hic addit racionem ad idem sumptam ex comparatione ad corpus humanum et est ratio talis cuius est corpus conformare eius est ad debitam quantitatem producere sed hoc dei non humane sollicitudinis est ergo et cetera.

et hoc est quod dicit quis autem vestrum cogi
tans studio et sagacitate potest addere ad
staturam suam unum cubitum q. d. nullus nisi
deus ergo et alia bona habet ad staturam suam
unum cubitum q. d. n. et sic per provenire
augmenti quibus tu tanta sollicitudine non
qui omnia deus incrementum dat dabit et
nutrimentum sicut videt expedire. Et de
vestimento hic removet sollicitudinem vesti
per comparationem ad vos et in sensibilibus sed ad lilia
et est ratio a minori. talis maior providentia impen
ditur hiis que sunt maioris pretii sed deus
de vestimentis providet floribus sine corporis
providencia seu sollicitudine. ergo multo plus
hominibus qui sunt maioris precii primo ergo
invehitur dominus contra indebitam sollicitudinem
2° ad hoc inducit notam similitudinem considerate
3° ex hoc formant suam rationem ibi Si
autem fenum dicit ergo et de vestimento quid
solliciti estis vestri hoc dicens non os
prohibemus sed sollicitudinem. Considerate lilia
agri. Cur non dicit pavone aut agnum
propter utilitatem maiorem vestram et lilii id est flos
vocatur ut de minoribus persuadeat ma
iora. quomodo crescunt scilicet tam preciosis colo
ribus induta. non laborant coloribus
se ornando neque nent induta sed co
ficiendo quod dicit laborant ad viros per
tinet. quod dicit neant ad feminas et in
regalia ornamenta procedunt. Sed sublimius
Dico autem vobis quoniam nec salomon qui
pre aliis regibus floruit in gloria sua tem
poris scilicet divitiarum sciencie et potentie alia
leccio in omni regno suo coopertus non est id est
vestibus ornatus tam pulcre sicut unum
ex istis. Rabanus Ipse color exprimitur flo
rum est quod ornatur sicut rubore ut rosa. et cum
dore ut lilium q. n. Iste salomonis fue
runt vestes aliene in liliis proprie. Item
ille ab arte iste a natura. Si autem fenum quod
fecit rerum amori et vocat lilium fenum
dicens Si autem fenum et ideo subdit agri
et id quod quod hodie est et cras in clibanum
mittitur et id est corruptibile aliqui sunt in
igne aliqui in acervum scilicet in dimissum cli

banum ut deseratur et commixtum tradit profunditate.
quomodo ita. Deus sic vestit sic pulchre
sic optime sic sine sollicitudine. quanto magis vos
scilicet vestiet et in necessariis providebit suos autem
in hiis qui estis rationales immortales qui estis
creati ad gloriam sempiternam vos dico mo
dice fidei id est qui de dei providentia ~~dubitatis~~
Nolite ergo solliciti esse hic removet sol
licitudinem per comparationem ad alium in 3bile et primo ad
deum ut sunt gentiles. 2° ad melius scilicet
deum precium id est Scit enim pater vester 3° conclu
precio dicens hoc ~~esse~~ sollicitus esse. quaerite ergo primo
regnum dei. Sunt ergo primo ratio ex comparatione
ad gentes talis quod pertinet ex diffidentia
divine providentie. est introductum sicut sollicitudo
et anxietas temporalium et humidi sicut patet
in gentibus que talia querunt ergo et dicit
ergo concludendo ex premissis et addendo Nolite
ergo et pluribus affirmatur id est Nolite studium id est
sollicitum esse. Ubi id est dicentes quid manducabimus
aut quid bibemus hoc pertinet ad ali
mentum aut quo operiemur hoc pertinet ad
vestimentum quod quaeritur Nam proprio crux dabit
carnes ad vestiendum Rabanus hic in vir
ulsi arguit qui sponte victu uel vesti
qui lancea est uel austera hiis cum quibus
vita ducunt alimenta uel indumenta requirunt
Hec enim omnia gentes requirunt et infi
deles sunt et doctrinarum promissione non confidunt
Intellige quod amplius habet fidelis a
gentili cuius infidelitas omnia sollicitat de
crastino circa in rebus humanis fortunam
credunt esse non providentiam neque iudicio dei
suas gubernari estimat sed incerto duci eve
tu et ideo timet et desperant sicut qui nec
gubernatorem habeant Qui autem credit
se iudicio dei gubernari esse suam ima
nu comittit dei ferventer. Scit enim pater vester
quia hiis omnibus indigetis et est alia ra
talis. Non est pater pius qui non tribuit
necessaria filiis quorum novit indigentiam. sed
deus pater vester est id est Intellige pater vester
ut non dubitetis de voluptate dicit. scit quia
indigetis ut non dubitetis de effectu. Quae
rite ergo primum regnum hic concludit deus

Item regnum dei primum bonum est et non querendum. Querit autem fide, spe, caritate

Et iusticiam eius. glosa: Iusticiam dei regnum est omnium que prius docuit consummatio. Regnum autem est Christus in spiritu [illegible] implere non [illegible] gloriam [illegible] ei bonum [illegible]

Homo debet esse solicitus quia de eternis vel
implicat triplex bonum. scilicet celeste spirituale
temporale. Primum est bonum glorie, secundum gratie, tertium fortune.
Primum est maximum, secundum minus, tertium minimum. Ideo primum
debet esse in intentione tamquam primum, secundum in operatione
tamquam medium, tertium in adiectione tamquam
sustentamentum. Et hoc est quod dicitur: Nolite soli-
citi esse querendo temporalia sed eterna bona.
Querite ergo primum id est precipue regnum dei. Ad
quod querendum monet quantitas, eternitas. Psalmus:
Regnum tuum regnum omnium seculorum. Speciositas
Sapientie v°: Accipiet regnum decoris. Tran-
quillitas Ysaie xxxii. Colliget de regno
eius omnia scandala. Fertilitas. Luce xxii:
Et ego dispono vobis regnum etc. Et ne sit
error in querendo ondit viam cum addit
Et iusticiam eius. Qui iusti in perpetuum vivent
et apud deum est merces eorum et cogitatio
eorum apud altissimum. Sapientie v°. Et omnia hec
scilicet temporalia adicientur vobis. Adicientur
dicit, non dabuntur, ne putentur equiparanda re-
gno vel virtutibus, quia non dabuntur [illegible] sed
adicientur. quia presto aliud indicat esse
quod datur, aliud quod super additur. quia nobis
in intentione eternitas, in usu temporalitas debet
esse. Nolite ergo soliciti esse, removet eum
[illegible] mundana solicitudinem primo quia dampnosa.
2° quia vana et superflua etc. 3° quia labo-
riosa et afflictiva. Ubi ponit primo suam ma-
ndatum, 2° monitionem ibi Crastinus enim di-
es, 3° rationis declarationem ibi sufficit. Et hoc
est ita. dixi querite spiritualia et adicientur
temporalia. Nolite ergo soliciti esse in crastinum
id est in futurum. Crisostomus: Qui ad copiosam cenam
vadit non est solicitus de edendo, sed decem
milibus [illegible] et fontibus largitorem [illegible]
dei providentiam. Balaam solicitus de
futuris [illegible] de presentibus non credit. Ideo
subdit: Crastinus enim dies solicitus erit
sibi. q. d. Cum futurus dies advenerit [illegible] ipso
curabis et non ante et secundum hoc in presentibus hoc nomen
solicitus dicitur anxietate avaritie que semper
est fugienda. 2° in discretione providentie que de
presentibus est habenda non ita de futuris. Jeronimus: Gravis
sentencia [illegible] futurorum que in [illegible]

domino relinquimus. Vel sic Crastinus enim dies
etc. q. d. illi qui erunt in crastino [illegible] solici-
ti erunt. q. d. tu nescis utrum debeas ve-
nire ad crastinum. Vel sic Dabit ei solicitudinem
dies crastinus. Et hec exponi [illegible] sequitur
littera: sufficit diei malicia sua scilicet pene et
culpe quia [illegible] sua habet solicitudinem non oportet
addere aliam. Et hic queritur: nolite soliciti esse.
contra Martha solicita fuit. ergo solicitudo [illegible]
non est sine qua non potest duci activa. Item
ad Romanos xii°: Solicitudine non pigri. Responsio est
solicitudo circa spiritualia et est bona de qua ad
Romanos xii°, et est circa temporalia et hec animi
modestia scilicet providentie et hec bona aut nimi-
a ut potest quia impedimentum ne celestibus inte-
ndamus ut tangit glosa, et hec mala et
prohibetur hec a domino. Item quid manducetis
contra Genesis iii°: In sudore vultus tui vesceris
pane tuo. Responsio est solicitudo providentie que
conceditur et avaricie que prohibetur. Item res-
picite volatilia. Quare non ponit exemplum
in Elya et Moyse qui non fuerunt soliciti
sed potius in animalibus. Responsio secundum Crisostomum. Si ins-
tas illos posuisset forte homines haberent dicere non
sumus illos sicut sunt, sed de volatilia dicere omnis
occasio abscinditur. Item nolite soliciti esse
in crastinum contra prima ad Cor. vii°: Apostolus fuit
solicitus de [illegible] faciendis. Item videmus multos
iustos sibi in futurum necessaria preparare et re-
servare. Responsio secundum glosam non labor et providentia
dampnatur sed solicitudo mentis. sufficit alicui
quod licet reservare necessaria sed non superfluum.
aliquid quod licet reservare ad annum sed non ultra.
quia quolibet anno metimus necessaria. Item super
id: nemo potest duobus dominis servire, dicit glosa:
quicquid facis vel ex amore dei facis vel
servitute diaboli. contra ergo nullum opus est indif-
ferens. Responsio hec opponendo [illegible] non dicit tamen
momentum sed communiter, id est aut opus in
amore dei aut servitute diaboli. Alii tamen con-
cedunt quod malum opus est indifferens.

Non sic hec est continuatio [illegible] qui ponit [illegible]
[illegible] in divinis ut in prius patet [illegible]

Nolite iudicare ut

vii capitulum

Ab illa prece auertitur ne illius displicit du-
plicitate intencionis que est in ypocritis qui
unum pretendunt et aliud intendunt. Secundo duplicitatem
affeccionis que est in mundanis qui et deum et
mundum volunt. 3o dissuadet duplicitatem
cogitacionis que est in presumptuosis et super-
bis hominibus qui cogitant de se bona de
alijs mala et ideo et de se et de alijs ma-
le iudicant. Prima duplicitas magis est in
effectu 2a magis in affectu. ista magis in intellectu
cuius actus est iudicare. Est autem iudicium
triplex cauendum ut prelatorum indignitate vite
ut iniustorum. Imperfeccione doctrine ut doctorum
secundum hoc contingit ab uno iudicio tribus mo-
dis et secundum hoc hic est prima divisio in tres quia
prohibet primo iudicium temerarium ex de-
fectu tempor(is) auctoritatis 2o iudicium presumptuosum ex indi-
gnitate vite ibi Cum aut uides festucam
3o iudicium indiscretum ex indiscrecione
doctrine ibi Nolite sanctum dare canibus. In
prima primo ponit prohibicionem. 2o prohibicio-
nis racionem ibi Et non iudicabimini. 3o ra-
cionis explanacionem ibi In quo enim iudica-
ueritis. Dicit ergo Nolite iudicare. Augustinus quia tu
ista quali perueniat in futurum incertum est
quo animo fiat cum possit simplici corde fi-
eri et duplici operacione. Hac loco subicit.
Nolite iudicare ad Ro. xiiij. Tu qui non
manducat manducantem non iudicat. Tu
quis es qui iudicas alienum seruum. Io
prima corinthiorum iiijo. Noli ante tempus iudicare
ante tempus collate cognite [illegible] Gregorius
sine [illegible] et iudicetis est ut ipse dubia-
ciaret sentencia. Et non iudicabimini scilicet ab eo
temerario iudicio. Unde ad Ro. ijo. Ex-
istimas o homo qui iudicas quia tu
effugies iudicium dei. In quo enim iudi-
hic subdit racionis explanacionem et
[illegible] duo iudicium et mensura. Iudi-
cium refertur ad culpe et pene qualitatem
mensura ad quantitatem. Dicit ergo In quo enim
iudicio id est pequali siue iusto et iniusto
[illegible] uel diuino iudicaueritis alios iu-
dicabimini q. d. et in qualitate uoluptatis
et actionis et erit qualitas [illegible]

Judith 1o. Sicut pecij reddidit ei dominus
Sic Hester vijo. Aman suspensus est in
patibulo quod parauit mardocheo et in
qua mensura mensi fueritis remetietur vobis
glo. Nix modum culpe erit pene mensura
Isa. xxvijo. In mensura contra mensuram
cum abiecta fuit iudicabit eam. Hic queritur
Nolite iudicare quia leuit. xixo. Iuste
iudica proximo tuo. Item deutero. xvj
Judices et magistros constitue in portis
tuis. Item Mt. xviij. Si peccauerit in te
frater tuus vade corripe eum etc. Sed cor-
repcio non fit sine precedenti iudicio. Item
Unde est iudicium diuinum et humanum diuinum
aut auctoritate ordinarie in [illegible] aut auctoritate
delegate in xo. [illegible] est [illegible] dis-
posicionis debite et in presenti et in futuro
Sap. xijo. Nec enim est alius quam tu cui
cura est de omnibus ut ostendas quod non iniuste
te iudicas iudicium ipsa ipsa stat ad
iudicandum duo prelacionis in presenti prima
petri iiijo. Tempus est ut incipiat iu-
dicium a domo dei retribucionis in futuro
ad Ro. ijo. Thesaurisas tibi iram in die ire
et reuelacionis [illegible] homines et [illegible]
duplex in presenti et duplex. In presenti discre-
cionis hominum Joh. ixo. In iudicium ego ue-
ni in hunc mundum ut qui non vident [illegible]
nis [illegible] Joh. xija. Nunc iudicium est
mundi nunc princeps huius mundi eicietur
foras. In futuro [illegible] Dan. vija.
Judicium sedit et libri aperti sunt [illegible]
[illegible] Judicabit in nacionibus
[illegible] implebit ruinas
quo ad bonas [illegible] capita quo
ad malas Judicium [illegible]
quadruplex [illegible] debitum et hoc prelatorum
[illegible] Juste iudicate filij hominum [illegible]
et hoc [illegible] Regina austri
surget in iudicio et condempnabit [illegible]
aliud prelacionis infra [illegible] Dedebit
iudicantes tribus [illegible] licitum [illegible]
discrecionis in [illegible] et manifestis

et hoc est contra illud ad cor. ii. Spiritualis autem omnia iudicat. Temerarium et hoc dicitur temerarium ut non iudicatis primo quia non habet auctoritatem ad ro. primo. glo. Iudicium temerarium est quando quibus non est commissum iudicant sive de manifestis sive de occultis. 2o quia non habet dignitatem ad ro. ii. In quo alium iudicas te ipsum condempnas eadem enim agis que iudicas. 3o quia non habet sapientiam de vita. 1o Tulli de tribubus viros sapientes et constitui eos iudices etc. Vel dicitur temerarium iudicium ratione rei iudicate et hoc primo quia non est verum danielis xiii. Sicut fatui estis filii israel non iudicantes neque quod verum est discernentes etc. 2o quia non est obvium et hoc dupliciter vel quia reservatur intentio scilicet quo animo fiat ad ro. xiiii. Qui non manducat etc. aut quia nescitur rei eventus. Johannis viio. Nolite iudicare secundum faciem sed iustum iudicium iudicate prohibetur ergo non iudicium generaliter sed iudicium temerarium specialiter. Per hoc patet solutio ad omnia obiecta. Aliqui sic exponunt. Nolite iudicare id est non appetatis iudicare id est iudicando condempnare sed quando oportet ex officio compatiendo iudicando. Item ut non iudicemini generaliter. ii. ad cor. v. Omnes nos oportet manifestari ante tribunal christi. Quo loco hic de iudicio condempnationis apostolus de iudicio retribucionis. Item In quo iudicio etc. Iustum est ut qui iudicant aliquos temerarie ergo ideo iudicabuntur temerarie. Vel aliter in quo non dicit secundum sed tamen sicut infra xxvi. Qui gladio occiderit gladio peribit id est peccato commisso per gladium. Item in mensura generaliter dicens peccato temporali eternaliter punitur quod videtur inequalis valde mensura. Unde secundum ysidorum sicut ex temporali contractu datur acensatio perpetua ex cumulatione temporali mors perpetua ex bello diurno perpetua acquiritur servitus sic est in peccato etc. aug. acerbitas pene que est infinita respicit actum peccati. Iustitia duracionis vero infinitum quod concupiscit voluntas quia licet actus transierit tamen voluntas semper manet ex quo non penitet.

Quid autem vides postquam dissuasit iudicium temerarium ob defectum auctoritatis hic arguit iudicium presumptuosum ob indignitatem. Unde ubi arguit in presumptuosis primo considerationem 2o locutionis vero v. autem quid 3o prelacionem ypocrite cum instructione debiti ordinis ibi. ypocrita. Dicit ergo Quid ergo quid autem id est quo vides festucam id est minimum vel leve peccatum quod de facili consumitur sicut festuca ardore cito leditur in oculo id est in intentione fratris tui. et trabem in oculo tuo id est grave et magnum peccatum in intentione tua non vides. q. d. tu habes oculum aptum ad videndum minima et aliena clausum non ad iudicandum magna et tua ad ro. ii. Qui alium doces te ipsum non doces. Cris. Si te magis diligis quam proximum quare illum punis et non magis te ipsum sicut ydropicus corrigens eum cui digitus tumet ipse sui ventris in medio est tumefactus / aut quo id est qua consciencia aut qua fronte dicis fratri tuo minus peccanti vel morti ti sui loquendo dissimulatorie Sine id est pacienter sustine eiciam festucam de oculo tuo id est peccatum de intentione corripiendo te et ecce trabes in oculo tuo. ecce alium accusat ut se extollat. Cris. Unde festuca et cetera non est enim secundum doctorum et sanctorum ypocrita bene dicit frequenter in aliis verbis hoc arguit ut iustus videatur. Eice primum trabem de oculo tuo secundum quare primum propter multa quia magis tui quam alterius es cognitor / quia magis vides maiora quam minora / quia magis te diligis quam alium. quia in maiori peccato magis est periculum et tunc videbis quia non vult quia cecitas mille nube et caligine peccati eice festucam de oculo fratris tui hic est ordo prius mundari postea mundare alios Johannis viiio. Qui sine peccato est vestrum primus in illam lapidem mittat.

Nolite sanctum. Postquam dissuasit iudicium temerarium et presumptuosum hic dissuadet iudicium indiscretionis doctrine sive dispensationis divinorum et patet contextus. Data enim cautela et ordine in iudicando et corrigendo. hic docet de cautela habenda in docendo vel in sacramenta ministrando / Ubi ponit primo prohibitionem 2o prohibitionis racionem ibi. Nequando. Dicit ergo Nolite sanctum id est sacramenta

1°

ecclia^{ca} vel sacre scripture misteria dare
i. publicare predicando misteria dispendo
sacramenta. Sz quare d^{r}. nolite dare
et no dicit no date quia alij opz dare
indignis scilz sz no ex volu^{te} canibz
p^{9} gustis et postea auxilis ut hereticis
i. oblatrantibz doctoribz vel canibus
p^{9} cornutis et postea auxilis ut hereticis
Et no licet dare multo mi^{9} vende.
neq margaritas vris. Ide vocat
scilz et margaritha. sz scilz qr no debz
violari. margaritham quia no debz
contempni mittatis ante porcos i. contemp-
tores et derisores verbi dei licet
fideles. aug^{9} due res faciunt m^{m}
no recipi contemptus et odiu ^{p}ri^{9} ad p^{m}
cos x^{9} clamans refert^{r}. pv ^{9}. Qui
erudit derisorem ipse sibi iniuria facit
ne forte conculcent eas sz porci contempdo
pedibus suis sz intellcu et affcu Ecc.
xxij^{o}. Audiet luxuriosus vbu dei et dis-
plicebit ei et proiciet illud p^{9} dorsu suu
et gusi sz canes ab eo quod audierint
a vobis disrupant vos depredando
blasphemando fidei simplicita^{te} impugnando
pro Crisos^{m} verbu sunt sac^{ra} ut bapt^{9}
et eucaristia margarite m^{r} misteria
spua sicut margarite incluse conchis
primo genite sunt in profundo maris sic et
misteria in libris inclusa posita sunt in
profundi^{te} sen^{9} scripturarum certa corpis^{r} ut p^{9}
hic quit^{r}. quo dicas sit two sine x^{9} ex
hoc videtur qr peccans no possit aliqd
corripe q^{m} pctm no abt a precepto di^{o}
g^{o} nec a correctione superna cu sit in precep-
to dno. pccator volens corrige alium aut cor-
rigit ut prelatus cui incubit ex officio suo
et tunc peccat indigne vtendo officio suo sive
occultu sive publ^{cu} si sit pctm aut vbt
pmatus tunc no peccat nisi scandalizet
ad obiectu dd^{m} qr quis teneatur corri-
pe tn indigne h^{c} faciendo sit peccare. d^{o}
dic qr pmata psona peccat corripiendo p^{c}
tamen Ite nolite scilz dare canibus
q^{m} dns predicat initiis sui doctrina;

contemptoribz sicut bethsayde et corozaym
Ite aug^{9} de pastoribz et ovibz. Revoca-
bo errantez requiram perditu audiet et
deridebit. alij sapit alij cognoscit. Ro
illis de quibz es spes impostez lz dare
alijs no nisi fiunt simul cu bonis ad in-
dy cris Nam e talibz predicando qr petu-
tores efficiunt^{r}. postq discernunt et mgr
armat^{r}. ad usus eos. Sequit^{r} pe:

Petite et dabitur vobis

Supinus remouit dupliciter instructois
hic ponit reglam simp^{l} que habetur
in ele^{ee} cordis et conformi^{te} ad dm qd
maxi^{e} fit p oronem vbi primo dat pete-
di preceptu. 2° impetrandi p'missu i. ois
enim qui petit. 3° impetrationis initu i.
Quodcumq^{3} g^{o} vultis fiet x^{9} In prima
precipit tria sz petere querere et pulsare. d^{r}
petite qr scilz Cris^{s}. maiora em erant
mandata preshibita quam vetus lex quam
transmittit eos ad deum cui qre nil e
impossi^{le}. d^{r}. petite sz glo. fide. querite
spe pulsate cari^{te} x^{9} aug^{9} petite for-
titu^{dinem} adimplendi p'cepta querite verita-
te ad cognoscendu p'missa. pulsate p'seue-
rando ad optinendu p'ditu. Ite petite
orando querite ieiunando pulsate elas
dando. Ite petite sapiam ad intellige-
dum querite gratiam ad inueniendu pulsate
ianua ad ingrediendu. Ite petite
venia pccorum querite gratiam virtutum
pulsate ad gliam premiorum et hoc quo
ad incipientes pficientes et pfectos Itez
quo ad coniugatos virgines et viduas.
petite sz illud qd est petendu et dabi-
tur vobis adeo. Jacobi primo Omne datu
optim^{m} x^{9} querite cu recta intentione et
invenietis in deo ad colo. ij^{o}. In ipo
sunt oms thezauri x^{9} pulsate cu in-
stantia et aperietur vobis p eu Johis x^{o}.
per me si quis introierit x^{9} Omnis enim
qui petit hic subdit^{r}. impetrandi p'-
missum. et primo po^{r}. p'missi 2° confirmat.

propter quod v. Aut quis ex vobis etc. permittit
ergo tria mouet tria predicta dicens Omnis enim
qui petit accipit Joh. xvi. Quod si pe-
cierimus accipiemus a deo. Ergo Paulus pe-
ciit ut recederet a deo stimulus carnis
et non accepit 2a Cor. xii. Similiter super illos
zebedei Infra xvi. Si quid pecieritis
patrem in nomine meo dabit vobis glossa si
petita sint spectancia ad salutem presentem et ad
salutem Paulus ergo peciit non consonus ad
salutem quia multa que hic premunt sa-
lutem conservant. Mater filiorum zebedei pe-
ciit non pro eterna salute et qui querit
invenit Sap. primo. Invenitur ab hiis
quire illum quem invenit si querit ab hiis
qui non temptant eum. Ergo sponsa Cant. iii.
Quesivi et non inveni illum etc. Item
prov. i. Mane consurget et invenient me.
Secundo sponsa quesivit ubi non debuit scilicet
in lectulo suo et plateis id est in hiis temporali-
bus delectando sed tu postquam transissem invenit
eum quesivit eum qui non debuit.
post mortem et pulsanti aperietur
scilicet regnum celorum aperitur per cognitionem
invenitur per dilectionem accipitur per fruitionem
vel accipitur fide invenitur spe aperitur
gloria introductione. Per hoc patet quare dicit
aperietur in futuro et non sicut in aliis depu-
tatur quia aperietur id est plena manifestatio
que reservatur in futuro. Aut quis est ex
vobis homo. Dominus premisit promissionem
hic confirmat per exemplum ubi primo exemplum
ponit 2o ex ipso arguit v. Si ergo vos
exemplum ponitur in filio petente a patre
aut panem aut piscem etc. Luce xi. ad-
ditur 3m scilicet aut ovum per panem intelligitur
caritas quia sicut panis confortat
corpus hominis sicut caritas confortat
corda hominum per panis cor hominis confir-
met Cant. v. fulcite me floribus quia amore langueo.
quia sicut sine pane omnis mensa
deficit sic sine caritate omnis virtus est
vacua prima Cor. xiii. Si linguis
hominum loquar etc. per piscem intelligitur
fides quia sicut pisces generantur et latent
in aquis sic fides in enigmate. Item
quia sicut piscis sic fides tenditur de in-
visibilibus nec frangitur tribulacionum fluc-
tibus. Per ovum intelligitur spes quia sicut
in ovo non est fetus sed spes sed spes
non est de habitis sed de futuris. In pane
ergo gratia dilectionis in pisce gratia cognitionis
in ovo gratia expectationis intelligitur. Hiis
tribus opposita tria videt que patres filiis
non largiuntur scilicet lapis serpens et scorpio
In lapide duricia cordis contra caritatem
Job xli. Cor eius indurabitur quasi
lapis. In serpente venenositas erroris
contra fidem 2a Cor. xi. Timeo ne sicut
serpens seduxit Evam. In scorpione per
diversitatis desperationis contra spem
quia sicut scorpio cauda percutit sic
desperacio fini nocet. Hiis tribus plena
est littera. Quis ex vobis homo si vo-
luntatis mansuetus statim quem si petit homo
pater dei est proprius filius eius panem.
pane id est caritate petit numquid lapidem
porriget illi id est duriciam cordis quasi dicit
non. Ezechiel xi. Auferam cor lapide-
um de carne eorum et dabo eis cor car-
neum. Aut si piscem petit id est fidem
in visibilium numquid scorpionem porriget
ei quasi dicit non. Significanter Jacobi ultimo
accepit ihesus panem et dedit discipulis
suis et piscem similiter. Si ergo vos hic ar-
guit a minori et procedit sic argumentum in exemplo
comparatione primo dantis ad dantem et post
quod liberalitas et bonitas dei excedit
liberalitatem humanam et bonitatem. 2o recipientis
ad recipientem quia multo magis digni
sunt filii spirituales quam carnales. 3o
dati ad datum quia data spiritualia
magis sunt necessaria quam temporalia ex illa
que consummatum sit spiritus in corruptibilis
et hoc est quod concludit Si vos ergo
scilicet homines multo magis deus cum sitis
mali pro operibus vestris dare multo magis
magis sapientissimus bona data scilicet vobis
a deo filiis vestris quanto magis pater vester qui
in celis est dabit bona temporalia spiritualia

z eterna petentibz se quia pr vr nult
dare z io dabit bona petentibz se z sua
dug9 no denegabit se petentibz qui ipso
te obtulit se no petentibus Et io petite
z accipietis gallice Il agant dont de
doner qui prie qui bien li demande
Omnia g° quecumqz dato mandato orandi
ad modo p missis ad fiduciam impetrandi
hic addit mandatum adimitur exaudicio
nis quod consistit in duobz primum ptinz
ad dilectionem proximi 2m ad dilectionem dei
Intrate · ut primum in agendo · 2m in paciendo
vel primum in pficiendo · 2m in pseverando ·
In prima primo ponit preceptum 2° ondit
qd est obligatorium v3 hec omnia d° g°
Omnia g° si multis petita accipe fassi
ta in bonum pulsatos mitte Omnia
que cumqz vultis vt faciant vobis
homines vtilit z vos eadem facite ill
nec ab alio expectetis quam non
fecistis Cum aut sit dupl preceptum legis
naturalis vnum negatiuum · de quo Thobie
iiij° Quod ab alio odis fieri vide
ne tu alij aliquando facias · aliud affirmatiuum
de quo hic insinuato mult negatiuum h
est hec e enim lex z ppte z in hoc ipl
ad Ro xiij° Qui diligit proximum legem
impleuit quia nec proximus sine deo
nec deus sine proximo diligitur Intrate
p angustam · hic dat mandatum dilectionis
dei vel ppter tempus paciendi vbi ponit · primo
monicionem 2° ronem monicionis ademe
impletionem v3 Quia lata e d° g° Intra
te q. d. quamuis difficile sit z angustum
ut facias alij quod tibi fieri vis tu
in tamen z introitus celi Ideo d° Intra
te p angustam portam s quadruplicem
vt supra Crisostomus Qui ipse no recipit nisi
qui se exuunt aptitus z deponunt sar
cina vnde hec porta dni iusti intrabunt
p eam eg° lata porta dicitur Crisostomus porta
pdicionis dicitur porta nite ppuis lata
porta dicitur no magnitudine parietis s supbia
effrenate licencie dilatatus · Augustinus
lata porta ppuis no parietibz spatiis

s rone spualis · Ite ciuitas facit iniquos
dilige z omnia pponere pp deum ecclesia ligt
Gen xxviij° · Quo est hic aliud nisi domus
dei z porta celi · eg° porta lata est vo
luptatis que effrenat · Sap° 2° Veite
ergo Ite prime z religionis pbi vb° ..
laudat eam in portis opa eius · Item
miseriz passionis de qua Bern9 · Tu ipse
intrasti bone ihu p angustam passionis
formine ut sequentibz mobilis latam pbeat
ingressum · Quia lata e hic subdit
monitionis pdce ronem z hec d° s° prima
mones ex tiore z mones ex amore
v3 quam angusta ita viaz arbilez tiro sim
plicat s in itinere latitudinem z in fine p
dicionem z ttim in quatuorbz mbris d° g°
intrate p angustam portam no p latam
quia lata e porta s3 culpa mortis et
spaciosa via s3 voluptas delectacionis ad
pditionem ducentis · Crisostomus omnia que sunt super
filij amici honores z cognati · hec sola e
quod delectet via pdicionis vnde g° la
ta in ingressu spaciosa in pgressu s angus
tissima in egressu · Tum addit que du
cit ad pdicionem s infinitum vbi e pdicio
z mors z fine agle · sicut moses dicit
pditum quo no ppt homo vti ad actum
debitum z quod mirabile e multi intrant
per eam quia sicut d° eccl° p° Stultorum
infinitus e nus q3 angusta e porta
in ingressu z arta via in pgressu que
ducit ad vitam in egressu z tamen pauci sunt
qui querunt eam paucissimi qui pveni
unt Et hec e quia nigs respiciunt via
pncipem quam tamen scriptum q. i g° Crisostomus
Ne aspicias qz aspra sit via s quo
ducit nec aliaz quia lata e s vbi
desinit · hic quiu si g° vas tu stis
mali g° Gen · p° vidit deus cuncta q
fecerat z erant valde bona · Ro boni
sunt homines conditione ne s mali cor
ruptione culpe Omnes enim nascuntur filij
ire vel mali dum no in se s in deo
ipsi homines Omnes iniusti vere qui pannus
menstruate mulieris vel sedem glo mali
i imitatores sunt male acquirentes

2 male expendentes Ite intrate p angustam
portam gl. mfra vj. Jugum meum suave est
et onus meum leve. ps latum mandatum
tuum nimis. Uno introitus fidei vel obediencie
vel caritatis angustus est in principio latius
in medio latior in fine amplissimus. pro-
verb. ducam te per semitas equitatis quas
cum ingressus fueris perfectus eris vel sic vel
sicut omnis dicitur leve in operatione ad mer-
cede sit inferest gravis sit penitencia et como-
da vel glorie future. Ite lata est porta gl.
Sap. v. ambulavimus vias difficiles ..
Ite pro. xv. Iter impiorum quasi sepes spi-
narum. Uno quantum est de penitencia et secundum indi-
cium sensualitatis lata et spaciosa est via
que ducit ad mortem qui etiam et secundum iudiciu
rationis non bene vivente efficitur i. dupp.
Ite cum via sit dimetina ad portam et non
econverso debuit premittere de via ante porta
Uno loquitur de porta fidei vel caritatis
que transmittit ad viam iusticie que ducit
ad viam glorie porta gl. ingressus est quo ad
incipientes via progressus quo ad proficien-
tes vita tunc quo ad pervenientes. Ulti-
dicit de porta celeste et de via vite est.
Ite loquitur de lata via dicitur Multi intrant per
de angusta dicitur qui inveniunt eam quasi diffici-
lis est. Uno quia lata porta patens est
et omnibus se offert eam non indiget ut quera-
tur nec dicitur invenit eam sed angusta porta
requiritur nec frequentatur et ideo oportet querere
ut inveniatur. Ite pauci sunt qui intrant et
gl. apok. vij. post hec post hec vidi
turbam magnam quam nemo dinumerare po-
terat et loquitur de bonis Uno multi sunt
in se sed pauci in malorum comparatione Ite
queritur quare a paucis invenitur una cer-
ta cum sit melior et securior. Uno quia triplex
est impedimentum unum apte querentium
et hoc triplex bonum sicut cecitas rationis pravitas
voluptatis defectus sedulitatis ps dominus de
celo prospexit super omnes filios hominum ut
videat si est intelligens aut requirens
deum quo ad primum aut requirit quo ad primum omnes
quo ad tertium 2m est excepte traherem 2 hoc tertium
multitudo impugnando dolositas et fallendo
sollicitudo in petendo. ad ephe. vj. non
est nobis col. lucan. etc. quo ad primum contra
spiritualia quo ad secundum nequitie quo ad
tertium excepte questionem et hec est triplex
quia una est porta ideo sufficiencie carit[illegible]
quia angusta via ideo laboriosa non du-
titur quia finis non diversus non est carit[illegible]

Attendite a falsis p[rophetis]

Supplius dictum est in tercio et in precedenti
quantum ad simplicitatem columbinam in faciendo
bonum hic instruit quantum ad astuciam ser-
pentinam in cavendo malum quod maxime
decipit sub specie pietatis/contingit autem
autem hoc fieri tripliciter sed hoc instruit contra
deceptorem falsorum prophetarum prophetarum decipientium
tempore primo sub specie bonitatis 2o sub specie
veritatis i. non omnis qui dicit mihi domine domine etc.
3o sub specie pietatis i. multi dicent mihi etc.
prima dicitur est hereticorum 2a falsorum fratrum
3a antichristorum. In primis est plus opera-
tionis In hiis locutionis in tribus intentionis
Insuper primo monet falsos prophetas cavere
2o docet eos cognoscere describens eos
tripliciter primo quantum ad exteriorem ornatum
i. qui veniunt ad vos. 2o quantum ad
interiorem affectum i. intrinsecus autem etc.
3o quantum ad operationem sequentem i. a fructi-
bus eorum dicitur ergo Attendite a hipocritis
quia pauci sunt inveniuntur [illegible]
via. fraudulentiam eorum qui se in veritate
mentiuntur exponit ne ab illa nos im-
pediat dicens. Attendite i. attente ca-
vete a falsis prophetis i. a deceptoribus
hereticis ypocritis falsis fratribus et hic
premie primo visione mediante et divi-
nacionem fraudulentiam et seductionem cordis
sui prophetant vobis/ Thomas tres falsi prophe-
te sunt, caro mundus et dyabolus primus
quia est concupiscentia carnalis prophetans
delectationem et salutem [illegible] et
[illegible]. [illegible] secundus destellat [illegible]
tatas [illegible] significatur per balaam qui docuit
balach mittere [illegible] etc. apoc. ij. 29 et
[illegible] ora filys. est

z visitabo super scrutinium … reclamante z super semine eius

… videns scilicet presencia reclamante de quo …

vij

cupiditas mundialis prurit et sufficien-
cia z soluens in opinionem inanem Luce xij.
Anima mea multa bona habes z c. Vij
scilicet presencia de quo dicit Ysayas. pro eo quod
presumi vobis sinearis z fecit vos con-
fidere in mandato. Ideo dicit dominus non vi-
debit malum … quod ego facio z est
dyabolus seu superbia scolaris prurit ex-
altacionem z soluens abieccionem Luce quia
qui se exaltat humiliabitur. vnde sequitur
psedechyas 3o regum 22o. qui fecit sibi
cornua ferrea z … achab ut
descenderet in ramath galaath. Rauit
interpretantur excelsum. Qui veniunt
ad vos scilicet decipiendos. in vestimentis
ouium z sub specie religionis z pietatis. 2a
ad thimo. 3o. habentes speciem pietatis
virtute eius abnegantes. Augustinus ves-
timenta ouium sunt blanda verba ceteraque
religionis signa. Intrinsecus autem
sunt lupi rapaces quia rapiunt bona
ab intus. caritate ab affectu. fidei ab
affectu. Ideo actuum 20. Attendite vobis et
vniuerso gregi z post Ego scio quoniam in-
trabunt post discessionem meam lupi ra-
paces z vos non parcentes gregi. Lu-
pus comparatur ypocrite propter plura. Cum
prius insatiabile nocendi desiderium propter
festinum impetum … in vestimentis ouium
veniunt quia pretendunt simplicitatem …
tu mansuetudinem ostentant humilitatem. Fingunt
sua ad propriam vtilitatem. A fructibus eorum
cognoscetis eos hic describit eos
quantum ad operacionem vbi ponit primo
modum cognoscendi eos 2o. confirmat hoc
exemplis duplicibus primo particulari. i. Nun-
quid colligunt 2o. generali i. Sic omnis
arbor et exemplari elicit generale quod
producitur 3o. exemplum concludit i. Ex
fructibus eorum et dicit hoc cum alii sunt ex-
tinus in conuersacione alii intus in affec-
cione difficile cognoscuntur. Ideo a fructibus
eorum i. operibus cognoscetis eos simi-
liter quia dicit Seneca Nemo potest diu ficte
personam … sua …

quibus veritas non subest qui aut ex
solido nascuntur. tempore in melius proficiunt
… probat quod proposuit exemplo par-
ticulari. sicut spine z ficus cognoscuntur
distincte ex fructibus diuersis hoc z hones
dicit hoc Nunquid colligunt de spinis z c.
q. d. non … spina est … scilicet peccatum per
materiam peccandi scilicet diuicie. peccatum dicitur spina
quia facile intrat difficile exit … de
pungit z maxime in morte. sicut est ignis ge-
henne … prouerbia … agrum pigri hominis
transiui z ecce totum spine. peccatorum similiter dici-
tur spina quia pungit per … facile in-
trat ad ista delectabilia per amore complecti-
tur … ad … per mutua … de hys
… z penitentes … spine
euellere. Diuicie similiter dicuntur spine quia
pungunt per sollicitudinem adherent pertena-
citate argentum … igne … spe
suffocat semen in … z … se semen
in … legere … semen … plantis
i. doctrina de hys non colligunt. Vine
scilicet opera … Labrusce iniquitatis quo
ad primas … Labrusce mo-
…s … quo ad alias non …
… retribucionis … Labrusce ge-
henne … ad tercias simili triplici est
tribulus z est triplex corrupcio. De qua
Iob 31o. Expectabis … colliget. ficus
quia nec tribulus …
ficus religionis quo ad … De
tribulo … ficus subue-
nientis quo ad proximum nec de tribulo
superbie ficus humilitatis … quo
ad deum. Sic omnis arbor bona. hic
confirmat idem quod prius exemplo genera-
li. Ad … hominis in-
ducitur exemplum arboris primo facientis
fructus 2o. non facientis. In prima po-
… arboris i. omnis enim arbor que
non facit fructus bonos. In primo
ponit exemplum arboris fructifere. primo
… ad actum fructificandi. 2o. …
ad … i. non potest arbor. dicit hoc

Omne … est in mundo aut est concupiscencia carnis
aut concupiscencia oculorum aut superbia vite

qui pretendit expectas. sicut enim expectas ar-
boribus malis non expectant boni fructus
sic a bona expectantur boni / a mala mali
Mat. alia arbor bona dicitur homo bonus vel
voluptas bona. radices cogitaciones / folia
verba / fructus opera atque fluenta gere.
Arbor mala malus homo vel mala vo-
luptas. cuius figura quo nomine dicitur sit Omnis
arbor id est voluptas bona. fructus bonos
id est opera bona facit. mala autem arbor fruc-
tum malum facit. nam a actus exterior bo-
nitatis causa est in mediata / actus exte-
rioris / infra ibi: bonus homo de bono the-
sauro cordis sui profert bona etc. Ambrosius
affectus tuus operi tuo nomen imponit. et
ve ita est quia non potest arbor bona id est bona
voluptas fructus malos facere id est ma-
la opera quia fructus spiritus est caritas
gaudium pax etc. ad galatas v°. Neque arbor
mala id est voluptas mala fructus bonos
facere quia manifesta sunt opera carnis que
sunt fornicacio inmundicia etc. ad Gala. v°.
Omnis arbor hic subdit exemplum arbo-
ris non fructificantis potest enim mala esse ar-
bor vel quia malum committit quia bonum
obmittit huius gratia cogit dicendo cum dicit
Omnis arbor que non facit fructum bonum
infert dampnum tamen subdit excidetur scilicet
a consorcio omnium bonorum quod gravissimum est id est dampn-
nacionis / supplicium ut addit et in ignem mitte-
tur scilicet gehennam. Crisostomus duo sunt pene excidii
in ignem mitti. Novi quod plurimi solam putant
sunt gehennam. Ego illius amissionem glorie
amarius quam gehenne dico supplicium. Res
est gehenna et supplicium illud horribile tamen
si aliquis ponat gehennas mille tale
dictus est quale alicui illius glorie propelli
et exosum esse etc. / Expedias quoque infert su-
perius propositum. Ex fructibus eorum cognoscetis
eos sicut probatum est quippe cuius finis
bonus ipsum quoque bonum est / ypocrite cogno-
scuntur quia simplices opprimunt maiori-
bus detrahunt / minima redarguunt / correpti
impugnant / in bonis in recepto fastidiunt
in adversis murmurant in dignitatibus se
iactant / non faciunt quod dicunt. Non omnis
qui dicit mihi hic Sextum ondit. Fidelis deci-
prencium Verbi vidit homo quod ad

salutem non sufficiunt verba confessionis 2° quod
exigitur execucio divine voluntatis. Sed
qui facit voluntatem dicit quia Non omnis qui
qui dicit etc. In quo innuit in ypocrita
virtutis simulacionem. Domine domine In quo in
muit cordis duplicitatem. Semel dicit domine
qui deum enim in ore habet ysa. xxix°. populus
hic labiis me honorat cor autem eorum
longe est a me. Bis qui in ore et opere sed
non corde sicut ypocrite tales erant fa-
tue virgines. Infra xxv°. Domine domine aperi
nobis. Ter qui corde ore et opere sed tamen
deficiunt in tercio signo ut magis patebit
Intrabit in regnum celorum quanto minus ille
qui nec corde nec ore nec opere confite-
tur deum Sed qui facit voluntatem patris mei
qui in celis est intrabit in regnum celorum
hic quando attenditur a falsis prophetis. Ex
hoc arguunt heretici quod non sunt accede-
ndi sed cavendi. sed eos falsos prophetas appel-
lantes. Non sequitur si iubet cautelam quod
prohibeat sed quare pocius cavendum est
catholicis quam apertis et canibus decipiuntur
simplices eorum Nudos quia isti sunt occulte
mali ideo necessaria est cautela contra eos alii
aperte. Item a fructibus eorum cognoscetis eos
quoniam multa bona opera exterius faciunt alii
non essent ypocrite quo reputandi sunt boni
Non heretici habent duo genera operum occulta
et manifesta. manifesta non dicuntur fructus
eorum sed vestimenta ovium. occulta autem
sunt fructus quia huiusmodi intendunt ge-
nerare in aliis. primum desinunt et sibi ma-
nifestant quando consecuti sunt ea propter
que operando simulavit ut dignitates
et huiusmodi et tunc possunt cognosci et eciam
ab utrisque operibus. Item non potest arbor
id est voluntas bona fructus malos facere
etc. quoniam primum peccatum fuit a voluntate non
mala quia ante peccatum non fuit mala
ergo bona. Non a voluntate bona fuit
non in quantum bona sed in quantum mala et
defectiva et bona / Item excidetur. Crisostomus dicit
quod pena dampni est gravissima ubi par-
vulus baptizati puniuntur quod est contra Augustinum
Non pena dampni duplex potest considera-
ri vel ut est substraccio tanti boni cum sensu
et motu substraccionis sic est gravissima
vel sine sensu et motu sic est mitissima

Ite no omnis qui d. michi dne dne etc
9o Johel. ijo Omnis quicumque inuocauerit
nomen dni saluus erit Ite supra e. omnis
qui petit accipit etc Vnde obiectio in
telligitur de inuocatione et completa pe
titione et verba scilicet cordis oris et operis quod
d. hic dein completa cum dee diuisio cor
dis et operis. Ite qui facit voluntatem
patris mei Queritur quare non d. meam
voluntatem cum eadem vtriusque sit voluntas
Vnde 2a Cris hoc intim potuit ama
bilius audire triumphus suscipere. hoc ad
corporis infirmitate nimis erat grande. in
gradatim pergit ad sui manifestationem.
Multi dicent in. hic ponitur tria dicta per
tinentes ad decipientes sub specie pietatis in
miraculis ul sub specie bone voluptatis
intentionis quam vix potuit cognoscimus
ad iudicium Jo p. ondit talium fraudu
lenciam. 2o iudiciaria de illis sententia et tunc
confitebor Jnprima ondit primo eorum frau
dulenciam quia dnm inuocabat 2o ecclesie
operum pietatis dictum qua allegabat ibi
In meo noie. Est aut pietas homini et per
hominem ul in cognoscendo sic e phya ul prudencia
in agendo sic et hoc. vel abiciendo ma
lum sic e et ei cito demonium vel faciendo
bonum sic e operato virtutum et hoc e
multi dicent in. Ve multi qui stultorum
infinitus nus. Ecce p. Jn illa die
notabili s. iudicii. Cris Quando loquitur
cordia et tacebunt ora qui non p. intra
gatur sed conscientia discutitur Ubi non erunt tes
tes adulatores homines sed angeli ve
res. Dne none in noie tuo prophetauimus i. in
inuocatione nominis tui prophetauimus i. occul
ta denunciamus mali enim legunt prophetasse
ut Saul p. R. xio Balaam Num xxiiij
Caiphas Joh xio luce xo. vndi9 qda
eiecerunt demonia qui non sequitur nos luce
po Nolite gaudere quia spiritus subiciuntur
vobis etc et in noie tuo virtutes multas
fecimus p. ad Cor xiijo Si habuero omnem
fidem ita ut montes transferam etc. et ecce
non est magis virtutes operari dicunt
magi pharaonis resistentes qui moysi
multa fecerunt mirabilia. Notandum quod
dnt in noie tuo duo intelliguntur aut

vanitas intentionis prout d. de filiis sacerdotis
Jer. xiij. et xxiij. d. Ipsi prophetant in noie
meo mendacium aut vanus in vocatione
nominis xpi de filiis Scv. prophetizare vani
tes facere demonia eicere. Intelligendum non est
multi qui operantur sub inuocatione nominis
xpi hoc agit ul ad condempnationem eorum
qui inuocant et in vtilitatem eorum qui vi
dent et audiunt credunt. Et tunc confitebor
illi. hic subditur iudicans de illis sententia
que datur duplex primo quantum ad reprobacionem
2o quantum ad abiectionem primum respicit iniurium
2m supplicium i. discedite d. go et tunc
quia nunc dissimulato est post proprium confitebor
illis i. faciam ac si confiteretur quia numquam
novi vos noticia approbationis. Aut sunt
reprobos quos cognoscendo indicat non
aut approbat voluntate que ab ipso dis
cordat numquam go novit quia non finaliter
approbauit. sicut illud Indulgentiam
quam semper optauit. vel numquam novi
vos approbatione predestinacionis Ad cimo.
ijo Nouit dns qui sunt eius Non cog
scitur aliquis ab aliquo impediente vel
distancia ul tenebra ul mutatione aliqua
peccatores aute adeo distat quia longe
a peccatoribus salus. In tenebris ambulant
neque sciunt neque intellexerunt etc a bono
in malum se mutat. Tren iiijo Quomodo
obscuratum est aurum mutatus est color
optimus. io d. non noui vos discedite
a me omnes Infra xxvo. Ite maledicti
in ignem eternum etc et non sine cum in add.
Qui operamini iniquitatem discedite. i. di
mist per iniquitatem cedite in eterna dampna
cionem. hic quaeritur discedite a me quod hic
est impossibile quia deus vbique. p's Si
ascendero in celum tu illic es si descendero ad infernum
ades. Vnde vbique e per presenciam deitatis
sed non ut obiectum beatitudinis. Ite qui
operamini quod Joh ixo venit nox quando
nemo potest operari go post mortem non est
operis. Vnde hic d. ideo operari quod affectus
adhuc post morte remanet in eis
Cris Non d. qui operati estis sed quod operamini
quia iniqui post mortem non desinunt esse

iniqui quia et si peccare non possint peccatorum tamen voluntate non amittunt. ~~Sequitur capitulum~~

Videns ihesus turbas

Ubi venit hic post in divisione sicut patet ibi quo qui audit sicut in exordio legis latoris sui est contentio in tractatu instructio ita nunc in conclusione ponitur quaedam inductio ad observantiam praeceptorum propter utilitates et dampna et primo propter utilitates observantium, 2° propter dampna contempnentium ibi. Et omnis qui audit. In prima tangit primo modum obedientiae. 2° fructum multiplicem quem habet duplicem scilicet primum in confortatione boni ibi. Et assimilabitur. 2° in vitatione mali ibi. descendit pluvia et hoc est quod dicit excludendo omnis quo nullo excluso qui audit aure interiori intelligendo verba mea quae hic locutus sum in aperto et facit ea in affectu caritatis adimplendo Jacobi 1°. estote factores verbi et non auditores tantum assimilabitur viro hic ondit primum fructum ex instructione ad exemplum vel ad virum iustum et hoc in tribus in potentiam quia viro in sapientia quia sapientiae in bonum quia aedificavit domum. Dicit quo assimilabitur viro sapienti id est Christo qui est dei virtus et dei sapientia Corinthiorum 1°. Inunctus est vir perfectus et sapiens qui aedificavit domum suam id est ecclesiam. Proverbiorum 14°. Sapientia aedificavit sibi domum supra petram id est supra se ipsum ad Corinthios 10°. petra autem erat christus. vel viro sapienti id est cuilibet viro iusto in vigore fidei a vigore spei et vigore caritatis. Sapientiae 10. qui regit et vos sapiam ad Corinthios 1°. Ut sapiens architectus fundamentum posuit qui aedificavit domum suam id est conscientiam supra petram id est christum Aggei 1. ascendite ad montem id est in vitae eminentiam. portate ligna id est virtutum opera. aedificate domum id est conscientiam Et descendit pluvia hic subdit alium fructum qui est in vincendo temptationes malum ubi ponit primo temptationum varia. 2° temptationis victoria ibi. Et non cecidit. 3° victoriae causa quia fundata est. In primo tangit primo temptationum numerum. 2° impetum ibi. et irruerunt tangit autem triplicem temptationem id est triplicem persecutionem ad destructionem domus conscientiae in quo significatur universum genus temptationum et bonum ibi. In pluvia intelligitur temptatio carnalis est quia dicitur Et descendit pluvia proverbiorum 27°. Tecta iugiter perstillantia litigiosa mulier Item flumen id est cupiditas mundialis de qua subditur et venerunt flumina Apocalipsis 12°. Misit serpens ex ore suo aquam ut faceret eam trahi a flumine in vento superbia vitae de quo addit Et flaverunt venti Job 21°. nunquam sunt sicut palea sive vetosa vel secundum glossam in pluvia concupiscentia in impulsio. Ideo dicit descendit in flumine potentum persecutio. Ideo dicit venerunt in vento pravi tenoris in flatu. Ideo dicit flaverunt et ascaltu modo est ut sic in pluvia temptatio voluptatis corporis quia tamen molliter guttatim cadit et domum fedat ipsa. Romanorum In absorptione altitudine et pluviam et est hic pluvia temporalium divitiarum deliciarum et honorum. In flumine temptatio adversitatis ipsa. Romanorum Adducet dominus aquas fluminis fortes et hoc flumen est temptationis in rebus per amissionem in corpore per egritudinem in spiritu per tribulationem. In vento temptatio persuasio et est temptatio hic ventus persuasio enim sit per minas hic est ventus turbinis Ezechielis 1°. vel per blanditias hic est ventus austri et Ezechielis 18. vel per suggestiones hic est ventus aquilonis Ecclesiastici 43. Et irruerunt in quo temptationum impetuositas in domum illam id est conscientiam iusti vel ecclesiam dei. Et non cecidit temptationibus succumbendo. Donec enim conscientia in temptatione in clinatur in delectatione cadit in consensu quia sic cadit agitur in malum in ope quia sic cadit in vita in maiori in obstinatione quia sic cadit. Fundata enim erat supra petram id est primo per fidem in firma pietatis. et super hanc petram aedificabo ecclesiam meam Petri 1°. ad Corinthios 1°. fundamentum aliud nemo potest ponere et primo 2° per caritatem ad Ephesios 3°. In caritate radicati et fundati et Ecclesiastici 30. fundamenta eterna super petram.

3°

solidam permanentiam. proverbiorum x. Iustus
quasi fundamentum sempiternum. Et omnis qui
audit verba mea hec et non facit dampnum
contemptum patitur est assimilatus viro stulto 2m
casus peccati 1. Et fuit ruina eius magna
3o. Et omnis qui audit verba mea hec et
de quibus supra dictum est scilicet in monte sermone
et precepta de non irascendo de non concupiscendo
et similibus que magis facienda sunt quam
in ea et ita audienda. quia habet 1a
verba. Ioh xv. Si non venissem et lo-
cutus eis non fuissent peccatum non haberent
et non facit ea ymmo contempnit similis
erit viro stulto id est dyabolo vel cuicumque male
gentili vel iudeo similis in culpa similis in
pena. Qui edificat domum suam super arenam p. 4. 9
fiduciam suam vel spem congeriem in fiducia
et amore terrenorum comparatur quia sicut
sic qui seminat divicias fructum non fa-
cit. Ecclesiastici v. quia fluida sunt transeunt omnia
velud umbra. Sapientie v. quia fluctibus
concussa sic in mundo pressuram Iohannis xvi
Iste arena congregatio malorum est que
in numerum multiplicantur Ecclesiastici 1o Stultorum
infinitus est numerus quia discinditur per dissensiones
primo ad Corinthios xi audio inter vos scissuras
esse quia sicut ad bonorum multiplicationem
Iob xv congregatio ypocrite sterilis et ignis de-
vorabit in perpetuum quia descendit pluvia etc.
sicut pravus cupidus. pluvie primo est mo-
lis ecce blanditie fluvii primo trahere
ecce violentie ventorum primo vexare. ecce
nimie et irruerunt subito impetu et sicut
ipsi domum illam male fundatam et cecidit
per culpam. Ysaie xl. Iuvenes in infirmitate
cadent et facta est ruina eius magna que
ruit usque ad gehennam. proverbiorum xxix. In
multiplicatione impiorum multiplicabuntur scelera
et ruinas eorum iusti videbunt et ve ma-
gna ruina quia sine amenitate dimissa
petra in fide est fundamentum stabilitatis sicut
hic descendit etc. In refugium securitatis
petra erinaciis in lateribus absconsionis
Ysaie 2o Ingredere in petram abscondere
confessam ho a facie timoris domini in locum
quietis Cant. ii. Columba mea in fora-

minibus petre et hoc quo ad contempla-
tivos proverbiorum xxx. Collocat in petra cubile
suum et hoc quo ad activos in specula con-
templationis Exodi xxxiii. Stabis in petra
et videbis posteriora mea psalmista statuit
supra petram pedes meos In rivum ex-
pugnationis primo Regum xiiii. Elegit quinque la-
pides de torrente in solacium desolationis
psalmista dum anxiaretur cor meum in petra
exaltasti me etc. In rivum spiritualis effu-
sionis effudit enim petra tres scilicet aquas
compunctionis Numeri xx. Loquimini ad petram
psalmista percussit petram et devotionis Iob xxix.
petra fundebat michi rivos olei mellis
lacte pregustationis. Deuteronomii xxxii. Ut
sugeret mel de petra primo Corinthiorum x. Bibe-
bant autem de spirituali consequente eos petra.
Et factum est cum consummasset Ihesus verba
Superius a quinto capitulo actum est de legis
latione hic agitur de legislatore confirma-
tione primo quantum ad fidem turbarum. 2o quantum
ad fidem discipulorum capitulo viii. circa primum
medium primo videns autem Ihesus turbas
multas circa se. id est fides autem turbarum per
stultatorum confirmatur per opiniorum divine vir-
tutis primo in verbo 2o in facto capitulo viii.
id est Cum descendisset ad ostendenda virtute
divinam circa in verbo insinuatur primo ex
parte locutionis scilicet consumato. 2m ex parte
audientium scilicet auditoribus id est admirabantur
turbe. 3m ex parte loquentis scilicet potestas id est
docendo id est Erat enim docens etc. 2o Et factum
est cum consummasset Ihesus verba hec similitu-
do quia nichil in perfectis habet hic primo
Ysaie x. consumationem et abreviationem faciet
dominus deus exercituum in medio omnis terre
Admirabantur autem turbe super doctrina
eius quia numquam sic locutus est homo
Iohannis vii. Cuius quidem digne laudare
non possumus admiramur. Erat enim docens
eos sicut habens potestatem quod exponitur multipliciter
primo secundum Crisostomum non neque quasi legis sub
potestate constitutus illos docebat. sed quasi
dominus legis et habens legem in potestate sua
aucthoritate addebat sicut imperator addit

et mutat que vult. Omnis autem doctor scriba
est legis quia nec super lege addere pt
aliquid de suo sensu nec subtrahere aliquid sensum
proprium intelligentem sed hoc tamen predicat quod
habetur in lege non sic de xpo. Cui dominum quandam
quod voluit faciet et sermo eius potestate
plenus est. Est quadruplex sicut potestate habens
ad decendum consilia predicanda scripturam soluendi
enigmata 2° sic potestatem habens preceptis
explanandi obfert secundum legis prestan
tandi scripturam soluendi enigmata 2° sic
potestatem habens infirmos sanandi miracula
faciendi 3° sic potestatem habens impinguendi et
conuertendi corda audientium ad se ps.
vox domini in virtute vox domini in mag
nificentia. 4° sic sicut dicit beda sermo
doctoris in potestate fit cum ea que docet
operatur. Nam monstruosa res est legis
magistrum loqui et manus ociosa. Non sicut scri
be et pharisei qui dicunt et non faciunt Vel
scribe qui tamen ea que sunt in lege
infirmis ad instructionem data tractabat
pharisei qui tamen literam carnaliter corrode
bant scribe enim docebat superficialiter
sed pharisei faciebat in animo cum ad lau
dem hominum. Et apponitur hic cum sermo disti
plis et simonem fecisset et non narratur hic
quod turbis locutus fuisset Unde est quod turbe
admirantur. Ad primo et dicitur eundem
simonem quod marcus et lucas refert. tunc
eundem est licet cum consumasset hec verba
tunc admirate sunt turbe que interfu
isse sermoni non dubitatur. 2° si di
camus duos fuisse simones tunc dicendum est
ad solos discipulos ihesum in tacuumne
morem simonem habuisse et postea ad locum
campestrem qui erat in latere montis
descendisse et eundem simonem turbis
recapitulasse quibusdam tamen intermissis
et sunt velud quasi continuit et tunc quod admonuit
continuit quod hec turbe admirantes intro
ducunt et hoc est quod dicit glosa.

Ca viii

Cum autem descendisset

Cum descendisset ihesus de monte secuti

Sepius inmediate dictum est de confirma
tione fidei turbarum quantum ad auditione
diuine virtutis in verbis hic agitur de eodem
quantum ad auditione diuine virtutis in facto
ubi ondenditur virtus diuina. primo super corporale.
2° super spirituale ibi vespere autem facto et
gitur autem circa ad tamen tertiam virtutem natura
li que operatur ipse in epate et maxime
vigent in venis cuius corruptio vniuer
salis lepra est incipiens a venis et tandem
in cute. Alia animali que viget in cerebro
et operatur in neruis sensum et motum. Tertia
vitali que operatur in corde et calor natural
procedens in arterias ad cuius corruptio
pertinet febris. Secundum hoc agitur hic de cura
tripartita primo de leprosi 2° paralitici de cura
viuose tripartita 2a exemplificant ibi cum
autem introisset capharnaum 3° febricitantis
ibi Et cum venisset ihesus in domum petri.
Prima curatio facta est presentia et verbo. 2a
per verbum tamen. 3a presentia tamen. prima fuit
rogatus ab ipso infirmo. 2a rogatus ab alio
3a rogatus a nullo. et patet ordo sermonis ma
iore difficultate morbi curandi. quia
lepra minus curabilis deinde paralisis ultima
febris. Vel sermonis maiore vniuersitate
lepra enim est morbus vniuersalis subito
et tempore paralisis non subito sed tempore febris
subito sed non tempore. Vel patet ordo horum
miraculorum sed misticum. Nam primo sanat
iudeum leprosum. 2° gentilem seruum 3° so
crum petri quantum ad reliquias iudeorum
primi enim credentes fuerunt de iudeis deinde
gentiles in fine reliquie israel salue
fiant. hoc notatur in officio misse quia
officium incipit in dextra transit ad sinistram
et reddit iterum ad ~~sinistram~~ ad dextram
Sanauit autem primum in ratione vie in
descensu montis. Secundum in processu vie in
introitu ciuitatis. 3um in ratione vie in pleni
tu ad domum symonis. Vel lepra secundum hieronymum
accidia quod spernit. febris est calor in
naturalis quod seruit et sic sanat secundum ordinem
virtutum. Circa curationem leprosi ponit
primo antecedens. 2° concomitantia. ibi Et
credentes ihesus. 3° que ibi Et ait ei

In prima tangit primo tempus curacionis 2o cir-
cumstancias curacionis ibi secute sunt eum 3o peticio-
nem curacionis ibi Et ecce leprosus / omnia exige-
bant miraculum et oportunitas ex parte temporis
unde dicitur cum descendisset autem ihesus de monte
in monte enim docuit apostolos in vallem
descendit ut doceret turbas et sanaret in-
firmos et edificatio turbe inter propter quam
sequelam et edificacionem movebatur ad fa-
ciendum miracula et devocio et instancia ex
parte rogantis unde addit Et ecce leprosus
etc. hic subditur devocio et instancia ex parte
rogantis que ostenditur in tribus scilicet quod accessit
fidelis quo ad vocem / humilis quo ad genu-
flexionem / simplex quo ad corpus totum / et sic
accessit ex toto scilicet primo cum fide cordis
unde dicitur Et ecce leprosus veniens non tam
passibus corporis sed mentis fidei 2o cum humi-
litate corporis unde subdit adorabat
eum Marci primo dicitur genu flexo lucae v.
dicitur procidit in faciem suam que eius humilitatem
indicat 3o cum oracione oris unde sequitur
dicens domine etc. lucae v.o expressius dicitur
rogavit eum dicens / Ubi ista tria concur-
runt nichil negatur adeo scilicet fides ja-
cobi primo postulet in fide nichil he-
sitans humilitas eccli. xxxv.o oracio penetrabit
nubes celum lucae vi.o petite et accipie-
tis. Allegat autem iste leprosus in ihesu
inclinacionem ipsius ad suam peticionem
scilicet equitate bonitate et potestate cum
tu dicis domine adquem scilicet pertinet ex equita-
te subvenire servis suis sap. xii.o
et obsecro quod dominus es deus te parcere facis /
bonitate in hoc quod subditur si vis
cuius enim voluntas est bonitas primo ad
Timotheum ii.o Qui vult omnes homines sal-
vos fieri potenciam in hoc quod addit potes
me unde sap. xii. subest tibi cum volueris
posse / fides quoque leprosi inclinavit potestatem me-
dici humilitas equitatem oracio bonitatem
et non secuta est curatio Et extendens ihesus manum
hic tangitur concomitancia curacionis et primo
modus 2o effectus ibi Et confestim dicit ergo
Et extendens ihesus manum / quod fuit libera-
litatis quod est contra avaros prov. xxxi.o manum
suam aperuit inopi et palmas suas extendit

pauperi. tetigit eum / quod fuit humilitatis
quod est contra superbos qui spernunt tangere
infirmos dicens volo / quod fuit pietatis
quod est contra impudos. mundare / quod fuit
potestatis contra incredulos credis non ut tacta
lepra se curata sed ex quo iussit ut ostenderet
quod non tetigit per lepre curationem fugacione
sed ut solveret legem id est legis cerimonialis so-
la autem voluntas fuit cum curacionis potestas
aut per astantes. ps. omnia quecumque vo-
luit dominus fecit. Sed ambrosius ihesus tan-
quam volens imperat tangit contra manicheum
qui ait xpi huius corpus fantasticum volens
quod est contra fotinum qui dicit xpistum in efficacia
huius voluptatis / sed ipse id est pater per quem imperium
velle vel dicere nichil nisi in re imperat
quod est contra arrium qui ait xpistum esse purum crea-
turam et nichil posse imperare sed exhortari
contra in hoc quod tetigit audit veritatem
humanitatis / In hoc quod dicit volo affectum
efficacie pietatis In hoc quod dixit mundare
virtute potestatis Et confestim mundata est lepra
eius. ps. Quia ipse dixit etc. Nichil
medium inter preceptum eius et opus / hoc festi-
nanter / quia confestim totaliter. quia munda-
ta non tamen diminuta dicitur quia lepra eius
ut augustinus Non statim post descensu demon-
te fecit hoc miraculum / sed post quam symone
in loco campestri turbis fecit sicut
dicit lucae vi.o Iste quidem de ordine miraculorum
nam Matth. cap. 1o lucas cap. iiii.o 2 v.o primo po-
nunt demoniaci curationem 2o socrus petri
a febre liberationem et postea leprosi mundationem
Matthaeus vero non sic. Matthaeus sequitur hic ordi-
ne mistice. Nam ab eis primo ponitur demo-
niaci curatio in signum quod maior est de eius cura
de curatione mentis quam corporis Iste post
mirabilius ut minus quam altius. Item
quia primus peccavit spiritus quam caro, et
mulier quam vir. Iste videtur varietas de lo-
co quia hic dicitur cum descendisset de monte
lucae v.o dicitur cum esset in una civitatum. Et
glossa quod post discessum de monte aliquod
fuit intervalli antequam intraret in ca-
pharnaum et in illo intervallo fuit sana-
tus leprosus quod Matthaeus suo loco ponit

Lucas xvii ... qui leprosi ... dicit ... duos passeres ... et in pace ... duos ... ut ... mortificandi ... sunt ... boni ... duos apertos ... pro quibus ... in morte ... agnus ... in mortalitate ... duos ... in aqua

lucas vero dicit cum esset in una civitate scilicet capharnaum quia ipse illam erat. Item dicitur post simonem immediate procedit ad miracula. Unde secundum Cris. ut verbis precedentibus auctoritatem prestaret ut mirabilis mirabilior appareret in opere. Item quare leprosum primo mundavit. Unde secundum Augustinum ut evidenter appareret novum testamentum in monte datum supra legem esse quae leprosum excludebat non sanabat. alie cause multe ... diffinicionem ... Item tetigit eum videtur quod male quia lex prohibebat ... Item potuit mundare solo verbo ... frustra tetigit. Item eliseus noluit tangere naaman leprosum iiii Reg. v. lex prohibuit tangere leprosum ne tangentes inquinaret. non autem inquinari aliquis potuit qui eam sanavit. Item ut ostenderet quod ... ab hoc ... Item ut ostenderet quod non erat sub lege. Et ait illi ihesus. hic ponitur ... ad comedacionem et primo preceptum occultacionis ut suis miraculis taceret pro manifestatione. scilicet ut se sacerdotibus ostenderet vade. 3o oblacionis munus in lege preceptum offerret. Et offer munus et hoc est. Et ait illi ihesus vide nemini dixeris scilicet miraculum quod factum est. Sed vade ostende te sacerdotibus quorum erat discernere lepram. Unde sicut ... ar- bitrium separabantur ita non sine eorum arbitrio ad consorcium hominum admittebantur. Et offer munus quod precepit moyses levitici xiiii. scilicet duos passeres vivos et ... Io dicitur quod ~~precepit ergo~~ ne contra doctorem legis facere videatur in testimonium illis et cetera i. quia illos si non crediderunt visa miraculo ... in testimonium sit ... si crediderint ... in testimonium illis. vel ut illorum testimonio sanus haberetur. Cris. ... iubet afferri munera ut si postmodum iudex vellet eum expellere diceret eis munera tamquam a mundato suscepistis et quomodo me modo quasi leprosum expellitis. Hic querit. vide nemini dixeris. Unde ad Cor. xii. opera dei revelare et confiteri honorificum est. Tob.... vita sanctus ... ut ostenderet non vulgare

... ut non ... timenda ut nos ... abstinencia ... facit ne lepra possit transire ad medicum. Unde alia secundum Raba. scilicet ... clamor ... quod erat necesse quod simon ... illud quod opere ... alia ... Cris. non simpliciter prohibet ut non alicui diceret sed ut ... se ostendet sacerdoti nemini diceret ne forte si ante aliorum verba ... de eo in verbum audi- ret sacerdotes et ... leprosum ... expellerent eum de templo quasi leprosum non recipientes mundatum. Item si fuit preceptum scilicet tacere quomodo transgressor fuit ille ut dicitur ... quod predicavit ubique. Unde est preceptum obligacionis in quo est ~~preceptum dei~~ voluntas domini dei placencie Exodi xx. honora patrem et matrem. Item preceptum placacionis in quo est volun- tas domini de ... ad actum ut de ab- raham Gen. xxii. Item est preceptum in struccionis in quo est voluntas domini non ad actum sed ad aliquid tale ... nobis docuit ut non divulges bona nostra ad ostentacionem ... iste non fuit transgressor. Item ostende te sacerdotibus vi- ... ad eos cum ipse esset legis dominus et leprosus esset mundatus ... hoc fecit ut ostenderet se posse quod lex non potest. 3o propter miraculi confirmacionem scilicet ut testes essent miraculi. 2o propter ... veritate ut videntes crederent et sal- varentur. 3o propter erudicionem ... quo ... et honoris quo ad sacerdotes. Item et offer munus ... non venit ad evacuandum legalia quo non debuit precipere ea. Unde non debuit pro ... auferri signum ... confirmatum esset ... fuit ... leprosus ... spiritualem infectum et hoc ... ad ... capitalia peccata ... septem ... leprosi. Nam ... in carnis tumore superbia ...

R° 8m

lepra oris ij° paralipomenon xxvi° cumque ele
natum est cor eius orta est lepra in fronte
in confusione pruriendia habet e lepre syone
iiij° regum v° Cum esset ihus in domo symonis
leprosi et madidit avaricia habet e lepra
Gehizi iiij° regum v° In prodestitate accidia
habet e lepra Exodi iiij° cum cum misisset
manum in sinum protulit lepram In prigre
gula habet e lepra viror regum vii in introi-
tu porte iiij° regum vii° In putredine luxuria
habet e lepra marie sororis moysi Numeri
xij° prebe iiij° putredo eius In fetore an-
helitus superbia habet e lepra Job ij°
Per ij° fetor leonis ostendit in leone
qui naturaliter percipit si leona coit cum
alio viro ipsa sagax prius lavat se quam
vadit ad eum et sic decipit leonem sic
de pluribus mundatur aut lepsi. quiequid mundis
ablucione per aquam et signatur contricio unde
iiij° regum v°. Vade est naaman lavare sep-
ties confessione per aquam confessio luce xvij°
Ite ostendite vos sacerdotibus qui du
irent mundati sunt viri sunt separacione
per aquam oculi. Numeri xij° legitur de ma-
ria que fuit eiecta extra vij. diebus a
locoe per quam li. religio ut manus tacta
moysi mundata e in oculo. Exodi iiij°
tactu per que tribulacionem peccato vult hic
vade et hic implicantur septem per condiciones
confessionis. scilicet quod sit primo voluntaria non
extorta i. vade quoniam illos ad quos oportet
venire 2° aperta non ficta i. ostende te
i. tua non aliena accuses Job xxxi°
Si abscondi et 3° propria non aliena ibi
te i. tua non aliena accuses 4° inte-
gra omni non divisa i. sacerdoti singu-
lariter completa non dilata i. offer scilicet
in presenti. 6° satisfactoria non diminuta
i. munus tuum scilicet totum panis in effectu
auditu divini sermonis duos turres in
obstinacia exterioris et interioris constituit
6° olim in sex operibus prohibitis dedit

Cum autem introisset capharnaum.

Post mundacionem leprosi sequitur hic curacio
paralitici scilicet servi centurionis ubi ponitur primo
peticio centurionis pro servo. 2° promissio cura-
cionis apostoli ibi Et ait illi ihus 3° fides
centurionis de promisso ibi Et videns 4°
effectus promissionis in curacione ibi Et dixit
ihus centurioni Infirma tanguntur primo
tempus peticionis. 2° persona petentis i. accessit
3° forma peticionis ibi Domine dicens quod Cum
autem introisset capharnaum secundum augustinum tracto
sermone secundum expressum non est post quantum tempus
intervallum. Capharnaum interpretatur villa
pinguedinis que ad sui custodiam indiget
dirigebat ministeriis accessit ad eum centu-
rio i. quidam gentilis princeps quasi
sub se centum milites habebat tunc enim
terra illa romanis subiecta erat Origenes
processit aligenigena generacione secundum dame-
scenus corde alienus nacione secundum primus
fidei princeps milicie et secundus anglorum
Rogans eum secundum augustinum per seniores iudeorum
quibus viri convenisset et dicens Domine hic
subditur peticionis forma in qua ex
primit potestatem in eo quod petit
i. domine i. in potestatem in eum post petit
iacet in domo magnificat i infirmitate
i. paraliticus angustiam in infirmitate
et male torquetur. dicens quod domine in cuius
potestate est morbus et sanitas mors et
vita primo regum ij° dominus mortificat et
vivificat. puer meus. curialiter loquitur
servum nominans puerum ab etate vel fa-
miliaritate pocius quam condicione contra
superbos qui famulos dedignantur iacet
in domo scilicet non potest venire ad ecclesiam
dicens in domo quod in hiis nos duos qui
expellunt infirmos de domo sua et mit-
tunt ad hospitale primo regum xxx°
dereliquit me dominus meus quia egrotare
re cepi et non levit infirmus secundum paraliticus
paralisis dicitur apa quod e vera lisis solucio
quasi resolucio membrorum. Et male
torquetur. Crisostomus Infirmitate cum expo
suit secundum remedium sanitatis in penitenciam.

nue eius dimisit. Et ait illi ihesus hic ponitur
dicitur promissio curacionis in xpo ubi impli
cantur in xpo tria diuinitatis sublimitas
ego. sublimitatis humilitas veniam humili
tas utilitas et curabo eum. Beda qui ad
seruulum filium reguli ire renuit ne diuicias
honorare uideretur. Ad seruum vadit ne ser
uilem condicionem spreuisse putaretur. Gregorius
In hoc superbia nostra retunditur qui in homi
nibus non naturam qua ad ymaginem dei sunt facti sed
honores et diuicias ueneramur. Et respondens
hic 3º subditur fides centurionis ubi ponitur
primo fidelis centurionis premissa responsio
2º fidei eius commendacio ibi uidelicet audiens
autem illud miratus est. 3º supplicata accessione
conuersionis gencium ad fidem predicacio ibi dico autem
vobis quod multi. Primo ponitur 3ª primo centurionis
humilitas in professione sue indignitatis
2º fides in confessione diuine potestatis ibi sed
tantum dic verbo. 3º prudencia in efficacia per
suasionis ibi nam et ego homo sum. Dicitur ergo
Et videns centurio scilicet per nuncium cum non dum
esset conuersus lege ad domo sua sicut videtur
luce. 7. vel forte per se ipsum dixit domine non sum
dignus propter gentilitatis vite conuersacionem vel habe
bat ydolorum picturam que forte adhuc habe
bat in domo et non timebat offendere xpistum
quem credebat verum deum esse. sicut Jeronimus ut
intres sub tectum meum. non dicit pallacium
non domos licet princeps esset sed tectum
pro humilitate sui et consideracione magnitudinis
xpisti. Augustinus dicendo se indignum prestitit se
dignum. non in ~~…~~ parietes sed in ~~…~~ cor
xpistus intraret Ita debet dicere miser
homo deo domine non sum dignus propter tan
tam fragilitatem nostram. Johannes primo cuius non sum di
gnus soluere corrigiam calciamenti. propter feditatem culpe
luce xvº pater peccaui in celum et coram te et iam
non sum dignus vocari filius tuus. Item propter multi
plicitatem miserie Job xiiijº homo natus
de muliere breui viuens tempore repletur multis
miserijs est ut intres sub tectum tam an
gustum tam immundum tam ruinosum. Sed
dic tantum verbo et sanabitur puer meus. Nescio
ubi legatur gentilis iste cum ipse dicit
esse sicut Beda magna fides quod

dixit credidit esse facere. Dicit ergo verbo per
omnia credit omnia per ipsum facta sunt. Verbo portans omnia
reguntur ad hebreos primo portans omnia
verbo. Verbo per quod omnia sanantur. psalmista misit
verbum suum et sanauit eos. Nam et ego hic lxx
subditur centurionis prudencia in efficacia per
suasionis ubi ondit amiorem quod verbo
posset sanare et ero talis potius debet
fieri verbum dei qui homines domini cui
subiecti. sed verum non sic qui sum homo
non deus subiectus et non dominus summus.
et hoc est quod dicit dicit ergo tantum verbo et fiet. Nam lxx
et ego sum homo et ille vere fragilis quia
homo vanitati similis est. Sub potestate lxx
constitutus habens sub me milites et istud
fortune munera. et dico huic vade et va
dit. quantum ad negocium implendum in ab
sencia. et alio et est antiqua commendacio i.
alij veni et venit quantum ad officium imple
dum in presencia. et seruo meo fac et facit. Sed
ergo iste fragilitate nostre quia homo condicionem
fortune quia sub potestate latitudinem potes
tatis et quantum ad eos qui sunt libere
condicionis quia milites. et quantum ad eos
qui sunt seruiles quia seruos et ex hijs con
cludit quod si ego tamen verbum vadit alius
venit multo plus sic Jeronimus deus et dominus.
dicat infirmitati vade et vadit et sani
tati veni et veniet. et paralitico fac hoc
et faciat. sed iste qui erat princeps secularis
et gentilis qui tot habuit milites et seruos
de unico tamen infirmatem solicitus fuit
quod de prelatis nostris qui multos habent infirmos
nec tamen nullum curant. Audiens autem ihesus lxx
hic ponitur fidei centurionis commendacio a domino
ubi ponitur in duo primo signum admira
cionis. et sequitur secundo hoc 3. audiens autem
ihesus scilicet quod sub velamento carnis cogno
uisset centurio excellentissimam maiestatem diu
initatis est et admodum miratus sequitur.
et sequitur secundo fidei centurionis approba
cio in ex ponendo. Amen dico vobis
non inueni in israel. i. in populo israelitico tantam
fidem a tam fidei signum. vel tantam fidem
facilitatem scilicet in credendo. Dico autem vobis lxx
hic secundo acceptata in fide huius gentilis
predicat ~~…~~ domini conuersionem gencium. primo ergo

predicatur: quasi gentilium. 2º ex opposito rep-
robatio iudeorum. i. filii autem regni ei-
cientur. Ubi primo notatur. quarto sc. quasi corporum in-
mensitas quia multi. diuersitas quia ab
oriente et occidente glo. i. ex omni parte ve-
nient ad fidem. ysa. lx. filii tui de longe
venient etc. et recumbent i. feliciter requiescent
cum abraham ysaac et iacob in regno dei
luc. xii. faciet illos discumbere. filii autem
regni i. iudei in quibus regnabat deus vel
regni ratione vel electione promissionum vel
conseruatione sui vel reputatione / vel eici-
entur in tenebras exteriores quia sicut
interiores. ygg. interiores tenebre ceci-
tas mentis exteriores eterna dap-
nacionis i. ibi erit fletus et stridor dentium
Rabanus fletus de ardore et stridor den-
tium de frigore solet oriri Job xxiiii
Ad nimium calorem transiet ab aquis ni[vium]
Tres reprobi debent tenebre primum in ordinatam
inuisibiles / fletus primum in ordinatam con-
bustibiles / stridor dentium primum in ordinatam
venabiles inuisibiles et est argumentum contra he-
reticos de resurrectione corporum nam fletus et stri-
dor dentium per instrumenta corporis fiunt. Et
dixit ihesus centurioni hic ponitur executio
curationis ubi dominus primo dat fiduciam in
petitionis. 2º audit intus postulatis i.
Et sicut credidisti. 3º sequitur effectus cura-
tionis i. Et sanatus est. Et hoc est quod
dixit ihesus centurioni i. rogatibus precaude
vel iste qui prius affuit vade i. petiuere re-
uertens et sicut credidisti fiat tibi. Rabanus
fidei merito centurionis impetrasse salutem pueri.
ut fides valeret magis meos accrescet quo
perficeret quecumque vellet per illam impetrasse
se posse et sanatus est puer non solum sed
puer ex illa hora sc. qua dixit dominus fiat
tibi. Cris. non curare sed in opinate hoc
fecit et in momento temporis virtute audit Queritur
accessit ad eum centurio quod luc. vii. dicit quod mi-
sit ad eum seniores. Respondet aug. cris. primo
accessit et si non per se tamen per amicos satisfecit aut
amore fit etc. accessit et si non corporaliter
tamen spiritualiter sc. per fidem per quam accedit ad eum
et illuminari etc. 3º forte utrumque fecit et
misit et venit sed senioribus tamquam fami-
liaribus tamen suum commisit. Item puer meus

iacet in domo Queritur cur non fecit eum apta-
re sicut illi cap. 1º qui submiserunt paraliticum
per tectum. Respondet sed Cris. maior fuit fides huius
quam illorum. credidit enim quod absens posset
eum curare. Item ego veniam et curabo eum
Queritur ad quid promisit venire cum etiam in absen-
tia curauit eum. Respondet sed Cris. ut excitaret
fidem centurionis et diceret domine non sum dig-
nus etc. Item ut nos doceat non magis nos at-
tollere et contempnere medicos in hoc confu-
ditur auaricia medicorum qui ad pauperes
ire nolunt de quibus nichil habere sperant sed
ad diuites currunt. Item dic verbo queritur
quare hoc dixit cum sufficeret et sine verbo curare
et hoc enim videtur male credere. Respondet hoc
dixit non ex infidelitate sed ex discretione sed
ut alii scirent quod apud curatus esset et ad
fidem per eos prouocaret. Item miratus est
contra admiratio est suspensio animi affectus
ex rerum nouitate prius incognita proue-
niens sed hoc non conuenit christo. Respondet sed Raba-
nus tales motus cum de deo dicuntur non
perturbati sunt signa sed docentis magistri phi.
enim scilicet mirandum esse nobis in talibus. Item
non inueni tantam fidem in israel contra maior
videtur esse in abraham et beata virgine et apostolis
Respondet ad primum de abraham secundum Cris. loquitur
de presentibus non de omnibus retro preteritis
et prophetis. nisi forte in ratione fides-
... ut fiat comparatio ad
figuratum non figurans ad figuras ro dicat
non inueni quia in partibus prius ... ad 2
de beata virgine et apostolis dicendum quod excluduntur
illi ad quos loquebatur. sicut dominus meus est
in hac domo excludendo eos ad quos loquitur
vel fides dicitur magna multa sc. quo ad cogni-
tionem credendorum ad circumstantiam alicuius in fide
quo ad deuotionem quo ad confessionem laudis
christi ut hic. Item queritur Cris. quare non lau-
datur leprosus in fide qui dixit Si vis
potes me etc. sicut iste qui petiit tamen
Respondet quia leprosus in lege et prophetis instructus
erat centurio non in medicis sermone sapiens
plus laudatur rusticus quam in magistris philosophis
et puer si aliquid dixit sapienter laudatur
ubi perfectior non auditur. Item cum abraham
ysaac et iacob queritur quare hii tres spe-
cialiter nominantur. Respondet quia isti specialiter

fca est pmissio de cui pmissionis ppetuam
sig^a pma bonorum. Ite h. Cris pthiarchas
laudat contra manicheos qui non recipiunt ve-
tus testamentum. Ite fletus et stridor dentium
queritur utrum iste fletus est corporalis quia stri-
dor est corporalis ex quo est dentium et tunc
illa pena sit eterna. Et lacrimarum effu-
sio corporalis que excedent lacrime quantitatem
totius maris. Ro in fletu corporali pnt
duo considerari scilicet lacrimarum resolutio que
tunc non erit quia tunc cessante motu celi
nulla erit corporalis alteratio vel corruptio
et potest aliud est capitis et oculorum turbatio
et obumbratio et erit i. ad obiectum dicitur
quod stridor illam inportat resolutionem. Ite
multi ab oriente. Orig. in isto fides gen-
tium figuratur que venit ab oriente quia in
uma in magis qui primi crediderunt et
centurio dicitur primicie gentium quia primus cre-
didit a nullo edoctus nisi a se ipso. Ma-
gi vero et si primo crediderunt edocti tamen pphetibus
Balaam et pindicium ~~stelle~~ nove stelle
Spud. per paliticum signatur peccator et spalit
attidiosus per fratrem ... intellectus vel pu-
er qui ante seculum omni stultissimus et pu-
er. Ideo pater ad Corinthios. Nolite pueri
effici spiritibus 2o per pusitate vel affectus i.
iacet quia multi et non multi puer ideo
Theo. Jacuerunt intra senex et puer
3o per in abilitatem operandi vel affectus ibi
paliticus impalitus est eum in mobilitatio
spus et motus corporis xvo fiat in mobi-
les quasi lapis 4o per corruptionem vel
proximorum i. in domo. Corpus enim mor-
tuum cito corrumpitur si diu iacet in domo
Amos vio. Si relicti fuerint decem viri
in domo una et ipsi morientur. 7o ppter
amplietatem vel desfus i. Et male torquetur
desidia enim accidit pigrorum sicut autem
dominus veniens ad eum suffragatiter multos
scorum curavit aut dominus tres paliticos
qui iacebat cum multitudine lagbeam.
Joh 1o alium qui iacebat in grabato
Infra xo alium qui fuit centurio
de quo hic dicitur per primum signatur male ~~pecca-~~
~~tores~~ retinentes per 2m male expendentes
per 3m male acquirentes qui etiam iac-

ent in nudis acquirunt. Et cum venisset

Et cum venisset ihesus

Hic agitur de 3o miraculo scilicet de curatione mu-
lieris febricitantis ut nulla condicio sexus
abscondat se a gratia dei ...indens et
gentilibus viri et mulieres curati sunt. Ubi
tanguntur primo curationis locus 2o modus
i. Vidit socrum 3o effectus i. Et dimisit
eam. Modus describitur in duobus primo in
aspectu compassionis quia vidit iacentem
et febricitantem 2o tactu gratis i. et teti-
git. Dicitur go Et cum venisset ihesus domum
petri h Cris acceptus cibum dimittebat
eum ad discipulos corporalis eos et do-
cens humilia. Cris Ex cogito quales
erant domus piscatorum nec tamen dedignatur
dominus sub vilia tigna illorum intrare
docens humilitatem. Vidit oculo compassionis
socrum eius i. matrem uxoris eius ia-
centem ex debilitate virtutis et febricitantem
ex acerbitate infirmitatis unde Luce
iiio quod tenebatur magnis febribus et teti-
git manum eius scilicet ad levandum eam
mirabilis est medicus qui ad pul-
sus tactum sanaret infirmum Luce iiio
dicitur quod stans super illam imperavit febri i.
iuxta illam stans go vidit ad compa-
ciendum stabat ad curandum tetigit ad le-
vandum et dimisit hic subditur curationis
effectus ubi tanguntur primo febricitantis
curatio 2o curationis manifestatio
quia surrexit et ministravit dicitur go et
dimisit eam febris quod fuit magis et
surrexit quod fuit maius et ministrabat
eis quod fuit maximum. Beda naturale
est febricitantibus incipiente sanitate
lassescere et molestiam egritudinis sentire
sed sanitas que dominio imperio datur
tota simul redit et in eo robore firmat
ut ad interioribus suis continuo ministrare suf-
ficiat quod non facit ars medicine.
Ite queritur cum miracula que sequuntur
facta sunt ante sermone domini in monte scilicet
dicitur Luce iiio et Ma 1o videtur quod Matheus

Luc

Luc

Luc

Luc

...

Ru. in hoc ap. sequitur. ordinem legispla-
tionis sive misti ut prius dictum lep 2 p9
ea consuetr. Item queritur quare petrus
non citius duxit dominum ad domum sua
ut sibi in cibet magis cumre de sibila
ul cum centurioni ad sua R. ppt reve-
renciam domini que nichil ignorare cre-
debat 2 omnia disponere put oporteret
Item ppt utilitatem proximi noluit eum cura-
tionem aliorum impedire ul sic dicam quod
petrus tunc sociam suam nesciebat tunc
socrum suam egrotare. Item in domum petri
quia Johannes primo dicit petrus fuisse de be-
thsayda quod domus eius non erat in caphar
naum sed quod est quod dicit hic. Et quod dicitur
in domum simonis 2 andree lo dicimus quod
domum habebat in capharnaum petrus et
andreas quia piscatores erant 2 ibi
residebant in madina. Item manum eius
quod sine ex... tangendi mulierem non
permisit se tangi a maria magdalena in
in monibus eius. Johannes xx. unde quod
nimium modo debuit. Ruo quod verbis
curat solum quod manu vel contendit quod
corpus facit in die ducens medicinam sic
ait Crisostomus ul melius manum tangens adle-
vandum eam. Spiritualiter petrus febricitans
est cum concupiscencia quod potest esse exposita
in illud prima Johannis ii. omne quod est
in mundo etc. Et sic homines exposite febre
queda ex corrupcione in spiritibus alia ex
corrupcione in humoribus 3a ex corrupcione
in membris in omnibus est calor in ordinatus
cursum supergrediens naturam / sic etiam facit super-
bia de qua ps super cecidit ignis 2 non
viderunt solem 2a cupiditas de qua
Job xxxi. ignis est usque ad consumacionem
3a avaricia de qua ecc. xxiii. anima
calida quasi ignis ardebit donec cineres
Christus videt per graciam illuminare inspirat
per graciam iustificantem tangit manum per
graciam iuvantem 2o dimittit febris
in contricione surgit similiter confessione
ministrat in satisfactione. Sic quod per
lepram culpa originalis per paraliticum culpa
actualis in obmittendo per febrem cul-
pa actualis in committendo. Vespere

Aut sero secundus cursus est domini virtus su-
per corporale hic ostenditur super spirituale 2 primo super
spiritum angelicum / 2o super spiritum humanum ibi et
omnes male. 3o ostenditur sermone prophetico completum
per hoc ad impletum. ibi. Ut ad impleretur
Dicit quod vespere aute sero luce in. cu iam
occubuisset obtulerunt turbe multos demonia
habentes i. vexatos a demonibus ante adventum
Christi maior potestas permissa erat dyabolo vexan-
tur mundus habundavit demoniacis sed post Christi
eiecta est potestas eius. Johannes xii. nunc princeps
huius mundi eicietur foras 2 eiiciebat spiritus vo
pro ab increpacione tua fugiet / Ecce quod
devocio turbarum ex tribus primo ex temporis
tranquilitate quia non cessant ... vespere
quod competit misso labor in urbana omnis melo-
die sed ad vesperam durant qui sol occubuit
quando homines curis in tenebris moritur ut fructu
multa afferunt. 2o ex fidei devocione quia
obtulerunt 3o ex proximi compassione quia
multos demonia habentes 2 omnes male ha-
bentes curavit proprio predicabat spiritu aliquis isti
proponit ad implendum consecutive non causaliter quod
dicitur est per ysaiam prophetam dicit ysaia. l. iii. Ipse infir-
mitates nostras portavit etc. sed ut nobis
auferret sequitur de ordine huius miraculi
ad pedem Rom. ut absoluet ora phariseorum
ne dicerent in principe demoniorum hec
fecisse. Ideo statim ostenditur virtus eius
super demones Ruo ut magis ostendat po-
tenciam super potenciores. Item ut reprimat
vitare predicacionis. Item infirmitates 2
egrotaciones. Unde alterum superfluere
Ruo infirmitatum acceptio refertur ad sus-
cepcionem passibilitatis erga carnem portacio
ad tollerenciam passionis sed sine hoc non
fuit ad propositum. Ruo ymo amanovi
quia si infirmitates spirituales destruxit.
paciendo multo plus corporales potest destru-
ere imperando. quod dicit si potest manibus 2 minus
ista auferre non dicit sibi habere. quod ymo
sibi habuit preter culpa 2 ignorancia. Ro
non sibi a. non pro culpa sua Spiritualiter per
lepram culpa originalis per paraliticum
culpa obmissionis per febrem culpa commis-
sionis per de Christo vexatorem demoniacorum
culpa erroris // Sequitur. Videns

Videns autem ihesus turbas

Supra posuit pertinentia ad confirmacionem turbarum hic ponit pertinentia ad confirmacionem discipulorum. Ubi tangitur duplex eorum vocatio prima a statu iusticie ad statum perfectionis et hoc secundum probacionem discipuli volentis sepelire patrem suum. 2a a statu ~~iusticie ad statum perfectionis~~ culpe ad statum equitatis. Hic autem sequitur. Probacionem ante significabat precederat predicacio istorum versuum. Et cum transisset inde ihesus vidit hominem etc. Iterum secundum primo ponitur vocacio 2o vocationis confirmacio. Et accedente eo scriba etc. 2am vocationem confirmat per miracula. Sed differunt miracula hec et illa quia hec prima sunt ordinata ad reverenciam maiestatis ne discipuli superbiant. Illa ad amorem bonitatis ne desperent. In prima vocatione duo impedimenta retractancia removentur. Primo presumptionis intencionis in repulsione scribe. Secundo tepiditatis dum ingeritur 2o in dilatacione electionis in vocatione discipuli propter sepulturam patris sequi dominum retardantis. Alius autem de discipulis. Iterum primo primo iussio discipulos a turbis sequestrantis 2o presumptio scribe sociis eius se ingerentis. Et accedens unus. 3o presumptio dum eum repellentis. Et dixit ei ihesus. Dicit ergo. Videns autem ihesus turbas multas circum se iussit ire trans fretum i. trans mare quod dicebatur stagnum genezareth. Hec iussio dicitur facta 3a die a curacione socrus petri. Nam die 2a intravit in desertum ut dicitur 4o et luce 4o. Deinde alia die iussit discipulos ire trans fretum ut sequestraret eos a turbis. Hec est causa ut ait glosa. Alia causa competit quia misterio nam turbe sunt multitudine que turbat animam ex omni parte. Sed dicitur terminus se et abstraheri nese ad meliora extendat a posteriori ne posteriora retollat. Adeptis ne desideret eterna in sinistris ne timeat supplicia et accedens etc. Caput 2am ordo scribe i. legisperitus ait illi. Sed Crisostomus duplicia de causa volebat sequi Christum. Causa lucri temporalis et iactancie humane dum tempore ... fecerit gabaonitarum qui in prosperitate

iste volunt in re federis cum eis Josue vero. Magister dicens non dicit quia cum descendi non sumpsi venit sequar te quocumque ieris. Crisostomus vide quantus timor non dicitur. Se estimat cum turba deinde Iste putabat se ~~ex~~ pecuniosum ex miraculis et ideo sequi volebat. Unde et repulsus est. Adverte et dixit ei ihesus. Hic subditur autem repulsio a Domino qui ad eius intentionem respondet insinuans detestandam primo eius fraudulenciam sub typo vulpis. 2o eius ~~iactanciam~~ iactanciam sub typo volucris. 3o eius avaricia ex comparacione istorum ad paupertatem filii hominis. Et hoc est et dixit illi ihesus. Vulpes foveas habent ad quiescendum et rapinas abscondendum et latitandum et volucres celi nidos ad quos ascendunt et confugiunt. Filius autem hominis i. virginis apte misterio de nominat generis sui gloriantes de genere suo. Non habet ubi caput suum reclinet i. modicam habitaculum ubi reclinet in te q. d. Tua intentio est me sequi propter pecuniam sed vana est quia ita pauper sum ut nec hospicium proprium habeam. Audita autem tanta paupertate substinuit amplius dum Crisostomus vero autem respondeat sequar te pauperem hoc enim dicit finita concessisset. Augustinus hic quem fructum videbat cum dolosa simulatione tenebrosum et ventosa elatione iactatum non habere locum habitabilem ubi dicebat se inclinate ... quia in discipulatu christi non illius gloriam sed sua gloriam requirebat. Alius autem de discipulis. Hic removetur impedimentum retardans ubi ponitur primo retardacio ex parte discipuli 2o ad melius exhortacio ex parte christi i. Ihesus autem ait illi dicens ergo alius autem non tamen primo quam moritur et in vocatione Jo. tamen sive vel dicitur scribarum et discipulum. Ille negrum vocat hic dum confitetur. Ille propter predicationes ~~actiones~~ accessit. Iste ad sepeliendum patrem non desiderat iste secuturus se quocumque ierit promittit non magrum querens sed ex magro lucrum. De discipulis eius

sed fuerunt quia non dum erant. dicit illi quod
est reverentie permitte me quod est obedientie. ex
quo patet quod iste videtur fuit scolaris se
ingessit primo et sepelire patrem meum
quod est opus misericordie. Rabanus non discipula-
tum respuit sed completa prius pietate filii fre-
re parentis liberior tunc sequi desiderat
sicut Eliseus vocante se Elya 3o Regum xix.
osculer oro te patrem meum et matrem meam
et sic sequar te. Ihesus autem ait illi nolo
retro respicere. Sequere me ne obstante pa-
rentis pietas tui. quasi dicat non est dimittendum
cedere minus bonum maiori preponere et di-
mitte mortuos morte culpe sepelire
mortuos morte nature suos sibi astrictos
vinculo propinquitatis vel nature. Et est argumentum
contra excusantes se de ingressu religionis
propter curam parentum. Item contra procrastinantes
[?] cum presepulturam voluit retardari quod
ex predicatione divina. Item ne forte ex
tactu mortui contaminaretur et ab amicis
retraheretur. Luc. ix. addit. Tu autem
vade et annuncia regnum dei. sed quantum
quare non permisit dominus eum cum Thobias
laudetur de sepultura mortuorum. Unde
sed Cris. alius in loco dixit sequar
te hic etiam statim vero petens non sinitur
recedere quia alii erant qui sepelirent
et hic amagis utiles recedere non expe-
diebat. Et ascendente eo in naviculam
subdit hic vocationis confirmationem per mira-
culum ostensam ad reverentiam summe ma-
iestatis deitatis manifestandam. potestas divina patet
super creaturam sive corporalem et hoc in se-
datione maris. 2o super creaturam sive spiri-
tualem et hoc in eiectione demonis ibi
Et cum venisset trans fretum. 3o super creaturam
corporalem [?] et hoc in sanatione pa-
ralitici ix capitulo. In prima agitur primo de tempe-
state maris. 2o de sedatione tempestatis
ibi Tunc surgens imperavit. 3o de admi-
ratione sedationis ibi porro homines.
In prima tangitur primo discipulorum ex-
periencia in mari navigatio. 2o maris
conturbatio ibi Et ecce motus. 3o na-
vigantium trepidatio ibi Et accesserunt ad
eum. 4o trepidationis increpatio ibi
Et dicit eis quid timidi. In prima

3a primo ex parte negocii dispensacione cum
dicit Et ascendente eo intellige ut do-
ctrine et mari appareat multa enim mira-
cula fecerat in terra ideo transit ad mare ut
faciat ibi. 2o ex parte humilitate cum sub-
dit in naviculam. nunquam legitur ascendisse
in navem mercatorum vel piratarum vel in
cortinatam sed piscatorum Luce v. ascendens
in unam navem que erat Simonis. 3o ex
parte discipulorum fidelitate cum addit secuti
sunt eum discipuli eius Luce xiiii. Qui
non baiulat crucem suam et sequitur me non potest
meus esse discipulus etc. Et ecce motus
magnus. Hic subditur maris turbatio
horrenda propter tria primo propter tantum motum
freti. unde dicit Et ecce motus magnus

Et ecce motus mag[nus]

Non naturaliter sed imperio Christi [?] quia gene-
rabatur profundum maris magnus ut magis
appareret miraculum factus est in mari id est
in stagno Genezareth. 2o propter imminen-
tiam naufragii unde subdit ibi ita ut
navicula operiretur sed non dicit operiretur
non submergeretur quia navicula potest con-
cuti potest sed submergi non potest. cuius figura
fuit in archa Noe Gen. vii. 3o propter
defectum remedii unde addit ipse vero
dormiebat [?] quasi dicat dormit quamvis
dormivit. ps. Ecce non dormitabit neque
dormiet dormit quo ad corpus sed vigilavit
deitate. Cant. v. Ego dormio et cor
meum vigilat. Et accesserunt hic ostenditur
discipulorum trepidatio et hoc in tribus
que fecerunt quia accesserunt affectibus
excitaverunt clamoribus oraverunt precibus
et hoc est et accesserunt ad eum discipuli eius
sed non tam passibus corporis quam affectibus
mentis ad Hebreos iiiio. Adeamus cum
fiducia ad thronum gratie etc. et suscitaverunt
eum cum fiducia evigilando cum clamoribus
ps. Exurge quare obdormis domine
et dicentes de precibus domine salva
allegant potentiam sed qui potes ex-
ponunt sua indigentiam cum dicunt perimus
sed in eo quod pene vel ex parte timemus

ps Salui me fac deus qm intraverunt aq
ꝯ Raban⁹ o dulces o blanda discipuli salua
tore vobiscum sedens et pericula timetis ecce vita
vobiscum est et de morte solliciti estis. et
ideo ex° dixerunt fuit salua nos fiducie
quia periclis fuit pusillanimitas. ex° sustitua
runt infidelis. ꝑꝑ quod sequitur increpa
cio et dixit eis Quid timidi estis mo
dice fidei. Redarguit eos in eis duo scilicet
pusillanimitatem et fidei modicitatem. quod fuit
multum reprehensibile in discipulis xpi. ps:
Trepidaverunt timore ubi non erat timor.
Tunc surgens hic de tempestate maris hic
subditur de sedatione tempestatis. ubi tangitur
primo causa. 2° effectum. i. 2 sequitur est. Tunc
post pres discipulorum. hic comp. imperavit
scilicet pericula ventis. q. impetui ipsorum et
mari. q. in undacionem fluctuum. ps dixit
et stetit spiritus procelle. et facta est tranquilli
tas quia post tempestatem tranquillum
facit ad thesalo. in° magna in mari.
quia et de pietate magna processit et tota
liter magna magna pietas accessit. ps
Tu dominaris potestati maris motum autem ꝯ proce
ro homines hic 3° subdit admiracionem
potestatis causate et primo quantum ad actum
cordis. 2° quantum ad actum oris i. dicentes
dr. ps mirati sunt quippe quia facit ma
gna et inscrutabilia et mirabilia absque
numero Job primo homines dr. Jo. non di
scipuli sed naute et ceteri qui erant in navi
dicentes qualis est hic. Cris. sompnus
hominem tranquillitas deum ondebat. Jo
dicunt qualis est hic quia sicut homo
dormit sicut deus mirabilia facit. tu q°
admiratur et hominem ~~imperante~~ dormiente
et deum imperantem et creaturam obedientem
in addit quia venti et mare obediunt
ei Et plures huiusmodi eius sicut fluctus
venti. hic queritur secuti sunt eum discipuli
Cris. quare non sunt secute tibi ut in to
curso earum fieret hoc miraculum. Secundo in
occasione predictorum miraculorum turbas per
misit adire ubi autem timor i. furo
est adiectus herbis turbas assumpsit. Item

ipse dormiebat queritur quare hoc fecit
Secundo ꝑꝑ tria ut discipulorum fidem probaret
ad oracionem excitaret et sic potenciam on
deret in dormiendo deum humanitatem de
monstraret. In miraculis enim xpus semper
aliquid ponit ad ondendam veritatem humani
tatis et ad ondendam veritatem ~~humanitatis~~
divinitatis Item super illud secuti sunt eum
discipuli glo. ut infirmi. q. Raban et
origenes. Secuti sunt discipuli non imbe
cilles sed firmi. Responsio firmi erant ad sequen
dum sed non ad pericula sustinendum sine timore
Item modice fidei contra alit in. nec dum
habetis fidem. Responsio non dum habebant ex toto
vel modica quo ad certitudinem sed non dum quo
ad fervorem. Item quare increpatur tunc
timere in periculis sit naturale. Item quod sic evan
nerit nove fidei fuit. Responsio arguitur
de timore non in quantum communis sed in quantum
ex fidei hesitacione procedit. dicitur. enim hic
dubitabat de potestate divina quod non pos
set tum dormiens quantum vigilans ut tum
in mari quantum in terra. Ad aliud patet responsio
orare fuit fidei non excitare. Item super
illud mirati sunt glo. non discipuli q.
plus dubitaverunt et timuerunt q°. et mira
ri poterunt. Secundo omnes mirati sunt et
naute et homines qui erant in littore
et discipuli. sed non tum discipuli quantum alii
Item super illud imperavit ventis et mari.
glo. cui imperat imperanti sentit q. ista
sunt in anima q° insensibilia nec re
ceptiva verbi. Secundo non sunt sensibilia proprie
sed sic loquitur quia sunt obediencia divine
voluptati ac verbo ac si sentiret. dicit
tamen ad cautelam imperavit ut non excasu sed
dei imperio sedata illa fore credatur. Item
cum imperio conviatus est deus ut non illusio
ne demonis sed plene potestatis hoc fieri
ondet. Spiritualiter navicula potest dici ecl
ecclesiam et qua ascendit ihesus proregimini
et gubernacioni discipuli sunt eius vicarii
vel navicula est penitencia qua as
cendit ihesus per iustificacionem. discipuli se
quentes gratuite virtutes. Item ascendens
mare mundus. ps hoc mare magnum
ꝯ motus magnus est ꝑsecucio multiplex

tius causa est triplex impulsus ventorum
hec est temptacio adversa. Iob primo venti
vehementes irruit angulos domus. tur-
bato mari hec est temptacio carnis. de to
moto tempestas hec est temptacio carnis
venter j° filii accedes servitute dei sta i
iusticia et timore etc. vn suscitandus est a
nobis deus crebris et devotis precibus. pro
veni adliberandum nos etc. Qualis est
est hic triplice descripcione legitur quorum scilicet
quis qualis quantus. quis quia de
primo luce v° Quis est hic qui peccata di-
mittit. ad quas triplex potest dari responsio
vna in designacione potencie Ioh. j°
hic est qui baptizat in spiritu sancto. alia in
designacione sapiencie. Baruch iij°. hic est
deus noster et non estimabitur alius adversus
eum hic advenit Exce v° 3a in designa-
cione clemencie prima Iohannis v°. hic est qui
venit per aquam et sanguinem christus ihesus et
de his tribus Iohannis j°. hic est filius dei
et ita potens sapiens et clemens qualis erit
de condicione ut hic qualis est hic. ii
ad quod triplex potest dari responsio primo
speciosus Cant. v°. qualis est dilectus
meus ex se dilectus meus candidus et ru.
et est dilectus graciosus ad Ebre. vij. talis
decebat ut esset nobis pontifex sanctus
in se virtuosus ut h. primo ad cor. xv°. qualis
celestis tales tales et terrestris etc. quantus
erit de magnitudine ad Hebr. vij°. In tuenim
erit quantus sit hic ad quod triplex responsio ..
altior omnibus sublimitate. psalmus excelsus
super omnes gentes deus et super celos gloria eius
latior omnibus immensitate pro dualitate anima
usque ad mare etc. longior omnibus eternitate
Exodi xv°. deus regnabit in eternum et ultra
etc. de his tribus Iob xj°. excelsior celo etc.

Et cum venisset trans fre

posito miraculo in quo ostenditur diuina vir-
tus super creaturam spiritualem scilicet in eieccione demonis
est quod miraculum ponitur primo antece-
dencia 2° concomitancia ibi Et ecce clamauerunt
3° subsequencia ibi Et ecce magnus impetus.
antecedencia ponuntur tria tempus locus et personarum
status. Tempus cum dicitur Et cum venisset trans
fretum i. ultra stagnum genezareth. locus cum
subditur genezareth. Gerasa urbs ara-
bie trans iordanem iuxta montem galaad. In
quo laban comprehendit Iacob Gen. xxxj°
non longe a stagno predicto in quo porcos
precipitati sunt occurrerunt ei hic describitur
personarum status primo ab agitacione. quia
demoniaci. 2° ab habitacione quia in monumentis
3° ab actione quia senientes 4° ab
affectione quia ita ut nemo etc. 9° occurrit
ei i. v°. duo habentes demonia scilicet legiones
que continet sex milia sexingenta lx sex
ut v°. Quod nomen tibi est legio exeuntes
de monumentis adlitteram ysay. lxv°. habita-
bant in sepulchris et delubris nocturnis
sevi nimis quia et in se et in alios senie-
tes. ita ut nemo posset transire per viam illam
hoc enim intendunt senientes in viis deceret
nobis obstruere viam vite. de vno istorum
d. luce viij°. quod vinciebatur catenis et com-
pedibus et ruptis vinculis agebatur a demo-
nibus in deserto quod est contra malos religio-
sos quos vincula obediencie et constitucionum
non possunt tenere qui exeunt de monumentis
i. de claustris in quibus sunt mortui mundo
et hoc a demonibus senientes incitatos et aliis
Et ecce clamauerunt hic tangitur concomitancia
ipsum in miraculis que sunt tria demonum
conquestio conquerencium protectio ibi. et aut
illis per erant aut non longe petencium
exaudicio ibi et ait illis ite de his tribus
ostenditur perfecta obediencie potencia. x°. quomodo hec
super demones primo eos terrere quod est
magnum. 2° eicere quod est maius. 3° post
eiectionem coherceri quod est maximum. Primo
tangitur primo demonum afflictorum quod clamauerunt
2° afflictorum conquestio ibi quid nobis etc. 3°
conquestionis racio venisti. d. g. Et ecce
clamauerunt virtute dei senientes. ysa lv.
v°. clamabitis pro dolore cordis quid nobis
et tibi ihesu fili dei q. d. n. est et que et nobis
tu deus nos dyaboli tu humilis nos superbi
tu venisti saluare homines nos perdere
ij°. ad cor. vj°. que conuencio christi ad belial
super eorum dubitacione dixit. fili dei
os hic eiusdem tormentis. ihesu fili dei pena
eius aperit oculos que culpa clausit. Iudei
ante quod dicunt quod nos et tibi confundunt In-
deos qui dicunt in belzebuth principe de-
moniorum eicit demonia. In hoc quod dicunt

tempore ... sedacione mar[is] hic ... post ... miraculum ... diuina ... per creaturas

fili dei confundit arrianos. Beda hic expe
dit quanta sit arrij nestorij vezania ihesum
creaturam et non deum credere quem filium dei
altissimi demones credunt et contremescunt
Venisti huc ante tempus torquere nos. Aug.
sciebat enim in die iudicij sibi futuram dap
nacionem. torquebantur autem Aug. de presencia
videndo et alesione cessando. Erat autem
non longe hic subditur demonum peticio
et primo peticionis occasio. 2o ipsa peticio
ibi demones autem rogabant dicens ergo Erat
lra autem non longe ab eis id est demonibus grex
porcorum multorum Luc. in capitulo 8 dicit Erat ibi
ad duo milia pascens in monte et cetera. de
mones autem rogabant eum. Aug. hic habes
intimans demones sua potestate posse no
cere hominibus qui nec porcis possunt. dicen
lra tes si eicis nos hinc id est ab hijs hominibus
quos vexas. mitte nos id est permitte nos
intrare in gregem porcorum. Hoc petunt ut
saltem homines sic affligerent in aliquo vel
in signum quod in porcinis hominibus libenter
inhabitant Beda nisi quis porci more
vixit in eum potestatem dyabolus non accipit.
lra nisi forte ad probandum. Et ait illis ite
hic subditur peticionis exaudicio ubi ponitur
primo diuina permissio cum dicit. Item 2o demo
niacorum liberacio ibi. At illi exeuntes. 3o
demonum in porcos ingressio ibi et abierunt
in porcos et hoc est et ait illis non impa
lra tiens sed permissiue. Item scilicet in porcos. At
illi exeuntes de corporibus obsessis abie
runt in porcos Crisostomus. cum porcini homines
sunt facile capi possunt ab ortu demonum. porcini
homines sunt auide comedentes per gulam
pingwes ad luxuriam prompti in luto ia
centes per accidiam in terra fodientes per aua
riciam spumantes per iracundiam Et ecce
lra magno impetu hic tangitur subsequencia
miracula, et primo est mersio porcorum. 2o
timor pastorum ibi. pastores autem. 3o re
uerencia gerazenorum ibi. Et ecce tota ciui
lra tas. dicit ergo et ecce quod euidenter magno
impetu quia celeriter abyt et agitatibus scilicet demo
nibus totus grex ruit id est preceps id est
lra valde preceps quia confusibiliter in mare
scilicet tyberiadis quod erat prope et mortui
sunt in aquis hoc dicit quia Crisostomus quia mare
illud habet dulces aquas non salsas sed

more iudeorum vocatur mare. Pastores lra
autem hic subditur timor pastorum primo in
motu quia fugierunt. 2o in timido quia in
ciuitate. 3o in verbis quia nunciaunt dicens
ergo pastores autem scilicet porcorum fugierunt
timore perterriti et venientes in ciuitatem scilicet
garazam nunciaunt omnia scilicet que accide
rant de porcis et eciam de hijs qui habue lra
runt demonia quo curati erant per eum. Et
ecce timore perterriti eciam verbo dice
bant Job primo Et euasi ego solus ut nun
ciarem tibi. Et ecce tota ciuitas. hic lra
ostenditur reuerencia gerazenorum exhibita ibi
primo factis. 2o verbis ibi. Et rogabant eum. dicit lra
ergo Et ecce tota ciuitas exiit obuiam
ihesu ut videret quod factum erat. Luc. venit
Venerunt autem videre quod factum est. et
rogabant eum hoc verbo ut transiret a fini
bus eorum Jeronimus non per superbia rogaiunt sed
estimantes se indignos eius presencia sed
tentionis et ut est bonum vel forte quia timuerunt
peius amplius dapnari quam in amissione
porcorum hic queritur occurrunt ei duo. quomodo
matheus vero et luce vnus. dicitur vnus fuisse non 9o
duo vero per Aug. Verum duo fuerunt
sed vnus eorum fuit clarior et famosior
de quo magis dolebat ista regio de quo
tantum locuti sunt et lucas. Item occurrunt quomodo
non amabat deum quia omnia ipsius preci
fugierunt. Vnde occurrunt non ad commoni
dum sed ad torquendum vel forte occurrunt ei
non voluntate sua sed virtute diuina quam ipsi
voluit et factum est. Item ihesu fili dei quomodo co
gnouerunt ihesum esse filium dei et Aug. et
ambrosius non nouerunt diui consilium dispensacionis
Si enim cognouisset nunquam dominum glorie cru
cifixisset. Vnde non cognouerunt experiencia
sua sed coniecturis quibusdam opinabantur
Item venisti ante tempus torquere nos quomodo
nichil eis faciebat. Item semper torquentur
demones cum ergo dicunt ante tempus. Vnde
suspicabantur quod exire cogerentur. Hoc magnum
tormentum est demonibus alesione cessare
et tanto grauius dimittunt quanto diucius pos
sederunt. Item presencia bonorum tormentum est
malorum Sap. 2o. grauis est nobis eciam ad
videndum. Ad aliud dicendum quod semper torquentur ge
henna sed non amissione potestatis ad tempta
dum de qua hic. Item ait illis quomodo eius

quare fecit dominus quod demones rogaverunt
cum tamen indigni fuerunt exaudiri. Respondeo hoc fecit
non propter eorum persuasionem sed propter multiplicem utilitatem
quarum prima est ut ex magnitudine iacture docerentur
homines quam nocentes erant qui in
sidiabantur hominibus. 2a ut adversus porcos se
non posse nisi permissi crederetur. 3o ut inno
tescat quod potius afflixissent homines si li
cuisset. 4a propter salutem hominum. Ideo non quod gressi
sset concederet dominus hominibus quod petebant
cum dicit. Item sed ut per intercessionem porcorum homi
nibus salutis occasio preberetur. 5a propter digni
tatem hominis ostendendam. Cum ambulet dig
nior est bestiis hic tamen pro salute duorum hominum
duo milia porcorum perierunt. Sed ad consulta
tionem hec sunt verba Ieronimi Erubescat manicheus
si de eadem substantia et eodem actore hominum
bestiarum que sit anime quod ob unius
hominis salute duo milia porcorum suf
focantur. 1a ad conculcandam demonem quia por
cus animal est immundum lutum. vel dicitur quod porcus
in misterium in porcos et in luxuriosos et in
mundos. vel propter bonorum ducum et pastorum
secundum Bedam. Si depascerent non fuissent ad
dominum non venissent presidem. Item queritur
quare elegerunt demones potius intrare
in porcos quam alia. Respondeo elegerunt non quod
hoc esset in arbitrio eorum sed quia magis esse
puniti putabant et hoc magis congruebat
porci enim propter immunditiam presentes pre
astutia magis eis competunt. Item nocentem
adsunt hominibus. Item ne descenderent in
infernum quod timebant. Item mortui sunt
in aquis videtur quod male quia summe ca
ritatis non convenit creaturam innocentem
tradi diabolo perimendam. Respondeo irrationalis creatura
facta est propter hominem et quia talis permissio
ad salutem hominum fuit, divine bonitatis fuit
concedere quod concessit. Item bruta non
sunt nisi mori. Item iniustum videtur porcos
interficere sine iniuria domini sui. Item quare
non petierunt gerasei restitucionem porcorum
a domino. Respondeo ad primum dicendum quod dei filius
est principaliter dominus omnium hoc autem est dominus per
concessionem et ad ministrationem. Cum nulla facta
est iniuria domini homini si dominus de suo fe
cit suam voluntatem. Ad aliud dicendum quod non

petierunt porcorum restitucionem forte ne
demonia reciperent. Item queritur quod demones
insistunt hominibus quod sit autem damnis +
angelus ibi est ubi operatur sed demon operatur
in alia temptando ipsam ergo est in ea. Augustinus
in scala anime illi soli est possibile qui creavit
eam quod sit corpus videtur non potest ex vivere nisi
qui intus est. Sed demon contra accipere ut
sunt. Hic qui et intrat corpus. queritur duo
spiritus creati non possunt simul esse in uno loco
propter trinitatem? corpus sed anima est in toto cor
pore ergo ibi non habet locum diabolus. Respondeo spiritus
creati subtilitate sue nature quasi medii sunt inter
spiritum increatum et corpora. Unde sicut spiritus in
creatus subtilitate sua penetrat omnem
creatum spiritum sic spiritus creatus subtilitate
sua penetrare potest omne corpus spiritum vero
non potest nisi presentialiter tantum essentialiter
intrat ergo substancialiter corpus non autem
animam. Ad primum obiectum dicendum quod ubi
est de operatione immediata. Ad aliud dicendum
quod anima non est in suo corpore ut in loco unde
anima et demon simul sunt in eodem corpore non
tamen in eodem loco sicut motores non
tamen in eodem ipso spiritualiter circa istos demo
niacos possumus videre tria nimirum desperatio-
nem et nocumentum nimium quia duo occ
currentes ad significandum duplex genus oppressio
nis diabolice. Opprimit enim vinctum per errorem
et hoc contra fidem per maliciam et contra mores
de primo prima ad thimo. iiii. discedent quidam
a fide attendentes spiritibus erroris et
doctrinis demoniorum. De 2o primo Reg. xvi.
Spiritus domini recessit a Saul et agitabat eum
spiritus nequam quantum ad descriptionem vero nimium
triplex dicitur temptationis quia aut decipiunt
astutia sicut sunt ... demonia et illu
dunt simplicitate hominum sicut eventes demones
aut de crevent molestia peccatis sic semi
nimis appetita temperant. 3o peccati sunt ? Se
pens erat callidus propter hoc in draconi qui
habitat in cavernis ysa. xxxiiii. est cubile
draconum psalmus. 3. in leoni prima petri ultimo
adversarius vester diabolus etc. Et in ad nocumentum
patet quod nocet duplex quia et hominibus non
patet quod nocet duplex quia et hominibus in
... spiritualia et porcis id est carnali
bus propter carnalia quos intrat propter

pretractum precipitavit in mare per consuetudinem
submergunt in aquis perfunctoriis infirmiorum

Ascendens ihesus in naviculam transfretavit

Ostensa divina virtute super creaturam pure corporalem, ostendit super creaturam pure spiritualem, hic ostendit super compositam ex utraque parte scilicet hominem, et hoc quantum ad animam et corpus in curatione paralitici. Ubi ostendit primo fidem afferentium paraliticum; 2° actum divine pietatis circa illum, ibi videntes autem turbe; 3° in sinuatur in oblatione paralitici; 2° in curatione oblati; 3° in deductione oblati, ibi "ecce quidam". Circa oblationem tria describuntur. Unum ex parte mediatoris scilicet qui adducit, aliud ex parte afferentis scilicet devotio eius, id est "et ecce afferebant"; 3° ex parte languentis scilicet morbi genus, ibi "paraliticum"; omnia disponebant sua ex parte medici erat optimum ex devotione offerentium, congruum ex morbo patet, pietatis. Dicit ergo "et ascendens ihesus in naviculam". Crisostomus: navigio transit potens pede transire, ne dispensationis nostre tantum sufficeret. Glossa: de terra Gerasenorum, quia rogaverunt eum ut transiret a finibus eorum, et ideo regressus est "et venit in civitatem suam" scilicet Capharnaum, ut dicitur Mathei 4° que dicitur civitas sua quia ibi frequentius habitabat, ut dicit Crisostomus. "Et ecce offerebant ei", id est ante eum; Marci 2° et Luce 5° plenius determinatur modus offerendi, ubi dicitur quod 4or erant portatores, et cum non possent pre turba intrare submiserunt eum per tegulas ante ihesum, in quo patet fides illorum, "paraliticum iacentem in lecto", ex quo patet genus et gravitas morbi, et non ut ille de quo Johannis 5° qui expectabat motum aque. "Videns autem ihesus" post fidem offerentium paraliticum ostendit hic divine pietatis actum et super animam et super corpus et hoc tripliciter: primo in remissione criminis; 2° in confutatione cogitationis, ibi "ut autem sciatis" ... ad animam; 3° in subita curatione et remissione ... et ecce quidam ... ad corpus pertinet ibi

et hoc pertinet ad corpus. Infirma duo primo pertinent de quo dispones; 2° miraculum efficit, ibi "dixit paralitico". Beda: quantum valet apud deum fides propria, apud quem sic valuit aliena, ut intus et extra sanaret hominem. "Confide fili", Luce 5° dicit "homo". Augustinus utrumque Christus dixit: utrumque enim testatur, homo quia peccator, filius quia sibi peccata dimittit. Jeronimus: o mira humilitas despectum totisque viribus dissolutum filium vocat et dicit "remittuntur" non remittentur, ... in simili de ... peccatrice; et Christus prius et maiora et remittit in tempore tribulationis peccata. "Et ecce quidam" hic ostendit praeterea in cogitatione, et dicit quod cogitationem ubi ponitur cogitatio phariseorum; 2° cognitio cogitationis, id est "et cum vidisset"; 3° confutatio cogitationum, id est "ut sciatis". Dicit ergo "et ecce quidam de scribis", id est legisperiti, hii de contradictione consueverunt, "dixerunt intra se", id est cogitabant quia exterius dicere non audebant propter populum, "hic blasphemat", id est quod dei est sibi usurpat. Est enim blasphemie deo iniuria irrogare quod tribuit ut cum deo attribuit quod ei non convenit, vel cum deo negat quod ei convenit. Sed cum homo sit, quod proprium est dei attribuit, et hoc modo indicabat eum blasphemare, quia ipsum putabant hominem et non deum et agnitorem corporum. Quia dixit "remittuntur" non remitto, licet ipse esset qui remitteret. "Et cum vidisset ihesus cogitationes eorum", super iniquos quos habebant pro cogitaverunt et locuti sunt in iniquitate. Crisostomus: solius dei est cognoscere cogitationes hominum, et ideo in hoc Christus ostendit se esse deum. "Dixit: quid cogitatis", hic subditur confutatio cogitationis et primo obiurgatio iniquas cogitationes habentium; 2° quod iniquitatem cogitationum probando, id est "quid est facilius", dicit ergo "ut quid cogitatis in cordibus vestris", scilicet me non posse peccata dimittere et quod dei est usurpare, quasi dicat: qui potestate cogitationes vestras video eadem et peccata possum dimittere. "Quid est facilius", hic confutatio probatione, que secundum Bedam et Rabanum, quia spiritualia non credebatis, probo signo visibili. "Quid est facilius dicere dimittuntur tibi peccata", id est solo verbo efficere ut dimittantur peccata, an dicere "surge et ambula", id est an verbo efficere ut corpus paraliticus surgat sanus et ambulet. Jeronimus: utrum paralitico sint peccata dimissa solus noverat qui dimittebat; "surge autem et ambula" tam ille qui surgebat quam illi qui surgentem videbant

[Marginalia, left: Ad evangelium... / 3° / ... ; fr ; ... ; fr ; ... ; fr ; fit / ita]
[Marginalia, right: principium / 2° 3° ; ... ; cogitationem ; confutatio ; propter ; peccata ; palicis ; surge tollit ... ille]

cuilibet potuit sit g° sign̄ corporale quod
pbet spūale q. d. sit h̄oc vobis manife
stius 2 maius sz subita collacō corpor
quā aīar 2 possum primū g° 2 reliquū ut
aut sciatis. hic ondr̄ actus diue ptatis
in subita curacōe tante infirmitatis. ubi po
nunt̄ primo quedā via adinstrucōz. 2°
quedā ad curacōz i. tūc ait paralitico 2
3. primo ponit̄ imperiū dn̄i. 2° effectus im
perii. ibi. 2 surrexit. d. g° ut aut sciatis vos
phisei quia filius hominis i. ego hō po hō
testate dimittēdi pccā in terra ubi dicit
in terra quia in vita ista ē locus remissi
onis pccōr. Tūc ait paralitico imperando
ē 2 ē verū eū̄ntr̄ cerā sūt vā h̄. ut
prius ee omnia via ista eū̄te sit ut autē
vos possitis sciatis quia filius hō. h̄ d. p
in terra. ait illi paralitico surge tūc g° 3ª
pccā d. Introducebat̄ n. iste paraliticus
sz iacebat. quod d. surge in lecto g° qd̄
d. tolle lectū tuū fuit in mollis g° qd̄
d. vade in domū tuā. Ite surge i. cura
tus tolle lectū tuū i. in curacōis pfectū sz
valitudo plene restituta ē. vade in do
mū tuā pfecte in curacōis manifestacōe.
2 surrexit statī ad imperiū dn̄i 2 abiit i
domū suā. aīr° n° abiit sublato grabato
suo i. lecto. Beda magna virtus ubi ipsū
sine mora salus comitatur hester xiiij° Dn̄e
rex omnipotens in dicōne tua cuncta sūt posita
2 nō est qui possit resistē voluntati tue
videtes aute turbe timuerūt. Oñpimus d.
dn̄e virtutis actū circa paraliticū curatum
hic subdit̄ reuerē turbar 2 tanḡ turbar
turbar aētustima viderūt qd̄ ē visibile.
timuerūt quod ē inuisibile glificauerūt
quod ē incōpisibile. d. g° videtes aūt
aūt turbe sz miraclm̄ fcm̄ in paralitico.
timuerūt verendo 2 admirando luce v. d.
Stupor apphendit oīs 2 glificauerūt lau
dando deū qui dedit ptatē talē hoib;
glo. hoīez tm̄ potēt int hoīes cpantē
ex h̄ec pz q̄ nec dū de xp° plena cogitō̄
hebant quia purū hoīez ee credebat sz
sup alios hoīes ee 2 posse 2 posse 2
h̄ant ptatē adeo accepisse hic quit̄
quare nō deciat nūc audietu offe
rētū 2 modū sicut aīr° l° q2 aīr° sp
290 sit eū̄n̄ ih̄° in ytalia. Int̄ ideo at

fcm̄ ē miraclm̄ i. Jo math. Bernardi tūsit
Jt sup illud venit in ciuitate suā h. glo.
aug° 2 Cris° in Capharnaū g° ciuitatē
suā nō aliā intelligi quā nazareth ubi
h° Cris aliā quidē eū attulit i. g° lucem
dixit 2 hec bethlee alia nutriuit 2 hec
nazareth aliā diu in habitante huit 2 hec
capharnaū 2 de hac loq̄. hic ad obiectū dicendū
q° xps fecit hoc miraclm̄ in capharnaū
que ē int̄ nazareth 2 stag° sz q2 minus
erat in nazareth io p tanto d. Jo ciuitate
suā nazareth. Jte sup illud videns ihc
fide illor glo. nō paralitici cū ipē caret
g° sine ppa iustificat adultū h. aug°
qui creauit te sine te nō iustificat. te si te
xps curat° fuit 2 fide ppa 2 aliena sz ppa
maior fuit quā aliena sz forte prius inpe
trauit aliena vel prius nō hebat instātu
oblacōnis pcipio loquit̄. Jo. sz hūit ad
verū creatoris cū dixit. cōfide fili r. Jt
sup illud remittut̄ t pccā. intelige prius
sanat̄ aīā nec corpis agit. g° plus de
sidabat curacōm aīe quā corpis quā aīe
g° n° hebat caritatē n° remissa ei erūt
pccā. Rn̄° plus in actu ppa spm̄ doloris
sz nō plus in habitu ul plus spūalitate
ul plus i. valde ul li plus refertur
ad tpus ante curacōz aīe 2 hoc ē argm̄
g° hereticos sz q° paruli nō sanat̄ in fide
ecclē. Jte cōfide fili g° fides facit filios
dei iste aute nō dum hebat fide g° ma
le vocat̄ filius Rn̄o statim hūit fide
Jte filius creatoe. Jte quit̄ quare i.
sanat̄ in corpe 2 aīā 2 primo in aīā q°
in corpe nō aut sic legit̄ de aliis. Rn̄o
cā infirmitatis in isto fuit culpa ideo prius
remouēda 2 ē argm̄ q° medicus visitās
egrr primo dz eū monē ad pniaz 2 cōfessiōz
ne pccō manente incidente tacēs fro in ualue frustra
sit medela appone sz ex hoc videt̄ q°
infirmitas cui pccm̄ est cā nō possit sa
nari nisi pccō dimisso g° fiuosū qui
incidit in fimz ppa pccm̄ nūq sanabit q2
nō pt pniteē nisi liberatus a fiua g° daniel
iiij° d. de nabuchodonozor q° redditus
ē ei sensus Rn̄° hebat dilucida interualla ubi
potuit pniteē Jte cū vidisset cogitacōes
g° prius nō videbat g° videt cū cuiq
fiat. Rn̄° videt eas in ee actualitez
quas pūidet futas ee in suo pprio genē

Iste quod est facilius videtur quod duobus philosophi arguunt, scilicet a minori seu a superiori ad inferius affirmando quod maius est sanare animam quam corpus. Respondeo: opus dei triplicater potest considerari vel ex parte operantis sic eque facile est utrumque vel ex parte operis sic maior facilitas est ad bonum opus quam ad aliud. Sic iustificare impium maius est quam creare celum et terram quia in primo est resistencia peccati et exigitur operatio liberi arbitrii in alio non vel ex parte corporis quibus apparet sic ergo primo est argumentum a simili 2° a minori 2° procedit obiectio. Iste filius hominis habet dimittendi peccata. Contra solus deus est dimittere peccata. Respondeo quod idem est filius dei et hominis ad immediatam unitatem deitatis et humanitatis in christo. Sed queritur utrum christus in quantum homo dimittit peccata. Dicendum si sit quod notetur dimittendi potestas sic dicitur auctoritative vel conditionem non competit deo. Sententiarum 3° libro distinctione 18. Spiritualiter edificat quedam ex parte offerentis quedam ex parte languentis quedam ex parte curantis. Offerentes gerunt typum prelatorum et hii sunt quatuor quia debent portare et offerre quadrupliciter: verbo predicationis exemplo conversationis sed orationis subsidio administrationis. Languentes gerunt typum peccatoris quia peccatum sindolis paralysis dissoluit per maledictionem, peccati tremulus per timendi conveniens, reddit in flebilem per obstinationem, impedit loquelam per desperationem. Curans Christus qui quatuor imperat. Vade dimittendi confide per fidem, veniens surge per deletionem culpe, et tolle lectum per emendationem vite. Vade in domum tuam per perfectionem iusticie etc.

Et cum transiret inde Ihesus

Supra tractatum est de vocatione a statu iusticie ad statum perfectionis et de confirmatione per miracula excitancia ad timorem ex consideratione potentis. Hic agitur de vocatione a statu culpe ad statum iusticie. Ubi ponitur primo vocatio a statu iniquitatis. 2° confirmatio per miracula alliciencia ad amorem bonitatis. Hec illo loco ibi adeas ihesus ecce princeps unus. In prima primo ponitur actio divine pietatis contra murmuraciones. 2° reprehensio humane impietatis contra murmurosos. Et videntes pharisei. Actio divine pietatis contra murmuraciones ostenditur primo in actu vocationis 2° in actu susceptionis ibi. Et factum est cum discumberent. Primum patet in vocatione. Circa 2° in benigna susceptione publicanorum. Circa vocationem autem nota duo ex parte vocantis duo ex parte vocati. Sed in utroque correspondentia primum est vocantis misericordia et vocati misera conditio vel hominem sedentem. 2° vocatio ipsa ex parte vocantis. Et ait illi sequere. Quartum obedientia ex parte vocati ibi. Et surgens. Sciendum est hic quod hec vocatio facta fuit ante Simonem dum in monte sicut habetur capitulo 5. 2° lucas 5° quod patet etiam ex hoc quod in monte electus fuit sicut patet luce 6. In capitulo non ponit ordinem historialem sed spiritualem quia eius vocatio fuit miraculosa post hec miracula. Et cum transiret inde Ihesus a de galylea. Sed aut hoc per recapitulationem et non continuatur ad precedentem de vocatione ? Sicut patet infra. Vidit hominem non tamen in toto corporis quam mentis sedentem in thelonio. Et est locus in quo solvebantur publica vectigalia vel mensa in qua computantur et dicitur a theolon grece quod est vectigal latine. Ysidorus dicit quod theoloneum dicitur ubi naviumque et nautarum emolumenta redduntur. Et ibi sedet exactor vectigalis precium rebus impositum et voce amica orbem efflagitans. Rabanus sedentem percipiam videt cuius lucrum inhiantem Matheum nomine glorificatum. Alii vero Evangeliste non appellant eum nomine vulgato sed levi. Binomius enim fuit. Ipse vero Matheus se nominat propter humilitatem. Et ait illi sequere me et affectu cordis et affectu corporis et affectu operis. Et surgens secutus est eum. Unde 3° proprie quia surgens. Perfectum quia secutus est. Beda quia cum luce vero addit relictis omnibus. Primum arguit in obedientes. 2° perfectos. 3° leves vel superbos avaros et luxuriosos. Et factum est Hic ostenditur pietas in actu susceptionis que redditur commendabilis propter tria propter statum ex parte suscipientium. 2° propter conditionem ex parte susceptorum. Ecce multi publicani. 3° propter modum susceptionis. Ibi venientes etc. Sed ergo. Et factum est cum discumberent in domo Mathei secundum quod ?? ad vocationem recapitulando est continuatio ad conuiuium historie prosecutio et ideo repetit de vocatione ut

ut comedens cum sederet ad conuiuium ecce multi
tangitur numerus publicani tangitur conditio. Unde
qui publica vectigalia exigunt siue con-
ductores vectigalium isti vel rerum publicarum
vel qui negotia huius seculi per lucra sectantur
et peccatores tangitur status. Ideo probat ihesus ad
conuiuia peccatorum ut occasione haberet doce-
di et spirituales in inuitatoribus suis preberet ci-
bos venientes. Ideo quia vident publi-
canum a peccatis ad meliora conuersum et penitentiam
inuenisse locum ob id ipsi non desperant sed
velud penitentes venientes discumbebant
cum ihesu et discipulis eius facti in caritati a-
mici ut haberet socios in gratia quos habuit
socios in culpa. Et videntes pharisei.
Hic subditur reprehensio impia. Unde primo
circa dominos et hec duplex prima phariseorum
2a discipulorum Johannis ibi Et tunc accesserunt
ad eum discipuli Johannis. Prima reprehensio
est de susceptione peccatorum. 2a de conte-
sione infirmorum. In prima detrahitur discip-
ulis de magistro. In 2a magistro de discipulis.
In prima ponitur primo reprehensio phariseorum
conuersationis facta discipulis. 2o responsio sal-
uatoris ibi. At ihesus audiens ait. Circa
reprehensionem phariseorum implicantur tria primum
indicium cordis cum dicitur. Et videntes scilicet
oculo indignationis facta aliorum non sua. Secu-
ndo opus cum subditur pharisei id est diuisi ab
aliis luce [illegible]. Non sum sicut ceteri ho-
mines. 3o detractio oris cum additur di-
cebat discipulis. Consuetudo detractorum est
loqui de alio non in facie eius. Unde quando
discipuli videbantur eis peccare alloquebantur
magistrum infra xii°. Quare discipuli tui
faciunt quod non licet sabbatis. Quando vero
magister alloquebantur discipulos ut hic. Quare
cum publicanis et peccatoribus manducat magister
vester. Utrobique tamen in magistrum iniuriam
irrogantes quia error discipulorum igno-
rantia est magistrorum. At ihesus audiens ait hic
subditur responsio saluatoris confutantis eos
tripliciter primo racione 2o auctoritate scripture id est euntes
autem discite 3o exemplo siue aduentus
sui dispensatione ibi Non enim veni voca-
re. Ratio autem domini talis est. Medicus bonus
magis curat egros quam sanos. Sed ego
sum medicus ergo magis debeo conuersari
cum peccatoribus ut sanet quam cum phariseis

qui se sanos reputant et hoc est At ihesus
audiens verba scilicet phariseorum ait pro se et pro dis-
cipulis non est opus vel non est oportunum
id est necessarium valentibus id est sanis medicus. Unde
est adulatorum sanis sed tamen ad conseruationem
bonum est necessarius sed male habentibus. Quia si non
sustineat medicus sanie laborantium non
curet eos a morbis. Euntes autem hic
confutat eos auctoritate scripture et ne videretur
confundere doctos quia dixit male habenti-
bus nullum eos increpabat phariseos dicens
Euntes autem discite. Unde recedendo
a statu ignorancie vestre subueniendo quid est
quod dicit dominus. Osee vi°. Misericordiam volo pro
peccatorum dimissione et non sacrificium pro holocau-
storum oblatione ps xxxix. Comite misericordia et iudicium
magis placet domino quam victime vel misericordia
in peccatorum penitentium condonatione quam sacrificium
in peccatorum impenitentium condempnatione. Et hoc
patet cum dicit. Non enim veni vocare iustos
scilicet ad penitentiam sed tamen ut proficiant de virtute
in virtutem sed peccatores ad penitentiam ut corri-
gantur. Secundum Bedam et Rabanum vel non veni
vocare iustos id est eos qui se iustos re-
putant quasi se curant cum non sibi iusti
videntur. Ut dicit Crisostomus forte ironia est quasi
eos vel non veni vocare iustos quia
nulli sunt iusti omnes enim peccauerunt et egent
gratia dei. Querit hic quare vocationem Andree
petri Johannis philippi Jacobi et aliorum de-
scribuntur in euangelio aliorum non apostolorum non.
Uno sed Crisostomus quia vel theloneo et aliquis
deterius nec piscatore et aliqui vilius.
Hiis ergo oportebat credere cum probabile nar-
rarent sicut est ergo ut mirabilior appareret
gratia et commendabilior doctrina primi ad
eorum vocationem [illegible]. Item
querit Crisostomus cur Johannem cum petro et alios
discipulos non vocauit. Responsio. tunc vocauit quando
nouit se secuturum impius. qui durius et i[illegible]
dispositus adhuc erat. Item super illud
surgens secutus est cum glo. Relinquens vecti-
galium in periculis reliquit cupidus sequi
xxii ergo infra xxii°. Reddite que sunt
cesaris cesari. Item in religione non re-
cipitur qui non esset ronacium expeditus
Unde in bonis eius erant res publica
pararet in dampnis primi auctoritate domini su-
perioris hoc fecit. Item glo. magis aget perfi

et miraculis vel impietatis historie metientes
vel stulticia eorum qui statim secuti sunt
salvatorem qui ex solis humane voluntate non
sunt secuti. Ieronimus: Tante virtutes tanta
que signa precesserunt que apostoli absque dubio credunt
vidisse dubium non est. Ille fulgor ipse et ma-
iestas divinitatis occulte que etiam in humana
facie relucebat ex primo aspectu videntes ad
se trahere poterat sicut in magnete lapide
hec vis esse dicitur ut anulos et festucas sibi
copulet. Glossa: Deus magister creaturarum omnium ad
se trahere poterat quod volebat. Propterea quia
ex virtute divina que divina inspiratione
ut sequeretur intus accendit. Iste discum-
bebat cum ihesu hic quod habebant ex mam-
mona iniquitatis habebat. Sed dicit apostolus ad Corinthios
v°: Si quis nominatus est inter vos fra-
fornicator aut avarus et huiusmodi cum tali
sumere. Responsio: Cum comedit v° ex iniquo
erat et ex avaricia sed non venerat v° ex
eo sumere quia magis in lucrum sunt erat
factus scilicet consilium publicanorum. Sed licet mo-
do comedere de rebus usurarii. Responsio: licet
hys vitam sumere salutem. Ita paravit pro
predicatoribus cum gerunt tamen illorum que
sunt nulla. Iste quare cum peccatoribus et
publicanis manducat. Videtur quod bene
arguat. Sic in psalmo: Superbo oculo et in-
saciabili corde cum hoc non edebam. Responsio:
in fomore mali non licet sed in correctionem
licet et ex qua intentione dominus glossa cum istis man-
ducat: primo ut phariseos confutaret qui
ex ficta iusticia despiciebant peccatores sicut
patet Luce xviii°. Non sum sicut ceteri etc. ut
eos ad penitenciam retraheret sicut ait Ieronimus.
3° ut nam non detestandam videret. Sapientia
xi°: Nichil odisti eorum que fecisti etc.
ut omnes in spem salutis eligeret. Ozee
ii°: Dedi eis vallem achor ad aperiendam
spem. Iste non veni vocare iustos sed pecca-
tores. Glossa: vocavit nathanael petrum et an-
dream et alios iustos. Unde loquitur de
vocatione ad penitenciam. iustos enim vocavit
ad predicandum. vel iustos sua ficta repu-
tatione qui non volunt penitere sed peccatores in
peccato suo ad accedentes autem reprehe-

Accesserunt autem d

Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis

post reprehensionem factam a phariseis subditur que
reprehensio facta ad discipulos Iohannis. Ubi
primo ponitur ubi primo propositum inquisitio de
discipulorum ieiunio. quod 2° subditur inquisi-
tionis responsio ibi: Et ait illis ihesus. In quo re-
spectu discipulorum Iohannis circa implicatur
sed reprehensibilia scilicet sunt ad phariseos compara-
tio ieiunii hypocritalis iactancia discipulorum predictorum talium
nimis. Dicit glossa: tunc scilicet phariseis conviviantis
accesserunt ad eum id est ihesum discipuli Iohannis
facte a phariseis provocati dicentes quare
nos et pharisei ieiunamus frequenter. Eius primo
se ipsos et postea phariseos ponunt ut ma-
iore faciant accusationem. Discipuli autem tui
non ieiunant quasi dicat non bene faciunt. Et ait
illis ihesus. Hic subditur responsio domini per quam
ostendens quod non convenit eos ieiunare
ieiunio meroris propter sponsi presenciam. 2° quod nec
ieiunio exultationis propter carnalitatem. Sua ibi:
Nemo autem immittit primum ieiunium prebeat
contristacionem depeccatis 2° ex pregustacione
dulcedinis in celestibus patriis ut Moyse
Ieiunium ponit primo rationem non ieiunandi. 2°
incidens tempus ieiunii ibi: Venient autem dies.
Primo autem primo dicit filii sponsi non convenit
lugubria cum diu sponsus est presens. Sed
sponsus scilicet Christus est presens discipulis tanquam
filiis ergo etc. Et hoc est quod dicit: Et ait illis
ihesus ponens scilicet maiorem propositionem
cuius probatio per omnes leges et consuetudines
Numquid possunt filii sponsi id est discipuli de me
et ecclesia per fidem geniti lugere quamdiu cum
illis est sponsus scilicet per presenciam corporalem
et spiritualem. Minorem non ponit quia ipsi sci-
ebant a magistro suo Iohanne iii°: Qui habet
sponsam sponsus est. Ista conclusio relinquitur
quia habita maiore ex verbis suis et minore
ex verbis magistri sui patet conclusio. Supius
autem dixit se medicum quia loquebatur
phariseis qui medicina indigebant. Hic
sponsum quia loquitur apostolis qui filii erant
Venient autem dies. Hic ostendit tempus ie-
iunandi scilicet in absencia sponsi. Et hoc est
quod dicit: Venient autem dies id est tempus pas-
sionis mee cum auferetur ab eis sponsus
scilicet per presenciam corporalem primo vobis iudei
auferent et tunc ieiunabunt ieiunio me-
roris. Iohannis xvi°: Plorabitis et flebitis

vos Jo refert de Jacobo q quando vidit
dominum captum vovit se non gustaturum donec
ipse resurrexisset a mortuis Et nemo
autem mittit etc. audit q non congruit
discipulos suos ieiunare ieiunio propter car-
nalitatem suam ad quod ponit duplicem
similitudinem sc. vestimenti novi et vini novi que
comparat perfectioni vite ex qua procedit ieiunium
exultationis. ut sc. homo vacet con-
templationi et affectioni divine. Duplex est enim
perfectio anime. Una que exterior perfectio cogni-
tionis et hec comparatur vestimento. Alia que
interior perfectio amoris et hec comparatur vino
novo. Discipuli autem adhuc carnales
et veteri vita induti habentur per vestes et utres
veteres. Primo ergo ponit primam similitudinem et
est vero talis non convenit commixtio vesti-
menti veteris et novi adhuc rudis quia
peyor scissura fit. Discipuli vero sunt sicut
vestimentum vetus quia adhuc fragi-
les ex veteri vita de qua nuper vene-
runt perfectio vero ieiunii ex abstinentione
divine cognitionis est sicut vestimentum no-
vum Glosa et hoc est Nemo autem commissu-
ras in mittit etc. i. consuit vel inserit
commissuram i. particulam que cum alia mit-
titur panni rudis i. novi qui nondum ves-
titur in usum in vestimentum vetus si nunc ieiunium
assiduum imponit carnes tollit enim sic
mittant plenitudinem eius i. integritatem et
decorem vestimenti veteris a vestigio
i. conversatione vite spiritualis amovit con-
suetudine et peyor scissura fit i. maius dampnum
fecit quia non valentes sustinere quod
imponitur redeunt ad suam pristinam conversa-
tionem Unde Jacob Gen. xxxiii. Ait scio te-
neros parvulos quos si plus in eundo
fecero laborare deficient una die cun-
cti greges Crisostomus hic quibus exemplis docet
quod discipulis non dum fortibus opus est deferre
et non gravedinem preceptorum imponere
donec sint renovati per spiritum sanctum Neque mit-
tunt vinum hic subdit aliam similitudinem et
est sua vero hec. Non competit poni vinum
novum ad utres veteres ne rumpantur Sic
perfecto ieiunium ex excessu divini amoris.
que significatur per vinum novum fervore convenit
discipulis qui adhuc sunt sicut utres
veteres non dum fortificati ut vegetati dicit

Glosa neque mittunt sc. discrete agentes vinum
novum in utres veteres sc. non dum innova-
tas aliquo sc. si tantus fervor indicatur
et imponitur fragilibus discipulis rumpuntur
utres. quia ut dicit Glosa. rudes mentes
hoc pati non possunt et vinum effunditur i. talis
fervor annichilatur vel rumpuntur utres
per elevationem nature. Vinum effunditur per eva-
cuationem conditorum et utres pereunt per dep-
ravationis reatum. Sed vinum novum i. amoris
excessum ex quo fiuens ieiunium in utres
novos i. in mentes spiritu sancto innovatas
et fortificatas quod etiam factum est in discipulis
in pentecosten Actuum ii. Et ambo con-
servantur intelligitur quia vinum et
mens non est sine fructu. Vinum novum dicitur
fervor amoris propter nitorem sc. quod caledo
et inflammatio Cant. viii. Aque mul-
te non potuerunt extinguere caliditate
quia semper in motu est Job xxxii.
Venter meus sicut mustum sine spiraculo
sic amor dei numquam ociosus est operatur
magna si est si non est. quia cito inebriat
Cant. v. Comedite amici et hoc mu-
sto erant inebriati apostoli in pentecoste.
Unde etiam tamen musto madere deputat
quos spiritus repleverat etc. Tunc hic
accesserunt ad eum discipuli Johannis ex quo
in Luce v. dicitur quod pharisei hoc quesierunt
Respondetur secundum Augustinum Jo. Crisostomus utrique quesierunt
ut aptabitur ut acommissis ut dicit Jo. 9
Glosa Duissimode dicitur abelm. Isti disci-
puli tui non ieiunant. Tunc quare di-
scipulis Johannis magis erant inclinati ieiunium
quam discipulis Christi. Respondetur quia in discipulis
Christi plus resistuntur conversatas illicitas
penitentia et doctrina Christi quam in aliis circa ie-
iunia. Ista non possunt filii sponsi lugere
Tunc quare Christus nolebat discipulos
suos ieiunare. Respondetur autem sic Respondetur propter
hanc conveniam ad ascendendum quod ex hac
mens apostolis non est salus sed ex gratia vel propter
eorum fragilitate sive novitate vel propter
significationem ut videat quod alii discipuli sunt
spiritualiter ieiunium sui autem non. Iste nemo in
mittit conmissuram ex hoc vide quod deno-
vo [illegible] vel quod usque non sit aliquis ieiunium

in ingendu g° ch. ix. hec genus demo
um non eicit nisi in orone et ieiunio. glo. re-
fraenat pestes corporis orone pestes ani-
me Jeiunium abstinentie dupl. pt fieri p-
ticularis et hec dupl. vel quando qui ad tps
qui in iungit. tpus determinatum ieiunandi vel
vel quantum ad mandatum ut quando i iungit.
ut homo abstineat a carnibus ut a vino et
tale qui pt eis iniungi vel pt fieri communiter
scilicet quantum ad tpus et mandatum etc. scilicet obli-
gat ad semper et subtrahit omne delecta-
tionem et hoc non debet eis iniungi etc. intelli-
git. Sed ex hoc videtur quod non debeat
predicator recipi ad religionem ubi est communis sile-
ncium Vno non debet iniungi sed si mult acci-
pe non debet repelli debet tamen examinari ex
placationis Ex silencio prima accipitur triplex
argumentum primum est quod facilitate recipiendo
ad religionem et magne ad pastorem. Secundum er-
ga prelatorum erga subditos et magne infir-
mos austeritatem. 3um ppt prelatorum duplicem
compositionem. 2a accipitur triplex arg. primum quod eos
qui sunt similes dume sepis et ducunt vitam
veris hominis sed quod nove vite mistica non
sunt comitibus mentibus non communicatur. 3um
quod eos qui dicunt erroribus pax pax vnde
adulatoris. Secunda autem sponsa est cum qua
sponsus sponsus esse desiderat. Iste sponsus
habet omnes conditiones desiderabiles in sponso
quia ditissimus alioquin sponsam suam non do-
taret ps. unde. Mecum sunt divicie et quia
sapientissimus alioquin totum dissiparet. Ad Colo.
2°. In quo sunt omnes thesauri etc. et quia
pulcherimus alioquin sponse displiceret. ps. spe-
ciosus forma etc. quia nobilissimus alioquin con-
temperet. Sap. viii. Generositate illius
glorificat. quia potentissimus. alioquin opprime-
retur. p° Dominus est altissimus creator quia
optimus alioquin non diligeret. Cant. v°. Di-
lectus meus candidus etc. De hijs omnibus
ad Hebre. 1°. locutus est nobis in filio
suo. ecce nobilitas excellencie. quem constituit
heredem universorum ecce diviciarum affluencie.
per quem fecit et secula ecce mirabilis sapientia
qui cum sit splendor glorie ecce forme elegan-
cia portans omnia verbo virtutis ecce infinita
potencia. remissionem peccatorum faciens ecce boni-
tas immensa talis sponsi sponsa talis spo-
nsi filij non habent luctum quamdiu sponsus est
cum eis. Sequitur Her illo loquente

Her illo loquente ad eos

Supius posita est conversio peccatorum hic sequitur
dunt miracula ad confirmationem quorundam
et quia anima vtitur corpore ut organo suum
operationum triplicis potencie scilicet vegetabilis
sensibilis rationalis corpore per actum anime i
pedit. (?) reparat corporis per
quam ad actum vegetabilis in restitucione
puelle et sanatione emoroise. 2° quantum
ad actum sensibilis in illuminacione cecorum i. Et trans-
eunte inde ihesu 3° quantum ad actum rationalis
in sanatione demoniaci et muti i. Confessus
autem. Set illi abeuntes illi dupl. est actus
vegetabilis secundum quantum ad bene esse
quod est vegetatum bene temperare quod sit
in adequacione humoris et quantum dispersione
maxime sanguinis primum probat mors 2um san-
guinis fluxus sed hec narrantur. primo sanatio
emoroise a fluxu sanguinis 2° suscitatio
puelle a sompno mortis i. Et cum venisset
quia ad omnia vim vegetalem pertinencia
non sunt vmis coordinationis primo quo in-
ducitur fides de minori pietatis i. Et ihesus
conversus fides pietatis introducitur primo ad
suscitatorem puelle 2° ad sanacionem e-
moroise i. Et ecce mulier In prima in-
ducitur primo fides pietatis 2° signum pietatis
i. Et surgens ihesus In prima describitur
primo petens persona 2° petendi forma ibi
accessit 3° peticionis materia i. Domine fi-
lia. Dicit ergo Her illo loquente ad eos scilicet
ad discipulos Johannis et phariseos ecce
princeps vnus Marci v° et Luce viii. nomine
dignitatis exprimitur quia archisynagogus
nomine Jayrus i. illuminatus per gratiam officium
i. archisynagogus per scientiam et doctrinam prin-
ceps per potestatem et discipulus ut principetur
omnibus suis et aliorum motibus talis pt
bene petere suscitationem filie i. proprie sue
accessit persona et adoravit eum humiliter.
unde Marci v°. et Luce viii. Dicit quod cecidit ad
pedes eius dicens confidet Domine filia
mea. hec subditur peticionis materia. ubi
primo confitetur divinam potentiam. Domine scilicet
qui omnia potes. 2° exponit suam indige-
ciam filia mea non ancilla non vicina

Ecce princeps archisinagogus qui (?) nomine Jayrus cum illuminatus et illuminans (?) accepit
verba mea dare non valeo dum veni in carne cadit ad pedes dicens quia in firma (?)
est (?) ... (?)
... (?)
... (?)

... (?)

q filia defuncta est non carnis egritudine
infirmitata set defuncta modo non in sepulcro
in domo iacentem et ideo maior est dolor et plus vi-
get. Secundo 3o petit medicinam set veni domine
petit propter 3m ut veniat / manum imponat
et filia revivisceret dicitur. Set veni primo
impone manum tuam super eam et vivet. 4or
Opinatur venit deus per graciam preveniente
manum imponit per graciam comitantem et tunc anima
vivit per graciam cooperantem. Surgens per
fidem et confessionem peccati anime ab archi-
synagogo subditur hoc figuratum similiter in textu
cum dicitur. Et surgens ad peticionem principis
sequebatur eum et discipuli eius cum eo.
In hoc datur forma subditis obediendi
quia tam facile acquievit inferiori se
quod paribus mutuo obsequi debent. Item pre-
latis quas mores custodiant. Quo surgens
in amplum penitentiam se in inferiorem pro
sanacionem set cum discipulis in complemen-
tum discipulorum perfectorum. Postea Exurge
domine adiuva nos etc. Et ecce mulier
post fidem principis petentis filie suscitationem
hic subditur fides mulieris petentis propriam
sanacionem ubi describitur in hac muliere
primo tempus eius passionis. 2o humilis
eius actio ibi. Accessit retro. 3o fidelis
eius cogitatio ibi. Dicebat enim intra se.
Passio vero eius agebatur propter tria propter
patientis fragilitatem. Et ecce mulier
propter passionis qualitatem / que sanguinis
fluxum paciebatur propter pacientis diutur-
nitatem quia xii annis / Accessit ecce
actio eius commendabilis propter 3a propter
fidei devotionem quia accessit ad ebre-
orum. Adeamus ergo cum fiducia ad tronum
gracie eius ut ut misericordiam consequamur propter
verecundie honestatem quia retro accessit
quare retro quia verecundabatur ex in-
firmitate verecunda / tum quia secundum legem
reputabatur immunda / tum quia ante
faciem non potuisset perturbari / tum
propter misterium confessionis quia debet homo
habere proculpa sua propter humilitatis perfectionem et
tetigit fimbriam vestimenti eius indignum
enim se reputabat tangere pedes domini
vel plenitudinem vestimenti. Habebat enim Christus

fimbrias secundum consuetudinem iudeorum
secundum preceptum legis. Numeri xv. et zacharie
viii. Dicebat enim intra se .i. in corde suo
ad Romanos x. Corde creditur ad iusticiam. Si
tetigero tantum vestimentum eius salva ero scilicet
ab hac infirmitate. Habes in dicto pacis? certe
sepe et matthei et est notabile quod accessit
et accedens dixit. Dicens tetigit / tangens
curationem accepit quia hiis tribus fide
voto et opere anime salus acquiritur. Habes
docet mulier quantum sit corpus Christi quod in fim-
bria tantum inest tanta virtus quid ergo
nos sperare debemus qui non solum corpus
divinum contingimus set conficimus set et sumimus
illam medicinam accepit et mulier ve-
ris quibus illa medicina in vulnus
convertitur. De hac muliere duo pulcra mi-
racula leguntur. Primum dicit eusebius quod hec
sanata est fecit ymaginem suam ante statuam
ad ymaginem Christi in curia sua que vestes
et fimbrias habebat sculptas ut videbatur
Christum habere et hanc habebat in magna reverentia
contingit autem quod subtus ymaginem illam
crevit herba illius virtutis que cum at-
tingeret ad fimbriam tante virtutis
erant ut multi sanarentur. Ysidorus Item
in historia tripertita libro vi capitulo xli dicitur
quod Julianus apostata cum cognovisset
quod in cesarea philippi esset statua Christi quam eo
sanguinis fluxu liberata per fluxum sancta fecit eam de-
posito suam ymaginem collocavit que fulmine
ictu fracta est. Ambrosius videtur velle quod
hec mulier fuit martha. Item in sermone
quodam de salomone inter beneficia Christi
que enumerat dicit. Dum largum sanguinis flu-
vium siccat in martha dum demones
expulit de maria magdalena dum corpus
redivivi spiritus calore construxit in la-
zaro etc. Et ihesus conversus. Post fidem
divine peracte ad opus sequitur effectus per
Christum in duobus primo in sanatione emoroyse
2o in suscitatione puelle ibi. Et cum venisset
ihesus in domum principis. Set primo est in itinere et 2o in
domo. In primo tangitur prima insignia pro-
[illegible] 2o sequela sanitatis a morbo ibi. Et
salva facta est. Insignia prescripta tanguntur
3a primum quantum ad corporis motum cum dicitur

[illegible] in domo incepit [illegible] dei [illegible] 3 [illegible] et [illegible] hic tamen in domo [illegible]
[illegible] expellebantur [illegible] domino [illegible] vii et aposto [illegible]
[illegible]
[illegible] in medicos erogaverat [illegible]
[illegible]
[illegible]

luc. 8 parte vero ... scripsit ex ipse

At ihus conuersus videns eam. ponit xpus
consolationem dicens confide filia. et dep. est ... ...
... ad aspectum cui subditur Et videns eam
... ... Salus mea in manu tua e
... nos dne ... ... ad verbum
cui addit dicens confide filia. ubi ... facit
... ... filia formidabat
... ... ad fi
dem plenam ... cui subdit confide.
Salutem nunciat cui addit fides tua te
salvam fecit. non dicit dns ego sanavi
te sed fides tua ut ... ostensionem
doceat et meritum fidei extollat Et salva
facta est hic subditur sequela sanitatis oste
ditur autem sanitas hic perfecta quia salva
facta est. ... perfecta ... ... e ...
et ... ... de ... et e de ...
ti ... ... quia ... que erat ...
ma. ... subita quia ... hora.
Quaerit ... quare ... manifestavit ...
... ... accessit. ad quod ponit ...
... prima ut mulier ... non ...
inde ... remorsum. 2a ut mulierem
emendet ... estimabat ... ...
3a ut fide eius ... omnibus ad ...
... ... 4a ut monstraret
se conditorem ... 5a ut ... ...
ut deus sistit sanguinis fluxum 6a ut
in fide ... archisynagogum ... fide
lior fuit ... mulier archisynagogo. Ille enim
medicum ducebat huic tactus fimbrie
sufficiebat. Et cum venisset ihus hic ag
de suscitatione puelle circa quam ... tria
primo suscitationis ordinem 2o modum ... Et cum
eiecta esset turba. 3o firmitatem. Et con
firmat. In prima ... 3a. primo luctum
in ... 2o ... ...
3a ... ... Non est mortua
2o sequens ... ... et deridebant
Erant ... in illo tempore tybicines tumul
tuantes et derisores tybicines agunt
instrumenta ... ... Et cum venisset ihus
in domum principis scilicet archisynagogi po
potuit ... eam sanare ... ...
... ... sed voluit ut
... et evidentius esset miraculum ...

dissonis tybicines ... ...
tes antiquitus enim tales ad exequias
vocabant ut suo carmine aliquos pro
... ad luctum ... ...
trices ... ... non ... ...
quia non debent in consolabiliter flere. Et turba tumul
est agunt ... ...
... ... ubi turba ... Turbatio
et tumultus erant ... ... mortis puelle
dum eam ... ... e in do
mo. Irrisores agunt signum ... sequitur
Recedite ... ... non est
mortua puella. i. in morte mansura sed
... ... possum suscitare ut
de somno. Et deridebant eum ... ...
... ... nec ... nec
arguit eos quia ... ... fuit ...
sio ... postea maioris virtutis ...
Et cum eiecta esset turba subdit modum susci
tationis in quo tria concurrunt primum
e remotio ... impedimentis 2m ...
efficientis. Et surrexit puella ... ...
Et cum eiecta fuisset turba scilicet ...
tium tumultuancium et deridentium ...
... ... derisore ... et e ...
... ...
... ... ubi ... iacebat cum ... eius
et ... petro Jacobo et Johe ut ...
... ... et luce ... hos quidem voluit
esse testes miraculi. ut in ore duorum
... vel trium ... ...
tenuit manum eius in signum ... et ...
... ...
... ... clamando ut ... luce ...
puella surge scilicet de ... mortis ...
... ...
... ... qui
foris erant edificatorum ... ...
qui ... derisant falsa ... ...
... ... mortis ... suspica...
Et surrexit puella quia nulla mora
inter verbum eius et factum. Et exiit
fama ... scilicet clementie que afflictorum
... condescendit ... sapientie que sic
omnia disponit. ... potentie que
talia et tanta facit in ... ...
... Non ... ...
... puellam ... ...

... ... sed ... ...
... ...

Et turba tumultuantem

... ...

captiua p suggestione praue delectacionis
mi.º Ch. v.º latrunculi captiua duxerunt de
tra Israel puellam puam q. ministrabat in uxori naaman. Ioseph
in.º aportua p operatur inique ut hic Quia
filia mea modo defuncta est q.n ait v.º d.
q erat in extremis hoc est iam morie-
batur. Vnde sunt omnia q.dam ex quibus q.
cum recessit ja.yrus a domo laborabit
in extremis s. cum venit ad ihm cogi-
tabat eam esse mortuam vel s. Cris. Con-
ticens erat et sua agens calamitatem
Consue.º cum rogatum est ipsa extolle
mala et plus quam est dicere ut sit prouocet
illum quem rogat. Iste veni et impone
manum quia quare non arguitur iste sicut
Regulus Ioh.º iiii.º qui querebat quia
xpi. qui potest sanare absens sicut p-
sens et vide. ex mag.º quia ille secla-
ris iste princeps synagoge et peritus in
lege ad quod magis m. ig. q dicit i
Cris s. de voluntatibus quibus dicit vt sine
sicut et in ceteris signis antiquorum non
nisi cum quereretur est ex quo videtur quod
iste ple.ne fidei habebat tamen vel sit p.ulit
vel ex q.º non loqui vel ex surrepcione
compellente vi doloris. Ideo adhuc non
arguitur. Iste impone manum super eam
et viuet. Quare in hoc sperabat Cris.
ex auditu miraculorum que fecit. Iste
tetigit fimbriam eius quare cum esset
in munda s. lege quare xpus permisit se
ab ea tangi. Rn.º ut ostenderet se supra
legem et quod ab eo gra legis austeritatis cessaret
s. Beda. Iste quare hanc curat in via
antequam suscitaret puellam. Rn.º ut archi
synagogum ad fidem informaret vel pro
misterio. Ut significaret quia primo venit ad
Iudeos s. tamen etiam gentium primo curanda
erat. Iste confide filia. s. nonne confide-
bat que tamen fidei pleni.ne ostendebat.
Rn.º s. Raba. Robur et perseuerantiam fidei
expostulat ab ea ut ad certam et veram
veniat salutem vel s. Cris. quia for-
midans erat. Iste non est puella mortua
s. in veritate mortua erat. aliter non esset
resuscitata. Rn.º Beda. hominibus mortua
erat qui suscitare non poterant deo dormi-

ebat in cuius dispo.ne et anima recepta vi-
uebat et caro resuscitanda quiescebat
Spiritualiter tamen notatur hic quod filia i-
cia mori.tur p. integer remedium in principe
i. racione dum rogate creatorem suscitari i.
xpo propiciante quod sic procedit Nam
morti appropinquat cum delectabile illicitum
concupiscit in extremis laborat cum ad co-
sensum accedit s. moritur cum consentit Ia-
cobi i.º cum concupiscentia conceperit et cetera sunt
opera mortificata. remedium sequitur cum
princeps ad xpm accedit credendo ado-
rat diligendo deum appellat metuendo
confitendo suscitari dat. cum xpus surgit p
tres exaudiendo turba eicit peccata ex-
pellendo vel intrat gratiam infundendo
vel turba eicit in penitencia remouendo
tibicines sunt demones suggerentes
vel homines adulatores turbe tumultuantes
sunt affectiones vel amici carnales derisores
sunt scelares vel detractores

Et transeunte inde ihu

Hito de reparacione corporum quantum ad actum
vegetatiui. hic agitur quantum ad actum sensi-
tiui s. illuminacionem cecorum. Vbi p.º exprimitur
in cecis in voto primo, 2.º exigitur ab
eis confessio veritatis. Et dixit eis ihs
3.º sequitur in eis cura cecitatis ibi.
Tunc tetigit. ¶ In voto primo ostenditur
in ins. Insequendo clamando deprecando
perseuerando d.e g.º Et transeunte inde ihu
glo. Raba. a domo principis in domum
suam in nazareth secuti sunt eum duo
ceci de hiis duobus cecis et demoniaco
muto solus ma.tt. narrat s. Aug.º Isti
sunt illi duo ceci de quibus m.t. xx. et luce
xviii.º quia illi curati sunt in ciuitate.
iericho sicut patet infra xx.º clamantes
s. ex domum in uia. clamabat autem
quia ad lumen non videbat et ideo nesci-
ebat quam ipse esset deus et si posset audi-
re vox corporis per clamabo ad deum altissimum
g.º secuti sunt pede clamauerunt ore
dicentes deuotam oracionem miserere nostri fili
dauid. Ecce tamen in hac oracione ad incli-
nandum ihm. Ihm quia postulabat ibi

misericordia pertinet

aspicere. pia peccatis non permittit non po.
non misericordie sed miseri misericordia qua respexit
i. miseri magna enim est miseria lumine carere
celi non. Quale gaudium mihi est qui in
tenebris sedeo etc. Ita qua allegat Jesu fili
david homo sed filius ut ab hominibus na
tus vel homines misericors salvares Jo.
audiat in nichil et dixerat salvatorem
filium david. si enim non est natus in carne
quo est filius david ita clamabat orabat
et et perseverabat enim scio. Cum autem
venisset domum in nazareth accesserunt
ad eum ceci in sua petitione perseverantes
luce vos. At ille si perseverant pulsans
et dicit eis Jesus post in voce
pius ex fide humilis exigit. ab eis sed
confessio petentis ex fide divina ut incarnationis
Item pomum quo p. interrogatio 2o. Ceca
ex visio i. Dicit ei et hoc e. Dixit
eis Jesus. Rabani non quasi nescius interro
gat sed ut fide confessio promittat, confirmans vel
sequitur salutis veritatem confiteri. Creditis
quia hoc possum facere vobis q. d. con
fessi estis humanitatem me esse filium david
sed creditis quod possum hoc facere ut deus.
opus enim est divinitatis non humanitatis. Dicunt
ei utique domine. Crisostomus non vocant filium
david vocant sed altius extenditur et dominum
confitentur quod est nomen potestatis. Tunc te
tigit hic sequitur curatio cecitatis ubi
exprimit curationis tale vel i. 2o. fide
efficaciam i. Et aperti sunt oculi de
oculatione i. Et comminatus est eis illu
minatione i. Illi autem exeuntes etc. 9.
Tunc pius confirmat fidei tetigit oculos eorum
Rabanus confessio oris tantum meruit di
vinam pietatem. felix tactus ad pertinet
virtus. Dicens 2o. fide vestra fiat vobis.
Intelligite sicut fides mentem illuminat
sic oculus lucem restituit. Et aperti
sunt oculi eorum visa. xxxv. Tunc aperie
tur oculi cecorum. Et comminatus est illis
Jesus dicens videte ne quis sciat.
dans nobis exemplum iactantie fugiende
Crisostomus. Justus cum laudatur in fine fla
gellatur in mente. At illi scilicet ceci illumina
ti exeuntes de domo diffamaverunt

eum i. famam eius per miracula sunt divul
gatum in tota terra illa scilicet nazareth
Queritur fili david quare magis filium david
quam abrahe vel alterius vocant. Unde
sunt ceci. quia hoc nomen maioris ho
noris videbatur. Item quare videbant
eum procedere ad instar david autem fuit
miles unitoris q. d. tibi in vita est
misericordia. ideo miserere mei. Item in hoc confite
batur eum esse messiam quia david plures
facte sunt promissiones de eo. Item cum
venisset domum etc. Queritur quare cum
persequit eos et quare non curavit eos
in via sed in domo. Ro. sed Crisostomus. volebat
curare eos in intima ut doceret eos
vitare vanam gloriam. Item ad misericordiam
quod domus in qua sanatur ceci et non extra
est ecclesia. Item ad significandum quod qui in
domum venit i. ad celum ascendit duo
ceci i. duo populi Judaicus et gentilis sunt
per fide illuminati. Item illi autem exeuntes
et transgressi sunt mandatum. Item intel
ligere quod memoria non potuit tacere. quia
deus non precipit impossibilia. Item autem p
tipit dominus quod noluit etc. et ideo ei potuit
autem quod voluit etc. duplex fuit intentio
Jeronimus. hic dicit non aliud mentiri sed esse
sicut quia bonum non e bono etc. Ro.
ad primum dicendum quod preceptum dei vel exceptum
vel ad probandum vel instruendum primum ob
ligat ad faciendum verum precepti. 2m ad
preceptum volentem sine intentione percipi.
3m ad distendum ex precepto sed 3o. non
comminatus est eis ne dicerent alicui enim
non fuit inhibitio dicendi sed potius mo
ralis instructio ut exemplo sui bona
que faciant latere et tum non possunt aliis
prodant in viam et ideo isti non sunt transgres
si quia non fecerunt contra intentionem pre
cipientis vel dicendum quod prius fuit eis pro
hibitum et postea revocatum. Ad aliud
dicendum quod deus infert tacere non simpliciter
sed propter vanam gloriam sed tamen tacere non po
tuit utique e contra propter personam salutem
non posse contra fieri. dicitur sed Jesus non
possit fieri ad alterum dicendum quod imperavit
non sed dicere salutate sed impium

optatiuu ergo no quo seq² qp illud qd impat
sic volitu ab imperante si illud ul aliq
tal illud vtz in ymolacoe ysaac. Ad
vltim Ad · qp insitu pnt se ḥnu intelli-
gendu est matialr no finalr s; eud
ad actu nolo pp vitez no volo ppter
vana glam. Spualr (margin: Spualr) duo ceci sunt intel-
lus 2 affect⁹ malignus / duo at sut
oculi intellcus dexter i diuinitat sist
fides ḥuat / duo sinistr sut oculi affatus /
amor bonus pnue glie diue. dexter /
sinister timor iustie ul gehene / 2 sic
est quadrupl. cecitas in qua² oculis
pma e error ceca diuinitate. sic excecat
oclus p lesione pupille. Ad eph iiij.
Ne ambuletis sicut gentes ambulat
in vanitate sensus sui tenebris obscu-
ratu ḥntes intellcum alienati a via
dei p ignoranciam que e in illis ppter cecita-
tem cordis ipsorum. 2a est error ḥna
sic excecatur oclus p velame pellis. 2a
ad cor iiij° ḥnus in ḥijs que pereunt op-
ertum est e. in quibus deus seculi excecat
mentes infidelium ut no fulgeat illumi-
nacio glie xpi. 3a e malignitas contemp-
nens bonitate diuina sic excecat
oculus ul no videt qui palpebris
semp ḥet clausis ysa. vi. Excecca
cor ppli ḥuius 2 aures eius aggraua 2
oculos eius claude. 4a e psumptuosi-
tas no vides gehenam no times iusti-
ciam sic excecatur visus aspiciendo
solem et lucidu Exo. xx°. Excecant
2 dona excecant oclos Tren iiij°. Er-
rauerunt ceci in plateis polluti sut
sunt sang°. et Egressis autem et

Egressis autem illis

Hic ponit 3m miraculum in reparacoe cor-
poris qm ad actu vocalis in curatione
demoniaci muti actus enim vocalis
est loqui Iste demo est sps vocalis
pnsus vbi ondr pmo impedimentum vocalis
interpretatiue ibi miraculum in actus
restitucoe ibi Et eiecto. 3o admiracio ibi
turbarum ex miraculi nouitate ibi Et
mirate sut. 4o blasphemia phariseorum p
miraculi detractione ibi pharisei aut dicebant
5o exclusio ḥmi ppt in suetam onsione ibi
Dnus precitat ibi Et circuibat ihus. Impe-
dimentum vero vocis vocalis ondr. pmo qntum
ad defectum interpretandi. 2o qntum ad defectum
discernendi ibi demonium. [illegible]
de duob; cecis sanatis de domo obtu-
lerunt ei homiem mutu quod peius est ḥntem
demonium. De isto sicut de duob; cecis solus
matheus narrat et eiecto demonio locu-
tus est mutus. Ecce dupl. miraculum pfai
curacio in eieccone demonis 2 restitu-
locucionis Sap. x°. Sapa aperuit os
mutorum 2 linguas infancium fecit dis-
tas 2 mirate sut turbe. sz ex nouitate
signorum vnde sequitur dicentes Nunquam
apparuit sic in israel ibi talia miracula no
sunt visa inter iudeos quo nunquam ap-
paruit in isrl vz qui sic operaret pote-
ter. Exodi xv°. Quis similis tui qui sit
loqr pruden? Iohis vij°. Nunquam sic
locutus est homo qui sic gubernaret me
humilit / infra xi°. discite a me quia
mitis sum 2 humilis corde qui sic pa-
teret paciens p. petri ij°. Cui cu ma-
lediceret no maledicebat. et pharisei
autem inuidia pleni dicebant Io qua
virtutem negare no pnt opa calump-
niantur dicunt. In principe demoniorum
eicit demones sed ut impletur ibi ps.
In multitudine virtutis tue mencientur
tibi inimici tui / circuiuit passus conuenit red-
dit visum Et circuibat Hic ondr in
gnali effectus diuine pnet. quantum ad 3a.
pmo quantum ad laborem itineris 2o quantum
ad doctrinam vtilitatis ibi docens in sy-
nagogis 3o quantum ad visitum curacionis
ibi Et curans In pmo apparet vle-
in 2o sapia in 3o potencia dr. quo Et c-
circuibat ihus hoc e quod negligentes
omnes ciuitates 2 castella i. omnia
loca maiora 2 minora hoc e quod locorum
ul psonarum accepciones pv. vi° dis-
curre festina suscita amicum tuum et
In sinagogis eorum ecce debitus locus
quia ibi erat conuentus hominum 2 pdicatis

ete debitus modus alij docet ut doc
tor alij predicare ut predicator ad Ro.
9. Sapientibus et insipientibus debitor sum
et liber regni celorum Ecce debita materia
eius. Dicens ad regnum, et auris omnes
langwore qui licet non sit nimis vehe
mens continuat cum expediunt. Romanum infir
mitas sed vehementer quae continuat ex pas
sionis acerbitate. Felix qui sic patitur
discurrendo qui sic loquitur praedicando
qui sic operatur firmando. Sequitur Et ob
tulerunt ei hominem quare ipse non venit
sicut fecerunt ceci cum haberet lesum gressum.
Ratio: iste demoniacus non habebat usum
racionis mutus erat vel amiserat usum
locucionis. Quo aperuit quod alij eum inna
rent et pro eo loquerentur vel dominus non re
quisivit fidem ab eo sicut a duobus cecis
Iste mutus non valuit ut dicunt physici. Surdus est
quia quod fides ex auditu quo crederet
ille qui nec ihesum nec de ihesu audierat
Spiritualiter nec audire potuit. Spiritualiter iste in
(margin: Spiritualiter)
firmus significat hominem insufficientem et in vita
quia demoniacus et in doctrina quia mu
tus quia non est annuncians neque predicans
neque audiens sermones. Sequitur...

Videns autem Ihesus

A principio septi capituli actum est de legisla
tione generali hic agitur de legis promulga
tione speciali et primo de promulgacione facta
in sinagoge iudeorum. 2o. de ordinacione
v. promulgacionis circa gentium Infra
xvo. Cum accessit ad eum ab ierosolimis
In primo videtur promulgatio facta sinagoge
primo per preconium apostolorum 2o. per opus verbum
infra xi. Et factum est cum consummasset ihesus
In prima quoque agitur de ministerio apostolorum ad
preconium legis sancte ubi ostenditur primo ne
cessitas et congruitas institucionis apostolorum
2o. modus instructionis ad predicandum
eorum capitulo x. a. i. Et convocatis 3o. ex
hortacio auditorum ad receptorem predicatorum
Infra x. v. Qui vos recipit me
recipit. In prima autem ostenditur primo institu
endis
cionis. 2o. congruitas i. Tunc dixit

discipulis. In prima videtur primo affectio
dominice pietatis 2o. expressio humane mi
seriae
tis primo per missionem apostolorum i. quod erant
vexati 2o. per defectum pastorum i. et iacentes
(margin: De[...])
Dicitur quoque Videns autem ihesus turbas / Intel
lige intuitu clemencie misertus est eis
non dicitur eorum sed eis acquisitive i. ad eorum
utilitatem. Rabanus. Quam vitat que ope
dos et corporales molestias aufendo quod
erant vexati intellige quod varios erro
res demonum. Post ipsum tum dicit Iheronimus
mit et iacentes intellige vana secu
ritate torpentes. Crisostomus. vi. Jacuerunt
in terra pueri et senes et sicut oves non
habentes pastorem i. ante se non habentes qui
digat eos ad bonum et hoc contingit alij
ex pastoris absencia. Eze. xxxiiij. Disperse
sunt oves mee in devoracionem bestiarum
agri eo quod non esset pastor / alij ex pastoris
malicia propter mala exempla que prebet
subditis. Iere. 1. Grex perditus factus est
populus meus quia pastores eorum se
duxerunt eos. Alij ex ignorancia. Ysa. lvi.
Ipsi pastores ignoraverunt intelligenciam. negligencia
(margin: congruitas huius)
Tunc dixit hic ostenditur congruitas insti
tucionis per conclusione sermonis ad discipu
los quantum ad tria. Primum est humilitas po
puli ad sustinendum eorum. 2o. paucitas
super ad predicandum i. Operarij autem
pauci. 3o. sed sequitur Invocacio divini auxi
lij i. Rogate quoque et hoc est Tunc dixit
discipulis suis sed messis quidem multa
Glossa. Multa est turba ad suscipiendum
verbum et afferendum fructum / operarij vero pau
ci i. docentes et facientes / sub dupli
nomine significatur turbas per oves et messem
per oves quantum ad populum Iudeorum in
statu culpe. Infra xvo. non sum missus
missus nisi ad oves que perierunt per messem quantum
ad populum gentium in statu humili. Ioh. Io.
iiijo. Videte regiones quia albe sunt
ad messem. Sicut predicatores significantur dupli
nomine pastorum / propter pastum doctrine.
Ioh. ult. Pasce oves meas. / Operariorum
propter exemplum vite Infra xx. Conduce ipsa
cum operarijs. Rogate quoque et q. d.

turba vepata . erroribus vepata iacet
torpibus destitua e in pastoribus . Rogate
te dominum messis scilicet me dei filium ut mit
tat . tria implicat predicatoribus . Tertia
unum opere dei scilicet ut mittat ad vo.
Quomodo predicabunt nisi mittantur . aliud
opere sui ut mittat vel eiciat in
operarios non ociosos tunc enim metunt
cum operantur . tertium vero premium cum dicitur in mes
sem suam scilicet ut reponantur in horreum domini
sui . In primo auctoritas in 2o ydoneitas in 3o
utilitas implicatur . Dicitur hic messis quando
multa quoniam prius semen quam messis . Quo
niam deus seminavit in cordibus eorum.
cum ergo apostolos primo mittet ad seminan
dum unum non dum erat messis . Verum iam deus
seminaverat in cordibus eorum et per se ipsum
loquendo et per prophetas pronunciando apostolorum
ergo fuit metere . Johannis iiii . alii laboraverunt
et vos messis dicitur abilis ad messem per
semen . Item Rogate ergo dominum . messis
ipse est ergo non nec sine eum habere ad quod
ergo vult rogari . Quoniam ut exprimatur
affectus eius erga salutem nostram qui sic
sitiebat ut rogetur . Item ut magnum donum
dum ondat dare alicui predicationis
officium . messis ergo est congregatio populi messores
predicatores dominus ipse xristus Sequitur

Capitulum x

Et convocatis xii discipulis

Supra cum dictum est necessitas et congruitas
institutionis apostolorum . hic subditur
institucio eorum ad predicandum Iudeis et ali
is et ad hoc concurrunt 3a primo collatio
potestatis 2o forma doctrine ibi . hos xii
misit ihesus 3o veritas vite ibi . gratis
accepistis gratis date ut per hoc sit
castigatio triplex in creante scilicet potestatis
superbia et avaritie . Item 3o . 9a primo
eorum quibus conferenda erat potestas vocatio
2o potestatis determinatio super spiritum et super
corpus ibi . Dedit eis potestatem . 3o vo
catorum nominatio ibi . xii . discipulorum nomina
sunt hec dicit ergo . Et convocatis 4
simul non seorsum vocatis scilicet ad pote
statis collationem et officii in mentionem eius .

hec fecit ut omnes alii se non preferant
Item ut grandiorem preciet xii . discipulis
de quorum nominibus infra c . et quidem sic
in vocatione fuit gradatio que sic in
nomine congruentia sige ua hic nunc apostolorum
prefiguratus est in multis primo per xii pa
triarchas Genesis xxix . usque xxxv . 2o
per xii principes tribuum . Numeri primo . precep
salutaria promulgando . 3o per xii fontes
in elim Exodi xv . mundum doctrinis
irrigando . 4o per xii lapides preciosos
in veste sacerdotali Exodi xxviii .
exemplis ecclesiam ornando 5o per xii pa
nes propositionis Exodi xxv . animas
cibo vite reficiendo 6o per xii explo
ratores Numeri xiii . terram futuram an
nunciando . 7o per xii lapides altaris
3o Regum xviii . ut sacrificium in se por
tando viii . per xii vitulos Exodi
xxiiii . per xo mundum sustinendo 9o per
xii lapides a iordane sublatos .
Josue iiii . mundi flexum et divicias
contempnendo . 10o per xii boves sub
mari eneo 3o Regum vii . baptismi gratiam
predicando 11o per xii leunculos throni
salomonis 3o Regum xo Tyrannos mundi
vincendo . xii . per xii portas civitatis
Ezechielis xl viii . potestatem clavium regni
aperiendo . xiii . per xii horas diei Johannis
xi . lucem vane terra excitando xiiii . per
xii fundamenta fundamenta civitatis apocalipsis
xxi . ecclesiam meritis et precibus susten
tando . xv . per xii stellas in corona
sponse apocalipsis xii . ecclesiam doctrinis et
miraculis illuminando . Dedit eis pote
statem scilicet qua in eius virtute poterint in
pace quod multa distanciam est inter hic
tribuere donare et accipere Iste quando
agit agit potestate datum agit illis quod
fecerunt in virtute sua et virtute domini
consistit potestatem in qua spiritualem vim
dicitur spiritum immundorum i . demonum ut eice
rent eos acceptis obsessis quantum ad hoc
In nomine meo demonia eicient et super
corporalem vim ut Et curaret omnem
languorem i . morbum gratiam ex grai

diminu(n)t(ur) et omnem infirmitatem i(d est) mor-
bum qui curatione(m) q(ua)si (con)trarietate. Iste langu-
or qui etiam demon non in(ten)dit p(er)-
mis sicut curaret omnem languorem
et infirmitatem sic apostolis tribuit potestate(m)
xii discipulorum (aut apostolorum) hic subdit xii et nomina
discipulorum vocans dicens duodecim (at apostolorum)
discipulos s(cilicet) quibus dedit potestatem no(m)i(n)a
sunt hec. Nominat aut(em) eos p(ro)priis
nominibus ut pseudo qui futuri erant
excluderent(ur) s(ecundum) Raba(num). Iste ut tu nona
corpus q(uod) s(ecundum) credent(ur) in libris vite scrip-
ta esse ondent(ur). primus dignitate s(cilicet) non
vocatione s(ecundum) dig(nitate)m. Symon qui dicit(ur)
petrus s(ecundum) Raba(num) petrus additur ad
differentiam alterius symonis qui dicit(ur)
cananeus talis dicitur esse plac(ati)us symo
i(d est) obediens p(er)ficiendo vite. petrus i(d est)
agnoscens p(er)terit(um) bap(tismus). Andreas
fr(ater) eius tam sp(irit)u q(uam) carne. Raba(nus)
andreas interpretatur virilis quia vi-
riliter deo adhesit. et Bartholo(meus)
qui interpretatur filius suspendentis
aquas s(ecundu)m est et non ebreum. Jacobus
zebedei sup(er) filius. hic addit ad
differentiam ceteris Jacobi. Jacobus inter-
pretatur supplantator. Johannes fr(ater) eius
in quo est gra(tia) quia Jacobus cura carnis
deo vocatus supplantatur. Johannes ob pa-
piri amore(m) gratiam sup(er) pectus dei
in cena recubuit. Thomas qui
interpretatur abissus vel gemi(nus) q(ui) g(rec)e
dydimus quia (con)tectis dimus dubi-
tavit ea alia veritate resurrectionis in
ve(ri)t(ate) Joh(annis) xx(o). Et Mathius qui interp(re)-
tatur donatus publicanus. Raba(nus) ceteri
evangeliste ca(pitul)o ix. luce vi(o). p(ri)mus Mathius
s(cilicet) ante thoma(m) et prudent tacent
publicanus s(cilicet) p(ro) honore evangeliste. Iste
et se ponit et publicanum d(icit) fuit ubi
sit(uatur) delictum sup(er) fundat et gr(ati)a
i(d est) sim(i)l(i)tas. Jacobus alphei supple
filius. hic alphei habuit q(uatuor) filios
quorum tres sunt apostoli s(cilicet) Judas
symo et iacobus qui et fr(ater) d(omi)ni d(icitu)r et

(Joseph) Jus(tus) iste primo et quartus dicitur est qui
appellatus est barnabas et hii sunt
consanguinei x(risti). Jacobi et Johannis prece-
dentes sicut patet in hiis versibus. Anna
tribus Joachym Cleofas Salomeeque
Marias tres tres parit has duxit
Joseph Alpheus Zebedeus v(ir) prima
Joseph Jacobum cum Symone Juda(m)
altera que se(cun)da Jacobum parit atque
Johannem. Unus hic inde hic ex illa
ducens. Et Tadeus qui ab evangelista lu-
ca (Judas) Jacobi. d(icitu)r et alias appellatur Labeus
quod interpretatur cortulus i(d est) cordis cultor
credendo q(ui) eum fuisse (christum)... Iste Tha-
deus apostolus ecclesiastica traditur historia
missus a dipsa ad regem. Symon
Cananeus sic dicitur a cana vico gali-
lee ubi convertit d(omin)us aquam in v(inu)m
Joh(annis) ii(o). et Judas hic describitur
a duobus. a vico ubi ortus fuit
cum d(icitu)r Scarioth(is) q(uod) interpretatur
memoria mortis vel malicia sceleris quia
premerit cum addit eum hos xii mi-
sit. Cuius dictatur et collatio pote(sta)-
tis hic dictatur forma doctrine
ubi dantur apostolis tria precepta. p(ri)m(um)
quantum ad auditorum distinctionem. s(ecundu)m q(uo)d p(ri)m(um)
ad predicationis materiam i(d est) Euntes autem
predicate. 3(um) q(ua)ntum ad predicationis
p(er) miracula confirmationem i(d est) infirmos cura-
te. Quantum ad auditorum distinctionem dat
duplex preceptum. Unum negativum v(idelicet)
gentilium. Aliud affirmativum v(idelicet) Judeorum
i(d est) sed potius ite ad oves gentiles
tangitur sub duplici diversitate. Una illorum
qui sine lege sunt qui dicuntur gen-
tes alia illorum qui sine lege sunt
maiori s(cilicet) peccato tamen recipiunt et
ideo dicitur samaritani d(icit) ergo hos xii
misit Christus non absolute misit illos
s(ed) p(ri)us quam videntur paraliticos curavit
et mortuos suscitatos. Ihesus non
d(icit) d(omin)us quia non ad dominandum non
ad congregandum s(ed) ad salvandum mittebat (regnandum)

(margin notes: aut apostolorum; at apostolorum; vel; et tradidit eum; ...)

bat q. aplos mi tpus ~~pdicare~~ pcipies
eis 2 dicens in viam gentium ne abieritis
i. apud gentiles ne habeatis pmo pdicare
Jo. pmo opz pdicare iudeis ne causa
habeant no recipiendi 2 in civitates samari
tanorum ne intraueritis Joh iiii. no eni co
municant iudei samaritanis s; potius
ite ad oues que perierunt domus isrl
q. quia oues sunt pasti quia perier
indiget reduci quia domus isrl sunt
spalis ppinquiores ante pdicate h.
deciat pdicacionis materiam dicens euntes
contra acediosos pdicate q. nunctes
dicentes quia appinquabit regnum celorum q.
vanilogos 2 negligentes q. d. p
dicate quia ppe erit appatus regni
celestis ianua mea passione Jtem quia
ppe e ut rex celorum regnet in cordibus
sibi subditis in fide longe eni erat
ante aduentu xpi quia nullus pueniret
potuit ad illud. s; assit aspectui ad
meditandu affectui ad amandu effectui
ad possidendum / Infirmos curate. Hic
ponitur quibus gna miraculorum ad pdi
cationis confirmationem quia sicut dicit
Jo. hominibus rusticanis absque eloquij
venustate pollicentibus regnum celorum
nemo crederet dat ptatem miraculi
faciendi dicit Infirmos curate quantum
ad passiones debilitantes mortuos su
scitate quantum ad passiones suffocantes
leprosos mundate quantum ad passiones
~~contaminantes~~ inficientes demones eicite quantum
ad passiones violenter affligentes
dugs dt si fide darent verbis opera
2 noua facerent qui noua pdica
rent. dat ptatem miracula faciendi
distinguuntur aut illa m gna passi
onum sic quia passio in corpe aut
est accausa mensera aut ab intrinseco
aut extrinseca ut a demone. Si ab in
trinseca aut e magna sic dr infirmitas
si aut maior sic dr lepra. aut ma
xima sic dr mors expetit aut ordo
s; ministerij quia infimi sunt qui cepta

consenciunt mortui sunt qui operantur
leprosi qui consuetudine inficiunt se 2 alios
demoniaci qui contempnunt. Omnibus h.
2 gloriis cu tres sunt disciplorum
vocationes quia pma fuit in sump
noticia Joh xx. 2a in familiaritate
luce v. 3a in disciplatu ap. m.
qra pmo luce n. quittur de q loq.
hic 2 no loquitur hic nec luce v.
de aliqua illarum s; de quada pmata
2 pfca vocacione ut mitteret eos ad p
dicandu Jte quia eiusmodi pmate vocationis
Ro. s. Beda acuatoe scrip petri
sup luc. usque hic continuatim sunt
cut reuelata miracula 2 sunt an
simone dni in mote hucusq hic at
accedit ad ordinem rei s; q gesta pp
curatu centurionis sim sup luc. vel
2 in augs quis elegerit ordinem rei ge
ste 2 quis recordacioni sue ordinem
tenuit mirum est Jte sup id ex
disciplis quare cu lxxii discipulos habe
ret quare xpc illos voluit xii apostolos
mittere. Sunt lxxii discipulos discipulos
sunt quia tot erant gna linguarum
xii aut aplos elegit ad significandu
xpc quot homines vocatus erat ad
fidem tamen de quatuor ptibus mundi
duodenus eni tenet. ex ternario p qtua
riu ducto vel econtra quater 3a vel ter
quater faciunt xii. vel ci duodenus
constat ex duplici senario qui e nus p
fectionis sit voluit q dupx e pfectio
s; vite 2 sciencie sine opis 2 sermonis
debet ee in his qui hent officiu apli
cu. Jte dedit illis ptatem q. aut
ptatem in creata s; hoc no pt cum
cari creature ut creatura s; pstat non
pnt fieri vera miracula. Vo dedit
eis ptatem creata qua ad pces eorum
ptatis increata miracula faceret. vn
Jo. deus ptatiue languores curat
fugauit discipli vero in noie eius
i. t invocatione Jte quare quatuor q
linat eos dicit p ginationem coplatiua

Eu. in signu mutue dilcois. It ut mutuo se vinctes fortiores ecclt qui fr qui adiuuat ipse q ciuitas firma. Ite q delu in fidei cofoz. Ite q oflictu in tocum corp tolla. Ecce. in melius e ee duos sl qm vnum cr. Ite simo qui d petrus quare ante mutatu fuit nom simois in petru vi. q in elcoone maioi. 3o dic q imposuit ei tuc nom petrus q z sup zlicte. In ipa elcone dedit ei pri mutatu nom. sz in pma vocone qndo andreas vonit eu ad ihm Joh pmo. Lo Joh pt tunc nomis imponedi pdicato in elcone vo impositu e ei i. nome sz infra xvi. z pbr. sed e tunc impoicois infirmato. Ite quit quare fuit ei mutu nome. Eu. in signu spualis mutacois quia qui pficit debet mutari in virp altm vt leg de saul p. Ro. Jo ad ondeda eius fmitate z ecce sim tollacom. Infra xvi. Tu es petrus. Ite sup illud Judas scariot glo a vico vbi ortus e ul ex tribu zachar psagiu sive dapna nomen accepit q xl vo. In bndcoe dan d q fuit de tribu dan. Ite sup ysay. xxxix. d q fuit de tribu effraym. Ro de effraym d quia de vico illius tribus dz scariot. de tribu dan generatione de tribu ysachar. Ceterum aut nomis impositone qui e merces ma z ipe p merce de vendidit xpm. Ite in viam gentiu ne abieritis q infr. xvi. Ite docete oms gentes. Ro fuit vo q hec d fuit ante resurrecionem qndo vocandi erant Judei. sz aliud p resurrecionem qndo gentiles. Eum oportebat pmo iudeis pdicare ne iam hrent ro recipiendi. Ite ad oues q infra eodem Ecce ego mitto vos etc. Eu. sz ista hec d de missioe ad Judeos aliud de r. adgentes sz q vtroqz d de pmissione oues dnr quo ad turbas lupi quo ad pnces z phariseos ul oues q ad simp grus lupi q ad pinistatem potestatis etc.

Gratis accepistis

Post collacoem ptatis p9 formam doctrine hic docet eos vitate vite que dz ee in eis trip. p quatu ad abdicacoem cupidits huane mundane pspitatis. 2o quatu ad exclusioz timoris z ad ustentis. i. ecce ego mitto vos. 3o quatu ad praeossi affcus carnalis. i. Nolite arbitrari sz ut p nullu carn deviat a vitate doctrine. Supra remouet affcm pdicatoris acquirende trip. pmo dissuadendo vaticiniam mercacionis. 2o phibendo occasioz cupidits i. Nolite posside. 3o excludendo curam mundane solicitudinis i. dignus e em opari d. go gratis accepistis ptatez miracla faci. gram pdica di. ministi sac dispesandi gratis ne desinat ee gra ne vilescat in effa. Eu. pfus ille reputat. dict dns. pecunia tua tecu sit in pdicoez qm estimasti domini dei pecuniam possideri. Nolite posside hic phibet occasioz cupidit quatuor. pmo quo ad supflua ti d. Nolite posside aurum neqz argentu glo. Et hec hrent non videntur tu salut sz lucri dict. ... Argentu z aurum no e m ... scdo quatu ad ipe necessaria subdit neqz pecuniam ... ipsorum zonis vris. Jo qui diuicias detruncant ... ipe mo ... etc. Vechil iniquis quam amare pecuniam. 3o quatu ad ipa mam que sunt duo ul ad vivendu ul ad itinerandu ul sut necia q corrupt ab extrinseco sic d. no pera in via que e repositor aliquis victualis aut ali in extrinseco sic subdit neqz duas tunicas. Ita q altu sit supfluus si sut necia ad itinerandu aut ad susten pedu sic d. neqz calciamenta. 4o tor. sic d. neqz virga que sz viatoris pbz

auxilium in presto. Dicitur enim duas suntes corporis non esse vallandas neque assueta fieri mollicie corporis sed corpora pedum cum habeant similitudinem terre robustiora sunt. Quintum hic quare ita expresse prohibuit temporalium. Unde sic oportebat in primitiva ecclesia ut ostenderent omnia gubernari divina dispensacione et ostenderetur veritas fidei contra errores hominum qui curam sui syderum vel fortune credebat omnia agi et hoc competit adhuc aptatis viris successoribus apostolorum. Quamvis tamen sunt qui pactum volunt succedere non pro ratione cum tamen non prelati sed pauperibus promittitur regnum celorum. Bernardus. Tanta debet esse predicatori fiducia in deo ut presumte superius ea querant. Tres sunt rationes quare hoc precepit. Prima ne sint quasi cupidi et ambiciosi. Secunda ne sit solliciti quasi pusillanimes. Tercia ut mihi tenerent veritatem ostendet. Luce xxii. Cum misi vos sine sacco. Item quicumque sacculum obligatur. Secundo consilium est non preceptum sed certe non audet aliquis utile et sanum consilium regis in facie contempnere contra magis illud quod dedit magni consilii angelus. Prov. viii. Ego sapientia habito in consiliis etc. Item neque peram quia Luce xxii. Qui habet sacculum tollat similiter et peram. Respondeo illud quod dicitur in prima missione. Illud Luce post. Ad secundum in qua non habebant ipsi putandum in qua et mittebat ad deceptum has gentes et ab eis passuri erant opportebat quod aliquid haberent. Item neque duas tunicas quia prudenter. Item neque duas tunicas quia una non sufficit multociens in hyeme. Respondeo quod sit secunda prima repruitur unde non quod in locis et glaciei et nive rigentibus una quis tunica debeat esse contentus sed quia in tunica vestimentum intelligitur ne eant vestiti aliud ob recreacionem sanctorum religiosus sed sic non amplius non propter conscientiam sed multo minus propter sufficienciam excusat se prudentia honestatis tamen et preciositatis vestium non ampliet sed minuat et eo honestior quo abiectior

neque cum mitti vix ... apostolus quod portaret ... aliquid in manu nisi virgam ... colligitur ex doctoribus Hebreorum in signum doctrine portabat virgam in manu ... apud iudeos eis ... quod sequebat ... valuit ... sufficeret apostolis pro ... virga metha ... est non ... subsidio ... sustentacionis [illegible]
Item neque calciamenta quia necessaria sunt in palestina que terra arenosa est et in estate nimis calida. Respondeo. Hic Crisostomus non prohibet necessaria sed sollicitudinem neque putet portanda ne desint. Vel forte prohibet preciosa vel exquisita. Unde ad Ephesios vi. Calciate pedes in preparacione evangelii etc. Item neque virga quia contra Marcus vi. Nichil tulit in via nisi virga tamen. Respondeo. Hic forte per virgam intelligitur species temporalium quod amove virgam quasi dicat. Vel Ieronimus. Qui dominum auxilium habemus baculi presidium cur queramus. Item si prohibet virga quid de equis et equorum falleris que habent in curribus et habent in equis nos aut etc. Sed Augustinus super Marcum per virgam intelligitur potestas accipiendi sumptus quo uti potuerunt vel non uti sed quod voluerunt. Dignus enim est operarius et sequitur.

Dignus enim est operarius

Hic excludit a predicatoribus curam humane sollicitudinis et hoc quia debita est eis ab auditoribus subvencio in necessariis et est quasi ratio quare ista omnia precepit. Unde intelligere ecce quare precepit nil ferre quia omnia de beneficiis eius sunt. Aut quarta que tamen hoc notatur primo ostenditur sustentacionem eis esse debitam. Secundo a quibus accipienda ibi: Et in quamcumque civitatem. Tercio qualiter se debeat habere erga sollicitantes ibi: Et intrantes autem. Quarto qualiter erga negociantes ibi: Et quicumque non receperit vos. Dicit ergo. Ita vel deferatis impedimentis ut expediti sitis ad predicandum et auditores sustentabunt vos a quibus licet accipere. Dignus est enim operarius cibo suo id est necessariis ad vitam. Prima ad Corinthios ix. Quis militat suis stipendiis umquam. Quis plantat et cetera. Dominus hiis qui evangelium annunciant de evangelio vivere. Hinc est quod diaconi predicatores de apostolis ad populum quasi missus a domino ad predicandum evangelium cui sub diacono ferret pulvinar quo liber sustentaretur quia alii dant predicatori sustentare. In quamcumque civitatem. Hic ostendit a quibus

est accipiendu vel exigendu quia abinis
et honestis personis. Dicit ergo In quacumque
civitate aut in castellum intraveritis
id est in quecumque loca vel maiora vel mi-
nora. interrogate quis in ea dignus
sit scilicet adventu vestro receptione et mo-
ra. Et ideo testis vite et persona elige-
dus elige est hospes ne eius infa-
mia predicatio ledatur. Ergo unus magis
probus eligendus est dignus. Item hoc
dicit ut sciat hospes se magis gratiam
accipere quam dare. Et cum invenerit
dignum ibi manete donec exeatis scilicet
de civitate vel castello. Hic dat constanciam
generale doctrinam ut hospitalis vicissimus
iura custodiat. Alienum est a predicatore
regni celestis circuire per domos et in-
violabilis hospicij iura mutare. Dicit
ergo mandant enim de electione. Aliud
de non permutatione eius nec dicit hoc quod
liceat predicatori aliqui mutare hospicium
vel cum aliis comedere maxime ut non
gravet hospite suum cum tamen ad dignos
divitatis. Sed presertim duos mutacionis hospicij
tripliciter racione. Una est vitatio levitatis
que multum decet apponere in predicatore. Alia
suspicio gulositatis quia consuevit homines
novos hospites lautius procurare. Tercia
declinatio infamie hospitis quia si dimi-
tteretur videretur indignus. Intrantes autem
hic docet eos qualiter se debeant habere
erga solventes debitum id est suscipien-
tes eos. Ubi ponitur primo instructio
secundo promissio ibi Et siquidem fuerit. Instru-
cio duplex. Ponit primo qualiter se habeant
intrando. Secundo quid dicant in salutando
ibi pax huic domui. Dicit ergo intrantes
autem domum salutate eam id est feliciter ut sit
laeta vestro scilicet adventu precedente vestrum
<u>pro contentis</u> ~~precedens~~ dicentes pax huic domui
id est familie sit. Ergo ~~i[illegible]~~ et optantes salutis
cum optantes pacis. Hic duo sunt optanda
hospitibus salus in amonitione malo-
rum pax in adeptione bonorum salus quia

pericli dampnantis pax quando ad bonum re-
conciliationis. Hic autem modus intrandi et
salutandi dedit dominus ut ex hoc ostenderet
ad quid venisset pacem scilicet facere bella
sedare. Predicatores non magis sed de salu-
te animarum loqui debent. Sed si quidem fuerit
hic subditur promissio duplex. Secundo duplex
ex positione hospicij. Prima est gratie sive
participatio pacis cum hospitibus si domus
fuerit digna. Secunda promissio recompensationis
pacis gratie predicatoribus si fuerit domus
indigna id est si autem fuerit domus illa dig-
na id est si fuerit familia eius predestinata ad
vitam veniet pax vestra quia ei op-
tatis super eam. Ps. Principes ergo sunt omnes
timentium te. Si autem non fuerit digna pax
vestra id est merces optate pacis ad vos
revertetur vel pax vestra quia predica-
tionis merces vobis adeo recom-
pensabitur quia asequimini fidem a vobis
et si non in aliis. Ps. Et oratio mea in sy-
nu meo convertetur. Et quicumque non rece-
perint hic instruit eos qualiter se habe-
ant ad non recipientes. Ubi ponitur instru-
ctio et comminatio ibi Amen dico vobis.
Dicit ergo Et quicumque non receperit vos scilicet
nativa instructio neque audierit sermones
vestros vestris monitis obtemperando, exeun-
tes foris <u>de domo vel</u> civitate vel de castello
excutite pulverem <u>de pedibus</u> in testimonium sive signum
triplex. Quia Iudei signa querunt primo
ut dicit Io. in testimonium laboris sui scilicet
quod ingressi sunt civitatem et predicatio apostoli
ca usque ad illos pervenit. Excutite
ergo pulverem minima itineris vel laboris
que pellis sepulcri exposite quod erit
eis occasio maioris dampnationis. Secundum
signum est quod pulveris in pedibus insignum
est laboris excussio in vilitatem
sive laborem quia <u>utilia</u> <u>tribulia</u> solet excu-
ti et abici. Tertium signum est ut ostenderet
se ab eis nichil terrenum querere
et nichil de terrenis opibus corporis nec
etiam pulverem de terra sua sibi

moralit.

nos patentur adherere quomodo pedes in bene excuti in signum excussionis vel terreni appetitus vel terreni laudis. Amen dico vobis. Hic post instructionem subditur commune respectu repellentium ex agregatis ex comparacione addicionis sodomorum vel gomorreorum. Dicit ergo assercendo Amen dico vobis tollerabilius erit terre sodomorum et cetera id est minus agetur contra illos in die iudicii quam illi civitati id est qui habitatoribus illius civitatis qui spernunt vos et sermones vestros et huius racio est. Rabanus Remigius. Quia illi solum legem nature transgressi sunt hii etiam ipsi legem scriptam et dicta prophetarum et apostolorum spernunt. Super illud. Gratis accepistis et cetera quod ab hiis qui habent officium predicandi removentur ista. Primo vendicio sive symoniaca pravitas id est gratis accepistis gratis date. 2o sarcinarum multiplicitas id est Nolite possidere aurum et cetera. 3o humana cupiditas id est Neque peram in zonis vestris significatur affectus. 4o virtutis curiositas id est Neque peram vobi sicut pastalia ut cadi. 5o vestium superfluitas id est Neque duas tunicas quod comm[...] vana 6o corrigendi severitas id est neque virgam 7o prorsus elegibilitas. Ibi Intrantes domum 8o malorum societas id est Interrogate quis est vita dignus. 9o locus instabilitas id est Manete ergo donec exeatis 10o inhonestas id est Intrantes autem domum. Sic quoque dicitur interrogate quis in ea dignus sit quia sine interrogacione venit ad publicanum Mathei et ergo fecit quod doctrinam suam. Sed interrogare et ignorantes tamen homines interrogantes ad hoc tenentur. Deus enim quia omnia novit sciebat eum erat dignum ad intuitum suum in quo et dicitur doctrina quia si aliquis credere quod suo adventu alium quaerere licite posset ad eum tamen poss sicut beatus dominus hospite sum hereticum convertit ad fidem catholicam. Item tollerabilius erit terre sodomorum quia sodomite aliqua quae peccabat et vere videlicet fruenti ergo in consequens et comparacio. Secundo vero fuit comparacio eorum qui non ad peccatum carnales de quo apponitur hospicii ad peccatum in hospita. Et quod ad hoc isti magis peccabant quia tantos repellebant post audita veritate. Sequitur Ecce

Ecce ego mitto vos

lxiii

post exclusionem humane cupiditatis subditur hic exclusio timoris ad adversitatis sive instructio quo adpatiatur in adversitate per ordo prosperitatis non corrumpit adversitas frangit eum sicut supra removit affectionem prosperitatis sic hic excludit timorem ad adversitatis. Ubi primo reperitur missio. Secundo sequitur instructio id est Estote ergo. Vel ex amissione fiducia ex instructione tostatur. Circa ad missionem tanguntur tres circumstancie primo mittentis id est Ecce ego mitto. 2o missorum id est Sicut oves. 3a eorum quibus fit missio in medio luporum. Dicit ergo Ecce ego qui vos elegi vobis dicam salvum armavi mitto vos homines electos doctores instructores militetis armatos medicos peritos sicut oves ut lacte doctrine alios nutriatis exemplo mansuetudinis conversacionis alliciatis operis a corpora exponatis in medio luporum a scilicet et phariseorum et aliorum infidelium qui dicuntur lupi propter rapacitatem crudelitatem dissipacionem dicit apostolus quod post decessionem meam intrabunt lupi rapaces non parcentes gregi. Mirandus venator dominus qui per agnos sive per oves capit lupos et per pacienciam vincit potenciam. Et dicitur in medio luporum ut pax sit quasi centrum ad omnes in invicem tendentes. Item in medio luporum ponendum omnium custodum. Item in medio per abnegacionem ut in medio conversantes non percipiunt eorum maliciam. Item in medio eorum propter omnium paucitatem omnium

et luporum pluralitate. Item propter ouium uni-
tatem in fide et luporum diuersitate in erro-
ribus. Ambrosius. Omnis pugna unani-
miter egressa parit victoriam. Estote
ergo prudentes post missionem apostolorum
sequitur instructio missorum et primo instruc-
tio generalis 2º specialis ibi Cauete ergo.
Instructio generalis est duplex primo quantum
ad prudentiam serpentinam contra fallaciam scri-
barum 2º quantum ad pacientiam columbinam
contra crudelitatem tirannorum et hoc est quod dicit
Estote ergo prudentes sicut serpentes scilicet
ad intelligendas et cauendas fraudes.
et simplices sicut columbe ad sustinen-
das et ignoscendas lesiones et in-
iurias. Columba enim est auis geme-
bunda et mansueta. prudentia vero necessaria est
in precauendis malis simplicitas in fa-
ciendis bonis. prudentia quantum ad verum
simplicitas quantum ad voluntatem.
prudentia serpentis est in tribus veterem
enim pellem ad artum foramen deponit
corpus pro capite exponit cum sit nature
frigide solem diligit. pellis deposicio
pertinet ad incipientes ad Eph. iiii. de-
ponite vos secundum pristinam conuersationem ve-
terem hominem. Corporis exposicio pro
capite pertinet ad proficientes qui precipue
te defendenda que est caput hominis
totum hominem tradunt hoc male fecit
abymalech Judic. ix. Solis dilectio
pertinet ad perfectos qui instanter diuine contemp-
lacioni qua et illuminantur et inflamantur.
sicut enim serpens propter duo diligit so-
lem. propter calorem qui naturam vigorat.
et propter lucem quia cum senescit amit-
tit visum sed ad radios solis ducit
oculos exponit et sic illuminatur. In hiis
tribus voluit nos deus assimilari
prudentie serpentis sed non in venenata
complexione non in lingue paricione
non in animi fraudulosa (tortuosa) ambu-
lacione. Simplicitas columbina debet
esse cognicionis in veritate. habet enim

blandos oculos et dulcem aspectum
Cant. iº Ecce tu pulcra es a. m. e. t.
p. o. t. co. Affectionis indigenda figuratur
enim in amore ad genus suum quod frequentat alium. Cant. vº In foraminibus
etc. Intentionis in operando residet enim
super fluenta aquarum ut accipitris insi-
dias caueat per umbram Cant. vº Et
oculi eius sicut columbe super riuos
aquarum etc. Cauete ergo post instructionem
generalem hic subdit specialem et primo
quantum ad prudentiam contra temeritatem 2º quantum
ad simplicitatem contra pusillanimitatem ibi Non est
discipulus super magistrum. primo ad cautelam
contra occultam machinacionem 2º concepit
fugam contra apertam persecutionem ibi Cum autem
persequantur. In prima primo dat cautelam
generalem 2º specificat eam ponens multi-
plicem tribulationem que est proxime dicta.
prima tribulatio communis machinata ab
extraneis 2ª communior machinata a propin-
quis prima ibi tradent enim vos. 2ª
ibi Tradet autem frater fratrem. Dicit ergo cauete
quia scilicet mitto vos inter lupos ab
hominibus et persuasionibus hominum qui frau-
dulenter vos decipere et violenter persequi
querunt. Crisostomus Omnibus malis
homo est pessimum malum. bestia vero
habet proprium malum homo autem omnia
diuersa enim ad insultum accedere non audet
sed malus homo non timet sed concedit
Ecce quos super lupos dixerat hic homines
dicit exponens se tradent enim vos hic
predicatur tribulatio grauis ubi tanguntur
primo tribulationis vehementia 2º pro-
missio consolationis ibi cum autem tradent
Circa primum notantur tria primo vehe-
mentia 2º causam propter me. 3º regula
ibi in testimonium. Vehementia tribulationis
tangit 2º triplicem impugnationem [illegible]
[illegible] enim impugnatur vitalis appetentie
vero et sic dicit tradent enim vos i. oc-
tam machinacione facient tradi vos
in conciliis suis i. in locis primatis
ubi consiliantur quibus nocere operentur.

vem xl[ix]. In consilium eorum non veniet
anima mea. Alii impugnant per apparente
iusticia et ideo addit Et in synagogis
suis i. in publicis conventibus ubi quasi
in specie cuiusdam sanctitatis et iusticie flagel-
labunt vos i. alii impugnabunt per violen-
ciam et sic subdit et ad presides i. ad
minores principes et ad reges i. ad
maiores principes adducemini scilicet vi-
olenter non mansuete ut quod non po-
ssunt per apparenciam faciant per violenciam
ut paulus et barnabas ducti sunt
ad preside act. xvi. Jacobus et petrus
ad rege herodem act. xii. Propter me i.
pro nomine meo confessore. ecce optimus
titulus paciendi felix in iniuria cuius deus
est causa. Sed dicit beda in testimonium illis
quod est testimonium meae confessionis. Io dicitur
act. i[o]. Et eritis mihi testes et vel sic
illis i. iudeis in testimonium sue salutis
et gentibus in testimonium sue salutis. Gregorius
mors sanctorum bonis est adiutorium malis
in testibus ut inde . pereunt sine excusacione
pereant unde ecclesia Cor[inthios] capitulo ut vivat
2o ad Cor. ii[o]. Aliis quidam sumus odor
mortis in morte aliis odor vite in
vitam Cum autem tradent vos hic pro-
mittit deus consolacionem in tribulacione.
Primo removendo timorem de visione
2o promittendo visionem in oportunitate i. dabitur
enim vobis 3o certificando super hoc ex re-
sponsione datoris i. Non enim vos dicitur
Gregorius Cum autem tradent vos ad iudi-
ces adducendo oppositiones quas vos
machinando nolite cogitare vos per
sollicitudinem anxiando quomodo i. de modo pro-
ferendi ornato vel inornato. aut quid loquimini
i. de modo inveniendi quid possitis loqui.
Dabitur enim vobis non a vobis sed a patre
quod loquamini Jacob v. Omne datum
optimum et. In illa hora i. ad videndum
oportuna quid loquimini i. sapienciam in me-
te et eloquencia in ore. Hoc patuit in
stephano act. vi[o]. in paulo actuum
xx[o] et vere dabitur. Non enim vos estis

qui loquimini intelligendo i. non solo vestro
ingenio verba proceditis sed spiritus patris vestri
super est qui loquitur in vobis vel in orga-
nis quia sicut organa emittunt mo-
dulaciones ad motum spirantis sic bonum
quod predicator loquitur ad voluntate
patris inspirantis. Gregorius Adaccitamen accedit
si ego sum qui prelior vos verba editis
si ego sum qui pro loquor .2. ad Cor.
xiii[o]. An experimentum queritis eius qui in me
loquitur Christus. Tradet autem frater hic
predicat tribulacionem futurum machinata exp-
quis et primo vehemencie tribulacionis 2o
promissio consolacionis i. Qui autem perseve-
rit. Circa vehemenciam tribulacionis tan-
gitur primo forma 2o sequela i. Et eri-
tis odio 3o causa i. propter nomen meum
Circa primum tangitur duplex genus principa-
lis persone equiparancie eorum scilicet
qui ab eadem stirpe descendunt ut sunt
fratres 2o suppositionis ut patres ad filium
3a suppositionis ut filii ad patrem. dicit
ergo tradet autem frater fratrem. sicut
cayn abel Gen. iiii[o]. In morte non
tantum carcerem omnia agitat et procu-
ratis persecucionem et qualitas perse-
cucionis per eum si inimici ius male-
dicit Et pater filium quod est mirabilius
Zacharie xiii. Dicent ei pater et mater qui
genuit eum non vives et insurgent filii
in parentes i. vivis et facies in eos inruet
et morte afficiat eos quod est ultimum
malorum de hoc adhuc dicitur xiii[o].
hoc autem non tantum de apostolis sed de persecu-
cionibus et tradentibus dicit veritatem et eritis
odio vos qui residui fuit et sequimini
apostolos omnibus hominibus et omnibus et
propinquis homo enim hic magis dic-
tum quia nam multum enim repugnat
amor dei et mundi. Distat quippe per
quam celum a terra Joh. xvii[o]. Si de mundo
fuissetis mundus quod suum erat dili-
geret. Ita eritis odio et hoc propter nomen
meum sicut patuit qui autem perseveraverit
usque in finem scilicet in gratia permanendo
non finaliter succumbendo hic salvus erit

qua finis/ no pugna coronat. Hec p̄
gfitat' in signo thau T que e ultima
lra quo oms saluādi sunt. Ezechielis
ix°. Un perseuerancia e vigor viriu
gsumacio virtutum matrix/ ad meritu me
diatrix ad premiu. soror constancie pacis
filia amica pacis amicitie promodus ..
vinculu virtutu/ seitatis propugnaculu
tolle perseuerancia n° obsequiu hēt me
cedem nec benficiu gratiam nec fortitudo
laudem. Denique no qui incep̄it sed
qui perseuerauit hic saluus erit d' at
hec in signum discretionis singulari
zpanti'. Cris inicpe ultorp & fine
pantep/ sz in pn° delectacio e in fine
placatio/ quod ipse deus sit etiam e sic
deus eternus e. Conuit' hic Ecce e
mitto vos p' Raba' no ad mundi
gaudia sz ad passiones z. inf' eod
Cum aut persequentur vos ch' Cris q
no misit in persecutores ne sz fuge
Und dupl' est persecucio. una gnalis
de qua loquitur Raba'. Alia particula
ris de qua Cris sz. q' pp timorem
mortis tacē veritate impietas iniqtas
est q° multo magis p' fuge d° Vital
triplex e fidei vite z doctrine Sig°
persecucio personaliter ul pfide ul p
iusticia tue ul p mortem sua potest
confirmare fidem tue no est fugiendu
z hoc pt peccat' persequentibz z sub veia
bonis Item qrit' utrum perseuerancia sit
in precepto q̄ no quia nullus re ptus
hēt gratiam in prīti cū eet transgressor
precepti. Und dupl' e perseuerancia un'
est gtinuacio in bonis opibz hec n
est in precepto Alia perseuerancia volu
ptatis in proposito bn agēdi z hec in
precepto Ite spūs pns viri Cuiu
cu' mors spūs sit ul in creat') sz h'
loq' & in mal qua omē vim aquo
cuqz dicat' semp e vim sī cauto h
pt errare tum aut persequentur vos
Sequit' aliud ewangeliu d'

Cum aut persequentur vos in una ciuitate fugite in aliam

Amen dico vobis

Supius mo' ad cautelam q' stellam
malicia hic conced'. fuga q' apta
persecutionem ubi tigi°. primo fuge ppter
humanam infirmitatem gcessa. 2°. gsolacio
beatitudo i. Ame dico vobis d' q.
ita qui perseuerauit saluus erit/ perse
uerancia em ad dei salute neccia potest
heri no solu gra'. paad° sz ploca z
tpe declinādo. Ideo d'. cu aut persequentur
vos in una ciuitate fugite in alia
ut amplius nome viri amplie'
z una predicatio audiat' ut sz vire
infirmi' prudea' ut hostibz parcitur
intelligere no debetis declinare. sz
adqius fuge ut aliis possitis pro
desse. Sic fugit Jacob a facie esau
Gn xxvii. Sic dauid a facie saul
primo R' xix. elyas a iezabel iii° R'
xix/ paulus a damasco 2°. Cor xi
Amen i. vere e fideliter dico vobis
Ecce antiphose l' z ipos gsolo
vir Cris. Nō iussit persecutores
audacter ne sz fugere ne dicerent ins
sisti ne ad gentes ire quid q' facie
si oms ciuitates Judee tenent z
nos abicent. Hoc pueniit dns dicēs
No ne consumabitis i. no explebitis
ciuitates isrl fugiendo ul vita pre
dicando donec veniat filius hominis
i. resurgat a mortuis ul surrexerat
ul pt exponi de gsumacione finali
q. d. potestis z debetis fuge quia
no gsumabitis qurendo ad fidem ciuita
tes isrl donec veniat filius hominis
sz ad iudicium gnalem in gla pris no em
gutet' gutec filii isrl donec ipse fiet
feret preceptu aplis fuge/ dicendu
q sit tum quia apli adhuc rudes
erant z tenelli/ tum quia personalis
fuga eet eorum persecucio/ tum q' ante
ante passione xpi p eorum morte fides
no erat diuulgata ul multiplicata.

z ideo melius erat fuge[re] secus fuit
post passio[n]e[m] xpi. Non est disci[pulus] ... z
(dampnatas) tal instructio ad p[er]de[ndum] g[ra]. futurae sic ...
subditur instructio spiritualis c[ontra] t[imorem] ad
simplices q[ui] pusillanimes, ubi armat
eos primo c[ontra] pusillanimitatem ex timore
contumeliarum in verbis. 2o c[ontra] pusillanimitatem
ex timore passionis corporis istius. No-
lite timere eos / primi affligentes...
2m corpus contumeliarum timorem duplex
excludit primo evacuando contrarietatem
veritatis timore / 2o avertendo z aperiendo
veritatis predicacionem i. quod dico vobis
in tenebris. timorem autem evacuant
per duo primo p[er] c[on]sideracionem primi adven-
tus sc[ilicet] ~~iudicis~~ salvatoris / 2o p[er] consid[eracionem]
se[cun]di adventus sc[ilicet] iudicis i. Math.
(opp[osi]ti) eius oppositi[o] ... salvatoris ex ... disci[pulus]
inducitur sub typo servitutis / quia ut
magister vere doctrine veritatis, ut dominus
vere potestatis maiestatis, ut pater familias
vere pure bonitatis. post autem sic typos
modos comparacionis primo primo sicut
superioris ad inferius / quia non est disci[pulus]
etc. 2o sicut equalis ad equale q[ui]a
sufficit discipulo / 3o sicut minores ad
maius quia si patrem familias vocaverunt
etc. z minori sit si in magistro in domino in
patrefamilias blasphemias inferunt
z ipse pati... ... sustinet multiplex
fiet in ipsis qui sunt ut discipuli servi
z familie et ipsi debet pacient[er] su-
(l[ite]ra) ∴ stinere etc. g[ra]. non est discipulus i. non
debet esse super magistrum. Beda si magi-
ster non vult ~~debet~~ vindicare iniurias quas
deus est ... ipsos ~~liberant~~ persecutores
paciendo reddere mitiores ... ...
utile est ut discipuli qui puri ho-
mines sunt regulam sequantur. Nec servus
ipse debet velle esse super dominum sim-
ilia duo comparando z q[uam] potestas
(l[ite]ra) sed sufficit ~~...~~ discipulo i. sufficere
debet si sit sicut magister suus i. iniuri-
as sustinens z vindictam non querens
iusticia ostendens z mala recipiens

z servo sicut dominus eius. Ut sup[er] eundem
equum sedebat sc[ilicet] equum ligneum (D[ominu]s)
sic honoratur ... ut ad eum de calice
bibatur ... potestis bibere cali-
cem ut ... nostri ...
... sic ... pati ... ut
eandem ... in sua visitacione re-
cipiat / Luce ... Si patrem familias (l[ite]ra)
... in ... mala
etc. Si patrem familias i. me primogenitum cum ha-
bui sollicitudinem ... patris ...
Belzebub vocaverunt i. me operari in Bel-
zebub dixerunt ...
quanto magis domesticos eius sc[ilicet] vos (l[ite]ra)
... non dicam vos etc. Ex
predictis concludit. Ne ergo vos dome-
stici z imitatores mei timueritis eos (l[ite]ra)
homines fragiles et peccatores ...
... es tu ut timeas ab homine
mortali. 2o ... salvatoris ...
adventu evacuat discipulis timorem
contumelie in verbis. Nichil enim opertum (l[ite]ra)
evacuat timorem ... adventu
in quo erit manifestacio ...
z bonorum z malorum etc. g[ra]. Ita dixi
ergo non timeatis. Nichil enim opertum (l[ite]ra)
sc[ilicet] modo quod non revelet[ur] in futuro
in iudicio z hoc quo ad iudicium bonorum
nec occultum modo quod non sciatur in
futuro. z hoc quo ad iudicium malorum
(vel) opertum etc. quod latet ...
cogitaciones intenciones voluptates
... occultum quod latet i[n] hu-
mana astucia sicut que opera mala
... Nolite timere ... persecutorum
z blasphemacionem ... veniet
dies iudicii in quo z ...
z ipsorum nequicia demonstrabitur
... vos ... seductores
... z salvato-
res z ... vos dicet (l[ite]ra)
Quod dico vobis ... evacu-
avit ... timorem sic
... predicacionem
z primo ad manifesta sine obscuritate

2a ad publicum sive post accepcionem. ut videtur
l. Et quod in aure dicitis. quod dico
vobis scilicet meis gentilibus in tenebris scilicet
timoris dicite in lumine scilicet in secundo
secundum quod fecerunt in aperto. Unde in
spiritu sancto sic quod dico vobis
in tenebris .i. in obscuris et subenigmate
in lumine .i. in aperto predicate. quod in
aure auditis .i. familiariter et solitarie
predicate super tecta scilicet ut undique
palam sit et quasi audiens et loquens
2o more palestine. Ubi domus
non habent tecta [struck] sed plana et ibi
solet sermones fieri ad populum. Et nota
hic nostros servos super dominum. quia Joh. xv.
Jam non dicam vos servos. Et non
dicam servos servitute servili sed filiali.
Iste belzebuth. Glosa nimus rex assy-
riorum conditor ninive. post mortem patris
sui beri composuit statuam in honorem
ipsius. quia Sap. xiiii. dicit. Immatura
ydolorum quod dolens pater cito sibi
rapti filii fecit ymaginem. Et dic
quod potest esse. nec contrarium est quod dicitur hic
et ibi. Iste civitas ninive a nimo
facta fuit quando quia eam condidit. Et non
conditor dicitur .i. amplificator. Iste ne
ergo timueritis eos quia dicit eis supra
in medio. fugite in aliam. et sed fuge tuos
est. Et non multiplex est timor quidam
naturalis et et hic permittitur. et alius filia-
lis et hic precipitur. Eccl. vii. qui metuit
deum nichil negligit. et prohibetur. Et quidam culpabi-
lis et hic prohibetur. primum tangitur naturale
2a in gratia 3a in culpa. Et in eis sive
sapiencia. Iste quod dico in tenebris
quia Joh. xviii. In occulto locutus sum
nichil. Iste lux non potest esse in tenebris
ipsius. Et non lux est. Et non In occulto
dicitur loqui vel fuerit collacionis et in
aure vel clausa. quando in omnem terram
exivit sonus eorum. Ad aliud
dicendum quod lux spiritualis est in tenebris
corporalibus sed non in spiritualibus. Joh. i.

Lux in tenebris lucet. Nolite timere etc.
Evacuatis timore tormentis in quibus hic eva-
cuat timorem passionum corporis et hoc
sex racionibus que in serie textus ponuntur.
prima est ex consideracione humane inpotencie
2a est racio talis non timendus homo qui non
potest ledere nisi in minimis et sic ledendo
conficit in maius. talis est tyrannus qui
potest ledere corpus non animam ymmo sic non
perficit etc. et hoc est quod dicitur. et nolite time-
re eos qui occidunt corpus. exemplum de
machabeis et matre eorum 2o Machabeorum
vii. Animam autem non possunt occidere. Crisostomus
Corpus autem vestimentum est anime. sic
ergo si quis sciderit vestem alicuius illi quidem
in iniuriam facit sed corpus non patitur. in
nullo sic anima occiso homine sentit dolorem
sed dampnum non patitur in natura. Seneca
mors extrema lectus non sunt supplicia
sed tributa remedii. quid deo solvere
paratus sum. ubique me senatorem ap-
pellant. Ut temimus enim miles non
timet mortem. et quia sic sit meliore ve-
stimento induendus et hoc dicitur quia corpus debet
esse sicut equus anime ad serviendum. Crisostomus
Si mutuo acceperis bovem aut asinum
nonne assidue operaris cum eo. dicens nescio
hodie aut cras tolletur a me. Quare
ergo et corpori corruptibili non servis ad vali-
tudinem anime quod post modicum tolletur.
3a racio est ex consideracione divine potencie.
2a est racio talis Ille ab homine timendus
est qui habet potestatem in totum hominem sed hic
est solus deus ergo hic solus timendus
est racio patet in 9. cum et hoc est quod dicit
aut et corpus perdere.
sed potius timete eum qui potest etc. non
potestate [struck] ab alia delegata ut principia
et animam et corpus perdere quod plus est
quam occidere in gehennam. Ysidorus Ethimologiarum
primo. Gehenna locus est ignis et sul-
phuris quam appellari putant a val-
le ydolis consecrata que est iuxta mu-
ros ierusalem repleta olim cadaveribus
mortuorum. ibi enim ebrei filios de-
monibus ymolabant et dicitur vallis loci
ille gehenna .i. locus filiorum ennon.

ut dicitur gehenna age quod est terra et enos
quod est profundum quia est in profundo terre
et est abyssus ignis et frigoris. Nonne duo
passeres. Ecce tercia ratio ex consideratione divi-
ne providencie. Et est talis providencia superior
iuste singula ordinatur auferet sollicitudi[ne]
et timore animis secundum providenciam dei iuste
ordinatur vita et mors corporis et ideo sollicitudin[e]
naturali ergo non est eos timendum sive
vivat sive moriatur. Et hoc est quod
dicitur Nonne duo passeres qui parvi et viles
sunt in avibus asse veneunt quod minimum
est in ponderibus quasi dicit minimi precii sunt. Et
unus ex illis scilicet passeribus non cadit
super terram id est non moritur sine patre vestro
id est sine patris providencia. Quanto magis ergo
vos. Sicut enim passer eventu non cadit
nec moritur quanto magis non homo iustus
cum eum sine ratione nichil agatur. In hiis
quorum precium est unius assis quanto magis
in hiis quorum precium est sanguis meus
et sic patet ratio secundum appreciabilia. Item pro foris secundum
comparationem. Ideo cum pretiosa sive dei pro-
videncia non perit vos qui eterni estis a[n]
timere debetis per absque dei providencia.
Vestri autem capilli. Ecce in-
ra ratio ex consideratione rationis future que
solum pertinet ad homines et est talis in
est timendum de mortibus ubi est providencia
de moribus sed deus est providencia de cap-
illis cum corpore in debito numero resurget
ergo non est timendum de aliis si propter
deum morti tradantur. Et hoc est quod
dicitur Vestri autem capilli capitis omnes numera-
ti sunt intellige ut teneat de tota
massa corporis etiam minime pericula[re]
future resurrectionis fuerant. Ex hoc con-
cludit nolite timere. Immo omnem curam
vitam in eum proicite. Quare nec
capillus perit. Sicut fiat volunta-
rie quod futurum est necessarium offerimus deo
premie quod pro debito reddidit. Et re-
petit precedens medium in talibus passeribus
meliores estis vos quo ad statum
nature quia ratio[na]les et perpetui quo ad sta-

tum gratie quia participes fidei quo ad
statum futurum quia in gloria beati. Si ergo
disponit et acceptat sacrificia passer[um]
quanto plus sacrificia corporum vestrorum.
Omnis ergo qui confitebitur. Ecce quinta ratio
ex consideratione vite retributionis et est
talis Non est timendum ubi commutatur
bonum in melius sed mutatio confessionis com[mu]ta-
tur in premium confessionis dei ergo non est
timenda confessio fidei. Et hoc est quod dicitur
tangens primo mutum 2o premium Ita predi-
cate super tecta et nolite timere quia
capilli vestri numerati sunt ut fuerunt
ad vestram gloriam sicut precium numera ut
fuerunt. Omnis ergo qui confitebitur me a-
fide mea coram hominibus ad verbum in
corde creditur ad iusticiam ore autem con-
fessio fit ad salutem. Sicut enim in suff[i]-
ceret fides cordis tum tibi cor creasset
deus et non os. Confitebor et ego. Quanto
melior est deus homine tanto melior
confessio eius. Confitebor et ego eum coram
patre meo qui in celis est. Scilicet quando
dicet venite benedicti et ergo in iudicio
coram patre non tum coram [illegible] demonibus
qui terrebunt vel hominibus qui mirabuntur
vel angelis qui letabuntur. Sed coram patre
summo rege. Sed apparebit ut recipiatur
ut remunerentur. Tria ergo exigitur in confessione
hominis plene. Dicitur confitebitur id est simul
corde ore opere fatebitur. Veritudinem cum
dicit me non se ipsum non mundum non
ydola. Eundem cum addit coram hominibus
non in occulto. Item tria promittit in
premium confessionis dei que magnificatur
ex parte eius a quo confessio fiet cum [illegible]
dicit coram patre meo et ex parte loci ubi
fiet cum addit qui in celis est. Ubi
simul erunt confitentes et confessi. Iohannes xvii.
Volo pater ut ubi ego sum. Qui autem
negaverit. Ecce sexta ratio ex consideratione
future dampnationis et est talis nichil
debet cadere in homines quod ducat in
confusionem eternam sed timor progrediens
in negatione fidei aliquando ducit. Ergo etc. Et
hoc quod dicitur Qui autem negaverit

me contra homines ad ista negationem
nichil boni sequitur sed multa mala. Vnde
sequitur negatiuo enim ita quod nichil vale-
bit contraria affirmatio contra prime modo in
ipse sed contrarie necessarie. Infra xxv. Non
tio vos 2a ad Timot. ii. Sustinemus
et conregnabimus Si interrogauerit et ipse ne-
gabit vos contrarium sex enim due pre-
sumuntur ex consideratione diuine potestatis. Due
reliquie ex consideratione conscientie diuine bonitatis
siue viri iuste et iustitie. 2o tractatur illa
pars in qua euacuat timorem adulterii.
mundane Glossa super illud Nonne duo
passeres asse veneunt ij. Luce xii.
quinque passeres veneunt dipondio. Glossa
secundum Beda. Non multum distat hic ab illo
Nam dipondius est mensura constans ex
duobus assibus et dicitur a dyo quod est duo et
pondus quasi duo ponda i. duas asses
continens. ita duo passeres asse i.
quadrante pro dipondio vel quinque quia simul
venduntur emuntur non repugnat vel non
ita facit diuina despectio sed ut diligenter
significat Iste quare signat de ani-
bus potius quam de aliis. Glossa ad primum
hoc facit ut in mat quod minores sunt
enotatur ad 2um quia inter aues mi-
nimas passeres sunt magis noti magis
domestici et suspecti in molatu. Vnde
mbetur affici. In nunda ce. lepsi laut.
vnus. Hec omnia queruntur apte Iste
super illud vnus ex illis non cadet
glossa non moritur sine prouidentia. Contra prima
ad Cor. ix. Numquid de bobus cura est
deo Glossa cura generalis prouidentie est
deo de omnibus sed specialis ut distri-
buendatorum de racionabilibus Item super illud
Capilli capitis vestri et glossa minime
particule sunt vobis reseruantur. Contra multi
capilli super fluunt et et precepte accessit
Ad 2um dicendum secundum Augustinum materia capilli redi-
bit ad corpus totum ad eandem partem
vel ad aliam sicut decet est sicut in
statua quando refunditur et
Sequitur Nolite arbitrari

Nolite arbitrari fal-

Supponus ab illa parte quam accepistis
docuit virtute viri que debet esse in
predicatoribus primo quantum ad abdicationem hu-
mane presumptionis 2o quantum ad euacuationem
timoris adulteri. Hic 3o quantum ad pre-
cisionem affectus carnalis vbi docet re-
scindi carnalem affectum primo quantum ad al-
teros 2o quantum ad seipsum et qui non ac-
cepit crucem suam. In prima primo mo-
strendi carnalem affectum ad alium 2o
ne intelligatur de carnali affectu dicitur
que docet carnalem i. inordinatum
i. Qui amat patrem et sed hic primo docet
prescindendo carnalis prima quia re-
probatur a xpo. 2a quia facit indignum
xpo. In prima primo concludit falsa deci-
sui aduentus putationem 2o sub simili-
tudine sua intentionem. i. non pacem et 3o
complet similitudinem i. Veni enim separare
dicit ergo Nolite arbitrari falso vanis
iudicio opinari quia veni mittere
i. promittere vel confirmare vel ampliare
pacem in terra i. concordia siue colliga-
tionis siue carnalis affectionis. De qua
pacem peccatorum videns et cetera non veni
pacem sed mittere talem sed gladium ver-
i. separationem et precisionem eius. Vnde
gere gladio tuo sine et cetera. Venit ihesus
mittere 2o gladium separando ut hic
et hic Igne inflammando Luce xii.
Igne spiritus diuini Luce vlto. Ego
mittam promissum patris in vos. Ab ista
aut gladium separationis ut hic. cor-
rectionis de quo Ier. xl vi. Chaldeus
princeps presbiter gladium suum instructio-
nis de quo hic actum ad ebre iiij. Vi-
uus est sermo dei et cetera. Et notandum quod
gladium rusticus fert non ad latus
sed retrorsum. pro preterito simonis modo
retrorsum. hystprio fert in ore ut
inde ludat et lucretur. pro gladius
in ore eorum. Mercator fert gladium
in voluntate non ut pugnet sed ut vendat

qd. sz p abymalech sacdote s. vt poscam heat gla. golie in volutu et tincth est eis qua ille gla fuit occasio morte. Veni eni separe. hic explanat quod dixat psimilitudie ubi exprimit. tpl. pcisio 2am tpe. afin
qui maxie ligat hoies 9sanguinee 2a affinitatis 2 inter. 3a familiaritatis i. 2 int. hoies. // De pa. Veni separe hoiem a filiu adversus patrem suu et filia adversus matrem sua. glo. vel
pvatos affectus carnis exim-
gue quibz ita in vicem diligunt ut deo mi9 sinat ul ponit9 intuitur no 9sunt hono. pr 2 nur s p9 deu ul uno credete alio incredulo manente sit separacio triplex cordis pfidi/
corpis pfidie/ opis pexitate 2 nur.
i. sponse filii/ adversus socru sua. i. matrem mariti 2 inim. hois qui sz sit separatus a alijs ul fide ul religioe domestici ei9 intelige no
pnt int. eos vera pax esse inter quos est bellu fidei. de hijs ambobus sc. pceisib vis ast. Seqt. Qui amat patrem et. hic ont. que amat ordinat ce. affectu qua no naliter s in ordinatu ubi implicat 3a. sz amoris affectu ad que maxie na inclinat/ affectus excessiuu i. plus qm me excessus damps. i. no est me dignus. de q. Qui amat patrem aut matrem plus qm me quod fit multi. cu pp eos ad fide no venit ul accepta dimittit ul morte comittit ul statu sui pic-lose expo. no est me dignus me sz in mudo hre hospite. in iudicio teste in regno remuatorem
ang9 patre no e dignus pane q. vesat. Et qui amat filiu. Excludit p. in ordinatu amore ad illos a quib9 origine duxi9. hic ad illos qui originem dam9 2 p 9sequens ab hiis alijs qua na plus inclinat ad
istos qm ad alios. Exponendu est sicut supra. Et qui amat filiu aut filiam plus qm me no e me dignus. Sub deo eni et pp deu quodq amadum e. Jo hic ordo in eum affirmatiuus est ama plus deu patrem ama p9 matrem ama filios post deu. Si aut ncitas venit. ut amor pntum ul filiorum amori dei 9pat. 2 no posset utrq servari ecce odiu in suos pijetas in deu est. Et qui accip. cruce hic accipit cruce hic ont. abiciend carnalem affectu qui e homis respectu sui eoque pa. crisp. ro. pma est acquisicio gre 2 clerc. qua alit no est homo dignus deo. 2a. ocasio gehenne qua alit ho dignus e suppo. i. Et qui inveit. aiam. 3a. e adepcio gle qua sic ho glificat in celo ibi pdidit. Sup non. 3a pmo mortificacio carnalis affeccionis/ in tas affeccione... 2o rectitudo intencionis i. Et seq. me 3o magnitudo retribucionis i. no est me dignus. lapdo grauiter ppositu dicat. Et qui no accipit sz sit mortificado. passionib voluntate 9. respuetes ul in vitos cruce suam ut sit sibi cosama 9. sup fluos ul diminutos sumes eu accepit pu. in vel. su. luce g. crux aut accip. aut tunc pp fide p. mri sustinet. aut cu pmie hois accit aut cu quib pximis 9pati. p. pti. ad mres 2a ad 9fessores et clausn. les. 3a ad ingratos fideles. s hec crux accepto pt fieri in simulacione no subd. 9seq. me non mundu p vana cupi. no carne p vna volup. no homies p simonem vanitatis. no est me dignus qua n. mo cosorcio pgrim/ nec mo solacio p familiare pnciam n. mo 9nimio pglam. Sz hec delicata e vana consolacio quas in venit aiam et hec est 2. ro qui ad crucis pene

2 e tlis nullo d3 pde aiam sua s3
qui ptimore mortis tpalis negat xpm
pdit aiam sua g°. 2 nullus iminente
morte d3 negare xpm 2 hoc e quod
d°. Qui inveniet aiam sua. Beda
in aia pnis vita designat. qua quis
ccr. tup. vivens in d°. aial. ho dest.
pr. Corp y°. Qui g°. invenit aiam
sua a. in iminete psecutoe elegit ad
tpus vitam tpalem aie negando
xpm ptul dubio ad etna pdicoz ppat
vitam secos pdit ea vitam qui querit invenire
tpa. pdet eternalit. Et qui invenit
aiam sua quent ad redepcom 2 in
vita delecta. 2 sine labore ab
tedo pdet aiam. pv. v°. psspitas stul-
torz pdet eos Et qui pdit ette
2 a vo qitu adepcoz gle 2 e tlis qz
d3 mitti ad glam aie s3 qui exponit
p xpo aiam morti eh de g°. quis
d3 expone p xpo aiam morti. 2 h
e quod d°. et qui pdidit tpal. aia
sua a. vita aialez ul loquit mod
ctznalin qui eventes de mundo di
lin cut se pdidisse pp me no pp se v laude
no pp homines a. fimore hom vt
supbi plaudentes no pp tpalez mercede
ut cupidi s3 pp me diligedo i cor-
de ostedu in ore imitadu in ope
ro qm pp te mortificam tot. die
invemet ea in veniet ea in vita
eternas ad ebre. xv°. No suscipiet
redep 3 ut meliore in veniret vos
Qui pdit quit 2 qui quit ivenit
g°. apn°. qui pdt invenit. dely
in ludo stacor pdedo fatum ultra-
tum lucrado lidu. Qui vos re-
cip. tunata exhor. sive instructo
ne resp. pdicatorz hic incipit ex
hortaco 2 pdicto instructo respu
auditorz s3 de suscep. pdicanciu
horta. vo duplici pmissioe pmo
pmis gre 2° retribucomis future
i. qui recipit pphan d°. g°. Qui

recipit vos me recipit. hylari9
no est aliud aplos recepisse qui
deu qua in illis xpus 2 in x°. deus
hitat. Ecce g°. 2 dignitas aplorz 2
gmedatio hospit. 2 sublimitas xpi
hylari9 in recept. aplis vult quisqz
credetu se xpm recepisse arbitre.
2 in suscepcoe xpi se deu pre sus-
cepisse. talem vtiqz ac tu se velt
credi qualis 2 quantus e pr. vt sicz ab
inquit nichil distat int me 2 deum
2 qui me recipit recipiat eum qui
me misit. Qui recipit pphan hic
ortat. ad receptoz pdicatorz 2 pmis-
siom retribucomis facie 2 pmo pmit-
tit precip. 2° tollit excusacoz de
no recipiedo i. Et quicuqz potu dedit potu
Recip. aut quis d°. ul intuitu dei
sic d°. pphan ul intuitu bone vite
sic d°. iustu d°. g°. recipit pphaz no
simp. s3 in nomine pphe a. no pp lucz
tpale s3 qt pphaz 2 mercede pphe ac-
cipiet. q. d. qui pphan sua largitate
sustetat quis ipe pphaz no heat
apud deu pphe pmim hebit. Exm
de abya qui quia pavit pphas me-
ruit he spm pphe ex. Reg. xviij°.
Et qui recipit iustu in nomine iusti
a. qui iustus e accipiet mercede
iusti. Exm de raab. que recepit ex-
ploratores 2 salvata fuit cu eis
Josue ij°. sic expo. de bano pphā
s3 aug. Alio. expom. s3 Jo. vt
sit quasi anthipora posset et qs
dice suscipiet ne pseudo pphas ad
hoc respo. no homines pp psonas
ee recipiedas s3 pp nomia 2 mercede
recipiunt lig indignus sit qui susa.
vm in nomine pphe ul iusti eo q no-
mat. ppha ul iustus Et quicuqz Ita
potu. hic tollit excusacoz de non
recipdo. Jo Ne quis possz excusa-
re dic paupertas me retinet q ho-
spitalis ee no possu. hanc excu-
sacom levissimo precepto diluit d.

et quicumque potum dederit non dico aliud/
vini non plurius ex minimis istis non solum
minoribus calicem non lagena aque non
vini frigide non calide ne paupertas et
inopie languorum occasio. quia tamen
dico vobis .i. certitudinaliter promitto non
perdet mercedem discipulis si tamen det in
nomine discipuli .i. intuitu isto quod est
discipulus explicite recipiendorum dignitas po.
scilicet prophetam iustum minimum discipulum. In pro-
pheta prerogativa doctrine. In iusto pre-
rogativa vite. In minimo discipulo prerroga-
tiva super erogationis/ glo. minimi sunt
qui nichil penitus in hoc mundo habent
et iudices erunt cum Christo solo. Ante
loquitur de receptione discipulorum dominus
quia hoc primo antecedebat quod ex premissis
concludere sit maior est minimo discipuli
ad ingressum cuius prophete vel iusti et illorum
recepto remunerabitur a Christo. multo plus
discipulorum Christi. Sequitur hic Nolite pu-
tare quia pacem venim mittere in ter-
ram quia orietur in diebus eius iusticia et
habundancia pacis ad ephe. ii. Ipse enim est
pax nostra. Et est pax mala scilicet concor-
dia in malo et pax bona scilicet concordia
in bono/ mala est triplex scilicet carnis de
qua hic dicitur. de qua luce xi. In pa-
ce sunt omnia que possidet mundi de
qua ps. zelavi super iniquos pacem
peccatorum videns. hanc non venit dominus
mittere sed destruere. Prima pax est cum
blandicijs. secunda cum vicijs/ tertia cum demo-
nijs. pax bona similiter triplex in ventu-
ra tempus luce ii. Et in terra pax ho-
minibus ad Ro. v. Et si fit quod ex vo-
[illegible] peccatorum. ps. audiam quid loquatur
in me dominus et. tertia eterna. ysa. xxxij.
Sedebit populus meus in pulcritudine
pacis in thabernaculis et quod sua
post resurrectionem dicunt pax vobis Joh.
xx. malam contra pacem non veni mittere
in terram sed bonam. Item veni separare
hominem adversus patrem Sequitur. Expo-
di xx. bonam patrem tuum et [illegible]

loquitur hic de separatione spirituali scilicet ab amo-
re in ordinato parentum non de corporali que
est sine contumelia creatoris. Item mer-
cedem prophete accipiet// quia. Non videtur esse
equalis multi dantes aliqua et reliqui
competentes omnia propter Christum et non habet ex
ponitur duplex. Uno modo sic mercedem prophete
.i. mercedem completam sine qua debetur recipi-
enti prophetam 2º non valet obiectio. Alio modo
sic mercedem equalem mercedi prophete
et tunc dicendum quod est merces substancialis
et accidentalis. Quantum ad primam potest esse equa-
litas si ex equali caritate operentur. quantum ad
secundam non. quia debetur aliquibus merces spe-
cialis super erogationis ut aureola et
huiusmodi que non aliis. Sequitur. [illegible]

Et factum est cum
e cum consumma· c. xj

Supra dictum est de promulgatione no-
ve legis factam per institutionem apostolorum
hic agitur de promulgatione facta per Christum ipsum.
et primo ipse salvator facit promulga-
tionem aperte. 2º parabolice Ibi In illo die. sic
facit bonus medicus primo dat me-
dicinam infirmo aperte. deinde quando infirmus
abhominatur dat ei voluntate
In prima promulgat legem primo quantum
ad revelationem veritatis contemnit intellectum
deinde concluditur. hec ps. in genere autem
de revelatione veritatis .i. confitebor tibi
domine/ 2º quantum ad suavitatem bonitatis
alicientis affectum/ ex quibus duobus constat
lex ista .i. venite ad me qui laboratis
In prima ponitur primo veritatis predicatores// 2º au-
ditorum diffinitur .i. cui similes estimabo
In prima legis veteris .i. a diebus Johannis
baptiste usque huc/ In prima ostenditur primo
predicatio veritatis/ 2º confirmatio predicationis
per opera patris .i. Johannes cum audisset
dicitur quod continuando se similiter ad predicta
Et factum est cum consummasset Jesus/ intel-
lige permanens in quo ymminitur precepto
doctrine date discipulis xij apostolis scilicet [prepriens]
que dicta sunt in precedenti capitulo ex-

hec videtur quia ea que dicta sunt ibi sunt p-
cepta et apostolos obliget sed hec videtur quod
non liceat eis possidere aurum vel argentum. et
ideo distinguitur quod duplex possessio quedam
affectu et sic non licet alia effectu et licet
vel non licet possidere ut dominus sed licet ut
dispensator quia sic non amare pro dispensa-
tione non pro dominio licet. sufficit inde. Crisostomus
quia eos misit subtraxit se ipsum dans
eis locum facere que iniunxit. non [illegible]
eos presente vel curante vellet ad eos stare
ut doceret credenda et predicaret operanda
vel doceret ad instruendum intellectum predicaret
ad modum affectum inveniens. excepit sed disci-
pulorum non quorum domum levavit sed in quibus
nati et nutriti fuerunt. vel excep. i. in dispo-
suit quod docuit discipulos predi-
cans Judeis et non Samaritanis et sic
retraxit eos iterum ad excessum 2° et quod
[illegible] 1°. Et super [illegible]
[illegible] opus simonis predicans [illegible]
[illegible] i. quando precepta [illegible]
sit cum ipsius ut videret ipsius sicut
poterit. Luc. 3°. Dixit eis [illegible]
[illegible] Jhesus aut [illegible]
[illegible] illorum ibat. sua [illegible] ut
hic sepe. vel doceret et predicaret suam
[illegible] qui presente [illegible]
et sanando omnes sunt [illegible] [illegible]
gularit sum ego [illegible] Johannes ut [illegible]
at Johannes cum audisset. hic subditur confirma-
tio predicationis per opera pietatis et primo
respectu [illegible] sed discipulorum Johannis [illegible]
simplicium sed etiam plebis vel illius at
[illegible] discipulorum aut Johannis confirmat
duplex primo quia [illegible] dubitationem de divi-
nitate eius per opera potentie 2° dando cau-
telam quia futurum dubium de pusillani-
mitate. 1. Et beatus est qui non fuerit scan-
dalizatus in [illegible] [illegible] dubitationis
[illegible] primo dubitatio 2° confirmatio ibi
Et videbis Jhesus. [illegible] [illegible]
[illegible] Johannes [illegible] discipulorum suorum
missorum [illegible] missorum [illegible] et hoc est
quod dicit Johannes sed baptista cum audisset
in vinculis super positus ab Herode ad
instantiam Herodiadis [illegible] Jussit

Herodes at tenuit Johannem et vinxit. [illegible]
opera Christi mirabilia que faciebat mit-
tens duos de discipulis suis ut ipsis
[illegible] credatur in ore duorum vel trium
testium stabit omne verbum. de [illegible]
dicit illi sed Christus per discipulos suos. vel
illis i. discipulis suis missis ut [illegible]
neret hec que secuntur. Christus Tu es
q. d. [illegible] non credunt qui testimonio
perhibes de Christo. vos ipsi dicite Tu es
qui venturus es messias in lege pro-
missus qui debes salvare [illegible] dicit
Johannes baptizavit aqua et dicit [illegible]
Tu es qui venturus est an alium expectamus
Crisostomus duos adventus [illegible]
et antiquum [illegible] Ego veni in nomine
patris mei et non suscepistis me. si alius
veniet in nomine suo illum recipietis
secundum Augustinum [illegible] Crisostomus et Hylarius. non dubi-
tando quesivit sed simone dubie gessit
ut per opera confirmaret discipulos suos.
quos de Christo dubitantes [illegible]
infra [illegible] Quare nos ieiunamus [illegible]
ut videntes signa credant [illegible]
[illegible] querit Johannes per discipulos tu qui
venisti in mundum nascendo es tu ven-
turus ad inferos moriendo ut [illegible]
cedens nunciare [illegible] que nuncium
misteris an alium expectamus qui mit-
tamus [illegible] hec magis [illegible] non dubitat
de eius passione [illegible] vel [illegible]
descendet ad infernum [illegible] qui
[illegible] descensus ad inferos sit [illegible]
de quo querit [illegible]. Et videbis illis
ait illis. hic subditur confirmatio per
responsionem [illegible] ubi primo [illegible]
[illegible] ad ipsum remittit. 2°
cum certificationem subiungit ibi Ceci
vident. [illegible] Et videbis Jhesus [illegible]
non verbis [illegible] ait illis. Eun-
tes nunciate Johanni que audistis
antequam venietis et vidistis [illegible]
veniretis vel audistis in predicatione
vidistis in miraculorum operatione [illegible] intel-
ligere cessant verba [illegible] opera. Ceci
vident hic subdit certificationem
sed miracula [illegible] quia in parte

discipulorum Johannis multos curavit duo
miracula aut hic enumerata aut consistunt
in amocione mali temporalis 2º sunt v. p.
aut in beatificacione propterea boni mundialis
sic est cum Ceptum pauperes evangelizantur
malum aut sunt inpssit circa morte aut
infert morte Si infert morte sic est
quando mortui resurgunt si primo aut est
cum defectu potentie sensitive sicut cecitas ap-
te apprehensive et claudicacio apte motive
aut ex defectu potentie vegetative sic est lep-
que est dominisalis corrupcio aut ex de-
fectu potentie operacionis vocalis sic est surditas
vel potest referri hec quatuor defectus ad in
mala nobis inflicta secundum Bedam ex peccato
primi hominis que sunt infirmitas quo
ad claudos ignorancia quo ad cecos co-
rupcio quo ad leprosos malicia quo ad
surdos. Dicit glossa ceci scilicet primus videt deum
super verbo Johannis ixº. claudi ambulent
i. punctis gressibus recti est restitutus
ysa. xxxvº. Saliet sicut cervus clau-
dus leprosi mundantur super Ieremie et luc
xvijº. occurrunt ei decem leprosi et sur-
di audiunt Marci viiº. bene omnia fecit
surdos fecit et de hiis ysa. xxxvº.
Tunc aperientur oculi cecorum et aures sur-
dorum patebunt. Tunc saliet sicut cer-
vus claudus et aperta erit lingua
mutorum per hoc patet quare ponit po-
cius ista miracula quam alia ut scilicet
per hoc ondat quod ipse Christus est qui predictus
est in lege et prophetis in quo impleta
sunt que antiquitus sunt predicta. mor-
tui resurgunt Johannis xiº. de lazaro
super verbo de puella luce viiº. de
adolescente ambrosius. Ipsa miracula
plenissima testimonia dant quod sit filius dei hoc
enim ante eum vel in nulla vel rara
fuerunt. Thobias oculos recepit sed hoc
fuit angeli non hominis medicina Eli-
zeus mortuum suscitavit ipse tamen rogavit
et flevit Xº. iiij regum iiij. hic leprosum
naman mundare fecit Xº. Reg vº. sed
hoc non fuit precepti auctoritas sed
figura misterii. Christus aut propria virtute
predicta miracula faciebat. pauperes
evangelizantur. i. pauperes spiritu bea-

ficantur. super Marci vº. beati pauperes spiritu quos
tum antiquitus divites beatificabant. sed
illud psalmus Beatum dixerunt populum cui hec
sunt et sic in evangelio. i. in evangelio inserunt
ut in predicacione nulla sit dissimilitudo inter pau-
peres et divites ysa. lxjº. ad annunci-
andum pauperibus misit me sed vel evangelizat
active ut sit deponens sed antiquam gramaticam
i. evangelizavit. Et quod minus
est hiis pauperes evangelizantes quem
moat ad Corinthios 1º. Videte vocacionem vestram
fratres quia non multi sunt alii sunt disti-
guunt predicta vocans divina est ad removendum
languorem et hoc aut anime aut corporis
aut est privatus vite sic est mors aut
sanitatis et hoc vel quo ad membra ordina-
ta ad cognoscendum sic est cecitas quo
ad visum surditas quo ad auditum
isti enim sunt duo sensus disciplinabiles vel quo
ad membra ordinata ad agendum et hoc
vel que ad motum de loco ad locum sic
est claudicacio vel quo ad actum in loco
sic est lepra que corporis consumit et etiam
operaciones aliquas impedit si est
languor quo ad animam scilicet peccatum hoc
curatur per verbum dei respondit cum sequitur pau-
peres evangelizantur quia pauperes et humiles
tamen credunt evangelio quam divites. Spiritualis
cecitas est error omnis Sap. iiº. Ex-
cecavit claudicacionem curitas affeccionis 3º.
Re. xviijº. usque claudicatis et lepra
immundicia concupiscentie carnalis
iiij. Reg vº. Erat vir fortis et dives
surditas divicia obstinate mentis. ps
Ego autem tamquam surdus et mors
separacio a deo per peccatum mortale Sap. i.
occidit homo per maliciam animam suam
pauperes defectus gracie et virtutum. ps
pauperes facti sumus nimis. et hec semper
tollit fides et predicacio Christi. na vero
illuminat. Surdos ramificat. corrupcionem ac-
extinguit. obstinaco fugit. peccatum
fugat. graciam dat. Et beatus hic ra-
ficat de sua humilitate per opera passionis
future dicens Et beatus qui non fuerit
scandalizatus in me. i. cum me viderit

xi

pati no me negat. Unde 2 littera sunt
breves. ggf. Unde tot signis no scandali
zari sed admirari quilibet potuit mens
tamen infidelium qui est in eo scandalizantur ta
lit cum eum mori post tot miracula viderent.
2 bru. dicit in me no autem quia xps. michi
fuit ex scandali causa. sed materia 2 occa-
sionis. Unde 2 dr. petra scandali / ysa-
iasg. petra enim nullum scandalizat qui
fuit ne sue debitum sed depet. causa
tamen in cantus scandalizat unde. Illis
autem abeuntibus pergit dixit scilicet fecit
disciplis Johannis quia forte aube
patiunt credere quod illa dubitatio processit
ex dubitatione. Johannis 2o. minus credent
testio qui audiunt alipo de xpo
quod non inspicit hic commendatoria. Unde scilicet
prius presentem intendebat amonere dubi-
tatio disciplis eius de xpo. sic salvator at-
bus dixit presente commendat eum primo
premonendo male operationis / 2o. pro-
tectionis sue excellentis sti. 1o. Et quid
existis videre in sanna qua videbatur
affirmasse de vo. prius. Dum erat liber
liber quod no in carcere quasi adversitatis
fructibus videtur. querere io reputatus
potuit levis in fide 2 mollis i. vita
contra primo xpus quod no est levis.
Ideo 2o. quod nec mollis i. sed quod existis
levitas ad honestatem ravis mollicia
est ad concupiscentiam voluptatis pertinet.
dr. go. Illis autem a disciplis Johannis
abeuntibus scilicet ab eo revertentibus ad Johannem
cepit ihesus dicere ad turbas / comme
dando Johannem quid existis in deserto
videre i. ultra. yordanem ubi bapti-
zabat Johannes / loquitur autem xpus
no propter presenti quia tunc erat in carcere
Johannes sed propter totos q. dicat. qualem
credideritis quod sit ille quem iam dudum
ad comitia frequenter existis videre arun-
dinem vento agitatam i. putatis ipsum
vacuum 2 levem 2 instabilem qui ad
modum arundinis circumfertur. omni
vento / nunc ista de me dicere q.d.
nunc illa

no est sic de eo heylanus. Johannes nec prosperis
erigebatur nec adversis noviat inclinari
Tria go. removetur. phant interroga-
vacuitas arundinem / levitas pagina
tam instabilitas pervertam. / Id si su-
perior sunt qua dr. beatus qui no fuit
scandalizatus. // go. Johannem esse ut plures
arbitrantur. quo Johannes tamen laudibus
propo predicare. q. d. no pertinet hoc
Johannem sed disciplos eius Et quid existis
videre hominem mollibus vestitum et
q. d. no. Si enim preciosis vestibus 2
delicijs uti voluisset desertum no adi-
nisset sed palatia regum / ut sic enim
ne dicerent sumus quid tunc erit. sed
postea lascivie simonis mollis fuit
est quod adversitate confractus / cum michi
solitudo 2 carcer. Si enim mollibus ve-
stiri voluisset no herenium no carcerem
intrasset / latebat enim silente multis
poti henoibus / sed ggf. In mollibus
sit intelligi adulatio qua removetur
dus a Johanne ne credetur qui eam que
perdipat dixo. dixit. Ex adulatione in primo
commendans in absentia. dubitas 2 hec
animi perhibens removetur. Ecce qui molli-
bus vestiuntur in domibus regum
sunt Si enim adulator fuisset in deser-
to cum bestijs no vixisset / sed in domibus
regum 2 magnatum sibi locum habet adu-
latores / sic go. tamen removetur. phat
interrogatio / mollicies vestis / palpa-
cio / adulationis / flexibilitas tenoris
2 est argumentum quod vita rida 2 predicatio
mollem no debet frequentare pallacia regum
Et quid existis. removeri mala
de Johanne opinio / hic subditur. eius
commendacio quantum ad triplicem excellentiam
primo quantum ad prerogativam 9 sanctionis quia
plusquam prophetam. 2o. quantum ad dignita-
tem officij i. hic est enim de quo scriptum est
3o. quantum ad eminentiam iustificationis i.
Amen dico vobis / in prima commendatur
duplici ratione primo quia propheta
qui. Item alijs propter eundem spiritum

2° quia perfectum propheta prophetis specialiter
premaius domini. v. Et dico vobis et
totum pro sic dimidii quia laudatur Johannes
primo testio turbe exeuntis ad desertum. quid
existis 2° testio prophete scribentis ibi
lv hic est enim de quo. 3° testio patris de-
scribentis i. Ecce mitto angelum etc. 4°
testio Christi dicentis i. Amen dico vob-
is. g° quid existis unde prophetam ad
hanc questionem non est videndum negative
sed dicit etiam dico vobis plus quam prophetam
quia futurum predixit et plus quam prophetam
quia digito demonstravit hic enim de
quo scriptum est malachie iii°. hic
commendatur a dignitate et auctoritate officii. quia
non solum prenunciator archanorum divino-
rum sed et precursor sed et preparator homin-
um. Ubi commendatur ex eo a quo habet quia
a deo ubi enim sunt patris verba ad
filium ecce ego mitto Johannem i° Fuit
lvi homo missus a deo etc. 2° ex eo quod
habet quia officium angelicum mitto in-
quit angelum meum officium enim ange-
lorum archana revelare. sic officium
Johannis archana predicare. angelicam
vitam ducere. angelis equari. 3° ex
eo ad quod habet quia ad duo scilicet
scilicet ut Christum preveniret 2° dicit ante fa-
ciem tuam et ut Christum prepararet et sic
additur qui preparabit viam tuam pre-
dicando penitentiam baptizando ad confes-
sionem ante te i. ante manifestationem tuam ad
mundum. ysaie vox clamantis in deserto
parate viam domini. Officium predicatorum
est preparare corda auditorum ad adventum
domini ad iudicium vel in mente. Ex hoc
loco arguunt heretici quod Johannes fuit an-
gelus ad quod inducunt illud quod
infra dicitur venit Johannes non mandu-
cans neque bibens quod est proprium angelo-
rum sed dicendum angelus accipitur i. nomine
officii non nature. patet ex ipso propheta ma-
lachia ii° labia sacerdotis custodiunt
scientiam et legem requirunt de ore eius
angelus enim domini exercituum est et quia
obicitur non manducans etc. loquitur secundum

consuetudinem illorum non quia omnino non mandu-
caret sed quia vilia et modica manducavit
ut locustas et mel silvestre. Amen dico lvi
vobis. hic commendat Christus Johannem
ab eminentia vite et conversationis. Ubi
primo generaliter sententiam de ipso profert. 2° ab
illa excipit i. Qui autem minor est etc.
destruens omnes calumpnias hereticorum.
Amen a fide et via. dico vobis inter
natos non inter natas ut excipiatur
virgo maria que est prelata omnibus
sanctis mulierum quod sine corruptione
non indesignationem sexus 2° excipitur Christus
non surrexit maior iohanne baptista si-
licet equalis nulla est iohannis cum
filio dei collatio nec ceteris prophetis vel
patriarchis prefertur sed glossa sed equatur vel
nullus ei anteponitur utrum vero post a-
eo alicui fuit aliquis vel aliquis
futurus sit relinquitur in discussum
sed quia in hac generali sententia videtur
Christus inclusus eo quod ipse fuit natus
de muliere generaliter de muliere loquendo
Ideo ait qui autem minor est i. Christus qui lvii
erat minor opinione Iudeorum vel mi-
nor etate in regno celorum i. in ecclesia
militante. maior est illo dignitate unde
supra iii°. cuius non sum dignus solvere
effectu doctrine quia Christus plures discipulos
fecit quam Johannes. Johannis iiii°. operatus quia
in miraculorum operatione quia Johannes nullum
signum fecit Johannis x°. vel qui minor est
sed angelus in regno celorum i. in ecclesia
triumphante minor est eo pro statu frui-
tionis. Ideo novissimus angelus celi melior
est quovis homine. Cecinit hic tu
es qui venturus es an quo sit dubitatio.
primo videtur quod Johannes dubitat de Christo. Ad
idem glossa super ezechielem mortuus Johannes
respondit discipulis tu es qui venturus
es. in quo ostenditur quod venisse redemptorem
noverat sed an per se ad infernum descenderet
dubitabat. Ad idem glossa luce vii°. Potu-
it prius vates quem venturum credidit
non credidisse moriturum. Vel quidam dicunt

q est dubitacio triplex infidelitatis ut in
Iudeis, tarditatis ut in discipulis euntibus
in emaus luce ultimo pietatis et amoris
ut in peticione de passione quam Christus... prius
absit a te domine etc. hec ultimo. Dicit quod
Johannes dubitavit non tamen dubitacione quod
in verba dubitacionis prorupit sicut
pater videns filium periclitatum ex amore
dicit vivus ne recede fili sed melius
videtur. Dicendum quod Johannes nullo modo dubi-
tavit Christus qui assensum didicerat. quem voce
patris audierat quem certis predicaverat
quem testimonio perhibuerat quem columba vi-
derat non ignoravit absit. Ad obiectum
dicendum quod ad modum dubitantis se habuerat
non propter se sed propter discipulos. vel circa
Johannes tamquam bonus et prudens pater
et morte expectans in carcere volens
fidei tutori discipulos assignare cum non
crederent toties testanti de illo quod
quidem faciebat ex invidia q. ex zelo
magistri misit eos ad illum firmus eius
peticionem expertus ut securius et melius
susciperent. ap. Vel potest dici quod non du-
bitavit Johannes de descensu in carne et cor-
pore. Hoc quoniam descensus est. ad in-
feros sit articulus quod non quia non ponitur in
simbolo sanctorum patrum quod dicitur in missa.
Item quia si ergo Johannes dubitavit de hoc
quando iustus erat. Respondeo descensus
ad inferos articulus est nec de hoc simpliciter
Johannes dubitavit. Ad aliud dicendum quod ad
tum fuit in certa sinodo propter quosdam
hereticos qui dicebant Christum per mortem ce-
cidisse, et sicut alios ad infernum de-
scendisse quod est falsum. Item euntes
renunciate Johanni quoniam quare non dicit
simpliciter ego sum. Item cum Johannes non
dubitaret et quare dicit dominus renunciate
Johanni. Respondeo ad primum quod magis credit
operibus quam verbis. Ad secundum dicendum quod hoc
fecit ut per eos renunciaretur de eorum fide Jo-
hannes letaretur qui de errore eorum tri-
stabatur. Item abeuntibus etc. quoniam quare
non presentibus discipulis commendat Johannem.
Respondeo triplex est ratio. prima quia Christus ne

videretur adulari homini vel presentibus fa-
miliaribus eum commendaret. Alia est ne in-
sulta eorum satisfaceret quia contra Christum
insultabant ex invidia quia magistrum eorum
maiorem debet reputari. Tercia quia non
erant nati cum illi bona opinionem haberent
de eo. Item quoniam Christus quare non arguit
prius hesitacionem discipulorum et turbarum sicut
Iudeorum dicens ipsis. Ut quid cogitatis
mala etc. Respondeo quia illi ex malicia
dubitabant nolentes intelligere ut bene
agerent isti vero ex simplicitate et ignorancia
non credebant. Item propheta et plus quam
propheta Johannes fuit. Interrogatur an esset
propheta videtur quod non sit. Respondeo sicut litterarum
grecorum et interiorum quorundam querebat
utrum esset propheta ille qui promissus erat
in lege scilicet Christus de quo dicitur propheta.
propheta de gente tua etc. et non videtur magis
ad interiorem quorundam quam ad superficiem
verborum. Item qui minor est in regno
celorum maior est illo. Quoniam nullus homo
tunc erat in regno celorum ymo omnis
descendebat ad lymbum. Respondeo loquitur
de statu futuris non de presentibus. sicut glo.
Adiebus Johannis etc. In primo capitulo
ostensum est auctus nove legis. hic
ostenditur quod non repugnat ei auctus legis
veteris ubi ostenditur primo eius in pleto
quantum ad moralia. Secundo omnimoda cessa-
cio quantum ad singularia ibi. Omnes enim prophete.
Tercio impleto quantum ad promissa ibi. Et si
vultis et in hiis tribus quedam dicta
Johannis triplex scilicet de presenti et de preterito et de futuro

dicit
glosa **A diebus autem Johannis baptiste**

i. postquam Johannes cepit predicare tanta
fuit virtus predicacionis eius usque nunc
inclusive, et ad eorum vero. Ecce nunc
tempus acceptabile. Regnum celorum vim pati-
tur sicut hoc dictum est sicut sicut aliquando
regnum datum esset quibus non volentibus
videretur. In hoc ipsi regno vim inferunt

reg[num] celor[um] vim pati[tur] dum petitur ad ipm qui est alienus loco
intrat per pnam et hic adultus iohis et incepit predicare co[n]sequenter
regni celor[um] per pnam per quam petitur evadi[t]. Isti ay ... sunt
contra lex pena ... et non per pnam vim sustinet

Regnum celorum vim patitur quia gla
dei ipsi[us] prius dedi[t] apostolis pnici
ata a xpo oblata fide gentium occupa[tur]
dum per pnam quam Johes predicat fide
veniunt adolescentes prius q[ui] i alin
locum peneru[n]tes 2 violenti .i. illi qui
non videntur habere ius sicut publicani
2 peccatores rapiunt illud expulsis sc[ilicet] fi
liis regni 2 sic not[andum] dupl[ex] violen[tia]:
prima ex parte regni propter defectum n[atur]alis
successionis. Alia ex parte vendicantium
regnum propter defectum sine repulsa iur[is]
.i. dim[inutionis] promissionis que ad Judeos
prima 2 pri[nci]palis fuit. Omnes enim prophete
et usque ad Johem est iniciu[m] elu[cidationis] per que
implentur moralia legis 2 est deus legis
veteris tam figurarum que non[dum] in lege
quam promissionum que non[dum] in prophetis d[icuntur].
q[uia] Omnes enim prophete 2 lex usque ad io
hem prophetaverunt 2 dicitur ista finis tpe
eius quia erant vo[cati] o[ste]ndentes fines
aut legis xpus ad Ro[manos] v[o] Et hoc
demonstrat iohes presentem dicens Ecce agnus
dei et Et si vultis hoc tang[itur] implet[io]
quantum ad promissa cum d[icitur] Et si vultis re
cipere .i. mihi credere 2 predicationi eius
acquiescere scitote quod ipse est Helyas in
spiritu non in persona sed dicunt 2 sic solvit[ur]
q[uae]stio contrarietatis Johis primo cum dicit Helyas
es tu non sum sup[ple] in persona sed in spiritu
(Iste alia heresis excluditur sed quia non inest
sed seculares 2 hereticos qui dicunt animas
in alia corpora venire sed ideo dicitur helyas
quia consilem habuit spiritum sc[ilicet] mensuram
quantum ad vite austeritatem quantum ad so
litariam conversationem quantum ad regis 2 re
gine redargucionem utrique zona pellicea
cingebatur. Iste Johes precursor ad
adventum xpi fuit sed z primi helias
secundi adventus sicut ille primi malachie
ultimo mittam vobis heliam antequam
veniet dies domini magnus ul qui
venturus est ~~ut me mittat~~ ul qui ve
turus erat me mittat exemplis iusti
tie ut sint certi de propinqua re
demptione sicut me invitavit exemplis
in hoc mundo sed quia hec verba
mistica erant nec ea plene capie-

bat addit qui habet aures ad effectum audi[endi]
aptus audiat intus adhibendo diligen
tiam ea que dico recipit aut vo[l] talibus
verbis proponendo aliquid admiscuit misticum
2 hoc ul ut moneat intellectum ad intelli
gendum ut habet ul ad effectum ad acquisitionem
Justitia primus. Cui habet aures audi[endi]
ul effectum ad exequendum infra xix. sunt
eunuchi et qui potest capere capiat. Cui
autem silentium ... predicationis
dicitur hic subdit audientium duritiam ubi
ponit primo increpationem incredulorum
2o procedentibus gratiarum actionem .i. In illo
tempore respondens Jhesus dixit confiteor. Jus[tum]
primo fit increpatio generalis 2o exprobratio
spalis .i. Tunc cepit exprobrare. Increpatio
generalis fit propter obmissionem conver
sionis in qua dicit ee do[mine] ... Ex
planatio spalis fit propter obmissionem prime
exortationis. Jnprima ponit increpationem generalem
2o paucorum qui boni erant exceptionem
.i. Justificata. Jnprima ponit primo ge
neralem increpationem 2o increpationis
duplicem rationem .i. Venit Johes. Dicit q[ui]
sub similitudine increpans quia non tenerent
planctum compunctionis ex prima predica
ta a Johe nec saltum exultationis ex prima
exhibita a salvatore. Cui aut silentium
estimabo generationem istam .i. iudeorum tam
presentem 2 infidelem tot monita salutis
audientem nec obedientem nec creden
tem de vi[tio] xxxvi[i]. Generatio enim prava
est 2 infideles filii sic fuerat
suam in tergiversando 2 subdit visionem
filiis e pueris sedentibus in foro .i. con
gregatione aliorum et clamantes clamo
si enim sunt pueri qui coequalibus dicunt
cecinimus vobis 2 non saltastis lamentavimus
vobis 2 non planxistis. pati esse quod pueri
habebant cantica letitie 2 lamentacionis
2 dicunt aliis malefactis quod lude
tibz non colluditis 2 doletibus non condo
letis. sic Johes predicabat lamenta prime
xpus exultationem letitie 2 inde ...
generatio Judayca non plorat cum Johe
plorante non gaudet cum xpo gau
dente ... aut non ...

sic p(er) p(re)d(icat)ores clamantes op(er)ib(us) intelli(gi)t(ur)
2 loq(ue)ntes p(ro) negligentes m(u)n(us) audientes
2 nichil facientes s(ed) toti negocio tanti
negocio Ep(ist)ula(rum) p(ri)mi sunt p(re)dicatores
2 doctores p(ri)mi consi(de)racionis humilitate
p(ro)lubenter simplicit(er) p(ru)dente p(ru)dente
sedentes in foro quia venditores ce-
lestium iudices aut p(re)cones rega-
lium p(re)ceptor(um) clamantes p(re)dicando co-
equaliter s(ecundu)m capacitate(m) auditor(um)
doctrinam contemperando tota(m) nobis
m(ultam) p(ec)cator(um) gratiam in stor(um) gl(ori)am b(ea)tor(um)
exprimendo. Tripl(e)x est en(im) can(tus) s(cilicet) in-
p(re)cabile p(ro) i(m)p(er)ie dei 2 a(n)i(m)e familiare
p(ro) sanctio(n)e d(omi)ne p(ro)mie triumphale p(ro)
consu(m)m(ati)o(n)e victorie de hijs p(s)s Can-
tate d(omi)no ca(n)ticu(m) no(vum). q(uia) mi(rabilia) fec(it) 2 non
saltat m(ult)is saltu co(n)fusionis sed p(ri)mi
devocionis quo ad 2(m) saltu co(n)templa-
cionis quo ad t(er)ciu(m) gl(ori)e. Saltat a(n)i(m)e
que penis virtutum fultite p(ro) celeste
desid(er)ium se levat ad contemplacion(em) q(ue)
nis in se relabitur p(e)c(c)atis frag(ilitat)is
lamentum) nos ardente culpa multi-
plice miseria(m) p(ro) p(ri)cia(m) pena eternam
2 no(n) plangi(s)tis planctu co(m)punctionis
pauperia planctu co(m)passionis p(ro)missa
planctu oracionis p(re) pena Tren(orum) ij(o)
consurge lauda in nocte xx Venit
en(im) Jo(hann)es hic ad operando similiter
subdit in p(ro)paracionis duplice in
s(ecun)da quia non crediderunt Johi ad
p(ri)ma(m) exhortanti 2(o) quia n(on) sal-
vatori adveniam p(ro)vocanti xx Venit
filius x(pist)us d(icitu)r g(lossa) Venit Johes no(n)
manducando neq(ue) bibendo sup(er) deli-
cata. Commedebat en(im) aliquid ut
locustas 2 mel sil(vestre) Luce vij(o) dicat
no(n) manducans pane(m) neq(ue) bibens vi(num)
Ecce domus p(ri)ncipu(m) lamentacio i(d est) ex pl(ebe)
xx ad p(ri)ma(m) vo(cem) 2 ex(em)plo p(ro)vocaci(on)em
2 ti(m) no(n) credunt ei s(ed) dicunt demon(ium)
h(ab)et q(uia) more demo(n)i(ac)i no(n) comedit
neq(ue) bibit. Venit filius ho(min)is id(em)
filius marie. no(n) ho(min)um s(cilicet) viri 2 mu-
lieris manducans 2 bibens s(ecundu)m m(un)do

2 in publ(i)co cu(m) aliis ho(min)ib(us) Ecce v(in)i(?)
p(ri)nc(ipum) gaudeu(m) i(d est) p(ec)cator(um) leta p(er)mit-
teu(m) 2 dicunt s(cilicet) p(ri)mi generac(i)onis p(ra)ue
Ecce homo nichil h(ab)ens d(iv)i(nu)s s(ed) solu(m)
frag(ilitat)es h(uman)am Joh ix Nos scim(us)
q(uia) hic homo peccator e(st) vorax per
audi(en)tes potator vini p(ro) co(n)s(u)e(tudi)ne pu-
bli(canorum) i(d est) p(ec)c(at)or(um) publ(i)co(rum) 2 p(ec)cator(um) p(ec)ca(n)-
cium occulte. Amicus s(cilicet) p(ro) malic(ia)
sua. hec en(im) t(er)cia sunt in thaberna-
culis a gulosis auditas co(n)s(u)e(tu)do et
societas malas(?) h(ab)ent non s(un)t d(e)i(?)
ad rem in s(e)c(u)lo(?) in qua apparuit cu(m)
lamentacio(n)e 2 in hac ap(er)tam(en)te(?) in qua p(re)po-
suit Joh(ann)em b(aptist)am 2 hu(m)ilis eo est humilitas
sua que p(re)posuit Johem b(aptist)am videt(ur)
add(e)r(e)(?) q(uia) ordine dignitatis cant(us) aut
lamentacio(n)em ordine etatis Johes an-
te p(ri)m(um) a insti(tuci)o e(st) hec quia la(m)entacio
fuit g(e)n(er)alis 2 pa(r)ua in eu(m) credebat
s(ecun)do cecidit. Et iusti(fica)ta e(st) i(d est) iusta e(st)
reputata in filiis 2 dat(is) / Sapiencia de-
ego p(ro)p(ri)us qui su(m) dei virtus 2 dei
sapi(enci)a filiis suis i(d est) discipulis 2 aliis
credentib(us) paucis / q(uasi) d(icat) x(ps) quidq(ui)d de
me iudicet infideles tu(m) pauci cre-
dentes b(e)n(e) iudicant. g(lossa) aut(em) sapie(n)c(ie)
filios intellige nec in abstinendo
nec in manducando esse iusticia(m) sed
in equanimitate tollerandi inopiam 2 temperam(en)t(e)
no(n) esse corrup(t)e(?) p(er) habundan(cia) Taliter
2 melius e(st) iusti(fica)ta e(st) q(uasi) d(icat) no(n) solu(m)
in credendo s(ed) 2 in ui(d)endo 2 coreq(ue)ndo
sap(iencia) s(cilicet) ego iust(ific)o flagell(o) verbe-
ra s(ecundu)m id vulgare q(uo)d m(ate)r dicit
filio voles verbare fili(us) ego te
iust(ific)abo a filiis suis i(d est) a [illegible] q(ui)
dec(et) ee filii ij(?)sa. g(lossa) [illegible] filios omni-
u(m) 2 ex(emplo) xx D(i)cit en(im) quida(m) p(ro)v(er)bi(um) si
silles istis qui de omnib(us) male in-
dicunt / dicunt ei si quis studet 2
vacat hu(m)i(li)t(er) q(uo)d ypocrita est. Si
recreacio(n)em gulosus est si paciencie
timidus est / si iusti(ci)e impaciens e(st)
si simplicit(er) fatuus e(st) si pruden(s)

maliciosus est. si materia flagicii est sic
ebrietati dissolutus est si religioni sum-
ptuosus est ut proprietatis sectator est. si silencii et paci
dissipator est si aliorum correccioni grave
sumptuosus est. ut instat evangeliis et
canonibus indiscretus est. si communi doctri-
nationi sollempnis est si predicacioni et a-
liorum saluti appetitor laudis humane
est. ubi desistit negligens et remissus
est. ubi habet graciam hominum adulator est
si adulari renuit superbus est. sequitur

Tunc cepit exprobrare

Cum incepit exprobrare civitatibus [?] (margin)

Post increpacionem generalem subdit spe-
cialem et primo exprobracionis causam
2o formam ibi ve tibi corozaim. dicit ergo
tunc postquam increpat scilicet Judeos in
genere et vidit eos obstinatos cepit
in speciali exprobrare. i. ad memoriam expro-
brando mala futura predicere unde super
illud ps. dum exprobrant et oblo-
quitur dicit exprobrare est in faciem ma-
le dicere obloqui est absenti dolose
mordere civitatibus in quibus facte sunt plurime vir-
tutes eius ut opera in multitudine et magni-
tudine crederent Joh. xv. si opera non fe-
cissem in eis peccatum non haberent ecce gratie exprobra-
te propter et subdit. in signum indicia pena
quia non egissent penitenciam q.d. et doc-
trinam audierunt et miracula viderunt
et tamen credere noluerunt. Job xxiiii. dedit
ei deus locum penitencie et ipse abutitur eo in
superbiam. Ve tibi corozaim. postquam ex-
probracionis causam subdit exprobrandi formam
ubi exprobrat iudeis comparacionem gentium
in transgressione legis nature pro eo specialiter
hominibus. 2o primis omnibus qualibet id est
tu corozaim. In prima ponitur prima pene quanti-
tas. 2o motivum i. quia si in tyro. 3a comparacio i.
verumptamen dico vobis. dicit ergo Judeos
ostendens duriores et peiores gentilibus
quia gentiles transgressi sunt legem nature
tantum Judei vero legem nature et moysi et
tamen. ve scilicet dampnacionis eterne tibi coro-
zaim ve tibi bethsaida. Rabanus dicit
quod sunt civitates galylee in litore
laci genezareth. Tyrus et sydon sunt

civitates gentium ut dicit Jo. metropolis
est fenicis in tribu neptalim. Sydon
urbs est fenicie et dedit in sorte tribui as-
ser. sed eas non possederunt quia hostes
de eis expellere non potuerunt prius eorum
exigentibus set licet non fuerint sub eorum
dominio fuerunt tamen eorum in divisione terre. In
hiis ergo duabus civitatibus habitabant gen-
tiles. peiores fuerunt Judei aliorum du-
arum civitatum quibus duabus civitatibus
deus exprobrandi misit quia singulis
sua propria pena reddetur. et istis magis
quam aliis quia in istis celeberrima
fecit miracula. Unde subdit nam si pene
quia si in tyro et sydone que fuerunt ci-
vitates idolatrie et viciis dedite que tamen
legem nature habebant facte essent virtutes
i. divina prodigia et miracula que facte
sunt in vobis superius ixo. Circuibat ihesus
omnes civitates et curabat omnem langu-
orem quod de istis precipue intelligendum est
licet suis nominibus non exprimantur olim
penitenciam egissent quam vos non fecistis
in cinere et cilicio hoc ideo dicit. quia anti-
quitus erat mos sic penitenciam agere ut
patet Jone iii. de ninivitis in cilicio
est recordacione peccati pungentis in cinere
est consideracione mortis vel in cilicio aff-
liccio exterior in cinere humiliacio interior
verumptamen dico vobis q.d. non
erit eadem culpa in pena. Immo
tyro et sydoni remissius erit in die ju-
dicii quam vobis i. minus punientur quam
vos Judei obstinati quia illi minus
peccaverunt quia neque legem scriptam
receperunt neque predicatores habuerunt
neque miracula viderunt. Et est argumentum quod
aliis paribus maior erit pena Xpianorum
quam infidelium clericorum quam laycorum
sapientum quam simplicium prelatorum quam sub-
ditorum. Moraliter per has duas civitates
et per eas que sunt sunt tamen in hominibus magis
[?] magnitudinem primum est [?]
et sapientia quod est corozaym que interpre-
tatur secretum michi vel misterium meum
ad Ro. primo Cum cognovissent deum et
[?] et bethsaida
que interpretatur domus [?] et domus

venatorum. Sunt enim domus divitum pecu
liares et refugium peccatorum a subditis
sicut precipue sunt domus venatorum quia plu
ra expendunt cum venatoribus quam pau
peribus. Secundum est religio quia per psalmos quae
in praesentia. Villa pulcherrima et ita mei
stant extimus istis praedicantibus dicitur Ve propter
tria atque erat in terra et patria et propter 3a quia
praecepta non obediunt consiliis non acquies
cunt praedicatores contempnunt. Item per triplex
peccatum cordis oris et operis vel in se inde
num in principalibus atribus acterne ammodo a
dyabolo dicuntur. Ve ve ve habitantibus
in terra in terris potentia scientia et volup
tate. Diabolus quodammodo potentia destruit
unio bona voluptatem extinguit. Mundus
verum excecat. Ad cum sequitur ve expedies
scilicet ad tres principaliter in comedendo infinitatem ignoran
tiam et maliciam. Et tu Capharnaum. Hic se
patim exprobrat ipsi civitati quia dispe
ciis aliis indicanda eo quod bona adeo
recepat exhibiciora. Item quia aliquas
duas arguit de obmissione penitendi
et negligentia. Hic de contemptu et superbia Ve
et aliis comminatur de pena in quae cum ait
Ve sunt in ipse quod plus est propter quod
primo arguit culpe. 2o. minatur pene ibi
usque ad infernum. Tercia in gratitudo
accepti beneficii quia in Sodomis etc.
exaggerato futuri supplicii id est Verumptamen
dico vobis. Dicit ergo et tu Capharnaum numquid
proteto numquid usque ad celum exaltaberis
per opera tua quasi dicit Job xx. Si ascenderit
usque ad celum superbia eius et caput eius
nubes tetigerit quasi sterquilinium in fine per
debit. Sed sequitur usque in infernum descen
des propter duplicem intelligentiam. Vel ideo
ad inferna descendes quia quasi meum
praedicationem superbe restitisti. Vel quia ex
altata nimis hospicio et virtutibus mano
ribus placens suppliciis quae hic are
de noluisti. Sicut habetur Ysa. xxiii. Si
in Sodomis hic etiam in glossa ex quapropter
ad gentem transgredientem legem ne omnes
et qualiter tu dicit quia si in Sodomis
qui erant pessimi fuissent virtutes mi
raculorum quae facte sunt in te hic in
quam meum facta in Capharnaum est forte
mansisset scilicet civitas Sodomorum non fuisset
subversa usque adhuc die quia non contigisset
subversio sed ~~contigisset~~ pressissent correctio
Dicit autem ~~aut~~ ~~no~~ forte non propter sacrum
dubitationem sed propter patrum libertate ad co
nstitucionem vel loquitur more humano. Ver
tum quia expressus debet esse in pena sicut
in culpa. Dico vobis quia terre Sodomorum
remissius erit in die iudicii quam tibi quia
minorem penam sustinebunt cum inexcu
sabilem ergo maiore cum enormitate pec
catum cumulatis in qua ondatur in comparacio
incredulorum et ex respectu predicatorum ut
Evangelium hic omnes prophete usque ad Iohannem
quondam dum in adventum Iohannis. Ut dicit
Ps. Signa nostra non vidimus non est
propheta actuum primo legitur quod Agabus. Item in
filie Philippi dyaconi scilicet per mortem
Iohannis et est per tempus Pauli etc. Ad
quod prophecia est per tempus et aliud. Iste non
hoc ideo dicit quod post Iohannem prophetas ex
cludit sed quia tempus nunc ad veniant
tempus prophetavit prophete ventura dicere
gravedo quia ex prophecia large scilicet pronunciato
de rebus eventibus et de hac opera et est
prophecia precise scilicet de Christo in qua omnis prophecia
digitur et de hac loquitur hic. Item venit filius
hominis etc. quare non vocat se fi
lium dei quod erant debiles ad crede
dum. Responsio primo quia non erant digni et
ne generationis acceptionis scire. 2o ut nos
ad se tamquam nobis similes magis alli
ceret ut presumptio confundet Iudeorum
superbiam quia ex parte dignori se dicit
origine ducere. Ozee x. gloria eorum etc.
Item Ve tibi Corozaim etc. quia quare
eis voluit predicare et miracula facere
ex quo sciebat eos predicatorem sua non
recipere. Item quare non predicavit aliis
qui ad predicationem sua penitentiam egissent. Responsio
ad primum hoc fecit propter misericordiam. Primum est
bona voluntas. 2us est promissio virtutis
quia promissus erat Iudeis. 3us laus
utilitas quia inde erant aliqui con
vertendi ut aliqui apostoli Philippus et
fuit de Bethsaida et piscatores qui fides
multi erant committendi. 4us est plurimorum
huiusmodi qui erant 1. Ad aliud dicitur quia
quod volebat excellere fines inde

ut nolebat excedere

adequam fuerat missus ne ipsa phariseis
et scribis persecutionis occasionem dare videretur.
Item super illud Justificata est sapientia. Jo. et
augustinus sapientia non quaerit vocis testimonium sed
operum. Contra dicit ipse vos estis mihi testes. Respondeo
Non quaerit vocis testimonium quasi vel non
quaerit propter sua indigentiam sed propter nostram vel
melius dicendum quod loquitur pro diverso tempore. Nam
ante passionem sola miracula sufficiebant
ad sciendum deum sed post passionem debuit
esse vox et miracula cum ipse non esset praesens sicut ante. Item quaeritur quare non
misit sedecim praedicatores cum certi fuissent. Respondeo tunc erat tempus iustitiae post
adventum vero tempus misericordiae aliter in glossa quia
non praedicat creditur et praedicat non creditur. Novit enim cuius ruinam ... vite et virtutis

Respondens ihesus dixit

Posita est Judaeorum vituperatio praedicationem
respuentium increpatione Christo subditur de
recipientibus gratiarum actio. Ubi primo ponitur
gratiarum actionis. 2° causa scilicet revelatio ibi
quia abscondisti. 3° modus revelationis
ibi Ita pater. Circa gratiarum actionem implicantur tria. tempus, modus, actus. Dicit
ergo in illo tempore cum exprobrasset Judaeis
obstinationem. Videns autem quod illi tacite
obiectioni vel cogitationi eorum velud
interrogationi respondit scilicet quare non praedicavit credituris et praedicavit non credituris
vel secundum glossam quae videtur in populo Judaico
cultor dei cultor filium dei incarnatum
venientem cum obstinatione reiecit quem
gentilis tamen prima recepit. Huic obiectioni vel cogitationi respondens ihesus dixit. Confiteor tibi pater. Circa modum et actum
gratiarum actionis. Confitebor tibi id est gratias
ago vel tibi inde exultans. Luce x° dicitur
in illa die exultavit ihesus spiritu sancto et
dixit. Confiteor tibi scilicet per devotam laudem
pater per aeternam generationem domine caeli et terrae
per temporalem creationem. Contra primo est contra Sabellium
qui confundebat personas quarum pluralitas distincta patet in hoc quod unus confitetur alii. Contra Arrium qui negabat verum deum
filium patri quia vocat eum patrem quod
proprie sit dicitur per generationem. 3° contra Mani-
chaeum qui ponebat duo principia. Primum spiritualium
dicens esse a malo, a deo caelestia et spiritualia ab summo deo. Contra quod dicitur creator sive
domine caeli et terrae id est creator superiorum et inferiorum. Quia abscondisti. Ecce causa
sive gratiarum actionis scilicet revelatio verbi
parvulis et hoc prius sapientibus et superbis
absconso revelatio: quia primo superbi
dei verbum repulerunt quod post
modum gentiles humiles receperunt. Ut habetur
actuum xiij°. Ergo dicit quia abscondisti haec
scilicet archana sapientiae tuae quae in adventu
filii sunt impleta sapientibus et prudentibus scilicet
scribis et pharisaeis secundum suam reputationem
sapientibus in credendo et prudentibus in agendo
vel sapientibus in divinis et in lege et prudentibus in mundanis. Vel sapientibus et prudentibus secundum superficiem exteriorem vel sapientibus
et prudentibus secundum humanam philosophiam de qua
primo ad corinthios primo stultam fecit deus
sapientiam huius mundi. Contra. Haec enim triplex
est terrena animalis diabolica. Jacobi
tercio. Terrena in cupidis et avaris, animalis
in voluptuosis et luxuriosis, diabolica in
superbis et ambitiosis. Talibus abscondisti et revelasti parvulis id est humilibus
et intellectum in obsequium fidei captivantibus. Ecce ergo depressio superborum et exaltatio humilium. Ita pater. Hic subditur
causa sive ratio huius revelationis et primo
causa prima et immediata. 2° mediata
ibi Omnia autem tradita. Dicit ergo Ita pater
scilicet factum est quod abscondisti ab illis et
revelasti istis quoniam sic placitum fuit
ante te quod scilicet nichil in mundo placet
... Vos alia non reddere voluit
filius quia illos reprobavit et hos
elegit nisi solum beneplacitum patris in
quo ut secreta dei discant non perscrutantur scilicet confusionem illorum qui de secretis
dei volunt quaerere rationem. Omnia mihi
tradita sunt. Hic subditur causa revelationis huius media sic exponens unde secundum causam huius revelationis primo generaliter 2° specialiter ibi Et nemo novit.
Exponitur autem ista dupliciter ... quod
deus et non ... equalitatis potestatis ...
cum patre per hoc quod dicitur omnia sunt velut ...

auctas patris in patre et filio quod dicit tradi-
ta a patre. Iste notatur equalitas secunde cum
subdit Et nemo novit. Iste equalitas
voluntatis cum addit Et cui voluerit filius
revelare. quia omnia omni quod voluit pater et filius voluit
revelare dicit. Iste ita revelasti parvulis pater et pone filium tuum dicit
scilicet creata superiora media et infima
celestia terrestria et infernalia spiritualia
temporalia et universaliter cuncta tradita sunt in
ad creandum et recreandum et glorificandum
vel omnia esse in creata essencialia et
eternalia et spiritualia Et super patris potencia
bonitas eternitas que dicit pluralis per
diversos modos scilicet tradita sunt in filio
tuo eterna per generationem a patre meo. Rabanus
omnia pater filio tradidit scilicet spiritualem
secum omnia possideret genuit nec est
intelligendum ut tradens desinat habere et cui
tradidit possidere vel quod prius extitit filius
et postea possideret. Secundo exponitur de patre. Crisostomus
quod homo omnia michi tradita sunt
i. divinis super omnia vel omnium noticiam habe-
bunt eum prius omnes sciant et sicut non
omnipotentem que creata dari non po-
tuit vel sic atomoda distributa ut intel-
ligatur spiritualis de apostolis et aliis electis sed
non elementa que ipse creavit sed ipsos per
nullos tradidit eligendos erudiendos
custodiendos Iohannis vi. Omne quod dedit
michi pater non perdam ex eo Et nemo
novit. Hic ondit spiritus secretarum huius
revelationis quia noticia habet huius
et est aliorum et hoc a patre quia in ipsis
et in tantum gradus nichil prius aut
posterius vel maius aut minus omnium. imme-
diata et coequalis noticia patris et filii
cum dicit et nemo novit filium nisi pater
et patre hoc dicit quia homines qui cog-
noscunt per fidem et beatos qui intuitive videntur
non non tamen comprehendunt nisi pater nec
explicatur quod sicut spiritus secundus quia fit ex
certo spiritualis non personalis spiritus de
secundus non est actiones essencie quia pater neque
patrem novit quis nisi filius et cui vo-
luerit filius revelare et ita est filius
causa revelationis et patet quod ideo quod dicit
ne miremini sed omnia michi tradita sunt

quia aliquid maius habeo scilicet nostre pietatis
et esse eiusdem voluntatis et essencie cum ipso
Venite ad me sed promulgacionis in confirma-
tione legis christi ad revelacionem veritatis illu-
minantis intellectum hic subditur promulgacio
christi ad suam bonitatis inflammantis affec-
tum ubi ponitur promulgacio sed confirmacio
in capitulo v. Et cum inde transisset venit
in synagogam eorum promulgacio gratiam fit
primo vobis secundo sine exemplo capitulo
in capitulo in hoc autem vos sed cum primo ad
veniendum ad se quod fit per fide secundo ad
tollendum eius iugum quod fit per amore
i. tollite iugum tertio ad discendum quod fit
per opus imitacionem i. Et discite. Primo
primo facit vocationem i. Venite. secundo com-
mendacionem i. qui laboratis tertio permittit
utilitate ibi Et ego reficiam

Dicit ergo omnia michi tradita sunt vos omnes
habetis accessum et ideo Venite ad me
credendum per fidem Ysaias lx. Veniant
ad te currentes filii eorum ad me conver-
tendum penitenciam. Iohannes primo. agit, videri
habitas Venite et videte ad me fruen-
dum per glorificationem Ysaias xxx. v. Venite
benedicti patris mei. Venite venite
vos clausi ad me ostium veritatis. Venite
vos egri ad me medicum. Venite vos
naufragi ad me portum quietis felicis
terminus ad quem infelicis terminus a quo ideo
addit omnes qui laboratis sine peccatum
in qua nascimur quia homo natus ad
laborem. Iob v. sive secundum culpam quam trans-
gredimur. Ieremie ix. Ut inique agerent
laboraverunt sive secundum penam in qua
morimur. Genesis iii. maledicta terra in ope-
re tuo In labore et cetera. Glossa in loquitur de labore.
infidelium in cultu ydolorum Ysaias xl.
labor Egipti et in ipsorum laborant
luxuriosus in voluptatibus avarus
in cupiditatibus ambiciosus in dignitatibus
Ecclesiastes iiii. labor stultorum affliget eos
et honerati estis temporalium onere vetitis secundum legem
Actuum xv. hoc est onus quod neque nos
et patres nostri portare potuimus.
pharisaice

inposuit quia et in peccabilia dixa. Quia
iniquitates mee supergresse sunt caput.
Et ego reficiam vos triplici cibo.
doctrine eucaristie et glorie. Tollite iugum
hic subditur imitationis scilicet ad tollen
dum iugum Christi quod fit per amore dei. quo
tollite id est voluntarie accipite in quo li
bertas arbitrii. Iugum in quo presentas
domini iugum dicitur quingentos. Iugum primo erudi
ti eruditionis eo quod gentiles et iudeos in
una fide iungit. Secundo vel quarte vos
absque argento sapientie et collum vestrum subici
te iugo eius. Iugum divine dilectionis eo
quod homines iungit deo. Ozee xi. Orio
si sunt ut essent absque iugo. Iugum tertio carnis
sive mortificationis eo quod carnem spiritui
subicit. Treni iii. Bonum est viro cum por
taverit iugum ab adolescentia. Sed meum exe
plitas tollendi meum dicit quod primus pervol
tulit illud primo docendo et diligendo. 3o
sustinendo super vos id est vobis presidens.
per dominum et impleatur quo ad iugum eruditionis
Item super vos id est in viro superiori quod est ro
tunditi ad iugum 3o super vos id est in
viro exteriori quod est caro quantum ad iugum
mortificationis. Ad Gal. vi. Stigmata
domini et discite hic subditur 3o iudica
tionis scilicet addiscendum mores quod fit
per imitationem vbi po. p. In vitam solo
tum et procedat adimplendi actu
tum et inveniet dicit quo. Et discite
sine fallacia simpliciter intelligendo post
illa memorie retinendo sine pigritia ef
ficacitur complendo ame docere vo et quia
quia mitis sum et reptius in moribus
et humilis in affectibus corde nos
fictus plurimis laudibus ecce tamen mi
tanda militias in conversatione vitas in
intentione quia nullum ledo humilis quod
nullum despicio sed corde quod nullum de
cipio 2a ad Cor. vii. Capite vos
neminem lesi. Et invenietis hic subditur
aliquem primo huius imitationis 2o procedet
inmediate. Iugum enim dicitur quo quod invenietis
scilicet si discerpitis obediendo requiem cha
vis viris et in futuro de primo dicit Dele
ctio tu laborum et inveni requie
multam de te. Ysa. xxxii. Sedebit
populus meus etc. Iugum enim meum
hic subditur aliquem tollendi iugum predictum
et hoc duplex primo est in affectu suavitatis.
2o est in effectu levitatis dicit quo ita tollite
iugum meum meum super vos nec timeatis
quare iugum enim meum suave est.
quare cum sunt iugum legis propter multi
plicitatem cerimoniarum propter austeritatem iudicia
lium propter defectum sacramentorum iustificantium
sed non sic in evangelio et onus meum leve quia
sufficit caritas. Ecclesiastes. Quid iugo per sua
vius quod honorabilius probabilius fieri semper
abstinere a malo et ad bonum velle prout
amaret et sequi pariter non capi nolle
aliis facere quod non vis pati. Quia
revelasti ea parvulis quare non dicit
ebetibus et stultis per opposito. Omnis quod di
tat sapientibus et prudentibus vanis.
sed Secunda. Ut videret se dapnare tenere
vel animae in fide. Item sed Crisostomus ut disci
pulos qui habeant vanam sapientiam abbelli
tione reprimat. Item super illud. Confitebor
tibi glo. id est gratias ago. Quia ista exultabo
quia abscondisti quantum letatur de excoeca
tione hominum et in fide quam est. Ago
sed Crisostomus. Letatur de occulta dei iusticia
qua superbi ignoraverunt et humiles cognoverunt
vel ideo quod exultatio refertur
ad unum scilicet ad revelationem non ad utrum
que scilicet revelationem et absconsionem. Item sic
placitum est ante te quo primo Thimo. ii.
Vult omnes homines salvos fieri et ad
cognitionem veritatis venire sed ad cognitionem
veritatis non venit nisi ipse revelet.
Vult voluntate illa que respicit solum
ordinabilitatem et iue in fine. non in volunta
te que attendit media personis. Et
quia desinunt media ymo repugnant
ideo non vult vel voluntate condicionali vult
sed si ipse vellet non voluntate absoluta
quia non ponit effectum in creaturis. Item
nemo novit filium nisi pater quo li. nemo
aut dicit negationem in genere sic nemo id est nullus
homo et male excipitur pater qui non gi
netur sub homine aut negationem quantum genus
sic nemo id est nulla res et sic est falsa quia
et filius novit seipsum et spiritus sanctus. Ergo
sic est negatio quantum genus et exceptio
non personalis sed essencialis. Item neque pa
trem novit quis nisi filius et cui volu
erit. quo aut loquitur de noticia ...

ata 2ª est falsa. Tª pars confirmatiue scilicet
cui voluit filius revelare aut decl-
arasse est falsa pª. Exº i. Congruo simi-
li ratione qui analogice ad utrumque et per
creata competit filio per creata creaturis
vel loquendo per creata et sic competit filio secundum
quod homo. Item ingum meum suave est etc. Con-
tra. quare non reddit immediate illa-
cionem suo in dictatorio secundum meipso. Dicitur
te ame etc. Exudes ad imitacionem quod mi-
tes ejus nectar et tollentibus ingum ad ejus
quia amor dei ociosus non est ope-
ratur enim magna etc. Item quia quod glo-
nigni elongatur suaviusque qui legis tu
in lege adulterium in evangelio concupiscenciam
in lege homicidium in evangelio ira punitur.
Exº quia in lege opera requirebantur
in evangelio sola bona voluntas premium
non amittit alie tamen dicte sunt in legendo.
Item omnis meum leue etc. sub supposicio.
arta est via que ducit etc. Exº sin-
gulis est hylari arta vel angusta
dicitur quia angustat in initio quare est
enim consuetudinem dimittere secundum processum temporis
in esse facti dilectionis dulcedine dilatatur
sicut superiatibus dictibus gallis aga-
tes sunt in principio comedere secundum post dilectant

xij In illo tempore. abijt
ihesus per; Superius
scilicet est pro-
mulgato nove legis quantum ad sua-
vitate bonitatis et hoc vero sic hic
idem facit exemplo sine facto. Ubi
ostenditur primo severitas nove legis ex phari-
seorum reprehensione. 2º. suavitas no-
ve legis ex domini responsione i. at
ille dixit illis. Superius tangitur primo
reprehendendi occasio 2º ipsa reprehensio
v. pharisei aut. reprehendendi accusacio-
sumebant ex tribus. ex tempore quia in
sabbato ex persona quia discipuli eius ex
ope quia ceperunt vellere. dicitur quod In illo
tempore s. post mortem Johannis. Unde Beda nar-
rata predicacione et miracula. Unius anni ante
mortem Johannis facta transit ad ea que facta
sunt in alio anno post mortem Johannis

abijt ihesus per sata i. per campos ubi
erant segetes et hoc ut a turba decli-
naret ad locum maiorem discipulis
daret sabbato quod sunt Judeis spa-
cium reprehendendi occasio. Sed quare licet sa-
batis. ut lege cessare faciat que na-
turaliter sabbato discipuli autem eius in
quibus magis reprehenderet. Videbatur ergo
naturas legis sicut nunc in religiosis
esurientes tunc ex paupertate tum ex importu-
nitate turbarum sicut dicitur. Marci vjº. in quo
significatur quod predicatores et prelati debent propter pusillanimitatem
aliorum corporales pro salute anime re-
pent vellere spicas et super manibus
confricare sicut dicitur. Luce vjº. et
manducare hoc autem apud Judeos
illicitum non post secundum in sabbato. In hoc
ope tria sunt nota. vita eorum et simplicitas
describitur. Unde Jeronimus apostolos tamen
sabbati destruere non tamen penitus transgressores
legis transgressores despiciunt ebronite
tamen omnes alios apostolos despiciant
recipiunt. Item fides ministrorum ut
sabbatum non ad literam secundum spiritum observent
secundum glo. Item vita mea edificacio exemplo
apostolorum scilicet ut non superbias, epulas sed
cibos simplices querant. Item ut non
curiosas predicaciones lectiones sed
vera simplicia et edificabilia dili-
gant. pharisei autem videntes scilicet
plenis falsa suspicione. Dixerunt ei s.
vis detractorie. Ecce discipuli tui
i. doctrina tua instructi faciunt quod
non licet eis facere sabbatis et ideo
dignus es tu illis reprehensione. At
ille dixit eis sic subditur. Responsio
Christi Ubi ad confutacionem phariseorum uti-
tur primo auctoritate ~~phariseorum~~ aliena 2º
propria i. dico autem vobis. Aliena
duplici. primo regali 2º sacerdotali
i. autem non legistis in lege ex
prima auctoritate facti. duplex vero prima exem-
plum sumerunt et est talis dicens
multibus sole iudicant secundum filius nuncius
famis sunt in David et discipulis
ergo non David excusatur quia comedit
quod alias non licebat et discipuli

(margins:) cii — epulas et exquisitas — lxx

+ Dominus potest dispensare in hiis quibus ... est ... discipulis (?) in sabbato

2ª amaniori exponere scripturarum et est Dauid
in necessitate comedit panes sanctos et licite quod
licebat solis sacerdotibus. 3º [illegible]
discipuli spicas quas comedebant et hoc est
quod dicitur At ille dixit eis, id est phariseis
exprobrans (?) nonne legistis q.d. bene legistis de ob-
servancia sabbati, sed illud quod facit ad vestram
accusationem, sed non quod facit ad ex-
cusationem scilicet dispensationem in necessitate. Unde
dicitur Nonne legistis primo Regum xxi°. quid
fecit Dauid quando esuriit etc. Ante
necessitatem fugiebat enim a facie Saul et
qui cum eo erant quomodo intravit in domum
Domini, id est in tabernaculum in tempore Achimelech
sacerdotis. Non ipse Dauid in propria persona intravit
sed sacerdos Abimalech, protulit panes
propositionis. Comedit, scilicet in sabbato cum
tollebantur duri et alii veteres sub-
stituebantur super mensam propositionis. Sicut
Exodi xxv°. quos non licebat ei edere
neque hiis qui cum eo erant nisi solis
sacerdotibus. Levitici xxiiii°. q.d. necessitas
non subiacet legi. Nec hic debet sic
aut non legistis hoc dicitur. Autem sa-
cerdotibus et est uno modo. Sacerdotes quorum primum est
maxime legis cerimonias observare vi-
olando sabbatum sine crimine sunt. Vel dum
occidunt ~~pecora~~ et excidunt pecora. Ergo
multo minus isti qui nullius dignitatis sunt vel
ordinis. Dicitur 5° aut non legistis in lege
Levitici (?) Numeri xxviii°. quia sabbatis
5° idem templi sacerdotes. 5° minor
status in templo. 5° sacerdotes ...
sabbatum violant. Qui dum ... oc-
cidunt et pecora excidunt et tamen sine crimine
sunt. Dum hec faciunt Johannis vii. Cir-
cumcisionem accepit etc. Dico autem
vobis hic probavit actus alienos ~~et~~
convincit eos auctoritate propria et hoc tripliciter
primo passione veritatis 2º passione
prophetie i. Si autem sciretis 3º ... glorio-
sitatis i. Dominus enim filius hominis. Primo
uno sensus potentius est templum spirituale quam
figurale (figuale) quod defendit sacerdotes ...
peccantes. 5° multo plus spirituale quod est
Christus discipulos ... credentes. De hoc dicitur
Johannis ii°. Solvite templum hoc etc. Et hoc
est quod dicitur Dico autem vobis

i. hic aliquid maius templo est hic
scilicet Christus Dominus Ihesus qui est Dominus tem-
pli sui. hic, id est in hoc loco. Aggei ii°. Ma-
gna erit gloria novissime domus quam prime.
Si autem sciretis etc. 2º uno in qua convincit
et arguit eos per passionem prophete et est sensus. Magis
vult Deus affectum misericordie et pietatis quam cere-
monias veteris legis, sed pascere esu-
rientes est magis observare quam sabbatum
et cerimoniale. 5° et dicitur autem Si autem
sciretis, id est recte intelligeretis quid est scilicet illud
Osee vi°. Misericordiam volo et non sacrificium
Proverbiorum xxi°. Misericordiam facere plus placet Deo
quam sacrificiorum [illegible] nunquam condempnassetis
innocentes, id est apostolos. Psalmus: Innocentes
et recti adheserunt michi. Dominus enim filius
hominis est etc. 3º uno in qua vincit eos
per sue potestatis ... et est sensus Dominus potest
cum discipulis precipere totaliter sed vel potest to-
taliter discipulis et sabbato. 5° potest dis-
pensare in sabbato et hoc est quod dicit
Filius enim hominis, Christus, Dominus est etiam
sabbati ~~dispensare~~ et tamen non sub est
observancie legali sed potest Ambrosius
q.d. Si illud posui sabbatum ita
possum destruere. Spiritualiter per apostolos
sunt predicatores et prelati per sata
mundi diverse segetes diversas naci-
ones spice homines palee corpus.
... anime per ... tundunt predicando et
vellunt a terrenis separando et fricant
manibus exemplo sue operacio-
nis [illegible]. In qua separa-
tione ... sicut palea agitur
et sic manducat ... in ...
... ... Petrus ... Marta et
manducat de hac conqueritur ...
et infideles. Aliter per sata intelligitur
sacra scriptura. Diverse segetes diversi
libri. Spice sine ... 5° predicatores
evellunt ... confricant premeditantes
manducant in ... ad
sui edificationem. Ruth ii°. Vadam in
agrum ut colligam spicas. Hoc autem fuit
in sabbato etc. xxxvii°. ... fere
in tempore ... repugnant vel in ...
vel adulatores ... ...

salte in sabbo. Ad in^a. hic supp^d. q fecit
dauid q d^c glo. q abymalech dedit pa-
nes dauid. Jte d^z. primo Re^g. xxi^o. d^z. q
intrauit do^m dni sub abyathar. Ad^o. s curs^i
id erat s synonimus vel s. beda duo fue-
runt et erant ambo sacerdotes abymalech pat^r
et abyathar filius. Jo de. vi^o. Ven e. Jte
quia^z vtrumque sola necessitas excusat in phibi-
tis sine dispensatione. vn^z q no. lec. quia
vbi si necessitas fuit ad necessitatem eciam qui po-
testate habet dispensat. ad hoc dm^m q^d. d^z.
hic quia vide^z dispensasse abymalech
ad id b^n. i libro de precepto et dispensacione
Tria sunt genera preceptorum quorum quedam
fecit necia sua puniendo voluptas. ut
in regula monachorum quedam praepositi ducibus
ut in moralibus quia precepti dignitatis ut
que ~~dignitas~~ in sermone in monte super v^o.
que ante sunt prime necessitatis dispensacionem
recipiunt ab homine que et adeo tantum
et a nullo mutari sunt ut precepta de simpli-
citate de iusticia de misericordia. quia semper
est necessaria dispensacio. qui mathathias
pugnauit in sabbo nec leg^z dispensacio
Secundo esto q aliquis de viuis in deserto
xl^a. non inueniat nisi carnes nonne pa-
ciens comedere sine dispensacione. Ad^o. Quidam
dicunt q semper dispensacio s credo q dis-
tinguendum quod q^z aut inuenit^z qui
possit dispensare et sic eciam aut non
et sic non et tunc nullum videtur contra. quo
et a maiori affirmando nulla cum dispe-
sacionis sunt cum maioribus que non
cum minoribus no q^d se^z dispensari
debuit cum dauid qui cum discipulis. Ad^o.
in extrema necessitate ne omnes pares sunt
quia generaliter nullum homicidium non fit
contra p^e ad psona s tamen ad consu-
lem. Jte sabbatum violant. glo. vitulos
occidendo qui occide vitulos in honorem
dei non e opus seruile qui no violant
sabbatum. Ad^o. mali hoc faciebant extra
more simili ne puniretur. temporaliter et ita
opus eorum erat seruile comixtione
quamuis erat tamen ex parte operatum vel vi-
olant i. non observant. Jte ut violare
videantur. Jte dus sabbati non subest ob-
seruancie legali qui ad Galat. iiii. na-
tum de muliere factum sub lege. Ad^o. sub

recta illa erat voluptas non necessitas. ideo
modum se subiecit ipsi similitudinem. inmediate
se perfuisse ondit contra auctoritatem

Et cum intrasset

Jstud euangelium nouae legis continet ad sua
nitatem bonitatem hic subditur ~~con~~ confirma^a
per opera miraculorum. Sta cum sepa^{ci} humane ne-
ssario assumpcione cuncta asserens exem-
pleo sed corporale. apud. intrinseca. sed spiri
tualiter oblatus e ei demonium humanitas sup-
fit confirma^o. dur^e primo primo^m compuncta-
lem in operibus miraculorum. et primo^m valet
vel doctrina vera i. precepit eius et^c.
| Jnprimo ondit^z virtus xpi primo in ope-
particulari. 2° in ope vniuersali. i. Et se-
cuti sunt eum. Circa opus particulare. tangit
primo ad miraculum ad antecedentia. 2°.
concomitancia i. tunc aut hoc. 3°. consequencia
i. Euentes aut phariseis. In antece-
dentibus ondit^z supra salubris vbi pon^z
interrogacionis occasio. 2° ipsa phariseorum
interrogacio i. Et interrogauit eum. 3°. xpi
responsio. Jpse aut dixit eis. Circa
occasionem^z tria primo tempus de quo
d^z. et cum intrasset i. ad alias p-
tes declinasset et vellet ~~sept~~ venit
in alio sabbato vt d^z luce vi^o. et^o loco
in synagoga eorum sed ad docendum propter
maiorem populi frequenciam sicut vena-
tores venantur vbi putant inueniri
multitudinem ferarum et piscatores multitudi^{ne}
piscium. Etc in v^o. tria. meretis stabi-
litas. licet pharisei insidiarentur ei non tamen
metuebat venire vbi erant et h^c. con^a
pusillanes. doctrina. virtus quia in
publico docet. q^z. hereticos. zeli inmensitas
quia tamen hoc faciebat pro salute aliorum.
et 3°. infirmi adventus. et ecce homo
ma^m hunc quidam. de hac d^z. Jo. q
in ebreo nazareorum leg^z. q iste fuit ce-
mentarius hunc duci vocibus deum precans
homo cementarius cum manibus victum
querens. precor te ihesu reste. in salute
ne turpiter mendicem cibum. Et interro-
gabat eum. hic subditur interrogacio
insidiose. et primo pon^z interroga^a. et^c.

interrogacionem iteracio. ut accusarent eum.
go. Et interrogaverunt eum pharisei dicentes si
licet sabbatis curare. interrogant non ut
discant sed accusent. Unde secundum ut accusa-
rent eum ut si diceret non accusarent eum
de crudelitate. si diceret sic accusarent eum
de sabbati transgressione quam prohibebat
aqua (licet hominem curari) in sabbato
sed similia prohibebat non spiritualia. Ipse
autem dixit eis. Hic probatur quod vult ubi
primo probat ad propositum eorum spiritualem. 2o. infert
conclusionem generalem. i. et rationem licet: ideo autem
talis est magis subveniendum est homini
quam omni sed ovis si cadat in puteum
levatur et in die sabbati. ergo multo plus
homo curatur. si contingit egritudinem pa-
ti. primo maiore propositione tamquam proponitur
tamquam 2o. minorem i. quanto melior quia hic
est ipse autem dixit eis quis est ex
vobis homo multo magis dicit qui habet
unam ovem multo magis homines et si cecid-
erit sabbato in foveam nonne tenebit eam
piedo et levabit eam extendo. sic g. hic
sit propter cupiditatem corporalem multo plus debet
fieri. Ubi salus queritur animarum ideo subditur
assumptionem quanto melior est homo ove quia
non est comparatio. Ex hoc infert conclusionem
generalem ad horum quam fecerunt. Itaque
licet benefacere sabbatis glo. competenti
exemplo solvit horum eorum ut eos
ondat sabbatum violare in opere cupi-
ditatis qui eum violare arguunt in opere cari-
tatis. Tunc ait. Hic tangit (humanitatem) mira-
culorum et primo imperium domini 2o. obedientiam infir-
mi v. et extendit. 3o. evidentiam miraculi
v. Et extendit et restituta est. 2 hic.
Tunc sed eum tacent. Tunc dixit. ait homini
manum aridam habenti. Extende manum tuam
precepit tamquam potentiam habens. Cuius
virtus. Et extendit quia ipse dixit et facta
sunt et 2 restituta est sanitati. sicut altera
in quo patet perfectio et evidentia salutis reco-
vatur. Homo habens manum aridam peccator
est. habent enim quidam cor aridum quia
sine bona affectione sine compassione
In quorum persona dicitur. ps. Percussus sum
ut fenum et aruit cor meum. quidam linguam
aridam quia sine bona locutione sine

laude. de quibus ysa. xli. lingua eorum
aruit et cetera. Alii manum aridam quia sine
bona operatione. zacharia. xio. brachium eius
ariditate siccabitur et cetera. Sunt autem
in se manum aridam ut dicit lucas in. quia
multi impotentes sunt ad bona sed po-
tentes ad mala. Hec autem triplex aridi-
tas sunt. exposite ut arbores aride que
tunc est vere arida quando est sine fructu
sic folys sine fructu apparent. Loquendo
cor habent aridum in veri. lingua ma-
ior habent aridam in verbis. lingua ma-
ledicus manum avaritie. Iste ex obedientia
dicat manum extende ad proximum per ele-
emosinam largitionem. ps. xxxo. manum suam aperuit
inopi et cetera ad deum per devotam orationem
Tren. iii. levemus corda nostra in celum per
statum operatorem. Eciam. Vel extende in altum
manus mea 2a. sanatur peccator. Dominus super
id. si licet sabbato curare quare dominus
frequenter eum in alia die faciebat. Et
sic beda ut non solum imminet spirituale
sabbatum sed est ipse celebrationem populi que
tamen eo quod querit salutem omnium. Iterum
interrogat eum. Et in. 2 luce vi. dicitur
quia ipse dominus ait ad illos. Interrogo
vos si licet sabbato benefacere vel male
dicere. August. de concordia in. 2o. Evangelii.
non discrepant lucas ait. ait. non ipsi
prius interrogaverunt temptantes dominum de-
inde videns dominus cogitaciones eorum sta-
tuit homines in medio et interrogavit
illos. et illis tacentibus proposuit similitudinem
(comminatur)

Exeuntes autem pharisei:

Hic tangit consequentiam miraculi. et primo in ex-
perientia affectum malignantium. 2o. in vo. affectum pie-
tatis. Exeuntes autem ex eis malignantes. et conclu-
ditur in duobus in bona desertione quia exierunt
in mala machinatione quia consilium fecerunt ut
dicit go. exeuntes autem de synagoga ad perpetuum
tamen p. intellige altius recedentes. in
lucem visio domini lumine sanato infirmi
sed ipsi caecitati lumine sustinere non po-
terant sed amplius in iudea commoti tul-
lerunt extinguere. consilium vel concilium
faciebant. Omnium periculo in consilium eorum

no veniat ad mea quo eu prodent
ambos et quo uita prodet. no quo
vitam in venit. hic enim primo loq.
de premnone mortis xpi. Jhus aut stetit
sz gsptu eorum et recessit inde Jo. xi.
Cristus dne omne gsptu eorum / et recessit
inde et hoc pp multa primo ut preteret eis
Galaamus recessit no timore ne prodit
occidet. sz prendo iudeis no in iudea
contiare. 2o quia no du venit tps
passionis eius. Joh. xi. No du venit
hora. 3o quia no adheret locus quia
no capit. prophetam perire extra iherlm luce
xiij. 2o pp dandum exemplum sequi. Vobis
persecuti fuunt etc. 7o ppt humilitate
in deo 6o pp ve humilitatis sig. et secuti
sunt // Supponitur causa et virtus post primo
ope pai sz sanationis vnius hominis
hic eadem ondit. in ope vniversali sz sa-
nationis omnium sequentium vbi tangit primo
parabolam ad curatos / 2o curationem ipsam
et curauit. Dicit ergo et secuti sunt eum
multi. Lirau doctrina eius inutabiliter persequi
tur sz in dictis opione eius ducti a-
mando secuntur. curauit eos omnes luce
vi. Virtus de illo exigebat et precep.
eis // Supponitur fca est confirmatio legis
prulgate primo modo experimentaliter i. ope
miraculo. sz hoc idem facit primo modo i. iuna
in doctrina verborum. vbi ponitur primo
curatorum instructio / 2o premissorum prophe-
tica confirmatio i. ut ad impleret. Et
precepit eis sz propriis curatis ne ma-
nifestum eum facerent. Ambros hic mi-
stice instruit ne cum magnum aliquid
facias foris laude queras / no quod pre
hibz dns miracula predicari ad vtilitatem
audientium sz in bufictis vane glorie ap
petitum. Vt ad impleret. Hic subditur
prophetica confirmatio vbi ipsa salua
tore commendat a quatuor pfectione
primo gre i. ecce puer. 2o sapie
i. judicium gentibus. 3o pacie i. no
contendet. 4o mie i. arudinem ge
quassatam. 7o iustie i. donec eiciat

et hoc consequitur curaciones predicas. na patuit
pfco gre in euacuatione legalium et sabbti
unde dixit venite ad me omnes qui la
boratis. pfco sapie in confutatione hereticorum
intragatum // Si licet sabbo / pfco sape
in declinatione / heretic. / phi. orum machinatorum
qm recessit. pfco mie in sanatione
turbarum sequentium quas omnes curauit. pfco
iustie in occultatione suorum operum quia mai-
festari indignis noluit vel inanam
gloriam. Dicit ergo proxima sic predca adque secu-
tu e ad impleri. possibile et hic e quod d. ut
sz contextum no talis adimpleret. quod dictum
e per ysa. dicentem in persona dei patris ysa.
xl. iio. Ecce puer meus ubi ondit e pre.
pfectionem gre fuisse in xpo sz gram unionis
sz qua vnita e in ipso humanitas di.
que nominat cum dicitur. Ecce sz in evidenti pu
er per infantiam etatis assumpte ppt
obedienciam. ysa ixo. puer natus e nobis
meus ppt singularem excellentia quia
nichil fuit in eo quod no esset patris
opus. vel meus quia nunquam nunc alterius
no sicut alii. pos filii eterni meriti sunt
in t. dilectus super omnibus Cant. vo.
dilectus meus candidus etc. que elegi / sa-
lus primo elegit. / deus in xpo elegit et
hoc in incarnacione et redimendo sibi electus
ab eterno que elegi ex tempore i. electus
ergo in pontifice in rege in pugile. di-
lectus meus no enim esset electio sine
dilectione puer etc. / in his ergo tribus ta
git gram unionis quia puer sz naturam
humanam electus que elegi sz unionem
diuinam. dilectus meus quantum ad unionis
donum / ecce puer meus inter alios electus
que elegi ab aliis / dilectus meus palis
ecce puer meus ad obsequia electus meus
ad officia dilectus meus ad gratias dona
in quo complacuit anime i. volutati mee
hic tangit pfectionem gre capitis i. xpi qui
tamquam caput fluit in corpus ecclie
deplenitudine sua / gram cognitionis et mo-
tum bone operationis per que ecclia placet
deo vnde dicit quo tamen ipse solus in con
placuit sz quo singularis p. sz propriam

michi compleuit totum corpus inscitu-
dine. Spiritus Iohannis xiiii. Nemo veniet
ad patrem nisi per me. Poena spiritus merce-
lvi des omnium peccatorum quia pro peccatis singulis. Ubi
applicant tria in presenti stabilita quia secun-
dum poena. Ysa. xi. Requiescet super
eum spiritus domini, quia universaliter cum sub-
dit spiritus meus. Ioh. iii. Non ad men-
suram dat deus spiritum i. non parti. vel
subdiose quia perfectam cum addit super
eum i. spiritus suus plenissime invaditur. Quare
eius sunt omnes motus subditi erunt
rationi et voluntati spiritus. Ysa. lxi. Spiritus domini
lvii super me. Iudicium. omnia peccata quia
sunt omnium peccatorum sapientis et quia sapientis
est iudicare et iniciare. Ideo dicit
Nota iudicium i. iudiciariam potestatem sibi a pa-
tre traditam de qua Iohannis v. Pater
omne iudicium dedit filio. Iudiciar-
iam discussionem hominum faciendam. Dese-
ipso gentilibus iudeis gentilibus et veniendis
nunciabit. Ipse iudeis per apostolos et predi-
catores gentilibus. Per annunciacionem iusti-
lviii tia tua. non contendet sunt subiungitur
pro patiencia. Ubi excludit abeo tria
signa impatiencie que sunt contendere clamare
et murmurare. Impaciens enim pro iniuria
allata aut credat se posse vindica-
ri aut non. Si credet aut ipse se con-
tendit aut palam sit clamat si non
sit murmurat et audiatur vox eius. Contra
Nota hec tamen dicit propter dep. Non contendet s.
expetendo vindictam per se et ad
Tymot. ii. Noli vos contendere neque
clamabit invocando adiutorium alienum vel in
clamabit abadversariis dicatur neque audiet
lix aliquis in plateis vocem eius i. sive
murmuracionis vel maledictionis prima Petri
ii. Cum malediceretur non maledicebat
cum pateretur non comminabatur. Et ergo non
erit contenciosus per vindictam non clamo-
sus per impacienciam non lingwosus per iac-
lx tanciam. Arundinem quassatam i. iudeos
veteres licet legis observacia sunt va-
cuos intimis spirituali intelligencia
sunt quassatos quia omni vento doctrine
errantis motos non confringet i. non penitus
confringet

supportabit
condempnabit sed expectando in penitenciam.
ix. O generatio incredula quamdiu vos pa-
tiar et cetera. Sed insuper quassabit capita inimico-
rum et linum sed alia liniam et linum fumi- lxi
gans i. populum gentilium que naturalis legis
fere ardore extincto amarus fumus
et involuit non extinguet sed illam
scintillam in magis ardore ignis
suscitabit per fidem et consuetudinem per bona
opera ad Ephesios v. Eratis aliquando tenebre
nunc autem lux in domino et cetera. Sibi vel
exponitur arundinem quassatam quia lxii
gentes vanitatis vento agitantur gentia
varios non confringet sed ad salutem repa-
ravit et linum fumigans i. exiguum
spiritum in reliquiis iudeorum non extinguit
i. non auferre sed in fine convertere dispo-
suit. Sed spiritus Ieronimi. Arundinem quassatam
non cogitabat quia peccanti manum porre-
xit. Linum fumigans non extinguit lxiii
quia modice fidei scintillam in parvulis
non contempsit. Donec eiciat iudicium quia
non omnis peccato iusticie primo in condempnacione non
credencium vel de iudeis. 2o de remuneratione
credencium vel de gentilibus. Et in nomine eius Nota
gentes. Donec quando Ieronimus primo venit querere quod
perierat et salvare. Sufferre debet iudicium
passione scilicet quo iudicatus est eiciat i.
extra educat ad victoriam scilicet principis
tenebrarum. Ioh. xii. Nunc princeps huius
mundi eicietur foras et cetera. Vel sic donec iudicium
ante. scilicet quo iudicatus est in fine eiciat
i. proferat ad victoriam scilicet de inimicis suis.
quos condempnabit potestas dominus ponam inimicos
tuos et cetera. Et in nomine eius scilicet filii dei
gentes scilicet credentes plenius. intrarunt per
actum fidei sperabunt de salute eterna lxiiii
Actuum iiii. Non est aliud nomen sub ce-
lo in quo oporteat nos salvos fieri
nisi hoc dicit Petrus. Cui congruit re-
gere gentes et in eum gentes sperabunt. Contra
hic super illud iudicium gentibus nun-
ciabit. Glo. futurum et modo nostra iudica-
agit. quia Ioh. iii. Non misit deus filium
suum ut iudicet mundum. Responsio. Non
venit ut iudicet iudicio condempnacio-
nis in presenti sed iniciare nostra iudicia

ut nobis caveat est enim indicium q
v. multiplex bonum quod venit sustinere scilicet
passionis. ps. Exurge et intende iudi-
mo de. in. 2do. et aliud quod venit
iniciare scilicet fine condempnacionis. Unde
Joh. pr omne iudicium et. 3m quod venit
facere et hoc triplex distinguitur primum reproba-
tionis quo ad Judeos. Johis ix. In
Judicium veni in hunc mundum ut qui
non vident videant et. 2m punicionis
quo ad demones. ps. Judica domine no-
centes et alii. Quos scilicet dies fini tui et
3m absolutionis quo ad suos adiu. de-
tectos Je xxiii. faciet iudicium et iusticiam
in terra. Est autem iudicium quod voluit
sustinere scilicet correctionis prima ad Cor
ix. Qui iudicatur a domino etc. Iste quod mult
fi. scilicet proprie discussionis prima Cor xi. Si
nos ipsos iudicaremus non utique iudicare-
mur Iste quod mult iniciavi 2us. quantum
referri ad predicta Iste non crederet q. Je
ix. Ego in Judicio credidi terram eo q
opus non peccavi. Qui non crederet cor-
rectione mee sed iusticie fuit condemnandus Iste
non clamat q. Joh vii. Stabat Ihesus
et clamabat et idem ad hebre. v. Cum
clamore valido audit etc. Videm
luce xxiii. Clamans voce magna ihs
ait pr in manus tuas commendo spiritum meum.
Qui non clamat ut in partes aucto-
ri in vocatione sed ut doceret in sua predicacione
ut intenderet in sua passione in persistere
audes in sua morte. Iste nec audie-
in plateis. q. videre innasse q. date
s. alapa. Johis xviii. Si male lo-
cutus sum etc. Sedem dicit hoc dicens. ut
placaret ad servanda communiam tranquillo
modo patiens. Sequitur aliud. Tunc

Tunc oblatus est ei

Ostensa virtute xpi in amocione mali
causati primo in tempore corporali hic ostenditur
in amocione mali causati ipsius corporis et spi-
rituali scilicet ubi ostenditur primo in mira. Velut sal-
vatoris 2a confusio adversariorum non
credentium miraculum esse ab effectu divine

virtutis i. xpi aut audientes
Circa miraculum tangit tria. primo an-
tecedens. 2o efficaciam i. Et curavit 3o
sequela i. Et stupebat. Dicit quo. Tunc
scilicet post curam mali ceca oblatus est ei
in quo ostenditur assensus fidei demonii. Quod
in quo ostenditur passionis discretio in te
quod demonium quia cecus quia mutus. Ita
simul tria in eo miracula facta sunt 2dum
quod erat privatus auditu et loquela et
curavit eum in quo liberato a demone ita
ut loqueretur in quo restitutio loquele et vi-
deret in quo illuminatio ceci ut tenebrarum
Stupebat autem h. 3o subditur quod ad
miraculum turbarum et hoc in duobus primo
in stupefactione exteriori. 2o in locutione
exteriori i. Et dicebat et hoc et quod d.
Et stupebat omnis turba i. minores
et inferiores inquantum simplices. Sicut dum
sunt causa salutis sed in maioribus occasio
blasphemie sicut dicit Damascenus. Differentia
est inter stuporem et admirationem. Quia
admiratio est ex ymaginatione et in solita
stupor ex ymaginatione magna. Et di-
cebat turbe sed non phariseis Numquid hic
est filius David. intelligere mirantur
minus eruditi et per iusticia filium dei
predicat qui respectives constituitur. quod filius
David per promissionem supra xxii.
Quid vobis videtur de xpo cuius filius
est. q. d. iste messias promissus propter
quosdam mirum quia David fuit ma-
xime mitior sicut patet primo Reg
xxiv. propter singularem excellenciam que
crimt eos de David erat. Dicit Ita lig
nolo dare de patriarcha David. Numquid
hic est filius David. q. d. ex operibus
patet esse filius David quia David fuit
mansuetus quod demonium assumpsit desidia
q. cecum patrem constituens ut deum gen-
tium. spiritualiter patrem mortale in ho.
cecavit intellectum sicut patet de capite
Judicum xvi. Reexit asseruit sicut ipsa
nle primo Reg xvi. claudit eos ne
confitentur patrem. Reg in Cayn eum in
Numquid constat etc. Adveniens ego
gratia intellectum illuminat sicut Thobie xi.

clffem libat sicut in petro. Alii pro
os apperuit ut in zacharia luce primo Ere
rat autem demonium surdum sed superbia in
mente corrupta in corde cupiditas in
rebus. Prima Iohannis ii Omne quod est
in mundo etc. Videns autem ex hoc demonium
facit mutum. nam tu loquela data
sit homini ad laudandum deum ad efficacia
proximi ad confitendum peccatum Prima loquelam
aufert superbia que quod dei est scilicet lau-
dem usurpat sibi. 2a aufert avari-
ciam que est soli intendit non proximo
3a aufert luxuria et macie quia nam
in sodoma mutus enim silentium. Ite
fiat cecum est autem cecitas avari-
cia Ad vindicam psalmi autem au-
dientes Primus noster salvatoris contra
est in miraculo. hic contra adversariorum
tostitutio ubi tenentur primo contra detrac-
tores 2o temptatores ibi. Cum viderit
ei quedam describes Impii primo quod di-
centum malignitas ostenditur 2a apparentia quia
ibi. Ihesus autem sciens dicit quod psalmi ad
scilicet divisi pharisees eum interpretati divi-
sio. Audientes scilicet quod dicebat turbe
quem erat filius david Dixerunt ei
media blasphemantes Hic non eicit
demonia nisi in belzebub principe demoniorum
quia non potuit Sed quod dicere omni
inbili ideo quod dicunt esse opus dicere
tes quia non virtute dei sed dyaboli eice
tes belzebub dicitur princeps
minores demones Belzebuth dicitur princeps
muscarum propter sordes ymolati sanguinis
cum ipso ... Nomina demoniorum
a belo fuerunt originem. ninive eum
nerit .... ninive belo patre suo mor-
tuo conservavit statua ei que ... omnibus
honores instituit cui ... con
suevit caldei moabite belphegor
qui interpretatur deus vetustatis sanctus
ipse est papius Iudei autem ... di-
cultores in derisionem gentium belze-
buth appellabat assentes in hoc si-
mulacro principe demoniorum ...
virtute dicebat ... Ihesus at
sciens ... dicitur ... malignitas eo

niciat Dicebat autem dyabolum at-
tore esse miraculorum quia in misterio dyaboli non
... 2o quod dyabolus non est actor mi-
raculi. 2o quod christus non est inster dyaboli
ibi. Aut quomodo potest quisquam etc. quod mi-
raculis ... opus dyaboli indicare
ibi. Aut facite arborem bonam Infirma
primo elidit falsitatem. 2o instruit au-
tate ibi. Si autem ego in spiritu dei etc. In-
firma ponit unum duce ... ad ... in
... demonis ad demones. 2o unum
comparatio ... ad dicta ibi. Et
... si ego in belzebub Prima ... est
... glo. christus ... eicit demones nec
virtute demonis nec virtute dei. sed non
virtute demonis quia in virtute dei.
in virtute demonis ... omne quod est
... in ista ... omne quod est
in se ipso divisum destruitur hec est ...
... non ... demo ... parte ei-
... demones si se ipsum dividit ...
et destruet ... non destruit quia nichil
se ipsum sciens destruit ... non dat
... demonis ... eicio
demonem primo ... sed omne regnum
... 2o ... sathanas 3o ...
clusio ibi. quomodo ... et hoc est quod ... Ihesus
autem sciens cogitationes eorum quia non tam
... blasphemie sed cogitationes in medio
... quia monebat ... deus
... dixit eis omne regnum in se divisum
ut potest per discordias principum ... se
... desolabitur ...
quod ... si non ...
... desolatur et ... Nota Concor-
dia parve res crescunt discordia ma-
xime dilabuntur ... divisit ...
regnum suum et ... fuit ...
... et omnis civitas vel domus divisa
contra se non stabit. Ozee x. Divisum est
cor eorum nunc interibunt in ...
... in tribus in regno et in civitate
in domo ... dignitate sub qua
vivunt homines. aliqui vivunt ...
sub una lege ... et alii ...
alii sub una ... et alii ...
alii sub uno ... et societate et

alii prodomus. Iste a regno civitate et domo
sumit exemplum id est a magnis et mediocribus et par-
vis ut philosophus suum ordinat veritatem fora-
ore et sufficit. Et si sathanas sathanam eicit
ita ut quem unus obsidet alius liberet
adversus se divisus est eiecto eorum probato
est [illegible] divisionis et divisio impugna-
tionis et tunc dicitur adversus se dividitur
cum plagiones ut adversus nos dum
inimicus impugnaret et reprimeret et ista divisio
non solvit regnum [illegible] secundum quod adversus se
dividitur et ideo concludit quomodo ergo stabit
regnum eius q. d. non stabit et ita de-
struetur. Sed nullus faciet intendit sui
destructionem id est non stabit et ita erit
finis mundi ut dicitur. Intellige quia
usque ad finem mundi stabunt, sic adcep-
tandum nos. Sed hoc credebat pharisei esse
falsum quod tunc esset finis mundi quia non
dum erant repleta prophetie et continuatur
phisicus per rationem ducentem ad inconveniens. Et
si ego in belzebuth. Hic subdit aliam
rationem que potest intelligi dupliciter secundum glo.
vel de exorcistis qui ab invocatione
dei per exorcismos salomonis aliquid de-
mona de obsessis corporibus eiciebant,
de quibus dicit iosephus. Vel de apostolis et a
talis eius de potestate eiciendo demones
promittit per vos filios. Sed [illegible] vestri dei
superius demones non eiciunt demones ipsi
ergo nec ego dicitur. Et si ego in principe belzebub
id est [illegible] principe demonum eicio demones
scilicet a corporibus obsessis filii vestri id est exor-
ciste secundum beda [illegible] et rabanum vel
secundum augustinum apostoli qui de vobis nati sunt
in quo eiciunt id est in qua potestate. Ideo
ipsi vestri iudices erunt vos condempna-
tes de mendacio quod dicitis [illegible] me quia
si in virtute dei eiciunt multoplus et ego
cum [illegible] mendacia affirmatis. Vel secundum
augustinum apostoli de se ipse [illegible]
[illegible] bene [illegible] nichil male [illegible]
addidisse. Ipsos ergo in [illegible] testes et
iudices iudicii mei in hac parte vel
erunt iudices in futuro scilicet assessione
et approbatione iudicii. Si autem ego in
spiritu dei supple eiciat [illegible] fal-

sitate hic astruit et instruit veritatem
quia ex quo non eicit virtute dyaboli
ut probatum est, sequitur quod eicit virtute di-
vina non sit aliud medium. Dicit ergo. Si autem
in spiritu dei eicio demones, pervenit
in vos regnum dei et cessat regnum dyaboli.
Hoc exponitur multipliciter. Primo regnum dei id est
ego ipsius qui cum sim deus deo regnare
in vobis, quare ergo me male blasphematis
vel facere id est [illegible] ad [illegible] regnum glorie
quod vobis offertur si vultis accipere
quod offertur dum per verba veritatis et mi-
racula potestatis perducitur. Vel in vos id est contra
vos qui contradicitis regnum [illegible] et ideo
concludemini a regno glorie. Augustinus [illegible]
procul dubio regnum dei credentibus pa-
tefactum vel regnum dei id est iudiciaria potestas
qua condempnantur impii et a fidelibus
secernuntur. Et tunc est sensus pervenit id est perve-
niet quia dabitur contra vos sententia
condempnationis. Aut quomodo iste probato
quod demo est actor minor hic probat
quod ipse non est minister dyaboli. Ad quod
utitur primo ratione [illegible] intellectum. 2o
[illegible] sententie assertionem. Ideo dico
vobis omne peccatum. In prima utitur tria.
Ratione quarum prima sumitur per comparationem volup-
tatis ministri et actoris. 2a per comparationem
voluptatis ministri ad voluptatem actoris
id est Qui non est mecum. 3a per comparationem operum
operi ministri ad opera actoris id est Et qui
non colligit mecum. Prima ratio talis est
actor potentior est ministro, ipsius potes-
tas est dyabolo ergo ipse non est minister
dyaboli. Secundum potestatem in littera sic. Aut quomodo potest
quis quod distincte id est secundum cuius non est
quis sibi [illegible] in potestate, in terre domum
fortis id est dyaboli de quo iob xli. Non est
potestas super terram que comparetur ei dyaboli facit
forte [illegible] negligentia non illius potestatem / potencia
et dicitur domus dyaboli corpus obsessum a
dyabolo vel cor peccatoris et vasa eius diripere
id est homines obsessos vel deceptos a dyabolo
ab eius potestate eruere nisi prius alliga-
verit id est superaverit fortem id est dyabolum et tunc domum
illius diripiet id est peccatores a dyabolo
subiugatos de eius potestate eruet.

me ... [illegible] ... remittitur ... Quia ... est ut paulo ... venia ... blasfemia ... ignoranti[a] vel infirmitate

Xps dicit blas[femia] ... remitte[tur] ... blasfemiam ... blasfemie ... [illegible]

[illegible]

cum zelo sincero ... [illegible]

Vel facite arborem bonam ... arbor[em] voluntati et fructus oper[um] aut facite

et exaltet hec opus quod eiciat demo-
zabeles libat homines potentiore demo-
nibus non quoniam est corpus mundus qui angelos
dyabolus dicitur mundus quia totus mundus in
maligno positus est. prima Iohannis v. qui quidem
dicitur esse sinus non vere nec sic vere maliciae
quia in eo principatus habet demonis intrant
in tristicia forte aliquis mane ipsa
tota certum ad malum bonos traheretur et ali-
qualiter certum ad malum appellatur ad pugnam
sic demonis et vasa diripiunt in desertum ad
inferos cum tempus omnes delatu ga-
tha. ... vasa quia sunt
receptiva receptiva virtutum et gratiarum sic
quedam sunt vasa in honore quedam
in contumeliam. Qui non est mecum contra
me est. Christus non adiuvit talis magister et actor con-
cordat in voluptatem sic ... dyabolus sunt
contrarias voluptates ... non est magister
dyabolus ... Qui non est mecum
in bono conveniens magis voluptate ad
impletis contra me est. Ideo dyabolus qui cum
deo non est contra ipsum est ... ille multas
animas captivas tenet quas Christus liberare
desiderat. Et qui non colligit mecum
dispergit. ... talis eadem sunt opera
actoris et magistri sic non sunt eadem opera
Christi et dyaboli ... non est in operando
magistri dyaboli et hoc est quod dicitur ... et
qui non colligit mecum in fidei uni-
tate in ecclesie sinum in omni supremi-
tate dispergit ... lupus rapit et
dispergit oves ... diversa cum sint opera
Christi et Belzebuch quia Christus colligit
Belzebuch dispergit. Ideo dico vobis

Post instructionem ... sub... Christus ... te
... Et ... 2a ...
...
... remissibilis ... in
... remissio ...
... Xps ... ita non
... ymo
blasphemant. Ideo dico vobis ...
Omne peccatum et blasphemia ...
... remittetur. ... de bono the-

Hic est magnus defectus

zauro scilicet de bona intentione et volup-
tate profert bona scilicet verba et asserit malus de
malo thezauro scilicet mala voluntate et
intentione profert mala scilicet verba. Dico
autem vobis supplicius precessit probando
arguendo ... et primo penam
pro verbis ociosis et pro ... cum vis
enim trahis et hoc est quod dicitur ita mala
profert mala verba que quidem punientur.
non sunt. Dico autem vobis quod de omni
non enim de bono verbo non enim de defecto ...
... non enim ociosis. quod locuti fuerint
homines de ... non enim ...
dent rationem quod erit difficile quia locuti
sunt sine ratione in die iudicii quod erit
terribile quia sine spe venie ...
... adducet deus
... est angelus intelligen-
... iudicium cum est angelus intelligen-
sicut dicit Damascenus ... ce
in ratione ... ad animam ...
adligua ... aut sit ... ociosum dicitur
glossa super epistolam Iacobi. Ociosum est quod ...
caret ratione iuste necessitatis aut intentio-
ne ... Ideo super ... quod
non edificat audientes ... vitam
loquens. Ideo qui stulte ... in
... dissolvit et ...
turpitudinis et hoc non ociosi sermonis
criminosi reus erit. Ideo in ...
... consistit ... vite
ex verbis tuis iustificaberis scilicet ... vel
ut tamquam iniustus remuneraberis sic si sunt
... bona et ... vel
lata et ex verbis tuis condempnaberis supple
si sunt mala vel ... ca-
...
lingue. ... Iudicium non
... aliud dicitur ... quod ... qui
... iudex ...
et ... Dei ... David locutus est ... Omni-
bus de omni verbo ocioso reddet ratio-
nem ociosum est quod ... non
... licet quod
ociosum sit ... quod ... de
... de ipso ...
... de ... verbo

que no d. silr de oi ope ocioso. Aug.
qr v'bu ex rone orit. no aut sit op9
ome Jte ex v'bis tuis insti'. et ex v'bis
tuis cdepnaberis. Ex hoc v'r qr nullu
sit v'bu ydonu. Aug. qr ccedut qr nullu
sit v'bu ydoneu qr ome v'bu ymmediate
de rone deliberata pcedit no sit ome
opus eodi. qd. oppo. Dcendu qr salu'te v'bu
bo'. et no cuiti tiori si dicat aliqs
qd. e v'bu ydoneu tuc videtur e qr
no loq. hic gna'r s; mo debois mo
de malis v'tz in l'ra. Jte ex v'bis
tuis codepnaberis g. ex ociosis cu sit
mala; ad id dcendu qr ad iudiciu vel
ad id sic. quida expositor dicens qd
milia brem9 quid plurima tamq9 ve
rupitz si pluriarp ul miliorp mlti
tudo ccgget. nece est ut cernit por
tas velud sub lapide gin ppsa fra
get. sic v'borp ociosorp mlti'ne noes
homis fatigat. Soluca no intelli.
p'z de ociosis s; depnitos v'bis ul
si de ociosis dispoitie. no effcu in
telli. Ad a. dcendu qr vemet ad iudiciu
no tamqua codepnatez tamsatia s;
comitatia dcendu qr no e cuopsile
qr e si amilui mltiplicatu no ths
ad aliud ges qm ad subtam ty tracht.
qr ti ad podus dcendu qr v'bu ociosu sep
in gne velox e et quo ad ecenciam
et quo ad podus liter csue. et co
tempt9 posset trahe in gnis Sepna'r
in v'bis sine in loqndo attededa sit v.
quid tui v'bi qm et qualit dicit. Jsta
sut quing digiti in manu linglue
qs. determinat apuis ad Colos v.
smo v'r sit semp in gra sale co
dit. i. cfuis v'tilis sine ociosite
Ociosa sut oia que aut in v'tilia
aut in honesta c'. nociua sut Ju
v'tilia sut que nec loqntis n. au
dientibz psut. Jn honesta sut que n.
dig'ti loqntis n. audiens que'nt. Nociua
sut que ul ad errore ul p'uitatez
ducut qs detiat. eatas xvij. Cu
stulto ne mltu loquris qui g. cu
alio loq. csidet an pp se ul ppter
aliu hemt loqui s; pp aliu v'tilit

sit tlis qui sua correccoe indigent
ul qui correccoem no recipiat ubi
quot sut loca ubi in illo. ut in stua
tis queda ubi raro ubi in quinis
queda ubi modate ut in locutorio
Ecc. Detiat Ecc. iij. Tps tacedi
et tps loqndi. Tacedi e aliq pp
auditorp insufficiate Joh xvj. Adhuc
mlta c. Aliq pp precipitatoz dictada
pv xxix. Om sus ruds. Aliq pp
p'c renes. Ecc. xxxi. Jn medio m
gnatorp. Aliq pp auditorp indigta
tem Gnp. vij. Nolite scm dare ca
nibus. Quo loqndi a. quo gestu c.
sono tpua sigifitatie. Et g. gestu
modesto et humilis. sonus mit et su
auis. Sit g. verax et dulcis seq.

Tuc riderit et quita

Supius tetigit sut adusarij ex opi
bus ppi cotradicetes. hic quiun.
adusarij x. tepitates. et p. hij q vole
bat sine ccpimtu sue ptatis. et
qui volebat sine ccpimtu sue i
firmitatis sine caralis affecionis. ibi
Et adhuc eo loqnte. Jnp'a tangit
p'o teptacoem gary. 2o dni respossioz
i. Qui rudes eat. Dr. g. Tuc seq
p9 qr. viderit phi' pse q. dicetes
ccpite quicki sut. Tuc volebat tep'
ocuulte ut si puit talupni. tunc eni no
valet via recurrit ad signita. Qui
da de scribis et phi'is. Signa eni pmo
phisei pse cofutati sut alios d. ad
ingut quorp socu'. suffulti pualere
intendut. phi' eni volebat. excel
lere in v'tute. Scibe in sapia dicentes
mgr. Ea tangit eorp adulatores mgrp
vocant cui noluit ee discipli. eorp
puitie volu9 ate. eorp curiost'es valuu9
sig.' v'nde pma ad Corp i'o. Judei
signa que'nt. Ad. dnp. dr. qr pete
bant sig. de celo facte ut tonitru
audiret sicut tpe samuel p'o Reg x.
qd mag'' fuit in palestina tpe
estatis ppt desitu matie et potens
agentes s; solis qui csuut ams

vapores ita ut non possit ibi generari
huiusmodi impressiones in aere et ideo raro
sunt ibi pluvie. vel forte petebat ignem
de celo descendere ut tempore helie 3º reg.
xviij. modus adulatoris ponitur et
subdoli qui pretermittit nomine sapientie magistri
subdunt actu clementie. volunt q. d.
tu condescendens voluntatibus nostris adducit
effectum potentie tue signum videre
quia neque potest facere hec signa que tu
facis nisi fuerit deus cum eo. Joh.
iijº. Quod videns autem hic subdunt
christi visio ut repellat eorum temptationem
primo per abnegationem eorum culpe. 2º per
comminationem pene. Luce xj. ut innuitur
Jupiter autem primo quantum ad perversitatem
2º perversorum repellit quoniam et si
signum non dabitur ei. Et hoc est quod dicit
Quod videns autem illis generatio et
nobilis est quod quando generatio eorum ei subdebatur
in principe demoniorum eicit demones ma-
nifeste vidit eos perversos eorum ipsas
suete vidit eos proditores eorum ipsas
demonem eorum. hic vero cum eum laudat asse
vidit eis hinc quo docet amplectendam
esse obprobria et adulationes vitandas
Generatio mala in opere et adultera in fi-
de quia et si ydola non colebat tamen
a vero sponso christo se alienabat signum
querit ad calumpniam que intentio q. d. alia
que viderat signa non sunt sufficientia.
xxxvº. Generatio que patri maledicit
Ecce blasphema. Generatio que se munda
videtur ecce simulatio. Generatio cuius excel-
si sunt oculi ecce superbia. Generatio que
pro dentibus gladium habet ecce detractio.
Justicie quoque in Marco super mo. in repreheslibiles
erunt phariseorum et scribe et ecce signum non
dabitur ei hic repellit eorum generationem. Ubi
primo abnegat eis signum in presenti 2º ex-
ponit quoddam in futuro. Sic enim fuit
potest quoddam in futuro et sicut enim fuit
Jonas. Dicit quia ita petit hec generatio
signum ad calumpniam quia inde. Ideo et signum
non dabitur ei sicut petit quale petunt nisi
signum Jone prophete quod fuit futurum et
signum infinitum et exponit quod fuit in signum sicut
enim fuit Jonas in ventre ceti. Jone
iijº. clamavit de ventre piscis quoniam tribus
diebus et tribus noctibus. sic erit filius

hominis sicut per in corde terre i. in sepulchro
tribus diebus et tribus noctibus. Jonas
enim fuit signum ninivitis dupliciter vero et sicut
vero quia divina voce eius significatur
quod nisi converterentur et subverterentur. secundo eo
quod fuit in ventre ceti. ubi fuit tamquam
absorbitus detectio enormitas absorbi-
tus fuit signum mortis christi. detectio sepulture
eo fuit signum mortis christi detectio sepulture
ebonitas vomitus 2º dabitur eis signum
i. signum christi in sepulchro ut sic generatio et salve-
tur. signum super ii. 2 signum non dabitur quare non
dedit signum ut nisi signo crederent
in eum. Primo quia non petebat ad creden-
dum sed ad reprehendendum ipsum. Christus et
ideo tale non dedit petentibus eis. Item
non dabitur quia ante passionem facta sunt
coram eis signa multa apposita ut illu-
minato ceco Johannis ixº. suscitato lazaro
Joh. xjº. tunc commoto petra fissio mo-
numentorum apertio et alia huiusmodi. Primo
illud non est dictum quod alia signa ante
mortem non fuerunt data. sed quia mors
et passio eius fuit signum principium et ul-
timum et signum signorum in quo omnia signa luce-
bunt quod spiritualiter dampnatis Judeis dicitur quod
si illi crederent salvarentur. si non dampnarentur
narentur sicut Jonas fuit signum ninivi-
nitis ut si vellent credere salvarentur
sin autem subverterentur. Luce xj. Item
glosa signum quod petunt de celo et non dabitur
ei quia in transmigratione eorum audiunt
vocem de celo et in passione sol obscu-
ratus est. Primo quod glosa signum de celo dicitur
in Daniele signum non signum. In
transmigratione non signum datum est dicit plus
non Judeis incredulis Jnpa[?] et
signum fuerunt in terra et data incredulis
ut intelligeret et non dabitur eis signum
et sic postea datum est. Item ita erit
filius hominis in corde terre 3bus diebus et 3bus noctibus
una die artificiali et duabus noctibus
quibus fuit in sepulchro sicut a die
veneris in sero usque ad diem sabbati in
mane. Primo secundum Jo. hic dicit per synodochen
ut a parte totum intelligitur et enim dies
naturalis et artificialis dies naturalis continet

die et noctem artificiales. s. xxiiii horis q. dies naturalis computatur. capte diei p asceste cu nocte precedenti. 2a. a die magni sabbati cu nocte precedente 3a. capte diei dnice cu nocte precedente et sic sunt tres dies artificiales et tres noctes. Alii exponunt sic tribus noctibus i. duabus [illegible] et tria [illegible] ante passionem q dies precessit in quo signatur status innocentie precedens statum culpe [illegible] post passionem in quo [illegible] per passionem de tenebris culpe redimimus ad lucem gratie [illegible] hec dies pasche computatur cu nocte sequenti dies sabbati cu nocte sequenti et sic duo dies et due noctes 3o dies dnica cu nocte precedenti et tunc ~~tunc~~ nox precessit dies autem appropinquavit. illa dnica nox est in ratione duarum et tres sunt ~~ne~~ dies et noctes | Viri ninivite. Superius repulit ad iustitiam temptatos per obiurgationem culpe hic repellit [illegible] pene [illegible] future [illegible] 2o [illegible] excitationis i. cum ninivitis [illegible] | In ista duo exempla [illegible] qtum ad penitentiam petri [illegible] de len. i. ninivitis | 2o qtum ad amorem sapientie [illegible] facta [illegible] in regina saba in regina austri [illegible] penituerit per amore boni | Illa venit audire [illegible] amore [illegible] aut [illegible] et salomonem et in [illegible] de omnibus doctrina ex certant. intellectu ad omnis miracula corrupta in affectu in videndo et blasphemando sed non contenti inde tamen supplicii [illegible] que erant [illegible] et boni [illegible] [illegible] sig. [illegible] et ideo dicitur Viri ninivite surget in ratione generali in iudicio futuro cum generatione ista i. iudea ita q sic tunc resurget et condempnabit eam [illegible] melior fuit non [illegible] iudicandi quia penitentiam egerunt non videntes signa in predicatione Jone qui solum tribus diebus predicavit | et in ~~plus~~ ecce plus quam Jonas [illegible] in medio [illegible] et ideo [illegible] dampnabit in [illegible] | hic aut [illegible] [illegible]

ex quibus ondetur ista dampnabilis [illegible] ex comparatione ipsi ad [illegible] i. nini [illegible] et barbari. hic iudei [illegible] dei // 2o ex comparatione predicantis ad predicatum quia i. Jonas purus homo hic xps deus et homo. hic Jonas pessimus hic xps [illegible] filius 3o ex comparatione predicantis ad predicatum quia i. Jonas [illegible] tribus diebus / xps [illegible] tribus [illegible] Ille ionas nullum fecit miraculum hic xps multa fecit [illegible] ex comparatione effectus ad effectum quia illi egerunt penitentiam isti non [illegible] etiam addiderunt blasphemiam 2o xps docet [illegible] p. [illegible] [illegible] quia surget. 2o iudicii examinationem quia in iudicio. 3o iudeorum condempnationem quia condempnabunt. [illegible] nos condempnationem quia penitentiam non egerunt Regina austri etc 2a [illegible] in qua [illegible] sicut [illegible] Regina austri que ~~[illegible]~~ [electa] est non dubitatur quin dicitur regina saba 3o Reg. [illegible] et [illegible] dicebatur sibilla | surget i. resurget iudicio extremo cum generatione ista pessima condempnabit eam i. condempnandam ostendet | 3o condempnat iustus mortuus vivos ~~[illegible]~~ impios quia venit etc labor itineris a finibus terre etc distantia regionis audire sapientiam salomonis [illegible] sola fama audiat salomonis qui purus homo erat | ex [illegible] iudeorum malicia [illegible] isti viri Illa a remotis venit. isti [illegible] fuerunt Ista cum labore isti sine difficultate Illa laudatur alienigena. isti condempnabant [illegible] Illa ad ipsum venit que sola fama cognovit. isti [illegible] miraculis condempnant Illa ad purum hominem isti deum et hominem Illa cum [illegible] isti cum [illegible] et [illegible] Regina austri venit a finibus terre et vani noluit venire de platea ad audiendum [illegible] de [illegible] et [illegible] relinquit et ecce plus quam salomon hic quia hic deus ille homo / [illegible] [illegible] sed [illegible] hic [illegible] | ad [illegible] In quo sunt omnes thezauri. Ille

edificavit templum dissolute sicut in desola-
tione per Salomonis templum hoc. Cum immundus spiritus
Supponit quinque et primus Judeis in
credulis penam scilicet dapnationis. Hic quinta-
pena quinque erga operatoris et filii. Secundo
mutati ubi primo filii ponit secundo impa-
expositorum ponitur i. Sic erit generationi huic
Impia ponit primo demonis egressum.
2o progressum i. ambulat 3o regressum i.
tunc dicit revertar 4o ingressum i. Et ve-
niens invenit. Quinto effectum i. et fiunt
novissima illorum. Dicit ergo ita non estis
filii Ninivitarum et regine austri quia
nec me predicante penitere voluistis
nec me docente sapientiam audivistis. sed
estis filii homini demoniaco ut scilicet dyabolus
expulsus iterum ingreditur. cum legem
enim dyabolus populum iudaicum ydolis famulan-
te possidebat. Data vero circumcisione
et lege perculsum virtute dei exivit ab eis
et ipsas solas gentes obtinuit. sed veniente
Christo ab eis contemptus fugatus. agenti-
bus gentibus ad fidem conversis et antiquos
possessores ad iudeos et conversus in vastit-
e possedit eos. Hoc tangit expresse scriptum
sicut legis nature et legis scripture et legis gratie
et hoc est quod dicit cum immundus spiritus
i. dyabolus exierit ab homine i. a populo Ju-
deorum per circumcisionem et lege data. Tunc ex-
iuit cum exivit ab habitu deserta sua
cum per Christum ambulat quia abiectus ab
homo per gratiam in alium. Job primo circuivi
terram et perambulavi eam per loca arida
i. corda gentilium per ignorantiam gratie et
rigore fidei carentia. querens requiem
i. appetens i. finaliter manere per infide-
litatem et ignorantiam et non invenit quia
similiter fide per susceperunt. sed invenit in
superbis Judeis et obcecatis. Job sub
sub umbra dormit. Tunc dicit scilicet
spiritus immundus in quo replicat
regressum apperitur cum dicit i. aperit se pro-
vit. revertar in domum meam i. in Judeos
excecatos per infidelitatem tempore
in tempore legis et circumcisionis. Et veni-
ens hic tangitur ingressum circa quod in-
sinuat in 2 primo dispositionem Judeorum ad
receptionem ingredientis 2o crudelitate

demonum ingressionem peruriem 3o cru-
delem ingressum i. Et intrantes hic ma-
nendi et nocendi propositum i. habitant. In
prima tangit in Judeis triplice dispositione
ad receptionem demonum dicens. et veniens
scilicet ad domum ut ad gratiam post Judicii
invenit eam vacantem ab operibus virtutum
{marg: mania} mundatam scopis mundata ab operibus bonorum
scilicet apparentia et simulata opera per bonum
simulationem tangitur quod ea que dicit vivam
dyabolo ociositate scilicet superstitionem et virtutum
simulationem tunc videt hic non crudeli-
tas ingressum peruria ubi implicat
triplicem conditionem tirles ingredientibus scilicet
dubietas quia assumpsit alios scilicet iniqui-
tate quod vij alios et pravitate nequiores
se. dicit ergo Tunc vadit et quod intendit
profitendo. et assumit septem alios spiritus. vij.
per diminutionem vitiorum de quibus septem
hec sunt vij. gentes pugnantes contra filios
Israel. Josue vio et xo et xxo. Iste septe-
narius septem donis spiritus sancti oppellitur
nequiores se ut per numerum ut per cama-
tu vel per peccatum ut per effectum quod fient
eos ad quos redeunt nequiores quam an-
tea nequissimi tempore deputati quod blas-
femie cum per cupiditates nequiores
quam de peccato quorum per et infidelitas
desperant nequissimo non loquor ad inimicos quod
ut est summe nullum quod in deserto bona et
nunc. Et intrantes habitant ibi. hic est in-
tencio demonum ut non tusent ad horam
sed ut inmoretur usque ad mortem ut usque
ad finem mundi quod reliquie salve fiant
et fiunt. Hic in habitationis effectus. quia
et fiunt novissima hominis illius i. populi Judaici
peiora prioribus quod peiores sunt nunc quam
ante. Glosa. melius est viam veritatis non agnoscere
quam post agnitam retrorsum converti. 2o pet. primo
Sic erit huic expositoris hic expositorum filii
bonum dicit. sic erit generationi huic pessime.
multa fuit generatio hec in deserto cum vitu-
lum adoravit. Exodi xxxij. Cum quo dominum
murmurat. Exodi xvij. Cum terre promissionis
detraxerunt et numeri xiiijo. Sed peior in terra promi-
ssionis cum adventu Christi. cum filios et fi-
lias demonibus ymolaverunt. De ut. xxxij
Sed pessima post adventum Christi cum dei filium

adeam missum crucifixo. Infra xxii
Nouissime misit filium et ca. 8o expo-
desone qui post gratiam baptismalem ul
penitalem recidiuat in culpa sicut canis
reuersus ad uomitum. Sequitur. Adhuc

Adhuc eo loquente

Continuatur temptationibus quibus uolebat expri-
mentum sumere diuine potestatis. Hic sequitur
uolentes experimentum sumere carnalis affectionis.
affectionis. Ubi primo ponitur tempus. 2o temptationis
circumstantia. Ibi. At ipse uidens. Inprima tangu-
tur tria tempus materia modus. Dicit ergo adhuc eo
loquente ad turbas scilicet predicando et docendo
licet enim phariseus essent inpii cum turbis.
tamen primus predicabat propter turbas erudien-
das. Ecce mater eius. In quo materia
temptationis. Crisostomus. Audiuit dominus quod per-
suadebat populo quod esset filius dei di-
tes et esse plus quam salomon hic et ti-
mens ne derelinqueret. Ad eo incedens
sermones eius intrauit parentes eius
carnales ut per eorum contemplationem diui-
tatis eius obscuraret. Nam et fratres
i. consanguinei more scripture foris sta-
bant quia non poterant pre turba ue-
nire ad eum sicut dicitur luce viii. et quarta in. que-
rentes loqui ei scilicet post predicationem. Dominus at
hic subditur. temptationis modus cum dicit. Dixit
autem ei quidam. Crisostomus. Uenit aliquis qui
dicit. Admodum qui audiuit uera dicta
loquentem dicens ecce mater tua intelige
insidiando dicit ut exploret si carnis af-
fectu predicationem aptam dimitteret et ideo inlau-
implicat circumstantias que ipsum mouere
poterant ad cessandum dicit. ecce q. d. in
propriu sunt et in foro eius uerecundum est
stare et uile mater tua quam precepit honora-
re et fratres quos et natura et lex iubet diligi
foris stant expectantes te et in loco ex-
teriori querentes te quia propter te tam uenire
ideo deus adeos egredi. Crisostomus. q. d.
iste o. Quid glaruit in celo et radices
tuos in terra non potest esse filius dei quia homines
genuit. Nondum est debita uirgini quam tan-
tam pya mater querebat filium primu quia
eius absentiam non sustinebat luce

ii. Ecce ego et pater tuus querebamus te do-
lentes et querebat adultum quia eius
presentia saciari non poterat ut hic querebat
magdalena scilicet crucifixum quia in eius
presentiam anxiebat. Joh. xix. Stabat
iuxta crucem mater eius etc. Ecce inuenit
eum primo in medio doctorum audientem
et interrogantem eos. Nunc in media pplorum
predicantem. Ultimo in medio latronum patie-
tem. primo in templo 2o in domo 3o in pati-
bulo. Ecce cupiebat inuenire eos la-
borabat et dolebat in querendo filium.
luce ii. Fili quid fecisti sic hic cupi-
ebat uidere et ideo stabat foris expectando
eius aspectum. i. cupiebat sed crucifigi
et ideo stabat iuxta crucem usque in fine sicut
luce ii. et tuam ipsius animam pertransiet gladius dolo-
ris. At ipse uidens. Hic subditur temptationis
constitutio in duobus in cone et in respo-
sione. In cone autem ostendo hic affectum
carnalem. in responsione quod hic spiritualem ibi
Et extendens et hoc est quod dicit. At ipse
uidens dicenti. b. sicut qui audiuit inter-
pretatione et recitatione intertexitur. atque est mater
mea et qui sunt fratres mei q. d. non habeo
carnalem affectum ad eos. Ambrosius. fratres
non contempsit sed opus spirituale prefert
cognitioni. Ideo non in marchione et ma-
nicheu qui negant. inuenitur ut natus de
fonte scilicet parentum. sed apostolos cognatione preua-
lit ut et nos in comparatione dilectionis car-
nis spiritum preferamus. Et extendens. hic
subditur expressio in qua ostenditur se habere
affectum spiritualem. primo ad discipulos spiritualiter. 2o
ad omnes iustos generaliter. ibi. Quicumque dicit
ergo. Et extendens manum suam in discipulos
dicit. Ecce mater mea. quia me concipiunt
in mente sua. quia me pariunt in populo
credente fere uerbo. et fratres mei quia
opera patris mei faciunt. qui mei coheredes
in celo erunt. nec solum isti spiritualiter sed et
quicumque fideles et iusti generaliter. Quicumque
enim fecerit uoluntatem patris mei qui in celis
est ipse meus frater et soror. scilicet in natura credendo.
Joh. i. Dedit eis potestatem filios dei fi-
eri. Et mater predicando quia deum gignit
in cordibus auditorum. Crisostomus. Qui
fecerit uoluntatem patris mei ipse mihi habet

in regnu celorum et ubi erit thesaurus meus
ibi [illegible] Sequitur. Adhuc eo loquente
ad turbas q. d. usque huc locutus est phari-
seis confutans eos [illegible] utrisque loquebatur
phariseis ad confutandum et turbis ad erudiendum
ne scilicet crederent phariseis mendacibus. Iterum si
hic quare potius fit mentio de turbis
[illegible] quia supra expressum erat de phariseis
ad innuendum quod utrisque loquebatur. vel quia
principaliter intendebat turbe erudicionem et pha-
riseorum confutacionem. Et ex hoc videtur exemplum
hic arguebat phariseos coram turbis quod
[illegible] sacerdotes et prelati in primis [illegible]
quia publice intendebant autem [illegible]
[illegible] fidei et credendo quod ubi est similis
[illegible] in prelatis [illegible] arguere [illegible]
de aliis peccatis ex quibus non imminet
[illegible] [illegible]. Iterum mater mea [illegible]
non facit mencionem de patre cuius [illegible]
[illegible]. [illegible] generat in recip.
ablatio [illegible] dado aliquid sic [illegible] adeo re-
cipit ut alium [illegible] generat [illegible] deus
[illegible] Iterum quare minores
labores et dolores [illegible] matres
quam patres in producione filiorum et in generatione
[illegible] labor. Iterum quare est [illegible]
quare non dicitur [illegible] fratres sicut [illegible]
[illegible]. [illegible] qui [illegible] ad [illegible]
[illegible] erigat eos in spe ne solum [illegible]
apostolis competere videatur. eo quod ad eos [illegible]
manus extendit. Iterum quare addit hic
sorore et non supra [illegible] ne alicui sexus
videatur contempni ne in [illegible] quam in
sexibus distincte. Iterum quare [illegible] in
[illegible] debeant [illegible]. [illegible]
[illegible] patre et ale in [illegible] pa-
rentes sic precedit [illegible] sic [illegible] sup
[illegible] sic sequitur quoddam [illegible]
et sic ordinatur hic. Sequitur In illo

Cap. xiii. **In illo tempore**

Dictum est de divulgacione nove legis
[illegible] agitur de [illegible] sive parabo-
[illegible] primo de divulgacione 2° de divulgationis
[illegible] infra eodem [illegible]. Et [illegible]
[illegible] Infima [illegible] divulgationis
[illegible] 2° narracio [illegible] Exiit qui seminat
3° conclusio [illegible] Intellexistis hec omnia [illegible].

ad divulgacionis audienda [illegible] primo modus [illegible]
gacionis 2° modus [illegible] [illegible] ut [illegible]
[illegible] 3° modus divulgacionis [illegible] et locutus est eis
modus [illegible] [illegible] primo ex parte actoris
2° ex parte auditorum [illegible] Et congregate sunt
[illegible] In illo die [illegible] quo sic confuta-
[illegible] scribas et phariseos. exiens ihesus scilicet [illegible]
simone de domo in qua predicavit sede-
bat secus mare. Ecce [illegible] eos
qui in terra sunt [illegible] Ecce [illegible] in illo
die [illegible] quia exiens locus [illegible]
mare et congregate sunt ad eum turbe [illegible]
[illegible] multe turbe scilicet simplices et devoti non
scribe et pharisei quia cum simplicibus [illegible]
[illegible] eius [illegible] in illo die
scilicet [illegible] de quo ad [illegible] Nox pre-
cessit dies autem appropinquavit. exiens de do-
mo [illegible] a iudeis [illegible] [illegible]
domus [illegible] sedebat [illegible] mare scilicet genti-
lium et congregate sunt ad eum multe [illegible]
scilicet gentiles per predicacionem apostolorum [illegible] que
non cognovit [illegible] in [illegible] ita ut in na-
viculam [illegible] [illegible] modus [illegible]
[illegible] ex parte doctoris ad predicandum 2° ex
parte plebis ad audiendum [illegible] Et omnis turba
[illegible] [illegible] erant turbe multe ita
ut in naviculam ne impediretur ascendens
ut audiret. sedere ut omnis turbas at-
tenderet. et omnis turba in quo [illegible]
ad audiendum stabat in qua auditas
audiencium [illegible] in [illegible] ad
[illegible] Et locutus est [illegible] modus
[illegible] fructuosus et parabo-
[illegible] et locutus est eis [illegible] ad utilitatem
[illegible] diligens turbe au-
[illegible] in [illegible] phariseorum in
parabolis [illegible] parabola [illegible] in di-
[illegible] [illegible] collacio
[illegible] ad doce-
[illegible] separacio
[illegible] exiens de
domo [illegible] sedere
[illegible] sedebat [illegible] sedebit
solitarius et tacebit [illegible] sublimi-
tas exempla [illegible] ascendens in navicu-
[illegible] omnes [illegible] est
[illegible] sedebat [illegible]

videns ihesus turbas. Iste ppt. scilicet an
ditoribus ad auditoribus ad audiendum
aptis ... ad turbam multam sine
auditate ... turbe multe ... homines
... ubi humilitas ... de
... predicationem ...
... ad ... stabat quia non
... hinc ...
... ad appropinquantes
... de ...
appropinquat pedibus eius Ecce exijt qui
seminat. hic subditur ... parabo-
...
... simile est regnum celorum homini qui se-
minat. ... sinapis ... simile est regnum celorum
... simile est
regnum celorum fermento. Quinta in thesau-
ro abscondito ... simile est regnum celorum
thesauro ... margaritis ... simile
est regnum celorum homini negociatori.
... in sagena ... simile est regnum
celorum sagene ... respicit exordium
... ultra
... parabola ... est de seme
quod seminatum ... excepta
... respicit quando
totus cursus sine fructu fidei et ...
... excepta paucis de iude-
is credentibus qui suscepto verbo ...
et apostolorum fructum bonum produxerunt ...
parabola ... primo parabole editio
secundo ... Qui habet aures. tertio expositio
... Vos autem audite ... prima continet
primo semen iactum. secundo casum ... Et
dum seminat. In prima implicat ...
dent ... zelus ...
it ... quia seminat ... seminare
fructum seminis sui ... fructus
... Exijt ... qui de ...
... Ioh. ...
... qui seminat ... qui habet
... seminandi ...
semen suum ... doctrine ... est ... et
quod ... accipiunt ...
non semina ... quia ...
et ... que est ...
que est utilitas seminavit ...

los revelatos ... moysen precepta ... phi-
... promissiones et ...
... Exijt semen ...
Et dum seminat post semen iactum
hic ... casum in defectu. secundo casum in
... Alia vero ceciderunt in terram bo-
nam ... vero ... triplicem ... de-
... quia secus
viam ... secundo ... ad vi-
sibilem ... Alia autem ceciderunt in petro-
sa loca ... ad
... Alia vero ceciderunt in spinas
hinc autem triplicia defectu ad ...
... quia vene-
runt volucres celi. secundo in parva ...
... sole autem orto. tertio ...
... spine ...
primo ... Et dum seminat ...
... quedam
... ceciderunt secus viam non ...
semen ... volucribus comederunt unde
sequitur et venerunt volucres celi ...
... et collegerunt ea. Alia autem ...
ceciderunt in petrosa ubi non habebant
terram multam in qua ...
... in eis ...
glossa petrosi ...
... in eis ... quia non habent
... sole autem
exorto ... non
potuit ... quia non ...
... in ... ...
aruerunt ...
... intelligit ... mala au-
ditores verbi dei ... qui
audiunt ... in ... verbi.
... quia ... tollit de corde
eorum ... secus viam ... sunt
qui audiunt et ...
aliquid ... non ...
non radicatum in eis ...
et hij sunt supra petram ... sunt qui au-
diunt et ... et ... bonum
facere ... non ...
... in eis bonum ...
in eis cure et divitijs et voluptatibus
mundi et hij sunt inter spinas ...

acceptata p propositis dm in septib
s glo edimiss psitam z expo sit et
diu facit i du viij vi f qd ap pres
vidit filius homis aut ipse aut per
suos alijs pdicat quodda i queda
ps semis cecidit secus via i cor-
dium peccatores z incredu p malas
affectiones ps errare facit eos i vi bi
nis z no in via z volucres celi co-
mederunt i i demones qui celestis
fine spualis ne p acta destruunt
sua suggestione z destruunt xxxij
devorauit eos aues morsu ama-
rissimo alia ceciderunt super glo in
diuitias mitis Je v Induraunt fa-
ciem suam super petram ubi no hebant
tiram multam intellige lau mitis
obediencie z totius operis ozut qui ad
horam du audiunt vim dei oppug-
s no multum crescit opuctio ista quo
hec alti tre i viti patrie i tep
tacionibus pbate Sole aute orto i
feruore psecutois estuarunt p impaci-
encia z desolacoem Jone iij prius
sit sol sup caput Jone z estuabat
z quia no hebat nidice timoris et
humilitate psundit est Jo Radix sup
timor dm Ite caritatis humectatis ad
eph iij In caritate radicati z fundati a-
ruerunt gla Humore fidei pdiderunt
ysa xv aruit herba z defecit g'mine
virore omis interijt Alia vo ceciderunt
in spinas i in corda diuiciarum ambi
cione solicita z creuerunt spine Intelli
ge multiplicate sunt dicie z suffocauerunt
ea i occupant mentes ut fructus spu
alis in ea pficere no posset Gn iij
tribulos z spinas germinabit tibi ex her
In via desides impet in tribulis in
spinis dites Gn quenit qre dus
dixit post hec susceperunt desides et
pdiderunt hec dites z suffocant hec
in tribulos z pereunt Ru no mult
eos vehementer argue ne ne mittat
in desideria sed derelig ostie audi
i tribulacioz Alia vo ceciderunt hic
agitur de casu seminis ad pfectum ubi
inplicat iiij^o acto seminantes quia

alia ceciderunt odico recipit qr in tiram
bonam fructificatur semis quia dederunt
fructu dr fructus quia aliud in tiram
dr g alia ceciderunt in tiram bonam q est
nigra p despectu pinguis p affectu z
fecunda p fructu ps dus dabit benig
z tra nra dedit fructum suum z dederunt fructum sp
bonarum opm aliud centesimum i in vir
ginibus z pfectis centesimus em constat ex
denario ducto p denarium vn decies
x. sc c. 2o duplex pfecto in quo sig de
calogus ductus p evangelij pfectionem Gn xxvi
Seminat ysaac in tra illa z inuenit
in ano centuplum aliud sexagesimum sc i
viduis z continentibus sexagesimus em constat ex
denario ducto p senarium in quo
sc decalogus cu senario opm mie de q
infra xxv Esurivi et Gn p Timo
v vidua eligatur no min lx an.
in opibus bonis misericordie mie testimonium hns
aliud tricesimum sc in coniugatis qr fide
trinitatis cu obseruancia decalogi Jacobi
iij fructus aut iusticie seminatur in
pace facientibus pacem gnatur legendo fi
lius omnes apte p etna gnacoz fecit
mundum qui agere pp pales gnacoz tacoz
in q seminauit caritatem qui sexus vaiorez
Seminauit ir p anglos in celo 2o p
parentes in padiso 3o fuam in gentes in
mundo Eo sermon in vigis dico p in
semine q in ad alias sui pte cecidit
p superbia secus viam Gn iiij orta est
p grauem quia anoquam gminaret ab
sorbeta est a volucribus celi i a sup
cogitacionibus q p in celo orta fuerunt
z ideo astris coculcatur in tra ysa xiiij
Quo cecidisti lucifer qui mane o-
riens es ferens cecidit sup petram in
aquis remansit in padiso sq qr in suo
ortu sc orto sole i diuine tep canit
z perijt sicut hec in Gn iij 3o cecidit
dit inter spinas i int peca ia vindi
q pullulata z ideo suffocatur 3 qr q
tso sito nasci cu spina i cu originali
culpa Ex cecidit in tram bonam sc
in virginem mariam z attulit fructum
nre redempcionis xxx in caritatibus
lx in pfectis c in pfectos Inf.

pus centuplu accipiet et vitam eternam possidebit r. v. p. cecidit in terram bonam i. matris ecclesie p. sustinuisti terram et inebriasti eam et c. mortuum in pace. Joh. xii. Nisi granum frumenti cadens in terram // 3. pullulat in ratione. Joh. xii. lignum habet spem quod si praecisum / iiij. ascendit sursum in ascensione ysa. liiij. ascendit sicut virgultum. v. produxit fructum in gremio devotione ysa. lv. Quando gustus fuit et vi. completur in dominica ecce congregati ysa. v. Relique israel salve fiat / vii. metitur in iudicii consummatione quantum ad eternum mistica. qui vero in. In illo tempore dicam messoribus et. Rom. reddet unicuique in horreum vite eterne in presenti ubi ecclesie qui congregabit triticum in horreum suum / Qui habet aures audiendi audiat / hic redditur ratio quare loquitur parabolice. Ubi p. excitatur attentio auditorum. 2. meditatur quo discipulorum l. Qui audies aut illis d. q. qui habet aures. Verba utraque habet amoricio pro mistica ve et attentare quendam audientis sicut d. apok. ii. Qui habet aures audiendi audiat quid spiritus dicat ecclesiis / Innuit quod triplex auditus primus est exterior in corpore de quo d. qui habet aures. 2us interior in mente de quo subditur audiendi. 3. superior que requiret de quo addit audiat primus auditus est spiritualis 2us intellectualis 3us affectualis de hiis pro duo filia et vide et Et accedentes discipuli non tamen tempore quo discedit voluptate pro dicendum adeo et illuminari et sa. et / et dixerunt ei quare in parabolis loqueris eis sed cum ipsi non capiat in quo audiunt magis caritas discipulorum dolebat enim quod populus non intelligebat et talium verborum edificationem frustrabatur / et aug. d. quod haec verba implicata sed quae non manifeste alia expressa quae turbis in parabolis loquitur et Et respondens ait subditur duo ratio. Sunt duo p. quoniam implicate // 2. explicate i. Ideo in parabolis ad primum aut ad 2. pro in p. est ex parte manifesti et 2. ex parte recipientis ibi. Qui enim habet dabitur ei / habet quia expositione imperfecte se posita magis elucescit in

utrique ratione manifeste ex parte apostolis aliis non 2. quia apostoli ydonei aliis non et est sua ratio cum primum et hoc est quod dicit quod vidistis quoniam implicite aut illis sed quare p. videtur quoniam implicite quod expresse dicunt. quia apostoli in ordine interrogationis caritatem sua ordinavit. duo aut in ordine vi. omnis ordinis excellentiam apostolorum ideo primus respondit quoniam que pertinebat ad eos ubi d. Vobis / quia dicit Ideo non loquor vobis parabolice sed aperte quia quod vobis intelligere secretis tuis datum est nosse misterium regni celorum a. abdita scripturarum sine pfudi. ecclesiastice vi. l. luce vl. aperuit illis scripturas ut intelligerent / scripturas vel misterium regni celorum. 1. ecce militans sive triumphans Johannis xv. Iam non dicam vos servos sed amicos meos quia omnia quecumque audivi a patre notum feci vobis scilicet fidelibus et humilibus illis autem non est datum hoc signum. Num. iiij. Ubi precipitur quod cum ite portet omnia tabernaculi in voluta quam aaron et filii eius [illegible] tegebant / Qui enim habet dabitur ei / ecce 2. ratio ex parte recipientis. quia danda est clara intelligentia illis qui sunt ydonei et hoc est quod d. ita illis datum est et ipsis non inito. qui autem habet amorem dei / dabitur ei intelligentia. Ubi amatur / Ecc. vi. In toto animo tuo accede ad illam et custodiet. li. spiritus intelligentie ad ro. prius. unus quisque in suo sensu gaudet. Iste qui habet opus dabitur ei melius et custodiet. aug. perfectus pro intellectus bonus omnibus fa. e. et Iterum qui habet gratiam dabitur ei perseveranter et habundabit gloria quia gratiam et gloriam dabit deus. Qui autem non habet amorem dei deo quod d. itaque nati ingenio vel literarum studio aufertur ab eo quia illa verum saporem dulcedine non sentiet. Eccl. tamen d. quod d. itaque neque n. hoc ipsum habet sed si tollatur ab eo quod non habet a.si quod non habuit aufertur. et videtur quod aliqui intellectum valet et non fit de illo misterium pertinentem ad gloriam dei sed eius. ita nos

tenebras occupabit ipsum et habere dicitur et in hiis
quod cum ad deum nihil habet qui deo non fa-
ciendo quod sibi iniquitate videtur comparare
cadere. tercio dicitur et parabolis viventes mortuus
sit quibus intellectum vivificat capitulo verbo non in-
telligere dicitur. Jo. et Rabanus ponunt talem
litteram qui enim non habet et quod habet auferetur
ab eo et tamen ipsius alia est exposicio. Est sicut
qui non habet opus id est quod habet i. quod videtur
habere scilicet intelligere auferetur ab eo quia
fides sine operibus mortua est alibi solum
per intellectum. sicut avarus multas habet
opes et multas sic qui non diminuit
sapientiam habet nullam habet. secundum Jo. [illegible] nes-
cit qui facere ignorant secundum Ambrosium quibus
id est quod se putat habere. ideo in parabolis
hic videtur ad quandam expresse scilicet quare in
parabolis loquebatur turbis. et primo tangit
tamen occultacionis parabolice facte turbis secundo per
oppositum tamen manifestacionis facte discipulis. i. [illegible]
[illegible] actu [illegible] prima est incredulitas in-
fidelium tamen secunda fides discipulorum secundo in
[illegible] in serie littere patent nota cause
tres [illegible] quo ad apostolos scilicet dum in-
tellectus amor veritatis et fides et est [illegible]
primo et per tertio est tempus tamen occultacionis
quo ad turbas scilicet defectus boni intellectus
[illegible] veritas incredulitas precedit autem
in hac racione primo incredulitatem in simul-
tas secundo prescriptionis prophetie confirmat vel
ut adimpleatur et hoc est ideo in parabolis
loquor eis scilicet turbis quia videntes habent
implicant tamen que requiruntur ad fidem
veritas [illegible] assensum intelligencia. [illegible]
[illegible] dicit quando videntes i. se videre
presumentes vel miracula operibus non vi-
dent veritatem de me cogitando intus
[illegible] assensum subdit et audientes me predi-
cantem exterius non audiunt assensum
mentis intus credendo [illegible] intelligentiam
ad [illegible] neque intelligunt scilicet moysen
et prophetas licet exponam eis. per [illegible]
scient neque intellexerunt ut adimpleatur
hic confirmat quod dixit prescriptionem
ysaie. ubi tangit prophetia tria primo eorum
incredulitatem secundo incredulitatis causam i.

Et crassitudinem tercio assensum sequitur ibi
neque videant dicit ergo ut adimpleatur
in eis scilicet in Judeis incredulis prophetia
ysaie dicentis et non [illegible] ut [illegible]
secuntur non [illegible] quasi dicit si adimpleta
est prophetia ysaie vi. [illegible] [illegible] est
audite audientes et nolite intelligere
et videte visionem et nolite [illegible]
hic auditu scilicet corporis audietis vera [illegible]
et non intelligetis [illegible] mentis ysaias
cognoscit vos possessores [illegible] et
videntes oculo corporis videbitis opera
miraculorum salvatoris et non videbitis
misteria oculo mentis defectus visus
pertinet ad defectum cogitacionis et defectus
auditus ad defectum assensus [illegible] ex parte
cognoscitiva alius ex parte affectiva nec
oportuit ponere intellectum sicut supra
quia [illegible] ad duo [illegible] et [illegible]
vel [illegible] et non intelligetis incrassatum
est enim hic ex parte ca incredulitatis et hic
quo ad tria primo quo ad obtusionem in-
tellectus dicitur incrassatum est enim in-
satum est enim cor i. obtusum ad [illegible]
crassitudo impedit subtilitatem intellectus
quia pinguis venter grauat tenuem
et per hoc [illegible] hoc de [illegible]
crassatus est dilectus et recalcitrauit et [illegible]
[illegible] i. Judeorum incrassatum enim fuit
[illegible] multi. secundo quo ad [illegible]
affectus subdit et auribus graviter
audierunt graviter audiunt quibus audita
gravia et molesta sunt et audita [illegible]
[illegible] super ysaias [illegible] est nobis ad
videndum tercio quo ad subversionem cogitatus
et oculos clauserunt super in [illegible]
Jo. Ideo oculos suos clausisse dicuntur
ne aspicerent culpa ne non voluntas
tamen enim possent cogitare et [illegible] intelligere
oculos [illegible] ne quando videant. hic
subdit effectus [illegible] precedentes qui detur
in quibus ita quod [illegible] est [illegible] prima
est incredulitas veritatis vero [illegible]
neque [illegible] i. ne aliquando videant oculis quia
oculos clauserunt et in [illegible]

ratione eius subditur et auribus audiat ad hoc
quia aures aggravaverunt. 3us defectus
dom intellectus. unde ratione eius additur
et corde intelligat et hoc est quia cor
incrassatum fuerit. 4us defectus gusti-
onis ratione eius dicitur Et convertantur. 5us de-
fectus sanationis ratione eius dicitur et sanem
eos/ neque ergo videant oculis fidei o-
pera/ audiat auribus obediencie verba et cor-
de sapientie intelligat misteria et converta-
tur [illegible] et sanem eos in futura gloria/ et iste
est ultimus defectus i. in sanatione. propter illum
Item in o. continui filii venientes et pa-
tu [illegible] 2c. propter infidelitatem et
ideo infelicitas iudeorum credere nolentium.
Quarto hic supra i. locutus est eis in parabolis.
videtur quod male quia cum esset rudis
populus non capiebat sermonem parabolicum
Crisostomus ad hoc assignat vij rationes
quare. prima ut suet more palestine
ubi predicabat. 2a ut magis memorie
imprimat. 3a ut veritas indignis ce-
letur. 4a ut studiosi excitentur. 5a ut
desidiosi [illegible] 2c. excitentur. 6a
ut per cognita trahat ad incognita
7a ut per similitudines ex [illegible] doceat
scriptum 2c. compleretur illud psalmi aperiam
in parabolis os meum loquar propositiones.
Et notandum quod dominus locutus est primo
propositiones cum precepta dedit et pro-
hibitiones ad [illegible] secundum legem postea
assumptiones cum promissos [illegible] su-
met et admissiones de [illegible]
[illegible] loquitur. ymo faciet conclusiones ex
precedentibus concludens malis [illegible]
secundum illud ezechielis. fili hominis fac conclu-
sionem [illegible] videt ad premissas.
Item queritur utrum iste parabole sint vere
ad litteram [illegible] quod non [illegible] sufficit quod
verificentur in sensu [illegible] que sunt quasi
similitudines sunt propter mores sapientes qui au-
ditores vult inducere ad id quod in-
tendit ponunt [illegible] esse vere ad litteram
et tunc litteralis est [illegible] ad spirituale. Item
queritur Crisostomus quare hic parabola retis

primitus. ad quod videtur prima sit post
parabolam que facit auditorem attentum
eligitur ergo mentem exponit parabolam [illegible] p-
mittit hanc quasi prothema. Item ut ondat
operatus phariseorum ad [illegible] quia illis verbum
deficiebat in istis perficiebat et adhuc
hodie videmus desistere predicationem errorum
quo ad hereticos per infidelitatem [illegible] quo
ad iudeos per impenitentie desperationem quo ad
malos christianos [illegible] sunt secus viam
2o. super petram 3o inter spinas [illegible]
in paucis videmus perfecte et afferre fruc-
tum [illegible] quo ad bonos laycos [illegible]
ad bonos clericos [illegible] quo ad bonos
religiosos. Item queritur Crisostomus quod
[illegible] non loco
sed altitudine et [illegible] que est ad nos.
[illegible] enim [illegible] et nos [illegible] creator
[illegible] assumptum. Item aliud cecidit
secus viam aliud inter vepres. [illegible]
est agricola qui proicit semen suum secus
viam vel super petram vel inter spinas [illegible]
talis sator non fuit [illegible]. [illegible] Crisostomus
non dicit proiecit semen sed cecidit. vel [illegible]
quod non est [illegible] quia petra [illegible] vel
spina non potest fieri non petra vel non spi-
na [illegible] potest. [illegible] potens est
deus de lapidibus istis suscitare filios
abrahe i. de peccatoribus facere iustos. ideo
[illegible] eis semen ut [illegible] ut sint
[illegible]. Item et accedentes dis-
cipuli [illegible] qualiter accessissent non
ne erat in [illegible] cum ipso et turbe
in littore ad dictum est visio vel intelligitur
de accessu locali. [illegible] enim non
[illegible] remoti [illegible] accessissent
vel ut intelligatur de accessu mentis [illegible]
ipsa interrogatio [illegible] faciebant [illegible]
mentis [illegible] erat [illegible] docere
dicte ad eum [illegible] sequitur

Vestri autem oculi
beati quia vident

hic subditur [illegible] ad
discipulos [illegible] est [illegible] fides eorum

que verificat^r primo ex comparacione ad parentes
incredulos. 2º ex comparacione ad fideles
preteritos 1. Amen quippe dico quia multi
non scribarum et phariseorum set alii meliores beati
qui videt. Aug. beatitudo est visio in
effabilis pulcritudinis. apostoli autem videbant
visu pulcriori interiori et exteriori speciem
forma pre filiis hominum et ideo quodammodo beati
et aures vestre que audiunt probe
cuius lucem vº beati oculi qui vident que
vos videtis. Amen dico vobis hic comme
dat eorum fidem ex comparacione ad fideles pre
teritos quos commendat ex statu quia prophe
te et iusti ex affectu quia cupierunt videre
et audire ex effectu quia non viderunt
dicit ergo Amen quippe dico vobis quia multi
prophete polleres in cognicione et iusti pol
lentes sanctitate cupierunt videre que vos
videtis. 1. in presencia carnis filium
dei incarnatum. pro quo dicit inclina ce
los tuos et descende. et ysa. utinam vi
los tuos et descende. Cant.
na disrumperes celos et descenderes. Cant.
viijº. Quis michi det te fratrem meum sug.
ubera matris et cetera non viderunt et audire que
auditis scilicet xpi predicacionem et non audie
runt ymnus. Quis michi det ut scribatur et quis
dabit ut fiat desiderium. hic vero aut
oculi beati qui vident quod Johannes xxº. beati
qui non viderunt et crediderunt. Respondeo vtrumque
beati pro fide et hoc in se set illi qui difficilius
re assensum in quo maior strenuitas ista
pro potencialiore assensum in quo maior
delectabilitas ut ibi loquitur de visio
ne fidei predictorum hic de recepte. Iste et non
fide predictorum hic de recepte. Ista et non
viderunt quod Johannes vlº. auditu auris
audivi te nunc oculus meus videt te.
ut idem Johannes viiiº. Abraham exultavit ut
videret diem meum vidit et gavisus est
videt ista viderunt in enigmate non in
Rom. ista viderunt in enigmate non in
specie. In subiecta creatura non divini
tati. Iste viderunt in specie apostoli in re
vnita. Iste viderunt in specie apostoli in re
illi promissione ista impletione. Nota
tamen quod triplex est inciam instru
medium apostolorum. Primum medium
tri primum medium aptum. Secundum medium
aptum obiectum solidum sicut in visione
spiritualis instrumentum Primum est cor mundum
Sap. vº. beati mundo corde quoniam ipsi deum
videbunt. Cor autem mundum reddit
amoto complicis impedimento pure macule

scilicet cum peccata et venabilis ab errore diaboli
absolute corrupt. ab errore carnali avert
ab errore mundi. primum facit fides. 2m cari
tas 3m spes sicut patet. medium autem aptum
ad videndum est et lucidus fidei. Secundum patet
ad Corinthios xiijº. Videmus nunc per speculum et
speculum scripture Johannis vº. Scrutamini scrip
turas. Speculum creature ad Ro. 1º. In
visibilia dei et Obiectum solidum est proprius
in quo habitat plenitudo divinitatis corporaliter. 1. salu
dei. In hoc autem obiecto tamen viderunt
spiritualiter apostoli exempla operum miraculorum virtutum
documenta verorum. primo unde dominus ut imitemur
Johannis xiijº. Exemplum dedi vobis et cetera.
ut confirmemur. Johannis vº. Opera que ego facio et cetera.
3º ut informemur. Johannis vjº. Domine ad quem
ibimus verba vite habes et cetera. Vos ergo audite
parabolam seminantis. Superius proposuit se
minantis parabolam hic subdit parabole ex
posicionem ubi primo ponit audiencium 2º posita
exposicionem ibi. Omnis qui audit. dicit ergo
in ferens ex premissis quia datum est vobis
et non aliis. vos autem audite parabolam
seminantis 1. exposicionem parabole. hanc autem
parabolam dominus discipulis exposuit
ut se in sensitive loqui audeat et admisit
cum spiritum eorum intellectum elevaret. Omnis
qui audit verbum hic exponit parabolam de
semine et primo de eo quod cecidit in de
fectum 2º de eo quod cecidit in perfectu
v. qui vero in terram bonam. In prima ponit
parabolam seminis primo defectum per demum
erroris. 2º per pertinaciam ibi
Qui autem super petram. 3º per solicitudinem
Qui autem seminatus est in spinis
Prima implicat tamen auditum hominis recepti
Sermonis defectum seminis. quando ergo se
dominus seminanti semen auditores tunc
dicit. Omnis qui audit verbum regni 1.
dicit. Omnis qui audit verbum regni.
evangelium quod promittit regnum celorum ad
differenciam legis que promittebat temporalia
et non intelligit 1. ad actum non pervenit
sicut. Nolunt intelligere ut bene ageret
venit malus 1. dyabolus qui fuit primus actor
mali per supplicium. cuius malum non reme
dibile per primam cuius malicia diffundi
tur in vindictam veniet in quo suggerenda erro
rem lateter et rapit auferendo quod

csi violet tra quida proporcionabilis 2
inlis similitudo e vi dei ad cor humanu
quo ad celestia natu est . pp hec ergo ra-
piat qd seminatu e in corde audientis
ipsi adeo . hic e qui seminat e iuxta viam
male dicit . sz dz dice hoc e qd seminatu e
cu loquitur de seie . verbum 2 seme seiatur
2 ager seiatur . In quo fit seiacio ut dr
dijos hic de cuius corde seme rapit .
e qui seminatus e i . seme recepit . seius
nitz 2 io seme in his perijt p suffo-
cacionem dyabolice tepta cionis / Qui at seiatus e
etce 2a dva . in qui tangit in p'mo
auditu vi / 2o iocunda suscepcio audit
v . Et cu gaudio // 3o tam defectus interiore
r . no het aut in se ra . exteriore ibi
fit tribulacione dr go . Qui at seminatus
est i . seme recepit sup petra i . durici
am pterne mentis hic qui vm audit /
ad tpt quia talis ad tpt credit Et
gtio cu gaudio suscepit illud vm diffici-
li recipit in pssioz 2 difficili delectoz
no het aut in se radice caritatis pfe
cte intior ex defectus / Ozee ix . Ra-
dix eorum exsiccata e fructu neqz fit .
vm sz si e qual . i . ad tps manet
2 hat oiur . seiliuges tam defectus ex
tiore . fin aut tribulaciones . ademide et
psecucione ab hore . ul tribulacione . in loco
suo psecucione de loco ad locu ul tribulacione
quo adsisti vetez psecucioz quo ad in
telligete ipi vm sz fidei gtio scanda
lizatur . tardes a fide ul adeuotoe 2 sit
patz defectus semis in petris purpaci
eius tribulaciones / affole vm dei sine ob
bruim impretatur . Dr vm gre quo ad
ausos quos reconciliat ul glificat . .
Act . xx . Comendo vos deo 2 vo gre
eius / vm uite quo ad mortuos quos
viuificat Joh vi . Va uite eterne
hes . Act . v . Ite 2 loquim ipi vm
uite salutis ad pditos quos saluat
Act xiij . vobis vm salutis missu est
2 vm regni in doctria celestium bonorum
Et hic vm solacij in sustinencia ma
lorum pnim ad hebre . xiij . Rogo
vos fres ut sufferatis vm 2 vm

vit impletione pmissorum Jacobi primo
voluntarie genuit nos vo vitis vm vitalis
in gubernacione suorum ad hebre . i . portans
omnia vo virtutis sue . / Qui aut seminatus
e in spinis / etce 3a dva . In qua tangitur
p'mo seiacioz ubi . 2o defectus seiacionis 2
hoc dupr / p' quo ad carn v . 2 solicitudo /
2o quo ad effectum i / Et sine fructu dr
go . / Qui at seminatus e seme / recepit
in spinis in angustia 2 hec sollicitudine
mentis Etce malus locus suscepcionis /
hic e qui vm audit intelige fors . i . spes agricule
2 solicitudo seli istius intelige . tur per et
dendi 2 fallacia diuiciarum . Rabanus fal
laces sut quia nobiscum diu pmanere
no pnt . Ite fallaces sut quia non
dant qd pmittut / fallaces sunt quia
p possessoz vm nulla e solo go mis p
diuicioz vm qui volut ee in diui
ciis in diuidua uita cu eis pmanere
necce e ut paldijatur . suffocant vm 2
sine fructu efficitur . Sz bonum opus Sapientie
iiij . vacua e spes illorum 2 labores
sine fructu . / Qui vo in terram bona
hic expo . de seie qd cecidit in pfectionem
tages p'o mitu 2o fructus faciunt .
quide mitu facit in tribus in atte-
cione sermois / qz audit in amore 2
noticia virtutis quia intelligit / in
ope sanitatis / quia fructu affert dicit
go . Qui vo in terram bona seminatus e
i . seme / recepit . hic e qui audit vm
patterioz / 2 intelligit pfide 2 amore /
2 fructu affert p bona opacionem / Jere
mie xvij . erit foliu eius viride
2 no desinet facere fructu Et fi . Sz
hic subdit dicam fructum d . 2 fa .
quidam aliud tercium 2 sic pus p explice
statu fidelium / tres in ad coniugatos qui
tria bona uncium / ab ipsi ipi denaiu
i . ipi remunacioz suam / ter x . faciunt
xxx . / hi 1 ad continentes . qui sex opa
caritatis ipi eadem denariu faciunt / sexagesima
ad eorum v . Et filios emit . 2 Centesima
aduiges qui nolunt mittere in alijs
p opus carnale / sz in se opus ppus
spirituale / 2 ideo sigt . prctenariu / qui

c. lini (?) ... 1a ... 2a ... 3a ... obseruat ... qo ad statu vgi

qui fit expulsio denarii in se ipsum p(er)
fructus e(st) ... Ecc. 24 Flores
mei fructus honoris / 2 p(re)dicatorum
2a Timo. 2o laborante(m) agricolam oportet
de fructibus edere. 39 ... Ecc. ...
qui rose plantate super rivos aquarum fruc
tificate. Sequitur. Aliam autem

Aliam aute(m) parab(olam)

Supponis posuit v(ero) parabola(m) p(ri)ma(m) p(er)tine
tem ad p(rae)d(icationem) ... subd(itur) quinque p(er)
tinentes ad p(er)fectum ... tres ad p(ri)me
p(er)tinet ad p(er)fectum esse in fide / due
spectantes ad p(er)fectum in moribus ... simile e(st)
regnu(m) celorum / In p(ri)ma po(nit) p(ri)mo p(rae)dicatio
... p(er)tinens ad p(er)fectum fidei ... ebis
parabolice / 2a expositio ... mai
... tunc dimissis ... In p(ri)ma po(nit) p(ri)mo
parabolam ... / 2o ... i(d est)
... loquitur ... ubi videt
... quam ... possit ... sed que
in pa(rabola) ... loquebatur In p(ri)ma ... sat.
... p(er)fectum esse in fide ... tres pa
rabolas / 2 p(ri)mo in fide dei ... / 2o in
fide ... i(d est) simile e(st) regnum celorum
grano sinapis / 3o in fide ... i(d est) simile
e(st) regnum celorum fermento. In p(ri)ma cendit
p(ri)mo ... / 2o super seminatorem
errorum cum aut(em) dormirent / d(icit) g(lossa) ...
bonum seminatoris ... / 2 ... bonum /
alia(m) parabola(m) sed apud ... p(ro)posuit illis
sed ... d(icit) simile est regnum celorum
... i(d est) ... militans / ... q(ui) seminat
... d(icit) ... vel ... vel totu(m)
... / bonum semen / est enim semen
... dei / de quo in p(rae)dicti
parabola / 2 e(st) semen in spiritu s(cilicet) fides
vel voluntas bona / de quo d(icit) in ista /
in agro suo / i(d est) in ecclesia vel in mundo / p(er)
et e(st) semen ... s(cilicet) ...
de quo in ... pa(rabo)la / g(lossa) bonum semen
e(st) fides ... in ... mundo / ...
... 2 Remigius exponunt ... de
semine / q(uo)d seminat in agro cordis
... / bonum non seminat nisi bonum
Cui semen bone volu(n)tatis ad opera bo(na)
studet p(ro)ducere. ... se
minanti iustitia / mercedes fidelis / Ius

titia aute(m) est ... volu(n)tas. ... sep
mata / ... quia ... e(st) in nobis se
me(n) bone volu(n)tatis cum non simus sufficientes
ex nobis ... In nobis
e(st) 2 ex nobis ... ad ... non ...
ad ... e(st) ... q(uod) non fit
... in istis ... parabolis p(ri)mo ad ...
... negotii ad nego(tium) ... ad ...
... q(uod) ... regnum celorum i(d est)
ecc(lesi)a ... simile ... / cum aut(em) dormirent
erant / p(ost) seminatorem ... sup(er)
seminatorum errorum / ... in ... salva
... ad ... / p(ri)mo ad cautela(m) 2o ad ...
i(d est) ... aut(em) sui / 3o ad dis...
i(d est) Ne forte in telli... / ... ad loq...
simile ... crescere / Cautela ... e(st)
in ... in ... que debet
... duos comites / discretus in agendo /
... in expectando ... non
... negligens custodie / 2o ...
... venit inimicus / 3o ... mali ...
i(d est) cum aut(em) crevisset herba / d(icit) g(lossa) Cum
aut(em) dormirent homines / i(d est) custodes q(ui)
ad tutela(m) ... ad custodia(m) sunt depu(ta)ti /
... prelati ... / quorum sopno ... ne
gligentia ... / ... super seminat
zizania / ... pastores erant in
eadem regione vigilantes noctis / dormi
unt enim ... prelati / vel cum torpet in
... / ... festina suscita
amicum tuum ne dederis ... oculis tuis
nec dormiet palpebre tue / vel cum ve
... lascivia Amos ... dormitis
in lectis eburneis / 2 lascivitis in stratis !
vel cum ... sine culpa / p(ri)ma
ad Thessal. ... Non dormiamus sicut
ceteri / sed vigilemus 2 sobrii simus. Venit
inimicus i(d est) dyabolus / Exodi ... inim(icu)s
p(er)sequar ... / 2 super seminat zizaniam 2
... / ... zizania est
nomen ... herbe nocive segetibus
que alio no(min)e d(icitur) lolium Gallicum ...
... in singuli vel ...
... est zizania ... zizanie ...
In medio tritici i(d est) electorum. glo. hereticos
p(rae)misit electis / vel in medio tritici
i(d est) in corde ... / in quo erant bona

bona voluptas. Ecce triplex actus dyaboli
venire superseminare et abire. fuerunt in
suggestione errorum superseminat in confu
sione hominis. 2o abijt in occultacione errorum sub
spe virtutum. Cum aut creuisset herba h(oc) est
dicitur errores manifestos et proposito profectus esse
[illegible] in fide et moribus, vnde g(losa) Cum
aut creuisset herba per profectum fidei dat
v(el) [illegible] aut angelica in domo credencium
multitudo et fructum fecisset per effectum operis
boni quia fides sine operibus mortua est
Iacobi ij. Tunc apparuerunt zizania prima
[illegible] errores et forsan peccati. Ecclesia non
scivit errare propter veritatem euentuum errorum
enim non habet principium nisi in vo[illegible] rerum
euentus [illegible] cum post prophetas pseudo pro
phete post apostolos pseudo apostoli post xpm anti
xpc. Aliqui dicunt quod zizania in singula
re producit [illegible] in plurali corrumpit. Acce
dentes aut serui patrisfamilias in [illegible] ad
patrem [illegible] ponitur primo [illegible]
2o admiracio. Domine nonne bonum semen seminasti ad
patrem in [illegible] v. Et ait illis. dicit
quod et accedentes serui perfecti [illegible]
fideles [illegible] diligentes tam
[illegible] eius complacenti [illegible] veritatem
audi. dicunt [illegible] volentes discere
et interrogare. Domine [illegible] ponitur in [illegible]
[illegible] cognitum crescit admiracio [illegible]
ex eo quod supponunt [illegible] Domine quod omnibus
[illegible] dicaris. Item ex eo quod ponit
nomine bonum semen et [illegible] tu semians
semen et ager et ita crescit admiracio
ex seminante. Nonne tu seminasti quis
[illegible] superseminare et ex parte boni
seminis quis [illegible] corrumpere et ex
agro in agro tuo [illegible] intrare.
Item ex eo quod [illegible] zizania
antiqua quod est [illegible] malum. [illegible]
non habeat [illegible] efficientem ex parte actoris
quia deus non est causa mali. Item tu non habeat
[illegible] sufficientem ex parte sui quia malum
nichil est. Item tu non habeat [illegible]
ex parte loci quia ager tuus est et [illegible]
[illegible] cedat [illegible] licet non habeat [illegible] ef
ficientem [illegible] deficientem [illegible] liberum arbitrium
[illegible] malum est actus [illegible]
ex defectu boni. Item [illegible] in bo
[illegible] agit et corrumpit. Item [illegible]

non esse omnis institucio. [illegible] ex parte [illegible]
[illegible] prima est ad malum [illegible] ista
sunt [illegible] adhuc est alia causa
[illegible] et habet [illegible] tanquam [illegible]
tu dicit. Et ait illis [illegible] interroga
tibus eum. Inimicus homo id est dyabolus hoc fecit
in [illegible] patria. non enim auditor
dolo [illegible] ex [illegible] in [illegible] ut [illegible]
[illegible] voluit instruens nos ut [illegible]
[illegible] paciencie [illegible] dyabolus dicitur inimicus homo
quia sub [illegible] [illegible] humane [illegible]
decepit. [illegible] non [illegible]
homo id est dyabolus vel ex eo homo dicitur quod hominem
[illegible] [illegible] Inimicicias
ponam inter te et [illegible] vel ab euentu
quia [illegible] hominem vel quia [illegible]
[illegible] quod est hominis [illegible]
[illegible] suggestioni aut dicunt ei [illegible]
[illegible] et colligemus ea id est [illegible] ut ex [illegible]
eos et [illegible] a nobis [illegible]
petrus [illegible] Infra
[illegible] [illegible] luce [illegible]
ut ignis descendat de celo et [illegible]. Et [illegible]
filius hominis non venit animas perdere sed
saluare. [illegible] et ait non [illegible]
[illegible] magis [illegible] ne forte [illegible]
post [illegible] ad [illegible]
[illegible]. Ne forte colligentes zizania et
[illegible] eradicetis simul cum eis triticum [illegible]
et [illegible] est quia non [illegible]
dit [illegible] aliqua. [illegible]
[illegible] prima et 2a [illegible]
[illegible] posse [illegible]
est [illegible] vel [illegible] non
[illegible] et [illegible] in iniuria
[illegible]. [illegible] augustinus dicit quod alij tollenda sunt
[illegible] suspiciosa [illegible] non
[illegible] de [illegible] vel [illegible]
[illegible] non sunt. [illegible]
[illegible] eradicari [illegible]
est [illegible] ne eradicetis simul et triticum
id est illud quod est triticum sicut si quis fide
lis sola suspicione [illegible] vel quod
est triticum quo ad alios sicut si eradicantur
aliquis [illegible] non [illegible] alij fide
les scandalizantur quia non [illegible]
[illegible] eradicantur triticum id est alij fideles
[illegible] triticum [illegible] quod est triticum
futurum. quia modo est aliquis malus qui

tius erit bonus. Sinite utraque crescere usque ad messem ... tat ad longitudinem que usque ad finem vite
[illegible] e[st] ... duo primo quod deus
nobis occultorum iudicium reservare ... deus
deo illud reservare ... et in tempore messis
dicit ... Sinite utraque i. zizania et
triticum malos et bonos crescere usque
ad messem i. usque ad diem iudicii et hoc
intelligendum de illis qui non sunt notorii
neque pertinaces neque convicti de pertinacia
neque possunt imminere communitatis dampnum.
certe / et in tempore messis hic sc. s. s. quod
occulta sunt [tunc] iudicio reservanda quod
ipse est qui iuste tribuit unicuique iuxta
opera sua. tangit quoque primo iudicium re
proborum. 2o premium bonorum. i. ... Dicit ... ad
eo quod et in tempore messis i. finalis consummationis
... mitte falcem tuam et me
te [...]. dicam messoribus i. angelis col
ligite zizania primum et alligate ea ... in
[...] excludendo et hoc quo ad penam
dampni et sequitur pena sensus ubi implicantur
tria. primo penarum perpetuitas cum dicit
alligate scilicet ut non possit evadere. ps.
Ad alligandos reges eorum in compedibus.
2o penarum varietates cum subdit ea
in fasciculos intellige non in uno fasci
culo quia [...] ... quisque
punietur. 3o penarum acerbitas cum ad
dit ad comburendum. Triticum autem hic
subditur premium electorum et hoc in tribus
ex quibus crescit quia ex ... cum [...]
felicitate que non ... ex qua [...]
etate. que non in [...]
congregate ex loci iocunda ... non
in horreo ... in horreum meum i. in
celum empireum. Quarto hic quod [...] zizania
[...] bonum semen et malum non comparantur
se in agro spirituali [...] in materiali ... cum
sit non est catholicus et hereticus electus et
reprobus. [...] in spirituali agro comparantur
se bonitas [...] et malicia culpe et in
eadem [...] [...] et zizania errorum
in [...] bene [...] et zizania cor
ruptionis. [...] utique ... vel firmatum et sic
super seminatur zizania ... vel
formis 2o mortuum vel sequitur hic de ...
sis personis. Item sinite utraque cresce
usque ad messem. ex hac videtur quod he

tici non sunt ab ecclesia amputandi ... ut multo
[...] mali ... ferendi. [...] infra [...]
[...] glosa ... in ... Contra prima
ad Cor. v. Auferte malum a vobis et
subdit ... ne scitis quia modicum fermentum
totam massam corrumpit. Ad idem ... v.
[...] filios israel ut eiciant omnem lepro
sum ... patet quod heretica no
torii qui alios nituntur ad malum
trahere ... ab ecclesia precidi ... glosa
ne melior putridum aliud corrumpat.
Qui non occulti sunt occultari debent tum
quia forte convertentur. tum quia non bene dis
cernuntur. [...] lolium et triticum ... in herba
e parum distat. Item colligite zizania
primum ... infra xv. ... dicit venite be
nedicti ... ite maledicti. ... sicut qui
diffinitionis dat sinus [...] consuevit
diffinire [...] ... in expo
sitione sine ... mittunt reprobos in
interitum in primitus ... sic electorum
multa [...] erunt in discussione suppli
ciorum [...] in execucione. Item in fascicu
los glo. non in uno fasce ... [...]
congregabuntur ... fascis in
latum. ... quo ad penam sensus erunt
plures quo ad penam dampni unum
Nota. Notandum in tota hac parabola proponuntur
nobis tres persone. persona dei ... et [...]
eius. Superseminans homo ... inimicus
et mittentes ... sunt ... ad ...
... bonitas eius que
patet in seminando bona quia seminavit bonum
semen in agro suo. ... est paciencia
eius que patet in tollerando malos
... inimicus homo hoc
fecit. 3o est sapientia eius que patet per
[...] ... collige tes
zizania ... eius que patet
in reddendo unicuique secundum opera sua. ...
Sinite utraque usque ad messem et
in tempore ... in [...] homines [...]
et detestentur scilicet maliciam que est ...
quia talis [...] ...
quia super [...] talis locus ...
triticum tale tempus quia cum dormi[unt]
sic dormiente hostiaria ...
2o Reg. iiii. dormiente principe ...

saul spoliat(ur) p(ri)mo R(eg) xxvi. dormie(n)tib(us)
custodib(us) zizania sup(er)seminat(ur) ut h(ic) in
p(ri)mis h(om)i(n)em quid laudes, et inveni(us) p(ro)ph(eta)
sunt m(ult)a fidelitas et h(ic) q(uo)d accessit ad
p(ro)xi(m)um familiaris quo p(ro)ditores videntur
sollicit(i). hoc quod quesie(ru)nt. dne no
ne si tollant dap(es)? d(omi)n(u)m obedia(n)t discip(u)li
mus no(n) eu(m) absq(ue) nutu eius audebat
aliq(ui)d face(re). zelus eu(m) dn(ic)e colligit ca.
ps zelus domus tue comedit me

Aliam parabolam dix(it)

D(e)nu(n)ciata parabola in qua de(n)tiat(ur) p(ro)fectus
ecc(lesi)e in fide div(er)sus et p(ro)pter incrementum
h(er)esim. hic subd(itur) alia parabola in qua de
tiat(ur) p(ro)fectus ecc(lesi)e in fide ch(rist)i ubi
parabol(e) tangu(n)tur quinq(ue) de x(rist)o. p(rim)o incarnatio
2o passio i. quod minimu(m) e(st) 3o vero i. cum
aut creverit 4o ascensio i. et fit arbor
7o p(re)dicatio ap(osto)lor(um) eius divulgatio. ibi
Ita ut volucres celi. d(icitu)r g(?) aliam
parabolam qui d. sic erunt multi et non
potant ... in tog(?) d(omi)n(u)s ut ig(itur)
... ma(?) ducent(ur) in fide ch(rist)ianitatis
alia(m) parabola(m) p(ro)posuit eis d(icens). Simile e(st)
regnu(m) celor(um) i. p(ro)gressus ecc(lesi)e in fide
ch(rist)i. grano sinapis. i. x(rist)o. ... q(ui)
d(icitu)r granu(m) fru(men)ti ... Joh(annes) xii. sed
granu(m) sinapis ... quia q(ua)nto
plus atteritur plus redolet. q(uo)d accipiens
h(om)o. s(cilicet) deus quod fecit incarnatio(n)e. q(uia)
vera(m) carne(m) assumpsit. seminavit in agro
suo i. in corde fidel(ium). ad Galat(as) ...
d(icitu)r ... seminib(us) q(uasi) in multis, s(ed) in uno cu(m)
q(uo)d ... sic acceptu(m) in incarnatio(n)e.
seminat(ur) in morte. Rabanus. granu(m) sinapis
corp(us) ... seminatu(m) in agro sepultu(m) e(st)
in orto. q(uo)d minimu(m) e(st) omnib(us) seminib(us) ...
... in passione quo ad reputa
tione(m). ysa. ... novissimu(m)
viror(um). cu(m) aut(em) creverit in resurrectione. ma
ius e(st) omnib(us) oleribus i. h(om)i(n)ib(us) mortalib(us)
... Ille e(st) crescere me aut(em) mi
nui. ysa. iiii. In die illa erit germe(n)
d(omi)ni in magnificentia et gl(or)ia e(ius). et fit ar
bor i. in ascensione. hec e(st) arbor fruc
tuosa. cui(us) no(n) deficiunt fructus s(ed) s(un)t in
cib(um) et folia in medicina(m). Ezechiel ...

ita ut volucres celi i. h(om)i(n)es ad celu(m)
s(u)a ... veniet credendo et h(ab)itent p(er)severan
do in ap(osto)lis eius p(er) mundu(m) dispersis,
quor(um) doctrinis et exemplis fideles
respirant. vel in cuius ramis i. gaudiis
et donis. volucres celi i. angeli et
b(ea)ti alii veniet et h(ab)itent. q(ui)a in ipsi(us)
resurrecc(i)o(n)e ... p(ri)mo petr(i) p(rim)o ... sic
letatu(m) ... est ... q(uia)
quo hoc ... e(st) ad ... q(uia) granu(m)
sinapis crescit in arbore, tu(m) no(n) sit
arbor s(ed) herba unde ex hoc p(ate)t q(uod) spi
ritual(is) ... no(n) ... ut
ut corpo(re) q(uo)d sit arbor i. arbori simil(is),
ut ... arbor ... plata ...
aliter ... simile e(st) reg(num) ce
lor(um) i. p(re)dicat(io) ... d(icitu)r reg(num) quia
... rege(m) ... cui(us) cives s(un)t op(er)a
rege(m) ... cuius cives s(un)t ... rege
... cuius cives s(un)t desideria. grano sina
pis. quia ... in amore(m) veneni
expellit i. errore(m) ... purgat i.
mente(m) ... quod accipiens h(om)o i. x(rist)us ...
seminat(ur) et p(er) se et discipulos suos in ag(ro)
suo i. in mundo q(uo)d minimu(m) e(st) omnib(us) seminib(us),
i. ... ... q(ui)a ... ei ... in
p(ri)n(cipi)o, ut q(ui)a deu(m) p(re)dicat crucifixu(m), ut
q(ui)a doc(et) q(uo)d mundi sunt vilia, b(ea)ti pauperes,
ut quia terra(m) ...
... ad ... doctrina(m) quippe fides
nichil vide(re) ... In aliis
... no(n) consentit. Cu(m) aut(em)
creverit. p(er) divulgatio(nem) maius e(st) omnib(us)
olerib(us) i. ... naturalib(us) et poe
ticis. que d(icu)ntur olera quia cito de
cidit. et no(n) ... fructu(m) eternu(m), sed
t(em)p(or)ale(m). Quemadmodu(m) olera herbar(um)
cito decidat. et fit arbor alta p(er) eius
sublimitate(m), fructif(er)a p(er) eius utilitate(m)
ut ita volucres celi i. a(n)i(m)e creden(tium)
celos affectantium veniant p(er) fide(m) et h(ab)i
tent p(er) amore(m), in ramis eius i. in
dogmatib(us), ut volucres celi i. p(re)dica
tores, qui ut nubes volant veniant
... et h(ab)itent meditando et ...
in ramis eius i. div(er)sis expositionib(us).
q(ua)t(tu)or rami s(un)t hystoria tropologia ale
goria anagogia. Sequitur ... Gratuet

filios suos sub tegie illius et sub ramis illius. Moraliter. Aliam parabolam

Aliam parabolam di

[xit eis]. Ecce immutata parabola in qua describitur perfectio ecclesie in fide trinitatis prius habet fructum. alia in qua describitur profectus eiusdem in fide trinitatis sine unionis deitatis et humanitatis in christo. In qua parabola sex sunt consideranda, quid significet hic regnum celorum, quid fermentum, quid mulier, quid farina, quid sata tria, quid fermentatio tota. Dicit glosa: Aliam parabolam locutus est eis. Iesus diversas ponit parabolas, ut iuxta morbarum multorum varietatem diversa sit medicina. Simile est regnum celorum id est ecclesia militans, in qua deus regit per fidem, vel doctrina fidei, que regnum celorum predicat, fermento id est fidei quod acceptum mulier id est divina providencia abscondit in farine satis tribus. Fermentum divina essencia. tria sata tres persone, que ponuntur sub nomine, et nomine persone, quia mensura hic de eis loquendum est. Ad literam satum est genus mensure iuxta mores palestinorum modium et dimidium capiens. 3. Reg. xvii. Ydria farine tue ne deficiet donec fine tribulationis totum id est donec multiplicaverit fides trinitatis per totam ecclesiam, scilicet ut non dividatur essencia, contra arrium, nec confundantur persone, contra sabellium. De hac parabola luce xiii. Aliter exponitur sicut sicut creduntur in deo tres persone in una natura, sic in christo tres nature in una persona. Fuerunt enim heretici qui non posuerunt istam fermentacionem totam; enim quidam dixerunt quod verbum dei corpus non animam, quia divinitas erat loco anime. quidam dixerunt quod verbum dei animam non corpus, quia corpus fantasticum et non verum assumpsit. Sed isti non fermentabant nisi duo sata. Sed bene mulier id est virgo maria abscondit fermentum id est filium dei in tribus satis farine id est in anima carne et deitate, et hoc sub archa veteris. Aliter exponitur secundum Bedam. mulier id est anima sancta abscondit fermentum id est dilectionem in tribus satis farine id est in tribus modis diligendi, scilicet ex toto corde, ex tota anima, ex tota mente. vel in tribus viribus anime scilicet rationali, concupiscibili, irascibili, in quibus caritas semper

doctrina absconditur cum per illas diligenter impletur. Aliter contra hylarium. divina sapiencia satis farine id est in tribus partibus scripture scilicet mosaice prophetice et evangelice. Aliter exponitur secundum eundem hylarium. farina est plebs ex diversis collecta, tria sata tripertitus status fidelium, Noe Daniel et Iob. Ezechielis xiiii. vel quia de tribus filiis noe processit totum genus humanum, quod dei sapiencia fide et caritate et sana doctrina commendat in persona. Donec totum fermentetur id est donec in fine mundi completo numero electorum fideles ad gloriam resurrectionis perveniat, et tunc perfecta talis fiet mutatio, nomen enim est ignis purus, sed tunc erit caminus. Hec omnia locutus est. Superius posita parabola connotacione dicitur hic subditur de connotacione ubi ostenditur primo modus loquendi, 2o confirmatio modi ibi, Ut impleretur. Dicit glosa: hec omnia scilicet predicta locutus est ihesus in parabolis ad turbas, non sic ad discipulos. Et sine parabolis non loquebatur eis, scilicet turbis, licet alia multa sine parabolis dixit. Ut impleretur. hic confirmatur quod dixit inducens testimonium prophete. Non autem videtur ex invidia vel malicia parabolice loquendo dixit scilicet non celaret. Ut impleretur quod dictum est per prophetam psalmo lxxvii. diceretur secundum exposita domini. Aperiam in parabolis os meum. Cui quodam asserunt ora prophetarum secundum illud psalmo. Aperi os tuum et implebo illud. Eructabo abscondita, psalmo. Eructavit cor meum verbum bonum. Abscondita a constitutione mundi. Licet verum habet Alcuinus absconditum erat, quod deus homo fieret, virgo pareret, beati pauperes. In apercione verbum similiter magnitudo, in eructacione dicitur in parabolis dicta latencia, in absconditis dicta occulta notatur. Glosa. aperiam ut loquar evidenter in parabolis ut loquar comuniter meum ut loquar verba eructabo intellige de profundo eliciam, ut loquitur sapientibus abscondita a constitutione mundi ut loquar utiliter. Tunc

Tunc dimissis turb[is]

Expositis parabolis apostolis hic subditur expositio earum. primo parabole de zizaniis exposito exponitur plicite, 2o aliarum duarum expositio datur

intellige in plurali i. / Qui habet aures [au]diendi audiat.
p[ar]ti[bus] po[nit]ur primo discipulorum petitio / 2o salva-
toris misso sive expositio i. / Qui respondens
ait / 3o expo[siti]o adaptatio i. / Sicut ergo
zizania tollit[ur]. Circa petitionem discipulorum
explicat[ur] tria sc[ilicet] oportunitas quia dimissis
turbis / locus quia venit in domum / modus
quia accesserunt et d[icitu]r quod Tunc dimissis turbis
que non interrogabat exposi[tionem] / Venit in
domum / ut discipuli eius digrores haberent
oportunitatem querendi / Et accesserunt ad eum disci-
puli eius tamquam familiares dicentes /
Accedunt discipuli ad p[re]l[ati]um vel ep[iscopu]m ut petat
esse sive p[ar]tes / sup[er] dom[in]um / accesserunt
ad eum dicentes / Dne salva nos perimus /
Et alij quia iudicium sive voluptates /
Juxta xxvi. Accesserunt discipuli ad Ihesum
dicentes: Ubi vis paremus tibi comedere
pascha / Alij ut habeant notitiam veritatis
ut hic Edissere i. exp[on]e nobis / quia nec no-
mistica nisi per te / Nobis qui te credimus
quibus dixisti: Vobis datum est nosse
misterium regni / parabolam zizaniorum agri.
S[ed] quare istam petit magis quam alias? R[espon]deo
quia plus videbatur habere poderis quam alie
et quod data fuisset cum multa ratione continuatione
et p[er]missione. Sicut i. p[re]c[eden]s vel quia p[rim]o posita
fuerat / p[rim]o querunt de illa sed et aliarum ex-
positionem desiderant / Et ipse omnes alias
exponit / ut habetur infra in eodem / Qui re-
spondens ait / Hic ponitur expositio parabole
eo ordine quo superius est edita / primo quantum
ad seminatores / 2o quantum ad supersemina[tores] ibi
zizania autem sunt filij / 3o quantum ad messis
consummationem i. / messis vero / et hoc est quod d[icitu]r /
Qui respondens ait / Qui seminat bonum semen
est filius hominis / i. Christus filius virginis / Jeremias
xxxi. / Seminabo semen israel / Et ager
est mundus / intelligitur est quod mundus est sinus
possessionis / quia creatoris / quia non possi-
debat quod esset adversi principis / quod est contra
manicheos / Bonum vero semen / hij sunt
filij regni / intelligendi filij similitudine / non
sicut illi de quibus supra viij / Filij regni
eicientur foras / viij / undecim / quod quidam dicuntur
filij regni tamen / sicut infideles / Quidam
ratione electionis / sicut justi fideles quidam
ratione electionis et participatione sicut angeli et
alij boni / Zizania autem sunt filij nequam / ipsa

p[rim]o de gente prava / filij sceleris / semi-   Sed zizania / ista
nequam / inimicus autem qui seminat ea est d[yabolu]s / Jne-   est dyabolus / pro
dum quam et messis est consummatio seculi / p[ro]p[ter]ea dicit   illumi... electos
dampnatis / Jeremias viij / Transiit messis / finita   ...
est estas / et nos salvati non sumus / messo-
res angeli / Joel 3o / mittite falces / quia
maturavit messis / Sed quare tangit hic quare ca-
git primo semen nequam seminantem /
cum e contrario in expositione seminis boni fecit /
et est in editione parabole seminis / R[espon]deo
quia voluit immediate opponere filios
regni filijs perditionis / Et inimicus sanct.
et d[yabolu]s / contra hoc videtur esse contra manicheos /
sed quod alius sit actor bonorum / alius malorum /
sicut alius ponitur hic qui seminat filios per-
ditionis / alius qui seminat filios re-
gni / R[espon]deo non loquitur hic de seminatore cre-
ationis quia sic hoc omne sunt bona sem-
per et bona natura / Jeremias ij. Ego te plantavi
vineam meam electam / omne semen verum /
sed de seminatore veritatis vel falsitatis bone
voluntatis vel male / sed quia bona filia
vel mala agunt / Voluntas autem ma-
la duo d[icitu]r / voluntas [operationis] / sic est auctor hominis /
et malicia / Unde ab inimico homine / verum i agro
fuit seminatum et semen bonum et zizania /
quia malum in bono substituatur / Sic ergo zi-
zania hic exponitur / expositionis adaptatio
primo ad supplicium reproborum / 2o quantum ad
premium electorum i. / Tunc justi fulgebunt etc.
supplicium reproborum tangitur in eodem / sed tempus
oportunitas quia in fine seculi / Judicis auctoritas
quia mittet filius hominis / Judicij
equitatem / quia colliget de regno / supplicij
acerbitatem / quia mittet eos in caminum /
Et hoc est quod infert Sic ergo zizania colli-
guntur / intellige omnes in medio sui segre-
te / zizania dominus / et igni comburentur / sic erit
in consummatione i. in fine seculi / intellige
filius hominis corporaliter et hoc verum est non
tantum ad se sed quantum ad corpus suum
misticum / mittet filius hominis i. Christus
angelos / angelos suos bonos ministrantes
sed bonos / per quos exercebit vindictam /
Unde in tuo philacterio quo ad bene-
ficium promptus / ad penam tardus / Et qui
alienos per se seminat / per alios punit / Et
colliget de regno eius i. de ecclesia mi-

litate omnia scandala eiusdem .i. omnes
homines scandalizantes qui scilicet fecerunt
alios ruere in peccatum et eos qui faciunt
iniquitatem quantum ad se non dicit qui fece-
runt / quia multi peccaverunt et peccata per
penitentiam deleverunt / sed qui faciunt conti-
nuando scilicet malam voluntatem usque ad mor-
tem Et mittent eos / hic ondit supplicium
crudelitatis ex tribus / ex loco quia in caminum /
ex dampno quia fletus / ex tormento quia
stridor dentium / et hoc est et mittent eos
scilicet iniquos in caminum ignis scilicet infirma-
lis Malachie iiii. dies domini veniet ac-
censa quasi caminus / nempe sic caminus
amoris et glorie erit in urbe in civitate
beatitudinis sic caminus ardens et miseri
erit in babilonie caminus confusionis Ibi sci-
licet erit fletus / Actuacia desiderii dum
et stridor dentium / pro penarum acerbitate
et corporis fletus i. dolor vehemens quia for-
te non erunt lacrime corporales . et stridor
dentium i. passio irrigans apocalypsis xvi. ..
Tunc manducabunt linguas suas pre do-
lore vel fletus ex calore dissolvente stri-
dor ex frigore constringente Job xxiiii.
Ab aquis nivium transeunt ad calorem nimium
Tunc iusti fulgebunt hic describit et at-
tollit premium bonorum qui sunt filii regni
dicens . tunc scilicet malis confusis et in
tenebris eiectis fulgebunt Iusti sicut sol in
patre gloria iustorum erit maiore quo ad
corpus / quia enim glorificata multo pul-
chrior erit sole / In sole autem iiii. or dotes
corporis glorificati notantur claritas quia in tantis
misforibus nichil sole clarius agilitas quia
quies ab oriente statim apparet in occidente
subtilitas quia transit per loca impos-
sibilia / quia radius eius non leditur
nec maculatur Sapientie iii. Fulgebunt
iusti et tamquam scintille in arundineto discurrent
Et In regno patris eorum Gregorius tamquam fi-
lii regis accipient regnum Item Quod gau-
dium est regnum / in quo summa societas quia
iusti in quo summa claritas / quia fulgebunt
in quo summa delectabilitas / quia sicut
sol dulce lumine et delectabile et ideo in quo
sublimis dignitas / quia in regno In
quo summa caritas quia patris eorum .. //
Qui habet aures exposita parabola zi-

zaniorum explicite sed aliarum duarum i-
mit expositionem implicite dicens Qui
habet aures audiendi alias scilicet duas pa-
rabolas audiat i. mistice intelligat / ex-
ponende sunt supra sicut patet et

Simile est regnum celorum thesauro

De eminente profectu esse in fide sed desti-
profectus eius dicit in moribus et primo quantum ad
vitam activam 2o quantum ad contemplativam i. Simi-
le est regnum celorum homini negociatori / in
thesauro agri intelligitur exercitium boni
operis . In margarita que fit de rore
celesti in dorsato in concha devotio con-
templationis / Infirma ondit primo circa quod est
similitudo quia enim thesaurum abscondit in
agro . 2o quantum ad que opera est similitudo ubi
Qui qui invenit homo / ubi notantur quatuor
primo inventio thesauri per bona opera
2o absconsio proprie intentionis i. absco-
dit . 3o venditio propriorum per temporalium abdi-
cationem i. et pre gaudio 4o emptio thesau-
ri perennorum dilectionum i. et emit agrum
Dicit ergo Simile est regnum celorum / i. profectus
esse vel congregatio sanctorum thesauro i.
[illegible] que etiam imitatur in operibus actionibus
multiplicitate quippe operum et passione
tormentorum sunt abscondit in agro . plus
vere tu es deus absconditus / vel sic Iste
thesaurus est celestis regni desiderium
qui tunc absconditur in agro cum homo exerci-
se in bonis operibus desiderio ipso et ve-
absconditur . quia sic patet . Quam magna
multitudo dulcedinis tue domine . Et Quem qui invenit
homo quod fit per bona opera et luce in-
pie tamen invenerunt eum scilicet contritionis
confessionis satisfactionis vel etiam eleemosine
et orationis absconditur propriam intentionem
quod depredari desiderat qui thesaurum
publice in via portat / Exemplum de Ezechia
qui ostendit omnes thesauros suos nunciis
regis Babilonis et amisit eos Ysaie
xxxix. Et pre gaudio illius vadit / pede
bus [illegible] assumendus Job iii. quasi
effodientes thesaurum gaudent quia vene-
runt cum invenerint sepulcrum / Et vendit
universa que habet temporalia contempnendo
Infra xix. Ecce nos reliquimus omnia profectus esse vade

et vende omnia que habes etc. et emit agrum
illum / totaliter celestibus inhiando Mt
xxv°. Consideravit agrum et emit illum ad lau-
dem [struck] virginis exposuit illa parabola
2°. thezaurus in agro est virginitas in carne
2 Cor. iiij°. Habemus thezaurum istum
in vasis fictilibus / Circa istum thezaurum con-
sideranda sunt tria / primo quod inveniatur
sine labore. xvj dicit / que qui invenit /
homo quod invenit abscondit. Unde subditur
abscondit / 2m quod absconditus tenetur pro-
pona. Unde additur / Ecce aut invenit
in lucrinas / sed potius spine et tribuli / Mt
xxiiij°. Pagus pigri homines ... etc.
Ezee xvj°. Adducet ventum urentem et di-
ripiet thezaurum etc. Ideo abscondit in va-
sis glos. / ysa. xxxviij°. Letatus est super eis
Ezechias / non fuit verbum quod non ostenderet
eis / inte / Ideo postea in annis inventus est
nichil inventus quod amare perimitur / et probi-
bitur ducere qui in vetus est sine
macula etc. Sic ergo habemus triplicem virtutem
similitudinem virgini et pauperi / virginitas non
thezaurus in venire / ut thezaurus comparatur.
aut virginitas thezaurum pro quo 2°. primo quod
sit depreciosus non est aut digna ponderatio
me continentis / Ecclesiastici xxvj°. xv. xx j°.
Thezaurus desiderabilis / 2° quia apparuit
Iustum xxj°. Ideo omnes ceperunt cum /
illud Iob xxviij°. Numquid ... es the-
3° quia de divisibilibus Iudicum xxj. non
nubet neque nubet. / Ecclesiastes xxx. Io-
cunditas cordis hec est vita hominis et
thezaurus sine defectione / 4° quod de bo-
libus Sap. iij / ffelix sterilis et incoyn-
quinata que etc. / Luce vij / bonus homo de
bono / et similiter non thezaurus absconde,
ne amittatur per primo probitatem intercionis
sic loquitur dominus Mt vj°. Ora patrem
tuum in abscondito / 2° per cohitationem ...
exterioris. facile enim fur ingreditur per fe-
nestras / Ysa. xxvj°. Vade populus meus
intra in cubicula tua / claude etc. 3° per
ingressum religionis / periculosum est morari
inter latrones cum thezauro. ysa ij°. /
Ingredere in petram absconde in fossa
humo / 4° per desperabiliter conversationis

ysa. lvj°. / Ecce abscondito multis eius in
reputacione / Formositas enim et castitas
discordant / paupertas non thezaurus omnibus
proponere ne velis pre deva / Iustum ... / Si
vis perfectus esse vade et vende ... plica-
tur ... que exigitur ad abrenunciandum ... pri-
debitus modo ... Ideo dicit vade primus / postremo
conversationis deponendo et vende abrenunciando
2° debitus modo / omnia que habes / intra
receptionem / contra quod Ananias Actuum v. 3°
debitus finis / et da pauperibus / contra quod est
filius prodigus / Luce xv°. / 4° debita in
tentio / et veni sequere me / Ad dimittendum phi-
losophi / Item simile est regnum celorum / De tanto
perfectum esse ... ad vitam activam / hic deter-
minat ... ad contemplativam / ubi ponitur
primo simile ... que attenditur / simile ... homini
querenti bonas margaritas / 2°
tangit ... que in venire vende et
eme / 3° ... / Iterum simile est regnum celorum
id est perfectus in vita contemplativa / homini
negociatori scilicet ... dulcedinem querenti
etc. Mt xxx° / Gustavit et vidit quia
bona est negociacio eius / Querenti bonas
margaritas id est perfectus contemplacionis
premeditationes / sive dicitur margaritha
dulcedo vite celestis / ... / sive cari-
tas ... angeli / sive lex et prophete / sive sacra-
mentum passionis Christi / exposicione
inveniuntur / quia omnes iste margarite conti-
nentur ... contemplacionis / Apocalipsis xxj°. / Et in-
gule porte ex singulis margaritis erant
Inventa autem una preciosa margarita / scilicet
dulcedine vite contemplative / sive cari-
tate ceteris excellentiore / Abijt ad cor-
poralium ... / et vendidit omnia que
habuit per contemptum mundanorum / Ad philippenses
iij°. / Omnia arbitror ut stercora ut Christum lucrifaciam
etc. et emit eam precio ... et desiderio ... amore
terrenorum / ad philippenses j°. / desiderio dissol-
vi et esse cum Christo / non enim multum [struck]
vende omnia pro Christo regni / Quia filius
dei se tradidit in precium ut illud nobis
compararet / Christi amicus nosmetipsos / et omnia
dare ad comparandum id nobis / Augustinus vendat
rebus / nobis / nichil magis carum acci-
pimus / quam nosmetipsos ... in plura
talibus non erimus nos ... ipsos ...

gaudia dem⁹ / no qua tm nisi valeat / s
quia plus dare no possumus / Quare
hic gg / quare tot similitudines regni celo
rum comparat / et videtur / quia velut tremens io
sile d. / ut ex hijs que novit perducat
ad incognita / et potest quod sic novit dili
gere / discat et incognita amare / Item
quit aug⁹ aug⁹ / Cum multas margari
tas ~~aug⁹~~ negociator querit / tu no
nisi una preciosa invenit / Et videtur / q
no e qui facit bonum no e usque ad
unum .i. xpm / et p. hoc p. d. margarita /
Sicut enim margarita nascitur ex rore
celesti in concha maris se aperientis /
sic xpus virtute spiritus sancti / maria con
senciente / ysa l. v. / Rorate celi desu
per / Item d. q margarita valet quoad morbum car
diacum / sic caritas p. q. morbe peccati /
vel potest dici q diverse margarite sunt diversi
virtutes morales spirituales / inter quas una
est preciosissima / vite contemplative / quam
maria optimam partem elegit / vel si diu
se margarite sunt diverse virtutes / una
invenitur excellencior preciosior s. cari
tas / ut prima Cor. xiij. / Moraliter
in hac parabola proponitur nobis tria
imitanda / sc. officium sanctorum / studium merito
rum / desiderium eternorum. / Officium nostrum in ne
gociando / studium in querendo / desiderium
in operando / Felix est qui novit nego
ciari spiritualiter / sive quantum ad statum ac
tionis / que est operibus mi(sericordi)e intendere /
Talis vendit sua pauperibus / et emit
regnum celorum / quia fenerat domino qui
miseretur pauperis / Ideo pv. xix / Sus
tinuit et audit etc / Sive quantum ad statum
perfectionis / quod est pro xpo omnia relinquere /
Sicut luce hunc petebat petrus / Ecce
nos reliquimus omnia et s. s. t. etc / Ideo
pv. iij. / Melior est negotiatio eius / acquisi
tione auri et argenti etc / Sive quantum ad statum
super erogacionis / quod pro predicacione animas deo
lucri facere / luce xix / Negociamini du
venio. Item felix negociator qui vult
querere / no notitiam sicut ambiciosi /
ps. Filii hominum usquequo etc. Et eze
chiel xxviij.° acquisivisti aurum et argentum / no
in utilia / s. curiosi / Baruch iij. / Ne
gociatores terre qui exquirunt sapienciam / q.
e doctrina / Sz salua sicut sancti / de quibus
hic / Item felix qui in veteris bonis malis
bene novit lucrari / qui sc. abiicit a se
pravitatis mortificationem / vendidit terrenum
pro celo / pro omni aduersitate / comparavit eam
ipse voluntati subiectam / et quippe gaudia ta
sunt bona in eo quod emit / Una est enim
incomparabilis / preciosa / una peccati adnichilat
requiritur / etc preciosa quia incomparabilis
Iobis xxviij.° / Nescit homo precium
no invenietur etc / Margarita qua
incorruptibilis / potest s. hereditate incorrupta

Iterum simile est regnum

detinetur parabolis quantum ad exordium et
perfectum ecclesie / hic incipit ultima parabola
in qua detinetur consummatio ecclesie / ubi primo
ponitur similitudo / 2.° similitudinis expositio ibi
sic erit in consummatione / Similitudo inter
ducitur quo ad duo / primo quantum ad piscatorem
que fit in presenti / 2.° quantum ad piscium dis
tinctionem que fit in futuro i. que cum
impleta esset / Quantum ad piscatorem tria
tangit / instrumentum sagena ~~ecce~~ locum
mare / effectum congregantem / d.° q.° / Simile est regnum
i. ecclesia predicato ecclesie / sagene misse
i. doctrine ecclesiastice / in mare i. in mundo
qui d. mare propter magnitudinem / propter amaritudinem
ps. hoc mare magnum et spaciosum etc Ieremias
xvj.° mittam piscatores multos / Nescit
mittere sagenam qui no est piscator.
Unde divites nescierunt piscari sed pau
peres ut apostoli / et apostolica viri / Ex omni genere
piscium i. hominum / congregati s. bonorum
et malorum / pauperum et divitum / sapientum
et insipientum / Iudeorum et gentilium / quod
figuratum est act. x. / In vase quod petrus vidit ubi
erat de omni genere animalium / Item mar
cha. sup vj.° In qua erat animalia
munda et immunda / Hoc magne fuit
tempore apostolorum et martyrum / Hoc autem paucos
capit sagena / Que cum impleta esset hic
subditur distinctio piscium i. hominum / que
erit in fine in separatione malorum a bonis
Ubi tangitur tempus separationis / ministri
separationis / et dicentes / modus separationis

v. elegerunt/ d. g. (glo.) cum impletum esset/ quod
erit in fine seculi/ qui implebitur numerus electorum/
educentes scilicet de mari .i. de fluctibus huius
vite/ et trahentes ad litus/ alterius vite .s.
angeli in racione/ quorum dispositione currit cum
d./ et secus litus sedentes/ litus scilicet glo.
est finis seculi/ sedentes et iudicantes/ sedebunt
quod angeli/ cum in fine mundi/ officio
sibi in medio iudicabunt/ vel hoc de apostolis
et apostolicis viris d./ qui tunc secus litus
sedebunt per immortalitatem/ qui nunc sunt in mari
.i. vita mortali per penalitatem tollendam/ et
elegerunt bonos in vasa sua/ .i. in eter-
na tabernacula/ Daniel xii. eligentur et deal-
babuntur multi/ malos autem foras miserunt
apoc. xxii. foris canes et venefici et im-
pudici etc./ sic introductis predictis regulis
et exclusis sequitur clausa est ianua infra
xxv. Sic erit in consummatione seculi/ hic subdit
parabole expositionem ubi tangit primo adventum
ad iudicium angelorum/ 2o actum quod est separabunt
3o eum subsequentem/ et mittent d. g.
Sic erit in consummatione seculi. Zophonie i. In igne
zeli mei devorabitur omnis terra/ quia consummationem
cum festinatione faciet dominus/ Exibunt angeli
de celo empireo ad [illegible] officium iudi-
candi/ et separabunt/ et separabunt malos de
medio iustorum/ primo mixti sunt mali et
boni et discernuntur/ sed in die iudicii discer-
nentur manifeste et separabuntur/ et mittent
eos in caminum ignis/ quia hoc vix timendum
est quia ex pondere/ v. erit fletus pre dolore
et stridor dentium pre frigore/ Ecce tria
attendenda/ timenda scilicet consummatio seculorum/ in quo
[illegible] qui [illegible] mundum etiam
2 d. consummatio triplex vel quia tunc comple-
tus erit numerus electorum/ sic consummatur opus/
vel quia desinebunt status [illegible] sic consum-
mabitur corpus/ vel quia cessabit successio
rerum qualium vel mobilium/ sic consummatur
dies/ v. Exibunt angelorum/ qui tunc separa-
bunt eos sicut messores ad metendum
super eos/ messis [illegible] etc. sicut [illegible] ad
cohortandum/ infra xxiiii. mittet sicut ex-
ecutores ad exequendum mandatum/ ut
hic/ separatio malorum/ que apparebit uni-
[illegible] et loco/ [illegible] separa.
malis quia universalis quoniam nullus
evadat/ super eodem/ colliget omnia

scilicet quia in perpetuum ut nullus condolebat/ scilicet
quasi infinita distantia/ scilicet comparatio inter
penam et gloriam/ infernum et celum tenebras
et lucem/ diabolum et deum/ beatitudinis obiec-
tum quia irremediabilis quia nunquam fiet
reditus ad lucem xvi. chaos magnum firma-
tum est inter etc. Crisostomus hic querere
dominus non exposuit parabolam istam sicut
piscatorum/ sicut futurum piscium separationem
dicendo/ quia hic intendit de consummatione esse
ideo non exposuit nisi quod pertinet ad consum-
mationem/ similitudo enim congregationis piscium
que pertinet ad exordium ut prius esse
non introducebatur/ nisi ut per [illegible]/ se-
paratio monstraretur/ Intellexistis/ Supra
posuit divulgationis nove legis exordium
et narrationem/ hic subdit conclusionem ubi
primo dominus utitur questione scilicet an discipuli
predicta intelligant/ 2o datur quod sit utilitas
exortationis vel illis/ ideo d. g. intel-
lexistis hec omnia scilicet parabolas predic-
tas/ glo./ ad apostolos fit sermo qui non
tam volebant audire ut populus sed intelligere
et est argumentum quia non sufficit maioribus tantum
audire ad faciendum/ sed intelligere ad
docendum/ Dicunt ei etiam Sap. vi. Audi-
te reges et intelligite iudices finium
terre. ait illis/ hic datur exortatio ad
alios docendum q.d. intelligatis ut
alios docere sciatis/ ideo [illegible] eritis et
alios docebitis/ Ideo omnis scriba
Aug. apostoli sunt scribe et notarii [illegible]
eius scribentes in tabulis cordis carnalibus/ doc-
tus in his que ego d. et aliis/ in regno
celorum .i. in ecclesia militante/ Et ecce tria
dicta quod sit doctus [illegible] sue/ scriba
per officium doctrine/ in regno celorum per
[illegible] similis est homini patrifamilias .i.
[illegible] et intellige de similitudine imitationis non
equiparationis/ Qui profert de thesauro
.i. de scientia sua/ Sap. vii. Infinitus
est thesaurus hominibus/ nova et vetera
.i. auctores novi et veteris testamenti. Cant.
vii. Omnia poma nova et vetera
servavi tibi/ vel secundum Gregorium/ nova de [illegible]
[illegible] regni/ vetera de [illegible] sup-
plicii/ ut scilicet pene terreat quos premia

ad comparationem

non in dicant / vel nova predicationem do-
ctrinam veterum predecessorum suorum / Ad Col.
iii°. Expoliantes veterem hominem cum
sit nova et post vetera tamen vetus sit
in novum. Debet dare vetera et nova
Aug. super intellectum. Novum testamentum ipso
dignitate vel prius nova post vetera quia
pusillanimes prius reprehendi sunt consola-
tione ut surgat / postea confirmandi tro-
re ne cadat. Econtra contumaces prius incre-
pandi sunt ut timeant / post modum consolo-
fovendi ne desperent. Et factum est cum con-
summasset Jesus positum divulgare legis
nove occultum sine parabolis. Hic ponitur eius
confirmatio per miracula / primo miracula propo-
nit quia prodigia sequitur capitulo quod
cum audisset Jesus / paucas vero virtutes
facit in patria sua / propter incredulitatem et in di-
gnitatem compatriotarum / multas propter fidem alie-
genarum vel turbarum indignitatem vero co-
patriotarum ut faceret eis miracula. Circa
hoc ab te 2° inspectionem / capitulo sequenti a. vero venit
vis in dignitatem sui. Duplex / primo quia contem-
nebant ipsum ratione originis sive paren-
tum / 2° quia non credebant eum esse dei
filium i. Et non fecit / i. virtutes mul-
tas. Item prima ad maiorem expositionem
videtur primo ponitur beneficium / 2° eorum con-
temptus locus. Ibi Jesus autem dixit
eis / Infirma implicant 3a de primo. secundum
recessum accessum et doctrinam dicens
Et factum est cum consummasset Jesus parabo-
las istas / In quo secundum per ista doctrine
salvator tunc sit inde vias verbum
dei seminare volens / et veniens in
patriam suam / Crist ne accusarent eum
ut dicitur in Urbanum / patriam suam / dicitur gali-
leam / ut specialiter nazareth in qua fuit
nutritus / docebat eos in synagogis
eorum non parabolice sed manifeste. Ex quo
evangelista eorum infidelitas sive mira-
bilitas et contemptus / Ite vult hoc secundum
quod non est presentem in parabolam sed ad vera
veritate si verus est intellectus / ita ut mi-
rarentur. Hic subditur eorum contemptus / et primo
interior in corde. 2° exterior in ore vero
et dicet. dicitur quomodo sic docebat eos ita
ut mirarentur in venatione doctrine
revela

sed livore invidie et dicerent / Hic cu-
rus eorum contemptum in ore verbi tangit circa
illis primo contemptum / 2° motivum i. Nonne
hic / 3° scandalum i. Et sic scandalizabantur.
Motivum vero ad contemnendum eum erat
humilis parentela / qua tangitur secundum quod-
que in mediate constat honorem. sed pro-
minus fratres et sorores. dicitur quomodo et dicerent
Unde huic sapientia et virtutes. Sapientia in
verbis virtutes in operibus miraculosis /
Quam nonne verum supponebat / primo ad Cor.
primo. Nos autem predicamus verum dei virtute
et dei sapientiam. Aug. Sit secundum eorum virtute ver-
virtutem impugnabat quia ex parvitate
generis et infirmitate carnis volebat
abesse excludere potestatis maiestatis verum
subdit nonne hic est fabri filius Ma-
tthei xiii°. dicitur nonne hic est faber filius marie.
credebat enim ipsum esse fabrum et fabri
filium / hic vero in eorum errore latet ver-
tus / non erat faber et fabri filius / sed
non eius sunt putabatur. quia eius non
erat filius nisi putatus / Luce iii°. Ut
putabatur filius Joseph / sed filius fabrica-
toris omnium / filius illius qui fabricatus
est auroram et solem. Nonne mater eius
dicitur Maria de hoc verum dicebat vel erat
obprobrium secundum verum quia mater intacta
licet secundum eorum opinionem genuisset. secundum. vomerem
seminalem. et fratres eius i. consanguinei
more scripture. Jacobus et Johannes Joseph
et Simon et Judas. Jo. Error iudeorum
non salus est et condempnatio hereticorum /
iurans quod fratres sunt non liberi Marie et
Joseph / sed more scripture sunt intelli-
gendi cognati. Unde in Jo. fratres eius
sumus quod et autem attentare patre et fuerit
ipse nutriti sunt et de filiis et de patre
et sorores eius i. cognate nonne apud
nos sunt q. d. sic. Unde quod hic circa
Rabani / Magna cecitas quod verus et
fratres ipsum cognoscunt / et tamen propter genus
notitiam contempnunt / Nonne David fuit
filius agricole. et tamen ut dicitur se- pis
regie. et sic scandalizabantur in eo propter de-
tractionem malicie quod riebat de peccato
infidelis et in peccatum detinentis / Scan-
dalum enim est quod procedit ex iniquitate

vnde isti quos videbat alti[us] doctrine et
paup[er]tatis g[e]n[er]is et in similitate n[on] sibi erant
ibi equaliter et non videbat tunc
pro aliud et sic scandalizabant ysa[ye] viij
in lapide offensionis et petra scandali
erat. Jhesus aut[em] dixit eis post contemp-
tu[m] om[nium] hic locu[m] contemptui assuetu[m]
sez p[ro]phetam patriam et hoc est Jhesus aute[m]
dixit eis vt sum paciens et humilis no[n]
pterue vel indig[nan]t[er] non est p[ro]pha sine
honore i ego de quo dicit xxxiij
p[ro]phetam suscitabit vobis deus vel est [et] alijs
quia nimia familiaritas parit contemptu[m]
contemptu[m] nisi in patria sua quo ad loc[um]
vlem[en]t[er] sic yoseph in patria sua a fr[atr]i-
bus suis affligi[tur] Gen xxxvij in
egipto aut[em] summeus honora[tur] Gen
xl sic moyses amaria et aaro[n] ob
iurga[n]tur Nu[meri] xij et ab alijs p[ro]ph[et]is re-
uo[ca]t[ur] Ex[emplum] de rustico qui noluit ado-
rare ymaginem crucifixi que facta fuit
de piro sua Jo[hannes] mos eciam civib[us]
inuide[n]t. Illa eni[m] considant pueria vi-
ta et non virtute s[ed] fragile recorda[n]tur
infancia et non fecit hic mult[as] propter
tas suos indignos miraculo q[ui]a non cre-
debat eu[m] filium dei vbi tang[it] p[ri]mo
mira[cul]o[rum] pau[ci]tas 2[o] pau[cita]tis cau[sa] qu[i]a p[ro]pter
incredulitatem Vnde Gl. et non fecit i[bi] sed
in patria sua virtutes multas fe[cit] tamen
paucas vt confirmaret fideles non fec[it]
multas ne amplius condemparentur
Criso[stomus] Ne dicerent si facta essent signa
credidissemus propter incredulitatem eorum in
hoc patet q[uod] fides magne co[o]peratur mi-
raculis faciendis ex parte pat[en]t contemptus
hu[ius] hic incredulit[ati]s Item 1[us] contemptus
ad vt hic incredulitas ad facta Quia
hic sup[er] illud illud filius fabri Be-
da. Que vos cons[tru]it cogitant [et] p[ro]p[ter]
obiecturis notitia contempnunt. Si co-
gnouisset nunquam dominum glorie crucifixisset
Ad Cor[inthios] ij Item si incredulus sic no[n]
cognoscunt vnde p[ro]p[ter] cognoscunt i. cognosce-
rent tamen debent saltem opibus crede-
re que mirabantur Item sup[er] illud non est

p[ro]pha sine honore glo[sa] i ego. Ihesus p[ro]pha
est cui fuit reuelata occulta q[ue] ignorat
s[ed] ut habebat scrutinium omnium que ad eum
ordinant[ur] go p[ro]pha no[n] fuit vnde Ihesus ipse
no[n] fuit p[ro]pha sed sp[irit]u ad verum de
nunciatore futurorum Item sup[er] 1[us] virtutes
multas glo[sa] fecit virtutes aliquas
s[ed] no[n] multas ne incredulos condempna-
ret q[uia] Joh[annes] iij Qui non credit iam
iudicatus est Vnde ne condempnaret
s[ed] amplius i ne plus puniret vn[de]
sed plus contempneret et sequitur.

Jn illo t[em]p[or]e audiuit herodes

In fine capituli precedentis om[n]es dig[ni]t[a]tes
indorum alias sed om[n]es indig[ni]t[a]tes eorum de-
ut sequitur ex eis fieret miracula et hoc om[n]e
respicit se s[ed] herodes alienigene audi-
ebat vbi sed in hoc p[ri]mo ponit au-
dita mira[cu]la fides duce pate[n]s 2[o] error
eius c[ir]ca p[er]sona[m] saluatoris i. Et ait
pueris suis Dicit g[lossa] In illo t[em]p[or]e i. p[ost]
morte Joh[ann]is Joh[ann]is bapt[ist]e qui mor-
tuus fuit a[n]no penu[ltimo] p[re]dicationis domini
s[ed] hic incepit ut moreretur [et] non p[er]mitt-
eba[n]t. Audiuit herodes i. antipas
filius herodis ascalonite qui occidit
pueros Vnde Math[ei] ij Sub isto est passus do-
minus post fuit herodes agrippa qui occidit
Jacobu[m] et in carcere[m] petrum detinuit
vt act[uum] xij Tethrarcha i. c[ertarum] quatuor partium
regni. Alterius Et quartus 2 cetheros
p[r]inceps quia eni[m] iste fuit monarcha
tocius iudee et totum regnum obtinuit ideo
diuisit aut diuisit aut post eius mor-
te regni in quatuor partes archelaus
habuit duas et philippus 3[am] et iste 4[am]
Fama de ihesu i doctri[n]a et miraculis
eius. Quia Criso[stomus] Quare in principio
quare iste in principio non audiuit hanc
famam et videtur quia hij qui in potestate
sunt tarde discunt et non multa faci-
unt de hijs que dicu[n]t ait pueris
suis hic subditur error herodis circa
p[er]sonam saluatoris vbi p[ri]mo ponit[ur]

Margin notes (left): luc · luc · Sermo i. q[ui]s i. sup[er] quo bo[n]i sp[iritu]alis · luc · dr · que
Margin notes (right): joh · tetrarcha facti · Cap[itulum] xiiij · dr · luc · act · co at defuncto · q · luc

erronea opinio circa miraculorum actorem
que ponitur Joh 2° Elucidatio declarat modum
iohannis et causam quare herodes eum timuit ergo est quod
dicit glosa que dicit de erronea opinione iudeorum
cum de morte nichil dixisset veniunt et
narrant cur et qualiter obiit dicit glosa Et
ait pueris suis Textus Non est ausus fo-
ras dare sed famulis suis hic est iohannes
quibus crederat prius in notitia salutis
salvatoris cum ait hic est iohannes baptista
summus dicitur iohannes baptista super mortuus Evidentius
sum dignus est 2° in ordine prius ipsum
cum ipse surrexit a mortuus Ambrosius
alienigena nullo signo attestante premit-
tiat eorum iohannis Judei multis attesta-
tionibus ipsum surrexisse sed furtive sub-
latum dicunt fuisse et malunt terras in
ea opera miraculorum et ideo virtutes opera-
bantur in eo id est mire opera virtutes quod non an-
marte herodes eum timuit hic descri-
bit elucidatio passionem baptiste primo ponit
incedentia 2° causam id est Et volens
eum occidere 3° sequencia id est Et delatum est
caput antecedentia tangit in que declarare quod
herodes eciam quia timuit et alla-
tum motum ad perpetrandum sceleris quod
herodem ipsum exprimere scelera Jacobus diabo-
lum est hoc est herodes eum timuit iohannem
sed ut puniret et alligatum eum simul per ministros
suos et ponit eum in carcere ne auferat
eum statim interficere propter herodiadem uxorem
fratris sui philippi sed herodias ista
fuit filia arethe regis de quo est ad
Corinthios 11° Damasci propositus gentis arethe
regis Qui cum fratris sui mortuus fratri suo
philippo herodes antipe abstulit et aliquibus
a filippo et ad augendum dolorem eius
dedit eam in uxorem herodi ista qui
maius potuit est finire causam Jozephus in
dicit quod herodias fuit filia aristoboli
sororis agrippe Sed spiritualiter dicitur tenet
per delectionem alligat per consensum incarcerat
per consuetudinem propter autem adulterio sponso
vero fratre separatam et alteri copulatam dice-
bat eum ille id est herodi tamquam testis et
defensor dicitur Non licet eam habere eam
ideo Johannes mittitur dicitur dicitur est helias

eadem enim auctoritate et libaliter arguit iste
herode et herodiade quam helias achab et
iezabel uxorem Ecclesiasticus hic surrexit amor
9° Luce nono Johannem autem herodes ego de-
collavi quis est iste de quo talia au-
dio Responsio prius potuit dubitare sed
postquam invaluit rumor miraculorum confir-
matus est in sua opinione Ita non licet
id est quia frater debet suscitare semen fratri suo
deuteronomio 25° Responsio Dicendum est de fratre defuncto
sine semine sed uxore vivente non lice-
bat accipere levitici 20° Item cum herodes
esset gentilis quare arguitur de lege
cui non subiacebat Responsio forsitan legem
iudeorum tenebat vel sed quoddam illud
preceptum in lege expressum erat de iure
naturali sed id est quod tibi non vis fieri aliis
ne feceris Et volens eum occidere hic
ostenditur causam passionis et hoc in qua-
tuor primum est in affectu malignitatis quia
volebat sed in labiis dolositatis id est cum
iuramento 3um in signo fallacia equitatis
id est Et contristatus est 4um in facto crudelitatis
id est misit et decollavit malignitatis affectus
ostenditur circa duo primo quia erat depressus
timore malo humiliatus 2° quia erat
amore malo inflammatus Unde ait
natalis dicit glosa Et volens eum occidere
quia arguebat eum Amos v° Odio
habuerunt corripientem in porta timuit
timore mundano vel humano glosa timor
domini corrigit hominem differt opinionem sed
retinet voluntatem dicitur hic Et opinione
vel occasionem populi id est sedicionem populi multi
eum sunt baptizati a iohanne quia sic prophetam
eum habebat non tamen populus sed et herodes
ita timebat sed amor malus concupiscentia
pabat per quo est dei propositum ... Et spe-
die aut natalis hic subditur amor ma-
le accendebatur et exeuntem et exaltatur quia
palatinus et crudelitate quia placuit dicit
glosa die aut natalis herodis in qua fecit
cena magna Jheronimus vero nullum in-
venimus observasse diem natalem
nisi herodem et pharaonem ut quorum una
erat impietas prima esset sollempnitas
Ecclesiastes vii° melior est dies mortis die

nativitatis / ad illum scilicet medietatem portionem /
quam tunc adeptus celebravit per incongruitatem /
saltavit filia herodiadis / Ecclesiastici 9° Cum salta-
trice ne assiduus sis / Crisostomus Ubi est
saltus ibi est dyabolus / In saltibus letantur demo-
nes. in saltibus exultant demones / Nu-
scit / in medio. ut ab omnibus videretur ut
tamquam mediatrix demonis ad patrandum
turbandum. tamquam procuravit per mediatricem caput
iohannis amputandum / et placuit herodi / quod
tamen erubescere debebat / quia illa filia
fuit adulterii sui contra deum / unde tunc quod dis-
solute et impudice filie signum / quod uxo-
ris sue proprium ob periurium iuramento
sic enim dolose videlicet / ubi enim prius
herodis in discretam promissionem / secundo puelle
iniquam petitionem. i. / Et illa promittens dicit
quod / cum iuramento pollicitus est ei dare
quod petebat / Ideo adhuc forte in-
venit ut ceterus paret / ut videtur facere
in ventis quod faciebat spontanee / Ma-
tei xiiij° addidit etiam si dimidium regni mei
petierit / Et illa premonita a matre sua
Ideo timens herodiadis ne alii iohannes mo-
nete iohe / eam relinqueret et eum forte vere
iuste / operabat in potestate lingua sue..
que allicientis impudicias arguebat / ideo
monuit ut peteret caput iohannis. Unde sequitur
da michi in quit hic in disco caput
iohannis baptiste / Vide loquitur ut mulier
quia affectanter cupiebat voluptatem / ipse / m
affectanter cupiebat / sicut ait lira videlicet plenus
iniscentis sedule / in disco audacie nimie
caput iohannis baptiste / discus hic accipitur
pro scutella lata / aliter accipitur pro scriptione
mensa in triclinio / aliter pro mensa supposito
mense. / Et contristatus est / hic enim
ipocrisim regis et hoc in duobus primo in
simulacione tristicie / secundo in desimulatione malicie.
i. / propter insinuacionem dicit glossa Et contristatus
est rex a. tristem visus est / Rabanus / tris-
ticiam preferebat in facie cum letaba-
tur in mente / propter insinuacionem quod dicit rex / non est
ex malicia quod ego facio / sed propter insinuan-
dum quod transgredi non licet / Rabanus
sub occasione pietatis impius fuit / dum iuramen-
to scelus excusat / fuit enim dolosus
in promittendo / et sacrilegus in solvendo.

~~secundo~~ propter insinuandum quod tamen non erat
observandum / Ysidorus / Tercio est iuramentum
observandum ubi malum incaute promittitur /
ut de dauid primo Regum xxv° Qui
iuravit occidere nabal nec tamen occidit
et bene fecit / Et propter eos qui prius recumbe-
bant quia forte illi defendebant prece
puelle non iohannis baptiste / Intelligendum ut
omnes fierent consortes sceleris / ut propter
insinuandum et propter eos qui petebant regem
quod non solum quia iuravit sed quia publice
iuravit coram omnibus illis / misit dum
apiscitur / hic enim herodis crudelitas..
quia misit i. cancellarium dedit / et decol-
lavit iohannem in carcere occulte / quod tunc habe-
batur ut dictum est / et allatum est caput
hic post mortem a cecusatus persecutum
tangimus hic duo quia / scilicet primo allato
capite caput / secundo sepulto corpore i. / Et
accedentes dicit glossa Et allatum est caput
eius scilicet de carcere in lupisum qui /
et tamen digno scutulo indignum / et datum
est puelle in premium saltacionis sue. /
et puella tulit matri sue / intellige ut
haberet linguam in sua potestate. / Ecce in
crudelia. Nam magna crudelitas est
tamen caput est decollatum / maior quod
allatum / et maximum contratum / adhuc
maior quia datum saltatrici / sed maxima
quod in potestate adultere significatur / Et accedentes
hic subditur de sepultura corporis / Ubi ondi-
primo discipuli devoto ad iohannem cum
corpus sepeliverunt / secundo adiungit cum nuncia-
verunt i. / Et venientes dicit glossa Et ac-
cedentes discipuli eius / Rabanus possunt
intelligi discipulos qui sepelierunt
iohannem / et fuisse ipsius iohannis et ipsius
salvatoris. Tulerunt corpus eius et sepe-
lierunt illud. Sed ideo Iohannes in sebaste
est occisus que olim dicta est Sama-
ria i. herodes fecit domum regiam sed in
macherunta sepultus / quod est oppidum
ultra iordanem in sorte duarum tribuum
et dimidie / et hunc concordat Josephus /
videtur tamen contradicere in ecclesiastica hystoria unde
dicit quod in macheronta occisus est sed in
sebaste sepultus. de capite vero non

e dubiu q fuit tn̄slatu inde · z se
pultu int' elizeu z abdiam · Et vei
entes nunciauit ihu s̄ passioē iohis
z eius opa z doctinā sicut hēt̄ m̄ti
vi°/ In quib̄ vō audiūt devocōm
suā discipli ad mḡrm / z q accessit
velo⁹ / z q obtu̇lert̄ · venent̄ · z q̄d · sepe
lierut huanit / z q nūcciāt̄ cparet /
z° tnt̄ · p° in qua pu̇n̄ · cfutit · cru
delitas iudeor̄ vt̄ · hodie alienigene /
de morte vō Johis compaciderit actu
est · Et cū audiss iħs · hec fama
dn̄ice p̄tat̄ hic subd̄ · eiusd ex̄pien
ad cfirmacōm legis diuulgate in pabol
expien̄ · aut dn̄ice p̄tātis oñ · in iiij
miraculis / p° in curacōe
languor / 2° in multip̄caōe panis i/
deserto aut sco · 3° in calcacōe maris
i / Et dimissa turba ascēdit in mōte
4° in tactu vestis i · Et cū tn̄sfre
tasset / venerūt in terrā Genezar ·
p° pertinet ad cfirmacōm gñalem late
legis / alia 3ª ad sp̄alem / p° respicit
credm ecce / sc̄m ad multiplicacōm
credentiu / z correndet pabole de iactu
seminis / ij progressu ecce sc̄m ad sedacōm
tribulacōm / z correndet pabole de
sagena / ita p° miraculu tangu · in
p̄mo ep̄ · unde tenitur / 2° probaco
vit̄ ibi / Et cū audisset turbe / 3°
affectus dn̄ice pij · i · Et exiens vidit
turbam multam / 4° effectus p̄tatis i ·
Et curat languidos / Circa p° / vn
tende tenit in duob̄ secessu tangit ·
p° occasio secedendi · 2° mod
i · secessit inde dō · g° / ita mūciauit
morte Johis / Quod cū audiss iħs
secessit inde trip̄ ex causa / ut collig̃
de glo · p° / ut p̄ret inimicis / ne homi
cidiu dn̄i ingereret homicidio iohis /
2° ut daret ex̄ · unde tenitur /
cius nota tautelam q̄ · p̄dicator
audaciaz 3° ut pbaret s vt cre
derent qui eū sequebantur · Secessit
aut nō fugiens · sed ut indet mag p̄secu
tores vitare in tiñe s cū voluit
cū rege fuit tuc fugit Johis vi°
in nauiculam ut eis elongaret ·

ut
nō fugiens s ut ostenderet

zcicius maligtas p̄secutor̄ canetur
in locu desertu seorsu q̄d m̄ mare
tyberiadis · Et dō Jsij · lv° Ecce ego
ēlongavi fugiens z ca recessi trās aquas qz in sz de
vicinio malor̄ · trus ad q̄ · sz in locu
desertū no in pallacium no in castra
morans medius quia in nauiclā no in
curribus no in equis · Et cū audisset
ecce sequla p̄ßa in quo p̄bat̄ fides z de
voto ipius vbi audiūt · qui sequebant̄ ·
quia simplices qualit̄ quia pedestres
sz quia de ciuitatib̄ dō · g° · Et cū audi
ssent turbe sz humiles z paupes · no
sapientes mundi no potentes no diui
tes secute sūt eū · Johis vi° · Abijt
ihus trans mare galylee quod e tybe
riadis z pedestres no equites Joseph
ops labore pedu via deserti arripiūt
z salutis desidium audiūt · De ciuitatib̄
glo · de p̄stie gñsacōis volūptatib̄ ·
forte hoc sig̃ · erat fut̄ · sz q multi
erūt pedestres deu sequent̄ · 3° reg̃
xx° · q p̄dicati p̄ncialm vicerūt as
syros · sic p̄dicatores pedites mltos
in equis ambulantes · Leuit p̄s dō ·
de volatilib̄ · a · de cōtemplantib̄ q̄d Ec
x° m° pedes g̃di · ab hoīe · edit ut
Ecce · p° vidi seruū sublimes in digni
sublimij z diuites sede de opsū vbi
sui in equis e p̄ncipes ambulando q
suos sup terrā · Exiens hic oñ affectus
dn̄ice pij · s z h° · in triplici auctu ēne
vide z miserer · dō · g° · z exiens s · de
nauicla p̄ desideriu salutis eor̄ / forte
nō expss nisi pedestres venisset · vi
dit turbam multam p aspectu cōpla
cōnis p° vide humili et misericordia et
misitus e eis p affectu cōpassionis p°
respice in me z misere mei z curat̄ lan
guidos eor̄ p̄curat̄ effectu z no solū
sanat̄ vbi docuit z refecit · m̄ti · vi°
misitus e eis · docuit eos multa ·
suste fatigatos / pascedo / ieiunos do
cendo · instruendo · sanando egros · Insinu
at q° ad deuocōm fideliu delectat̄ ·
z sic ostensu e p° miraculū · Cumtur
hic cū audiss secessit · s̄ nomē sue
erat aliquis ei dicatur · Sz̄ vtiq sue

si in hoc ondit ecclesiis assumpte veritate
et exempli imitacionem homini movere vespere
aut facto expeditio primo miraculi h. sed
2m sunt de multitudine panum ubi tanguntur
quatuor primo affectus domini pii 2o probatio
fidei discipulorum unde hic non habemus h. 3o effectus
potestatis i. acceptis quinque panibus 4o de
tu tenu i. Et facta ... discipuli
dicentes duo primo turbarum necessitas 2o di
... i. Ihesus autem dixit. Turba
vero turbarum ... discipuli primo venelocu
quia desertum est 2o vero tempus quasi iam
preterit ... vene ... i. dimitte
turbas. de ... vespere autem facto. Not
tempus ut in ... que ... in ... ia
dum accesserunt ad eum discipuli eius ... car
familiariter potuerunt ei loqui. ...
enim plurimi veniencia solebat. dicentes
insinuando desertum desertus est locus
Numeri xxi. Cur eduxisti nos in locum
hunc pessimum quia non est panis ... Et
hora iam preterit in ... hora
... salvator ... habebat desertum
... quia usque ad vesperam ...
sermone sicut et paulus usque ad mediam
noctem. ... Dimitte turbas in
... turbarum devotio et dulcedine
sermonis domini tenebantur. Euntes in ca
stella villas emant sibi
escam. ... quo potuerunt apostoli
de domino diffidere cum et potencia eius ...
... in tanta multitudine miraculorum et eius
compassionem in tanta compassione infirmorum.
quare ergo non dixerunt ei pascere turbas
unde quia non deficiebat in eis fides
sed collatio ... domini in hac necessitate
Item non dum ... tales ... et ...
et ideo non acceperunt tale ... dicere.
Item quare in deserto voluit hoc mira
culum facere. ... quia si iuxta
villam ... posset ... ...
... alii ... panes cito alla
ti. Item in hoc significatur se esse illum qui
xl annis panem populum in deserto qui
prius erat promissus. Item ut conuin
ceret diffidenciam eorum qui dixerunt

Numquid poterit deus parare mensam in deserto.
Item in signum futuri quia in religione nec
seminatur nec metitur pascit deus suos
suos. Ihesus autem dixit eis. ... ...
necesse ... ... hic ... ... videtur
primo ... remedium quod insinuabat 2o
... desertum quod ... i. Date. Et hoc
est Ihesus autem dixit eis. non habent necesse
ire sunt in castella ut emant escas. Date
illis vos manducare sunt cibum corpora
lem et spiritualem ... per ... pascite
qui in vobis est gregem. Audiunt ei h.
audit ... probacio fidei ... in discipulis
primo in illa ... panum quos credebant
posse multiplicare 2o in turbis se
dentibus ad preceptum domini ... cre
debant se posse pasci i. Et cum iussisset
dominus ... Responderunt ei non habemus hic
nisi quinque panes et duos pisces. q.
d. pauci et non multi saciati erunt de
ventre. Qui ait. afferte mihi illos huc
Ioh. ... marchiorum ... andi
manichee. quinque panes et duos pisci
culos afferri ad se iussit ut eos satis
atque multiplicaret. Et cum iussisset turba
discumbere super fenum. in quo innuitur
probacio fidei turbarum. quia aliter turba
ad comedendum non sedisset nisi miraculum
credidisset. acceptis quinque panibus. hic
... effectus domini potestatis. et hoc ex quinque
primo ... ... 2o ...
paucorum i. aspiciens in celum 3o ex di
stribucione multiplicatorum i. dedit dis
cipulis suis 4o ex ... ...
i. Et tulerunt reliquias 5o ex ...
... manducacionem i. manducaverunt autem et duobus piscibus
de ... acceptis quinque panibus et in ...
bus gloss et venerabiliter qui habebat ...
multiplicandi. ... ... te ...
tua omnia implebuntur. bonitate et ...
ante ... panem et piscem ... ...
... ... iussit ... insinuat. ...
quinque panes quinque libri moysi ... duos
pisces prophete et ps in quibus totum vetus
testamentum comprehenditur. aspiciens in celum
sicut suscitacione lazari Iohannis xi. Sic
in sanacione surdi et muti. ... ... et

hoc vt omne datum optimum et donum perfectum de sursum esse insinuaret / ut oculos nostros ad celum erigere doceret / ut patrem suum honoraret / ut non virtute elementali sed celesti hoc factum esse ostenderet / Benedixit et fregit. opere in benedictione multiplicatio in fractione ad edendum apparuit / in quo ostenditur quod virtus divina in ministerio assumpte humanitatis / Iste benedixit ut sufficeret ad satietatem turbarum / fregit ut superhabundaret ad replendum xii cophinos fragmentorum / Notandum quod legitur quod dominus ter fregit panem. Jn prima fractione miraculose multiplicavit sicut hic et Marci vi. et Luce ix. Jn 2a pane mirabiliter corpus suum transsubstantiavit / Luce xxii. accepit panem gratias egit et fregit / Jn 3a mirabiliter se manifestavit Luce ult. cognoverunt eum in fractione panis / Jn multiplicatione enim suo fuit magne potestatis / in mutatione [illegible] infinite caritatis / Jn manifestatione [illegible] dominum. Dedit discipulis. hic enim distributionem primo ordinatissima quia primo discipulis et per discipulos turbis / 2o largissima quia manducaverunt omnes / 3o sufficientia quia saturati sunt ut dicitur. Et dedit discipulis suis scilicet ut ponerent ante turbas et hoc propter tria. primo ut fortius crederent [illegible] suspicionis habentes cum per eorum manus panes multiplicatos viderent. 2o ut innueret quod omne bonum non ex se sed ex largitate eius haberent. [illegible] omnia [illegible] expectant etc. 3o ut eos honoraret et honorandos ostenderet. [illegible] nimis honorati sunt amici tui deus. Discipuli autem dederunt turbis tamquam ministri regis / sicut Johannes xii. lazarus [illegible] et post ait [illegible] tamquam [illegible] mirabilibus [illegible] tamquam mediatores [illegible] mores pace [illegible] Et manducaverunt omnes quantum [illegible] sine aliqua repulsa [illegible] accepto et saturati sunt / quia nullus defectus [illegible] largitas [illegible] pauperes [illegible] Et tulerunt hic [illegible] mirabiliter [illegible] exsuperhabundantia fragmentorum [illegible] et tulerunt reliquias scilicet panum et piscium xii cophinos fragmentorum [illegible] apostolorum repletos [illegible] de reliquiis [illegible] vel ut

habeant unde pascerent egentibus cibum prebeant. non sicut divites [illegible] cuius reliquias canes non pauperes comedebant vel ut ex reliquiis veros doceret esse panes qui multiplicati sunt / [illegible] fragmentorum non enim remanserunt panes integri ne suspicio aliqua oriretur ne [illegible] essent [illegible] manducantium autem hic ultio ad complementum magnificentie mirabilis comparat numerum manducantium / unde [illegible] Manducantium autem fuit numerus v milia virorum / Jn quo per misterium [illegible] ab [illegible] quinque sensibus [illegible] exceptis mulieribus et parvulis qui non numerantur [illegible] gentes infimorum sicut dicitur Jo in glo. Et statim compulit [illegible] dimittere [illegible] probacionem [illegible] subiungit hic [illegible] recedendo a turbis coram quibus fecit miraculum ne ei applauderent et eum regem facerent [illegible] recessum 2o modum ascendere in naviculam 3o modum [illegible] dimitteret [illegible] et statim [illegible] multiplicationem panum [illegible] turbarum compulit [illegible] Tulius [illegible] ad [illegible] honores. Iussit ihesus discipulos ascendere in naviculam ut precederent [illegible] illo. quia ut dicitur Joh vi. moti erant post refectionem ut raperent eum et facerent regem in quo erudit nos fugere mundi honorem / Gregorius [illegible] quotiens [illegible] esse [illegible] delectatur totiens [illegible] apostasie [illegible] et precedere eum trans fretum id est ultra mare Tyberiadis quod dicitur stagnum genezareth / quia autem precedat hic [illegible] Marci vi. [illegible] ad Bethsaida que fuit civitas Andree petri et philippi Donec dimitteret turbas valebat enim ante se separari a turbis / hic [illegible] illud. dimitte turbas ut euntes in castella etc. [illegible] Johannes vi. dicit quod dominus [illegible] a philippo unde ememus panes ut manducent hii et philippus dixit ducentorum denariorum panes non sufficient etc. Iste Marci vi. dicit quod discipuli dixerunt euntes emamus ducentorum denariis panes et demus illis manducare. Isti autem videntur discordare. Respondeo [illegible] Aug.

Bepe quod vnus eorum obmittebat alt'
d'. vn intelligendum e q'd fuus rogaui
discipli dmn ut dimitteret turbas ire
deinde post hec verba respexit mitram.
et dixit philippo vn ememus panes et
ps rursum philippo ait quot panes he-
tis. Et videt aut andreas e quer
hic vnus or. Et ihus dixit. date ill
des manducare Et tunc dixit euntes
emamus ex q licet no sufficiat tam
emamus. Et tunc dixit ihus afferte
m illos huc sicut narra. hic et ulla
e quietabis. Iste date illis q. sciebat
q nec habebat nec poterant dare. Mo
addam ut illis se no hre testantibus
maior sit mg. de signi et in hoc etiam
innuit q p eos pascenda erit turba
hom. Iste no hemus nisi quinque
panes q. Iohis vi. d. est puer.
vnus hic qui hec ex. Au. Iste qui
hebat vel erat vnus ex discipulis. vel
aliquis familiaris eius. et ideo repu-
tabat se hre. Iste cum discipli debebat
venire in desertum quare no providert
b. melius de panibus. Au. qr spiritales
refectione qua quer. adeo hebat. non
multum curabat de corporali refectione.
In quo arguunt successores eorum qui
delicios provident b. Iste quare non
creavit novos panes cum hoc esset
minoris virt. Au. triplex assig. ro.
vna in confutacione erroris manichei qui
dixit ee a malo deo. ideo ondit se ee
deum creatorem corporalem eo q ei obediat
tamquam ab eo factum. 2o. in man. fuctu
g'ndis. quia ipse e qui cotidie seminat
multiplicat per virtutem. qui panes multipli-
cat p miraculum. 3a. assig. misticam vn
Beda. Salvator no nova creavit
cibaria. sed verbis prophetis. quia in carne
veniens no alia predicat. q lex et prophe
sed fregit quia clausa sacrae. patefecit.
Iste cum optime vinum fecit Ioh. ii. ex tu
sima. aque in vinum. quare hic pane
ordeaceum distribuit. Au. quia ibi tunc
mu. et ideo optimum fecimus dedit. hic aut
multiplicat et ideo manente ead forma
auxit. si aut querit. quare no transmu
nit in meliore pane. Iudeos ut virtus
appeat mirab. et ut ondat q hic pa
nis exiliis multiplicatus est. Et d.

Navicula autem fe.

Dimissa turba

hic subd. 2m miraculum in exaltacione m-
ris. ubi ondit primo exemplum imitacionis.
q. ad humanitatem. 2o. expresse pietatis
ostentum ad dignitatem d. Navicula aut. Hec autem
hic exemplum explex. sz a tercis noctedebi.
orandi et nobis ipsis vacandi. recondi
sedo. quia ordine precedit dimissio tur-
barum. vn d. dimissa turba tumultuu
hom. i. affectionum cogitacionum ascendit
in monte qui bene exit a terrenis sursu
mentem levat. comitan. solitudo. vn se-
solus orare. terrenum m. sedeb. solitari
exterior. nobis ipsis vacat. vespe
aut facto solus erat i. Solus ante
d. fuisse in tribus locis in temp. sup
iiij in ordine ut hic et in passione.
Iohis xvij. venit ho. ut reliquis
me solum. leg. ante ascendisse ad mo
te ad docendum sup v. videns ihus tur-
bas ascendit ad orandum. Et hic luce
vi. Exiit in monte ad mirum faciendum
quinti xv. ascendens in montem sedebat
sedebat i. c. Navicula aut h. sub
d. exprimens pietatis ostentum ad divinitatem
ubi cum primo emutatio pietatis. 2o. effectus
divine pietatis i. quietem ante vigilia
noctis. 3o. valen. dm potestatis qui
aute in navicula erat. commoto tempe
state cui. ex duobus. ex commotione
fluctuum et contrarie venti. d. g.
Navicula aut. cd. lig. vm pse agg
nat preclum quia navicula. secus si
manis mag. ec. v. Civitas mag.
e pauci in ea vi. in medio maris se
tyberiadis. secus i. mr. littus. vem
in altitudine maris et sup. m. Ecce ego
mitto vos sicut oves et Iactatur
fluctibus. secus fluctibus. si aliquando contute a
tangit. fluctibus in q. f. varijs. m.
heticorum mo tyrannorum mo fictorum
totum. etiam primi fidei et virtutes.
2. corpa et res. 3. pace auferre co-
nat. et sup hoc totum erat illis ventus

ventus contrarius i. textus dya. Job i°
Ventus vehemens irruit a regione de-
serti. Quarta autem vigilia etc. Hic ostenditur effectus devo-
cionis primo in tempestate 2° in tranquil-
litate ibi. Et cum ascendisset in naviculam
In tempestate tria primo in de ambula-
cione 2° in petri liberacione ibi. Videns
autem ventum. In de ambulacione duplicatur
primo quia ipse christus super mare
ambulat. 2° quia aliis ambulandi
potestatem conferebat ibi. videns autem petrus
dixit. Circa primum ostenditur tria primo super
mare per ambulacionem. 2° effectum sequentem ibi
Et videntes eum. Dicit ergo tangens quem et
ad quos et quando venit. Quarta autem
vigilia noctis. prima vigilia est gaudiorum
2a in tempestatum. 3a gallicinium. Quarta an-
lucana. De hiis ait Marci xiii° vigilate quia
nescitis quando veniet hora. sero an
media nocte an galli cantu an ma-
ne. Juxta hoc quod dicit quarta vigilia ostenditur
quod tota nocte laboraverunt remigando
sicut dicitur capitulo sexto. Spiritualiter prima vigi-
lia est persecucio tyrannica. 2a heretica 3a
in falsis fratribus. 4a propria in qua dominus venit
et eciam sua liberacione vel prima vigi-
lia est in structura sui. Ecclesiastici xxxi°
Vigilia honestatis tabefaciet carnes. 2a
in amonicione peccati commissi. Ecclesiastici
xxxiiii° vigilia sua mundabit fornacem
a resolutione. 3a in proposito non peccandi.
Mathei xxvi° vigilate et orate ut non
intretis in temptacionem. 4a in resolucione satis-
factionis. Apocalypsis iii° si non vigilaveris
veniam ad te tamquam fur. et tunc
venit dominus [illegible] Glossa
in [illegible] venit ad
eos ambulans super mare quia omnes
tribulaciones mundi potestati eius subiec-
te sunt [illegible] maris
etc. Et videntes eum etc. subdit [illegible]
mirabilis de ambulacionis effectum et primo
ostendit discipulorum terrorem 2° in [illegible]
securacionem ibi statimque ihesus [illegible] discipulorum
ostendit exterioribus primum est tremor [illegible]
2° est timor in affectu ibi et pre timore 3°
clamor in voce ibi clamaverunt. Dicit ergo

videntes eum super mare ambulantem ecce ca-
cionis turbati sunt quia non soliti erant
videre talia. Conturbati sunt dicentes quia
fantasma est. Jo. [illegible] marchiones et ma-
nicheus deus non [illegible] natus de virgine
sed visus in fantasmate [illegible] apostoli timent
ne fantasma videant et pre timore clamant
intelligere magnitudinem timoris indicium est confusus
clamor est [illegible] vox. statimque ihesus hic
subditur assecuracio eorum [illegible] ubi dominus primo
fiduciam ingerit quantum ad [illegible] 2° presenciam
ostendit quantum ad clamorem ibi Ego sum. 3° dat
securitatem quantum ad timorem ibi Nolite timere.
Dicit ergo statimque ihesus ne cicius absor-
berentur locutus est eis dicens. Ysaie xxx° ad vocem
clamoris tui statim ut audierit respondebit
tibi. Habete fiduciam liberacionis ego sum liberator
tribulacionis. Ysaie i° ego dominus deus tuus
ut liberem te. Quia non cognoscebant
personam eius propter tenebras sed vel voce
noverunt. unde dixit quis erat ex voce
sibi nota poterant eum cognoscere. ipse enim est
qui [illegible] esse. Exodi iii° Ego sum qui
sum. nolite timere. Differentiarum [illegible] luce
xii° Nolite timere multis passeribus pluris
estis vos. Nolite timere gladium persecutorum
supra x°. Nolite timere eos qui occidunt
corpus. Nolite timere impetum tempesta-
tis sicut hic. Ysaie xliii. Nolite timere
[illegible] Nolite timere conflictum [illegible] supra x.
Nolite cogitare quomodo aut quid loqua-
mini. Nolite timere dispendium [illegible]
Luce xii°. Nolite timere pusillus grex [illegible]
Respondens autem petrus hic [illegible] effectum devo-
cionis hic super mare ambulantis. Hic sub-
ditur aliud quia potestatem petrus petiit
ubi ostenditur primo [illegible] ape-
[illegible] postulacio 2° postulate collatio ibi
At ipse ait. 3° persecucio ibi et descendens
petrus et hoc est videns autem petrus
dixit quia cognovit eum [illegible] Domine
qui habes omnem potestatem si tu es dei
filius [illegible] illud quod dixisti ego sum
Jube me venire ad te super aquas
In omnibus ardentissime fidei [illegible]
ceteris discipulis [illegible] credit se posse

facere voluntatem nigror. quod non potest
sit primum. At ille ait: Veni. Et descendens
ad vocem eius factum est pacis. Secuntur
plures exemplo et petrus descendens
de navicula in qua erat cum aliis ambulabat super aquas ut veniret ad ihesum
(felix motus) quia super aquas mundi
prosperitatis et contemptus sed felicior tamen quod
ut veniret ad ihesum salvatorem accepit
Quare tunc fio sicut tu es. Crisostomus. videre quod
petrus dubitavit. Et cognoscebat
vocem eius. Crisostomus. Crisostomus non quidem amore
sicut amore in desiderio eundi ad
eum et fide in credendo quod imperio suo posset
ambulare super aquas. Iterum quare
fecit petro contulit potentiam ex quo petrus
sciebat navem. Crisostomus. Ideo si solus
petrus hoc fecisset vincens carnis nobis dubium
relinquisset. Verum iam qui putant
corpus suum non esse verum quia super aquas
ambulavit cum verum hominem fuisse non
negant. Iterum in hoc innuebatur eius singulare
pontificium super alios. Iterum quia
ex qua parte miraculum fuit vel ex parte
aque super naturam soliditate vel ex parte
carnis super naturam levitate. Augustinus. sed hugo
ex parte carnis qui isto tempore assumpsit
dote agilitatis. Ambrosius. sed quod ex parte aque
que pedibus salvatoris se calcandam prebuit
sed aliquos virtute supernaturali in sua natura
sed corpus ferebatur aquis virtute divina
melius dicitur sed dyonisius in libro de divinis
nominibus sicut igitur quantum de aquis sanguis
alia lege preter naturalem sic eque
pedibus ponderosum de ambulatione in humida et instabili substantia. Et videns
autem ventum validum. Origenes. Crisostomus. esse dominice
potestatis in persona de ambulatione hic ostenditur in
petri liberatione. Ita quod innuit ex primo
innuitur prima necessitas liberationis. Secundo petrus
liberationis clamavit. Tertio modus liberandi ibi
Et continuo ihesus extendens manum et cetera. Augustinus.
gratia in credendo que fuit causa periculi
ibi. Et ait illi modice fidei. Necessitas ostenditur. Circa ad causam in verbo

validum in quantum ad effectum in mersione
dicitur. Gregorius. Ita ibat petrus et cepit timere.
Videns autem ventum validum. Divi-
nitatem tamen ex infinitate hominis cum sit
talis est humana natura melius quod fuit ma-
gna diligens et minoribus redarguitur.
Petrus super aquas non tamen diu tenetur
et sic elyas qui ausus fuit ignem
de celo petere devoraturum sacrificium et au-
dacter occurrit achab regi et red-
arguit minas Jezabel timuit. iij. Regum. xix.
Et cum cepisset mergi quare quia sicut permisit
deus docet. Hylarius super mare ambu-
lavit ut ondat dominam potentiam mergi
non ut putet se deos esse et ne sua
oblivisceretur infirmitate. Clamavit dicens. Ti-
mor enim excitat clamorem. clamor vero
impetrat exauditionem. Psalmus. Ad dominum
ad dominum cum tribularer clamavi. Domine qui
omnia potes salvum me fac. quia
de me presumpsi non decedo et gratia ihesus
hic subditur modus liberandi petrum quod
dominus liberavit festinanter liberavit et potenter
et hoc est quod dicitur et continuo. Quod ipse
est omnibus invocantibus eum. Ihesus ex-
tendens manum potentie ad liberationem ap-
prehendit eum. Glosa impedens auxilium
quia non est voluntatis neque currentis
sed dei miserentis. ad Romanos ix. adhibet
aut dominus multis [illegible] periculis
manum potentie ad liberationem ut hic timentibus
verum consolationem super eadem. Ego
sum et peccatoribus gratie adiuvante
luce. xxij. Conversus dominus respexit petrum
et egressus foras flevit amare et
dubitantibus aspectu sue presentie ad
certificationem. Johannis. xx. Cum fores essent
clause venit ihesus et stetit in medio
et laborantibus et sermonem sue
clementie ad revelationem. Luce ultimo.
De duobus discipulis euntibus in emaus
ihesus appropinquans ait ibat cum illis
et desiderantibus premium glorie ad beati-
ficationem. Ecclesiastici xxiiij. Transite ad
me omnes qui concupiscitis me et

Et ait illi | arguendo eius titubacionem modice
fidei fidei quare dubitasti / q.d. hec fuit
vel mutoria quare submergebaris / Apok.
xxi°. / timidis et incredulis pars illorum in sta-
gno ardenti / fides autem petri augmentatur per-
mediacionem / ut hic / modice fidei / consumatur
per integritatem / Infra xvi°. / beatus es symon
bariona / quia caro et [illegible] firmatur pro sta-
bilitate / luce xxii°. / Ego autem oravi pro te
ut non deficiat fides tua / In signum quod
fides ecclesie debet esse magna / integra et
firma / Et cum ascendisset / post effectum devo-
cionis ostensum in tempestate / ostenditur hic
in tranquillitate / cum dicit / et cum ascendisset in
naviculam cessavit ventus / Inquantum
deo per gratiam adest mors universa bella
quiescunt / Thobie iii°. Et post tempesta-
tem tranquillum facis / Qui autem in na-
vicula / post commocionem tempestatis /
post effectum devocionis sub dicit hic
reverenciam deum potentis / primo in signo ut
quia adoraverunt. 2° in verbo / quia dixerunt
vere filius dei es. dicit ergo / Qui autem
in navicula erant venerunt ad litus ve-
nerunt per fidem / et adoraverunt pro fidei ostensione
/ sicut magi supra ii°. / venimus adorare eum /
ex manente vero ecclesia nec est fides nec
est locus adoracionis / dicentes vere filius dei
es / quod addunt significat tranquillitatem maris
redditam / manifeste filium dei confitetur / et an-
tequam in eccia paciat creaturam / ipsum autem
esse filium dei confessus est Ihesus ipse / Ioh.
xi°. Et in multis locis confessi sunt demones
luce decimo et marci v°. / confessi sunt
familiares ut petrus Infra xvi°. et
Martha. Ioh. xi°. / confessi sunt comuni
[illegible] / ut hic / et milites sicut centurio
Infra xxvii°. sed nunquam legitur quod pontifex
vel sacerdos hoc confitetur / 2°. tangitur
3m miraculum in calcacione maris / Et
cum transfretassent / hic subditur 3m miraculum
de curacione infirmorum ad tactum vestis et p°
/ dicitur ostenditur tempus curacionis / et locus / 2°. mitu
i. Et cum cognovissent / 3°. modus i. Et quicunque
tetigit / dicit ergo / Et cum transfretassent i. p-
venissent ad terram venerunt in terram gene-
zareth i. ad partes maris tyberiadis /
quod dicitur genezar vel genezareth q.
generans auras ex se reparatis undis. i.
venerunt capharnaum / sicut dicit Ioh. vi°. et in
transiens bethsaidam / sicut habetur luce v°. /
Et cum cognovissent / hic ostenditur initium cura-
cionis / scilicet initium fidei eorum / quod ostenditur p°
in corde / 2° in opere i. miserunt / 3° in ore
i. Et rogabant / dicit ergo / Et cum cognovissent
eum viri loci illius / glossa / alii timore / alii fide
Ioh. x°. / Cognosco oves meas / et cetera
/ miserunt in universam regionem ad congregan-
dum infirmos / in vetigo magna non tantum
salutem suorum / aliorum salutem querunt / et
obtulerunt ei omnes male habentes sicut supra
iiii°. et Marci vi°. et rogabant eum / aliter enim
non postularet salutem / nisi crederent sal-
vatorem / ut vel fimbriam vestimenti eius
tangerent / et non per fidem p
pro tempore suo ... / ad dominum /
vel ut tangeret vel imperaret / nec sufficit
tactus fimbrie / et quicunque fideliter ta-
gerent fideliter salvi fiunt fideliter salvi
facti sunt celeriter / Marci vi°. / Quod quot ge-
rebat eum ministrare / transfretando hic fit
transitum ad gentiles per apostolos / primitus
primo tamen apostolorum ad gentilium conversione
/ Bethsaida ... in interpretatione venacionis
et significat gentiles / 2° septem fidei tangens i. et
cum cognovissent eum / populus quem non cog-
novi serviit michi / et quibus ad me
fidelium multitudo qui miserunt in univer-
sam regionem luce ... / Ite in orbem
universum et quoscunque inveneritis et cetera / Non
sinagoga avara / que se soli dei noti-
ciam vendicabat / ps. Non fecit taliter
omni nacioni et cetera / Christi quoque fide passionis
universalis [illegible] / Et rogabant eum
ut fimbriam eius que est extrema pars
vestis et extrema in tempore mortali que
tangitur per fidem / supra ix°. / Si tetigero fimbriam
vestimenti eius salva ero // Sequitur [illegible]

Tunc accesserunt ad eum

Capitulum undecimum / ... est de p-
[illegible] nove legis per [illegible] / synago-
ge Iudeorum / hic in summa predicacione et
vulgacione fidei ecclesie gencium / cum rep-
bacione Iudaice vetustatis / et hoc quantum
ad duplicem ipsius perfeccionem / p° quantum
ad perfeccionem veritatis. 2° quantum ad perfeccionem
bonitatis infra xvi°. Et cum venisset

capharn. accesserunt qui didragma accipiunt/
Infra primo fit eliminatio Judaici erroris/
2o fundatio ecclesiastice veritatis/ Infra xvi. c.
Venit Jhesus in partes cesaree philippi. /
Infra fit eliminatio Judaici erroris/ primo
quantum ad agenda/ 2o quantum ad credenda. Infra
xvi. primo fit iudaici erroris quantum ad agen-
da eliminatio/ 2o promulgatio nove legis fi-
ende gentibus predicande/ capitulo xv eodem
dicitur et egressus Jhesus secessit in partes tyri/
3o reliquiarum de Judeis credentium
conversio/ Infra eodem c. Et cum transisset Jhesus
in vetustatis secus/ Infra primo fit eliminatio
Judaici erroris in agendis quantum ad operati-
onem operabilium/ 2o quantum ad cognitionem
agendorum c./ videns autem petrus dixit/
eliminando vero et illuminando Judaica ce-
citate/ quantum ad operationem primo ostendit eorum sup-
stitionem 2o subdit superstitionis confutationem
c. Ipse autem respondens. 3o replicationem c. Tunc
accedentes discipuli/ superstitio eorum ostenditur
in hoc quod arguunt discipulos de modicitate et
ipsi vero erant in magnis/ tangit igitur primo
arguentium actores/ 2o factum c. quare
discipuli tui/ 3o materiam c. Non enim lavant
dicit glossa tunc/ sed quando omnes male sentientes
ad tactum simbrie sanati sunt tum debebant
magis cum deum credere/ accesserunt ad eum ad
arguendum discipulos coram turbis/ in quo dicit
in primatu scribe qui computabant se Jhesu pro
fectionem/ a iherosolimis/ in qua metropolis erat et
fons religionis et doctrine et scrutatores et
honorabiles/ cum venerunt quia preter eum
studio arguendi et zelum legis/ 2o in istorum
accessu situatio erat in omnibus/ presumptio
in loco/ a quo intelligitur quanto dicentes
Ecce fortiter arguentes. quare discipuli tui
eadem sunt et non discipuli quos docet/
doctius magis tui/ quorum culpa
refundenda est in te quia non corrigis/ transgre-
diuntur non solum aliqui obmittunt sed totaliter
infringunt traditiones seniorum quod oportet
observare quam in antiquis est sapientia
Job xii. Ista gerunt typum eorum qui
plus zelant transgressionem humanorum precep-
torum traditorum/ quam divinorum preceptorum.
plus decretalium quam etiam pro 2a 9a spe-
cie/ quam evangelii. Non enim lavant manus
suas. Ecce materia cognitionis cum panem

manducant. quod sed est contra de mandatis
seniorum/ ad quod dicitur. Beda intus nichil
curant qui manus pleni livore sunt et pol-
lutionibus/ Respondetur quod qui suorum cordis
sordes abluere negligunt/ ad medicum se-
cundum non quia ad medicum sed quia ad pugna
currunt/ apostoli autem hoc nunc fecerunt vel
quia in deserto ubi non
est copia aque vel quia transiebat per
scitha vel quia intelligebat hoc pertinere
ad ritum veterem sed crisis. despiciebant
apostoli superflua attendentes necessaria Ipse — 4
autem respondens hic superstitionem et errorem
confutat dicit eorum/ primo querendo/ 2o
enunciando c. Nam deus dixit honora
et hoc est/ Ipse autem videns non dicit.
et indignans sui indignationem sed eorum indig-
nitate/ sed per iniuriam quam et arguitur confutans
eos/ Cur et vos transgredimini — t
mandata dei propter traditionem vestram/ obedire
enim oportet magis deo quam hominibus/ actuum v.
tamquam si indignos arguit et dignos
arguit suggillat eos/ Nam deus dixit/ — t
hic annunciando contrarium legis confutat
superstitionem/ primo traditionis impietatem/ 2o superstiti-
onis et inutilitatem c. Et convocatis ad se
turbis. In primo quia impietatem addita
erat situatio confutat traditionem errore
cum primo quantum ad impietatem per auctorem
moysi. 2o quantum ad situationem per auctorem ysa-
ie c. ypocrite. In prima ponit primo auctorem
divine legis/ 2o impietatem traditionum
c. vos autem dicitis. 3o irritationem divine
legis ab eis c. et irritum fecistis. dicit glossa — Lu
legis dixi vobis transgredi divinum mandatum
Nam deus dixit. Honora patrem. honora
sed necessaria et reverentiam exhibendo. Jo — Jo
sed in salutationibus
honorum in scripturis non tantum in salutationibus
et officiis defendendis [illegible] in eloquentia et [illegible] ministerio
collatione sententie corporis et animi ac
et patris gratitudinis in quibus etiam proximum
intelligitur qui licet sed illi nominantur quia
magis obligamur et ipsi deus dixit. Levit — Lu
xx. Qui maledixerit non tantum non vel — Lu
signo quam facto patri vel matri morte mo-
riatur. ponit 3o auctorem et quantum ad obligatione
de honoratione et quantum ad penam dei tempore.

vos aut dicit hic subdit. iudeos inpij
euacuas lege diuinam quia ad duo data sed de
honoratione exhibenda et in honoracione caue-
da. Ideo precepit deus in beatitati et pe-
nurie parentum consulens ut filij eos in necessitatibus
honorarent. hanc legem pharisei ut subuerte-
rent et in pietatis subnomine pueros inducerent
docuerunt filios melius nobis facere si deo
potius suo deuouerent. tunc ipsi parentes egeri
fiebant et oblaciones filiorum sub pretextu religi-
onis cedebant in lucrum sacerdotum et parentes
eciam oblacionibus frustrabat nec ets ipsi consoli
afferebat. dicit glosa ita dixit. deus vos aut
aduersarie scilicet dicitis i. in tradicione vestra
instruitis alios quicumque dixerit hoc legis
duplex. i. duo potest patri uel matri o pa-
ter et mater qui indigens et petis munus ame-
num quodcumque est scilicet ame. i. amen deuocio-
ne oblatum in templo est proderit ad vtilita-
tem. magis quam si dare tibi quia tunc prodesses
soli corpori uel interrogatiue sic quodcumque est
ex me i. ex omnibus rebus i. quod quod dedero est
munus oblatum deo et proderit q. d. non sed po-
cius sacrilegus eris si accipies que deo
voui et si non honorificauit patrem suum
et matrem et per hoc euacuastis mandatum dei
de parentibus honorandis Alio modo legitur ut sit
locucio defectiua sic quicumque dixerit quod
scilicet est proderit et non honorificabit sed vita
eterna dignus est nec turpitudo qui huius
modi est et euacuauit penam de inhonoracione
quod dicit. xxi. Qui subtrahit aliquid
a patre suo uel a matre et dicit hoc non esse pecca-
tum homicida est Ecce irritum fecistis mandatum
dei desustentandis parentibus propter tradicionem
vestram que vere fuit auaricie q. d. ma-
datum prius despicitis propter cupiditatis impletionem. Vestra
tradicio est humana consuetudo consulens cupi-
ditati. ypocrite confutata tradicione eorum
per cupiditatem hic confutat eos propter simulatorem
sanctitatem ypocrite in qua arguuntur in eis
tria scilicet simulacio. quia labijs honorauit.
elongacio cordis. quia cor eorum longe
est frustracio mercedis quia sine causa
colunt me dicit glosa ypocrite qui sunt curatis
tum de exterioris locucione. bene prophetauit de
vobis ysayas. propheta quia bene cogebat mo-
ribus eorum dicens ysaye xxix. propheta alia
littera ma litera est appropinquat populus iste

ore suo et labijs suis glorificat me populus
hic iudaicus labijs me honorat i. superfi-
cialiter legem custodit non substancialiter. verbo non
sed facione non veritate cor aut eorum i. ve-
cordacio quo ad memoriam interius quo
ad intelligenciam delectacio quo ad voluntatem
longe est a me. per obliuionem dans suum
tempus mortuus a corde sine causa aut sp-
eterne mercedis colunt me quia tum simula-
torie et eorum docentes doctrinas hominum
ad credenda et mandata hominum ad agenda
homines contempto diuinis Ad hebreos xiii. doctrinis
varijs et peregrinis nolite abduci Et co-
uocatis confutata tradicione in prima hic
confutat tradicionem superstitionis et in sen-
sibilitatis vbi ostenditur primo phariseorum et scribarum i.
dignitatis quia turbas non eos vocauit. secundo
excitat turbarum attencionem i. audite
tercio profert confutacionem quienam verum i. Non
quod intrat in os dicit glosa Et conuocatis turbis
quas pharisei decipiebat quarum vocem
gerum prefigurabat dixit eis audite
omnes et intelligite primus audite
obediendo et intelligite consistendo. au-
dite docete et intelligite veniente vero
estote mansueti ad audiendum non quod intrat
in os sed aliquos totum tenet de ore
exeuntibus quia ad literam cibus du mitt
in os non coinquinat hominem sicut exit per
vomitum tunc coinquinat sed per. cuius et dicit
primum per tenet ad os corporis et ad os
cordis quia non quod intrat in os sed
cordis coinquinat hominem i. animam sed quod
procedit ex ore i. ex corde hoc coinquinat
Et. primo coinquinata est eorum mens et consci-
encia uel potius dicitur quia non loquitur de coinquinacione
corporali sed tum spirituali et est ratio abinsolu-
tis id quod maius est sed non discernen-
tibus non coinquinat hominem quia omnis
creatura bona est. ut ad Corinthios non sed non lo-
tis manibus manducare exponitur hic vt velit
Rabani quod omnes observancias cerimoniales
eliminat sed dubium quare pharisei hoc audi-
to non insurrexerunt in xv. Videtur cuius
quod tum erat reuerendati quod statim abierunt
est glosa propterea non quod intrat in os i. quicumque
cibus sine discrecione non coinquinat hominem
eo quia quod est quod cito cessabat legalia.

qua tollit. destrucco arborum qua i lege
non erat maior religio plantanda sed intel-
ligi scilicet quod corporales sordes non coinqui-
nant animam et ideo non est curandum de tru
lotis ut non lotis manibus corporalis acci-
piantur cibus. Sicut videmus multos ut in
tunt ecclesias lavantes manus et ob qualitatem
aut munda offerunt animam tamen nullam
facientes sordes manuum sunt rapina homi-
cidium sordes oris maledicto blasfemia..
Tunc accedentes discipuli eius confirmator sequi-
tur reprobatio ubi audit reprobationem indorum
primo ratione obstinacionis 2° ratione excecca-
tionis 1°. Sinite illos ceci sunt. 3° predicit pena
condempnacionis 1°. Cecus autem si ceco ducatum
dans illorum obstinacionem primo ponit discipulorum
interrogatio. 2° responsio ponit ibi Et ille respondens
ait. Dicit ergo Tunc scilicet quando audierunt illorum
religiosorum evacuacionem. accesserunt discipuli. aliter
quippe accedunt discipuli aliter adversarii
aliter angeli. Illi moti simplicitate. alii mo-
ti dolositate. angeli moti reverencia. et sub
iectione. illi ad interrogandum alii ad calump-
niandum. angeli ad ministrandum. Unde ibi ac-
cesserunt discipuli et ministrabant ei. Dixerunt
ei Scis. Scilicet qui scis omnia antequam
fiant quia pharisei quorum magis est religio
in cibis audito hoc verbo quod scilicet evacuat
destruccionem arborum et tradicionem seniorum scan-
dalizati sunt i. indignati vel offensi. Scan-
dalum scandalum greçe offendiculum vel
ruina vel occasio pedum dicitur latine. Unde sin-
illa diffinicio quod scandalum est dictum vel
factum minus rectum prebens occasionem ruine et hoc
proprie dicitur scandalum activum. sicut autem erat
passivum quia neque ex facto neque ex dicto mi-
nus recto sed potius audito verbo quod videtur precipi
equitatis scandalizati sunt. Unde non dicit tu
scandalizasti. Augustinus oculus egri odiosa
est lux ... quod iustum est in fine primi. Tangit
dominus scandalum eorum ut ne scandalizemus eos
qui exigebant nummos cesaris. Unde primo
dixit petro. Vade ad mare et quem primus
piscem etc ut non scandalizemus eos etc hic at
non tangit christus. quia illorum scandalum
ex erat excogitatum. quia nesciebant ipsum
esse dei filium. hoc autem ex malicia. At
ille respondit. hic subditur pena ratio. Unde dicit
illorum obstinacionem damphicet cum dicit At
ille respondens ait omnis plantacio quam non plantavit pater meus celestis eradicabitur. quod dicit
obstinati sunt et eradicandi et ideo non
est dimittenda veritas doctrine propter eorum
scandalum. Omnis plantacio tradicionem huma-
norum quia non plantavit pater meus immo eter-
nalis cupiditas consulit celestis ex parte
terrena non sunt eradicabuntur cum plantato-
ribus suis et hoc confirmatur i. est quod reproba-
tur assidue per sepa... alia dimensionum
punicionum. Sapiencie iiii° Adulterine plantaciones
non dant radices altas. Sed obicitur omnis
plantacio etc ergo plantacio pater pauli era-
dicatur. prima ad Corinthios iii°. Ego plantavi etc.
Christus Deus plantavit. unde patet paulus mi-
nisterio. Item ex hoc arguunt manichei duos
plantatores i. duo principia. deum lucis
alium deum tenebrarum. Christus. plantare
non est creare aliter paulus esset crea-
tor quia dicitur plantator. Sinite illos
hic ostenditur eorum excecacionem et quo ad regi-
men et quo ad regimen alienum. dicit ergo Sinite
illos quia indigni sunt revocacione ob-
stinati in sua credulitate. Sinite ergo illos
in principium dampnacionis ire ceci sunt
in se et duces cecorum in aliorum regi-
mine. Luce v°. Speculatores eius ceci omnes.
Cecus autem hic ostenditur eorum condempnacionem
dicens cecus autem ut prelatus si ceco ut
subdito ducatum prestet ambo in fo-
veam cadunt sicut lucet obligatus predicatoribus
ex regula obligatoria. quia cum pastor per
abrupta viarum graditur necesse est ut
grex in precipicium ducatur. Christus. ridiculosa
res est immo magis periculosa speculator cecus.
doctor insciens. precursor claudus prelatus
negligens. preco mutus. Et sicut quod sicut
claudi debent pure ita fatui presse...
cere. ergo iiii. mala iudeorum obstinacio re-
probacio excecacio et dampnacio et sese co-
sequuntur. nam primo est obstinacio pusillitate vo-
luntatis ad hanc sequitur reprobacio in subtraccio-
ne ... gracie sive gratuitum faciens. ad hanc
excecacio in obumbracione racionis ad hanc
dampnacio in pena eterne ultionis
Iudeis autem petrus clamatio iudaica
ico errore quia ad agendum excecatum
hic eliminatur. ergo tamen ad cogitacionem sed primo
ergo tamen ad eos qui lirtalia spiritualia ...

Sed intelligant / 2° quantum ad eos qui spiritua-
lia litteraliter credebant ut pharisei quod ostenditur
subditur non lotis autem manibus. Iuxta hoc primo
ponit arguicionem erroris / 2° instructionem
veritatis ibi. Que autem procedunt. Circa primum primo
peticio petri / 2° responsio christi ibi. At ille
dixit et hoc quod dicitur Respondens autem petrus
tamquam princeps aliorum sed pro omnibus dixit
edissere nobis parabolam istam / intelligens quod
apte dictum est putabat apostolus parabolam
dictum sed secundum hoc videtur petrus quere put
ydiota et ignarus verborum Domini. Cum in multis
locis sacre scripture legent discrecionem
precipuam ciborum et quidem vid. dum intellige-
rent evacuacionem / dubitarunt utrum de
ore cordis vel corporis loqueretur et ideo r[e]-
quirit edissere parabolam tamquam mistica sit vel
obscura ut intelligeret sed quod dicitur petro
respondisse cum nulla interrogacio precessit
quando ymmo vel sit sua potius interrogacio
quod visio. Cum enim quod esset in affectu quis
videre quod affectum patefecit / comparata verbo ad
opus sit quod dicitur videns. i. visionem quomodo
At ille dixit in increpatione Adhuc et vos
sine intellectu estis / putantes misticam quod
est proprie dictum / sine intellectu in quantum tamquam
simplices non sicut pharisei tamquam rebelles /
sed dicitur quod non essent arguendi quia non dum ve-
nerat tempus evacuandi legalia Iudeos
quod diutina consuetudine cum duo tamen in dictis
quam in factis evacuacionem legis poterunt in-
telligere. Unde subdit non intelligitis quia
omne etc. Ieronimus super matheum. Hic calumpniantur
quidam heretici quod dominus phisice disputa-
tionis ignarus putet omnes cibos in
ventrem ire et in secessum egeri cum sta-
tim infuse esce per artus et venas et
medullas nervosque fundantur / Et unde
licet nomine secessus appelletur / hic omnis
evacuacio per quoscumque corporis meatus
fiat in quacumque digestione sive in
prima que fit in stomacho / sive in secunda
que fit in epate / sive in 3a que fit in
omnibus membris. Sed autem post. ad
duriciam que fit in ore et postea inter
alias necesse est intelligendum quod velit sal-
vitur / quod vel de cibis remanent in
alimentum corporis et ad diuturnitatem / sed est sensus
omne quod in os intrat[+] magna pars

+ i. de omni quod in os intrat

per evacuacionem emittitur / et ille modus loquendi fre-
quens est in scriptura sicut Ie. xv. Omnis mulier
dicunt et mathee iii°. omnis sanguinis
sedia. i. de omnibus multis que autem procedunt
post arguicionem erroris subdit hic instruct-
ionem veritatis ubi docet que coinquinat
hominem primo in generali / 2° in speciali ibi De corde
enim / Circa primum tangit ~~[illegible]~~ mali ra-
mi radicem et fructum. Ramus primo / radix
ire fructus inquinatio. Dicitur ergo que autem
procedunt de ore / ut mala verba de corde
exeunt i. de cordis inmundicia sicut fuit
dicitur fetor de latrina et ea ~~que~~ coinquinat
hominem in quantum cogitacione prima / coinquinat
i. sic et magis inquinat locutione secundum illud
Jacobi iii°. lingua constituitur in membris nostris
que maculat totum corpus / De corde enim exeunt
hic docet in speciali que coinquinant hominem
primo ex parte cordis 2° ex parte operis ibi
homicidia 3° ex parte oris i. falsa testimonia
Dicitur ergo De corde enim exeunt cogitaciones male
sicut pullulatos de semine / Ex hoc arguit
Rabanus primo quod ad principale anime non im-
ponitur in cerebro. Et sed imponitur principaliter in corde.
2° quod dyabolus non est in missiones malarum cogitacionum
sed incentor unde dicitur cog. sunt ex hac sunt
illi qui cogitaciones immitti dyabolo putant
et non ex propria nasci voluntate. Dyabolus enim in-
centor est non auctor / quia nec interiora nisi
per gestus et verba novit / Sed obicitur Job xx ubi
dicitur quod cum immisisset dyabolus in cor Iude.
Dicitur per immissiones per angelos ma-
los. Verbum immissio accipitur pro suggestione
aliter enim non potest illabi anime. Verbum spiritus
et motus sed nomine ista fluunt a cerebro
per meatus. Verbum principale dicitur duplex vel
per origine, 2° spiritus et motus sunt in corde
quod in medio positum est vel per mediorum
sit in cerebro. Ubi fit fornicaciones homicidia
hic subdit peccata in opere secundum corruptionem
dictum. Contingit enim peccare secundum quadruplicem
concupiscenciam secundum concupiscenciam ire quod ad ultimum
actum sic homicidia per concupiscenciam carnis
quantum ad coniugatos sic adulteria / quantum
ad solutos et sic fornicaciones per concupiscenciam
oculorum sic furta vel sic contingit peccare
in proximum / vel quantum ad lesionem ipsius primo sic
homicidia per quod intelligitur omne nocumentum
quod dicitur in persona proximi infertur. Exodi

xv°. Vos occides est ut quantum ad lesionem proximi pertinet, aut vinculo uxoris sic adulteria aut quocumque alio sic fornicationes vel quantum ad lesionem temporalis substantie sic furta falsa testimonia. [illegible] xv°. Testis falsus non erit impunitus et blasphemie [illegible] levitici xxiiij°. Educ blasphemum foras [illegible]. Sunt que coinquinant hominem Baruch iij. Coinquinatus es cum mortuis. [illegible] panes dicit quibus vescebantur pharisei contra septem panes [illegible] quibus vesci sunt [illegible] eorum. Non lotis manibus manducare non coinquinat hominem q. d. ex quo nullus cibus coinquinat hominem spiritualiter [illegible] non lotis manibus manducare. 2° [illegible] quod spiritualia non debent intelligi litteraliter [illegible] papa instrumenta lotio[illegible] de lotione spirituali magis quam corporali intelligendum est [illegible]. In hoc evangelio ponit duo quedam ad [illegible] et ad [illegible] [illegible] discipulorum primo incipit in principio capituli l. Accesserunt ad Ihesum | 2° l. Accedentes discipuli | 3a l. Respondens petrus | [illegible] Increpat autem doctrinas phariseorum primo de impietate l. Quare et vos transgredimini | 2° de presumptione l. Ypocrite 3° de superstitione l. Et convocatis turbis [illegible] tyranni qui mala statuta faciunt || In 2° [illegible] qui [illegible] non sunt. In 3° heretici qui [illegible] homines a cibis quos deus creavit et non abstinent a [illegible] quibus se et alios corrumpunt. [illegible] ponit [illegible] sed reprobationem ibi Omnis plantatio etc. [illegible] l. Sinite illos etc. [illegible] l. Cecus autem si ceco [illegible] sic agitur [illegible] [illegible] sive [illegible] in pena precedit [illegible] triplicem [illegible] gulosi l. Omne quod in os intrat etc. [illegible] etc. aliam [illegible] l. que de ore procedunt [illegible] Qui custodit os suum custodit animam suam. 3a in custodiam cordis l. De corde enim exeunt [illegible] custodia custodi cor tuum etc. Sequitur.

Egressus inde ihesus

Eliminato errore Iudaico [illegible] agendorum hic subditur [illegible] vocationis gentium [illegible] ad fidem l. Et ecce mulier. Circa [illegible] tangit primo recessum a iudeis. 2° accessum ad gentes l. In partes tyri [illegible] egressus inde Ihesus | scilicet de terra genezar relinquens obstinatos Iudeos secessit in partes tyri et sydonis in que sunt civitates gentilium de quibus supra xi°. Si in tyro et sydone facte fuissent virtutes | que cum omni aviditate susceperunt predicationem apostolorum [illegible] xvj°. Sed obicitur quia videtur facere contra doctrinam suam supra x°. dixit eis in viam gentium ne abieritis [illegible] dominus est filius hominis etiam sabbati. Ipse enim non est subditus legi ex obligatione | vel [illegible] | ne abieritis scilicet ad predicandum. [illegible] non recepit si venirent | [illegible] non [illegible] mulierem [illegible] si veniret recepit cananeam [illegible] in adventu magorum qui [illegible] sunt recepti qui primicie gentium [illegible] ante Ihesum [illegible] secreto sue maiestatis recessit per assumptionem humanitatis in partes tyri per susceptionem pene [illegible]. Tyrus enim [illegible] angustia | [illegible] sunt due partes culpa et pena | penam suscepit [illegible]. 2a per [illegible] et sydonis per procurationem humane salutis | Sydon enim interpretatur venatio que duplex est temporalium et spiritualium | primam docuit fugere | 2am exercere l. Et ecce mulier hic [illegible] fides gentium [illegible] predicatorum [illegible] primo sub typo mulieris cananee [illegible] primo [illegible] fidei gentium. 2° [illegible] fidei [illegible] ante [illegible] sicut [illegible] ante fides huius mulieris primo [illegible]. 2° [illegible] 3° [illegible] qui non [illegible] ei [illegible] que fuit egredi et clamare [illegible] miserere mei domine fili david | [illegible] que fuit [illegible] et ecce [illegible] Ihesus egressus est in [illegible] et mulier egressa in occursum [illegible] egressus [illegible] qua ecce sic [illegible] fides gentium ysa. lv°. Ecce accola veniet qui non erat mecum etc. mulier in qua fragilitas [illegible] cananea in qua gentili[illegible] | cananei enim licet amisissent regnum sede [illegible]

quia
~~q~~ erat tra Iudeor tam retinebat uel
in terra . qi ~~quinos~~ spalia peteremus
a finibus illis egressa non solum a civi-
tatum dimissionem sed a finibus pelegam zoc-
tiarum civitatem / clamat d. eu clamorem
inducit tria / nitas / amor et dolor . cla-
bat q . quia indigebat dicens miserere
mei . clamat quia amabat dne fili dd
clamat quia dolebat . filia mea male
a demonio vexatur / ymmo clamor in ad
iutorium / et in desiderium sed tamen in clamitu
d. ei . miserere mei dne fili quedat
fides mulieris cum . et hoc p eius co
fessionem / quia dicit primo crudelis misere mei
2o fidelis i . dne fili dauid . 3o accu
satricem i . filia mea / d. g . misere mei
quia misera sum in hoc quod d. mei patet
affectus vehementia / quia malum alie-
sed filie sue reputat sic debet facere
quilibet prelatus . dne fili dauid . dne
pp potentiam diuinam fili dauid propter
humanitatem / sed filius dne fili dauid pp pote
tiam in duabus naturis vnita q . d . ex
duabus naturis habes potentiam qua potes
pp potes es dne et . ex alia volu
ntate pp es memento dne dauid et
omnis mansuetudinis / quia ideo deus fit
et filius dauid / ut nos saluet . Infra
ps . Osanna filio dauid et misere
mei quia non allego meritum sed ob institu
m quod pannis mesurante mulieris . .
ysa . bonus . Ne pecca Iudicium . pp non
intres in Iudicium et Ne obliviscaris
destrum quia non sumus sufficientes ex
nobis 2a . Cor . iii . Et posco beneficium
et ideo misere mei et dicis negotium / filia
mea . ubi exponit genus morbi / quia
a demonio / qualitatem morbi quia vexatur
quantitatem morbi quia male / subiectum
morbi quia filia . d. g . filia mea
q . d . non ancilla non extranea sed filia quod
e in genere male vexatur non doloret
natum non volui . assumpto sed a demonio
illato quod est ei periculosius . Vel ex
demonio vexat filia nostra i . anima nostra
dimidia . hic vexat uasculis / quia luxu
ria hic vexat cupiditas / quia dilu
di hic vexat vanitas / male vexat qui
vexatio non sentitur / peius qui morbus de
speratur / peius qui medicus contempnitur /
Qui non respondit / hic subditur probatio fidei
mulieris contra eam primo contra ad constantiam
quia licet primo non videret ipsa tamen persistit // 2o
contra ad loquacitatem quia primo licet se ex
cusaret ipsa tamen non desistit . i . ipse at
videns / 3o contra ad humilitatem quia licet
propius eam obiurgat ipsa tamen humiliter re-
spondit i . Qui videns ait non est bonum sumere
panem / Iusticia autem duo primo pro taciturnitate
2o mulieris instantiam in petitione i . Et acce
dentes . Et hic est Qui non respondit ei verbum
et hoc ut eius constantiam probaret et probata
multis et doceret suam fidem quia divi-
nitatem gentium ne abieceret sed tunc est quod
quia statuit non debuit videre non prela
vusto / ista erat gentilis / gentilis gentes sed
ostensa fide / tamen in firma in vo . cum non posset
in ea cognosci nisi gentilitas . circumstantiis
non debuit ei videre / quando autem per instantiam
ostendit se ostensam fide potuit et debuit ei
loqui Et accedentes ~~hic~~ hic ostendit mulieris
instantiam in petitione qui testatur apud dom
d. et accedentes discipuli / inistum igitur mira
moti multis importunitatibus . rogabant
eum dicentes dimitte eam / qui tenens non
exaudio . quia angustia tenet premendo
quia clamat in quo vehementia post nos
in quo instantiam et cetera . Vnde quod istud
erat in crine q . ast dimittere . Cum intrasset
domum venit mulier cuius filia habebat spiritum
immundum et procidit ad pedes eius . Dico
sed duo primo venit mulier ~~inde~~ ad
eum in domo qui noluit eam exaudire
ne esset q . illud quod dicebat super dominum Iu
deorum gentium ne abieceret sed cum quod egressus
est de domo secuta est eum mulier clamans
et hoc est quod hic d. quia clamat post nos
Ipse autem videns hic primo mulieris constantiam
primo eius loquacitatem . ubi primo primo excu
satio situationis ne eam exaudiat 2o in
stantia mulieris ut eum flectat i . at
illa venit / d. g . Ipse autem videns
discipulis suis ait non sum missus nisi
ad oues domus Israel i . nisi ad iudeos
qui perierunt per infidelitatem pp errorem

sicut ovis que periit etc. In hoc vitat scandalum iudeorum quod tamen est in se. Et reddit eos inexcusabiles. Joh. xv. Si non venisse et locutus eis non fuissem peccatum non haberent. Oportet quia de cananea audivit de omnibus israel aut non. Si erant quare ad eam missus erat. Si non erant quomodo postea eam liberavit. Dicendum non fuit missus nisi ad iudeos principaliter vel solum sed ex gratia et per apostolos hec quia mulier erat de domo israel fide et si non genere cuius fides patuit eo ipso quod ut domus israel est ecclesia congregata scilicet videntium per fidem deum in qua sunt oves omnes id est predestinati. Ecclesiastici. Replevi. Jer. xxv. Omnibus que aut quedam perierunt scilicet putem in specie eo quorum liberationem missus est dei filius. Ex hoc ad locum summum venit per rationem causam quia non fuit ille sponsus qui de celo descenderunt domus israel et domus videntium scilicet celum empireum ex quo oves perierunt ceciderunt et perierunt ad quas reducendas missus est dei filius sed propter obiectio illorum excludit. Per hoc quod distinguitur domus israel ceteris nationibus. Illi autem sponsi qui ceciderunt in perpetuum dampnabuntur. Jer. xv. Cui paratus est dyabolo et angelis eius. At illa venit hic subditur instancia mulieris in tribus. Primo in signo appropinquationis quia venit. 2o in signo adorationis quia adoravit. 3o in verbo orationis quia dixit domine adiuva me. Dicit igitur at illa venit id est magis ipse secuta eum quia prius a longe clamabat et adoravit eum. Cum proximo domino deum tuum adorabis. Dicens domine adiuva me quia potenciam quia tu es dominus miserere propter hoc quia tu es david filius. Per duo hec audivi quia potestas etc. Suppono quia potestas dei domine exposuit efficaciam auxilii. Adiuva exposuit impotenciam sui. Me scilicet miserere filie a demonio vexate. Qui videt aut gravata constringitur et loquitur mulier hic comedens eius longanimitas humilitas videntur. Primo [illegible] salvatoris. 2o humilitas mulieris videntur id est at illa dixit 3o spes ex hoc quod credat mulieris fidei.

id est. Qui videt scilicet ihesus eum dixit qui videns aut non est bonum quia credit infirmis et non sumere panem id est verbum dei de quo ecclesiastici xv. Cibavit illum pane vite et intellectus. Filiorum id est iudeorum de quibus ysa. primo. Enutrivi et exaltavi filios ipsi vero spreverunt me et mittere canibus id est gentilibus qui autem gentes omnes dicebantur canes vel in immundicie vel idolatrie vel servitute in scelus. Apocalypsis. vii. foris canes et venefici etc. At illa dixit. Ecce humilitas mulieris que tanto plus magnificatur quanto magis fuit abiurgata quia et contra fuit pater eorum quia non filia non pane digna sed porcatella. Ita est et omnia concessit mulier. Etiam sequitur: domine q. d. verum dicis sed ego tamen catella. Gentiles in mundi et mihi edunt de micis id est de reliquiis que cadunt de mensa dominorum suorum id est iudeorum. Quia mensa scripture et vera mirabilia primo posita sunt. q. d. Domine licet aliquando micam tue largitatis. Etiam et si non veris fuerunt nobis sicut iudeis mirabilia miracula pariter veniunt sit sana filia mea. Vel sic legitur. Etiam domine verum est quod dicis nec peto partem panis integri sed micam. Nec hoc debes negare mihi indigenti. Sum enim catella. Ecclesiastici. etc. Crisostomus. vide eius pacientiam et humilitatem. Deus eum vocat filios iudeos et illa dixit nec doluit in vitiorum laudibus nec in suo gravio est molesta immo amplius se amplius se humiliavit. Nam deus gentiles vocat canes et ista catellos. Ille panem hec micas ponit. Ecce explicite humilitas mulieris petitionis. In primo petit liberari miserere mei domine fili david. In 2o petit adiuvari dicens domine miserere adiuva me. In 3o petit sanari dicens. Etiam catelli edunt etc. In prima confiteri se miseram. Ideo ait miserere mei. In 2a infirmam ideo ait adiuva me. In 3a mendicam ideo ait nam catelli q. d. et si a mensa non tamen a micis excludas me. Hic enim est ordo. Primo enim homo fuit miser per peccatum. 2o impotens ad resurgendum et ideo mendicus ad vele

nadunpus s. petit; sc. ad do efficacia gre.
in p. petit graciam remissionis et hoc per-
tinet ad graciam iustificantem in 2a graciam
operacionis et hoc quo ad graciam operantem
in 3a graciam consolacionis et hoc quo ad
graciam consummantem. Tunc videns ihesus
ait illi ecce laus mulieris brevis in
verbis sed magna in sententiis s. considerata lau-
datore quia salvatore vero enim qui
se ipsum commendat ille probatus est sed quem
deus commendat. Et laudata est mulier
humilem s. laude quia fide magna
dicitur o mulier fragilis natura non merito
magna est fides tua magna confessione
veritate probata. Tres mulieres laudatas
legimus in ewangelio emorroissam super ...
Cananeam hic magdalenam luce ...
fides ... parit ... ex fideli
cogitacione dicebat ... fides
... in fideli ... et ... fides
3a in fideli opere. Fiat tibi sicut vis
... fidei mulieris ... hic eius
... in operatu ... filie. ubi
tangit ... 2o effectum ibi
Et sanata est. dicitur. Fiat tibi sicut vis
... valuit instancia
... quia quod apostoli non obtinu-
erunt ipsa perfecit ... magis
... rogari ... quam
ab aliis ... maiorem ...
hoc est ... quod fides ... suis ...
suffragatur. Et sanata est filia eius ex
illa hora. ... hic ... sanat
... sanandi.
... quare ... sunt
mulieri tantam duriciam ...
... hoc fecit ... nobis
... sic ...
dare ... in
iudeis maligna ... an-
... et ... duricia aliter ad ...
... quod ...
... mulier fuit
... quam petri quod super
fides ... mulieris quam petri quod super
... modice fidei quare dubitasti
... o mulier
magna est fides tua. ...

thut petrus fidem qui super aquas
ambulat. ... fuit ...
hic ... fides mulieris ...
... iudeorum ... filiorum ...
et panem et mensam amiserunt ...

Et cum transisset in

... positum est ... ad
ad legem ... predicacio ... sub-
... religiosorum ... ubi ta-
... fides
religiosorum ... Et accesserunt ad eum ...
... ad duo ...
... 2o ...
... Et ascendens dicitur Et cum tran-
sisset inde ... venit secus
mare galilee quod erat regio iudeorum
... et zacharie ... ad ...
... et ascendens in montem
... ut auditores ad superna eriget
sedebat ... quia non ...
in celestibus. Et accesserunt hic ...
predicacionis fides religiosorum ...
in ... ad absalon ...
2o ... ihesus ...
... 2o in ...
... abiunt
... 2o ... ad intellige-
... ad ... miraculum ...
tria ... fide ... efficacia
Et curavit eos. 3a admiracio ... Ita
ut turbe mirarentur. ... fide
... in accessu 2a in actu ... Et proicit
... Et accesserunt ad eum turbe multe
... audiret miracula
... gaudent ...
ad eum habentes secum mutos hic
... infirmorum ... 2 ...
... ad ... et
defectus ... sicut mutos
... sicut claudos ... in ...
... sic cecos ... in corpore sic de-
biles ... habentes secum
mutos ... mutos ...
bonum ... ezechiel ...
... quia do-

nius ex asspans ·e· clandos / ex defectu
boni opis ·3· Reg. xviij. vsq; clan-
dicatis in duas ptes. cecos / ex defectu
re cognicionis ysa. lix. palpamus sicut
ceci parietem debiles / ex defectu bone vo-
luptatis ps. delicto me vnus mea.
Rom. q̄ s̄ inigres p· e debilitas
in valuntate de in ·s· cecitas in racione
·z· clandos in opacione ·2· explicitus imitatas
in diuina laude / ẽ h. ordia. p̄ mag-
tudinem noui. ·2· alios multos / qui hic
no nominantur. ·2· piecerit eos ad pedes
eius in quo ons. fides t baptismo in actu
exteriori alit quippe no piecissent
nisi ad eum credissent felices pe-
des ihu vbi peccat purgatur. luc. vij
stans retro secus pedes ihu / vbi
morbi curantur. hic ·z· piecerunt eos
vbi via sca distinguitur. luce p· q
sedens secus pedes dni audiebat
verbum eius. de vit. ·p· penult. ·c· appli-
quiat pedibus tuis gra. veniunt.
infra vl. accessit te ·2· pe ·2· curat
eos Ecce effectus dnice pietatis ysa.
xxxv° deus ipse veniet ·2· saluabit
nos tunc apientur oculi cecorum ·2· aures
surdorum patebunt. tunc saliet sicut
ceruus claudus / ·2· apta erit lingua
mutorum / s; quare istos stati curauit
multos aut tamen diu expectare fecit
ad. adiuuet qui multi erant in fide
constans dispulit curacionem infidei suspi-
ba. / ipsi aut modice fidei erant / zio
stati curauit ne scandalizentur. Ente g
contingit in tempe / in hoc etiam confunditur
obstinacio. phil ·z· vt ds infirmos corporis
·z· stati multos sanat multi aut ·2· turbe
de ·2· peccatorum resspiciens no infirmita fuit /
ita ut turbe (mirarentur) ecce admiratio dnice
pietatis / vbi ont admiracionem ipam admi-
riacionis. cum videntes mutos. admi-
racionem deuocionem / i. ·2· magnificabant. d. g
sic curauit eos ita ut turbe mirarentur
videntes mutos loqui ·z· et cu sup
posuit infirmorum gra. hic tui
tria repetit vbi hec bona qua in

pnti cognitina cura contina p fide in
tificatur opatam p spe / caritatis lingue
solui perueni debilitas aut pote-
nalis no ex toto offert. ·2io· in cura
no repe. ·2· magnificabant dnm ysl. i. dei
videntem p fidem. magnificabant lauda-
do. ps magnificate dnm et admira-
do luce p· ~~Magnificat aia mea dnm~~
accepit aut omnis timor ·2· magnificabat
et extollendo luce p· magnificat aia
mea dnm. sequitur Jhus aute

Jhus autẽ cõuocãtis d

termata peniu. infinit. p· p· cua
corporis hic agitur de refectione turbe p q
sig. intelligens doctrine eius que p
vij. sig. pp sua p fide spualem refectionem
cui quod mira. i ta tagit p· affectum
dnice pietatis p° mo p cõpassionem miserie re-
uelat in indigentia ·i· ·z· dimittere eas d.
g° Jhus aut quotis disti. dixit. glo
discipulos suos / misericordi exo ·i· accipiat
ut ex colloquio signi magnificet ·i· coligat
ut instruat nos q̄ consule in bonam
debemus quidem aliquid magnum / facere pro-
ximis. hic ut doceant maiores medi-
consilium hic cu minoribus / misereor turbe
competit quippe miseri ·2· ex assumpta
humanitate vbi glo. compatitur ut ho
pascit ut deus. et eodem ne ptate
qua sini et e miseri semper ·2· pe
ex iam triduo ecce ro sequuntur mise-
racionis dupl. loquitur. ·2· natus / loquitur
omnia cu d. qua iam triduo perseuerant
mecum ad leuam me sequendo va mea
audiendo miracula videndo dein subd-
ucerem cu d. nec hnt quod manducent
·2· tu no solicitamur. ·2io· eis conferre pui-
dere / s; quia diuisi quare expmit
dns istud tamen. et vnde ne dicat
discipuli q cibaria attulerunt ro aut
quia iam triduo et q. d. si q̄ attu-
lerunt totu consumptu est nec vltra
hnt quid manducent. sed hic quare
no petebat turbe a dno cu sup
vidissent miraculum v. panum eum.

2° effectum dnice pietatis e dicitur ei disci 3° compassionis dimissa turba / ·2· ex tangit de eos committes p yc

ob mediocritatem turbe veniant sed[?] pacis
petere non audebat. Iste super. viij. apli
sollicitati erant pro turbis unde dicitur Dimitte
eos ut eant in castella et emant. Hic
dominus velud se offert unde dicitur. in isto habetur
potest esse exploratorum dicta quia super ipse castella
erant hic longe non hic in illa
spes erant providens. Alia vero potest esse
Cuius quia forte revolebat de mira
cumque pani et depositione dominus et ideo tacebat
considerantes quod ille hic facere vellet Et di
mitte eos hic subdit revelationem indi
gentie. Ubi implicat duo primo revelantes
paupertatem 2o. revelandi modum i. Ne de
ficiat dicitur ibi Et dimitte eos ieiunos
nolo in quo ostenditur voluptatis potestas ex
equi quod vult / Ita quod ipso non potest exe
qui quod desiderat / consuevit dicere
vellem nolo vel volo est unum volup
exequi potentiam / ita volo ne deficiant
in via panis enim confortat cor hominis /
quarta vero audituri quidam enim ex eis de
longe venerunt / ecce inopes venies dicitur
preterea ad nos primo et paue loquitur ex
presumit 2a. indigentie natus et nec
habet quod manducet luce xvo. quanti
mercenarij etc. 3a. potestatis debilitas
quia ne deficiat potest deficere vitimia
2a. vie prolixitas sicut qui magis una
de terra ad celum luce xvo. abyt in
regionem longinquam. dicunt ei discipuli
sui assertum dicitur preterea ostenditur hic assertum
dicitur preterea ita quod exprimitur primo ma
gna potentia comitante distributam et
pauca panum 2o. probando obedientie
turbarum i. et precepit turbe 3o. ostenditur
potentia in effectu i. Et accipiens septem
panes / In prima ad minutes dis
cipuli allegat tria penuriam loci quod
in deserto necessarium ubi cibi quod panes
tantos inveniret ipsa quia terra tanta
et hoc est quod dicitur et dicunt ei discipuli vel
non advertentes de miraculo precedenti
quinque panum vel dubitantes vellet
eos pascere per miraculum vel nolens modum
Unde quis in deserto nobis panes tantos
sic ut saturemus terra tantam
Et ait illis Ihesus hic subditur expressio panum
panum et piscium comparacione discipulorum
cum dicitur et ait illis Ihesus / non ignorans
sed videns doctus quot panes habetis
At illi dixerunt septem sic enim ostenditur
paucitas panum ut manifestius appare
at miraculum et paucos pisciculos non
multos nec magnos non carnes non
[illegible] in quo et sobrietas discipulorum
defectus sollicitudinis corporalis / nec non
ociosus primo quod dicunt in deserto quia
non sinagoge sed quientibus et inde
descendentibus celestis alimonia impetratur
Et precepit turbe ut discumberent super
terram non super fenum ut supra quia ad
lianum non erat tempus ut fenum esset in
campis Et accipiens vii. hic ostenditur
[illegible] divina potentia in effectu primo
quantum ad multiplicationem panum / 2o quantum ad dist
bucionem multiplicatorum i. Et dedit distri
3o. quantum ad habundantiam distributorum et co
mederunt omnes 4o. quantum ad superhabunda
ntia reliquiarum i. Et quod superfuit
7o. ad maiorem habundantiam admiracionem
subditur manducantium numerus i. Erant autem
quatuor milia etc. dicitur ibi et accipiens
septem panes et pisces / ut multipli
caret. contactu manuum benedicens gratias
agens ut habundaret ad refectionem terrarum
fregit ut superhabundaret / septem frag
mentorum in quo dedit nobis exemplum
gratiarum actionis / audes nos disserere
abscissis ut cognoscatis a quo et quod
datur nobis / gratias pro nobis refectionem
a quo sunt dati operatione et de dono
pro Iacobi 1o. / ecce ordo debitus
ipsa ad sceptrum quia panes accepit
glorificat quod dicitur et ad deum
quia gratias egit se ad proximum / quia
fregit spiritualiter septenis aperuit. et dedit
discipulis hic subditur panum distribucio
primo discipulis 2o. per discipulos turbis
i. Et discipuli dicitur ibi Et dedit disci
pulis suis. sed ut distribuerent discipuli
tamquam ministri et discipuli dederunt ipsi / in quo
significatur quod dominus per apostolos volebat
cibaria vite distribuendi / et hoc sicut

in distributione panis ut habetur supra
xiiii. in solutione mortis. Ioh. xi. Sol-
vite eum et sinite abire. in aductione
desideriorum. Isaie xxxvi. Solvite
et adducite michi corpus mystice cum
conficit ad ducendo ad fidem et solutio ad
incredulitatem et distributio ad refectionem
Ieremie Ecce dedi verba mea in ore tuo.
Et dederunt. glosa non absconderunt quia
proverbiis xi. Qui abscondit frumenta male-
dicitur. Super verbo gratis accepistis
gratis date. Et comederunt omnes non exceptis
aliqui et saturati sunt non ingurgi-
tati remanentes famelici in quo
nota panem et piscem sufficiendum. Et
edunt panem. Et quod superfuit frag-
mentis ecce superhabundantiam. tulerunt duo-
decim cophinos plenos ecce quod elemosina
et caritas mutua quia res dispensan-
te crescit et superhabundat conservate
vero putrescunt et inopia fiunt.
Augustinus de doctrina christiana. Omnis res
que dando non deficit dum habetur et non
datur nondum habetur quomodo habenda est.
Ioh. mittere panem tuum super transeuntes
aquas quia post multa tempora invenies illum.
Da partes vii. Et. Erant autem qui man-
ducaverunt iiii. milia hominum. Iste numerus
semper positus in laudem quadragintaius cum la-
pis firmus est. Christus parvulos et mulieres
Augustinus infirmus est sexus mulierum et fra-
gilis aetas parvulorum et non in numero
fortium in quadragenario dictum non ponuntur
in numero et ecclesia non inde excluduntur
ab his qui vadunt ad bella preter
mulieres et parvuli. Et dimissa turba
post dicitur ascendit ascendit et barcam venit
in tumultu refectione eorum habet exemplum
spiritualis in turbarum dimissione vel lar-
ge exempli imitationis mysticis plurimum
quod debet regredi ab actione ad contemplationem
Luc x. xxxiiii. Iustum est ut alii provideat
dominus et me. Dicitur glosa. Et dimissa turba
quam miraculose paverat ascendit in na-
viculam. Crisostomus. Tyrannidis et ambitionis
suspicionem fugiens recessit post mira-
culi operationem et neque pedibus abiit sed navigio
ut non sequeretur eum turba. Et venit in fines
Magedan quod aliter legitur Dalmanutha
quia ad locos duo nomina habebat et regio
Gerasa. Circa illud miraculum
quaeritur multa propter diversitatem ad precedens
quarta quantum ad numerum panum quia ibi quinque
hic vii. panes dicuntur. Secundo quantum ad numerum et
quantitatem piscium quia ibi duo hic infinite
ibi pisces hic pisciculos. Tertio quantum ad lo-
cum refectionis quia ibi super fenum hic super
terram. Quarto quantum ad quantitatem fragmento-
rum quia ibi duodecim cophinos hic septem
sportas. quod videtur repugnare primo
miraculo ubi plures fuerunt panes et
pauciores comedentes. Quinto quantum ad numerum
quinque milia hic quat-
tuor. Circa hoc quaeritur qui in tribus quare utrumque refectio
in monte utrumque in deserto et hoc quantum
ad locum. Item in multiplicatione et distributione
et hoc quantum ad modum. Item in utroque parvuli et
mulieres non numerantur et hoc quantum ad numerum
ad hec omnia generalis responsio secundum
Crisostomus. Si omnino undique concordaret unum
crederetur. oblivione eius dixisse cogitaretur.
et expediens fuit nichil tamen vacat a
mysterio. Ad primum igitur dicendum quod per v. panes
significatur doctrina veteris testamenti quod quinque
libros Moysi. Per vii. panes doctrina
novi testamenti in quo septiformis gratia spiritus sancti
revelatur et datur. Item propter septem sacra-
menta item propter vii. beatitudines quia octava
redit ad caput et consumationem facit
preterea illi ordinate non pisces quia
delicatior et sapidior et manifestior est
doctrina novi testamenti quam veteris. Ad
secundum dicendum quod per duos pisces intelliguntur
rex et sacerdos qui ungebantur. per
pisciculos doctrina evangelistarum et apostolorum qui
nos suo exemplo reficiunt qui dicuntur pis-
ciculi propter humilitatem sed pauci propter perfectionem
quia secularium infinitus est numerus. Ad iii.
dicendum quod ibi non super fenum sed super terram
sedere iubentur quia in novo testamento
divitias calcare et delicias precipitur.

ad aliud dicit qz ihc e ma. redudaq
qua quatuor milia ciborum cu v. fuit z
ideo amplius pabli receperit Crisost
respondet q forte sponte comphinis
fut mai q z ideo liq no mo ty capa
citate poterant ee equales vel si Crist
hoc no fecit ne eslitas signi eos in
oblinionem mitteret id mic comphinos q
les discipulos facit mic de panibz ad
aliud dicit q quatuor milia pp qua
tuor virtutes cardinales vel pp mo elui
v no v. ast mp iiij pana mp iiij
quis sunt. cavitas tedum in v. multi
plex quidz pmcu. conteplacia platorum
pdicatorum puitenciam gricio confessio satis
facio p. ppharcha. vjs Judas z fres eius
transierunt jordanem z abierunt bi. ci
pis. Cum inquietute mea ego annunciabo
cor opancu cogit sta locuta dra dco
bona iiij. xlo. ad hic tres dies sunt
z pijas recorda nusty tri. Jone in
conteplat meditacoi lacrimis z oro
nis Thobie v. In gressus cubicu
p tres dies z continuus esto ab ea
z nichil aliud nisi oronibz vacabis
cu ea platorum discretio in eletu zelo
in affectu Josi in effectu luce xiiij. u
Ecce demonia eicio z sanitates pfi
cio hodie z cras z 3a die consumo pro
bonitate zeli qi stitim distat predical
paupertas castitas obedia dat ip. de
pauto dr q erat clz diebus no videt
neq manducat neq bibit. Aliud

Et accesserunt ad eum phisei et sa

ducei temptantes z rogantes eu. Elia
tus est error Judaicus qui ad expanda
hic eliat qui ad credenda z hoc d
sibi eliat p error qui ad se p vse ac
ceda 2o qui ad alios p vse docendo ibi
Et cu venisset disci Circa errore
qui ad credenda vise in tardua Sa
duceorum z phiseorum tep. z. temptac
confutacio i. At ille videns ait cra
tepta consumit tria corp oc. qz

accesserunt in terdum quia temptaverunt pe
ticionem qua rogaverunt dr. go Et acces
serunt ad eu no tamqz amici et
familiares sicut discipuli no tamqz
devoti z simplices ut ~~[illegible]~~
sicut ppli. no tamqz egeni z paupes
ut bufiz peterent sicut infirmi sed tamqz
invidi z insidiatores ut ipsum temptarent
in seq. phisei z saducei tempt. Iste
principales secte heretes erant apud
Judeos sed phisei tamqz ab aliis divisi
qu Justificati dict. xxiiij. Saducei q
no dicut vivum mortuorum et nondu
q primo venerunt phisei pse sed consutati
adiungunt sibi scribas in lege doctissios
sed eis sibi confutatis coniciunt se cu sa
duceis cu ty abiy vite consort discor
darent ut sic convenirent in unum ad
usum unum z adversu xpm Et rogaverunt
eu Ecce postul. ouosa ut signum de
celo ostendet eis ut fulgura z pluvias
z hmoi ul ut plueret eis manna sicut Exo
di xvj ul q faceret stare sole sicut Jo
sue x. ul retrocedere sicut ysa. xxx
viij. ul q igne daret ~~daret sicut~~
sicut elias iiiio reg j. ul q daret eis
panes de celo sicut dedat turbis
in deserto ut gule corp satisfaceret. Vig
de celo querunt qui de astris z signis
celi iudicant ysa. xlo. vij. stent z sal
vent te augures celi Item ambiciosi
sicut isti ysa. xiiij. Ascendam ad celu
Item presumptuosi qui celestia secreta
rimantur. Job xj. Excelsior celo est
z qui facies Sz omnibz dat. sig in abiy
sed luce v. videba sathanam qi fulgur
de celo cadentem At ille respondens
ait hic subditur temptacionum confutacio
eos sq increpando z obiurgando rep
bando primo tamqz increpaco pp ne
gligenciam in quisitionis utilium i. gna
malo 3o reprobaco ppt absentiam infide
litatis ipsorum v. Et relictis illis abiit
primo cm. primo fraudulenter ostendit de
suo adventu ut ex sibi 2o cogni
cionem sibi q eu debent cognoscere
i. faciem go celi ad p. go panes duo

signa pronosticatiua futurorum per serenitatis
et tempestatis dicit. At ille videns aut
scilicet fit in crepusculo eos facto vespere quando
sol declinatur in occasum et videmus ni-
bes (nubes) rubescunt, aduc per vapores in extre-
mum elevatos dicitis serenum erit; rubi-
cundum est enim celum, pronosticando deno-
te futuri et die sequenti et hoc racio est quia
rubor serotinus splendore ante politi
protendit, quia aut est tenuis et bene aspi-
le abstractus vapor et aut trahit
eum ad fines emisperii et per quid minus
emisperium purgatur a vaporibus et sere-
natur. Quando aut ruborem tunc protendit
significat vaporem esse spissum et non aspi-
le abstractum et tunc non protenditur serenum sed
pluvias, quia ille color resultat
ex hoc quod radii solis eum in fine pe-
nitrant et non desuper attrahit et ideo non at-
trahitur in fine sed relinquitur. Et mane
hodie rubente celo dicitis hodie tempestas quia
erit rutilat enim triste celum quasi aereum
celum dicitur triste scilicet tunc et continue propter
frigus et comprimens et aerem dum resolvens
et emoliens corpora et illud signum debet
accipi cum rubore turpi quasi solum
in fine in mittit radios emergens de
emisperio inferiori quia tunc fit aquarum
aqua in procedente tere. Si aut sit in
corpore solis rubor qui flame et in con-
cavitati aeris videntur quasi fumus seu pulvis
respersus et hoc totum rubicundum sit
lucentis ruboris signum longa serenitatis
quia sunt vapores esse in tenebris et per in
terram expectatos. est. Sed vero ex signis
celi in quibus non estis edocti satis
indicare tempora pronosticando de serenitate
ut pluvia, multa magis exemplum legis
et prophetarum in qua estis edocti debetis
cognoscere me esse xpistum ab eis predictum
cum scilicet arguitur eos. faciem igitur celi
id est dispositionem aeris diiudicare nostis
pronosticando de futuris per signa que tamen
sunt fallibilia. Signa aut temporum scilicet
adventus mei a prophetis predicta autem in
effectu exhibita, primum enim et secundum adventus

xpisti quia duo tempora non potestis scire
facultate vobis tradita et in vidua ubi
sufficiente. ysidorus. Milvius in celo cognovit
tempus suum. Turtur et hyrundo et cyconia
custodierunt tempus adventus sui, populus
aut meus non cognovit iudicium domini sui.
Allegorice per vesperam in quo celum est rubi-
cundum signatur passio xpisti propria sanguine rub-
rata. ysa. lxiii. Quare rubeum est vesti-
mentum tuum. et per mane serenum vero gau-
dium. ps. Ad vesperam demorabitur fletus
et ad matutinum leticia. Et per rutilans triste celum tribulacio
finalis et persecucio scilicet antexpisti tempestate
sequente futuri iudicii. Na ps. Deus in
in tempestate et turbine venit. ps. Deus
manifeste veniet et ipse. eius tempus valde
iuvenile vespere est hominis senectus mane
iuventus. ysa. xxxviii. De mane usque
ad vesperam tu finies me. rubor est
fervor caritatis serenitas tranquillitas
mentis quando ergo in mane iuventutis
rubet celum signum est future tribulacionis Ecclesiastici
ii. Fili accedens ad servitutem dei sta
in iusticia et timore et prepara animam tuam ad
temptacionem. Cum vero in sero id est in fine
rubet caritas significat serenum futurum
quia scilicet temptacionis Thobie iii. Post
tempestatem tranquillum facis. Joh. xvi. Tri-
sticia vestra in gaudium. Generacio mala
hic subditur ob increpacionem propter curiositatem in-
quisicionis in utilium eorum dicit. Nam generacio
mala quo ad morum pravitatem et adultera
quo ad fidei violacionem signum querit
ad maiestatis indicium post. Nunc corporis ii.
Judei signa petunt et signum non da-
bitur eis nisi signum Jone prophete
id est signum infirmitatis de quo ps. Fac
mecum signum in bono et videant qui
oderunt et enim signum passionis quod in omnibus
signo est adiutus et consolatus. Et re-
lictis hic subditur reprobacio propter
obstinacionem infidelitatis iniquorum eorum
dicitur et relictis illis scilicet phariseis
et saduceis propter eorum obstinacionem abiit
ministrare ad gentes. Jo. xi. Eum..

Unde in dissensione generationis et doc-
tus generis [illegible] hic signa temporum non
potestis scire quod debetis scire. Gl.
dicit: Non est vestrum nosse tempora et momenta
que pater posuit in sua potestate. Ad idem
infra [illegible] de die autem illa et hora
nemo scit neque angeli celorum. Ad
primum obiectum dicendum quod intelligitur de hiis
que pater posuit in sua potestate et de
hiis que dependent ex libero arbitrio
vel dicendum ad omnia quod non est vestrum nosse
tempora vel [illegible] nisi revelentur. Et tertio per
scripturas quia hoc est presumptionis sed
scripturis nosse [illegible] est ad [illegible]
dicendum quod et si nescias diem [illegible] adventus
ad iudicium signa appropinquationis ad
iudicium scire potes [illegible] infra
[illegible] Et signum non dabitur ei nisi signum
Jone prophete. [illegible] ad
hoc est [illegible] generatio [illegible]
quia [illegible] fuit infinitis
[illegible] sicut aliud
est signum hyemis aliud estatis ita ut
signis que [illegible] sunt [illegible] et que
[illegible] in celo [illegible] tempora nunc
ut medicus venit tunc ut iudex
nunc ut [illegible] tunc ut pe-
nas [illegible] in [illegible]
[illegible] fidelibus
[illegible] fuit signum de celo [illegible]
et [illegible] apostolis in igneis lin-
guis spiritus sanctus apparuit. Infideli-
bus non de celo vel [illegible] vel de abys-
so signa danda sunt vel signum Jone
[illegible] fuit in [illegible] Jone de quo
[illegible] dicto. Et queritur [illegible]
[illegible] de signo [illegible]
[illegible] signum [illegible] errore [illegible]
ad malos quia [illegible] fuerunt
in [illegible] luce [illegible]
quo ad bonos. Et cum [illegible] fuit [illegible]
quare non [illegible] signum [illegible]
[illegible] erat [illegible]
quia [illegible] oportebat querere quid
[illegible] de signo Jone non [illegible]
[illegible] non desiderio [illegible] veniunt
[illegible]. Sequitur [illegible]

Et cum venissent di[scipuli]

Eliminato errore [illegible]
quo ad scribas hic eliditur error in
docendo alios. Ubi dominus docet [illegible]
[illegible] doctrinam Judaici erroris primo
[illegible] At illi cogitabant
inter se [illegible] primo [illegible]
[illegible] occulta [illegible]
[illegible] Et cum venissent discipuli
eius trans fretum [illegible]
relicto [illegible] obliti sunt
panes accipere [illegible] fragmenta panum in
sportas. [illegible] oblivionis
potuit esse quadruplex. [illegible] so-
licitudinis [illegible] alia
occursus pauperum quibus reliquias
diminuerunt. 3a spes de deo quia [illegible]
[illegible] miraculis certi erant de deo
quia nichil deficeret [illegible] nichil de
est timendum. 4a interna dulcedo
veri panis que [illegible] Illo
enim rapti de exteriori pane non co-
gitabant [illegible]
[illegible] Qui
dixit eis [illegible] precepit
intuemini et cavete. [illegible] due partes
prudentie circumspectio que est necessaria
ad vitandum [illegible] et cautio i. discretio
que est necessaria ad discernendum inter
vicia et virtutes. Duo enim erant
in doctrina phariseorum [illegible] errores [illegible]
[illegible] ad circumspectionem [illegible]
[illegible] ad cautionem [illegible] intue-
mini quia nullum malum [illegible] nisi
[illegible] et cavete [illegible] a fermento phariseorum
et sadduceorum [illegible] addit et
a fermento herodis [illegible] fer-
mento [illegible] sadduceorum qui dicunt non
esse resurrectionem neque angelum neque
spiritum [illegible]
[illegible] de quo [illegible]
qui [illegible] legis [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] de quo luce [illegible]

attendite a fermento phariseorum. 3m hodie
rum quod est adulterium hominum, teme-
ritas iurandi, simulatio religionis et deceptio
ceterorum. Primum est erroris, 2m simulationis
3m pravi moris. Primum corruperunt verum
sensum mandatorum. 3m operatur. De hiis habetur
primo Cor. v. Non in fermento veteri quantum
ad primum neque in fermento malicie
nequicie quo ad 2m neque in fermento
nequicie malicie quo ad 3m. At illi
cogitabant. Hic docet eos manifeste.
Ubi tangitur primo manifestatio cogitationis 2o ipsa
manifesta eruditio, ibi sciens autem ihesus dixit. Quo
At illi cogitabant inter se dicentes quia
oblito innuitur quia panes non acce-
pimus et hoc ideo dicit quia panes non
accepimus tamen propter hoc quod monuit quod de
pane phariseorum fermentato acciperemus. Sciens
autem ihesus. Hic subditur manifesta eruditio
ubi ponitur primo intellectus erroris vel
redargutio 2o reddarguitur ratificatio
i. cur intellexerunt. errabat autem
discipuli in duobus qui et de defectu panum
dubitabant quod eos quia panes non tulerant
et quia verum de fermento aliter accipiebat
Primo ergo arguitur de primo, scilicet quia timebat
defectum panis materialis. 2o de secundo
scilicet quia habebat defectum intellectus
spiritualis i. quare non intelligitis. In
primo tangitur instructio causas argutionis
efficientem quia sciens ihesus forte
i. quod cogitatis. materialem i. quia pa-
nes non habetis. finalem ibi nondum
intelligitis. Dixit ergo sciens autem ihesus
quod dicens sicut cogitationes eorum dixit eis quid
cogitatis inter vos modice fidei
qui non nisi qua capitis quia pa-
ne vite habebat secum qui est cum omni
potenti et ideo de panum defectu dubi-
tare non debebat nondum intelligitis
glosa misterium natura sed si panes intelli-
doctrina spiritualis videtis per fermentum inte-
mala neque recordamini glosa virtutis
in multiplicatione panum. Quinque s. v. pa-
num distributorum in quinque milia hominum
supra xiiii. et quot cophinos sumpsistis

de residuo neque recordamini
septem panum super distributorum in quatuor mi-
lia hominum supra xvo. et quot sportas sup-
sistis. Sciendum quod aliter phariseorum aliter
discipuli habebant defectum sensus et intelligentie
spiritualis illi ex pravitate quia intelli-
gere nolebant isti ex simplicitate quod adiscere
cupiebant. Cur hic cavete
a fermento i. a doctrina phariseorum et saduceorum. infra
xxiii. Super cathedram moysi sede-
bant scribe et pharisei, dicunt facite etc.
Ubi non loquitur de doctrina legis mosa-
ice sive divinorum mandatorum sed solum de
doctrina suorum traditionum. Hic cum
Cur non dixi vobis manifeste cavete
a doctrina phariseorum et saduceorum non memorat eos
oblitos esse miraculorum panum et multo
eos removeri factorum spiritualium sumpserunt.
aut et subito phariseos in causare non
videtur. Hic verum vel dicitur a fermento ad
remedium quod non phariseorum doctrinam nisi
in quantum est inferiorum per errores contra
modice fidei quintum. quare non sic a-
quit supra xvo. ubi maior fuit exp-
ressio dubitationis i. verum nos in defec-
to panes etc. Quarto qui dupplicem expe-
rientiam habuimus miraculi arguunt supra aliquis
tollendi erant quia semel viderunt
Quare non intelligitis. Hic 2o arguit
eos qui habebant in defectum intellectus
spiritualis quare non intelligitis quia
non de pane spirituali sed dixi vobis
cavete a fermento phariseorum et saduceorum
quasi diceret non est vobis dubitare de
pane materiali quem possum eum multiplicare
sicut vidistis neque de illo solicitori
ideo de alio pane et fermento intel-
ligere debuistis sed de pane doctrine de
quo ysaias xxx. Cum habitaris terram an-
fractuosam cum panibus occurrite fugienti terra
austri tollida et lumini colla illuminat
spiritum intelligentie et accesa zelo
caritatis signat panes sunt sermones
scripture salvantes fugientes sunt pecca-
tores occurrentes fugientes predicatores
Tunc intellexerunt. Per redargutionem in-

tellus erronei subdit hic vastatio
redarguit dicens Luc. ... redarguens
intellexerunt tamquam edocti adverso ipse
declarans primo eorum intellectum dat parvu-
lis et quod non dixit tamen a fermento pa-
num materialium quia sup. xv. ca. non
quod intrat in os coinquinat hominem
a doctrina seductorum et phariseorum. Crisostomus in
hoc audiat et abstrahit eos a sollicitudi-
nibus ciborum corporalium nocuisset
tamen magna sollicitudine ... ipso magis
spiritualis. Sequitur. ~~aliud capitulum~~ etc.

Venit ihus tamq̄

Epilogatio xvi capituli posita est eliminatio
iudaici erroris hic subditur fundatio ecclesie
Christi. Ubi tangit primo fundationem fidei
Christi ecclesie. 2o confirmationem Christi fundantis ibi
Amen dico vobis sunt de hic stantibus
infra 16. Introducitur autem fundatio
ecclesie Christi primo quantum ad fidem incarna-
tionis ibi tunc precepit discipulis suis ut
nemini dicerent quod ipse esset Christus. 3o quantum
ad fidem retributionis ibi filius autem
hominis venturus est in gloria patris sui.
Primo tangit primo expressio fidei in-
carnationis. 2o commendatio exprimentis
ibi respondens autem Ihesus dixit ei beatus
es Simon bariona. 3o promissio funda-
di ecclesiam in fide eius ... ibi
et ego dico tibi quia in fide in eterna.
Primo dupliciter quo 2 ... primo ...
de opinione hominum. 2o de opinione dis-
cipulorum ibi vos autem quid me dicitis.
Primo primo po. quo 2o discipulorum responsio ibi
at illi dixerunt etc. Primum tangit cum or-
dinem et formam ibi et interrogabat. Mathei
... Quem dicunt etc. Glosa. Venit Ihesus
tamquam salvator ubique lumine doc-
trine spargens ubique perditos querens
ubique penitentes salvans in partes Ce-
sarie Philippi que civitas est fini-
tis in partibus Iudee ad septentrionem
quam Philippus filius Herodis tetrarcha
iturie et traconitidis regionis edificavit
in memoria sui nominis et ob honorem
imperatoris Tiberii cesaris et erat ci-

nitatis acquirendi tributum cesaris capitis
describendi per quo descriptus fuit uni-
versus orbis sub augusto cesare Luce
2o. Congrue ergo fuit ut in loco ubi orbis
tributum solvitur rex regum orbis dominus
exigeret tributum fidei quod solvitur de
capite suo i. de mente. Interrogabat
discipulos suos dicens non interroga-
bat quod dubitaret vel ignoraret sed
ut errorem hominum per visionem discipulorum
eliminaret. Quem dicunt homines esse
filium hominis i. Virginis non dicit quem me
esse dicunt homines licet de se intelli-
geret ne iactanter de se querere videretur.
Per filium hominis dicit Crisostomus quod dispen-
sationem incarnationis credi volebat et
in confessionem debeamus quod autem
de persona dicit quem quia persona est dua-
rum naturarum et quia humana innotesce-
bat primitus ideo cum hac querebat de
divina et est sensus quem dicunt homines me
esse filium hominis per naturam quam offerebant
sensui quod in persona dicunt me esse. Quid autem
dicunt homines qui de filio dei intelli-
gere nichil poterant super homines vel homines dicit
propter vitam quia licet sensibus corporis obiceretur
humana infirmitas ratione tamen per opera ...
divina maiestas et ex ratione satis facile
cognoscere poterant quod erat qui talia fa-
ciebat. At illi dixerunt glosa volebat dominus
errores exponi ut eis exclusis
discipuli sui ostenderent non ex vulgi opi-
nione sed ex divina revelatione. Alii Iohannem
baptistam propter eminentiam vite super omnes.
Iohannes baptista surrexit a mortuis et ideo
virtutes in illo. Alii autem Eliam propter
evidentiam potestatis quia ignem de ce-
lo deposuit super superbos 4o regum
xviii. Alii vero Ieremiam propter peccatum nunc
quia ipsius peccata planxit. Ieremias 9: Quis
dabit capiti meo aquam et oculis
meis fontem lacrimarum etc. Aut unum
ex prophetis scilicet Elizeum propter excellentiam
spiritus sicut cum duplice spiritu Elie 4o
regum 2o. Nunc autem meum in spiritu erat
quem descendit super dorsum suum sic patet.

dimisso errore de ihesu sit ad hunc beati-
tur homines anquirendo hodie salu-
tare [illegible] simpliciter non ponit be-
ati [illegible] in eo quod diligit / Sap. xiiij.
Vani sunt omnes homines in quibus non
subest scientia dei et de hiis que videntur
bona ea non potuerunt intelligere eum qui
est / neque operibus attendentes quis esset agno-
verunt artificem sed aut ignem ut luxu-
riosi semper ardentes igne libidinis
/ aut spiritum ut elati et superbi / aut ci-
tatum aerem ut gloriosi qui de aura fa-
voris humani vivunt / aut gyrum stellarum
ut mali prelati qui gaudent in multitudine
subiectorum aut nimiam aquam ut gu-
losi aut solem ut qui de claritate gene-
ris gloriantur aut lunam ut avari quorum
thesaurorum augmentatione deficit et ceteris plu-
ribus impleri pecunia tanto crescit pa-
ribus crudi incerti [illegible] tanto dubitabilis
putant erroribus hec cum dominus sciret quod
primo et cetera actibus quod a discipulis quare-
interrogabat etc. ut ostenderet dona apostolorum
et propheta[rum] [illegible] ut daret eis occasionem
merendi et confessionis eorum digna mercede re-
munerari sicut apparet in commendatione
petri in confessione et per digna premia re-
tributione tradende sibi petiit hec ut fidem
illorum [illegible] approbatione et promissis
in ipsis fortius confirmaret / Dicit illis
ihesus audita opinione hominum hic ponitur
opinio discipulorum ubi ponitur primo interro-
gatio xpi secundo responsio petri i. videns
simon et hic est quod dicit dicit illis ihesus
vos autem ab aliis distincti quibus datum
est nosse misterium regni supra xiiiio
qui est lux mundi supra quinto / quibus
omnia que audivi a patre nota fe-
ci Jo. xv / quem me esse dicitis amici
primo dixit se filium hominis quod completo
corporis significabat sed addendo quem me di-
citis significat per id quod intus latens
videbat aliquid occultum de quo querebat

in quo credentium fides se extendere debe-
bat / Per hec arguitur quod prelatus debet in-
quirere que apud homines de eo tam apud ple-
bem quam apud alios prelatos Respondens sy-
mon petrus dixit / ille pro omnibus et pre
omnibus unus qui omnibus preesse et prodesse de-
buit / Symon interpretatur obediens / petrus
persica lingua dicitur agnoscens. In primo in-
videntis idoneitas / in secundo instructionis
facultas designatur / Symon enim est nomen
petrus cognomen / Joh. primo. Tu vocaberis
cephas quod interpretatur petrus / ce-
phas enim interpretatur caput ecclesie non est
petrus / sed pro persona eius effectus quia sicut
caput regit et influit super aliis me-
bris ita petrus gerit et firmat edificium
per eum evidens capitur hoc est petrum in
edificiis. Tu es xpistus filius dei vivi
ecce completa petri confessio / in qua co-
fitetur pro singularitate / cum dicit tu dis-
tinctione / quia tu solus altissimus super omnem
terram. Veritate cum subdit es / alia enim
non sunt esse nisi per participationem. Humanitatem cum di-
cit i. unctus. ysa. lxi. Spiritus domini
super me / eo quod unxit me. Divinitatem
cum quia an[tea] tria / sed quod est persone /
est ne quod est actus naturalis / quod est
primo quia filius naturalis in quo omnis filius
adoptivi adoptantur / pater enim in potens
generare adoptare non potest / pater dominus
dixit ad me filius meus es tu / quod
est nature quia dei naturalis est ut sicut filius
hominis est homo / ita filius dei est
deus / quod est actus naturalis / quia vivi
ipse scilicet est in nobis Joh. vo. Sicut
pater habet vitam / confessio autem ista in petro
commendatur / habuit enim primo quia prompta
ta sine hesitatione. Unde statim videns
dixit / tu es / prompte enim vero petri in
multis legimus ad penitentiam / scilicet sup-
mus. At illi continuo relictis omnibus
secuti sunt / ad confessionem fidei sicut
hic / et petri mos / pati reddere vos
[illegible] mihi verius videret
de bonis / equis / et habere ut sancti
cuius de fidei articulis vel mandatis

ad passionem meam infra xxvi. et si oportu-
erit me mori tecum non te negabo ad
ipsam tamen previsionem luce xxii. conversus dominus
respexit petrum et [illegible] ad dominum re-
spectu recordatur et cognitionem suam et negationem
per abhominationem peccati et ploravit amare.
tum ad inquisitionem domini Joh. xxi. tur-
bebat duo sic quod petrus primus intravit
ad conspectum omnis [illegible] Joh. xx.
ultimo petrus audiens quod dominus est tunica
succinxit se et misit se in mari 2o. quia
plena sine diminucione. Tu es christus
filius dei vivi hec expositum est
3o quia alta significatione quia confitetur in persona
humanitatis quod in fuit divinus plenitudo
gratie. Respondens autem ihesus hic sub-
ditur laus confessionis fidei vocatur bea-
titudo beatus vocatur simpliciter bariona
vocatur spiritualis quia caro et sanguis
dicitur 5o. Respondens autem ihesus dixit ei beatus.
cum petrus pro omnibus loquebatur. sic et
dominus in petro omnibus videt beatus es
symon. Sed cum quod petrus confitetur et
symon beatificatur. Unde quia petrus ag-
noscens symon obediens interpretatur quia
cognitio fidei per se laude non habet sed
obediencia vel operatio. Item petrus confitetur
petrus negat. Infra xxvi. petrus
scandalizatur. Infra eodem quia agno
[illegible] scientes et non obedientes confitentur
se nosse deum factis autem negant ad Ti-
motheum in. et sunt aliis scandalum per
malum exemplum. Bariona id est filius colum-
be quod [illegible] verbum dicitur quia simplex
existens confitebatur. Ideo dicitur quod tu debet dici
a bariohanna id est filius iohanna. secundum id
iohannes ultimo. Symon iohannes diligis me
spiritus [illegible] vicio despicatum. Quia caro et
sanguis non revelabit tibi. caro enim
que non attollitur mens nisi ad ea que
accidentalibus accipiuntur organis sensibus
corporis a quibus fit suppositum. fantasia
erroris etiam dicitur primo ad Cor. 2o.
Animalis homo non percipit ea que sunt spiritus
dei stulticia enim est ei et non potest intel-
ligere quia spiritualiter examinatur. Similiter et
expassionis sanguis non surgit mens

nisi ad ea que diligit et sentit sicut
tenentes doctrinam balaam qui docet
et fornicari Apok. 2o. Caro enim et sanguis
secundum quod sonat in vicium non est princeps
divine sapientie in cogitationibus secularium. sicut hic
non est princeps divine gratie in operatione
bonorum. Ecc. xvii. quid nequius quam
quod excogitavit caro et sanguis
non est princeps divine glorie in retribucione
premiorum. primo ad Cor. xv. caro et sanguis
regnum dei non possidebunt. Ideo ad Gal.
primo. Cum autem placuit ei qui me
segregavit. Sed pater meus qui in celis est. intel-
lige qui illustrat mentes hominum sicut
de celo lux exterior diffunditur. Jacobi
primo. Omne datum optimum etc. vel in celis
dicitur etc. quia ibi relucet nobilior eius
actus obiectum est pater in mentibus. et
per quod hec confessio non est per adulationem sicut
confessio phariseorum infra xxii. magister scimus
quia verax es. non est per falsam imagi-
nacionem sicut confessio carnalium. non est
per humanam racionem sicut natanael Joh. 1o. Rabi
tu es filius dei. hec autem quia venit divinitas
occulta secundum paternam revelationem ideo hic
beatificatur non alie. Et ego dico tibi. post
fidei confessionem eius expansionem immediate
promittit hic stabilimentum ecclesie super hac
fidei confessionem et primo quantum ad noticiam ve-
ritatis etc. quantum ad amorem bonitatis id est
et potestatis. 3o. quantum ad evidenciam
potestatis id est Et tibi dabo claves. Circa
nostrum de intentionis edificacionis implicat in
edificationibus magnum quia christus est edi-
ficabo in [illegible] quia petrus est
fundamentum quia petra est et super hanc
petram edificium quia ecclesia est etiam
in quod meam dicitur ergo. Et ego qui sum
virtus in mobilis dico tibi dico est
firme quia tu es petrus amore petre
dictus et super hanc petram id est humus sui
firmiter tamquam super fundamentum edifica-
bo ecclesiam meam ad ephesios ii. Superedi-
ficati super fundamentum apostolorum et est
quod fundamentum ecclesie christus per auctoritatem
apostoli per administrationem prelati primis parti-
cipationem et ideo debent esse firmi prostantes
quod fragilitate aridi per abstinentiam quod vo-
luptate graves per [illegible] id est [illegible].

ps ffundamta eius in montibus sub edificatu ex lapidibus vivis p. petri v°
ad que accedentes sicut lapides vivi et
porte inferi que sunt suggestiones demo[num] Judicum v°. Nova bella elegit dns
et portas hostium ipse subvertit. temptationes hereses Job xxxviij. Nuquid aperte tibi sunt porte inferi delectationes
viciorum ps Qui exaltas me de portis
mortis. vn glo Hic porte inferi sunt
peccata/ blandimenta heres[es] quibus infirmi ruerunt in morte/ non prevalebunt adversus eam/
quia non separabunt eam a caritate et fide Christi
vnº. descendit pluvia quantum ad suggestiones demonum/ venerunt flumina quantum
ad delectationes viciorum/ flaverunt venti
quantum ad persuasiones hereticorum/ et irruerunt et c. de ceteris et c. Et tibi dabo claves hic subditur eminentia potestatis ubi
implicatur eius collatio spiritualis quia tibi
dabo/ potestas sublimis/ claves regni/ execucio utilis et quodcumque/ Ecce ergo
tria verba quibus p[etrus] indicat maiestatem suam qua petrus confessus est veritatem eius confinet suam/ ego dico/ ego edifico/ ego dabo/ hec enim solius dei sunt
dixi est dare i. percipe quod pertinet ad
potestatem proprie suum est edificare quod
pertinet ad super. filii ps nisi dns edificavit domum et c/ Sum est dare quod pertinet
ad bonitatem spiritus sancti a quo sunt dona gratiarum sp[irit]ua. ad Cor xij. Dicit g. et tibi dabo et c.
numquid soli petro date sunt Ad hoc Jo
in glo. alij apostoli habent Judiciariam potestatem Ewic/ vn eis dicitur infra xviij°. quecumque alligaveritis super terram erunt ligata
et in celis et ideo petrus hanc potestatem
specialiter accepit ut omnes intelligat et
quicumque ab unitate fidei et societatis
eius se separaverit nec a peccatis solui nec
in celum poterit ingredi quia extra ecclesiam
non est qui ligare posset aut absolvere/ Columba enim ligat/ columba dimittit unde columba mea etc. Cant. vj°.
Ite hanc potestatem habet omnis ecclesia in
episcopis et sacerdotibus sicut dicit Jo. Sed
singularis eorum est hoc habent ex dominatione plenitudinis potestatis. que sunt in petro et succes[s]oribus eius qui soli vocantur in
[in marg.: vicarii]

plenitudine potestatis/ ceteri in partem sollicitudinis claves
i. potestas Judicij pertinens regni celorum t.
ecclesie que dicitur regnum celorum quia ad istam
potestatis eius digne fit ingressus aditus vel clausio regni celorum vn sequitur et quodcumque ligaveris clave non errante super terram i. ipse
super terram vivente erit ligatum et in celis
i. in celesti curia comprobabit et confirmabit
vel in celis i. in ecclesiis et quodcumque solveris
et c. Omnia hic declamimus ecclesie primo
de necessitate videtur quod sint frustra/ quia
clavis est ad aperiendum ostium sed ostium regni
celorum semper apertum est in apocalipsi iiij° post hoc
vidi hostium apertum in celo. Ad hoc
clausura celi triplex legitur/ quia universalis
sed non perpetua/ hec facta est homini propter
peccatum primorum parentum et duravit usque ad christum
alia universalis et perpetua/ que fit hominibus per
electionem suam et durat in perpetuum. 3ª
peccatum. sed non perpetua/ que fit homini
medio tempore per propriam culpam et pena ei
debita/ quo ad primam claves soli christo date
sunt/ quo ad secundam nulli/ quo ad 3am ecclesie
Ita tamen quod principalis auctor est in solo deo
qui aperuit per gratiam infusionem/ excellencie
in christo qui aperuit per passionis meritum/
potestas ministerij implicatur ecclesie quod aperuit per ministerium sacramentorum/ ad obiectum dicendum
quod propter amorem clausura generalis est quod 3a
que quibus pro sibi ponere peccatum vel
peccatum/ Item queritur de auctoritate scilicet quid sit
clavis realiter videtur quod nichil in anima
non sunt nisi potentie passiones et habitus
/ sed clavis non est potentia. quia potentie
insunt anima/ nec habitus quia non
inclinat potentiam ad actum/ nec passio
quia non afficit subiectum proprium g.
nichil. Ad hoc dicendum quod primum actum naturalem
est potentia naturalis et primum actum
voluntariorum est potentia voluntatis/ Sed
voluntas/ sic prius actum super facultatem et voluntatem eorum est voluntas super naturam et voluntas et ideo
potestas clavium est quorum clavis est potestas
quedam spiritualis super naturalis a deo data
et in fixa/ non in nata nec acquisita
ad obiectum dicendum quod procedit de potentijs

nalibus non infusis / Item queritur de usu
clavium dicit glosa hic quod sunt due scientie discer-
nendi et potestas ligandi et solvendi. quia una
clavis materialis sufficit ad unum ostium
quare et una spiritualis / Ad idem scientia non datur
in ordine / claves enim dantur / Item sic
in sole potentia liquefaciendi et indu-
randi una est in re / quare due in effec-
tibus / clavis enim dicitur potestas iudicandi in
foro anime / non corporis / potestas ante iudi-
candi compendiosa integratur ex potestate di-
scernendi in causa et examinatione et potesta-
te diffiniendi / De in tale dona per sententiam
condempnatoriam vel absolutoriam. prima potestas
dicitur scientia. alia potestas ad primum obiectum
dicitur quod non est ille / quod actus corporalis
sit potestate communis dignis et indignis.
spiritualis non / enim debet procedere potestas
discernendi / Ad aliud dicitur quod scientia est
status cognitionis non est clavis sed est auc-
toritas discernendi. Item queritur de usu
clavium / utrum culpe et unde quoniam hoc operatur
ad remissionem culpe ut quando in absolven-
dis peccatis idem operatur sacerdos evangelicus
quod enim sacerdos legalis / in lepris
mundandis / sed ille enim ostendebat iudicia
nullo efficiebat. Ad idem super ix.
Quis potest dimittere peccata nisi solus
deus quare Johannes xx. Quorum remiseritis
peccata remittuntur eis / Responsio circa hoc sunt
diverse opiniones una potest magister in iiii.
sententiarum distinctione xviii. scilicet quod virtus
clavium in remissione culpe et pene nichil
operatur efficiendo sed enim ostendendo sed contra
hoc est quia sic sacramenta nove legis
non efficiunt quod significant / Alia est quod virtus
clavium operatur remissionem culpe non in
actu absolutionis sed in proposito penitentis
scilicet in ipsa contritione que est in proposito con-
fitendi quare hoc est quod unum quod est vir-
tuosius est cum est in actu quam cum est in
statu solo sed cum penitet homo in actu
habet tunc virtute operatur / contra et cetera operatur
quam sic attritus non enim sufficienter contritus
accedit sed supplendo enim et forte absolutionis
supplementum continet sed contra hoc est quia sic

magis valet absolutio boni laici
quam mali sacerdotis sicut et supplementum.
Alia est quod valet non per se sed per vir-
tutem divinam concomitantem in operando si-
cut deus ipse operatur ad bonum obti-
nendum sed contra hoc est quia nulla virtus
fundata esset in forma sacerdotis / alia
est quarta quod valet instrumentaliter ad
gratiam et iustificationem disponendo non
operando in mediate efficiendo sicut ad
mundationem originalis culpe in baptismo
ablutio aque sacra. ad mundationem
actualem valet absolutio sacerdotis
quia sacramentum hoc habet materia actum
ministri enim dicitur attritio ad confessionem
accedenti ex virtute absolutionis sacerdo-
talis quasi instrumentaliter ad quam dis-
ponens datur gratia iustificans contrito vero
datur augmentum gratie sed ut videtur non
operatur ad iustificationem quia remedium
est adultorum in quibus nunc est operatio
precedens / Ad obiectum primum dicitur tunc /
quod deus operatur completus / quod ipse osten-
dit signo hoc facto Ad aliud dicitur quod
solus deus dimittit tamquam agens
principaliter virtus clavium tamquam disponens
instrumentaliter / Item queritur de usu
clavium utrum pene temporalis / quare non ab-
solvit a reatu. Responsio quidam dixerunt
quod sacerdotes in absolvendo remit- || vel quod minuit
tunt penam eternam et legant ad pur- operatur et
gatoriam / quod quia si post contritionem veram peccatum absolu-
ante confessionem moritur sine culpa tionis minuit de
dampnatur. Alii dicunt quod committit bono pene in-
purgatoriam in temporalem / sed quare non habet [illegible]
potestatem ligandi et solvendi nisi super
terram ideo dicitur quod dimittit partem
pene satisfactione debite pro portione
sed quod penitens meruit et dimitti
sicut sufficiens esse possunt defectus
si penitens fiat sed est et precesse meru-
erit habet autem remissio sit virtute
clavium de thezauro ecclesie que subest
clavibus. Item queritur si sacerdos potest
uti clavibus pro sua voluptate

vide. quod sit quasi pene arbitrarie sed
Ipse xpus sine satisfactione in multa
multos absoluit. Ut magdalenam luce vii. et adulteram Johannis viii. [illegible] et
exemplo eius sacerdos sit pt facere
Ru. sacerdos in absolucione operatur ut in
strumentum non mortuum ut securis sed
viuum ut [illegible] [illegible] vi operatur
instrumenti exigunt tria. primum vera in
stit disposicio / 2m materie capacitas 3m
virtus motoris / nam securis nisi sit
acuta non secabit nec si non habeat ma
teriam proportionatam ut lignum si non
moueatur ab aliquo / Similiter in absolucione
tione sacerdotis debet concurrere virtus dispo
siti sue et peccato suscipientis et virtus dei
motoris. et si vnus deficit frustra
est effectus. Tunc precepit discipulis suis
post fundamentum [illegible] peccatis quantum ad
fidem incarnationis hic aut ad fu
turam quantum ad fidem oue redemptoris
[illegible] incarnationis sufficit si
dei confessio [illegible] eciam
enunciacio [illegible] describitur redempcio
facta per passionem 2o [illegible] enunciatur
ibi. Tunc ihesus dixit discipulis suis
si quis Juxta tangitur primo occultacio
ne redemptionis 2o modus diuine pa
ssionis ibi exinde cepit ihesus 3o diffi
cultas tollacionis ibi. Et assumens eum
petrus. Et hoc est tunc post confessionem [illegible]
laude confessionis et promissionem potestatis precepit
ihesus discipulis suis ut nemini dicerent
quod ipse esset xpus [illegible] super [illegible] quod dico
vobis in tenebris predicate super tecta
Ru. ista prohibicio fuit ad tempus scilicet per
usque post [illegible] ne si ante passionem predica
retur quod esset ihesus i. saluator irritaret
fides in cordibus credencium per futurum
scandalum passionis / sicut patet in ipsis
apostolis qui [illegible] cessante [illegible] scandalum
passionis post [illegible] cessauit effectus / Unde
infra xv. Ite docete omnes gentes /
[illegible] inibi tercio quod sit filius dei primo
ut fallat princeps mundi 2o ut
doceat humilitatem 3o ne adhuc rudes
et imperfecti discipuli maiorem predicacionis molem
deprimeret

Exinde cepit ihs osten

Hic subditur modus passionis ubi ostenditur
primo ignominia passionis 2o ex opposito gloria resur
rexionis ibi. Et tercia. Juxta tangitur primo patiendi
voluptas quia sciebat [illegible] vti (varietatem)
litate quia oportebat [illegible] multa pa
ti / acerbitate quia occidi [illegible]
i. post prohibicionem cepit ihesus
ostendere discipulis suis scilicet prioribus
gloria esse [illegible] prohibicionis predicacionis
q. d. Tunc predicate cum [illegible] sicut dicta
passio fuit quia ante non potest / quod oportet
eum ire ad operandum salutem in medio
terre hic est [illegible] Non tamen [illegible] pene ex
[illegible] illud ex opere portat / opus mor
talis et multa pati quia comprehendi colla
phizari conspui accusari denudari fla
gellari a senioribus qui dicebat se
habere preminenciam vite et scribis qui
videbat se habere prerogatiuam sciencie et prin
cipibus sacerdotum qui habebat excelle
nciam potestatis et occidi in cruce et tercia
die resurgere [illegible] xo que occiderunt
suspendentes in ligno hunc deus 3a die
resuscitauit. Et assumens eum hic subditur
difficultas tollancie passionis primo
quantum ad increpacionem petri 2o quantum ad
argucionem [illegible] Juxta tangitur
primo increpacionis forma 2o materia
ibi absit a te domine. glo. Et assumens eum pe
trus intellige separatim ne coram aliis
magistrum videretur arguere [illegible] quod sub
diti non debent prelatos arguere in aperto (prelatos)
cepit increpare illum dicens / cepit quod
non persistit in increpacione sed statim dimisit
dicens intellige amantis affectum quia
voluptas sua [illegible] Absit a te domine scilicet
quod filius dei viui moriatur non erit tibi
hoc [illegible] ebreos habetur [illegible] propicius
esto tibi domine non erit tibi hoc scilicet tam
turpe patibulum tam grave supplicium et
[illegible] petrus [illegible] / quod dominus
eum redarguit dicens quia scandalum
michi es i. me offendis [illegible] pe
trus ait absit a te domine glo [illegible]
bat [illegible] voluptas diuine

ff quod vocatur e sathan Ro. quida q
petrus cecidit in carit. Sed no carit. p mi
q si mo cecidit in carit. audita xpi
passione qui plurib verb psa cecidit
carit. instante passione vn petrus de
inalit no mortalit. ad obiectu p mo
dd. q offendit dispositine no sim.
Ad aliud dd. q optare cum volup
tate dine expquida mali pi. no
semp petrus mortale aly dnt q non
peccauit nec optauit sim. quod dixit
s. conditionali. sz si bn fieri posset sic
aplus ad Ro. ix. optaba ipe ana
thema fi pfrebus meis. Sed ante
arguit eu ne peccet voluntas ad vo
lendu hoc efficacit. i simp. It cur i
crepauit eu petrus ponus q alii Ro. in
glo. petrus no vult destrui confessione
suam nec putat filiu dei posse occi
di vl potius ppt amore feruore quo
prius fuerat qui quis dixit petro
hic obiurgat petrus xpo ppt tria q
dixit vnde tc. dr sathanas r pbet
occasio malo. i. d. scandalu r ct dis
cordat auctoritat dei r ct d. no sa
pis ea que dei st. Gl. dic qui quis
vt s. apparet q peccabat dix petro
increpando ipm vade p me sequedo
volun. sathanas qua mee volun.
aduersari. q. d. dic m sic ego pr
xvj. no mea sed tua volun. fiat
scandalu in es. i. das in occasione of
fensionis vl ruine occasio. Sime cau
pis q no sapis ea que dei st dispo
dei i dsp ad ma so salvando sed ea q
sunt hoim. pme gelando r dilige du ad
Ro. viij. Cum inatur sunt q. caruis
sunt sapiunt. ad phil. 3o. qua in gfusio
spu terra sapiunt. Sz sapit deum nobis
sed diuina no carnalia sz spualia no terra.
sed celestia 2o. cor iij. hec quo ingt ius
eu in aula potius p eret destructus
ux fuat ita tic credit q filius dei
esse no vult sed misticu ..... intelliges
sathanas vocat 3 xvi p. dixit xr m
ta. pris celestis i verumta ... carnis
r sanguinis alia. Dicit Jo. crisost po
tuit credere qui bis dixit sicut ingt
p. dus hoc hac dum. quodcuq;

ligauris in futuro pmissa no st cis
petrus data fuiss no in eo pute co
fessionis error locu huiss. Item
quare no corripuit xpc iohem bap
qn phibuit eu baptistari r supra
in. Ego ate debeo bap. 2o. Item
quare ita dure redarguit petrum
sic n. dicatur sup m. vade retro
sathanas Ro. ondit occultare co
gnitis deus ... r alio affectu
phibitionis predic. Johes phibe.
... humili r reuerencia mane.
r ideo in sacru sine modo. petrus
i crepat ... affectu in ordinati adm
que nimium fuerat. Vnde nt de
pa ... andire potuit ut ... ba
... sicut amicus audito
quare amici dicit nuq erit hoc
absit r ideo argui tamq reuocabilis
vade p me dicatur id ad usque
passionem malig tamq vi reuocat
vade retro. Respondeo q petru leg
adusante passi p pma pdicone
passionis vt hic absit ate In ini
scio lotionis pedu Joh xiii. No la
uabis m pedes in eternu 3o in sul
tu sue captionis Joh xviii. Primo
q. petrus cu eduxisset gladiu r
sp arguit e primo de in ordinata
affectione vn no sapis ea que dei
sunt 2o. de inordinata ... vn
quod ego facio tu nescis nz. in or
dinata ..... gladium in va
gina ... ad inordinationem co
cup. .. ad in ordina. ... 3o. ad in
ordina ... . Tunc ihus dixit

Dixit ihesus disci
pulis suis siquis r

post passionis pnunciacionem hic or
tat dns ad sue passionis imitacionem
r primo ponitur exhortacio 2o exhortandi
ro i. Qui eni volunt animam suam
[illegible] Hortat aut ad tria p. ad negandum se
ipm p renunciacionem ppie voluptatis
2o. ad tollenda crucem p mortificacionem
... carnis i. et tollat 3o. ad
sequendu se p contemptu ... q.
i. et sequatur me. r hoc e ...

post obiurgacionem petri dixit ihesus discipulis suis Si quis vult etc. quasi diceret noli prohibere passiones quia oportet sustinere eas hiis qui volunt se salvari. hec dixit discipulis propter quod etiam [illegible] Marci viii° Convocata turba cum discipulis suis etc. Quere enim superius dictum sit discipulis secretum, hic autem communiter loquitur quia imitacio passionis omnibus pertinet vel prelatis vel perfectis. Si quis vult post me venire per affectum interiorem per imitacionem exteriorem ad premium superiorem. Et bene dicit vult quia neminem cogit ut sequatur. Sic [illegible] et primum sit proprius suo. Crisostomus Si quis aurum daret vel thezaurum vel exponeret non vocaret cum violencia sed omnes currerent multo magis ad ea que sunt in celis. Abneget semetipsum id est proprium sensum et propriam voluptatem suam abneget id est abiectum negligat se in omnibus quorum ipse est causa que vel bona sunt vel mala. Et tollat crucem suam id est cruciatum qui est carnis mortificacio per exteriorem castitatem [castigacionem] [illegible]. Crisostomus Qui abnegat alium si videt afflictum si ligatum si egrotum si hostiliter infestatum non iuvat sic vult proprium corpus suum non ignoscere si verberatur si flagellatur. Et sequatur me per perfectam virtutum imitacionem. Bernardus O quam pauci post te volunt ire domine cum pervenire ad te nemo est qui nolit [illegible] fruare cupiunt sed non imitari et currunt [illegible] quere que desiderant [illegible] cupiunt te consequi sed nolunt sequi. Optant [illegible] non curantes [illegible]. Si quis vult venire in festo unius [illegible] lectio. Hoc est [illegible] ubi dominus proponit imitacionem sue passionis, secundo ostendit modum sue passionis ubi Abneget. Quantum ad primum implicat tria primo sequendi voluntatem cum dicit si quis, 2° sequendi libertatem cum subdit vult, 3° in sequendo conformitatem cum addit me. Quantum ad 2m similiter implicat tria primum est sui abiectio cum dicit abneget semetipsum non tantum sua [illegible] sive intellectum sive affectum [illegible] intellectum vel affectum voluptatis [illegible] abnegetur per fidem 2° per caritatem 3° per spem. Ad Galat. ii° Vivo ego iam non ego

vivit in me Christus. 2m est carnis afflictio cum dicit et tollat crucem suam per mortificacionem suique passionem propriam vel sustinenciam martyrii si necesse fuerit. Ad Galat. vi° Michi autem absit gloriari nisi in cruce domini. 3m est vera [illegible] imitacio cum dicit et sequatur me. [illegible] Luce in [illegible] me sequi [illegible] me expectans mercedem in remuneracione [illegible]. Si quis vult venire in [illegible] concluduntur sex que [illegible] inutilis per ordinacionem et est prima violenta quantum quod dicit si quis vult. ps. Voluntarie sacrificabo tibi. Secunda diminuta quam scilicet dat sua deo [illegible] quantum quod dicit abneget semetipsum [illegible] in cor [illegible] delicata quia sic volunt aliqui facere penitenciam ut nullam senciant afflictionem quantum quod dicit et tollat crucem. Ad Galat. v° Qui autem Christi sunt carnem suam crucifixerunt cum viciis. Quarta [illegible] quia aliqui gloriantur de passionibus [illegible] vel fratrum suorum ipsi vero nichil tale fecerunt quantum quod dicit suam non aliena. Iohannis viii° Si filii Abrahe estis opera Abrahe facite. Quinta momentanea quantum quod dicit et sequatur. Luce ix° addit cottidie. Sexta [illegible] que est ypocritarum quantum quod dicit me. [illegible] Iohannis x° Oves mee vocem meam audiunt et ego agnosco eas et sequuntur me. Qui enim voluerit hic subditur [illegible] exhortacionis sive assumende crucis racio et hec est prima sumitur ex consideracione mali debiti, 2a ex consideracione boni debiti sequentibus [illegible]. Qui autem perdiderit, 3a ex collacione [illegible] ad futura dicit ergo qui enim voluerit animam id est vitalem suam vitam secundum presentem [illegible] elemosinis indigentem salvam facere id est potius salvare quam [illegible] me confiteri vel salvam facere id est in [illegible] delicata servare non affligendo [illegible] perdet eam [illegible] vel sic simpliciter [illegible] perdet in futuro quia incurret mortem eternam. Et alibi legitur qui voluerit animam suam salvam facere [illegible] in futuro perdet eam in presenti mor[illegible] exponendo et passionibus [illegible] Hylarius [illegible] si [illegible] perdis si seminas re-

nouas p(ri)a oppo(s)icio magis q(ui)ri(tu)r (con)ni
elim(osi)n(a)e. Qui aut p(er)dit a(n)i(m)am suam tri
bulacionib(us) (et) morti sic(ut) ce(te)ri fuit se ex
ponendo vel pass(i)o p(ro)p(ter) p(ro)ximum affligendo (in)
me (qui)a q(uod) m(an)data mea faciat (vnde) ps
Q(uonia)m p(ro)p(ter) te mortificamur tota die (et)c
inveniet eam in futura gl(or)ia (et) q(ua)ndo
(con)passio vel afflicto p(ro)p(ter) (deum) quali(te)r (in)ue
(ni)at inuenire a(n)i(m)am ut h(ab)et(ur) 2o (et) vij
(con)uenit h(aben)t om(n)is car(nem) sim(u)l ut oro passi
de(n)t a(n)i(m)am Luce xxj(o). In pacia(n)cia v(est)ra pos
sidebitis a(n)i(m)as v(est)ras saluare a(n)i(m)am
Iohis xij(o) Qui odit a(n)i(m)am sua(m) in hoc
mundo in vitam eternam custodit eam
(et)c. Iste aut preuo(c)a(n)tur (et) hoc ap(e)r(te)
tibus possidet(ur) subiectu (et) h(oc) efficac(iter)
saluat(ur) (et) glorificat(ur) (et) hoc apserucacet
ibus (quid) enim p(ro)dest (et)c(etera) 3a (ra)cio s(u)p(r)a
extollacio (et) (con)tra(riu)m ad futura vbi no(tan)t(ur)
duo p(ri)mo in vtilitas t(em)p(or)alis lucri. 2o
i(m)recupabi(li)tas sp(irit)ualis da(m)pni (vel) aut
q(ui)d dabit homo (et)c (et) in qualib(et) p(ar)te
respondet d(omin)us carnaliu(m) obiectioni tacite.
P(otes)t enim aliqui dic(er)e p(er)dit h(omo) a(n)i(m)am
s(ed) tamen multa lucrat(ur) diuicias delicias
honores ideo vidit d(omin)us q(ui)d enim
p(ro)dest homi si vniu(er)sum mundu(m) lucret(ur)
de quo nichil secu(m) portare pot(erit) nisi
p(e)cc(at)a moriens. ymo q(uan)to plus acq(ui)sit
de mundo tanto plus acq(ui)siuit de (in)ferno
Apoc xviij(o) q(uan)tum glorificauit se (et) in deli
ciis fuit tantum date illi tormentu(m) (et) luc
tu(m) (et)c aut q(ui)d dabit (homo) (com)mutacione(m) p(ro) a(n)i(m)a (sua) s(ed)
amittendo gloriam incurrendo pena eterna
(et) p(er)dendo mundana substancia(m) q(uasi) d(iceret) totu(m)
inutile fit. Ambros valde cauendu(m)
e(st) ne p(ro)p(ter) auaricia(m) pecunie vel amore
carnalis vite (et) salute a(n)i(m)e q(ue)r(er)e
negligam(us) (quia) nichil p(ro)dest lucri fa
cere t(em)p(or)alia (et) p(er)dant(ur) eterna (et) p(ro)p(ter)
Cris(ostomus) ex(ornans) si effe(ct)us in ... mal po
sit vides (ser)uos suos in lasciuia ..
age (et)c lucr(um) estimares te esse d(omi)n(u)m
esse sit q(uod) lucrat(ur) a(n)i(m)a tua missa carc(er)e
ne lascivie (et) s(ic) futura(m) dampnacione(m)
expectat. Expon(itu)r etiam hoc de ill(is)
qui lucrant(ur) a(n)i(m)as alior(um) (et) suas ne
gligunt. Cris si alios sollicitus es (con)
dempnas te s(im)ilis es ei qui mortal

la fodiunt (et) mucrant(ur). Aut q(ui)d dabit (con)
Iste posset aliquis obicere et si a(n)i(m)am
p(er)dam tamen ex multis que lucratus sum ea
redimam hoc fieri (non) p(otest) d(icit). Aut q(ui)d
dabit (com)mutacione(m) (id est) redempc(i)onem p(ro) a(n)i(m)a sua
dampnata q(uasi) d(iceret). Si daret(ur) p(ro) ea (totum) mu(n)d(u)s
non liberaret(ur) quia zelus (et) furor viri
non p(ar)cet in die vindicte nec acq(ui)es
cat cui(us)q(ue) p(re)cibus nec suscipiet p(ro)
redempcione dona plurima (et)c. Filius
aut(em) hominis v(enturus) p(ri)mus posita e(st) firma(ci)o.
elim(osi)n(a)e (et)c p(ri)mo q(ui)a in fide(m) incarna(cionis)
h(abe)t(ur) 3o (con)(tra)ctu ad fide(m) retribucio(n)is que
erit in aduentu ad iudiciu(m) vbi p(ri)mo
Iudicis aduentu(m) 2o retribuc(i)on(em) singulor(um)
(id est) et tunc reddet. In p(ri)ma tangit
p(ri)mo aduentu(m) 2o (com)mitatu(m) (id est) cu(m) angelis
2o s(ed) tamen gl(or)ia in apparendo (com)mitia
in veniendo d(icit) g(lo)ria vera d(omi)ni mellaz
dabit homo (com)mutacione(m) p(ro) a(n)i(m)a s(ua) (et) h(abe)t
filius aut(em) hominis (id est) virginis s(ed) x(ristu)s
qui ita se vocat p(ro)p(ter) sui humilitate
p(ro)p(ter) carnis v(er)itate(m) p(ro)p(ter) matris puritate(m) sue
integritate(m) (et) venturus e(st) ad iudicandu(m) ce
berrime in gl(or)ia p(at)ris sui p(er) virtute(m) (et) gl(or)ie
manifestacione(m). In t(ex)t(u) qui p(ri)us venit
humilis cu(m) angelis p(at)ris (et)c ipse in d(i)e
ad iudicandu(m) venit cu(m) senioribus
p(o)p(u)li sui (et) tunc reddet sine (et)c vnicuiq(ue)
vnicuiq(ue) sine p(er)sonarum accep(ci)o(n)e s(ecundu)m
opera sua sine mun(er)is corrupcione
Apoc vl(tim)o. Ecce venio cito (et) merces
mea mecu(m) reddere vnicuiq(ue) iuxta opera
sua. Tres g(ra)d(us) tangu(n)tur p(er)sonas. filium
qui iudicabit in q(uan)tum h(om)o p(at)r(e)m qui
iudicabit auctor(ita)te angeli qui iudica
bunt apparicione(m). Amen dico vobis (et)c
p(ri)mus posita e(st) elim(osi)n(a)e (et)c fundam(en)to
h(abe)t subdit(ur) fundate v(er)itate (con)firmacio
vbi po(ni)t(ur) p(ri)mo (con)firma(ci)o fidei resurrec(ci)o(n)is
2o fidei pa(ssion)is 2o ca(pitulo) (id est) et m(on)tis g(lor)i(a)e
eu(m) disci(pu)li eius fides aut(em) d(omi)nice re
surrec(ci)o(n)is (con)firma(tu)r p(er) transfiguracione(m) ou(ius) tran(s)
figuracionis po(nitu)r p(ri)mo p(ro)missio 2o exhi
bicio septi ca(pitulo) 3o (con)sultac(io) septi ca(pitulo)
(id est) leuauit ante oculos neminem
et s(ic) d(icit) g(lo)ria. Amen dico vobis (et)c glo
quia vides erat apli (et) in p(ri)ma p(ar)te

mittit eis aliqua consolatio ut tera
rdant defectum. Secundo quia sit vetus
sit reditus eius quod tamen incertum est ut
confirmaret intuitu remunerationis dicit
dico vobis quod dicet secundum sanctis de
hoc Sunt enim quidam de circumstantibus
hoc exponitur tripliciter primo declaratur assump
tione sue carnis post mortem erat 2o de
gloria resurrectione 3o de ecclesie militantis
dilatatione primo exponitur sic. Sunt quidam
de hiis stantibus scilicet petrus Jacobus
Johannes qui non gustabunt mortem temporalem
que est quidam gustus vere mortis eterne
vel gustus dicitur quo adhuc nos qui in
morte non permanent donec videant
filium hominis venientem in regno suo id est
in ea claritate qua habebit cum veniet
ad iudicium vel in gloria in corpore mortali
cum eis non in mortali corporalitatem
[illegible] sunt in mortali et ita [illegible] est dicitur
videat id est imaginem id est imaginem et re
presentationem glorie regni dei qua exhibuit
eis post sex dies et permissione. Secundo expo
sit Sunt quidam de hiis stantibus hic dicit
ut excludat Judam qui non vidit
visionis gloriam qui non gustabunt mor
tem donec videant filium hominis venientem
in regno suo id est in gloria visionis et asce
sionis qua in perpetuum regnabit quia usque
ad id tempus omnes apostoli vixerunt preter
Judam. 3o exponitur sic secundum Bedam permittit
aliquos de discipulis suis visuros
dilatationem ecclesie antequam per mortem exeant
de mundo et sic dicit Sunt quidam de
hic stantibus qui non gustabunt mortem
ut Johannes evangelista et quidam alii qui diu vixerunt
diu post passionem domini donec videant filium
hominis venientem in regno suo id est in ecclesia
dilatata regnantem et hoc dicitur in ecclesia
presenti que mundi gloriam conculcans ac
da in celo regnum et hic regnum per ac
cipitur tripliciter scilicet claritas transfigurationis
celum empireum et ecclesia presens. Secundo hic
secundum Cris. quare dominus illam visionem pro
misit et non statim exhibuit. Item quare
non nominat discipulos istos sed dicit
Sunt quidam. Vero visionem promissam
distulit ut eam vehementius desideraret
et desideratam magis acceptaret. Item ne

alii discipuli absentes paterentur zelum si
statim promissum implevisset Sunt quod est quod
in promittendo non dixit nomina eorum qui
visuri erant. Item quare tres discipulos
tantum assumpsit. Vero Jo. quia in ore
duorum vel trium testium stat omne testimonium
de vita Christi. Item in fide humilis quod qui
fide trinitatis fuerint fruentur in eterna vi
sione gaudebunt. Item quia pauca [illegible]
Item quare istos tres et non alios vero
quia istos familiarius diligebat. Hos enim
assumpsit in domum archisynagogi quando
eius filiam suscitavit in montem cum se
transfiguravit. Iuxta ... cum orat primo ad mon
tem oreb secundo ad ostendendum gloriam 3o ad mon
tem oliveti sicut vult in glo. super luc. 9o
tangitur prerogativa istorum trium. petri in
clavium officio. Jacobi in sacerdotali solio
Johannis in matris commissione. Secundo expositor
videtur quod iste fuit Jacobus alphei qui
fuit episcopus Jerusalem. Idem dicit Aug. super
epistola ad Galat. Hoc infra scripta cap.
Jacobum et Johannem et fratrem eius quod est. Quod
dicendum est ad glo. dicendum quod solum sunt de
vocatis sublimitate maiorum vel nomine et
non ad aliud dicendum quod Aug. comparative
dixit vel modo sine comparatione hunc

Et post sex dies ac;

Cap. xvii

Superius peracta est transfigurationis promissio
hic subditur eius ostensio ad confirmationem fidei
visionis. Circa quam transfigurationem tangit tria pri
mo antecedentia. 2o concomitantia id est transfigurationis
3. consequentia id est videns ante petrus
dixit antecedentia tamen exprimit tempus testes
et locum de tempore dicit et post dies sex. Contra
dicitur marci 9o. Contra Luce 9o. Fere
est post hoc verba fere dies octo. Vero
Jo. Crisostomus ponit ibi dies inter
medios lucas vero addit et primum
quo promisit ad verba quo soluit Christus
post sex mundi etates quiescendum est ab
omni labore et ibi [struck out] que designat
resurrectionem ec. Assumpsit Jhesus petrum
Johannem et iacobum fratrem eius ecce tres
testes fidei quia tamen gloriam dei
videre oportet quod per fidem agnoscat
sicut petrus quod vincat supplantet

Hic etc.

sicut Jacobus ad b(ea)n(dum)? operandum
gratiam habeat sicut Johannes / q(ui) omne [illegible]
gessit in credendo verum in declinando
malum in faciendo bonum / Et duxit illos
glo maiestatis gloriam ostendit in montem
excelsum s(cilicet) thabor. q(uia) qui non in val
lem videt glo. ut distat gloriam non
in profundo humilitatis sed in regno superne
[illegible] esse quendam / gradum a scorpio
ne mundi 2° patet [illegible] / Et transfi
guratus est. Hic tangit [illegible] tria
primo transfigurationis actum 2° modum ibi
2 resplenduit. 3° leges et prophete te
stes ibi. Et ecce apparuerunt eis. d(icit) g(losa)
Et transfiguratus non dicit transfiguravit se ut non 2
[illegible] fieri [illegible]
[illegible] ante eos qui erant amici
Joh(ann)is xiiij°. Qui diligit me diligetur
a patre meo 2 manifestabo ei meipsum
qui erant mundi super v° beati mundo
corde quoniam ipsi deum videbunt / q(ui) erant
humiles super xi°. revelasti ea parvulis
2 resplenduit facies eius sicut sol.
ymo plus quam sol. s(ed) nichil habet clari
tati comparetur. vestimenta autem eius facta
sunt alba sicut nix 2 sic perfusa fuit
[illegible] ut alba [illegible] apparerent vel [illegible]
[illegible] per vestimenta [illegible] intelligitur
sicut splendor solis excellit [illegible]
tu splendore nimis ita splendor dei
splendore huma[illegible] / Sed quaeritur que fuit ista
transfiguratio quidam enim [illegible]
corpore mortali dum tanta gloria in morta
litatis potuit apparere dixerunt quod illa cla
ritas fuit in aere circumfuso non in cor
pore domini. alii dicunt quod dominus in corpore
accepit corpus morte 2 inoperatum
sed in transfiguratione ad horam accepit corpus
in morte 2 clarum. adherentes huic
[illegible] transfiguratus est transfiguratione [illegible]
situs est de figura in figuram. alii dixerunt
quod [illegible] corporis. habuit corpus immor
tale in passibile 2 splendens [illegible] licet
non appareat s(ed) [illegible] passibile. [illegible]
positionem incarnationis [illegible] qua va
luit condi[illegible] dotes corporis ut subtilitates
in nascendo agilitate super aquas am
bulando claritate in transfiguratione

in passibilitate in cena 2°. fuit transitus de
figura in figuram / non quod re s(ed) s(ecundu)m [illegible]
[illegible] falsa 2 temera
ria elidunt [illegible] Jo. dicentis
Nemo putet eum amisisse [illegible]
quam non subtrahit s(ed) splendore addit
in luce [illegible] est species [illegible] eius
alba non alia [illegible]
corpore mortali [illegible] s(ed) miraculose gloriam
in mortalitatis sicut miraculose de utero
intemerate virginis exivit sicut mi
raculose super aquas ambulavit. / [illegible]
[illegible] in christo erant dispo
sita in corpore [illegible] ad claritatem [illegible]
[illegible] 2 ex coniunctione ad animam glosam
ex unione ad deitatem [illegible] transfigu-
[illegible] miraculo[illegible] / [illegible]
[illegible] transfiguratione tria fecit / discipulos
assumpsit in montem ascendit / orationem p
misit / ad figurandum quod ad gloriam illam
non pervenit nisi per virtutis societatem
per vite altitudinem, per orationis devotionem.
Felix g(ra)° qui talem comitatum as
sumpsit. petrus in quo cognitio [illegible]
dei sui 2 proximi, [illegible] generat
[illegible] dilectionem / 2 cavet [illegible] / cogni
tio sui generat humilitatem / 2 cavet presumptionem,
cognitio proximi generat compassionem / 2 cavet
crudelitatem / Jacobum in quo lucta 2
supplantatio. 2 hec [illegible] mundus
dyaboli, non enim [illegible] nisi qui le
gittime [illegible] certavit. [illegible]
Jacob post luctam accepit benedictionem
ut habetur Gen. xxxij. / Johannem in quo
gratia 2 hec [illegible] perficiens
[illegible] ad [illegible]
dei [illegible] ad [illegible] / et
gratia eius in me vacua non fuit /
[illegible] / s(ed) in illis omnibus [illegible]
[illegible] ego solus s(ed) gratia dei mecum /
ad 3am / Felix qui talem montem asce
ndit. in quo sunt tres gradus. abiec
tio sui / mortificatio carnis. contemptus
mundane prosperitatis / super [illegible]
[illegible] post me [illegible] qui sic oron
[illegible] fideliter 2 perseverant. [illegible]
appareat gloria in facie christi / qui trans-

figura in solem. Cum lucet per stratum
videt parietem, illuminant per exemplum
et doctrina in vestimentis [fulgentes] quia
sufficit albedo nimis per innuendo
in mentis carnis et operis. Et ecce ap-
paruerunt eis Moyses et Elyas lo-
quentes cum eo a. d. Et apparuerunt
isti duo pro multis potius quam alij. p.
ut videret se p. non esse Helyam aut
unum ex prophetis sed illorum dominum. 2o ut
videret Judeos mendaces qui accusa-
bant eum tamquam transgressorem legis
et blasphemum. Ideo adest Moyses timens
quod non est contrarius sue legi; adest Elyas
zelotes pro gloria dei, timens quod non erat
blasphemus. 3o ut doceret apostolos habere
mansuetudinem sicut Moyses et zelum sicut
Elyas. 4o ut apostolorum augeat fidem
dat de celo Elyam et ab inferis Mo-
ysem et unum qui per Elyam resuscitatum est
in gloria cum Christo. 5o ut ex omni parte
testes habeat: de celo Petrum in vace
de ethere [nubibus] de paradyso Elyam
de terra apostolos de inferno Moysen. Cum
eo loquentes scilicet de excessu eius quem completurus
erat in Jerusalem ut habetur Luce ix.
de passione eius in qua fuit exces-
sus amoris doloris et humilitatis. amor
fuit super mensuram Johannis xv. maiorem
hac dilectione. Dolor super quem fuerint
Trenorum i. O vos omnes qui transitis
per viam. Humilitas super virtute Trenorum
iii. Recordare paupertatis mee. Videns
autem petrus. hic tanguntur conseque[nti]a duo
primo affectus amoris et iocunditatis in petro
2o affectus timoris et humilitatis in discipulis
de visa excellentia maiestatis ibi
audientes eo loquente. Dicit ergo Videns
autem petrus dixit ad Jhesum. Hic inquit
aliqui petrus loquebatur cum videret
Christum audiebat illa verba que de
passione dicebat et ideo quasi cum lo
querentur respondit [dixit] postquam tacuerunt
Moyses et Elyas. Domine bonum est nos
hic esse. Ideo audierat petrus quod
oportet Jhesum ire in Jerusalem et multa pati
formidans et zelans obsequium ipso

et non audens aperte contradicere, cavillatione hoc
innuit. Hic quasi in loco alto solitario se-
curos iocundo cum duobus potentibus Elya qui
in monte igne fecit, Moyses qui nebu-
lam intravit. Sic dicat nullus scit ubi
sumus. Item in tanta delectatione sumus dul-
cedinis eterne gustamus. Ita bonum est
nos esse non ad modicum, sed maneamus. Ideo
subdit: Si vis faciamus hic tria tha-
bernacula. Augustinus Quo amplius quis
degustat dulcedine vite celestis
eo amplius omnia fastidit. In infi-
nitis unum Moysi unum et Elye unum.
In hijs errabat petrus ut habetur. Ambrosius
primo cum quod in una gratiarum recipit tum quia
in una thabernacula nitia credit. Item
tum quia utilitatem proximorum neglexit. Au-
gustinus: Quid dicis petre mundus perit
et tu secretum quesisti quibus vides tot gentes
convenire in unum et tu vis esse dilige? Vides
tenebras mundi et tu lumine abscondis ne-
mo quippe lucernam accendit et cetera.
Sic resplenduit sicut sol et cetera. Querit quare. Vi-
deri non potuit sicut vere sol in veritate
Ideo lux solis est ledens oculum et
corrumpens lux glorie multos. Ideo in ista
figura non in alia. Item quare pacius
pre dote claritatis humanitatis sue glorie quam
aliarum? Et non quia maior est in glorie
corporali et evidentior nec in sole pretium
intelligi alie dotes agilitatis subti-
litatis et impassibilitatis. Item queritur utrum
hec claritas fuit claritas vo-
nis future vel sicut illi qui ecclesia super
pro donec videant filium hominis
venientem in regno suo gloria in eadem
claritate in qua erit pacto Judicio.
Ad id Beda non substantiam carnis amit-
tit sed gloriam future resurrectionis et cetera.
Glossa alia glossa. Si petrus videns huma-
nam claritatem tanto afficitur gaudio ut me-
quam velit ab eius intuitu se disiungi
quid putandum de eis qui divinitatem
videre meruerint et cum sicuti est vide-
rint. Quia petrus non sic videbat ad id
glo melius in ex future beatitudinis
gaudio quia non est eadem sed illi similis
fuit et exponendo sic audiens quia
non per redemptionem prophetas loquitur sed per filium. Si
expressionem Item Moyses et Elyas quando Vero

illi vero fuerunt personis quedam dicunt quod fuit
hec miraculose virtute diuina alij dicunt quod
angeli personas eorum accipientes .i. non fuit
ficta quia id angeli fecerunt quod ipsi
per se fecissent. Item elyas glo. eximius
prophetarum quia de dauid dicitur hoc in prologo
super psalmos. Item id exodi xxxiiij in glo.
Enim moyses fuit eximius domini fa-
miliaritate signorum auctore legis pro-
mulgatore. elyas eximius vite austeritate
arguendi auctoritate vite diuturnitate
dauid eximius prophetie et subtilitate regni
dignitate et spiritus sancti est promissio. Item
ambo tres testes fuerunt de celo. helya
moysen et ipsum petrum. glo. moyses erat
in inferno moyses in terrestri paradiso
qui venit in celo. Enim de celo non tenetur
sed sine qua .i. futuri erit in maiestate
Item quidem ambo quo cognouerunt quod numquam
viderant et respondebant presentia maiestate super
eos venientem. in quo innuitur quod in fu-
tura gloria alter alterum quem numquam viderat cogno-
scet. Adhuc eo loquente hic ostenditur affec-
tionis et similitudo in discipulis eum affecto
tangit primo tamen 2o. effectum .i. Et audien-
tes discipuli 3o. consolationem .i. Et accessit ihesus
In causa vero duo sunt primo obumbratio
nubis 2o. intellectio paterne vocis .i. Et ecce
vox. dicitur quia. Adhuc eo loquente scilicet petro
ac loquens imprudenter excedere. vt ma-
gnificentia christi ostendat. vt primo magis testimonium
fides firmaret. ecce nubes lucida ad
differentiam antiquorum misteriorum vbi nubes
caliginosa fuit quia apparitiones ille
in timore ista in amore illorum cognitio
cum velamine figurarum ista sine figuris dicitur
tamen nubes enigmatica sed lucida quia
sine figura obumbrauit eos .i. operuit quod
maiori lumine operuit eos perfudit sicut
luna obumbratur operuit radijs solis per
quos illustratur. et ecce vox de nu-
be dicens. Cum deus in nube loqui-
tur vt magis credere ex dei vocem
qui solitus erat loqui patribus in nube
hic est filius meus dilectus in quo et
complacito expositum est super 3o. vbi eadem
attestatio facta est in baptismo et in trans-
figuratione vbi omnis gloria trinitatis loquitur
pater in signum quod ipse est ad augere quod
datur in baptismo et datur gloria in visione
exterioribus quippe vegetantur quasi no-
ui filij patris in baptismo per graciam in

visione per gloriam hic vero addit ipsum au-
dite. hic confirmat petri confessionem
super xvjo. hoc clamat pater vt hic hoc
clamat mater Iohannis 2o. Quodcumque di-
xerit vobis facite hoc clamat legis
lator deuteronomij xviij. propheta tamquam me
audite hoc clamat spiritus sanctus in psalmo
psalmo v. audietis audite hoc hoc clamat
ipse filius in dactilus super xiijo. Qui
habet aures audiendi audiat Quis
quia se potuit excusare audite quia ipsum
quia veritas credite ipsum quia vita se-
quimini ipsum quia via est Iohannis xiiij.
Ego sum via veritas et vita. et Et
audientes discipuli .2. petri primo hanc
vocem audiuimus et ceciderunt in faciem sua
glo sicut mali primo Regum iiij. ely ceci-
dit retrorsum et fractis ceruicibus mor-
tuus est. cadunt quia iusti in facie suo
timore ut sibi modo per humilitatem super
iiijo. et procedentes adorauerunt eum et in
gratiarum actionem apokalipsis v. Ceciderunt
in conspectu troni in facies suas et c.
et timuerunt valde eius exterior fuit
signum cordis timuerunt quia
gloria quia se errasse cognouit quia
nubes apparuit quia voce audierunt
patris cuius maiestati debetur timor. Et
accessit ihesus hic subdit consolationem et
hoc sed triplici actu accedere tangere et
conforta. In primo notatur gratia preueniens
in 2o. gratia cooperans in 3o. gratia consummans.
dicitur quia et accessit ihesus quia per se surgere
non poterant et tetigit eos vt corporis
membra solidaret daniel x. manus
domini tetigit me et erexit me super
genua dixitque eis sunt metu figuram
surgite quia casum nolite timere quia me-
tum leuantes autem oculos suos neminem
viderunt nisi solum ihesum et in figuratione hic subditur. trans-
figurationis occultatio primo in sub
subtractionis visionis. 2o. in vox
preceptum occultationis .i. Et descenden-
tibus illis dicitur quia leuantes autem
oculos suos post visionem tactu confortati
et erecti quod hec visio corporalis
fuit neminem viderunt nisi solum
ihesum velut si moyses et elyas
perseuerasset vox patris videretur incerta
cui potius dedisset testimonium augustinus.

petrus loquet᷑ sanq̄m dixit ꝑris au-
diret᷑ sicut d᷑ luce ix᷒ ut ad solum
ihm ꝑtine intelligi᷑ Allego᷑ abs ab-
lata nube viderunt ihm misisse ⁊
elyam ⁊ moysen euanuisse quia ꝑ
q̄m legis ⁊ ꝓphas umbra discessit
xpi᷒ eum viderunt ⁊ reuelata fuit
eis scriptura luce xl᷒ apparuit illis
ihm ut intelligerent scripturas Et
descendentibus illis hic dat᷑ eis p-
ceptum de celatione transfiguracionis v᷑
tang᷑ forma mala ⁊ dixit p̄cepit
d᷒ g᷒ Et descendentibus illis i· duo·
tantibus discipulis de monte p̄cepit
illis ihūs dicens Nemini dixeritis visi-
onem ne gla tanta ꝓpositi incre-
dibilis esset ꝑ passionem sequentem ⁊ ap̄
videntes sequens crux scandalum generaret
hac rōne sup̄ xvij᷒ p̄cepit eis ut
nemini dicerent q̄ ipse esset xp̄s Ad
hac i᷑ posite sunt alie rōnes Donec
filius hominis amortuis resurgat
i· astatum mortuum sepe᷑ in quo mo
ra᷑ in scīm᷑ ad faciend q̄ dicat᷑
Ecc᷑ xi᷒ ne laudes hominem in vita
sua ⁊ in eodem ante mortem ne laudes
quemq̄m x᷑ Et interrogauerunt eum

Et interrogauerunt eum

post fidei visionis confirmacionem subdi᷑
hic confirmacio fidei passionis ⁊ hoc
trip᷑ primo ꝑ eis ⁊ 2᷒ ꝑ miraculum ibi
⁊ cum venisset ad turbam 3ᵃ ꝑ verum q
x᷑ Conuersantibus autem illis in galylea
dixit eis ⁊ sit ad considerationem mira᷑
ad pba᷑ 3 rem ad cōpassionem circa ep̄
po᷑ p᷒ amoto fle opinionis circa fide
visionis 2ᵃ ꝓpo᷑ ep̄ ad confirmandum
ueritatem passionis i᷑ dico autem vobis
quia elyas iam venit Prima pō᷑
p᷒ discipulorum interroga᷒ 2᷒ dominus re᷒
i᷑ At ille videns ⁊ hoc ex interroga-
uerunt eum discipuli eius dicentes Quid
q᷒ scribe dicunt legis scilicet interpretes
⁊ doctores quia eliam oportet primo
venire Et hoc dicunt᷑ hec q᷒ d᷑
ꝑ raba ⁊ so discipuli audierunt eum
debere venire in regno suo cum
dixit de hic stantibus qui non
gustabunt xp̄ credebant autem in

transfiguracionem hoc esse completum cum ali-
qui putabant eum non amplius mori
nec resurgere ⁊ quia audierant q̄
elyas debebat primum venire ⁊ re-
stituere omnia ⁊ iste iam recessit ab eis
ideo mouent᷑ ad interrogandum q̄ g᷑
scribe dicunt q̄ elyam oportet primum venire
scilicet q̄ aduentum tuum glosa venire
q᷑ d᷑ si tu iam venisti in gloriam quo
precursor tuus elyas sic disparuit
⁊ non comparuit mundo At ille videns
ait illis remouens falsam opinionem
eorum de aduentu elye putabant enim
eum iam venisse sicut venire de-
buit in 2᷒ aduentu domini elyas quidem
precursor iudicis venturus est in fine
q᷑ d᷑ non est iste aduentus quo venit
antequam veniat ad iudicium de quo
malachie iiij᷒ mittam vobis
elyam ꝓphetam antequam veniet dies
domini magnus cum constat precursorem
esse primi aduentus Et restituet omnia
hoc dupliciter potest intelligi p᷒ ex officio
sue predicacionis conuertet corda filiorum
ad patres ⁊ cetera quem ut dicit aug᷑ in
decimo de ciuitate dei intelligitur primum procedet
ad intelligenciam filiorum ut
senciant illi quod sensit ipse ⁊ ex
hoc restituet corda hominum illius tem-
poris ad credendum xp̄o ⁊ resistendum an-
tixpo Vel restituet omnia scilicet que
debet quia quod debet morti ⁊ dominus dif-
ferendo distulit tunc soluet per
mortem est ho qui venit quod non red-
debit morte xp̄ Dico autem vobis
hic ꝓpo᷑ ep̄ ⁊ p᷑ aⁱˢ precursoris
ut confirmen᷑ discipuli in fide passionis
redemptionis saluatoris ⁊ p᷒ recita᷑ pa᷒
precursoris 2᷒ predicat pa᷒ saluatoris
i᷑ sic ⁊ filius hominis 3᷒ subdit
intelligenciam dicti l᷑ Et tunc intelle-
xerunt De precursore tangit duos
aduentus conceptum ⁊ intuitum ⁊ hoc est
Dico autem vobis quia dicunt ita
precursor 2ⁱ aduentus venturus est
ipse elyas in propria persona sic precursor
primi aduentus scilicet elyas in virtute ipse
Johannes baptista iam venit ⁊ hoc
est quod sequitur quia elyas non corpe

s(ecundu)m sp(iritu)m et vi(rtutem) luce p(rim)o. Ipse precedet ante
illum in sp(irit)u et virtute Elye sup(ra) xvii(o). Et
si vultis recipere ipse est Elyas. Helyas iam venit
et no(n) cognoverunt eu(m), i(d est) no(n) approbaverunt nec
amaverunt s(ed) potius oderunt. Amos v(o):
odio habuerunt corripientem in porta et
loquentem perfecte abhominati sunt. Et fecerunt
in eo quecu(m)q(ue) voluerunt, incluserunt
et decollaverunt, s(ecundu)m quod d(icitur) in p(ro)x(imo) fecerunt
cu(m) hoc no(n) fecit aliter nisi herodes sup(ra)
xiiii(o). E(xpositi)o: herodes aute(m) p(ro)p(ter) (con)sensu(m)
herodiadis consultu puelle pro saltu.
Sic et filius hominis no(n) cognitus, quia
mundus per ip(su)m factus est et mundus eu(m) no(n)
cognovit Joh. i(o). No(n) receptus, quia in p(ro)pria
venit et sui eu(m) no(n) receperunt. Passurus
est ab eis, iudeis insequentib(us), militib(us)
exequentibus, pylato iudicante, he-
rode consentiente, et in hoc verificat evan-
gelistam qui predicabat eum neq(ua)q(ua)m
amplius moriturum. Tunc intellexerunt
discipuli, s(cilicet) plene, quia de Johanne
bap(tis)ta dixisset eis, quia videbant
in eo impletum esse quod d(omin)us dixerat,
quia ex aliis eum Elyam vocaverit p(ro)-
pter [illegible] si suscepis sermones meos ut au-
diat scripturam [illegible], sed intelliges.
Cum hic sic et filius hominis, q(uia) ille
decollatus, iste crucifixus est. Ille p(re)-
cursor [illegible] hominis, iste ipse redemptor
humani generis. Nota: fili(us) attende quo ad
passionem in genere, no(n) quo ad formam p(ro)prie
in speciali. Sequitur: Et cu(m) venissent ad.

Et cum venissent ad

hic confirmatur fides patris p(er) miraculum in
curatione lunatici. Ubi tanguntur quinque:
primo infirmitas, 2(o) curatoris [illegible]. Et unde
[illegible] ait supplica tangit tria p(rimo):
[illegible] filio lunatico petitionem, 2(o) pe-
tenti necessitatem, i(d est) quia lunaticus est, 3(o) fa-
[illegible] difficultatem, i(d est) Et obtulit eum.
[illegible] tangit 3(o) loci opportunitatem, quia
cum venisset, petentis humilitatem, quia geni-
bus provolutus, petitionis formam, quia Domine
miserere dicit 3(o). Et cum venisset ad tur-
bam seorsum cum locutus fuisset cum di-
scipulis de misterio regni, de passione
futura, accessit ad eum homo, et ille erat
de turba, ut dicitur Marci ix(o), genibus p(ro)-
volutus ante eum ad auxilium humilem
implorationem, dicens Domine [illegible]

volens posse saluti. Unde Marci: miserere au-
tem [illegible] miserere Domine et precor filio meo quia
est in magna infirmitate [illegible], quia quidam
rogant pro se ipsis, ut miserere mei Deus,
quidam pro filiis, ut cananea, Marci xv(o), et hic
Joh. v(o) de regulo cuius filius infirmabatur
Capharnaum; quidam pro servis, sup(ra) viii(o), de cen-
turione; quidam pro proximis, sup(ra) viii(o): ap-
peruerunt homines loci illius et obtulerunt
ei omnes male habentes et ad expandendum
omnem [illegible] flectebantur; quidam pro
inimicis, ut Stephanus Act. vii(o). Quia lu-
naticus est, hic subditur petendi necessitas, q(uia)
miserere ex magnitudine infirmitatis, quia frequens,
quia acerba, quia periculosa. Frequens: cum
ait dicit quia lunaticus est, ut 2(a) revolu-
tione lune in singulis mensibus sic vexato
infirmitatis. Jo. in glo. Ieronimus: cuius dicit et
mutu(m) dicit quem quasi lunaticum appellat,
non quod luna demonibus serviat, sed demo
cursum lune observans arripit homines,
ut per eam creatorem diffamet. Sicut ca-
pit [illegible] demonium signum lunaticum
[illegible] in multa varietate [illegible] ad
dei admonitionem, mutum ad laudes divine
[illegible]. Ecce. [illegible] stultus ut luna mutatur.
Acerba, morbi cum subditur: et male
patitur. Marci ix(o) et Luce ix(o). Spiritus apprehen-
dit eum et allidit, et spumat et stridet dentibus
et arescit, quibus cum addidit nam sepe ca-
dit in ignem, ubi sepe fere generatur, et cre-
bro in aquam, ubi pene submergitur nisi ha-
bet adiutorem, et tangit duo elementa que
magis activa sunt, sic per purgatur demonium
[illegible] frequenter cadit in ignem iracundie et
cupiditatis, in aquam luxurie et gulositatis. Et ob-
tuli eum. Hic in [illegible] difficultas cum dicit: et
obtuli eum discipulis et no(n) potuerunt curare eum.
[illegible] infirmi sunt discipuli, s(ed) no(n) omnes, tres
enim columpne, Petrus, Jacobus et Johannes,
cum aliis no(n) fuerunt, quia illi lunaticum cu-
rare no(n) potuerunt. In hoc quod dicit obtuli di-
scipulis, [illegible] quia prior debet se representare
sacerdoti. In hoc quod no(n) potuerunt cura-
re [illegible], quia solius dei est prin(cipaliter) dimittere
peccata. Vel sicut membra a capite recipiunt
sensum et motum, ita ecclesia que est caput ecclesie
[illegible] virtutem, sine cuius virtute et gratia
nichil quit facere. Unde sup(ra) x(o) quod dicit: et
no(n) potuerunt curare, c(ontra) Luce ix(o): dedit
eis potestatem super omnia demonia, et sup(ra) x(o)
demones eicite. Sed illa universalis potestas
data est eis in illis qui digni erant

curatoe. hic aut quarto erat impedimenta propter
que non poterant primo propter infidelitatem petentis
secundo propter peccatum patris pueri propter que primitus
erant. 3o propter tepiditatem fidei apostolorum
4o propter difficultatem morbi curandi et io
infidelitas arguitur cum subditur o generatio
incredula indignitas increpatur et increpavit eum ihesus remissio fidei ostenditur
ibi si habueritis fidem sicut granum sinapis
difficultas morbi capitur ibi hoc genus
demoniorum non eicitur nisi per oratio. ihesus
aut pro 9 circumstancias informatur ostenditur. hic
circumstancias curationis et primo in-
crepacionem v. peticionis 2o curacionem v. neccessitatis
vel afferte illum ad me. 3o discipulorum
arguicionem v. assignate difficultatis ibi tunc
accesserunt discipuli. increpatio quoque duobus primis
in primis quia cum hesitatione et imperfecta fide
petebat ait. O generatio incredula et fides
et perversa quousque ero vobiscum
quousque patiar vos. pacie
sustinendo obstinatam vestram. hic dicit
non tedio victus sed. invitus sicut medicus
dicens egrotos sua precepta agere. vel lo-
quitur verius vero. quare arguit in
genere cum solus debet argui. Responsio quia turba
cum isto simul infidelis erat. Afferte
huc illum hic ostenditur curationem tangit primo oblationem ut prebet fidem affe-
rentium 2o infirmi increpationem. ut ostendit
eum indignum ibi. Et increpat 3o demonis
eiectionem ibi. Et exiit 4o curationis celeritatem ibi. et curatus est. dicit glosa. ista vos estis
incredula et tamen quia nichil indiget
curari afferte illum mihi. Ecce misericordia. illum in peccatis constitutum ad me
salvatorem sed quia ait. magister attuli
ad te filium meum. increpatio enim ihesus
glosa puerum non demonem ut audet tra-
ditum demoni propter peccatum suum sed glosa. marci
9 dicit quod ab infancia passus est
et postea addit glosa. vel propter peccata parentum
vel potest dici quia et si ab infancia passus
tamen adultus fuit propria voluntate peccavit
et si non morbum tamen continuationem meruit propter peccatum. glosa. increpat illum
longe a salute positum propter peccatum suum
vel increpat illum i. demonem quod videtur
per illud marci 9 quia cum attendit et cetera
et videret ihesus turbam spiritum comminatus est
et expressius luce 9o dicit increpat ihesus
spiritum inmundum. quod ergo glosa dicit in glosa primo
non demonem. Responsio non demonem tantum

c increpat demone propter longa ob-
sessione puerum propter peccatum suum et exiit ab
eo demonium. luce 9 clamavit et multum dis-
crepans exiit marci 9 in quo signatur quod cum expel-
lerentur graviores temptationes exiit spiritus
qui possidebat quietus vel ut expulsione
sua vindicaretur et curatus est puer ex illa
hora et dicit puer tamen supra quia et si
erat adultus vel puer fuerat propter primo
accipitur in scriptura vel quia ex curatione
puer i. purus effectus est. marci 9
ergo si mittere effrim portabat eos
in brachiis meis et nescierunt quod curam
eorum. Tunc accesserunt hic arguit
duos discipulos meos. hic fuit causa
omnis difficultatis ibi. amen quippe dico
ostenditur difficultas introducitur. primo
discipulorum quaestio 2o domini responsio dixit. dixit
illis ihesus. circa quaestionem tangit primo forma
2o materiam ibi. Quare nos non potuimus
dicit glosa. Tunc secreto increpatis lunatici et
curationem accesserunt discipuli. Marci 9 ta-
men ad ingressum ut discerent secreto.
sed timebant verecundia sunt eo quod demonem
eicere non potuerunt. Responsio. forte time-
bant ne gratiam perdidissent quam accepe-
runt et ideo secrete interrogabant non propter
verecundiam vel secundum Jo. tunc videbat quod sic
fecit tuncta despicientes que increpatum
adhuc audierant de impossibilitatibus. Accesserunt
et dixerunt ei quare nos sed quia fuimus fideles non potuimus eicere illum. Dixit
illis ihesus propter incredulitatem vestram
secundum Jo. dicit quod hoc fuit propter incredulitatem
patris. Iste discipuli non erant in fide-
les. Responsio. incredulitas patris et si
fuit causa non tamen tota sed hoc in cre-
dulitatis discipulorum. Ad aliud dicendum quod
cum dominus discipulos incredulos non propter de-
fectum fidei sicut iudei sed propter remissi-
one fervoris tunc hylarius dicit in mo-
te demorante ipso cum turba residentibus fides eorum tepuit et hoc patet
propter hoc quod sequitur amen dico vobis
etc. quasi dicit si fides esset vestra tanta fuisset
esset quod amen quippe dico vobis hic
dicitur facilitas expulsionis primo respon-
sum quod demonis generaliter 2o v. tantum
demonis speciale ibi. hoc aut genus de-
moniorum in prima ponitur possibilitas facilitatis
primo quo ad demonia expellenda 2o
quo ad alia facienda ibi. et nichil in
possibile est dicit glosa. amen quippe dico vobis

Si haberetis fidem sicut granum sinapis ex hoc
arguit beatus ieronimus quod apostoli infideles erant
nam cum granum sinapis sit minimum sunt sensus
si non habebatis fidem sicut granum sinapis non
habebatis aliquid. Et quia non fuit comparato ad
quantitatem seminis sed potius ad virtutem
in speciem et fidem sicut granum sinapis
i. fidem granum sinapis i. humilem ferventem
tem que adversitatibus terra fervorem fert
veris. granum enim sinapis nigrum humore de
capite purgat ut dicit Jo. Item magis
atritum plus redolet et virtute manifestat
Item in modicum et fidem probata erroris
inimicorum supplicium expellit sanat. ps. fide
purificans corda eorum. in iniuriis attritum
ardore magis desideret petri Jo. ut probatio
fidei multo preciosior sit auro quod per ignem
transit. Item humilem intellectum reddit
2 cor. x. In captivitatem redigentes omnem
intellectum ad obsequium fidei Dicetis monti
huic transi et ierit legitur quod apostoli hoc
fecerunt melius moti huic i. magis demoni
qui e mons pestifera Je. li. qui corrumpis
terram moventes in cor maris transi hinc scilicet a
corpore obsessi et transibit. Vel sic dicitur
quod apostoli hoc quod ad litteram non fecerunt
non diminutionem potestatis sed propter caritatem quam
utilitatis ministrantes dantur sit ad honorem
utilitatis legitur hoc fecisse aliqui
sancti in diversis partibus et adhuc forte fieret
si expediret et fervor fidei exigeret
nec solum hoc faciens sed et quelibet
in possibilia. Unde sequitur et nichil impossibile erit
vobis sed ad impetrandum si expe
dierit. Mr. x. Omnia possibilia sunt
credenti. Hoc autem genus demoniorum quo
homo cadit in aquam per appetitum carnalis
voluptatis et ignem per appetitum elationis.
Ignis enim tendit sursum non eicitur nisi oratione
ne et ieiunio. Jeiunium expellit voluptatem
carnis. Oratio elationem mentis. Sed quare non
Et cum si
fuit dominus interrogatus de electionem. Thobie
miles per tres tres sufficientis. Thobie
xii. bona est oratio cum ieiunio et elemosina. Primo quia
nimia questione ad inimicum electionem. intelli
ut illa duo ut dicit ... ...
ad proximum. Hoc autem duo sunt contra in ordine
hominis in se ... in cordia ... carnis seminum
... ...
elimato malorum ... ... bonorum
...
Conversantibus autem eis

Confirmata fide dominice passionis premo... ...
... passionis ... confirmatur ... ...
... predicatur ordo domine passionis in discipulis
i. Et contristati sunt. In primo primo predicit
dominus passionem ... ne ... ...
tristicia absorberentur discipuli predicit
eis vero i. Et tercia die. Dicit ergo conversanti
bus autem eis i. ihesu et discipulis suis in
galylea in qua erat nazareth in qua
erat ... ... illis ihesus re
petendo quod supra dixerat ut amplius eorum
memorie infigat ... que ... ...
tur. ... ...
... ... redemptionis humani generis
revelantur. ... dominus ...
passionem suam discipulis suis supra ...
passionem ... ...
... ... salua
... petri ... ...
... ...
... ...
sequitur. i. Qui vult venire post me ...
ad fidei ... ... ad discipulos ...
monitorem ut flagella ... ...
dant. Unde i. dicit ecce ascendimus ... filius
hominis ecce sacramentum incarnationis quod
filius dei carne assumpta factus est filius
hominis tradetur ecce sacramentum passionis
tradetur in quod ... ...
... ... voluptaria ...
... iniquitas ...
... ... dolosa ...
... ... in manibus hominum
... ...
... et gentilium ... ... quia
militum regum et ... sacerdotum reli
giosorum et ... et occident eum magna
iniquitas quod homines occidat hominem
salvatorem et tercia die resurget. Jo ...
... ... semper
... ...
non ... . Et contristati sunt vehe
menter. ... neque moyses neque hely
... neque ... ... audita neque ...
... ... eos ... ...
... quare ... ... ei sicut
... ... Jo petrus
... sciebat quia non sapiebat ea
que dei sunt et ... hoc ... ...
super hoc ... non sunt ... contristati
sunt vehementer ... luce ... ...
... ignorabant ... ...

latum eis eos ut non sentirent sed quasi per-
tus non intelligunt quo tristitiam ex-
his intelligebat verba que dicebat eis
contristabantur sed qualiter dei filius pa-
teretur ignorabant eis ideo quod sed lat-
rationem aliqui eis ignorabat non tam
ingenij tarditate quam amore contingebat
quia quem deum credebat credere mortem
nesciebat ipse quia eorum debebat vel-
le pati sed si sic quasi male contristabantur
si non quasi non debebat conformare voluntati
sua voluntati dicit que volebat ipsum
pati. Dicitur passionem contingere considerare
dupliciter aut secundum se aut absolute in genere pa-
tur in passibile ad finem quem tenerat redemptionem
primo sed eis mali est detrimentum ne-
pacietur et nolunt apostoli sed sic volunt
Judei. 2o sed eius boni sed nostri rede-
ptorem esse utilis gloria ut tempus glo-
rie sic volunt apostoli. Et cum descendisset

Et cum descendisset

(venisset)

Capitulum xvij. posita est predicatio legis
eius sedere gentibus. 2o quod continet veri-
pretorum in credendis cum replicatione Juda-
ica erroris sic primo sed quod continet ver-
pretorum in operandis cum repetitione indayce
malicie. 2o primo lex eius et continet
eius pretorum 2o contra Judicem dicit quod
ad maliciam Judaice replicatione circa xxij.
Et accesserunt ad eum tenti et clamandi
in templo et sanat eos. pretorum autem partes
in templo et sanati eos. pretorum autem primo quod ad pretorum
eius in turbis contra primo quod ad pretorum
actionem usque ad xxv. 2o quod ad pretorum
religiosorum xviij et xxij. In primo pretorum
vero actionem deviat in tribus primo in pretore
innocencie. 2o Justicie Infra xviij et
si peccaverit in te frater tuus. 3o misericordie
infra xxij. Cum autem accedens petrus
dixit ad eum pretorum innocencie contra non va-
lere in non volendo malum alteri sed etiam
in cavendo occasiones nocumenti sive se
scandala et Super hoc docet quasi vitare sca-
dala primo in re temporali 2o in re spirituali circa
xxij. Circa vitationem scandali in re tempora-
li quod scilicet posset accidere si non soluisset
tributum. primo ponitur desolacio tributi quo
2o vij. et Et cum intrasset circa quam tangi-
tur quiendi locum personas quenciomi
et accesserunt qui accipiunt et dixerunt

dicitur quasi Et cum venisset capharnaum in quo
agitatur magnitudo quam esset erga deum
tributi debitor semper quo eius intra spacium
illa semimanat non esset magis sed si mode-
cum temporale (absolute) non congruent constat autem quod
ibi plus predicavit et plura miracula
fecit quam alibi. luce iiijo contra audi-
mus facta in capharnaum accesserunt qui didra-
gma accipiebant exactores scilicet tributi
quod accipiebat ex pompeij
ad opus augusti cesaris per pompeium
enim facta est primo Judea tributaria non
adhuc reddendum tributum capitis sed singule ci-
vitates dabant quandam summam pecu-
nie sed postea augustus cesare facta est tributaria
ita ut omnis (census) capite tenderet. Didragma erat
gma .i. denarius qui pro capite solvebatur valens 10 obulos
stater .i. v[?] siclus qui xx obulos
didragma media pars dragma et pars
2 10 unus stater sufficiebat ad soluendum
pro duobus. eius et stater iubet afferri
de ore piscis. Vnde quod didragma
pecunia scriptum et sculptum est genus monete
sive imagine regis de qua lucie
xvo que inter sunt dragmas x. Item
genus ponderis 2o accipitur in medicina
sed aliquis dicitur dragma est genus
cerimonis vel alij incipiunt et alij re-
spondet. 2o dicitur dulcia catica dragma
dracma grecis nummi nummus bisquis
valebit dragma notans pondus sta-
teris. primus dicitur dicitur dragma vel dragma
et ut quod dragma scilicet actus ad petrum
Ideo pugnans magister non audet ipsum
ipsum agredi et dixerunt ei magister vester
non solvit didragma q. d. dicite ei quod
solvat. Et ait scilicet petrus etiam .i. eius
et quod non solvit. Et cum intrasset hic
subditur ad dominum conversio. ubi primo
dominus contra sua a tributo libertate 2o
nos iubet solui propter scandali vitacionem
vel est autem non scandali dicitur quasi Et cum
intrasset domum sed ipsius cum dixisset per-
venit eum ipse petrus ipsius dicens sed que
pervenit sabbata pervenit dominus petrum
postulans expectare proclamatorem tribu-
ti ne scandalizetur apostoli sciens quod de-
sicut petrus quevere volebat. ipse ut
se deum eis ostenderet quia absentia
ut presentia cognoscebat. Quid tibi
videtur symon sed quod est sicut de petro quod

tributu/a symone ᵹsiliu Au°. ᵹfe(ssi)o/tribu
tum debet delitionis · operationis ᵹ ponde(ratio)
actionis · abedia vo soluit e cofilla ape-
rit/reges t(er)re a quibus accipiunt tribu-
ta i · debitu civile ul(tra) tesimi · i · debitu
tepl(ar)e a filiis suis an ab alienis Jude(us)
mundi Judicau quit (con)ce(d)/ut ulls con-
tepniet alibus suis si bona e p(ro)p(ter) iudi-
dos qui dapnant (con)f(itente)s filii alio d(icitu)r · Ite · q(uo)d no(n)
sut totepneda apl(ic)at(ur) (con)silia misep..
At ille · v petrus dixit/ab alienis dixi/
illi ihus taciunde do exp(on)at(ur) g(l)o · libi s(un)t
filii multo m(a)g(i)s q(ui)a d(omin)us regni qui filius
e regis eterni s(ecundu)m dimi(tti)t(ur) z filius re-
gis dauid p(ro)ph(et)a · Joh(ann)is x° · Si filii
vos libauit v(er)e libi eritis · z e h(oc) argu-
mentu (quod) (cleri)ca no(n) tene(n)t(u)r ad tributa re-
gu ul principu/nisi forte p(ro)p(ter) ul fo(rte)
ul alijs bonis p(ro)p(r)io · (de)b(e)t · Dech · p° · es dre
peul° z so z buj° Ut aut(em) no(n) scandale-
zem eos sup(er) xvii° · No(n) eni(m) scandalizu(m)
sapi(enti)es quia illi sapientes isti simp(lic)es
illi ex tota malicia isti ex tota ignoran-
tia offendebat/Vade ad mare petrus
quippe piscator erat z mitte hamu(m) ad
piscandu z eu piscem qui p(ri)mo e(st) i · qui
p(ri)mo tepus tolle/eu · Jo (quod) p(er) mirac(u)l(u)m
in loco nostro/piscam/aut vite salua-
toris/pisca(n)tu (quod) mouit pisce (h)i(c)ue sta-
tem in ore z (quod) ipse p(ri)ma capie(n)dus esset
vite z magnu(m) mo/s(ed) ad vnu(m) eius statu
statem in ore piscis creatus/z quod
fuit erat ipse loq(ue)ndo fecit/Jo hoc e(st)
simp(lic)i(te)r intellectu(m) edificat auditorem
cu(m) ille cuius sut o(mn)ia tante fuit pau-
p(er)tatis ut vn(de) tributu solueret no(n) h(abe)ret
Si quis vo obiciat Juda portare
peccuniam in loculis · Au°. s(ecundu)m necessitates
reputare res paupm(er) in suos vsus
co(m)mitte(re) ad ipm da(n)s ex(em)pl(u)m nobis z ap-
to ore eius in(ue)nies statem s(ecundu)m glo(sa) h(abe)t.
dicendo/creauit statem qui valet duo
dragmata illum sumes da illis p(ro) me z
p(ro) te/Sp(irit)ua(lite)r piscis e(st) x(ristus) · mare mundus
hamus mors statem/inuectus in ore pis-
cis redemptionis me(re) p(ro)nu(n)ciatu(m) s(ecundu)m ore
x(risti)° solutu est tributu(m) z sumus libati u
Moraliter penitenti d(icitu)r vade ad mare i
amaritudinis peccati (con)siderando z mitte hamu(m)
intentionis (con)punctionis z aperto ore in (con)
fessione i(n)venies statem/da in sit p(ro) te
z° libant p(ro) me a tributo dyabolici exactoris
Quem hic cu(m) venisset capharnaum quae

potius hic ab eo exig(er)e tributu (quam) alibi
Au°. s(ecundu)m litteram quia d(omin)us in nazareth fue-
rat nutritus que villa erat sub ciui-
tate capharnaum i(deo) exigitur ab eo tributu
Sp(irit)ua(lite)r vo no vacat a mist(er)io cu(m) interp(re)t(atur)
ali(ter) · legatur/inspiciat(ur) · enim villa (con)s(olationis)
(con)solationis ul ager pinguedinis in quo
intelligi(tur) · i(n)ceptores z predones qui diui-
tias huius mundi emergunt z i(deo) · to solat(ur)
z inde pinguescunt z h(ec) sit modicu(m)
tributu ty(ranni) ea cetuis p(er)ceperit · Jo luc(e)
vi° ve vob(is) diuitibus qui h(abe)tis co(n)-
solatem v(est)ram · Ite vado ad mare quare
potius in mari q(ua)m in terra (con)s(e)quit sta-
tem · Au°. ut ondet se d(omi)nu(m) maris
(et) terre multa enim miracula fecerat
in terra · Ite quit erit (quod) ou(m) no(n) ex re
(con)sti(tu)t inibi tributu dare cu(m) iudas
loculos h(abe)ret · Au°. ut o(n)deret magn(itu)dinem
sue paupertatis maneret z libertatis · Magis enim
fuit p(ro)p(ri)e piscare soluere no(n) p(ro) se ipso · Ite
da p(ro) me z p(ro) te quare etiam no(n) solu(it)
p(ro) alijs · Ro · quia forte no(n) q(ui)erebat(ur) p(ro) alijs
ul in signu(m) (quod) petrus erat caput aliorum
z tensus dabat(ur) p(re)cipue · Ite queritur
dubius quare d(omin)us soluit tributum
cum p(ro)p(ri)e d(icitu)r se no(n) subiecte alicui (tem)porali
p(otes)tati ne scandalizaret d(icitu)r glo(sa) (quod) lic(et)
lic(et) sit filius duplicis regis n(on) (de)ber(et)
tributa soluere tenetur p(ro)pulit(ur) · tamen
tamen eu(m) redde(re) decebat sup(er) · ins(uper) sic
deq(ue) nos redde(re) o(mn)em iusticia ul hoc
fecit no(n) solu(m) ut scandalizaret eos s(ed) ut
doceret sibi tributa debita redde(re) ins(uper)
ex(em)pl(u)m · reddite que sut cesaris cesari
Ite de scandalo sit q(ue)ri quid e(st) glo(sa)
infra eod(em) · Scandalu(m) e(st) dicu(m) ul fc(tu)m
min(us) rectu(m) p(re)bens occa(sionem) ruine q(uo)d p(ro)pter
ex vo d(ict)o scandalizati sut sup(er) xv° z
ty illud vnu(m) no(n) erat min(us) rectu(m) · Au°.
sicut ob(iec)tu(m) in via deserta e(st) dare
ambulati occa(sionem) ruine corporalis sic
dicu(m) ul fc(tu)m min(us) rectu(m) e(st) nati dare
occa(sionem) ruine sp(irit)ualis · scandalu(m) eni(m) greco
obice sonat latine z io h(abe)t diffinit(ur)
scandalu(m) ad obiectu d(ic)i (quod) obex d(icitu)r
accipi(tur) aut (con)t(ra)ria rei que obicit(ur) ut si
quis lapide(m) mag(nu)m ul lignu(m) piciat
in via aut ex nito ambulat(ur) ut si
quis piciat modicu(m) lapide(m) aut flo-
rem p(ro) mo · d(icitu)r scandalu(m) actiuu(m) z e(st) s(p)(ecies)

mortale. 2º passivum. 3º est ex veniale
vel etiam opus meritorium, quia bonum opus
de se non potest occasio ruine esse nisi vicio
accipientis. Sequitur aliud capitulum

xviijº

In illa hora accesserunt

Quoniam doctrina est Christi innocentie que
ad vitationem scandali in re temporali sive
determinatur, quo ad vitationem scandali in re
spirituali tamen quod ponitur post dictum exhortatur
2º dehortatur, i. Qui autem scandalizaverit.
Exhortatur ponitur post dictum quod de ma-
iore etc. ela. 3º dum dicit de humilitate ex-
emplis innocentie, i. Et advocans Jhesus
parvulum. Circa quorum tangit 3a quando dicit fa-
ctum, causam questionum et gravius modum.
Dicit quod in illa hora, scilicet quando mota sit dicta
de [illegible] ad hoc querendum, quia secundum Beda occa-
sio querendi habebat ex assumptione. Cum dicta
plorat innocentem dicit xvij. Exposuit enim in-
debantur aliis excellentiores, quia spiritualia
licet eis revelata sunt vel ex eo quod au-
dierunt Petro claves regni celorum
commissas, vel secundum glosam ex eo quod videbant
dominum Petre et Christo dare tributum ex
hoc enim videbatur aliis maior omnibus
et ideo [illegible] sequitur In illa hora accesserunt
discipuli ad Jhesum sicut discipuli ad magistrum
vel sicut subditi ad Judicem [illegible]
vel sicut familiares ad dominum ma-
iestatis sicut accedite ad eum. Dicentes
Quis putas est maior in regno celorum
i. in collegio iustorum vel mito in ecclesia
militante vel primo in ecclesia triumphante
Christus vide quod de primatibus tenentes non
contendunt sicut at non sic nunc vos contendunt ad
eorum infirmitates conveniens non enim querunt
quis maior est in regno celorum sed quis
maior est in regno terrenorum quis putas
scilicet [illegible] est [illegible] et ibi
sicut [illegible] sicut quispiam
putans [illegible] media concepta licet
et aliqui et male faciunt unde duos dic-
tiones sed tunc debet dici quis putas
esse maiorem etc. Et advocans Jhesus
parvulum. Hic subditur dum dicit de humi-
litate exemplis innocentie, ubi ostenditur
explicite innocentie assertionem. Primo quod ad me
assertionem mutatur 2º quod ad intellectum
scilicet simplicitas i. Et quicumque secundum humiliaverit

se etc. quod ad expositionem assertionem scilicet humilitatis
i. Et qui susceperit unum parvulum [illegible]
sicut rudes et postea vero. Et advocans
i. ad se vocans parvulum etiam ut hic
hic parvulus dicitur fuisse sanctus Marcialis [illegible]
quem postea fuit sanctus et ipsius Lemonum ut
multi i. secundum parvulum i. ad vocatum
dicitur ipsa voce parvulus natus est non
est. Et statuit eum in medio ut eque
liter ab omnibus videretur in quo sicut
aut audiens doceat simplicitatem sine avaritia
cognitionem caritatis sine invidia devotionem
sine iracundia et enim puer esse non vi-
dent formam Christus expressam et causa igitur
nescientes vocans [illegible] sunt tria vide
debemus primo quod hic familiaritate
ad proprium, cum advocans parvulum scilicet sibi se
mileni venerat qui hos vocat et quos
lude consueverat. 2º stabilitatem scilicet a se
et ipse cum statuit eum humilitas enim non
cadit ubi cadit quia casus
hic nec ubi cadit. Ubi cadit quia casus
est de alto in imum humilitas alta nescit
si reputat se in imo. 3º proportionem cum
in medio quod humilitas est quasi in centro ut
dicitur in medio. Quia humilitas est quasi in centro ut
corroborat ipsa alias virtutes et dixit
Amen i. vere dico vobis nisi conversi fueritis
ab ira elatione et dissentione et efficiamini
sicut parvuli mites et innocentes et humi-
les et puri non reputatos non intrabitis
in regnum celorum nec in ecclesiam presentem
nec in gloriam premii nec in scripturam per
intellectum, ubique enim Christus est hostium Johannis
x. Ego sum hostium quia ego hostium
humile et mansuetum oportet intrantem esse
humilem et mansuetum. Quicumque ergo humilia-
verit se sicut ubi subditur ex effectu innocentie scilicet
humilitatem et simplicitatem tamen que tangit actum
debitum i. humiliaverit ex consuetudine in-
tra quod est futurum sub concilii et de se
cepito Christo. Nota quod perseverantiam ex precepto
in homine debita materia humiliavit ipse
se non alium etc. i. quanto maior es
humilia te in omnibus debitam formam sicut
parvulus iste meliori qui me humiliatus
fuit debitum finem hic maior est in regno
celorum quia ubi maior concavitas ibi
maior capacitas. Ubi enim excellens
humilitas i. excellens supernum [illegible]
ubi humilitas i. sapientia i. excellentia gratie
glosa Jacobi iiijº humilibus dat gratiam i.
excellentiam glorie Proverbiorum xxixº humilem spiritu
suscipiet gloria. Arguitur quod simpliciter ad

simpl. e mag ad mgs. Si g. pmus tñ te
est magnus in regno pmus erit ma.
e qui suscepit. hic addit 3. effectum ino-
centie sz benignitatem in actu exteriori cu d.
e qui susceperit unum paruulum talem in me sz
innocentie imitatorem in noie meo i. ppt
meum amorem uel admei amoris in
vocatione me suscepit. hic addit q tri-
buam ut credat eos magno honore su-
scipiendos luce x. qui vos recipit. me recipit
qui g. suscipit affectum ad compatiendum affectum
ad consolandum effectum ad confortandum patientiam ad
sustinendum me recipit. Qui aut scanda-
lizauerit post exhortationem ad bonum subdit hic
exhortatio cautela innocentie que dupl. est
primus p scandalum e intus p contemptum
primo g. docet vitare scandalum. 2. contemptum i
videte ne contempnatis. Scandalum vitare mo-
net p. actiuum uel aliorum. 2. passiuum siue ppt
s. Si aut manus tua scandalizat te. Alienum
actiuum monet vitare p. spalit. 2. gnalit. in
ve mundo a quo. in p. tangit p. culpam
2. pena i. expedit ei ut suspendatur.
d. g. Ita parvulus qui suscipit paruulum
ppt me e opposito dico. Qui aut scandali-
zauerit deo uel sco mis verbo. occasionem ruine
i. peccati mortalis dando. dicitur aut scanda-
lum a scandalon gce quod e in secco siue
ruina unum multo magis qui plures de pu-
sillis istis i. infimis. Jo. Qui scandali-
zare pusillus d. quia quam qui magnus
e robustus in fide e virtute mori non
pt. qui xij vts contristatur usum quidque ei
accidit qui in me credunt magis eum scan-
dalizandum est scandalum fidelium q infidelium
Ita fidelis qui pt dari occasio ruine
ablata fidei inicium errans e pcti. infide-
les aute in ymo sunt licz sint in mag
inum vñe expedit ei. hic subdit penam
scandalis expo. depena tpali e etna
de tpali d. aut de inflicta innocenti
aut nocenti p. iij Jo. loquitur hic q crimen
palestine. Vbi piaioris legato saxo
ad collum solebat homo in mare pici.
2. d. mola azinaria qui cu giuis e po-
derosus lapis. ut e azinus ut qui uo-
uerat azinum. d. mola quam voluunt
azini uel equi cu rota in molendinis
e g. ppp expedit ei e. i. multo uti-
lius e in nocuit. uita tpale sine ipsa
penam sumere. qui scandalizando fratrem mor-
tem spiritualem pmeri. 2. expo. denocenti
qui peccatum sustinet penam pculpa quissa.
2. d. beda. multo melius e pculpa bre-

Etiam expedit i. melius esset homini mori co. qui malo sue
q facere aliud vincere in petrum morte
necesse est sz utra nõ est necessitas absoluta sz ex simplice
si em homines haberent unde inclaue ut in omnibus ipse tres sclam
admitterent necesse fuit adhoc scandalum aliorum exprobris formi
dant. primas scandalizare

ne penam accipe. q eternis seruari cruciatibus
2 accipit. gpato pcata q uia istud e expe-
dies illud nõ. 3. expo. de pena eterna
per ni tribam. 2. pmola azinaria. sclaus vita
cuius ac labor intell. quot azini vol-
uunt. circa molam istam. sz stulti amatores
mundi. qui cecati cu sampsone philiste-
is. po. ad molam. Judicum xvj. pmare vero e mare
profundum eterna damnat. desig. se g. fratris
qui scandalizauit. ide qui sub sto spe-
vo ut epe. alios destruit melius i.
minus malum esset ut cu sub exteriori habitu
admorte terrene acta constringeret. q sacra
officia cetis inculpa mirabiliter ostenderet.
quia si solus tolerabilior eu cruciaret.
qui eum peccat insigni religioso multos le-
dit. malo expo. Ilarius. azinus
e gentilis intellectus. azinus ad molam gentil.
adorans lapides. ecce i. melius fratrem esset per
eius scandalum fratrem sui pdit. si remansisset
paganus. quia non ita pena patitur. inser-
no pagani. q uita eius. pauis e melius ged
e cetis partibus. 2. docuit vitare sca-
dalum spa. Jo. q q hec sumus sit q omis
ty spal. q. aplus d. qui hic dedignatur
timuit. gtende volunt. in quo penitunt.
quos vocabant ad fidem psum scandalum
pde. ve mundo. hic docet vitare sca-
dalum gnale. Ubi p. quia. nõ vitatur
2. vitare duabus ganibus crucis. p. ibi
necesse e. vernptum ve. d. g. ve mido
i. mundanis petoribus a scandalis i. q
scandalis qui nõ cauet. Jo. p. ad corin
viij. Si esca scandalizat fratrem meum
nõ manducabo e. Sz quaeri posset ab
eo quibus si ita malum sit scandalizare
quare pmittit scandala euenire. Vñ necesse
est enim i. expediens ad aliorum probationem
ut veniat scandala e q. pdicto ppter
secutione fieri aplorum e eis credentium
eiunde infida p. ad corin x. oportet
hereses esse ut qui probati sint manife-
stant in nobis. sz posset argui sz necesse
est ut eueniant scandala nõ sunt punien-
di hic dicitur q ymo verumptum ve homi
illi p quem scandalum venit. q sicut
d. glo. nõ iudicatur sz utilitatem que in
pueniunt sz q exitum que intendit.
Quid. hic in die illa accesserunt
discipuli ad iesum q. Hic intrugatur eos
quid in uia tractatis. At illi tacebant
siquidem in uia disputauerunt inter se quis

maior eet q. due intrograt. eos nō ipi
dicit. Iste luce ix. dr. q intuit ihesus co
gitatio quis eorum eet maior. Rndo. cogi
tatōs disciplor. Videt et pnudit dns sicut
dr luce xx. eue dns ostuit q in dia-
tractabat nō q̄ ipsum discipulor tn eet
puisor cogitatonis sicut ex visione sua
eos argueret et ipi tn sut confusi et ta
cuerunt. ps. mo. dicti sut aplatonē p
dici. hic dicessit et dixit quis prius
minor e et et ceteris pz quom ista qo
fuit ventilata inter discipulos pro de ea
cogitando tc cogitatis disputando. ho. dispu
tata contendendo. sic addit luce xxij.
facta e contencio int discipulos quis eorum
videretur maior. Solus eam ingro ppone
do ut soluat. ut hic het. Iste que uti
litas huius qonis vn. Crisostomus nomen
ceniale in dudie aplorum occa. eterni
mundo hui. rescium introducit. Item
nisi quisi fuit glo. alia elacōne ex
hoc dicit. q fuit austi et hoc concedat
precedens glo. Crisostomus Rndo. si aliquos
simpl. austi fuit si quisi ad dandi g
ratiam si aliquos aust fuit dispo
sitione pro veniales et eueruntur. Vitaus
digni nō simpl. pro mortalem. Iste
sup illud. Unu de pusillis glo ma
gnus cum nō pt commoveri. q. pfectus
qui magnus e pt cadere Rndo. nō pt
moveri sicut debilis si in ptrer hoc hic
maior e in regno celorum q. minimus
in regno celorum maior e quolibet ma
iore. Rndo. prius pos. pfectus ea statu.
Unde glosa. sic e i. erit ul dr. in mlt.
ee qui iam curam gerit et pt ma
ior. Iste nere e ut veniat scandala
q. scandalizare e pctm q. nō e necc
Rndo. necc respicit simplice eventu
scandalorum nō vnde. ex qua scandala
procedunt si malicia que nō ex nete
set ex libero arbitrio tc. dr. Jo. sicut nete
e ignem calē et nive frigē ita nete
est ut iniqtas mundi erroribus ple
ni scandalo peccat. ex istorum vero civitas
plena spiritus lucent vespere nulla ne
cessitas cogit humana corda ve mi
qua que in qua mig sut monet
scandala sicut et evente ad ignē nete
e calefi. nō in nete e ee ad ignē

nō simpl. calefigi nisi supposito igne Si
aut manus tua hic monet dicere scan
dala passum sine quoniam sz ne scandalizet
aliquis ab alio ul a se ipso. alij aut pt
maniam p̄ ibe scandali crisostomus. paduitoru
qd sat pmanum ul pssimū qd ppedem
ul p qsimiez que podiu et in qualz
pte pos. pnio moraz tc. vnu sicut
pse patet dc. go. Si manus tua i. adiu
tor tuus si scabl. qitinoug. ul
pes tuus hic i. dispensator in tuos usu
ul manus tuus in operand pes aug
in supportando scandalizet te i. ledit te sī
dedam in ea are abscide eu affctu
et ipsum respuendo et pice ate societate
eius demittendo ul si e platus absti
de qo ginitando et pice et meli. si sa
sigare nō poteris. pro xxij. Noli ee
amicus homini iracundo ne forte discas
semitas eius et sumas scandalum aie
tue Seneca qui nō curat aliqd dese
dicat aut senciat aut flagiciosus e
aut dissolutus. Bo. e tibi hic quasi mor
tem subdit vitam q. duplice pena e
allicies punissionem gle. alia de tuenis
p cruciatum pene i. qui duas manus
et essens in sua melius e tibi sine
huius mo. ul amicis ul necessis ee ipso
dispo. q cu honore hui. et amicos et
ps me. ee in inferno et hoc est qd dr. Bo.
e tibi ad vitam ingredi debilem i. sine
pncipio adiutorio ul socio ul claudu
i. sine pncipio sustentatore ul amico
qui duas manus ul duas pedes i. qui
cu ipsis mitti in igne eternum et si ocls
tuus glo p visor in toto plurisque ul dilectus
sicut oculus scandalizat te in errorem
mali ducēs erue eu separando volutas
et pice abs te separando sorte. similiter
hetur v. bonum e tibi ecce admoni
to dupl. sicut pnus bono oclo i. simpl.
dn. ter in vitam intrare qui duas qui
duos oclos hntem i. qui cu malis co
siliarijs hntem mitti in gehennem
ignis. Salia in marg. si quis ita eit
comitibus sicut manus pedes oculos
melius e ut ppinquitates et emolumt
eius careas qui fecit hunc sare cognitas
gregaris et vetiros via here ruinam
salit pt exponi de scandalo homis

lur. asscripta sit. Si aut manus tua i. opa[cio]
tua ut motiva adulterio vel homicidii aut
pes tuus i. affectio tua ut ymaginacio
carnalis aut terrena scandalizat te da-
do occasionem peccandi erue eum non inte[rpretando]
sed tales desinentes erue in quantum ad affec-
tum ne faciat te ruere et precide absque quantum
ad affectum. Omnia enim voluptate dicit
dimittere talia opera i. tales intencionem bonam
et tibi sed ad intrandum gloriam ingredi debi-
lem duplex est debilitas una est bona
qua quis impotens fit et tendens ad pre-
ciosa et mala opera. Luc. Rom. [illegible] [illegible]
ymate i. spiritus sed debilis erit pectus
in non vagus nec promptus ad malum
alia mala qua quis infirmatur et ad
bona de qua ysa. xxxv. genua debi-
lia roborare. de primo Luc. vel claudum similiter
duplex est claudicacio bona de qua Gen.
xxxii. Jacob postquam luctabatur cum angelo
claudicabat pede. mala de qua Reg.
iii. xviii. Usque claudicatis in duas
partes de prima loquitur hic quam divitias
magis qui habere divicias et delicias
temporales in affectu et in effectu et postea mit-
tit in ignem eternum similiter de oculo intelli-
gitur quia melius est cum simplici doctri-
na et veritate ire in vitam quam multas
libros errores mitti in gehennam. Vel
melius est vitam solitariam ducere quam
ob vite fructus inmaria vita eterna perdere.
Videndum est quod multas hominibus excellencias
legimus in hoc loco. habet enim hic humilitas
excellencias. primo in stratu collegio quia est
exemplar apostoli sancti enim ad vocatos pueri
statuit in medio eorum. Ideo si prudentes
te homines imitari salutem deum humilem
imitare. 2o in officio quia est hostiaria
paradysi. enim nisi conversi fueritis et efficiamini
sicut parvuli non intrabitis et p. v. xxx.
humilem spiritum. In supremo quia de minoribus
regni enim celi se humiliavit et 3o in
primatu vel fastigio quia est dignavia
enim qui suscepit parvulum unum talem et
4o in iudicio quia pena [illegible] [illegible]
enim qui scandalizat unum ex istis qui
in me credunt expedit ei et c. in hoc
ex illo quia eius misteri comites et co
adiutores sunt angeli enim sequitur Videte
ne contempnatis unum ex hiis parvulis dico

autem vobis quia angeli eorum et c. Queri-
tur quid dimittendum est propter scandalum et videtur
quod veritas ut Mat. xiii. in parabola de zizaniis
de glo. Aug. i. cum multi sunt in ea vel principes
detrahendum est seminare ergo propter scandalum dz
dimitti veritas iusticie. Item quamquam predicatio
dz subtrahi et opera pure ergo et veritas do-
ctrine et vite. Ro. Illud de quo queritur
aut sit propter scandalum dimittendum aut est
malum ipse sive mortale sive veniale
et de tali non est dubium quod dimitti debet
aut est indifferens et hoc similiter debet dimitti
quia naturalis racio dictat homini quod non dz
scandalizare proximum pro nichilo. aptum est
bonum aut ergo est bonum precepti et non debet
dimitti quia peccando alterius peccato nullo
nullus debet peccare aut bonum super ero-
gacionis et hoc quamvis possit dimitti
propter scandalo aliquis non tamen totaliter sed aliquo
ad tempus intermitti quia de mitte propter
et si non necesse [illegible] veritas non mitte iusti-
cie doctrine non est simpliciter propter scandalum dimittendo
[illegible] iusticie vite doctrina similiter tendit ad
obiectum dicendum quod de veritate iusticie aliquis
vel tamquam reddendas i. emenda iniurie
facte proximo ut est satisfactio et hoc non dz
dimitti propter scandalo vel tamquam reddendas
in cautelam veri [illegible] sic punicio et hoc
potest dimitti ab eo qui habet providere veri
publice ad aliud dicendum quod licet predicacio
ad tempus dz dimitti non tamen totaliter intre-
mitti ad aliud similiter dicendum tunc aut intre-
mittenda sunt quam scandalum oritur ex
ignorancia pusillorum sed non quam oritur ex
malicia in videncium veritatem agnitam per
sequencium. Item videtur quod temporalia nostra de-
bemus dimittere vel dare propter scandalum
suprascriptum eorum ne aut scandalizemus eos et c.
eidem sed ordinem caritatis debemus eciam
proximi plus quam temporalia diligere. Contra
ergo beatus thomas cantuariensis repeciit bona
temporalia ecclesie cum scandalo regis et sociorum
dicendum cum scandalo actio nunquam licet repe-
tere temporalia de passivo dicendum est aut sunt
bona aliena que commissa sunt tunc debemus
dimittere aut vera et tunc cum [illegible] speratur
correctio ex tali dimissione et tunc debemus
dimittere aut non et tunc consilium est di-

mitte 2m] no tenem: quia dare: va
malignus spoliandi bonos ad 2m] ob
iectu dd.m] q in hoc aia proximi dilig.
quia retinenda re aliena no salvat:
Videte ne contempnatis docuit vitare sca
ndalu hic docet vitare contemptu q est qm
vitdy scandala tibi pos. primo ad mone
2o ad monicois vo i. dico enim 2 sunt:
vo dupl. ex qua ac ne humane ad angli
cam 2m duplice excellen.? p. quantum
ad custodia anglorum 2o q] ad reparacio
homis no angli sed ... q p.] i. vot. n.
filius hois d. g. Videte i. diligt
attendite ne contempnatis corde vl ope
re unu ex hijs pusillis. Unde pusilli
dicuntur qui ... ... vult sunt Dico
enim vobis etc. p. vo maiori q
no e contempnendus maioribus 2 lctis no
e contempnendus maioribus 2 missis
s parvuli no contepnu: ab au. ex lctis
g. nec ab hominibus missis debet co
ntepni 2 hoc e Dico enim vob quia
angli eorum s. custodes in celis s. in ce
lestibus no quib alia creatura s catter
nobilissima sp videt 2 ideo sunt remu
tiare in iniuria illicitas eorum quos custo
diunt faciem patris mei hu. facies
p in mediata visione 2 lctissima cognicione
dei qui in celis est ut glificet. licet
ubique ut gubernator no sunt ... contemp
nendi pusilli tu pp ne quitate ...
... qui timent tum pp pugnacionis
... pp alia pusilla tu magis
... tum pp condicionis equalitate sup
... pusillus ... tum pp eandem ...
luce ... absolute time quia pusilli
e gres tum pp custodum dignitate ut
hic tum pp redempcionis magne. pp
... deus ... ... e hoc in
festo anglorum Angli eorum in celis ...
... no tn quia sunt angli ex celu
... quia sp deu videt. In primo
dignitas in 2o sublimitas in 3o felicitas
dignitas in ... sunt angli. pp
... anglos tuos spus ...
... ad ... anglus ... ad offi
cium ... ad actu qui e ... illu
minare pficere sublimitas in ... quia
in celis sunt. Et enim ... una

hom ad pugnandu sz terra alia demo
ad infrendu sz aer 3a anglorum ad
iubilandu sz celu. Job xxxviij. ubi
eras cum felicitas in visione q ...
pa quia semp clara ... faciem ...
quia pris mei. Johis xiiij. Dne
ostende nobis etc. sequitur Venit

Venit enim filius ho

... ... vo ... ... ubi
... p. dispensa. humanitas 2o volu
tas divinitas i. Quid vob vi. d. g.
Venit q. d. ... no sit primo vene
randi pusilli ... custodie ang.
... illa faber e ille
... ille agricola ab anglis qui in
... missi sunt ... sunt quod
... e ... vedentis. Unde venit
enim filius hominis salvare q perierat
i. genus humanum no tm magnos sed eciam
pusillos. Undique enim omnibus qui
timent dnm ~~pusillis~~ pusillis cum
maioribus g. Venit in quo humilitas
imitanda filius hominis in quo volu
tas admiranda nos enim filij homi
nis ... ... ex ... ... Ipse
filius unius sz virginis ... spus ...
salvare in quo utilitas appetenda
quod perierat in quo ... misenda
Quid vob videtur ... ...
... de humana 2 no de an
... vedenti. ubi ... p. ... 2o ...
... i. Sit no e voluntas an
... ... Ipsi ... tamen tu ...
... ... i. e cecidit reparaciõ
... ... relinquit ... ... a
culpa repa. agere tm quam reparacionem
tangit primo filij incarnacionem 2o incar
nati passionem i. Et vadit querere 3.
hois instra. i. Et si contingit ...
... ne angelice 2 humane sub
... ... Quid vobis
videtur si alicui fuerint C. oves s. deo
angli 2 homines. Unde quia enim
centenarius ... e ... Ipse deus
C. oves habet cu angl ... 2 hoi
creata 2 cecidit una ex eis sz cente
sima ... ... gloria una cecidit
cu homo pecavit ... ...

homo quia unus creatus e un omes p
dierunt [illegible] luc. omnes nos qui oves
erravimus omis eni errans no e. pdita s
in una [illegible] fuit. Nove relig. lxxxx
ix. 4. nove ordines angelorum [illegible] eni
s. nimi simpl. e cpoit. Ite cpetit c
nus quia partes eius sut unitas et
trinitas quia novies unu ul ter tria
faciunt ix. Redditus aut anglorum uni
c trinus deus. hoc aut pp hoc qui sli
fica. corporis in deserto i. in celo ademo
nibus derelicto alia lect in montibus excel
sis. pp. [illegible] tu nimi a montibus
eternis. Delinquere hic dr. fratrem suum
accipe z vad. quere ea que erra
nimi. iter de celo in mundu. de mundo
ad patibulu de patibulo ad limbu
ps errani sicut ovis que pe. q. s.
Et si contingit hic subdit. homines inso
lubi applicat cra homines lib. tes in g
tingen. reprobi. In ratione utilitatis
in gra. excellente. dr. g. e si gtingit
hoc d. io quia nemo noles salvari
ut inveniat eam sub zelo z labore.
Amen dico vobis quia gaudebit sup
eam in venta. magis qui sup lxxxx
ix. que no errant. Sz q. status
innocentis pulcor z honorabilior z
pse melior est qui status penitentis
q. magis gaudendu e de innocente q
de penitente. Ite plura bona pauci
oribus magis eligenda sunt. q. magis gau
dendu e de lxxxxix q de una.
Dne. Ad. ipse loqd z cetis paribus
uni e nobis tn magis gtingit gaude
demodicis qui de magno actu s
habe quia actua. ita ipm magis affi
cit. sic in proposito ul s glo. magis ga
d. quia ma. gla refertur e pdita
reparatione qui ea q sut in mota re
tine ul s glo alia h. dr. causa. quia
magis nos gaude facit de una repa
ratione q de anglorum immuta. ul h.
dr. ansine magis i pluribus argui se gau
dere audit de repa. ho. q de im
mutabilite ange. quia se oa argu
ere bonitatis ee ordi. pp prodes
ee ordi. Alij exponunt aliter ut c.
omnes referunt ad genus huma. z it
nove intelligunt iustos p cetas [illegible]

preciosos s illud no veni vocare iustos
s peccatores z tuc preter hoc intelligi sunt
[illegible] z q de penitente fervente e de
iusto torpido ut. pp. melior e canis
vivus leone mortuo. qz dux in prelio
plus militem diligit qui ps fugam
reversus hoste fortiter premit q eu qui
nunq fugit n. unq fortiter egit z.
no est voluptas. ecce fili. applica
in qua on. divina voluntas de omibus
salvan. cu dr. sic no e voluptas an
patrem meu qui in celis e glo sic no e
voluptas pastoris ut una ex omi
bus pereat. h. e ut pereat unus nec
etiam ulli de pusillis istis n. etia
de aliis eze. xviij. z nuq voluptatis
mee est mors impij q. d. no. Dapl. in
pusillu z magnu ipse fecit. ideo docet
parabola precatum ut pusilli n gtepnet.

Si aut peccaverit in te

Sicut dem est fuit ppe fine precedentis
capli pfecio actiap gsistit in tribus in
pfectione innocentie iustie z mie. Hic
g. de pfectione innocentie hic ag. de p
fectione iusticie ad qm describenda in
ducit pp. tria expte iusti in correc
tione sen iusta tn s. pcm. Si peccaverit
iustus ai. sz fris affca. ire [illegible]
iustus ad corripe eu z i. docet mo
procedendi p. erga corrigibiles 2o erga
incorrigibiles i. Si aut e no ita cor
rigibiles procede docet pmo correctione
pivata i. int te z ipm 2o publica z hoc
pmo coram paucis psonis i. Si te no
audit 3o coram multis i. qp si eos no
audit c. est tri pp. correctio pivata.
multiplicata rogata fama e amoris z.
tionis 3a pudoris ut sic pivata correc
tom reuoret. amore p faciat timore
pivulgata pudore. ad incorrigibiles no
opus e vitatione ut qui corrigi no
potuit salvet. opprobrijs ut alijs non
absit. dr. g. si aute peccaverit z ista est
voluptas patris ut nullus pereat sed
requirat z reducat. qd sit precaveriom
peccantis ul dimissione penitentis z ideo
dico si aut peccaverit in te i. con. te iniu
riis afficiendo ul in q e in se malo
p. corrumpendo ul in te i. te solo

sciente/ s. libere z. accusanti ca. 2. ab
lati facit eam fidelis fr tuus fide ul or
dine ut professione. Iste fr tuus quia
fring eo debes corripe. Vade no solu
psepui corrigas/ quia ut d. Jo. nos
to quid exigit divine vocis auctus
Vade ut te compacientez z solicitu ondas
Vade ut si subterfugit tu in venias
Eze. m. vade ad do. isrl z corripe
eu no laudes adulando. ps cu laudat
dat. peccator in desideriis aie sue/ corripe s
no oscitas quitando int. te z ipm so
lum qui li. no publice correptus ve
recudiam perdat/ perdita impietate permanent/
qm sufferentur magis . z corripient.
s. q. sup. v. si percusserit te in una maxillam
llam prebe ei z aliam g. pati no loq.
epz. Aug. prebes maxillaz cu patient.
corripis/ em e parata e adhibenda et
correctio no pretermittenda. Iste aut lo
quitur hic de peccato occulto. aut de oculto
eu de manifesto. h. p. primo v. peccante coram
omnibus argue no g. int te z ipm si.
de occulto/ tamen no oportet adhiberi testes
Aug. intelligitur de occulto in aliq modo ul
ad cognoscendum facile sicut ps ea unde.
Si te audit penitendo e cessando a peccato
lucratus es eum. sibi tu i. eius redemptio
to cedet et in lucrum spirituale/ inteli. qui pro
salute alterius salus tibi acquirit. si at
te no audit i. correctionem tuam no susceperit
et adhibe tecum. Intelli. secundo corrigendi
ul quitendi/ sub testibus Aug. ad
hibe eu qui intelligit prodesse no obesse/.
unu ul duos/ ex quo dr unu q.
de ve. exp. nos statuit testem unum q.
aliq. Aug. duobus modis pt quis
agere s. per viam denunciationis s.
sufficit unus ul per viam accusationis
sit exigunt. duo ul plures/ z. sequitur
in ore duorum ul trium testium stet omne
verbum/ qui si no audit eos/ tercio corripientes
tes z monentes dic ecclesie si peccata pi.
corripit sit exponendum e dic ecclesie i.
tantum plato eu quite potestes dicg
platum corripiunt prius e dic ecclesie i. co
ram ecca eu excomunica/ ul abiurga
eu in congregacione fidelium. Si aut eccam
no audit i. abiurgacionem plati ul ab
iurgacionem ecce se no correp. sit ut sicut

ethnicus z publicanus i. de vicii eum
tamquam hereticum z excomunicatum/ ethnicus
dr. gentilis/ ethnia gre gens latine
publicanus dr. qui licita scili seculi p
fraudes furta z periuria ul qui e
exactor publicorum vectigalium proprio at
isti in exemplum quia apud Judeos habentur
qui excomunicati. Jo. iiii. Nos eum qui
cani Judei samaritanis i. Aug. hic de
correctione fraterna ecca qui explananda
sunt quedam dubitabilia primo utrum corri
pe peccantem sit preceptum quia si preceptum
divinum ligat ss corripe no nisi platos
cum so sacerdotes illud evangelium imple
si peccavit inte fr tuus z q. glo/ sic
ita peccat qui frem suum peccare videns
attiret sicut qui peccanti no indulget
ss indulgere e preceptum. 2. utrum preceptum
istud obliget omnes platos volup.
qui platos tm quia hoc dom est potestas
tm subditis. Amen dico vobis quecumque
ligaveritis z ss ligaveris solue no est
om. g. nec corripe q. quilz te. ad primum
iue corpalis Aug. corripe peccante
preceptum est affirmativum z e om ut ob
plus tm ligat. ad hoc plati z ex
zelo caritatis z ex officio platoris/ alii ex
zelo caritatis tm. Iste plati habent corri
pe z vo z flagello/ alii vo tm vo
ad obiectum dr. quis dr. spiri. subditis
quia magis tenet no quia soli
tenet. ad aliud dicimus q e ligat. dr.
muto. pro spu/ z officio. sic plati/ ul h.
subditis. post corripiem quia correcta
platorum e gn. no tm singularis. 3. quit
ex quo e preceptum qm ligat e qm
no Aug. corripe tu sit preceptum af
firmativum ligat semper ss no ad semper
excepto ss platos z tempe/ qui licet e
expedit z credit homo qui correctio
sit utilis apud illu qui corrigit./
Sunt aut quedam cas in quibus ab
soluitur homo ab isto precepto p.
e cum no sit aliqua spes correctionis
go frustra inte z nichil aliud qm
odium quere exprime demerte z. ido
pu. ix. Noli arguere derisorem ne o
dit te. Si tu times defectus proba
tionis z timas agitatur arguere. vs. ss obligat.

qui prius noluit audire eos corripientes

actor ad talionem si in probatione deficiat
quam tu neglecto tanquam indicium non est
quia ille notorius est vel ... fructus est
quam tu meliori operi vel administracioni eius bono
vacat sicut monachus. 3º tu multitudo
vel pertas et inculpabilis correptio plus
noceret ecclesie quam prodesset .... Non spernes
non testes plebs populus sic monachus sum
Cº. quitus quot modis homo potest peccare
quantum correctionem fraternam. Unº nm. debet
attendi in correptione fraterna scilicet discretio
boni. bonitatis caritas utilitatis. discretio
in opere bonitas in apparente caritas in
intentione utilitas in fine. secundum hoc peccat
primo. peccat quis in corripiendo primo per in-
discretionem ut si minimum vel tunc alius sive
simoniacus vel quod non possit probare nisi
forte denunciaret ... et multo prodesse
et non obesse. 2º peccant qui corripiunt ma-
liciam possit eum in eum replicari illud
ad Ro. 2º. Qui predicas non furandum
furaris et super vis. quo dicis fratri tuo
frater sine .. Dº peccat ... Reg.
2º. Qui nocte iacens cum uxore pre-
sumpsit archam cadentem tangere. 3º per
sinistram intentionem ut non ex passione
et caritate corripiat ex vindicta vel deri-
sione sic peccavit thamar velando ven-
da pro .... 4º per inoportunitate
ut cum sciens corripit ubi nullam
utilitatem proventuram cognoscit sic
ioseph qui accusavit fratres apud patrem
tunc pessimo .... excusatur
aut in hoc casu. qui tamen illis potest prodesse
et non obesse .. dicit augustinus super levitici v.
Circa quintum ordo in processu huius cor-
reptionis sciendus est. Videlicet peccatum
fratris aut est tibi soli cognitum aut aliis
paucis est notum aut est publicum. si tu so-
lus scis non vult deus ut ipse confundatur ut
homo peccatum committens deus ipsum primo
corripe inter te et ipsum solum amicabiliter
si te audit lucratus es illum si autem
non audit te taceas donec habeas ali-
quam viam pro .... dicit. alia via
sic habet expositio. quia illud peccatum aut est
irritabile aut non si sic des aliquos
bonos qui velint prodesse aliquo dicere
per quod possit eum reprehendere ut tecum
corripiant eum si non est ... irritabile

... testes tibi potes eum corripere ut
de illo peniteat et desistat. Et timeat ne
est proditor fratris communis. Dicit doctor augustinus
super illum locum levitici v. Dispeccavit
anima mea ... morietur. ... ultimus
ut supra. Amen dico vobis hic subditur
exposite dei convidem. Aliud secundus exposite
ministerium primo sive ministri confirmatio. que vult
cause iuste 2º ordinis eius exauditio
que videtur iusto ... dicto ...
quia si duo. 3º divina gratia que videtur
ordini iusto. 1ª ubi enim sunt duo vel
tres. Dicit glossa. ita dixi sit est quod ecclesiis
et ne quis superbus segregatim clerum
contempnet excommunicatus preterea tribuit apostolis
ut fecit qui ... ...
... divina sua roboravi et ne ...
... aliqui contempnat tamquam ...
sta non audit esse contempnenda quia vult
et firmitate ... adeo confirmate in celo quod
ministeri fuerit in terra et hoc est quod dicit. Amen
dico vobis quecumque alligaveritis vinculo
anathematis super terram .i. in ecclesia militante
erunt ligata et in celis .i. illis sua con-
firmabitur divino iudicio et quecumque sol-
veritis super terram revocando ad ecclesiam ... tes
erunt soluta et in celis. predicta apostolorum
... est super primo. quod ibi dicitur
alligaveris singulariter. hic pluraliter alligaveritis.
ad innuendum quod ... auctoritas ligandi
et solvendi unum sunt secundum ... ministerium
plures. Iterum dico vobis hic subditur
... exauditio. Remigius. Unum sunt
una fuit stabit in adherendo columna-
rum et recipiendo penitente quia ... ubi
.. quod demus agere et ... fideliter. quia
si duo ex vobis fidelibus scilicet non in
fidelibus consonavit ... dicit. consensit de
corrigendis peccatoribus de excommunicandis
rebellibus et de omni re petenda op-
tune quia super terram ubi est optaturus
mendi vel demerendi de aliis iudica
di discrete quia de omni re quacumque
pecierint scilicet pie. perseveranter. ... et ad sa-
lutem et sic fructuose. quia fiet illis
a patre meo qui in celis est. Iacobi 1º.
Omne datum optimum ... debet ante ...
... ... in multis bonis ... in fide ad
... credendum ... ad invicem senci-
entes ipsum non alta sapientes sed humilibus

a· fidelibus consencientes in voluntate
ad deum diligendum / Ecc· xxv°· In tribus
beneplacitum est anime mee q probata sunt et
inter sibi bene consencientes / 3°· in moribus
ad deum laudandum· ps· In domo dei am-
bulauimus cum consensu· 2°· in fratribus adorandum
ut hic· Si duo ex vobis consenserint· 3°· in
doctrinis ad instruendum / xv· [illegible] Ob-
secro ut idipsum dicatis omnes et non sint
in vobis scismata et sitis perfecti in eodem
sensu· 6°· in vocibus ad laudandum deum
in°· hic· Quinto ore clamat ad me et
Vbi sunt duo vel tres hic subditur· vna
cooperacio vel associacio ubi implicatur tamen
confracionem / congregacionis vnitatis / quia in nomine
meo / bene congregacionis vtilitas / quia ubi
sunt sum ego / Cris quia dignat fieri illi
operi meo ut audet se esse datorem
simul cum patre subditur· Vbi enim sunt duo
vel tres intelligamus et plures congregati
sunt in nomine meo non in augendis diuiciis
sicut cupidi et auari in cubilibus impu-
dicis ut lasciui et luxuriosi / nec in
voluntatibus in iniuriis ut iracundi et su-
perbi sed in nomine meo a· ad salutem propriam
vel alienam querendam ad gloriam nominis
nominis mei manifestandam / Rabanus In nomine
dei congregati sunt / qui ipsi ut gloriam emu-
lantur ipsius / spem fuerint / ipsum in omnibus et
per manum fidei oculis a mundo corde non
desinunt intueri 4°· sum ego in medio
eorum· Rabanus Amat medium mediator
dei et hominis qui in medio doctorum in-
ventus est· luce ii°· medius stetit ad
baptismum sup in· / medius pependit in
cruce Joh xix°· medius quoque stetit
in medio discipulorum Johis xx°· medius
quoque ad iudicium veniens separabit agnos
ab edis Justa ... xxv· In hoc sermo pro-
cessu promittit deus esse in / sine sue
confirmacionem quia quecumque ligauerit ecclesie
exaudicionem / quia si duo ex vobis·
sua cooperacionem quia vbi sunt duo vel tres
ergo primum inmediat esse auctor ut venia-
mus 2°· esse orcionem ut fiduciam· prem-
3°· esse congregacionem ut in ipsa moueam quia
tamen ad primum notandum / quod veneranda est auctoritas
ecclesie / quia adeo collata super xvi°· Tibi
dabo claues regni celorum quodcumque et
quia diuina sua confirmata ut hic Et

quodcumque ligaueris / quia per ipsum confirmata
Joh xx°· accipite spiritum sanctum quorum re-
miseritis esse auctoritas ecclesie tribus virtutibus
data quia stabilita in petrum vero
talia ... vel exclusione super xvi°· / in sine
inmodacione vel absolucione / in hic / in delictorum
remissione vel retencione Joh xx°· quam
ad 2m notandum· tamen ad efficaciam oracionis quod
plures sunt duo quia fideles scilicet ex
vobis quia vnanimes / scilicet consenciunt de
sensu spiritus est 3°· in mediacione / primum ad
3m notandum tamen congregacionis vnitas / bonitas /
vtilitas / firmitas ad 3m· Vbi duo vel
tres congregati in binario innuedatur car-
ritas / in ternario fides trinitatis / in bi-
nario corpus congatur et animam in ternario
tres vires anime scilicet congregati non diuisi
per discordiam non dispersi per erroneam con-
cupiscenciam non segregati per singularitatem /
Singularis enim omnis aliquo comedit
ps Confitebor tibi domine in toto corde
meo in consilio iustorum· bonitas congrega-
cionis cum addit· In nomine· In quo implicatur
quod est cognatus que non est in nomine
suo vel sub plaga sicut hereticorum super
xvi°· Qui non cogit mecum dispergit·
luxuriosorum / ps· congregato thaurorum in
vaccis populorum· conspiratorum / ps aperta
est terra et deglutiuit datam· et est sila
torum Job xv°· congregatio ypocrite sterilis
sed in nomine meo / non in carnis mortifi-
cacione· ps congregate illi sanctos eius qui
eadem est ... abrenunciatore··
Ecc· in°· congregacio paucorum affatibus in ipse
voluptatis abieccione· ps spiritu in eo
omnis congregacio ... et vtilitas congregacionis
tamen cum addit· ibi sum ego in medio eorum
Tunc accedens petrus hoc de perfectione
innotatie deum de in perfectione iusticie
sit 3°· agit de in perfectione mine que
est in remissione iniurie Vbi ostenditur
primo remissionis vtilitatem / 2°· necessitatem ibi
Ideo assimilatum est regnum· Primo· primo quod
petrus de multitudine remissionis vtrum
sit bonum· 2° remissio [remisio] vel de vtilitate re-
missionis vel dixit illi ihesus· dico tibi· 3°
tunc Jo in hoc sermo domini et in
moribus fuerit triplex [illegible] ...
super dixit deus videtur ne corrept· et

xviii Ut servus debitor dimittendum conservo suo ... simile quia si rex conservis dimisit servo multo magis conservus ... suis

Et adiecit si peccaverit in te frater tuus, vade et corripe eum inter te et ipsum solum. Et ait Petrus ... quoties dimittam et cetera. Et ait accedens Petrus ... corporis dicens domine quoties peccabit in me frater meus i. contra me vel me sciente vel publice quia peccatum publice ... tota ecclesia et dimittam ei secreta correptione vel peccatum remittendo usque septies. Hic querit ... Petrus sub pena dimissionis ... ut expresse ... dimitte nobis debita nostra sicut et nos et cetera vel peccatis ex eo quia immediate ... si peccaverit in te frater quia sicut peccantes sunt corrigendi penitentes sunt dimittendi ... ad dimissionem peccati sit correptio alias non valet. Item querit ... Petrus ... istum numerum septies ... dixit magis ultimum ... forte ... ex eo quod ... septies ... peccatum ... plorum a ... si septies puniendus et septies dimittendus vel forte ex eo quod ... septies in die cadit iustus et resurgit ... vel per ... peccata mortalia vel ... maiori ... numerus in lege ... septenarius ... primus numerus est in lege ... dixit illi Ihesus ... Petrus aliquid magis dicere ... amator hominum ... subdit non dico tibi usque septies sed usque septuagies septies. Iste numerus sit ... vel ... sicut vult Augustinus ... iste numerus multiplicat ... alium ... aliud ... quadringentis et nonaginta ... q. d. toties dimittas in die quoties homo non posset peccare ... Augustinus intelligitur ... numerum ... agere .i. septuagesima septe ... querit quare ... videt in isto numero quam in alio ... ut pulchre satis ... Petri ... septenarium fuit ... q. d. quoties volueris multiplicare septenarium et ... finitum ... infinito ut intelligatur semper dimittendum ... non ... numerum pos ... in infinitum ... Augustinus ita dicit ... septenarius ductus in undenarium ... septuaginta septem ... defuit ... quia septem ... undenarius de transgressione quia ... decalogus ... in hoc numero ... universitas transgressionum ... quotiescumque ... peccat et quotiescumque peccaverit dimitte. ... arguunt heretici quod non sunt ... retinendi quotiescumque relabuntur ... illud quod dicitur Luce xvii ... si septies in die peccaverit ... quoties peccaverit ... penituerit non asilatum est ... dimissionis ... subsistere ... bonitas ... Et ... Quoniam vero ... qui voluit rationem ponere ... ibi precedes ... Ideo assimilatum est regnum celorum homini regi ... quia ... ipse qui est dominus et rex omnium dimittit servo et nos ... alios dimittere ... Ideo asilatum est regnum celorum i. ecclesia militans ... ad ... negocii ... homini regi i. Christo ... mansuete ... usque ad finem ... Qui voluit rationem ponere

Qui voluit rationem;

ponere cum servis suis ... regis ... in fine ... examinatione ... Luce xvi Redde rationem villicationis tue ... quia multa ... et hoc non solum pro peccatis sed pro ... in quo ... monetur ... diligenter ... Et cum cepisset ... regis ... ad quam ... tangit

primo debitum sui pro servitute domini sui. Cum
autem non haberet vnde redderet. et cum cepisset rationem
ponere. intellige .i. examinare vitam et conscientiam
meam. Simus in examinatione. sed post modum
dabitur de nobis summa super vitam. Ideo
Eccl. xviii. ante iudicium interroga te
ipsum. oblatus est ei unus qui debuit
x. milia talentorum. Intellige Iudaicus
populus qui decalogo [struck] multarum
transgressionum erat reus. Moraliter vel
qui decem milia talentorum debebat .i.
qui de innumerabilibus peccatis reus erat
Mat. 18. Psalmus. peccavi super numerum
arene maris. Cum autem non haberet
Ecce seruitus domini ad quam condescendit tan-
git primo impotentiam satisfactionis ex
parte servi obligati. 2o. grauitatem pene
ex parte domini irati. causa pene in ira
qua iussit eum dominus venundari et
in corpore et uxorem et in bonis suis
spiritualibus quia et filios et temporalibus quia
et omnia que habebat. Cum autem non haberet
unde redderet .i. cum viribus suis satisfa-
cere non valeret. Ideo enim presens potest ruere
si non resurgit. offendere si non satisfacere.
iussit eum dominus venundari. Est enim
venundatio culpe et pene. 2o. dupliciter
... Remigius per venundationem
dari est supplicium intelligo dampnati
super Io. Iussit .i. permisit eum iusto iudicio
venundari .i. spiritui immundorum spirituum
fieri et uxorem eius .i. concupiscentiam
de qua concipiuntur mali filii. et filios
eius .i. mala opera per que fiant filii eius
... et uxor eius vidua. uxorem
et filios venundari et per concupiscen-
tias interioribus et malis operibus exterio-
ribus penam soluere. et omnia que habebat
scilicet spiritualia reddi. Post non fuerit omnia
... xxx .... dicent. omnia que in
domo tua sunt in babilone asportare
.i. populum Iudaicum prelatos et subditos
simul cum tota substantia eorum pro magnitudine
delictorum. in captivitatem .i. potestatem
dedit exteris nationibus ut qui no-
luerunt vota soluerunt in tormentis sic
cogitur .i. vi ablatus soluere et reddere quod
debet qui debet. ad peccatum arguitur.

Procidens autem servus. Ecce pietas domini
in dimissione debiti ad quam condescendit
tangit tria primo servi humilitatem 2o.
humilitatis sue orationem .i. patientiam habe 3o.
domini misericordiam .i. misertus autem dominus
domino 3o. per a... motiua fuit ad 3m dicit. ergo
Procidens autem servus ille. Videns se in
vinculo obligationis. qua debebat. destitutum
restitutionis quia unde reddere non ha-
bebat. Iussum venundationis quia dominus
eum venundari iubebat. convertit se
ad remedium humilis orationis. Unde proci-
dens rogabat eum. Post venite ado-
remus et procidamus ante deum ploremus
coram domino. dicens patientiam habe in
me. condonando delictum. relaxando
supplicium. et omnia reddam tibi. Ecce tria
... vinculum obligationis promittit so-
lutionem quia reddam. quod destitutum solus
petit expectationis. patientiam habe in me. quia omnia reddam tibi
... iussum punitionis porrigit humilia...
quantum. quo redderet cum unde redderet non
habebat. Responsio. in statu culpe non habet
unde reddat. sed in statu gratie habet. post
quam reddam duo pomulis ...
peccator ... debitum et promissis ... calicem
salutaris accipiam et nomen domini in vo-
cabo. unde credendo diligendo sperando red-
dimus. Intellige reddam credendo
in te. Misertus autem dominus servi omnia misa-
tio domini primo in affectu 2o. in effectu du-
plex scilicet in dimissione culpe. qui dimisit
eum de in ... laxa... pene. quia debitum
et ista tamen sunt ex parte domini. considerans
precis ex parte servi. Mirando humilia ...
dimissio petitori. relaxatio promissori.
2o. humiliato miserans dominus venia promisso
gratiam impetrat. Ecclesiastici. est misericordia ante
deum. quia miserator et misericors dominus
servi illius sic procedens in oratione. sic
dicens in confessione sic promittens de
satisfactione dimisit eum liberatum. acceptans
culpe et debitum remisit illi. relaxando
reatum pene eterne. ... vide ...
... petiat dilationem et accepit ... peccatorum
remissionem. Egressus autem servus ille
post ... domini .... subdit hic rea-
tum ... maligniter ... servi

in misericordibus qui noluit misereri conservo suo de quo quantum ad tria. primo malicie perpetratorum 2o perpetrate malicie accusatorum i. videntes autem conservi. 3o ab iurgatis accusati i. tunc vocavit illum dominus 4o obiurgati condempnacionem i. et iratus dominus eius tradidit eum. malicie perpetrator est in peccato / accusator in morte / obiurgato in iudicio dampnacio / in inferno / circa maliciae perpetratorem tangit primo solacionem iusticie i. redde. 2o obmissionem misericordie i. et procidens conservus eius. 3o crudelitatem iniusticie i. Ille autem noluit sed abiit / Circa primum nota tria extractio violenta que agnatur ex tempore / ex precio / ex modo. Nam tempus breve est quia in mane recepta. precium parvum quia C denarii / modus iniuriosus quia suffocabat eum. Circa secundum tangit egressionem suam crudelitatem / preciis exactione debiti dicens / egressus autem servus ille glo in libertatem fidei vel de obligacione peccati invenit unum de conservis suis. qui debebat ei C. denarios. Remigius C. denariorum erit debitor qui de aliquibus commissis debitor erit. Invenit autem in animo per recordacionem iniurie / in via per obviacionem primo et tenens suffocabat eum. Remigius conservum suffocare est in fratrem per vindictam exardescere dicens redde quod debes scilicet tormentum pro iniuria / pro vita vel iusticie egressus autem per elacionem divinum beneficium oblivione servus ille populus Iudaicus servies per timorem non amore invenit per grecos unum de conservis suis scilicet populum gentilem qui debebat ei C. denarios denarii sunt in centenarios centenarios vel rursus centenarius numerus est perfectionis unum per denarios scilicet precepta moralia que erant in lege que gentilis populus iudaico quodammodo debebat quia ambo acceperunt sed iudei expressius in scriptura alii gentiles per ea didicerunt per naturam que non scripture sed prope expediuntur iudicialia et cerimonialia que non sunt communia et tenens suffocabat eum quia gentilem populum quasi debitorem sibi faciebat contra vos eis non esse ad salutem sed carnales observancias non modo persuasi

omnibus sed etiam tormentis abeo exigebat sicut patet in primitiva ecclesia et aliis persecutoribus et hoc est redde quod debes i. observancias carnales per quas decalogum serves vel suffocat. dum prohibebat ne verba Christi coram publicum facerent. vel testes de nunciabat eos ne omnino loquerentur in nomine isto vel suffocat. quia non sinebat reddere verum. Circa tercium non sunt observanda / actus xvi. audiat eum usque ad verum hoc et laudet scilicet procidens conservus post solacionem iusticie in servo nequam hic subdit obmissionem misericordie in eodem. ubi ostenditur primo tam morosa admissio sed humili conversio quia procidit supplicacio quia rogat. promissio quia omnia reddere promisit et hoc est procidens / conservus eius et rogabat eum quia procidit / et quasi servus cuius dum fuit rogabat eum d. pacienciam habe in me et omnia reddam t. Remigius emendabo me in dicto vel in consilio ecce quia deliqui i. autem noluit dimittere iniuriam sive vindictam. per hoc noluit intelligere et sed abiit hic post obmissionem misericordie tangit crudelitatem iniusticie operibus quia abiit quia iniuria. quia ter. i. abiit in viam Cayn animali pro cede recedendo / ut tunc. vide ve illis qui viam Cayn abierunt et misit eum in carcerem inhumane et crudeliter affligendo donec redderet debitum / plenarie et admodum satis fecundo per adiurias usque ad ultimam expetendo quod illud Luce vi. Nos hostibus illis vim reddendum domine videtur iusticie paciencia habe in me ut perseverando fidelis peccatum cessando et omnia reddam i. mandata legalia servando et implendo. At ille populus iudaicus noluit spirituali intellectui qui dimisit agnoscere / sed abiit assumet intelligere. et apostolo recedendo et misit eum in carcerem / scilicet dura tribulacione affligendo. hoc est carcer in quo paulus et Sylas crudeliter missi sunt actus xvi. qui misit eos in interiorem carcerem et pedes eorum constrinxit ligno donec redderet debitum i. hoc intendens ut lege carnale impleret quod debere videbatur / quia sicut

xviii

vomit. Bernardus debitum dimisit tibi / quia in g[…]
in spiritus rogasti propter libertatem / compassionem
non habuisti / quia potens peccatis et iniquis
per se quasi et in fratribus / et de iniusticia per similes spiritus
[…] reus

lacerum sit donabat. Videntes autem conservi
eius. quia propter malicie operacionem subditi. sic
maliciosi actarum. Et hoc ab angelis ex-
tendatur. ubi tangitur. Ita quia viderunt
precogitacionem et doluerunt propter opera et revele-
verunt domino proximas. Primum ad intellectum
2m ad affectum 3m pertinet ad effectum. Et hoc
est Videntes autem conservi eius. Intelligit
angeli qui respiciunt ad deum gesta hominum.
Apocalipsis xxii. Conservus tuus sum et fratrum tu-
orum. que fiebat. omnia eius opera que agit
et supplicia que patitur vident. contristati
sunt valde propter afflictionem ipsius. Bernardus con-
trariorum quod angeli dum conservi nostri propter sal-
tus subiectionis quia eius dominum suum
Philippenses 2o. In nomine Ihesu omne genu
flectatur propter salutis creature / quia in vo-
luntatem Iacobus v. Ecce clamat
quod vox per salutis ad misericordiam cum
eodem nostre debemus / pro quo fratres
angelos enim sperant. Item videntes
que fiebant. Nondum contristes testes
hominis a quibus non absconditum. Deus / ad
Hebreos iiiio. Omnia nuda aperta sunt / an-
gelos eius. Angelos stetisse ut patet hic
Lucas angeli exultando videtur. Primo
viderunt eum hostes et derisit sab-
bata eius. 3a dicitur. Item contristati
sunt valde quod angeli contristantur ad
culpam ut hic letantur ad penitentiam Luce
xvo. Gaudium est angelis super uno pec-
catore agente et fecit duas ad gaudium Luce
xvo. Sicut est ut movetur medicus et pa-
tiuntur ab angelis. Et venerunt et narra-
verunt / et narraverunt dicentes scilicet quid domino suo
de persecutoribus proponendo omnia que facta
fuerant pro salute hominum fidelium quando dolu-
erunt persequentes domino implorando / Narraverunt
corporum propter glo. Intelligit ad deum re-
ferendo. conferendo et auxilium implora-
ndo. Narravit autem angelus nostras culpas
ut hic. Item nostras iniusticias et habemus
xvio. Cum orabas cum lacrimis. Item
nostras miserias Iob xxxiii. Si fuerit
pro eo angelus loquens et alius corpori.
quia conservi sunt predicatores eorum et
contristantur super malis que fiebant et nar-
raverunt domino auxilium implorando contra

persecutores sicut hic. Actuum iiii. Tunc
vocavit illum post malicie sui in timore
a rege adeo obiurgacione ab in-
gratitudine autem in suo primo nequicia quo
adscripsit. 2a. in fratribus quo addendo medicamentum
. Omne debitum dimisi tibi quia rogasti me.
3o in ira quo ad primum. Nonne ergo
oportuit. Dicitur. Tunc vocavit illum dominus
suus. Remigius. Hec vocacio fit nobis
in ista vita si sit extremus in iudicio iusticia
propter. Vocatis operarios redde illis.
Serve nequam / quia non est equus sed
iniquus vetitum. minimum / et reddendo in
malum / omne debitum quia totum non per se
dimisi tibi / quia rogasti me quasi supplex
eras oppressus in tribulatione. Sicut ego solum
a modica prece impetrasti. pro clamans
et exaudivit me. Nonne ergo oportuit
te misereri conservi tui. Ecclesiastici xxviii. Intel-
lige que sunt proximi tui ex te ipso. Et
ergo misertus sum tui. Cum sic. Si quando
vide dampnum afficere debuat lucrum
quod sit ferri est. Si quando vide preceptum
cogitati primum. Si quando vide dimitte
ei qui te spernit. Hoc est quando incidere in gehe-
nam secundum glo. exponitur. Sic et loquitur propheta
Iudaycus dominus Nonne oportuit et te
misereri conservi tui. id est gentes omnes di-
gnas ira dei reputante qui omnes
peccaverunt et egent gloria dei. Ad Romanos iii
et iiio. Vobis non plebe mea non misericordiam
consecuta. Et iratus dominus hoc est in illo.
in quo deus animam condempnacionis sui ad que
agenda describuntur tamen simul est Iudicis
impietatibus / quia iratus. Primum misericordia
crudelitas contortores. 2m pene per-
petuitas quia donec redderet. Dicitur ergo Et
iratus dominus non per affectum sed per similem
effectus hominis irati / Proverbiorum xixo. Sicut
fremitus leonis ita et ira regis. tra-
didit eum tortoribus. Intelligit. ministris
tortoris. Ecclesiastici xxxiii. Servo malivolo
tortura et compedes donec redderet
universum debitum. id est in perpetuum quia ibi
non est locus redempcionis vel satisf-
actionis sed condempnacionis. Hec et pro Luce
pro opposita salvatoris subdit eius hic
ad apostolos dicens et pater meus celestis

vide · iiii · secundum · ti · et atilla · quo sic · asperat · t · Et · luc ·

faciet vobis. Quod formidandum sunt si peccata
fratribus non dimittimus magna nobis adeo non
dimittentur. Et quia dimiseris ut dici-
tur nichil habeo quod eum habet deum iudice
qui sententiam finaliter fert aufert dices. Et
non dimisit dimiseris frater suo de cor-
dibus vestris ut dicit Grego. Constat quod
si hoc quod in nos delinquit ex corde non
dimittimus illud iterum a nobis exigetur
quod nobis per penitentiam dimissum fuisse
gaudebamus. Et ex hoc videtur quod peccata
dimissa redeant per ingratitudinem peccatorum
sic quod exigitur quod dimissum fuerat non
in se sed quia ad ingratitudinem dimissionis
et ideo dicitur omnia redire quia in gratitu-
do est ut dimissionis que eum fuit et
illa quodammodo videlicet habet ad omnia dimis-
sa Quid: quod utrum peccata dimissa redeant
quo ad culpam quod sit per gratiam sequente
per penitentiam mutata redeat quoniam in viis precepta
sequente penitentia demutata redderet quod quod
redactum est in nichilum redire non
potest. Sed culpa dimissa redacta est
in nichilum. Secundo quidam dixerunt quod re-
deunt non in se sed per efficaciam quia
ita mactata est sicut etiam non quod macta-
te penes redeat sed mactata sequens ita
elongat eum adeo sicut dimissitas
precedentium sed hoc est quia una fornica-
tio tunc eque gravis est sicut est fornicatio
totalis precedens. penitens cum missa alii dicunt
quod redeunt per aliquam peccati sequentis
non quod peccatum sequens sit eque grave
sicut omnia precedentia. Sed quia grave est
ex comparatione precedentium ad obiectum dicendum
quod non est simile quia penitens est deus ad
misericordiam quam ad condempnacionem. Item licet
fuerunt mortificata mutata non fiunt
mortalia. Item queritur utrum debeat quo
ad penam quod sic quia dicitur hic quod tra-
didit eum tortoribus donec redderet
universum debitum quod. Sed iura civilia
obligatio semel extincta non reviviscit
quoniam multo minus sed iura divina quia clemen-
tior est lex divina quam humana. Unde
peccatorum pena aut est totaliter dimissa
et non reddit nisi aliqua peccati sequente
quia sicut aliquando culpa et pena aut

non totaliter et peccatis dimissa non reddit
peccatus quo ad penas infinitate durationis
anime et ideo aut reddit quo ad acer-
bitate. Unde sicut veniale cum mortali
eternaliter punitur. Sed pena minori in
comparatione ita mortale semel dimissum de
quo pena non est completa propter recidi-
vum eternaliter punitur. Ad obiectum dicendum
quod universum debitum intelligitur. Sed quantitatis
discreta scilicet ex toto simul vel pro omnibus peccatis
de quibus non est pena completa glo-
non intelligitur. Sed quantitate continua scilicet inte-
sive. Item videtur quod venialia redeant
quia super eodem dicit Dan. reddat no-
vissimum quadrantem glo. Et primis
peccatis et peccatis quoniam per veniale sequens
non redeunt venialia precedentia quoniam non
per mortale quia mortem habet colli-
gantia. Unde venialia dicitur redire
dupliciter aut quo ad aguitatem sequentis
culpe aut quo ad solutionem pene non
solute quia tunc solvetur in inferno
ad obiectum dicendum quod non est simile quia
veniale non facit in gratia nec de se
meretur per se puniri in inferno sicut mortale.
Item queritur utrum per ingratitudinem reddeat
peccata quod non ex beneficiis precedentibus
agnatur in gratitudo sequens nec
tamen dicitur reddita beneficia quoniam ut peccata
quoniam per ingratitudinem redit sinitus dimi-
ssa et ex offensa dum temporalis quoniam multa
magis sinitus spiritualis ex offensa dum
spiritualis. Hec questio hic non solvitur quia
forte alias solvitur. Secundo aliud tamen

Et factum est cum consummasset

Superius determinatum de passione actorum
hic determinat de passione religiosorum
sive contemplativorum primo ponitur exordium secundo
narratio primo et accesserunt ad eum pharisei
In exordio huius doctrine implicantur
quatuor tempus. ordo. locus. infinitatum
curatio. que est consummatio doctrine precedentis
comparato sequenti. Dicit ergo. Et factum est cum
consummasset ihesus sermones istos quod consu-
mato sermone ipse est vita et veritas.
Item quia fecit quod docuit Act. i.
Item quia ad finem usque perduxit mi-

(lra) Transiit a galilea et venit in fines Judee
trans iordanem / glo. omnis Judeorum provincia
ad distinctionem aliarum gentium Judea dicitur /
sed specialiter meridiana eius plaga ad distinctionem
samarie galilee decapolis et ceterarum regi-
onum eiusdem provincie / Notandum quod sic migravit
(t) propter desiderium / primo ex parte doctrine / quia ut
ondet desiderium patris dei / Superius enim dixit
deprecatione ante accedit ad locum passionis vo-
luntarie enim passus est / ut daret exemplum
dissemin[an]de verbum dei / luce iiij^o quia et
aliis civitatibus oportet me predicare propter quod
discere festina / ut doceat fuga mundi
/ et si enim aliis predicator descendit in galilea
predicatorum non persecutorum / sed quod generaliter homo
minibus debet migrare a galilea / quia nemo
militans deo se implicat secularibus nego-
(aga) ciis. Moraliter Judea confessio peccati / Judee
confessio fidei / medium confessio peccati / finis
confessio laudis / ad qua perveniri est post
migratione a galilea .i. a mundi rotatione trans iordanem
(lra) .i. post humilem descensionem. Et secute sunt
eum turbe multe de galilea Moraliter ex
pietate ut doceantur ex infirmitate ut sana-
rentur unde sequitur et curavit eos .i. scilicet in Judea
sed quare ante non in galilea. Responsio in
glo. maluit curare in Judea ut gen-
tes in eam amaritudinem vel venia quam Judee
peccaverant admitteret. Orige. Ipse cepit
(lra) et sanavit eos Et accesserunt ad eum. Hic si
dicitur materia in qua agitur de perfectione vel (agi)
gradum quem que consistit in triplici per-
fectione / scilicet continentie obedientie et paupertatis
voluntarie / sed hic agit de perfectione tripli-
ci primo continentie 2° obedientie .i. Tunc ob-
lati sunt ei parvuli. 3° paupertatis .i. Et ecce
unus accedens / dicit illis / perfectionem vero
castitatis sic vult onde ut non repleri sed
appetet castitate coniugalis copule sic
repleant heretici. primo quod primo approbat casti-
tatem coniugalis 2° perfectam castitatem commende
.i. dicunt ei discipuli eius Si ita est prima
est in remedium 2^a in consilium prima absti-
net ab illicito coitu. ista ab omni. Ad
probandum castitatem coniugalem ostendit ipsam esse
indivisibilem ubi primo ponitur super unionem in-
(90) separabiliter approbat seriem. 2° subditur domini in-
sio et instructio .i. Qui vides ait eis /

Inquisitio tangit quicumque dicit quod pharisei
Interrogant quia temptantes eum quia di-
centes dicit glo. Et accesserunt ad eum pharisei (C dt)
corrigi contrarii temptantes eum et di-
centes Jnti... / ex timore / ut deciperet /
Crisostomus primo accessisti maligne ad eum et cer-
tum plenum est dolo / Beda et non de
medio dicit. in turbis et phariseis / que
convenerunt ut instruantur doceantur et sui
sanentur infirmi. Illi accedunt ut ad sal-
vatorem et doctorem eius ut deciperent temp-
tando hos pie devoto. Illos simul
adiungit labore / propterea premisit evangelista de
sequela turbarum / currite misericordie / ut
exaggeret invidia phariseorum Si licet homini (lra)
dimittere uxorem suam scilicet legitima copula-
tam sibi et eam vincere alia ducenda / pluribus
enim relinquitur in subintelligendum quod in
suspicione hominis dimittere in quam quantum (lra)
quo ex causa scilicet que scribebantur in libello
repudii de ut. ponitur. Qui respondens (t)
hic subditur domini visio et eruditio ubi
probat inseparabilitatem matrimonii primo per legem nature
2° per legem moysi dicitur alibi. quid quod moy-
ses mandavit. 3° per legem evangelii .i. Dico
autem vobis quia quicumque dimiserit / In
prima primo ponit auctoritatem 2° infert con-
clusionem .i. Itaque non sunt duo. In auctoritate
legis nature ostendit quinque debitam materiam
materia debita dispositione debita forma ministe-
ria que pertinet ad rationem matrimonii / Materia (diffi^o)
est legitima coniuncto maris et femine in di-
vidua vite consuetudinem retinens / masculus
et femina sint debita materia / coniuncto legit-
tima est dispositio inseparabilitas / et quod forma
primo quod ostendit debitam materiam .i. Non
legistis 2° dispositionem sive legitimam .i. propter
hoc relinquet 3° forma sive inseparabilitatem
.i. Et adherebit uxori et erunt et qui (C)
vides ait eis .i. phariseis non legistis .i. (Dt)
nonne legistis Hec primo quia qui fecit ho-
mines ab initio deus / scilicet masculum et fe-
minam fecit eos / ecce distinctio sexus
que attenditur ex parte corporum et bene
dicit fecit ipse sed corpus factum est
/ sed animam creavit / et est argumentum contra mani- (ut)
cheos qui dicunt naturas corporales factas
a diabolo et dixit deus scilicet per adam. (lra)

propter adam propter hoc scilicet propter convenienti facultate
relinquet homo patrem et hoc quantum ad filiam
et matrem et hoc quantum ad filium tunc hiis scilicet
personis prohibitum est cohere adinvicem et ita
quasi persone fuerunt excepte a coniugio pater
et filia mater et filius et non alie et hoc oportuit
propter parentelam hominum quia extra moyses alias
ordinavit et unde etiam aliter et adherebit
uxori sue quantum ad mutuum consensum cum
et erunt duo in carne una quantum ad unitatem
~~copule~~ carnis vel in carne una id est in una
carne prole propaganda vel vivent sicut co-
~~[illegible]~~ unam sui corporis potestate habentes Hic Corp
[illegible] et hec textus expositio accipit explere
bonum nature scilicet bonum prolis non in prima
exposicione ut copula non dividatur bonum
prolis in secunda sed ut coniuges guerantur bonum fidei conservatur
in tertia sed corpus alii non tradatur secundo
quod in dicta auctoritate prohibetur omnis coitus
illicitus primo patrem quoniam inter masculos
illicitum et feminam quoniam non est usus in eo quo
est quoniam naturam mutat et masculi relicto natu-
rali usu secundo patrem incestus cum sequitur vel
propter hoc relinquet homo patrem et matrem
cum istis unquam licuit coherere tertio patrem
fornicationis cum dicitur uxori non meretrici quoniam
uxor dicitur mulier coniugata non absoluta
quarto patrem adulterii cum subditur sue non
aliene Item vero unus quisque ad uxorem
primam non attendat quia bigamia cum
subditur et erunt duo in carne una non
tres quoniam quod lamech legitur primus fecisse
Genesis iiii° qui accepit duas uxores
hoc idem excluditur propter hoc quod dicitur uxori
Intelligitur non uxoribus Itaque iam non
sunt duo Hic excludit inseparabilitatem ex
dicta auctoritate primo ratione unitionis secundo
ratione coniugentis videlicet Quos ergo deus coniunxit
dicit ergo ita erunt duo in carne una ita
quod iam non sunt duo in carnali copu-
la in personis sunt duo sed una caro quia
una facta carnalis ~~carnalis~~ commixtio
quos ergo deus coniunxit faciendo unam
carnem homo non separet Intelligitur ex de
super separat dimittit hic propter hoc relin-
quet homo uxorem propter hoc videtur
quod propter uxorem homo absolvitur ab illo
precepto honora patrem et matrem tunc
quod dicendum primo exponi potest quod intel-
ligitur de relictione quantum ad copulam car-
nalem non quo ad beneficii exhibicionem

Item quantum ad est quod pater et uxor equaliter in-
digeant tunc magis tenetur subvenire quo
debitis quibus tenetur magis uxori quia
quia sunt uxoris sicut viri Si autem
fuerit pater magis de illo magis patri quam uxori
tenetur Item quos deus coniunxit homo non
separet quoniam super videtur contra scilicet licet homini
dimittere uxorem Item et religionis ex
mutuo consensu possunt se dimittere Respondeo separare
dupliciter potest intelligi dupliciter vel quo ad vin-
culum sic non separantur fideles legitime con-
iuncti vel quo ad thorum sic possunt separari vel
ex communi consensu propter hoc divinus famulatus vel
propter superveniens alterius peccatum et tunc homo
non separat sed deus unde Io. homo separat
quando desiderio carnis primam dimittit deus
separat quando ex consensu propter famulatum dei quia quamvis
malum est unus alium dimittit iste con-
sensus potest esse ad tempus vel imperpetuum prima
Corinthios vii° quia habent uxores sic quasi non
habentes Dicunt ei quid ergo moyses post
responsum ex subditur hic obiectio phariseorum
ex lege moysi unde prima scilicet primo obiectio secundo dominica
solucio ibi Et ait illis Et hoc est dicunt ei scilicet
illi id est pharisei quid ergo Nunc aperit ca-
lumpniam sua quia propterea dixerunt quod deus
sit ordinator quia ergo id est cur ergo moyses tantus
famulus dei et tam auctenticus mandavit
dare libellum repudii et dimittere super
uxore in quo videtur aperte contra dictum in
sentencia dei supra de viro primo Et accei-
pit homo uxorem et non invenit gratiam
in conspectu eius propter aliquam feditatem scribet
libellum repudii et dabit in manu eius et
dimittet eam de domo sua libellus
repudii continebat repudiacionem repudia-
te et tamen et sustentacionem ei assignata Et
ait illis quoniam moyses non deus ad duri-
ciam cordis vestri id est propter obstinatam cordis
vestri et maliciam permisit non precepit vobis
dimittere uxores vestras q. d. deus non
potest esse sibi contrarius ut aliud dante iussit
et nunc novo ~~[illegible]~~ statuit imperio sed impio (?) dei
permissio fuit ~~[illegible]~~ hominis non ~~[illegible]~~ quia
maluit indulgere divorcium quam desidio
compulit fieri homicidium Ad hoc
cum peccaverit iudei ista autem permissio non
absolvebat eos a culpa sed tamen a pena
legali De repudio sunt thema est super
vero ab inicio autem non fuit sic ordinatum
adeo sed ordinatum non est adeo permittenda

98

que deus coniunxit homo non separet. propter permissionem
que est dissimulatio maioris mali, sive fiat ma-
ius. Moraliter hec mulier pravitate erroris de-
ceptus sibi unito aut non sunt sicut [illegible] anti[illegible]
amor non propter cupiditatem. divitiarum et [illegible]
propter zelum non amore divitiarum tunc dice-
batur qui suscipit avus [illegible] est [illegible]
sed nunc [illegible] est libenter relinquit [illegible] propter
[illegible] in pecunia non in [illegible] Dico
autem vobis. Consilium non separabitur. [illegible] ple-
nius non obstante lege moysi hec dicens
[illegible] lege [illegible] quia ex repudio duplex
[illegible] sequebatur. una viri alia du-
centis alia mulieris alii nubentis. ideo duo
[illegible] primo [illegible] Et qui duxit
dimissam [illegible] et aliam duxit mechatur. [illegible] Dico autem
vobis. glo [illegible] contradicit legi nature
quia [illegible] operis [illegible] [illegible] de [illegible]
misit [illegible] suam [illegible] [illegible] ad [illegible]
et ex [illegible] nisi ob fornicationem [illegible] una
carnem dividit in alteram et separat. [illegible]
sola fornicatio est que uxoris vinculum tollit
affectum [illegible] Qui tenet [illegible] adulteram
stultus est et [illegible] et intelligere adulterium
[illegible] levius est [illegible] ad
[illegible] ad mulierem [illegible]
et aliam duxit prima vivente dimissa
mechatur. vel adulterium committit mechus
enim adulter dicitur et qui dimissam duxit
prima viva vivente mechatur. [illegible] qui
talem duxit [illegible] dicunt
ei discipuli eius [illegible] castitate [illegible]
[illegible] [illegible] castitatis [illegible] et [illegible]
est [illegible] bonum difficile et [illegible]
[illegible] continere totaliter
[illegible] bonum [illegible] quod sit diffi-
cile [illegible] Qui dixit illis non omnes [illegible]
distinctionem [illegible] quod sit voluntarium [illegible] Sunt
enim eunuchi. Et hoc est quod dicitur dicunt ei
discipuli eius [illegible] eius si ita est [illegible]
[illegible] [illegible] sed nullo modo [illegible]
sit nisi [illegible] continere non expedit [illegible]
[illegible] bonum est continere. [illegible] [illegible]
est uxor si excepta causa fornicationis non
licet eam dimittere [illegible] si [illegible]
fuit si iracunda si gulosa si vaga si
morbosa si iurgosa si maledica tenenda
erit [illegible] [illegible] nolumus sustinere
sustinenda [illegible] liberi sumus [illegible]
nos [illegible] qui ait illis hic [illegible]

[illegible] quod continere sit difficile primo quia est pau-
corum [illegible] quia [illegible] [illegible] auxilium
[illegible] quibus datum est et hoc est quod dicitur dixit
illis non omnes capiunt verbum illud sed ut
contineant quia acceptum non habent continere
et quidem omnes capere [illegible] sed non omnes
capere volunt quia audiet luxuriosus et dis-
plicebit ei [illegible] [illegible] sed quibus da-
tum est glo quia non valemus nisi ex
gratia [illegible] non possumus esse continentes
nisi deus det [illegible] non [illegible] ut a
fortuna [illegible] sunt sed qui [illegible] petunt
dignitate et laboravit ut accipiat. Sunt
enim eunuchi. [illegible] distinctionem quod
continere sit voluntarium [illegible] distinguit
triplicem continentiam prima [illegible] [illegible]
violentia [illegible] Et sunt eunuchi [illegible] voluntaria
sive [illegible] Et sunt eunuchi qui
seipsos continentia [illegible] [illegible] sive
[illegible] Sunt enim eunuchi continentes
[illegible] vocabulum est [illegible] qui
[illegible] [illegible] sic nati sunt sed sine in-
strumentis sive frigide [illegible] proprie cast-
ti [illegible] nati dicuntur castitas [illegible]
non est meritoria continentia [illegible] illata sive
a violentia subditur. [illegible] Et sunt eunu-
chi qui facti sunt ab hominibus hii proprie di-
cuntur spadones [illegible] [illegible]
instrumentis solet castrari. [illegible]
Concupiscentia spadonis devirginat [illegible]
[illegible] continentia voluntaria. [illegible]
et sunt eunuchi continentes qui castraverunt
seipsos qui se caste [illegible] voluptate
[illegible] propter regnum celorum et hii [illegible]
eunuchi [illegible] [illegible]
toria quasi boni [illegible] et hii [illegible]
[illegible] voluptatis quia spontanea
[illegible] quia bona [illegible]
[illegible] quia [illegible] ipsa [illegible]
[illegible] hec dicit deus eunuchis
qui custodierunt sabbata mea et [illegible] Da-
bo eis nomen melius a filiis et filiabus
[illegible] [illegible] [illegible] aureola
sit quedam fama vel honor amplior
aliis qui potest capere capiat ut sit castus
vel intelligat que dicta [illegible] qui potest
pugnare [illegible] pugnet et capiet
triumphum [illegible] hortantis non iube-
[illegible] ad [illegible] [illegible] [illegible] officium.

nemi in(ter)pretatur. Tunc oblati sunt ei paruu-
li. Supra de continentie perfectione siue castitatis h(ic)
hic agitur de perfectione obedientie siue humilitatis
in quadam comparacione quod tangitur. Vnde
primo deuotio obedientie in oblatione. 2o difficultas
in discipulorum prohibicione ibi discipuli autem incre-
pabant. 3o mitis in discipulos reprehensione
ibi Ihesus autem ait eis Sinite. 4o dig-
nitas in manuum impositione ibi Et cum imposuisset
eis. Dicit ergo tunc scilicet cum determinasset esset
primo oblati sunt ei paruuli per quos sim-
plices et obedientes quia sicut paruuli
non ducuntur propria voluntate sed alterius ita
simplices et obedientes ut manus eis
imponeret et oraret id est ut manu et vo-
ce benediceret. Impositio autem manuum certum
signum fuit ab antiquis patribus qui vole-
bant benedicere filiis imponebant eis ma-
nus dextram vel ambas. Vnde Tunc imponebat
manus super eos et acceperunt spiritum. Discipuli
autem ecce difficultas et impedimentum obe-
dientie in increpacione discipulorum quia increpa-
bant eos. Non quod nollent eos a salua-
tore benedici sed quia non dum habentes pleni-
ssimam fidem putabant eum importunitate
lazari. Ihesus autem ait eis. Hic non
mitis obedientie exemplum comendatione
quos comendat primo quia ad mitem ve-
niant. 2o quia ad premium et talium est enim Et
hoc est quod dicitur. Ihesus autem dixit
illis Sinite paruulos venire ex
propria voluntate veniunt ad me. Capitulum
quia non est acceptor personarum Actuum x. Et
nolite prohibere eos quia inimicum tren-
do malo exemplo corrumpendo peru-
no. Nolite prohibere benefacere ipsum qui
potest. Ecce ergo via gratie que non
ibi ex quo placet eis certa via certa
id est paruulos via bona quia venire
non recedere via recta quia ad me via libera
quia nolite prohibere. Talium enim est re-
gnum celorum. Non dicit istorum sed talium ut
non talium tamen etate sed simplicitate et
innocentiam comendet. Simplicitas so-
la deo gratum facit et hominibus
quia si vite merito magnis sed simplici inf-
imi videamur. Et cum imposuisset eis ma-
nus id est ut simplices dignos sua benedictione
sufficeret in quo in(ter)pretatur. Sic Christus cot-
tidie simplicibus manum imponit cum eis
gratiam et auxilium tribuit. Et ecce

Et ecce vnus accedens

Supra de perfectione castitatis et humilitatis hic
3o agit de perfectione paupertatis quam laudat
in comparacione ad obseruanciam mandatorum et primo ponit
quod est necessarium perfectionis. 2o quod est perfectionis
voluntarie ibi Dixit autem illi adolescens. Cir-
ca hec ergo primo tangitur eruditio primo genera-
lis 2o specialis ibi Dixit ei ille que. In
prima parte primo adolescentis questio 2o domini responsio
ibi qui dixit ei. Dicit ergo Et ecce vnus
accedens ait illi. Audiat ille scilicet per
multorum dignos regno celorum etiam non
per parabolas sed aperte exponi quibus meritis
vitam possit consequi eternam. Vnde sequitur quia
magister audierat et Iohannis xiii. Vos vocatis
me magister et domine et bene dicitis quia
sum bonus. Primo ipsa bonitas diligendus
est. Naum primo bonus deus et confortans
in die tribulationis quid boni faciam
non tamen dicta nec tamen audita super verbis
Non omnis qui dicit michi domine domine intra-
bit in regnum celorum sed qui facit volun-
tatem patris mei sed quia boni perfecta est
in nobis ideo dicit quid boni sed quia
parum valet hec omnia nisi sit bonus finis
ut vitam eternam habeam. Qui respondit
ei hec respondet dominus primo querenti 2o
quomodo. Ei ante vis ad vitam ingredi
et hoc est qui dixit ei quid me inter-
rogas de bono merito scilicet vite eterne
vnus est bonus deus. Capitulum Hic de gratia
ipsorum. Ideo enim dicit quod accessit non temp-
tandi non discendi sed ad hoc est illa
glossa. Ille adolescens diues et superbus
erat. Inde videtur quod patet ex verbo domini
arguentis quid me dicis bonum. Capitulum x.
Patet ex hoc quod audito verbo domini contristatus
est. Augustinus Beda approbat eum quod simpliciter
accessit ut patet ex illo capitulo x. Intu-
ens Ihesus dilexit eum et hec ex est
illa glossa audiens et cetera. Augustinus quod potest esse
inpresentiarum domini simplicitas fuit et quia
est vnum secundum diuersos status. Item quid
me interrogas de bono. Capitulum vii. x. et
Luce xviii quid me dicis bonum. Augustinus
augustinus vtrumque potuit dici ut alterum re-
ferret ad illud quod querebat quid
boni faciam alterum ad id quod ait magister

bite et. Ite vnus e bonus deus q̄ia
p°. Nemo e ẜ bonus nisi solus deus
ẜ nunq̄ negat se bo̅ . ad h̄c Beda / no̅
xp̄us bonu̅ se negat ẜ se ee e deu̅
sr̄. nec se inq̄rit bo̅ no̅ ee / ẜ absq̄
eo nullu̅ bonu̅ ee testat. ⁊ ideo nunq̄
quid me dicis bo̅ / q. d. tu tu no̅ c̄dis
deu̅ ⁊ nemo bonus nisi deus q̄ me
bo̅ dicis. Si vis crede me bo̅m in crede
⁊ deu̅ / quia bonus e bonus deus sin-
gr. / tu quia sola bonitas e sua e̅ e̅ncia
tum q̄ ipse no̅ ab alio h̄et bonitate̅
tu quia om̄is alia bonitas a sua bo̅ite
tum q̄ nullus defectus vl̄ diminucio
in eo inuenit. / ⁊ ita bo̅ e eenci. sub̄cu̅
cau̅ ⁊ ip̄se / ⁊ si angli boni ⁊ homines
boni no̅ tn̄ sic boni si aut vis ad vi-
tam ingredi ipp̄ eterna̅ sua mādata
si vis. ecce homis libertas ad vita̅
ingredi / ecce salutis possibilitas. sua
finaliter mādata vniusr̄. ecce vite
veritas etc. p°. Ingressus illius mā-
data eterna dixit aut illi supp ado-
lesces que supp mādata ad vita̅ et̄na̅
necia. Jhus aut dixit illi hic subdit.
dm̄ vn. in qua ennat p̄cepta que or-
dinat ad p̄xi̅ ⁊ p°. sp̄alia 2°. gn̄alia
⁊ qr̄ funda̅tu om̄ i. Et diliges p̄xi̅m
suprema tagit p̄ceptu̅ p ordinans ad p̄xi̅
tu quo n̄am gnem homi 2°. ad p̄rem
a quo nam trahimus i. honora p̄rem q̄
ad p̄xi̅ tu quo homi nam gnem ordi-
nari docet p°. q̄ ad p̄m p̄pam 2°. q̄
ad p̄x adiunctam aliud p̄rem p̄sma
i. no̅ adulterabis 3°. q̄ ad data adulti
adiutori in p̄smatom in diuidui ⁊ h̄c ut
no̅ noceat ei / p̄ter fco i. no̅ facies fur-
tum n°. vo p̄ p̄q a. no̅ falsu̅ testio̅ ⁊ h̄c
est Jhus aut dixit. no̅ homicidiu̅ fa-
cies m̄a. occidendo / mente odiendo auxilia
bursu̅ subtrahendo. Exodi xx°. No̅ occi-
des / no̅ adultab̄is. pena h̄d. de kitat. truncat
leuit / xx°. Si mechat quis fiunt et
Non furtu̅ facies rem aliena̅ in iniriosa
contrectam no̅ falsu̅ testio̅ dices q̄ fl̄e
test̄ no̅ erit impunit p̄ xix°. honora
p̄rem tuu̅ ⁊ m̄rem tua̅ ⁊ reuerenciam exhi-
bendo eis subueniendo Exodi xx°. de
vt. v°. etc. in°. Qui honat p̄rem suu̅
vita viuet longiore ⁊ diliges p̄xi̅m
sicut te ip̄m i. ad id ad q̄ diligis te ip̄m

sz ad gram̄ ⁊ glam̄ vl̄ sic sicut te ip̄m
i. no̅ vo tm̄ ẜ ope ⁊ vitate p̄ximus im̄
e om̄is qui nobiscu̅ co̅vgit in natā.
Qu̅m. hic quare no̅ enn̄ant h̄. om̄a
mādata cu̅ sine om̄ obs̄uacia no̅ sit
salus. Rn̄. ennat sex p̄cepta ennciā
tia in p̄xi̅ in quibus implicant alia
⁊ sub p̄s°. quia qui diligit p̄xi̅m lege̅
impleuit q̄ in dilcōne p̄ximi incē-
ciam dei potius q̄m eq°. q̄ p̄x̄ de-
ligit. q̄ deu̅ no̅ eq. distincio ante
illorz h̄ita est. Ite qm̄. quare sic
ordiat mādata. Rn̄. ordinat ẜ q̄
magis obligat negatia̅ eu̅ ordinaūt
semp̄ et ad semp̄ ordiata affirmatiua
sl̄ ẜ no̅ ad semp̄ io p̄ponit negatiua
Ite sicut te ip̄m Qm̄. quare ille
mo̅ addit. in isto mādato ⁊ no̅ in
aliis. Rn̄. ad insinuand̄ illud q̄ est
fir̄. aliorz ⁊ etia̅ funda̅tu. q̄q̄ Nicol
h̄et vilif. rami. Ite quit. quare
no̅ tang. hoc p̄ceptu̅ de no̅ conc̄p̄do.
Rn̄°. intelī. in hoc q̄ d. diliges p̄-
xi̅m Cum enim vere p̄xi̅m diligit nec
rem eius nec vxore̅ concupiscit.
Dixit ei adolescens. Supius posuit
mādatorz obs̄uaciam / que e necias
hic docet voluntariam paup̄tem que e
consiliu̅ ⁊ p̄fectionis subli. po. p°. q̄s ad
excitac̄. ⁊ 2°. vn̄ ad instructom̄ i. dixit
illi Jhus. Inp̄a. p°. supp°. adolesces
sufficiēncia ad salute̅ 2°. quit consiliu̅
p̄fectom̄ i. quid adhuc michi et hoc
est dixit illi adolesces om̄ia hec i
mq°. custodiui a iuuentute mā sgtē
etc. vi. ffilia a iuuentute corripe doct.
⁊ vsq̄ ad canos Quid adhuc michi
de est / ait illi Jhus. hic subdit re-
sp̄o te inuitas ad voluntaria̅ pau-
tus om̄. p̄fectam̄ arduitz ⁊ dignitz
p°. p̄fector v°. obs̄uatie legis 2°. ar-
duitz v°. hua°. infirmit d. Cu̅ aut
audisset adolesces. 3°. dignitate v°. fr̄e
retribucois i. Et tūc respondes gretoz
dixit illi p̄fectom̄ vo h̄ui consiliu̅ om̄.
p̄mo in abdicac̄e tp̄aliu̅ 2°. bonorz
imitatoe i. / ⁊ veni ⁊ sequere me || in

medio aut intpo^t primu ut alliciat
ad utrumq; implendum l. Et habebis the^s
et hoc est ait illi ihesus Si vis quia h^c
est in tua libertate pfectus esse q; h^c e
de pfectione unde vade quia h^c e de
monstrans ope vade g^o passum et vende
possessionem omnia non pte ipe ipas q habes
ipe raptores et usurarios elemosinas
facientes de alieno ut sic pmittantur
et da pauperibus g^o symoniacos vel
ambiciosos qui dant divitibus ut acquirant
dignitates Da g^o pauperibus non tm paupi
ut ioculatores athletas effens Item pauperibus
dignis non indignis ut histrionibus
Set nec hoc ad pfectionem sufficit nisi post
dimissas divicias dnm consequimur
Ideo se^r et veni sequere me. Jo dicitur
Ps qui imitator e eius p vestigia e
gredit. vel sic vade p via obedie
et vende omnia p imitacionem pre^e
et da p ea opa inie et veni p semita
paupertatis volupie et sequere me p costa
ciam patie et habebis in quo facilitas
thezaurum in quo perositas in celo in q
securitas. ad Tymot. j^o Scio cui credidi
et certus sum quia potens e seruare de
positum meum et^c Cum aut audisset
ou^t hic hinc pfectionis ardui^tas per
spa^m ad infinitate sublimitatem ante
ardua quia seruare infinit e^t et
stabilis et impo^{lis} tristi ptinet ad af
fectum doloris qui e de puti malo dif
ficultas ad affectum interioris de futuro
ma. Impossibilitas ad effectum p^o g^o and^r
q; e tristabilis in adolescente gesta^{re}
2° q; e difficilis ex divitiarum affectione
l. Jhesus aut dixit. g^o q; e diffi^{lis}
ex potestate dni l. Asspiciens aute
ihesus d^r g^o cu aut audisset adole
scens verba hec sz de veritate et
abiectione ipm ab abijt tristis hec
e tristicia que ducit ad morte et Cor
n^o Erat enim multas possiones Ihus
sustinere tm amare tristitie e ac
ta abire Jhesus aut dixit. Vbi ont
difficultatem sequendi xpm in paupertate
voluptaria et hoc ont p^o abte 2°
comparatione l. et iterum dico vobis d^r g^o
Jhesus aut dixit discipulis sz q ppones

ne ad redirent ad divicias Amen dico
vobis quia dives diffi^{le} intrabit in
regnum celorum Jo supflua e cura de
rebus corruptibilibus que cu angustia p
dent ad ep^{te} pro qua subsistunt sub
sistentes sollicitudines ingerunt recede
tes dolorem faciunt et quod peyus e
ingressum regni frequenter impediunt
quia dives difficile intrabit in regnum
celorum hoc aut intelligitur de amante
divicias l. ipse filius quia talis nec
facile n^c diffi^{ter} intrabit. Raba^s ea q^a
diu non intrabit quam diu dives fuit
set de hinc unde^r. Item filius p^h q^d
sequitur facilius e camelum et^c de
utroq; expo^r quia habens et non amans
difficile intrabit pp multa retinetia
de amante et non sub deo exponi^r dif
ficile i. impossibile et iterum dico hic ont
difficultatem comparatione ubi po^t p^o comparatione
divitis ad camelum 2° sequitur ex hoc
admiracionem discipulorum l. Auditis aut
hijs. d^r g^o et iterum dico vobis facilius
e camelum glo deforme pformare
acus intrare ad litteram q porta ut dicitur
fuit in ierusalem que vocabatur acus p
quam fonii non nisi exhonerati poterant
potuit intrare cameli. sic nec dives
in regnum celorum nisi depositis divitijs
p abdicationem ul saltem p subiectionem ul
acus pt accipi pro spiritualitate conflitudi
2° camelus non pt intrare nisi divida^r
pro multas minucias seu in minutas
ptes facilius e g^o quam diviter in divi
tijs confidentem quia qui confidit i
divitijs corruet pro n^o In divitijs
p amore inherentem etc. V^o Qui
amat divicias fructum non capiet ex
eis intrare in regnum celorum quia
illud e aliquid facile illud diffi^{le}
unde^r ul impo^{le} appet g^o difficultas
que e in abiectione diviciarum propter
thezaurum regni celorum. Ron esse mod
camele gibbos quod amare divi
tias pas forat acus artum e 2as di
tias sarcinulas non admittit consistere
facilius e et spiriti pamatoribus
seli quam amatores seli ad xpm

giuti. Sed hic exponit dominus camelus qui sponte
humiliatus iniquitatum onera hominum portat
ipsa. Luce xviij. Acus punctio passionis qua veluti
acu non inse (?) sunt scissa vestimenta resarcita
digitus esse. Eris huius est acus vera novi
hanc stylum petri cum ipse subtilis est
deitas, per hanc humilitas. Camelus gentilis
populus. Dives iudaicus. Foramen acus
passionis. Vel aliter. Acus ista conuit ho-
mines angelis. Per istam acum facilius transiit
gentilis populus quam iudaicus. Audientes autem
hec scilicet que dicebat apostolus de divite mira-
bantur valde dicentes. Quis poterit igitur
salvus esse. Sed multa videtur hic quod cum
plures sint pauperes quam divites. Respondeo
secundum glo. In numero divitum reputatur omnis
qui amat divitias et si non habeat. Et
multi sunt divites et pauci pauperes. Ideo
quia erat cum discipulis pauperes pro hoc pro istis
turbatur respondendo pro salute eorum affici-
ebantur. Aspiciens autem Ihesus hic ostenditur in-
possibilitatem tante perfectionis qua onderit
primo ex defectu humano. Secundo ostenditur possibilitatem
ex adiutorio dei. Luce. Apud deum autem dicit. Quod
aspiciens autem Ihesus scilicet ut suo aspectu
eos attentos redderet dixit eis. Apud
homines hoc est per se tale non per se respectu
impossibile est ut ipse a suis cupiditatibus re-
vertatur et salvetur. Apud deum autem omnia
possibilia sunt. Deum primum. Unde deus ex ipso (?)
difficile est. Deo autem nichil mirabile. Quia
novit omnia. Nichil impossibile. Quia potest omnia
vel nichil difficile quia sola voluntate
facit omnia. Tunc videns petrus et cetera.

Tunc videns petrus

Causa paupertatis perfectione et credulitate. Hic ostenditur
eius dignitatem exemplum magis. Ubi primo
primo petri quod de premio. Secundo domini responsio.
Ihesus autem dixit eis. Primo. Petrus
ponit meritum. Secundo postulat premium. Unde
primo ponit autem duo in merito. Primo abdicationem
mundi, secundo imitationem. Et secuti sumus
te. Dicit glo. Tunc audito scilicet quod esset ista
cupidis difficile divitibus impossibile. Homines
videns petrus dixit ei. Ecce nos re-
linquimus omnia. Sed quo omnia relinquit qui
non omnia primo valde modica habuit. Respondeo
omnia relinquit qui nichil sibi retinuit
omnia relinquit qui mundi voluptates dimisit

que est captiva cum voluntate. Nec enim omnia
habere potest velle autem potest. Quia voluptas
est impossibilis. Unde plus mundi concupiscentia
quam substantia. Notet quia non sufficit
relinquere omnia, subiungit. Et post. Perfectum est
et secuti sumus te. Quid ergo erit nobis. Quasi dicat
fecimus quod iussisti, quid dabis nobis
pro premium. Pro quo unde premium est in celo
et ante quod volui in terra. Ihesus autem
dixit. Hic subditur domini responsio in qua promit-
tit primo premium commendans meritum imitationis
Christi. Secundo premium commendans meritum applicationis
mundi. Luce. Et omnis qui relinquit premium
imitationis ostenditur in tribus in glosa resurrectionis
generali sessione in iudiciaria potestate.
Primo est generale scilicet eorum. Secundo et tertio speciale a
aliorum et apostolorum virorum. Et hoc est Ihesus
autem dixit illis amen dico scilicet qui non
non possum fallere neque falli quod vos
qui secuti estis me imitatione vite mundi et
predicationis in regeneratione. Generalis humani. Glosa
due sunt regenerationes prima anime ex aqua
et spiritu sancto. Ioh. iij. Secunda plenaria regeneratio
corporum de qua hic et hoc erit in qua
in throno cum sederit filius hominis ad
iudicium mundi. Quasi sederit plenariam
iudiciariam quam habebit filius hominis
per similem formam in qua iudicabit in
sede maiestatis per manifestam potentiam
que prius latuit. Sedebitis et vos secuti
et sequimini super sedebitis super sedes xij
tamquam principes honorati. Iudicantes xij
tribus israel quia vobis credentibus credere
noluerunt. Glosa nemo putet tantum xij apo-
stolos iudicaturos quia nec sole xij sunt tribus
israel sunt iudicande sed in xij apostolis uni-
versitas scilicet virorum perfectorum scilicet apostolorum
in xij tribubus universitas iudicandorum
Secundum quod quatuor ordines erunt in iudicio.
Sed quod dicit glosa duo electorum et duo re-
proborum. Electorum unus iudicantium cum Christo
de quo hic. Alius iudicandorum qui opera
habentes vite eis dicit sunt iusti quod vocati
sunt. Venite benedicti quia esurivi et
dedistis michi manducare. Reproborum
similiter unus eorum qui bona fidei in pe(?)
riati in usus opera fidei contra (?)
quibus dicetur. Ite maledicti in ignem et
alius eorum quibus susceptam fidem
post postea resistentiam reiecerunt vel quia eam
recipere noluerunt de quibus Ioh. iij.

Qui no credit Iudicatus est et ad q
velingrit hic subdit abdicacois pmu.
ubi po explicat mitu 2o pmu i. Cetu
plum accipiet. 3o efficaciam hoc repre
tetur i. multi aut erut pmi. In pma
po ponit abdicacionis actu 2o finem
debitu i. pp nome meu. abdicacois actu
tangit qn addit qui ad pprium dua. que
mte. p agros. 2a3 eadem qr difficilis e
relinque ppriam dua. qn cognoscat qr 2
posse. exteriore. Dr. g. 2 omnis qui reli
quit sz ppria volupt. Gen xii. Egre
de de domo tua 2 de cognacoe tua 2 fi [illegible]
vel fres aut sorores qn ad ppinquos
nobis pares aut patrem aut matrem qn
ad superiores aut filios qn ad inferiores
pmi sut in linea collaterali 2a sut in
in linea ascendenti 3a in linea descendi
ti. agros i. posse. finem pp nome
meu in vacando predicando defendendo
Act xx. Ego no solu aligari s mori
in ierlm pp nomen ihu dni. cetuplu in
Ecce pmi. Dr. pn pns aliud in futo. i.
2 vitam. Dr. go centuplu accipiet sz in
pnti centuplu accipiet qui corlia dimit
tes [illegible] spualia accipiet que cpa
2 mito ita excedut corpalia sicut cete
narius pn mny. Bn. centuplus e ad
sptus filiorum pmitie spus delicie cari
tatis gla [illegible] que e regnum dei qd
mt vos e. Gen [illegible] xxvi. Seminavit ysaak
corpalia pn largiendo 2 relinquendo et
in venit in illo anno centuplu 2 vita
in quo delectabilitas eterna in quo ppe
tuitas possidebit in quo dignitas quia
tanqm dns 2 heres possessor erit alteri
aut hic quia no sufficit pdca relin
que si homo corpe deficiat 2 no per
severet. subdit multi aut erut pmi
novissimi i. qui fuit in pn. 2 excelle
ti statu erut in novissio ut iudas de
aplo versus in apostota. 2 novissimi
pmi qm [illegible] delatrie in cruce [illegible] de Iu
deis qui pmi fuit vocati 2 novissi
[illegible] sut qusione gentiles [illegible] Gen xxv
Rom. maior serviet minori. Silr Joseph
ppositus fuit fribus suis Gen xxv.
sic 2 novissimi psmilitr fuit pmi.
in gla 2 pmi p supplicia fuit novissimi
p abiectam finalem // Aliud capitulum

Simile e regnu celo

Supius actu est de pfectione actuor 2o
de pfectione religiosorum hic agit 3o de
pfectione platorum ubi an. status pfec
nis cu pfigatione. qusiois ppli gntilis sz
cu pfecto platois qstat in trib3 labore
sz doct. sanctitate vite et auctate potestie
pmo agit. de labore doctine 2o de sca
tate vite i. Et ascedes ihus in lerlm
assupsit xii. 3o de aucte potestie xxi
p. capitulo et illis tribus pfigit. qu
sio gentiu sz in i visitac. operarior i illu
cecacorum in solutione pulli 2 asine ista labo
rem doctine elimnat vicium in vidie
cca pfectoz vite vicium suppbie cca ac
auctez potestie vicium auaricie. In pma
cca labore doctine qo pot. parabolica
instructo 2o subd. coclusio i. sic erut
novissimi pmi. In pa po sub pabola
invitat ad laborem doctine 2o incre
pat vicium in vidie i. vinetes antez
pmi aebitrati sut ad labore doctine
psmilie pncipia. fecit ca aliciendi pro
mit. po operarior coductio 2o coductorum
missio i. questione aut fca. 3o missorum
retribucio cu sero aut fcm eet missio
aut disting[illegible] hic distinctioni hora
Dr. go. Simile e regnu expo. psile
quod sup dicat in exordio ut antez
facilius appareat quod in pabla lateat
attendenda sut sex po qr [illegible] familias
e deus trinitas aut familia e omis
creata. pe dm e tm [illegible]. 2o opary
sut pdicatores 2 et omis vere vinetes
s multi hoc sit vbarii tm qua dicut 2
no faciut. 3o denarius e vita etna
pmissa operariis dni. 4o vinea alegaite
est ecca 2 s hoc qr moralit aia 2 hr.
s basiliu s crisost. Iustic. [illegible] [illegible]. hore
sut etates mudi ul etates hois. sex.
pcurator vinee e xpus s qr ho. In qr
aut deus e pr familias qr vinum e
cu pre. Dr. go. sile est regnu celorum
i. pns ecca ul instorum vita 2 sit qua
no tm p. ad pfas qm negocii ad
negocium 2 e ffins [illegible] qd sit i ecca
pnti negociacio qd hore appre simi
quod sit similiar pt homi prisci.

i. deo dno dominice civitatis. | Eius qui extra
edificat dominicum ut intra erunt stantes
in inferno dicti. in celo victores deus qr
vo nob modicum gustu dedit et noctem
de inferno et luce de celo | operarios enim mittit
nunc per chanaan ut vilit apert. ne de-
scendat in locum tormentorum qui exiit primo
mane ss. qui no cognoscit. in secreto e
qui vo cognoscit. de occulto prodit ad no-
ticiam | et eo g. frequentius exiit quo am-
plius sui noticiam dedit. primo mane i. in
prima mundi etate conducit operarios i. iustos
ei servientes nomine sui aliis manifestes.
g. operarios no in locutores qr melior e
predicatio facti quam verbi fabricatores no de-
structores | in vineam suam i. in ecclesiam mili-
tantem cuius palmites sunt iusti a primo abel
usque ad ultimum electum | ut sic eius conducit opera-
rios i. acquirit vite vinitores in operibus iusti-
cie quia iusticia e vinea palmites virtutes..
ut in assue. longanimitas et silua | Eius mer-
cenarii sumus. mercenarius enim sine ope ee
ee no pot. opa vo nra sunt opa iusticie
no ut agros talium vel ut divitias ac-
quiramus quemadmodum hoc sine peccato facere possemus
no in sunt opa nra g. primo | primo
exiit primo mane conducit prmultiplicem i. vita-
rum operarios in vineam suam pro bonorum
meritorum multiplicatione | sic adam primo positus
est in paradiso sed qr no coluit et eiectus
e. sic populus Judaicus in spirituali cultu
divino fuit quia no coluit e eiectus
sic et nos modo positi sumus et si neglexerimus
sibi pariemur ruina precedentium | admonito
debet ee consequentium | Questione autem hic
facta hic subditur conductorum missio q. disti-
guntur per diversas horas. mittuntur enim
quidam in mane de quibus hic. quidam
in tercia de quibus l. et egressus circa horam
terciam quidam in sexta et ix. de quibus
l. iterum exiit. alii in xi. de quibus ibi.
circa xi. vero | diversitas horarum expo. dupliciter
primo de maioritate i. maiori mundo e sic
hora prima i. mane fuit ab adam usque
ad noe. g. a noe usque ad abraham. vi. ab
abraham usque ad moysen | ix. a moyse
usque ad adventum christi | xi. ab adventum christi usque
ad finem mundi in qua apostoli missi sunt
qui mercede plena et si tarde venien-
tes receperunt. et in hoc concordat. Jo. | et
Eius. et ss. ex. expo. in minoritate
i. in minori mundo scilicet homine primo. in mane
puericia. puericia in 3a. adolescencia in vi
iuventus in ix. senectus in undecima
decrepitus g. quolibet tempore qualibet eta-
te vocat deus homines ad gloriam et g-
ciam. 3o. g. Questione g. facta cum operariis
ex denario diurno. Eius questio est
vite eterne promissio. denarius d. a
dece quia valebat x. nummos usuales
et si. vita eterna | quia in denario est
figura rotunda ubi no e invenire fine
in quo vite eternitas | in denario ymago
regis e inscripta in quo ante ad dei
figuram plena conformitas | in denario est
pulchritudo dulcia in qua dotes corporis
glorificati scilicet formositas | in denario
sunt dece in quo no. precepta pro observacionem
decalogi | sed diurnus e denarius | cum qr
tota vita hominis iusti reputatur una
dies | Joh. ix. me oportet operari dum di-
es est. tum quia no nisi operanti in die
gre et no in nocte culpe redditur. Joh.
xii. ambulate dum lucem habetis. tum
quia in die glorie dabitur. ps. melior
est dies una in atriis tuis | misit eos
in vineam suam quia ab initio venit
ad vocandum ad fidem redemptoris
Immo in morte enim abel redemptoris mortem
figurabat | prius etiam in vineam invitat filios
ad colendum deum | et egressus hic sub-
ditur. sancta missio ubi tangitur. primo mis-
sio divina. 2o. obediencia humana l. et illi a-
bierunt. Justificacionem cura dei erga ho-
mines primo inquirendo quia egressus
vidit. 2o. invitando qr illis dixit.
Ite. 3o. promittendo quia quod iustum
fuerit d. g. | Et egressus circa horam
terciam | que fuit a noe usque ad abraham
tunc exiit quia magis se manifestavit
Noe enim facta e expressa promissio sub
noe etiam factum est diluvium | per quod
figurabatur baptismalis regeneracio | egressus
g. primo mane vidit alios per
mixtos et miseros. 3o. quia stantes in
quo vel preterea quia in foro in contrario
deteti per mundi tempus | sed ociosos in
in quo fugientes bonam operam | forum g.
mundus in quo sicut d. eius talibus
in dies contenciones diversorum nego-
ciorum diversitates tumultuose et ...

...

sunt venalia. Ociositas est debiti operis
defectus. Unde peccatores mortui sunt non
ociosi. qui diabolo servit mortuus est. qui
opus dei non operatur ociosus est. et qui aliena
tollit mortuus est / qui sua non dat ociosus
opus est voluisti vite mee fides nomen /
si nomas si nemini das ociosus est. Illis
dixit promittendo vitam. Invitatis laboris
ite conductorum hominum et vos. Joh. xv. posui
vos ut eatis [illegible] opus in vinea
mea scilicet ut colatis et dilatetis custodiatis /
tantique [illegible] posuit me custodem in
vineis. Et quod iustum fuerit erit
promissio retributionis et [illegible] michi et quod
iustum fuerit et super [illegible] dabo vobis.
non tamen reddam [illegible] non sit [illegible]
passiones huius temporis ad futuram gloriam. Illi
autem abierunt. Ecce obediencia. [illegible]
mane surgamus ad vineas et intelligendum
est illi i. aliqui specialis. Iterum autem
exivit. Ecce iii. missio de qua dicitur iterum
exivit propter ampliorem suam manifestationem. circa
sextam horam que fuit ab abraham usque ad
moysen et [illegible] que fuit a moyse usque
ad adventum christi. Hylarius vult quod sex-
ta etas sit a moyse usque ad david et
[illegible] adam usque ad [illegible] et fecit similiter circa
[illegible] Ecce ultima missio ubi ostenditur
cura dei ad homines [illegible] in suum [illegible]
[illegible] in [illegible] reprehensione [illegible] et dixit eis
quare [illegible] opus in [illegible] dicat
illis Ite et vos in vineam meam [illegible]
circa [illegible] horam i. in ultima qua [illegible]
[illegible] apparuit / [illegible] qui per apostolos
innotuit prima [illegible] filioli novissima
hora est et invenit alios stantes glosa
gentiles [illegible] a bono opere torpentes
[illegible] quod exivit de sinu patris carne
assumenda Joh. xv. exivi a patre et
veni in mundum. Et exivit etiam de utero
virginis mundo nascendo [illegible] extra
[illegible] exiet dux qui [illegible] legem
[illegible] revelanda [illegible] propter syon non
tacebo. et invenit quippe quia [illegible]
exivit et cum labore discurrendo et cum cla-
more predicando et cum dolore patiendo
[illegible] omnes qui [illegible]
et alios [illegible] affectibus vocibus et
moribus in hiis diffebat ab antiquis
patribus stantes non proficientes non se
humiliantes in [illegible] Job xv.

[illegible] adversus deum erecto collo et Et
dixit illis i. iudeis per se ipsum / gentilibus per
apostolos quid hic statis tota die ociosi quasi diceret
de operando vos non excusat. [illegible]
locus [illegible] facultas suppetit [illegible]
tempus invitat quia dies [illegible] tota die
scilicet dampnificat ociosi / [illegible] qua
vos ne [illegible] conductores collabantes
laboris suavitate / [illegible]
in loco scilicet laborioso periculoso [illegible]
lutuoso ad opus dato statis mandatorum
[illegible] ad [illegible] leonis [illegible]
[illegible] allecebris [illegible] mundi [illegible]
tulis detenti. tota die. i. tota vita et
in pueritia et adolescentia et in iuventute et in
senectute ociosi vobis nichil proficientes
[illegible] non submittentes deo non servientes
hostibus non resistentes et in posterum non
providentes [illegible] qui servatur omnium
stultissimus est. Dicunt ei quia nemo nos con-
duxit [illegible] non [illegible] [illegible]
fuit cursus legis nature / [illegible] legis scripture
que non [illegible] ad bona opera [illegible]
[illegible] alios intelligunt gentiles qui
non [illegible] per legem scriptam / lex
[illegible] obscurata erat [illegible] non
habebat [illegible] dei cognitionem nemo nos
duxit quia non expresse fuerunt [illegible] illis
[illegible] precepta sacramenta. [illegible] Ite
et vos scilicet gentiles in vineam meam mente
compatiendo vel credendo ore confitendo opere
laborando / Unde [illegible] quia qui non
operantur in hoc seculo non manducabunt in futuro
[illegible] dies iste dies est operacionis. dies [illegible]
[illegible] Cum sero autem factum esset [illegible]
[illegible] conductorum [illegible] hic re-
[illegible] circa quam [illegible] tempus [illegible]
sero [illegible] quare [illegible] quia [illegible]
[illegible] ordo [illegible] vocata apparet [illegible]
[illegible] Cum sero autem factum esset lucifer [illegible]
mane voluit [illegible] scilicet [illegible]
[illegible] et [illegible] dicitur ei [illegible] xxxviii. quomodo
cecidisti lucifer qui mane oriebaris [illegible]
[illegible] est mors [illegible] obscuritate [illegible]
oblivionis [illegible] et [illegible] / vel sero
est tempus iudicii / quia illud erit in fine
mundi / quia sero [illegible] operari ita et
post iudicium quia in sero [illegible] ad
sua domum / [illegible] ad suum nidum. Ita in
iudicio quilibet ad locum suum qui [illegible]
vel sinistre vel dextre vel inferiorem vel

superiorem quia in sero accedunt. Sancte scilicet
nimia stellarum que tunc fulgebunt. Infelix
qui tunc lucerna extinctam habebit. Mat. xxv.
Date nobis de oleo vestro quia etc. Dicit Dominus
vinee i. deus pater qui dominus est iure crea-
tionis sicut vineam plantavit iure in conservacionis
sicut eam libavit iure empcionis sicut per filii
sui sanguinem emit iure consumacionis
quia fecit omnes expensas et operarios mi-
tit procuratori suo i. christo pater enim omnia de-
dit in manus eius Joh. xiij. Voca operari-
os hic subditur remuneracionis ordo primo quo
ad tempus 2o quo ad personas ibi Incipiens
Infirma nonnulla tunc primo quantitatis que fiet quando
in iudicio ut dicitur Voca. Joh. v. Venit hora
quando mortui audient vocem filii dei. 2o de-
scripcio ibi cum subdit operarios sive bonos
sive malos bonos scilicet qui operantur iustitiam
ne tempus perdant laborant ut aput deum
placeant conservant ut mercede eterna veri-
piant sed homo ad opus suum et ad operam suam
et redde illis scilicet statim sine dilacione
mercedem suam scilicet totam sine diminucione
primo ad Corinthios iiio unusquisque propriam mercedem
accipiet secundum suum laborem post cum de-
dit dilacionem suis temporibus et Incipiens hic
tangit remuneracionis ordo quo ad personas
ubi tangit primo in operacionem ordinem 2o
improprie execucionem ibi Et cum venissent dicit quod
Incipiens a novissimis usque ad primos
Cives qui ante adventum christi fuerunt qui ex
operibus iusti facti sunt gentes autem ex
misericordia eius incipit a minimis iusti vo
carentis Ezechielis xo. De senioribus in-
cipite Cives iusti fuit omnibus redde
quoniam novissimis primo hoc non fuit iusticie quoniam
sine magis ordinem omnibus aliis reddat quia
quod enim novissimi in labore sunt primi in
premio. quia a novissimis paterfamilias de-
narios reddere cepit qui ad paradisum vero se-
prius latronem quem petrus perduxit qui latro
et sic peccatore non venit ad veniam venit
tamen sero propriam cum venissent quod scilicet ad pro-
curatorem vocati qui circa horam xi venerunt
venit scilicet ad operandum in vinea acceperunt
et ipsi singulos denarios i. vitam eternam
Singulis denarius est vita eterna que equalis
erit omnibus multis longior multis brevior
intuitorum tamen diversitate fulgebunt alii maius
alii minus. primo Corinthios xvo. Stella differt a
stella in claritate. Hic autem unus est denarius

et in se multiplicat autem quod accipiencium differencia
Venientes autem et primi per quam in vinea ad
laborem doctrine increpat hic Deum vim fu-
dit Sibi confitetur primo quorundam murmuracionem
per sua equitate debet cessare murmur 2o eorundem
nequiciam per sua bonitate ibi volo autem
et hinc novissimo murmur in eorum nequicia i
tedere Insipiens potius primo quorundam murmuracionem
2o murmuracionis confutatorem ibi At ille videns
uni eorum dixit. In prima tangit primo murmuracionis
occasionem 2o ipsam murmuracionem ibi Et accipientes
dicit quod venientes autem primi i. Iudei vel
et illi qui primo vocati sunt ad primum arbi-
trati sunt quod plus essent accepturi. In talibus
differe locum in regno qui prius fuerant
in tabernaculo vel in templo sed minus iuste ar-
bitrati quia qui acceperunt autem et ipsi singulos
denarios i. singula premia in comparacione
Remigius eandem eternitatem cum gentibus iustificatis
et accipientes murmurabant quia si denarius est
vita eterna quo ibi est murmur et ocius neque
Augustinus enim quinque modos exponit hic primo quia vero ibi tantum
sed quia fit primo ad alios et alibi de eo-
dem multitudine non murmura voce sicut i primo
cum occidebat eos querebat cum non occisi sunt
alii remonentes et est sic et accipientes
vocare non adoptione ideo et sic laboraverunt
non tamen finaliter in quam murmurabat scilicet multi
Christi gloria beatorum in iudicio vel ante 2o
exponit deputati murmure accepto qui in isto
2o denarius percipitur in spe per quam et
spem in futuro per gloriam presentem Iudei quoque
gentes ad fide arbitrantur et quia sic gentibus
preferebat et ideo murmurabat videntes ge-
tes sibi parificari in gracie largicione in
spiritus sancti missione Actuum xo et xi et
in aliis locis 3o expositio per similitudinem i. per
spontanea confessionem voluptatem quia quod si primo
murmuraret tamen pater familias in nullo in ius-
te egit et potuit sic videre murmurantibus
2o tamen expositio potest dici murmur presens vero potest
dici quod ista murmuracio erat erit in iudicio
ad miracio Iudeorum de tanta gloria ge-
cium de tanta bonitate dei in venia
scorum vocari testatur sed quo competit quod
fecit an oculus tuus nequam est. Lu. dicitur
nequam non per culpam sed per consideracionis
in equalitatem quia ipsa admiracio procedit
ex consideracione divine iusticie magis quam eius
ivre infinite 7o murmuracio ista potest dici
suspensio priorum in limbis vel quoque antiqui
qui post longa tempora missi ad celum

p[ro]venerunt q[ui] post undeci[m] denariu[m] acce-
perunt / nos aut[em] p[er]s sine ni[m]itate qua[m] / nequ-
it detergere e[x]i[m]u[s] siue mora p[ri]mi[tu]s acci-
pimus / sibi p[ro]t[er] expo[sitioni] dedi[t] p[er]tinente[m] (et)
miro quod dumis no[n] statim euolat sicut
alius d[icit] g[re]g[orius] (et) accipientes murmurabant. co[n]cedo
ul ad miracio ad usus pre[ci]u[m] familias
dicentes hij nouissimi s[cilicet] gentiles uel
iuvenes ul[timi] in bonis fructores una ho[ram]
fecerunt quia medio[cri] t[em]p[or]e labore susti-
nuerunt / deuoto cu[m] volup[ta]t[e]. t[em]p[or]is spa-
ciu[m] breviabit cu[m] multo passionis et
pares illos nobis fecisti s[cilicet] in p[re]mio
qui portavimus pondus diei (et) estus. cer[te]
pondus diei h[oc] opus facere iusti[ci]e est[o]
co[n]tempt[us] s[ib]i hoc ideo d[icit] q[ui]a olim inde
omnibus bonis p[ro]spera[bantur] (et) ideo qui et
sunt cu[m] maiori difficultate iusticiam
seruant quia felicitas mundi in p[re]sentiu[m]
est ac / pondus est p[ro]t[er] dici honorosa
mandata legis act[us] xv[o]. hoc e[st] honus
q[uo]d neq[ue] nos neq[ue] p[atres] no[stri]. c[ontra] estus e[st]
calor temptacionu[m] / quas co[n]flat malig[ni]-
tas demonu[m]. tu[nc] t[em]p[or]alium delectatio
motu[m] carnaliu[m] portavimus g[lossa]. q[ui]a no[n] sub
ceteri[s]... Ipsi murmurantes signu[m]
tenet quorunda[m] claustraliu[m] qui eo q[uo]d
dicio[re]s fuerunt murmurant si p[er]sona[m] eis
minores ul pares fiunt. Ille videns
hic confutat murmura[n]tes p[er] sua[m] equitate[m]
qua[m] ondit dupl[iciter]. p[ri]mo no[n] infere[n]do in-
iuria[m]. 2[o] faciendo iusticia[m] d[ici]t. Et no[n]
ne ex denario et hoc e[st]. At ille re-
spondens uni eoru[m] dixit quod uni dico
omnibus dico m[arci] xiij[o]. ul uni quia
una erat omniu[m] murmurandi occasio.
Amice / p[er]fidei suscept[ione] (et) si no[n] p[ro]p[ri]a
no[n] facio tibi iniuria[m] Jac[obus] i[n] x[?]
Absit a deo impietas (et) ab o[mn]ipote[n]te
iniquitas (et) c[etera]. Nonne ex denario co[n]uenisti
mecu[m] i[d est] s[ecundum] Jo[hannem] ex co[n]formitate ymagi[ni]s (et)
reformacione tolle quod tuu[m] e[st] (et) va-
de hoc expo[nit] m[a]g[iste]r de malo sic
nonne ex denario co[n]uenisti mecum. i[d est] no[n]-
ne p[ro]misisti p[ro] vita eterna seruare de-
calogu[m] tolle q[uo]d tuu[m] est / s[cilicet] supp[li]cium pena
eternam (et) vade in igne[m] eternu[m] Juste
reddo t[ibi] s[ecundum] opus tuu[m] in te / itaq[ue] ius-
tus sum / ul de bono quod (et) si minima

no[n] ti[bi] in omni fuit p[er]tinax expo[nit]. tolle
quod tuu[m] est q[uasi] d[icat] paratus su[m] reddere tibi
mercede[m] tua[m] vade in gaudiu[m] do[mi]ni
tui ul s[ecundum] Jo[hannem]. p[ro]sona in accepta iusti[ci]e. vel
s[ecundum] aliam exposicione[m] desine admirari
ul habe paciam quonia[m] tollas mer-
cede[m] tua[m] Volo aut[em] (et) huic dare. hic
confutat eoru[m] nequicia[m] p[er] sua[m] bonita-
tem (et) hoc ondendo actu suu[m] q[ui]a volu[n]-
tariu[m] 2[o] licitu[m] i[d est] d[icit] an no[n] licet mich[i]
3[o] bonu[m] i[d est] an oculus tuus nequa[m] q[ui]a e[go]
d[icit] g[lossa] volo aut[em] (et) huic nouissimo i[d est]
p[o]p[u]lo gentili s[ecundum] raba[nus]. (et) q[uod] dare sicut
(et) tibi s[cilicet] p[o]p[u]lo Judaico. Juste v[ero] q[ui]a (et)
una est ut coequalis tibi fiat p[o]p[u]lus
gentilis / ul huic nouissimo i[d est] in p[ri]ma
femineti sicut (et) tibi in nocente / (et) ne illi-
cita credet[ur] voluntas subdit / an no[n]
licet mich[i] facere quod volo. signat
d[icit] quod volo quia eu[m] vult ideo lici-
tu[m] / nos aut[em] quia licitu[m] / (et) ideo vo-
lumus / q[uod] q[uo]d stulta e[st] q[uo]d homo q[ua]si dei bo-
nitatem / Ita ut no[n] solu[m] licita s[ed] etia[m] boni-
tate plena credat[ur] voluntas diuina
an oculus tuus / i[d est] intencio tua / ad p[ri]matu[m]
nitens / nequa[m] e[st] in invidia plena quia
ego bonus sum s[cilicet] ex na[tura] boni[tati]s in eterna
tendant... Nam p[ri]mo bonu[s] d[ominu]s
(et) co[n]fortans in die tribulacionis. cer[te] de da-
to eius nemo iuste murmurat / q[ui]a amplius
dat q[uam] homo desiderat. Sic erit s[uper]ius
posita e[st] pa[ra]b[o]la. in structura hic subdit[ur]
instructionis co[n]clusio in qua tangunt[ur]
duo p[ri]mu[m] q[uo]d p[er]tinet ad operarios spe[cia]-
2m q[uo]d p[er]tinet ad omnes generaliter i[d est] ulti-
mu[m] Sic vocati dicit g[lossa]. sic ut co[n]su-
etum erit nouissimi p[ri]mi i[d est] equabunt[ur] (et)
nouissimi sunt (et) p[ri]mi sicut eni[m] in corona
ut nichil e[st] nec finis ita int[er] s[an]c[t]os
q[ui] ad opus in illo s[e]c[u]lo veniunt nouissimi
q[ui]a / ne p[ri]mus / ul distinguendu[m] quia
p[ri]mu[m] vult alli[ci]ere ad laborandu[m] doct[ri]na
ideo dicit sic erunt nouissimi p[ri]mi s[cilicet]
post alios sunt in doctrina p[ri]mi[tiis]
alter verbis a vocatis in iudicio (et) p[ri]mi s[unt]
in vinea... alijs nouissimi / hylarius
(et) beda. Judei de capite vertit in
caudam (et) gens de cauda in caput.
sicut p[ro]dicit i[n] leuit[ico] xiij. aduena

qui tectu moratur. ascendet sup te et ille e(st)
in caput et tu eris in caudam. multi en(im)
sunt vocati sed ad fidem et multi p(ri)mi vo
cati ad beatitudinis p(re)mium sicut omnes ca
nonici vocantur. ad electionem sed pauci elig(un)tur
hoc figura iudicum vii(o). de gedeone qui plures
vocavit ad bellum sed paucos elegit quos
secum duxit. sequitur. Et ascendens

Et ascendens dns

Supius (?) habitum est de perfectione prelatorum
quantum ad laborem doctrine. hic agitur de eadem
quantum ad sanctitatem vite cum eliminatione vi
cii superbie et concupiscentie carnis perfigu
ra in cecorum illuminatione. primo ergo agitur de perfectione
vite prelatorum. secundo subditur perfigurata concupi
scentia carnis. Et egredientibus illis
a iericho secuta est eum turba multa
Innuitur ad ostendendam perfectionem vite ne
cessaria prelatis primo ponitur sensum humilitatis
eorum. secundo adiungit doctrinam. Tunc accessit
ad eum mater filiorum zebedei. Innuitur ostendit
primo quibus humilitatis exemplum proponitur prelatis
secundo etiam quid attenditur quia etiam passionem
salvatoris. Ecce ascendimus dicit ergo. Et
ascendens dominus hoc dicit propter locum ut as
cendens ihierusalem non descendens
in babilonem veniebat enim de transior
dane assumpsit xii discipulos tamquam
perfectiores prelatorum typum gerentes non
infirmos qui sunt scandalizandi secreto
quia noluit omnibus indicare proprias passiones
sua ysaias xxiiii. Secretum meum michi
secretum meum michi. Et ait illis ecce quod
proponitur in eorum humilitatis passionis quod
prelatis et perfectis. Ecce ascendimus hic in
eorum humilitate predicit dominus passionem suam
etiam que tangit locum quia ierusalem mors
i(d est) quia filius hominis tradetur. sequela
ibi Et tertia die resurget. modum vero
tangit quantum ad tria quantum ad inchoationem
quia tradetur. quantum ad progressionem quia
illudetur. quantum ad consumationem quia crucifige(tur)
dicit ergo Ecce. in quo evidens. Et ascendimus
in quo voluntas eundi ierusalem in quo
opertunitas patiendi innuitur. Crisostomus quasi diceret
nemo me compellit ergo tu me videris
in cruce pendentem ne estimes purum
hominem nam et si posse hominis est velle mo
ri hominis non est. Et filius hominis ex omni
parte affligitur. Dampnatio ista ex parte con
dempnati in quo innocentia quia filius
hominis i(d est) virginis ex parte modi in quo frau
dulentia quia tradetur. supple a iuda os
culante. ex parte condempnantium in quibus
malicia quia a principibus sacerdotum et scribis
ex parte condempnationis in quo iniusticia
quia condempnabunt eum morte scilicet per
falsos testes nullo iuris ordine servato
sap(ientie) ii(o). morte turpissima condempnemus eum
et ideo ipse petit in psalmo expugna im
pugnantes me iudica me et tradent eum scilicet
sui principes et scribe cum accusatione. tunc
cum acceleratione mortis cum electione barrabe
latronis gentibus i(d est) pylato et militibus ro
manorum et hoc ad illudendum vestibus et contu
meliis. Iubili(?) ave rex iudeorum. et
flagellandum usque ad nodos pre suis flagel
latus tota die et crucifigendum clavis fer
reis. vel illusio fuit passio in capite
quantum colaphis et collo alapis in facie
arundine in capite percussit flagella
tio in corpore crucifixio in extremitatibus
corporis ut in manibus et pedibus. et tertia
die resurget ecce tempus et gloria resurrectionis
qua passioni ancellit (?) ut tacita voce vo(lun)tas
evacuetur scandalum crucis. De passio
et resurrectione coniungitur. ut in passione natura huma
nitatis in resurrectione natura divinitatis conformem
exhibet. Sed queritur quare tociens repe
tit de passione sua. Augustinus quia sepe eis
dixerat de gloria. sed quia multis in temporis
potuit labi de memoria. Item si in ierusalem
et apostolos secum ducturus ad tempus passionis preparat
ne de ignominia crucis scandalizarentur.

Tunc accessit ad e

Post eorum subditur hic doctrina imitande hu
militatis cum exclusione duorum opositorum ubi ex
cluditur primo vicium elationis secundo vicium in
dignationis ibi Et audientes x indigna
sunt. Innuitur ergo primo doctrina continetur secundo
forum ubi videns autem ihesus duos fratres
primum ponitur quatuor tempus cum dicit tunc acce
ssit ad eum scilicet cum introduceret ista peti
tio premissa fuit ignominiosa et infima
de passione. Crisostomus sic gloria quia humilitatis passionis
adiecit gloriam resurrectionis et audita voce
puerorum illum illato regnum et quasi diceret ad

ventum permittitur. In primo est splendor et
audacitas feminea cupientis principatum in
meos filiorum. 2° exprimitur persona petens
quia mater filiorum Zebedei. Crisostomus hec est
Salome que pacifica que filios genuit
pacis et mater tempore vocacionis apostolorum
et patre eorum dum mortuus est Zebedeus et sit
ista secuta est Christum cum filiis suis scilicet
Jacobo et Johanne. adorans et petens aliquid
ab eo. 3° accessit adorans et repetiit
accessus est in facto, adoracio in signo,
peticio in verbo. accessit 3° simpliciter ad-
oravit fidenter petiit qualiter scilicet ut concederet
ei quod volebat petere. non enim statim
prorupit in expressionem peticionis sicut con-
suevit facere petentes. 3° ponitur cui petit
porrigitur scilicet Christo qui dixit ei quid
vis. 4° illud quod petitur i. dic ut hi
duo ut sedeant. Hec tria petunt que deside-
rant matres filiis, quiete enim dicit
sedeant, honores enim dicit unus ad
dexteram alter ad sinistram, divicias
cum addit in regno tuo. Crisostomus alii fi-
liis suis miliciam provident alii honores
nemo filiis suis provident deum. predicatorum
illorum magna pars comparant salutem aut
istorum nec donum accipere volunt. Sed si vide-
rint illos pauperes tristantur. Si vide-
rint peccantes non tristantur ut ondat
quia corporum curatores sunt non animarum.
Quia in tribus deficiebat ista mulier in or-
dine, in intencione, in materia. In ordine
erat presumens quia ante meritum petebat
premium dicens inquit ut sedeant qui non
laboraverunt. In intencione carnalitas tene-
debat enim hoc debere ex lege carnis
[illegible] dic hii duo filii mei i. consobrini
tui. in materia vanitas quia pompam quere-
bat i. sublimitatem unus ad dexteram tuam
alter ad sinistram in regno tuo. Cre-
debat in regno esse dexteram et sinistram
et propterea eadem in scriptura. Videns autem
Jhesus hic post dictum [illegible] subdit
docendo formam. Ubi primo corrigit vanam
elacionem 2° invitat ad imitacionem suam
primo ergo i. potestis bibere. 2° premissi [illegible]
calicem quem meum bibere [illegible]
Videns autem Jhesus dixit ipsis duobus
filiis Zebedei quorum consilio mater pete-
bat nescitis quid petatis scilicet medi-

ante mite vita. Intelligitur nescitis quia
in similitudine passionis exaltari voluistis
meritis enim passionis est intrare in regnum
celorum Actus xiiii° et ideo subdit potestis
bibere calicem quem ego bibiturus sum
per calicem [illegible] passionem et mortem
tamen quia mensura est bibitur eo quod non
permittit deus homines temptari super id
quod possunt 1 Cor x°. tamen quia cito transit
appetitus 2 Cor iiii°. Illud enim quod
in presenti momentaneum est et leve tribulacionis
[illegible] quia delectat 2 Cor xii° libe-
nter gloriabor in infirmitatibus. Dicunt ei
possumus. Ait illis Jhesus invitat eos ad
imitacionem similitudinis et hic expressio verbi
implicat passionis [illegible] meriti exaltacionis i.
Sedere autem ad dexteram dicit 3° Ait illis
calicem quidem meum bibetis i. passiones
propter me sustinebitis. Ideo quia quamvis ambo
biberunt passionem tum Jacobus ab Herode
truncatus sit Johannes autem propria morte
vitam finivit. Si non legamus eum missum
in fervens olei videbimus aliquid calicem
non defuisse bibentis. Ergo sed dissimiliter unus
studio [illegible] alter affectu [illegible]
alter in ferventis olei dolium missus. Sedere
autem ad dexteram hic exponitur [illegible] sedere
autem ad dexteram meam vel sinistram
non est meum dare vobis a me sed dignitate quia
omnia [illegible] apud eum [illegible] et in pre-
[illegible] ut non est a me sed [illegible] ut vobis
consanguineis meis illud dare. Vel
sed gloria non est meum dare quia non est
dantis sed accipientis quia non est accep-
tor personarum apud deum sed qui est dignus
sit accipit et ita [illegible] non [illegible]
vel non est meum dare vobis sed ad hunc
superbis sed illis quibus paratum est a patre
meo. Estote ergo alii [illegible]
volentes exaltari quia regnum talibus paratum
et eum regnum celorum deum diligentibus
sicut [illegible] pater [illegible] ipsa [illegible]
oculus non vidit nec auris audivit
deus absque te que preparasti diligentibus
te mundum contempnentibus. Sic domus dei
hospitalia preparat pauperibus qui non
sunt pallacia ut domos [illegible] parasti
in dulcedine tua pauperi deus [illegible]
similibus sicut [illegible] parat [illegible]
[illegible] Job xxi°. Si abiero et preparavero

xx

vobis locu itm veniamsimiaz exeuis
impedientibus sic pat. honor p honore
bonu pleno Infra xxv. venite bn.
fima. psentibz sicut operariis patur
merces reddenda in fero p. petri 2o.
fetez gfrey vos nrecelis qui in virtute
dei custodimini p fide ad salute paratam
revelari in tpe novissimo. Cu. hic
mr filiorum zebedei petens aliqd ab eo
g. m. p. d. q petitio ppona fuit ab
ipus filiis zebedei. Eu. mr pecijt
s inducta a filiis 2 ab hc. dno filii
petiuisse qua 2 putes erat 2 hoc
appetebat. Ite quare no p se s patim
petierut. En. p. ne alii disti. tba
rent. in regno p esse vi nos indigti
fut. 2o. ne ipi a xpo reprehederent. q
no bne accedent ad doct. humil.
sue. 2o. ne sustinent gfusioz si gtiget
eos repelli cu ecent. Ite qui. qre
p mulierem potius qui p virum. En. 3.
fuit blandius adulari nisi mlr vtz
dalida. 2o. q si erraret male pete
do mi9 arguet. a x. 3o quia tacit9 ex
audiret. ppt simp. Ite qre p matrem.
En. p. quia ex pte matris attinebat
x. 2o. q arrivet p filiis 2 cofidetius
cu nepote suo x. Ite nesciti qd
petitis. g. sup dom petens aliqd ab
eo q. ad erit qd petebat. En. re
gnum e aliq s sede ad dextram et
sinistram sine nuto hoc e nichil. ad
hoc videt tuo audientes x. hic cor
rigit vicium indignationis ubi pont
primo occa. s2o correctoz i. Jhus aut
vocat. eos d. g. et audientes x
alii i. apli indigti fut sic illi car
nalit petierut ee sup omes sic isti
carnalit gtristati fut ee aliq cu se
de duobus fratribz sz potentes equaliter
cris et indigti fut quia isti anti
fuit hoc primacy petere quo migs e
baret. si petitio eorum fuiss suscep
ta sz ideo negz dixit no sedebitis
ul sedebitis nec ceteros invitaret sed
tamqu pr benign9 sic respondit ut il
los cocordia no rupet. 2 eos spa
rent s quare no puenit dns in
dignitatem eorum tu in cofesp videba.
· qui9

suos disti los indigni eld eph iii. ..
Omnis amari-do. c. cris s deput
patr. dns disti los. no vre petere no
vre dixe ut ex eoz culpa acta in
veniat docendi v. pres u. e pu
desus s terrer pnte mgro. Jhus
aut vo. hic subdit correctoem in
dignationis. ubi p. reprehe. indignatis
vicium 2o. po. humili. imitande docu
metu i. Et qui cuqz volut inter
vos. Inp. p. tang. gdmam prna
pu tirenos 2o. discipulos fuite opo
situ g. No ita erit int vos. Et hoc
est Jhus aut vo. eos talis pius
pater ut ab errore revocaret ut
pace reformaret ut v. debite p
lationis erudiret ad se tamqm ad
salutis medicu quo mitigaretur. talis
ad pace vinclum quo vniret. talis
ad virtutis magi mgrm quo instru
eut. Et ait illis. Scitis q principes
ge. i. qui int gentes principa. Dua
eorum i. p plorum 2 fit relatio ad in
tellecm 2 qui maiores fut gui
re electe duo tagit dnatoz 2 effcm
dnationis ptatez exercet in eos q. d.
sicut tirenos fuit locu dnacio 2 do
mi. execucio s ita erit int vos
Jntelli. q. d. vos more sclarium
petitis e velitis pplatom venire ad
requie 2 regni possessioz tu egt.
ad summu virtute ascenda. no impan
do s ministrando 2 ideo no ita erit int
vos. s quicumqz volut hic subdt
humil. imitande doctu. p. docendo
vo 2o. gfirmando exo suo i. sicut filius
hominis. Inp. docet duplicem humilitatem
p. in operando humilr. 2o. in sustinendo
patr. i. Et quicumqz volut d. g.
qz quicumqz sive nobilis sive ignobil
g. volut int vos maior fieri
ptate dig. fit vr minister. qi no
primatu abiciendo s humilit ministran
do. Cris enim quilibet desidat prima
tu celeste petat. humilitatem cresterem
no enim qui maior fuit in honore
ille maior s qui inferior ille ma.
Et quicumqz int vos volut primus ee
i. primatu hre erit vr suus non
ex codicione s opatem. no expulsi-

xx

caritate s(ed) ex humilitate. Ecc(lesiastic)i xxxii. Rectorem te posuerunt noli extolli sicut filius hominis hic docet humilitatem ex(em)plo suo contra hoc dupplice p(rim)o in operando alia in fine secundo i. et dare animam de g(rati)a s(e)c(un)da humilitatem in verbo sicut filius hominis v(enit). non venit ministrari s(ed) ministrare i. t(em)p(or)a dominium ut ei ministret s(ed) ministrare luce xxii. Ego in medio vestrum sum sicut qui ministrat sicut in locione pedum et in distribucione panum in restitucione sanitatum in expulsione demonum in discursu ad predicandum et dare animam suam. non in predicando et miraculis amonendo s(ed) etiam in respondendo et hic est et dare animam suam i. vitam Jo(hannis) xii. dedi dilectam animam meam in manus inimicorum redempcionis pro multis pro omnibus quantum ad sufficienciam sed pro multis non pro omnibus quantum ad efficaciam. Ambrosius vult omnes homines salvos fieri si attendat ad eum non enim sic vult ut nolentes salvet s(ed) volentes non enim vera salus est nolenti tribuatur. Nota pro hic tria va in quibus invenitur tria ad que venit primo quorum primum vestibulum ad ingressum quia non venit ministrari s(ed) ministrare in quo humilitas quia non cum turba famulorum non cum apparatu equorum non cum pompa divitiarum non cum delicis pauperitatum aliud vestibulum ad processum quia venit ministrare in quo caritas et magne in die cene in qua ministravit hic v(idelicet) ex(em)plo et sacramento ex(em)plo humilitatis sacramento caritatis g(ra)ciam vestibulum ad egressum quia dare animam suam in quo pietas quia dare non reddere animam non tamen res redempcionis non depcionis pro multis non pre cogita q(uia) longitate quia dare preciositate quia animam vitalitate quia redempcionis pro redempcionis misit deus populo suo v(ide)t. Sequitur. Et egredientibus

Et egredientibus illis

hic ita de processione ante gratiarum hic subditur perfigura conversionis geminum illumina(ti)o cecorum. Ubi ponitur primo illumina(ti)onis locum secundo ordinem et ecce duo ceci tertio modum i. miserere eorum Jhesus tangit locum quarto addit sequelam turbe et illuminacionis testes i. Secuta est

egredientibus illis i. ingressi et discedentibus ab Jericho. Jericho est urbs quam transgressus Jordanem destruxit Josue per quam destruxit aliam agelde bethel inveniunt ex vii quam sua siti visitare dominus dixit quam propter perfidia civium destructa est a romanis per quam tertia edificata est que adhuc permanet hic a(utem) permittit de illuminacione ceci cum appropinquaret Jhesus Jericho et de conversione Zachei de quibus luce xviii et xix. Secuta est eum turba

Gregorius ad personam doctoris sequitur est ecclesia plena sicut textrio studiosi agricole in messis secunda et ecce duo ceci hic subdit illuminacionis ordinem ubi autem primo pabulum ad illumina(ti)onem secundo cecorum petitionem. Et clamaverunt dicentes Jhesus i. supplicant tria permittit expte cecorum petentes quia ceci ex parte loci optimum s(e)c(un)dum viam ex parte v(idelicet) quia propinquitas per transiebat quod dicitur quia duo ceci Augustinus de consensu evangelistarum xxi. unum tantum commemorat quia fuit in illa civitate famosissimus quam magis feliciter erectus non erat miseria et vo(cabatur) Tymeus ac thymei filius secundum v(idelicet) sedentes secus viam non remoti a via salutis ad lumen ut transeuntibus elemosinam peterent audierunt quia Jhesus transiret felix auditu rumor letus multi enim reges et prophete voluerunt audire et non audierunt luce x. Quasi rosa speciosa suavitate sancti candida passionis sanguine rubicunda sicut rosa ad quam videtur sentitur et ante que inveniatur tenetur in odoribus suis. Secundo dum transeunte duo ceci audierunt divinitate senserunt suavitate clamaverunt hic autem cecorum petitionem et primo eorum devotionem et clamore secundo fidelitatem in confessione i. Domine miserere. Tertio instancia in clamoris multiplicatione. i. turba autem increpabat eos. Efficacia in petitione i. Et stetit Jhesus et vocavit eos. Et clamabant. In hoc magis desiderium illuminis postulabant dicentes Domine et quod facit hic in fundo suam peticionem Domine Et io Domini et altissimus oratio apponunt mansuetudine humanitatis fili David per merita Domine David et omnis et cetera

petunt actum inspectoris / miserere fili
pone persuasionem miserie / quod scilicet sinn ceca
Turba autem increpabat eum / subdit insta
tia eorum in clamore multi de se ibi non di
cit primo turba prohibens clamorem 2o
instantia cecorum per clamorem amplio
rem ubi acuebant ad tria ad
instantiam fluentis clamorem quod
illi magis clamabant / ad significationem
fidei / confessionis domine fili David
additionem simul petitionis miserere
nostri dicit ergo Turba autem increpabat eos
quia videbat sordidas vestes non
conferre clamantis / Juxta litteram tales presen
tes mundi scilicet et diaboli obstant
ad hec tripliciter turbam impedi
entem unam a carne aliam
a mundo 3am a demonio ut taceant
a confessione peccati ab edificatione proximi / a la
ude dei / in sensu ergo turba / omni bono
obsistit / turba desideriorum increpat
alliciendo / turba tirannorum mundi
increpat persequendo / turba demonium
increpat decipiendo / sed
quo tacebunt ab oratione ceca ab
oratione secundum pignoratiam venie
et pace de ipso orat stans media per dextram
virtus / sed ex magna scilicet salutis per se
clamabo ad deum altissimum sic ergo
impediebantur sed impediti magis agi
ebant / At illi magis clamabant magis cla
mabant dicentes domine miserere nostri
fili David / Cui tales 3 nam fidei
quanto magis petitionis tanto magis attende
dit / virtus fidei in periculis secura
est in secundo diversitate / Et stetit hic
ostenditur clamoris instantie efficacia
Jhesus in hoc in statione vocatione in
terrogatione Jhesus 3 quod dicit / stetit Jhesus
quod sua non poterant et quo pergentem
minabant et vocavit eos / ne turbe prohi
berent si non vocati venirent / Et ait
interrogans non tamen ignorans quid vel
lent / sed ut confusione cecorum inva

infesta debilitas appareat / et vo
ce remedio / petiit / ut ad orationem
excitet ut non nisi confitentes se
posse salvari signantur / Cum filius
David cecos illuminare non potest filius
autem dei potest et dedit in tergo quod vultis
ut faciam vobis / dicunt illi / domine ut
aperiantur oculi nostri quia dum dixe
runt fili David / suspensa 3 sanitas
mox ut dixerunt / domine sanitas 3
insuper ut aperiantur oculi nostri / spiritu
ales ad deum contemplandum / ad nos
cognoscendum / ad deum instruendum
ne ad vane inspiciendum / ne ad im
pudice respiciendum / ne ad noxie
insidiandum / Misertus autem eorum Jhesus
hic subditur modus illuminationis circa quod
tangit tria / misericordiam / affectum / unde quia
misertus actum sapientie / quod tetigit
oculos / effectum potentie quia confes
tim viderunt dicit ergo misertus autem e
orum .i. cecorum deprecantium tetigit ocu
los eorum / Et glo
tangit cum medicus sine lucis ista
illustrat / et confestim viderunt / fide
et secuti sunt eum / Cum non resiliunt
post visum / quod multi in signis faciunt
Sed videt et sequitur / bonum quod
intelligit operatur / i. londe / quod tempo
3 modi illuminationis / illuminati enim le
guntur alii verbo sicut quidam cecus
hic verbum / aliqui tactu ut isti du
o cum unguento scilicet cecus Joh ixo luto
fecit ex sputo / verbum 3 predicatio
tus interior inspiratio / unctio sacrame
torum institutio / sic ergo illuminat dominus per
eloquia sacre doctrine / per declarationem
sermonum tuorum intret et per carismata
gratie per illumina oculos meos ne
unquam obdormiam in morte / ne per
sacramenta ecclesie vel propter secretum

Et cum appropinquasset ad monte

Et cum appropinquassent ad montem oli
veti. Superius actum est de perfectione
prelatorum quantum ad laborem doctrine
et sanctitate vite hic agitur de perfectione eorum

quintum ad miraculorum personae et sicut dictum
est tria vitia (?) tempore quae sunt com-
tant ambitio aque placationis primo videlicet
in videre 2o vicem superbie 3o vi-
cium avaricie sine simonie Item in
omnibus istis est prefiguratio ipsi gentil[es]
contendi placationis novi testamenti — placationis
primo in ... oratorio hora vi ...
in illuminatione animalium et addu-
tione primo in illuminatione ... hic
tertio in solutione animalium et addu-
tione ad ... pro ... quantum mittens eum
per et ita tria ... que dividit in tres partes
primo enim ponit designatio apostolice auctoritatis
Secundo prefiguratio ... conso-
latione ipsi gentiles vel ... ut
discipuli fecerunt et ad ... comparatio
avaricie et simonie sacerdotal vel Etiam
travit ihesus in templum dei ... in-
ordinatam primum scilicet est in adventu
christi ad montem oliveti 2m in accessu
sui ad ihrlm 3m ingressu in temp-
lum sicut enim sunt progressus vite qua-
primo venit in montem oliveti et inde
discipulos misit deinde in ihrlm et inde
obsequium ... ...
recepit deinde intravit in templum
et eiecit vendentes et ementes e-
iciat ... designatio apostolice auctoritatis sine
... sacerdotal designant ... tria
primo ... collationis 2o de
... ex sequutionis vel Ite in castel-
lum ... 3o approbatio ... vel hoc
... ut adimpleretur
autem totum factum est ut adimpleretur
quod dictum est ... debitum expectatio
collationis 2o debitum expectatio
... vel Ite in castellum deinde aut
est primo ... loca ...
tionis vel Cum Ihesus misit dicit
... appropinquasset ... per me
... secundum ordinem hystorie quae Jo-
hannes ... supplet primo enim
venit in Bethaniam sexto sabbato ante
ramos palmarum ubi factum est so-
lempne convivium ... lazarum
quem prius suscitaverat ... Ihesus
... Ihrlm

tussimus per Bethphage que erat vicu-
lus sacerdotum ad ... animalia
... monte oliveti ... et ...
late civitas et bethania ... dicit
ad montem oliveti tangit ... ...
locum ihrozolima et locus passionis
Bethphage domus bucce interpretatur et per-
tinet ad statum ... apostolo-
rum ... missio predicationis
... Joh ... Ite docete omnes gen-
tes montem oliveti a quo ascendit
... statum ascensionis ... cogitatio
dispensationis ... ut ... impleta passi-
one ... ascensione patet ...
... apostolice auctoritatis ... in missione ...
... Joh ... ergo ... pa-
... misit ... subdit ...
... ante ... ...
quia illi qui mittuntur quibus ...
apostolica ... ... discipuli
... in duobus ... forma caritatis
... ...
in discipulis voluptaria paupertas ...
qui renunciaverunt omnibus que possiderunt
... non potest esse ... discipulus ...
... in ... xpi ... humilitas ...
... ... quia mitis
sum et humilis corde dicit ergo tunc
Ihesus misit in quo ... duos disci-
pulos in quo ... ydoneitas ...
quidam dicunt hos duos fuisse pe-
trum et philippum ... petrus ...
... in quo ... ad intelligendum
philippus ... ... in ...
ad ... duos ... ...
... quia in ... duos ... ... sunt
omnes ... discipulos ... disciplina-
tos ... edificationem exempli ... ...
... disciplina ... ...
suos ... ... officium ... ...
... collationis ... Ite in castellum
... subdit debitum ex sequutionis
... salvator ... tria
... que debent ... ...
ad predicationem ... ...
... que ibi ... statum ... ...
3o peccatores ... ... vel ...
... ... dicit ... Ite in castellum

ad illam i. iherusalem qua sic vocat
desperacione / nisi et iam nomine eius
amiserat / quia vobis libertate temporali red
acta erat in servitute gentium / sub
iecta enim romanis erat / sic de libertate
spirituali redacta erat in servitutem
peccatorum et [illegible] preceptorum in pau
citatem spiritualium / ideo dicit dominus in
tu castellum quod contra vos est. i. de
vobis ex opposito / ipsi enim ibant in iheru
salem. res enim que est ante me dicitur
esse contra me / hoc etiam dicitur quia
providebat dominus contradictionem futuram
in iherusalem contra apostolos post [illegible] in
[illegible] contradictionem in eum et et
statim invenietis etc. postea ante
introitum eius asinam alligatam
et pullum cum ea / ad litteram dicitur
quod in iherusalem erat asina communis depu
tata in quibusdam usibus pauperum qui non
poterant iumenta tenere ad domum
alicuius ligata / ut in communi loco et qui
ea indigebat die qua habebat eam
pabulum ei dabat / pullus autem
eius intrabat ad eosdem usus etc.
secundum Id. Et Raban. / Ex contextu non
habetur expresse. Ite ad predicationem
[illegible] ad sacramentorum ministerium
in castellum i. in mundum qui impug
nat deum multiplicibus erroribus in [illegible]
dubiis [illegible] in [illegible] voluptatibus
[illegible] vanitatibus in [illegible]
bus cupiditatibus in avaritia [illegible]
[illegible] Joh. ultimo totus mundus
in maligno ~~[illegible]~~ [illegible] positus
est [illegible] Ite angeli veloces
ad gentem convulsam et dilaceratam. ad
populum terribilem etc. / quod contra vos est
[illegible] conversatione [illegible] mentes
observancie [illegible] [illegible]
tione Joh. [illegible] in mundo pressuram ha
bebitis etc. Et statim invenietis quia
sine magna sollicitudine querenda asi
nam alligatam et pullum cum ea. [illegible]
[illegible] [illegible] ad iudeos [illegible] asina al
tera ad gentes / et pullus refertur
[illegible] Iudea [illegible] / [illegible] est [illegible]

eius sunt quasdam similitudines
animalium quo homines sunt asimi
lati deum ut de filiis non cognos
centes / est enim animal hic in mundo
unde stultum asinum sic sunt
homines et fuerunt ante Christi adventum
alligatam eius inquam peccatum
libero quidem homines arbitrium
sequuntur voluntarie dyaboli aut nos / sed
si semel peccatis obligamus nos
iam nostra virtute evadere non possumus /
sed sicut navis fracto gubernaculo illuc
ducitur ubi tempestas voluit / sic et
homo deinde gratie auxilio privatus
peccatum non quod vult agit sed dy
abolus vult / Ecce ipsa miseria con
dicio peccatorum / aliter dicitur nos move
ad querendum / Bestialis simili
tudo / quia de homine / [illegible] fatui
[illegible] cum in honore esset non int
[illegible] est [illegible] dicit asinam
et pullum ~~[illegible]~~ eius spiritualis liga
[illegible] quia de libero sunt captivus
[illegible] in mundo ligantur spiritus malignus
suis et ideo dicit alligatam talis
multitudo / Est 1° stultorum multi
tudo in mundo / ideo dicit statim in
venietis ubique enim occurrunt pecca
tores / Moraliter asina est caro pi
gra. stolida. lasciva. ab anteriori parte
debilis / sed ad spiritualia a posteriori
parte fortis i. ad temporalia / pullus eius aff
ectus / utique ligatur i. voluptatum
illecebris retentus / [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] enim sermonibus [illegible] [illegible]
[illegible] / [illegible] [illegible] voluptates
[illegible] / [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
cras invenietis / Solvite hic sub
intelligitur [illegible] debita in libris in
faciendo / in adducendo in dicendo
solvere et absolvere peccati et hoc potius
[illegible] unde dicit solvite / adducite
et ad gratiam [illegible] [illegible] et hoc exemp
lo bonitatis unde addit et adducite
michi / Ista. ultimo adducite etc.

fres vros [illegible] gentibus domini
dus respice et adversariorum impe
dimenta. hoc verbo excitatur. unde sub
dit: et si quis vobis aliquid dixerit
impedire vos volens, dicite quia
dominus hiis opus habet, non propter suam
necessitatem sed propter nostram utilitatem. vult
enim nostram conversionem propter nostram salutem.
confestim, id est sine omni contradictione
dimittet eos. exponitur etiam de preparant
cor [illegible] id est custodes illorum malignum
adversarium ignorans. hoc autem totum factum
est. hic subditur approbacio consummationis
in adimpletione prophetie. auctoritas
hic prophetia extenditur ad duplicem
adventum et sic hoc fuit dualibus diebus
ad adventum in ierusalem et legitur
dominica in ramis palmarum et domi
nica in adventu sicut legitur domi
nica prima in adventu. secundum aliquos di
citur quod hoc autem totum factum est ut ad
impleretur id est ut consequenter compleretur quod
dictum est per prophetam zachariam
prophetam dicentem: dicite o predicatores
filie syon, id est ierusalem vel ecclesie
militanti. syon enim mons erat ierusa
lem. subest fides quia per eam videt
[illegible] eius filia sit ecclesia
militans filia ecclesie triumphantis
[illegible] exponitur sic vult [illegible]
[illegible] predicat ierusalem [illegible] primum
est [illegible] eius maiestas id est ecce
rex tuus [illegible] prius de
te natus. glosa non dicas non habemus
regem nisi cesarem. apostolus [illegible]
[illegible] in sermone suo [illegible] rex regum
[illegible] eius caritas id est
venit tibi ad tuam utilitatem, cum po
tius deberes tu ire ad dominum [illegible]
[illegible] et ad tuam utilitatem [illegible]
si [illegible] et [illegible] mansuetus
[illegible] dicite [illegible]
[illegible] eius auctoritas
sedens super asinam et pullum eius
subiugalis id est asine que subiugo
[illegible] posuit. glosa [illegible]
utroque sedit [illegible]

spiritualiter intelligendum. et quia [illegible]
[illegible] sed per dies se
dit super sedem [illegible] zachar
[illegible] iustus et salvator et ipse pau
per. et sunt insignia regis huius pau
pertas pietas et equitas. ergo ve
nit pius in verbis, pauper in expen
sis, iustus in iudiciis. Ecce rex tuus
adventum Christi in carne audit
propheta primo predicaturus ut conquirat
et credat. dicite filie syon id est predica
te vos ipsa plebs [illegible] inde
Ecce venit tibi. Ecce dicit in forma
venit [illegible] ad [illegible]
et exaltetur. Ecce quod est nota admi
rationis [illegible] Ecce iste ve
nit saliens in montibus transiliens
colles mirabiles saltus dedit. de
dit in utero virginis, de utero in presepium
dium et hoc fecit humilitas. de presepio
[illegible] de patibulo in sepul
[illegible] hoc fecit caritas. de sepulchro ad
infernum, de inferno ad celum. et hoc
fecit [illegible] ut timeat
et tollat id est [illegible] quis non
timebit te [illegible] desideria
[illegible] id est tuus [illegible] deus tuus [illegible]
[illegible] mutabile [illegible]
[illegible] venit [illegible]
[illegible] super [illegible]
[illegible] utile ut dili
gatur id est ad tuam utilitatem [illegible]
amabile [illegible] mansuetus
mansuetudo [illegible] facit amabile
et erigit spem [illegible] ut exaltetur
id est sedens super asinam et pullum
[illegible] quod [illegible] mansue
tudinis venit [illegible] speciem ad
ventus eius non sedit [illegible]
purpura fulgens [illegible] ascendit [illegible]
[illegible] equum [illegible]
[illegible] qui [illegible] plenum [illegible]
[illegible] bellum [illegible]
[illegible] ad vocem tube [illegible] audit [illegible]
[illegible] pugnam [illegible] factum
est [illegible] splendentes gla
dios aut tecta ornamenta [illegible]

arborum sed quod ramos sternendo
testificabatur. Sternentes autem vestimenta
sua in via designatur apostolice autem vite
subditorum perfectionis iussionis spiritualis
generalis. Ita quod tangitur primo
actus apostolorum secundo actus clericorum
vel plurima autem turba straverunt actus
autem apostolorum designatur per eorum
solutionem praedicationem, per vestium
impositionem et corporum ad divinae ces-
sionem primum quod actus apostolici seu sa-
cerdotalis et in solvendo ipsum apostolicum
quod notatur tamen quod sternentes autem dis-
cipuli fecerunt sicut praecepit illis
Ihesus. Mathei xxi. Euntes in mundum
universum praedicate etc. et in adducendo
eos ad fidem Christi. Unde subditur et
adduxerunt asinam et pullum. Et
leve hic creditum et in eorum passim
sicut recte cantionis tamen est
in forte imperceptum quod notatur in et
imposuerunt super eum vestimenta sua.
Id est vestes apostolica et doctrinam evitandum et
descriptio scripturae sive etiam
doctrinam varias quibus nisi anima
in fine fuit ornata sessorem
dominum hic non meretur. Apocalypsis xvi.
Beatus qui custodit vestimenta sua ne
nudus ambulet et etiam corporum divinae
sessionis quod fit ad inveniendo
ad penitentiam in gratia. Unde dicitur et
eum desuper sedere fecerunt per adventum
Christi glorificate virtute dominum in cor-
pore vero plurima autem turba etc. subditur
actus clericorum quae est perfectio exempli
actorum. Et hic primo ad credendum secundo ad
sternendum vel turbe autem quae praece-
debant etc. ad credendum tangit
per unum in sensu nescientes vel cor-
pus secundo sessorem in expansione ramorum
in corde vivorum operum et ostensio
fidem perfecta supplicat primo in cla-
more praedicatorum vel turbe autem secundo in
visione ipsorum vel turba multa Ierosolimam

vel dat ei eum impaciendo sopian-
do in praedicando insistendo sed quarto
plurima autem turba straverunt vestimenta sua
in via. Id est portando omnium animam simili-
ter vestimenta sua straverunt in via quia sancti
in eodem ipso se carnis mortificatione
simplicibus viam suo exemplo paraverunt
de Stephano Actuum vii. Ecce video
celos apertos filium stantem etc. alii
cedebant ramos de arboribus et sterne-
bant in via. Id est simplicibus se in eorum
sternendo praeponit judices ix. Abima-
lech arrepta securi praedicit arboris
ramum imposuit quod me videtis facere
facite. Turbe autem etc. perfectionem
praedicandi ubi implicant tria scilicet
non praedicantium in clamore, materia
praedicandi in deitate et humanitate, perfectionis
fide dicit osanna filio David, finis
praedicationis in petitione salutis
et dicit vel osanna in altissimis dicit
ergo turbe autem quae praecedebant, quae
ad doctores veteris testamenti et qui
ad praedicatores novi
sequebantur quod ad praedicatores novi
testamenti qui a primis non discordat
clamabant dicentes osanna vel sal-
vifica filio David. Sed latine vel praesentem
i. vi. dativo dicentes filio
David id est deo osanna in quo sunt
humanitas benedictus qui venit in nomine
domini in quo sunt etc. ecce dicit
in osanna quam salvat et vestimentum
vel humanum sed dominum assumere sed
humanam naturam et habeat processit ipsum
judaico et sequentem et gentium patre amen
in mediatore dei et hominum crediderunt
qui precedebant et qui sequebantur osan-
na clamant osanna in altissimis
id est salva in excelsis quae primo salvant
ab inferis secunda dimidio salus vera
libera et sunt falsa in collo excelsis
sanna interpretatur quidam
interpretatur et osanna gloriam alii re-
demptorum habet in interpretatione re-
bat et dicens quod osanna non
est hebraicum corpus sed corruptum integra
na est apud hebreos idem quod obsecro
in latino sanna idem quod salva

q̄r d. obscure, salua tu Beda vult
quod sit interiectio et anima salua
q̄r d ossanna salua obsecro qui venit
in nomine domini mittimus sole respi
cit duos scilicet ꝑam ante et post venit
tenus auctoritate absit duos bigmina
dat sibi opus anima bona tu dicit
benedictus qui venit amittent autem
tum scilicet in nomine domini i adiuno do
mini sicut habet vocat ubi venit ple
nitudo temporis misit deus filium su
um uel in nomine domini qui est filius
proprie ꝑs dicit dixit dominus meo sede
a dextris uel in nomine domini .i. ad nomen domini
et cetera manifestandum ꝑs narrabo nomen
tuum fratribus meis uel in nomine domini
i. ad honorem patris Joh viii° ego
honorifico patrem meum et cetera Et
tunc in hoc hic ꝑficitur communite
ri alios ꝑclamore predicationis
ubi implicantur duo primo ipsi
ꝑ ipsi autem dicebant et si
gnota ꝑ ipsi autem dicebant et si
et tenuit in hoc iero solima quasi
ta et universa ciuitas dicens quis
est iste. uel humiliter iuuans frequentiam
spes vel tenuit ꝑs commonitat affe
ctus omnium ita et cetera ipsi autem
dicebant quidem amoribus in apostolorum
officio uel ad maiorem pueriat
lex est iste propheta a nazareth galile
nunda sunt sed tria quod dicit
ihesus tangit nomine quod propheta
tangit officium quod a nazareth prima
scilicet nomen saluationis quia ihesus
officium condicionis quia propheta prima
delectationis quia nazareth que
interpretatur flos sed 3° nomen ad sal
uandum et confort ut saluem ꝑpe
officium ad docendum et illustrat ro
nabile ꝑ fidem prima ad delec
tandum et allicit cupiscibilem
ꝑ caritatem interim sed asina alliga
tam et pullum communiter in aliis eius
non fit mentio de asina sed de pullo
tamen ꝑo admouerunt utrumque ad ihesum
et sic eius ut eleuarent et
loquens gentibus supposuerunt et ipso

pullum in quo scilicet prius gentes
in memoriam sed ait debiaree et he
bus scripsit ideo asinam communicat
adiunctam ad eum ꝑquam deus he
brea intelligitur non desperando de
salute sed punitur addit autem et pul
lum insigni fuisse ꝑ ad gentes
Et clamabant et cetera Causa quod ma
nebat eos ad clamandum verum eius
super ig gnota et ciuitas multo mag
is mouebat videntes tam mirabile
homo laudabatur quod deus sed deus
laudabatur in homine puto autem quod
ut ipsi qui laudabant faciebant quod
laudabant et spiritus subito in
dies in eos nescientes aia. vel sicut ui
ba fundebat uel post lazaro que de
nouo suscitauit talia unitiva que
fecerat in festo cenophegie de quo
Joh 7° Jerusolima autem turba et cetera
inde autem dicit in Johe et in sequenti
tum turba audiens quod ihesus venit ie
rosolima acceperunt ramos pal
marum et cetera venit ihesus azellum
et sedebat super eum quod scilicet Joh pr
tapi communiter intelligendus et uel potest esse quod
primo sedebat super asinam sed ꝑ adue
tum ꝑ de ceterum sedebat super pullum
Et dicite filie syon et Joh xii° dicitur
scriptum est noli timere filia syon et cetera
bila filia Jherusalem verbo clue no sp fa
cerit bonum in libros similitudine sectam
intellectum sincerum Et queritur quare
hic se offert aperte cum ante absconditum se
affecit ipsorum inde cor ꝑ precium Joh xi
Et quidem quare hic suscipit vel collatum
honore tamquam regi cum fugit in monte
quando eum voluerunt facere regem Joh
vi° et ita et ꝑ beno in debet fuisse verbo sed
dicit augustinus duas facit statim sed ꝑegrin
itatem operatur omnia ista quia non dum
tempus passionis conuenerat ideo ihesus
se occultabat modo autem cum aduenit se
manifestat ad aliud sed eius ut amplius
illorum se inuidiam excitaret et per
invitum pati deuiaret sed obiret eius

Si eos expectat forte morte sua fec
in novos absit expectat eos non qr
faciunt quod volunt sed vel prius fec
quod prius volebant secularia ca(pitu)la
in non multum voluptas. Et intravit Ihesus
in templum emptis porta perfigura q(ui)l
sionis ipsi gentiles sit sub dictis dispo-
sitionis sacerdotalis maxime symonie
que condempnat d(icitu)r primo [illegible] in facto
electione 2o verbo in carnalia v(er)o electione
dixit eos scriptum et eorum electione non
sed et condempnatio sacerdotalis avari-
cia et ad ea p(ro)p(ter) q(uo)d adnegocium temporalium
eiciebat vendentes et ementes
2o q(uo)d ad contractum illicitum in[illegible]
v(e)l et mensas nummulariorum, 3o q(uo)d adv(er)
et cathedras ve(n)-
ditorum sacerdotum; primo actus templi
dicitur ad literam, p(ro)p(ter) mactatio templi
fecerant sacerdotes tota venalia sibi
stabant venditores et emptores p(ro)p(ter)
fecerant sed ex cupiditate ut scilicet omnes
venientes ad templum haberent paratum
quod offerrent et dicat Ieronimus ipsi sacer-
dotes sic erant cupidi quod etiam
ipsi vendebant et animalia et volucres
quos pauperes offerebant ut vende-
rent iterum recipere oblata et quia aliqui
qui non habebant pecuniam emerent,
posuerant nummularios qui mutuo
darent et quia non audebant dare
ad usuram dabant nomine collibitorum
colligere dicuntur villa munuscula ut
frictum ut poma vinas et huiusmodi
que accipiebat pro denariis datis tales
expellendi sunt ab ecclesia dicitur ergo
intravit Ihesus in templum dei glo(ssa) ingres-
sus civitatem primo templum adiit ex his for-
ma religionis tribuens ut quocumque
venerimus primo domum orationis si ibi est adeamus
et orationes deo commendati sit
ad agenda alia negotia secedamus
et eiciebat hic permittit asto(r) deflectu
[illegible] super ruinam civitatis fieret deq(ue)
libri xx omnes vendentes et emen-
tes in templo zacharie ultimus non erit
mercator in domo domini q(ui)a q(ui) emit vel
vendit vix sine peccato esse potest
et mensas nummulariorum scilicet p(e)n(itentia)
[illegible] sacerdotum altaria dei mensas et
nummulariorum appellant ~~[illegible]~~ et

cathedras vendentium, columbas
vas gratie kathedras, id est sedes
vendentium columbas, sed per kathe-
dram sunt presbiteri venditores sed prelatorum
ideo resumenda est, sed iusticia et
sed Ieronimus despexit illorum sacerdotium quam
dempcione mea p(er) q(ua)m spiritus sanctus
dat pro te accipiunt. vero quod bis
legitur dominus hec fecisse ad significandum
quod eiciendi sunt tales ab ecclesia
militante per s(u)mam et ~~[illegible]~~ pe-
nam. de primo loquitur solus Iohannes, non
dicat ut alii tres, cum de secundo loquitur
ut hic in xx. capitulo. ex eo dicens
eis scriptum est ysa. l. vi. domus
mea i. nomini meo dedicata domus
orationis vocabitur. 2o papa(?) ubique
licum et eccli(esia) velorum non capitur, reddite
deus, quicumque nec domus qua
edificamus si ad licet sit et cum ut
respicias orationem sim tunc, venit sub-
dit hic ad vestrum sacerdotium antea-
tum dicat vos autem fecistis illam
speluncam latronum. latrones enim
non cavant nisi delusionis temporalibus
quocumque modo, et in spelunca se ab-
scondunt, ita ad literam vanitatem spelunca
latronum fecit et domus ista, in qua nos
tantum et nomen meum invocatur,
quod sit tamen quadruplicitate ecclesie vel sit
domus et primo reconciliationis quo
ad penitentes, Gen. xxviii. non est hic
aliud nisi domus dei et porta celi. 2o
orationis quo ad proficientes, sicut dicitur
hic. 3o instructionis quo ad perfectos ysa.
ii. venite ascendamus ad mon-
tem domini et ad domum dei Iacob et do-
cebit nos semitas suas. 4o inhi-
bitionis et laudis quo ad omnes perfectos
et celestes beatitudinis, unde in ps.
beati qui habitant in domo tua domine
et cetera. sed fit spelunca latronum cum quidam
sacerdotes, vel symoniaci qui corrumpunt
abiciunt vel vel qui sacramenta ven-
dunt, vel a symoniacis vel prebendas
qui emunt vel ab ambitiosis vel pe-
cuniam qui male expendunt vel
ab usuris, vel sed Ieronimus sacerdotes et templum
dei in latrones qui lucri de religio-
ne fecerant, hic lucra secuti multi
aliquam penitentiam mittunt ut ypocrite

aliqui pecuniam faciunt quaestum ad
nō [illegible] p[ro]f[er]untur potentiae ut
nobiles s[ed] aliqui populares unde
ut dicitur [illegible] omnibus
Joh. x° omnes quotquot venerunt
fures sunt et latrones, ypocrite ve[n]
dunt oves qui simplicitate p[er]
dunt [et] decipiunt, ymo solum ne[ces]
sa[ri]a o[mn]i[um] q[ui]a in ... sunt [?]
s[uper] ... ad ... vendunt animas
de quibus Job j° boves arabant
in ... pascebant iuxta
eos s[ed] ... ad ... mali nobi[les]
les vendunt accipitres qui ra
pacitate sua capit columbas ...
... ... cum ...
s[ed] ... ...
pecuniam ... qui sunt duo ...
pecuniam ... quo ... [illegible]
4° ... xpo ... ...
... ad ... ...
... in oculis eius et magestas
... in ... ita ut
... ...
Et accesserunt ad eum ceci et
... ab illa parte xvii capitoli
... venissent capharnaum
... ... capitoli ...
... ... templa[n]s ...
... ... iudicium ...
... ...
... in reprobacione iudayce ma
... reprobat ... malignitas
... ... primo ... temptu
... 2° ... temptacionem ... xxii
capo ... abeuntes falsum co
silium inierunt ut ... caperent
in sermone 3° ... similiter ... x
... capo ... locuti ...
ad ... ... tempta
... ... in digne
... 2° in tempore ... v ...
venissent in templum 3° in ob ...
one boni ... ... in
... homo quidam habebat duos
filios ... in ... ...
... parabolam audite ...
... ...
... ... 2° ...

... ...

indignacionis ... ... dixerunt
ei audis 2° reprobacionis ...
... illis ... ...
... ... videntes
discipuli ... sunt ... ...
in ... tangit ... ...
... ...
... ... in laude ...
... ... clamantes ... tangit
... ...
... ... videntes aut ... ... et ac
cesserunt ad eum ceci et claudi in
templo et sanavit eos ... ...
... ...
... ...
non solum ... ...
... ...
... unde ambrosius ... ...
magna in templo ... ...
... ut quod ... clamabat
... ...
... ...
... et principes ... et sacerdotes
fideles et infideles ... ...
... ...
videntes aut ... videntes p[rin]
cipes sacerdotum et scribe mirabilia
... ... et claudorum ...
... ... de templo
... ... clamantes in
... et pueros clamantes in
... et dicentes osanna filio david
indignati sunt ... ... loquebatur
... ...
... ... que ad
... ... videntes et
... ...
... quo ... ...
dixerunt ei audis ... ...
... ...
... ...
... ...
... ... audis quid isti dic
unt ... ...
... ...
... ... audis numquam
legistis quia ex ore infantium ...
respondit ... ...
... ...
... ...

pate(n)s modeste videt (et) b(ea)ta prior
~~testimonium~~ sac(re) scripture c(on)firmat dicens
Osanna in filio David (et) cantantium
perfecta laudem et bene dicit perfecta
laus enim inchoata fuit a(b) turbis exhibita
sed augmenta(ta) et que perfecta in templo pueri adhuc
sunt que perficiunt laudem que ille
non(?) ... misericordia quia discordia
dissonantia facit io dicit simul osanna
David in excelsis tres qui Osanna cano
... tertio indicia quia non est spectosa la
us in ore peccatoris ideo dicit Osanna
in filio David apoc(alypsis) xiiij(o) Et nemo po
terat dicere canticum illud etc. sunt
qui cum mulieribus non sunt coinquinati
etc. ... sapientia ... glo(sa) ...
ne(c)... ~~nom~~ opa non in gemitum
hominis cantantium ore ... cantabo
cum tibi loquar ad cor enim nostra
sunt penitentes addicunt perfici
tes perficiunt innocentes Et relictis
illis ... indignatione iudeorum
sit sibi perfigurat reprobationem et
sunt in duobus primo in persona relictione (secund)o
in ... Mane autem revertens
tres in utrisque add(it) perfiguratio(nem) conversionis
gentium dicit ergo relictis illis glo(sa)
incredulis et inobedientibus abiit foras
in Bethaniam id est in domum obedientie sunt primo
reprobatio iudeorum in (secund)o conversio gentium
perfiguratur quidam libri habent ibi et tantum
sed ratio ponit ibi mansit et quare
non mansit in Ierusalem ad hoc glo(sa) quia
tanta paupertas et nulli adulatur nullum in tanta
urbe invenit hospitem sed apud Lazarum
vel ... est in Bethania prope Ierusalem et
in hoc ... excellentia ... pro
... honore ... aliquem
... hospitem invenisset Ecce ergo iudeorum
infidelitas et paupertas illius hos
pitium ... quia ibi mansit cum
... non ... ubi mansit
ubi ... ubi fideliores
... gaudet ubi epule large sunt
et ubi ... Mane autem reu

tens ... subditur signum reprobationis
iudeorum ... et tangitur
... primo ... clementia (secund)o iudeorum cul
pa ibi et nichil invenit (tertio) reproba
tionis eorum sententia ubi ait illi
numquam (quart)o reprobationis evidentia
... et arescet ... clementia non ... ...
... iudeorum quo ad ...
... qui reddunt esurient ... ...
venit

Mane autem revertens

Dicit ergo Mane autem revertens scilicet a Be
thania in civitatem Ierusalem modo ...
... operator ... ... mane
... ad civitatem ...
hic ... esuriit ... ...
... ... salute
... ... non ... ...
... tantum ... salutem ...
... esurivit ... mane
esurivit Et videns fici arborem
... arborem fici synagoga ...
multitudine granorum sub una cor
tice ... sub una lege ...
... ... videns
... ficus ... ...
de arbore ... una ... ...
... ... quia habebat le
gem ... non in via quia non credebat
... et via venit ad eam ...
corporales ... spirituales ... ...
... venit ... enim non recepe
runt et nichil invenit ... ...
... id est verba legis et traditiones ...
... ... fructibus ... ...
... ... ficus in ficulne
et uva in vitibus ... ficus ...
... enim habent et folia ... et flores
... fructus ... ...
fructus ... et folia ... in
medicinam et dicit non invenit ...
... ... exemplis doctrinis
... ait illi numquam
ex te fructus nascatur sed quid meru
it arbor ut fieret sterilis ad hoc glo(sa)
non fuit creator in iniuriam possiden
tis arboris sed creatura sua ...
arbitrio ... aliorum in hoc enim

significata et reprobacio iudeorum / spectat
sterilitas culpe / maledictio / iusticie
arefactio / pena unde sequitur et arefacta est
continuo ficulnea / Ezechiel 17 Siccavi li-
gnum viride Crisostomus super Mattheum exponens
sic fructus sunt opera meritoria in sempiter-
num et reliquie salute fient ypsa ...
ad hoc glosa arefactis foliis et ramis [illegible]
arescit / sola radix vivit que in fine
mundi pullulabit / quod autem dicat numquam
ex te sit manere / in observacione
vel numquam ex te sed totaliter / quia mo-
dice reliquie salve fient Et auctor
... dicit quod non erat tempus ficorum / tunc ergo
non meruit maledici / ad hoc glosa respondet
quia nondum erat tempus salvacionis id est
fidei / eo quod plenitudo gentium nondum
subintrasset / vel quia preteriit tempus fidei cum
predicacio ad gentes transiit / vel ut hic
... terreat ne quis folia id est verba sine
fructu habeat / quia cum dicit et tamen
sterilitate dampnatur Et videntes dis-
cipuli hic perstringitur gentilium plena conversio
ubi ponitur primo discipulorum admiracio
de reprobacione finali iudeorum / 2o spei
responsio perstringitur in modo consolatorie
conversionis gentium ibi respondens
autem Ihesus dicit ergo Et videntes discipuli
mirati sunt / quia in fructu erat cum
primo quod nunc primo audit / et non
in alia planta / sed in ea in qua iudaicus
fuit / vel forte mirati sunt / quia
nullum signum precessit in veteri testa-
mento et ideo potest dici non de maius
maioribus mirati / discipuli mirati
sunt quod cito aruit / sed post maledic-
cionem Christi non quia maledixit ar-
bori fructum non dedit / sed quia
fructum non dabat ideo maledixit /
respondens autem Ihesus hic subsequitur
responsio quod fidem propter virtutem impe-
tracionis perstringitur conversionis populi
gentilis ad eius conversionem conveniunt duo
primo virtus predicacionis / 2o vero oracionis
in Romana ecclesia predicando et admo-
nendo libero arbitrio / oracio ad graciam
impetrandam / dicit ergo Amen autem Ihesus
ait illis amen dico vobis quod si non

debet mirari / propter quod dico vobis si habueritis
fidem et non hesitaveritis / fides enim perfecta
et sine hesitacione Iacobi primo hesit-
ans in fide nichil hesitans / et est sicut
non solum de ficulnea facietis / quod
arescat / sed et si feceritis monti huic dixe-
ritis tolle te et iacta te in mare fiet
hoc ... verbo dicitur quod ad literam fecit
... potest fieri volens sua ecclesie
ampliare / sed intencio legis hic am-
bigua dicens quod per predicacionem apostolorum
qui mons est dictus ... et ab
... in mare gentium iactatus / Iohannes
... apostolus ... qui de sordibus
... ab apostolis et eorum sequacibus
expelli et mitti in mare id est in loca a-
mara Romana ecclesia quia vita et
oracio / est enim predicacione adiuvi conversione
... subditur omnia quecumque
pecieritis in ... ad sa-
lutem in oracione dicta credentes et non
hesitantes accipietis ... ad
... vel ad votum ... nolite
... quia deus non ...
... angelus ... suo sibi
... in libro suo et indubitanter speraverit
... quod dabit nobis quod petimus quod
nomine vel Et cum venisset in
templum Supra posita est reprobacio
iudeorum contemptum dominum per ca-
rentem et hic indignacione ... hic de-
... exponitur ... ubi ibi primo ponitur
contemptus ... in verbo temptacionis
interrogacionis / 2o subditur ... sua-
... confusione salvatoris id est respondens
Ihesus ait illis / circa primum implicatur
temptantes et ... iudaicam per-
versitatem in temptacione faciendo
primo ... dicit Et cum
venisset ut doceret ... exemplum
dans in templo in quo preter ... et sacrilegium
committi / 2o ... in temptacione quia
accesserunt ad eum non ut docerent
eum ... sed ut doctrinam caperent
in verbo 3o ... quia ad eum
docentem id est cum doceret qui maxime
non erat impediendus / 2o ... personarum
quia principes sacerdotum et seniores populi

quod ponit ad eundem partem ex-
ta malicia istorum quippe nequam nisi
inuencionem ex tempore iuxta illud Danielis xiii°
Egressa est iniquitas a senioribus / Pro-
nemori homines qui dicentes in qua
potestate hec facis q. d. non dei sed Belze-
bub sicut super vers. et quis dedit t-
bant potestatem q. d. certa et non mea
ta Sunt sacerdotes inuidentes ypo-
dum infestas taciti [aurifaudi] inhebuerunt contra
eum et debonis erant / sustinentes
inuidie ardore famulant / ad hec
uerba in qua potestate etc. facis dicebant
eum sacerdotes apud se ipsos [illegible]
columpne templi / et ecce ille solus
resonat in templo / et nos contempti
tacemus / ille filios generat et nos ste-
riles sumus / Omnis inuidia que est
inuita / nam qui inuidet quod facit ig-
nominia / illi autem cum inuidet pati-
gitur / Videns Ihesus autem illis super
Respondens autem Ihesus [illegible]
et hec dupliciter primo propositione interroga-
cionis / 2° priorem missionis Iohannis r. ait
ille ihesus interrogabo vos [illegible] conuinci
Conditio 2° confirmat quod ibi baptismus
Iohannis unde erat 3° subdit uidere
perplexa cogitatio r. at illi cogita-
bant 4° ponit ipsorum ignoranciam
infisio ibi et uidentes ihesum dixerunt t
et hec videns ihesus ait illis Interrogo
et uos nil interrogo uos et ego vincam
simone. Sunt interrogacionis quod docet [confunde]
peccatoris / aut quod [confunde] ad obiec-
tiones illius / astucia solum [mei] percussione
confunde et non ueritate tunc misterium
publicare / sed quare non uidit illis dixe-
runt ad hec et ceteros responso per quia
tassit et peraptum sum super [illegible] Nolite
sanctum dare canibus quia illi
indignum erat qui aio temptatori
querebant hoc in [illegible] sunt
quid perficit si quis certo aliqua pulc-
tudine [illegible] quod si dixerit nil
ueritate uidendo et ego dicam uobis in qua

potestate hec facio q. d. interrogatis ad
temptandum non ad discendum et ideo
uos interrogo / non ad docendum
sed ad silendum / Baptismus
Iohannis [illegible] quia clamans
clamo r[illegible] / cum dicitur baptismus
Iohannis unde erat de celo an ex ho-
minibus i. ex dei ordinacione an ex ho-
minum fictione / At illi cogitabant [illegible]
pesti ad interrogacionem / Iob [illegible]
[illegible] interroga quis [illegible]
ei inter se dicentes ex qua [illegible]
sione dicentes [illegible] si
dixerimus de celo dicet / uobis quare non
credidistis illi qui sic in uestri testimonium
perhibuit et in qua potestate hoc
facio uera / sic wlt ambr[osius] si autem
dixerimus ex hominibus [illegible]
[illegible] timemus uerba que [illegible]
[illegible] baptismum suscepit / et ideo
timebant lapidari a[illegible] omnes
enim habebant Iohannem sicut prophetam et ex
uita austera et ex doctrina uera
et ex testimonio perhibito ei [illegible]
[illegible] Et respondentes dixerunt Ihesu
Nescimus [illegible] nescire fatentur [illegible]
[illegible] uerbo ei [illegible] in-
sidias et mencientur / Sunt menda-
ces sed non [illegible] decipiant sibi [illegible]
mencientur sed [illegible] est
iniquitas [illegible] / Ait illis et ipse [illegible]
ipsorum [illegible] negatiue missionem
[illegible] dico uobis in qua potestate hec
facio q. d. non dico uobis quid scio
quia non uoltis dicere quod scitis
glo. duabus de causis [illegible]
nisi quia non sunt [illegible] au-
ditores Ioh. [illegible] multa nobis [illegible]
dicere sed non potestis portare modo et
nisi qui sunt temptatores sed super [illegible]
Nolite dare sanctum canibus sic sic [illegible]
[illegible] aut [illegible] in falso
temptacione [illegible]
[illegible] in temptacione ubi
[illegible] idem [illegible] in [illegible] bonum

xxj

Ubi primo ponitur parabola similitu
do 2o in summa² eius expositio i. dicit
illis Ihesus amen dico vobis quia
publicani et meretrices precedent vos. primo ponit parabolam cum
sua narracione 2o ponit quod sub hac in
terrogacione i. quid vobis videtur voluntate
patris fecit 3o subdit faciendo responsio
i. dicunt ei primus / in prima primo ex
citat attencionem ad audienciam. Secundo
ponit statim dicens Iesus sub gen
tiles et iudeos / homo quidam ha
bebat 3o modum predicacionis utriusque
quia Iesus primo attendens ad primum dicit ergo
quid autem vobis videtur per parabolam se
quitur eos esse reos et inobedien
tes probare intendit et tamen ita ipsos
iudices facit / quid ergo vobis vide
tur sicut amillo mercant absal
in qui serpens dempnant / mag
a fiducia inest ubi tamen ipsi ad iusta
eo committi² se humiliavit / i. pro celest
qui dicitur homo racione mansuetudinis
qua ad homines se / conversabatur habebat du
os filios i. duos populos gentile
et iudaicum / eius quos est ille ha
meus deus qui homines esse causat
affectu primo diligit / qui tamen sit
ita dominus / tamen magis vult diligi ut
pater / quam timeri ut dominus / et attendens
ad primum / subdit modum utriusque per
sonam predicacionis et primo gentilis
2o iudaici / et attendens autem ad alterum
dixit similiter / sed primum gentile
signat² obmissio legis naturalis mor
sum ducentem ad opus implicancium
ita primo legis naturalis in summa to
ta primo legis naturalis in summaco
2o in summate obmissio / ille autem
2o obmittens primam et le
vidit 3o obmittens primam autem prima mo
dum ad implecionem / quarto autem prima mo
ciens dixit ergo attendens ad primum / gen
tilem populum / ergo exod' iii'
primo genitus meus israel / secundo ge
tile populum procepto originaliter inter
iudeos primus digni et familia
ritate et dei cognicione duos in quo

[illegible] impressio naturalis in cordibus gentilium
filii vade operare in vinea meam i.
tunc solum sibi iusticiam fecit legis na
turalis / quod est / hoc faciatis aliis quod tibi
vis fieri / Mandatum sunt quod est ita bonum
opus et in tenebris recta que non² tamen
dicitur filius filiali amore non similis
legis / sed sicut libere sub gracia statuit
instanti vita / que non tamen subdit
vade operari / Et certe ipse quidemque pro
mans tua instituit operacione non est
2o tempus optimum / que non tamen ad
gratis hodie / in die presenti quod Ioh
ipse me autem aptus operari / tu dicens
congregrantes / quam non² tamen sequitur volun
tatem mean i. et ciliam ergo quam non est
locum mitione spondit / sicut xx o Ier
vos in vineam meam / ille autem / sed
populus gentilis videtur res / sed ibe
autem / quia aptertinam fuit et
bonum relinquit / et malum elegit / non
eo / quia legi naturali non obedivit et libero
arbitrio abusus est / ad 2o 1o Et in magnus
missi deum glorificante ~~[illegible]~~
runt / sed evanuerunt in cogitacionibus suis
pro autem / sed desiderat statim instancius in ad
ventu salvatoris / Et in dicitur primo autem
i. in adventu domini predicacione penitencia modo dicto
xpo predicacione ad ea gentibus ad in
tam / abiit in vineam i. opera iusti
operari / sed et siccias invenias
ope eorum / per ortum est sol iusticie
sunt et / attendens autem ad alterum /
subdit² predicacionis populi Iudayci
at ille respondens ait / sed 2o contemptu
obmissionis ex apostasia in tre
quilitatis in adventu domini i. Et non
iuit dicitur 2o attendens autem ad alterum
i. ad iudaycum populum quod vocat filium
sed cum legem dedit ei per moysem
Exodi xxo Responderunt moysi
omnia quecumque locutus es faciemus
dedi vobis legem et nemo ex vobis facit
legem / Ubi docuerunt legis vias
suas / loquitur Iudias tamen operare explicit

Ex eo sunt / sed ut populus agnosceret

largissimi promissores sed parcissimi red-
ditores. Exemplum eius ex duobus filiis subditur
in tergacio iudicii et visio veritatis
secundo ergo ex duobus filiis sub pretextu sancte
voluptate patris et secunda visio iudeorum
quia nescientes exprimit depre-
nationem suam dicunt ei primus sed fecit
voluptatem patris ex quo relinquitur quod
primus est dignus vita i. gentiles
populus et secundus reprobacione et pena i.
iudaicus populus. Augustinus: vides quo-
modo adversus se sententiam protulerunt
dicentes primum filium voluptatem patris
fecisse i. populum gentilem sed melius
et non promitte qui mentiebantur hic
at alicubi quod dixerunt non fecisse
sicut dicit hilarius in originali textu
etiam et hilarius iudeos intelligit
deitatem sed tergiversando volunt di-
cere quod sentiunt sed metuunt ne
visio sua condempnet eos sed in
vocibus exemplis non sententia non ipsi
sed primus dixit illis ihesus hic subditur
exposicio parabole ita quod primo reproba-
cio iudeorum predicitur secundo reprobacionis motivum
additur et hic duplex, secundo submissionem duplicem
tangit primo credendi ad predicacionem
Iohannis. Venit enim ad vos Iohannes secundo
ihesus et vos autem vide-
penitendi. Ceptis. Et vos autem vide-
tes et hic est quod dixit illis Ihesus sed hic
confirmans prolata abripit sententiam. Amen
dico vobis quia publicani ut apostoli
sunt et meretrices ut magdalena
sunt precedent vos in regnum
dei in ecclesiam militantem per fidem
et in triumphantem per gloriam vobis exemplum
primi fideliter credentes. Publicanos
etiam peccatores penitentes datur in-
telligere gentiles ad fidem venientes.
Venit enim ad vos et non credidistis reprobacio
nis motivum primum: scilicet tempore credendi
que agnatur scilicet Iohannes exemplum
et visionem peccatorum dicit ergo venit enim
ad vos Iohannes credendos et penitendos Iohannes
scilicet baptista et tantum talis in via iustitie

quia viam mandatorum ambulabat
viam iustitie et penitenciam predicabant
quia austeritate sancte vite demonstrabant
et non credidistis ei sed iusto et iusta
loquenti publicani enim et meretrices cre-
diderunt ei. Crisostomus puto ex persona
omnium peccatorum publicanos et ex persona
omnium mulierum meretrices ponit in verbis
enim sexum multa peccata similiter ana
ita proprie quidem iudeis in viris forni-
cacio in mulieribus. Vos autem viden-
tes viam iustitie quam predicabat verbo
bonum ondebat exemplo viam
penitencie in peccatoribus tamen vero qua
mulieribus nec penitenciam habuistis postea
et post completam prophetiam eminentie
dixit ei et salvi essent. Crisostomus tamen
penitenciam egistis ut crederetis ut nec
illorum exemplum sequeremini quorum debuatis
esse doctores. Moraliter duo filii sunt
subditi et prelati sive layci et religiosi
filius populus prelatus non enim prela-
ti per prelatum sed prelati propter populum
creati et causa tamen primo facta est
dignitas eius sed hanno penitet
aut laycus qui non promittit et sol-
licitus eius promittit et non sol-
licitus agnatur aut clericorum prelatorum
exemplis ex dispariaque dictione quia illi
prelati et clerici non ex addita
promissione quia dixerunt credere
sed ad cultum et custodiam ecclesie
quia non alii ex difficili quasione
quia de primo dictum prima motiva
est non autem de secundo alia parabo-
lam audite supinus orso zo tempti

homo erat pater familias

plantavit xpi audacis primo in dig-
tione anni ex intempore venit secundo
in obmissione boni et hic ponit ad de-
ondit in perfectione mali et hic duplici-
tatem primum in nece prophetarum et in nece apo-
stolorum xxv capitulo et inplet ponit
parabolam ecce iudaica malignitas
in duobus primo quoniam ad magistratum

visitam. 2o quantum ad proiectionem ho
micidii. Cum autem tempus fructuum
appropinquasset. Visitacio autem iusta e
innuitur sub parabola vinee exhibita
in decem beneficiis. primo conduccionis de egipto
in plantacione. 2o proteccionis ange
lice in sepe circumdatur. 3o donacionis
legis in torculari. 4o instauracionis
peculium religionis templi in
turri. 5o commendacionis prelatorum in
agricolis. primum autem pertinet ad bene
collacionem. 2m ad conservacionem. 3m ad instruc
cionem. 4m ad proteccionem. 5m ad multi
plicacionem. Supponit primo excitacionem at
tencius ad audiendum. alia inquit
parabolam audite. 2o proponit similitu
dinem ad exemplum. Cum dicit homo
erat pater familias. i. deus qui bonus totius
creature. qui plantavit vineam. de
sinagoga. prius transferendo. psalmus. ut ego
te plantavi vineam meam electam. et est
multiplicando. psalmus. plantasti
eos. et radice misericordie. de egipto
in terram promissionis transferendo. psalmus
vineam de egipto transtulisti. et est
et sepem circumdedit ei. i. custodiam
et protectionem angelicam suam et eternam
sepem. glossa. custodia angelorum. ipsa
sepem. et vite murus eius ierusalem.
hoc enim muros eius ierusalem
eo presidio bellicorum virorum que da
vid machabeus. ipse machabeus
aut protegebat castris. i. glossa mu
nicionem murorum. unde destruxit
sic maceriam. et fodit in ea torcu
lar. Torcular erat lex. que dudum timore
comprimebat. effodit. eum. Fossa signis
mirabilibus et promissis. de quibus exodi
septimo. In donacione legis. et est edifica
vit turrim i. templum. eius. tempus dici
tur. propter altitudinem edificiorum.
propter securitatem refugium. propter dignitatem
privilegiorum respectu aliarum nacionum.
Michee iiii. et tu turris gregis nebulo
sa filie syon. et turris propter munitionem
gregis propter populi multitudinem. et
vulo[illegible] propter altitudinem. et locavit
eam agricolis. i. doctoribus et prelatis. qui
dicunt et spiritus per viam carnis spinas
semina et tribulos tanquam bona semina
in cordibus subditorum. Isti agricole dicti
sunt operarii. Et xx. simile est regnum celorum operarios
in vineam suam. et peregre profectus est.
non mutando locum. sed operandi liberum
relinquens arbitrium. Et certe vere visitacio
iusta collacio bonorum in planta
tione malorum in defensione in
structione morum in legislacione exhortacio
bonorum in collacione. sibi operan
dorum in dispensacione. iusticie po
test expositio in ecclesia. ecclesia tanquam
iusta primo fundata est plantavit.
loco exprimit ipsa vero in colonia filio
o olei. i. in ano uno dilecti.
sed in cornu et sinai. que in filio o
leo. 2o tutamentum. quia sepem eam
sed angelis. zacharie. circumdabo
domum meam his qui sunt. Et est 3o orna
mentum. quia sacrificia edificavit
altare. torcular i. cruce. ipsa hostia
torcular calcavi solus. Et est turrim i. munitionem
. Cantica. iiii. sicut turris david colli
tuum. Et est sicut eam collingunt cor
pus capiti. sic maria mediatrix
ecclesie et agricolas i. prelatos. quorum
variis ministeriis gubernatur corpus
de religione eius fundata et manu
tenetur in triplici vite dicitur plantata
dum aqua de sepe nigra et restituciones
Et ut qui dissipat sepem mordet
eum coluber. Torcular bibendum et stu
dium superne ecclesiae predicatoribus ut ubi eius
turris fortissima nomine domini et agricolis
et bonis prelatis presto. Felices qui
bene colunt et non negligunt augent
et non diminuunt conservant et non destruunt
Cum autem tempus subditur malign
itas Judaica quantum ad proiectionem
homicidii. Ubi primo ponitur subti
tudine proiectionis homicidii exag
geracionem. 2o subditur de homicidii
replicacione. Cum vero venit dominus

vinee 3° pditor exposito s(ecundu)m dict(u)m ist(e)
Ilius mittit legis (con)sulti inspectionem v(e)l h(ab)uit
eam ex agregat(ione) explicat fructu(u)m tpa p(er)
r(ati)o(ne)m primor(um) p(ro)ph(et)ar(um) 2° r(ati)o(ne) sequenti(um)
(et) i(n) t(er)cio misit alios s(er)vos 3° r(ati)o(ne) v(ltimorum)
qui est finis p(ro)ph(et)ar(um) ibi nonis
fuit aut(em) misit ad eos f(iliu)m suu(m) nobis
expagat zelus ho(m)i(ni)cidii in p(r)imis
r(ati)o(n)e i(n) temp(or)is s(u)b(stanti)a qui a fui p(er)s(ecutione)s
mult(a)s in s(e)c(un)da r(ati)o(n)e i(n) temp(or)is
immoderat(ionis) qui a ite(rum) misit alios
plures p(ri)orib(us) in 3° r(ati)o(n)e i(n) temp(or)is di
uturnitatis r(e)ue(r)endi h(e)r(e)d(is) (quarta) vltima misit
filiu(m) suu(m) in p(r)i(m)a tangit t(em)p(or)is (et) 3(ur) tuutile
in tempore q(uia) tu(n)c tpt fructuu(m) disp(ositi)o
r(ati)o(n)e in missione qui a misit
s(er)vos suos t(em)p(or)e debito in s(e)c(un)do qui a
agricole ap(osto)li qui (et) (con)s(e)q(ue)ntia aut(em) tpt
fructuu(m) appropinquasset i(d est) cu(m) op(or)tunitas
t(em)p(or)is se ~~offert~~ offerret ut in eis
alias fructus inveniret sive exi(ger)e(n)t
Etc tres aut(em) sunt ex quo venis
quens fructu(u)m misit s(er)vos suos
i(d est) moysen aaro(n) legisfer(os) v(e)l alios p(ri)
ores p(ro)ph(et)as ad agricolas i(d est) ad iude
os (et) tunc aetas qui se talios male
colebant ut acciperent fructus eius
i(d est) ut in q(ui)reret fructus legis q(ui) sunt
obediencia d(e)o (et) p(re)lat(is) agricolam
i(d est) p(re)varicatores iudei ap(pre)hensis s(er)vis
eius i(d est) legis custodib(us) aliu(m) ceciderunt
aliu(m) occiderunt eo(rum) h(ic) no(n) videt(ur)
vi(r) de moyse (et) aaro(n) r(ati)o(n)e ceciderunt
rebellionib(us) occiderunt afflictionib(us)
v(e)l conatib(us) lapidaverunt lig(n)is
qui a dux in vitis affecerunt (con)t(ra) quos
insta(n)t moysen in castris (et) aaron sac(er)
dote(m) (et) vexatus est moyses p(ro)p(ter)
p(er) eos qui a (et) glo(sa) exponit s(ic)
aliu(m) ceciderunt ut Jeremia(m) aliu(m)
occiderunt ut ysaiam lapidaverunt
aliu(m) ut zachariam filiu(m) (ioiade) t(em)p(or)e d(ei)

de babilone aposto(lus) (vero) (totalis) in publice
brevi(ter) de s(an)c(t)a m(ul)te sanctor(um) ite(rum) mi
sit alios s(er)vos h(ic) sed subd(itu)r (et) missio se
quencium p(ro)ph(et)ar(um) ubi similit(er)
ta no(tan)t(ur) dispensacio missionis tu
dic(itur) ite(rum) misit alios s(er)vos glo(sa) p(ro)ph(et)
tha(s) ch(o)ros multiplicacio admoni
tionis tu(n)c subd(itu)r plures p(ri)orib(us) se
cu(n)do misit ad vos o(m)nes s(er)vos meos
p(ro)ph(et)as diluculo surgens (et) no(n) au
dist(is) eos (et) (con)s(e)q(ue)nt(er) effectu crudelit(er) tu ad
dit(ur) (et) fecerunt illis si(mi)l(ite)r a(ct)u(um) vii q(uod)
p(ro)ph(et)as no(n) sunt p(er)secuti in fine ex
vero ih(e)r(usa)l(e)m q(ue) occidis p(ro)ph(et)as
qui ad te missi sunt (et)c novissime
aut(em) misit (et)c subd(itu)r t(er)tia missio
ubi similit(er) ta no(tan)t(ur) p(r)imo dispe(n)
sacio missionis (sive) in (con)venacionis
2° r(ati)o(n)e dispensacionis v(e)l forsita(n)
debuit 3° scelus occisionis ubi
agricole aut(em) d(icuntu)r quo novissime aut(em)
i(d est) in ultimis t(em)p(or)ib(us) misit ad eos filiu(m)
suu(m) Gal(athas) 4° at ubi venit plenitu
do t(em)p(or)is misit d(eu)s filiu(m) suu(m) ta(n)q(uam)
p(r)incipiu(m) (et) t(er)miniu(m) nuncium q(uia) p(r)i(us) y
magine (et)c v(er)bo v(ir)g(in)ium (et)c argumentu(m)
(con)tra h(er)eticos qui dicunt x(pist)um filiu(m)
esse p(er) adoptio(n)em no(n) p(er) na(tura)m q(uia) si no(n)
dic(itu)r filius quo alii s(ed) debuit p(ro)
ph(et)as alios filios dice(re) sicut
x(pist)u(m) v(e)l x(pist)um dice(re) s(ed) cet(er)os p(ro)ph(et)as
dices forsita(n) verebuntur filiu(m) meu(m)
qui a potente in miraculis qui a
decente in doctrinis qui a liberalem
in p(r)imis qui a benignu(m) in redempcio
nis humane miseriis v(e)l filiu(m) meu(m)
que (con)stitutu(s) iudicem vivor(um) (et) mortuor(um)
iudicem act(u)um x° qui (con)stitut(us) tocius
ecclesie p(ro)pe agricole aut(em) videntes
h(ic) 3° insinuat(ur) scelus occisionis q(uod)
agnat(ur) ex tribus ex affectu (con)s(ilio) (et) effectu
affectu mal(o) qui a ex in invidia vide
tes in q(ue) filiu(m) esse peior qui a ex
(con)spiracionis (con)cordia vehemente in

occidamus/ affectu pessimus/ quia
ex crudelitate nimia/ et apprehensionem
dicit ergo agricole autem principes
et sacerdotes iudeorum/ videntes filium
eius i. verbum/ // dixerunt ad invicem
Sap. ii. venite ergo et videamus
tes Sap. ii. venite et non est ad
videndum/ dixerunt intra se hic est
heres/ ad ebr. i. primo quem constituit
heredem universorum/ et tunc venite et
cetera ipsius in suspiciendo contra ipsum/ quod non
tantum et innocentem occidendi et volun
tatem i. et hebreus et hic est in vitatio
inimici diabolici/ venite occidamus
eum/ hic significatum est Gen. xxxvii.
viii. dixerunt fratres ioseph ve
nite occidamus eum/ et habebimus he
reditatem eius/ glo. hereditas xpi
quam resurgens possidebat ec
clesia est/ quam moliebantur rapere
iudei/ dum fide eius extincta/
iustitiam que ex lege est persuade
gentibus conabantur/ vel aliter secun
dum/ et habebimus hereditatem temporalem
i. possessionem/ cogitabant in quantum
iste est/ si istum permiserint sic dimit
timus et ut dimittatur sucidendi
hostias/ que adhuc pacta est
lucas/ si autem occidamus eum/ ne
glecta misericordia sit semper tenebris sine
tedio offendamus hostias et habet
una possessio/ et sit nostra hereditas/ et
apprehensum eum effectu in destru
endo ipsum qui ordinatur crudelissimus
ex apprehensione/ ex electione/ ex ost
ensione/ apprehensio ad passionis in
itium/ electio ad passionis augm
entum/ ostensio ad passionis complementum
pertinet/ primo ergo apprehenderunt eum
dicit et apprehensum eum/ luc. xxii.
apprehendentes eum duxerunt ad
domum principis sacerdotum/ apprehenderunt
non tamquam latronem mathei xxvi. tamquam
ad latronem existis cum gladiis et fustibus comprehendere
tamquam homicidam in sententia tamquam
fugientem/ 2o eiecerunt eum dicit

eiecerunt extra vineam i. extra ihrlm
ad hebr. xiii. ihesus ut sanctificaret populum
extra portam passus est/ extra castrum ergo
de eum/ extra castra/ eiecerunt autem
eum tamquam in dignum/ tamquam lep
rosum/ tamquam blasphemum/ ipsum enim se pe
rabant a castris et ambo xxvii. leviti x
nono ipse tamen erat speciosus sine
macula non in dignus sed candor lucis
eterne/ non leprosus sed ymago bonitatis di
vine/ non blasphemus sed honorificans
patrem/ hic ioh. vero ho. co. tertio occi
derunt eum addit et occiderunt au
tem. Auctorem vite interfecistis occi
derunt autem eum turpissime/ Sap. ii.
morte turpissima condempnemus eum et cetera
crudelissime/ Job xvi. non pepercit effu
dit in terra viscera mea/ iniustissime Job xvi. hec
omnia passus sum absque iniquitate
manus mee/ eciam hic sup. eo/ hic est he
res/ Crisostomus ex omnibus operibus eius cognove
runt eum esse filium dei/ ad idem
glo. prima principes non per ignoranciam sed per in
vidiam dicuntur eum occidisse/ et prima
Cor. ii. si cognovissent numquam dominum glorie
crucifixissent ad idem/ Act. iii. scio quod
per ignorantiam fecistis sicut principes
vestri/ maiores cognoverunt ipsum esse
messiam sed non filium dei/ minores nec
utrumque ignoraverunt/ vel potest dici quod
cognoverunt proprietatem sed non potentiam
eum ergo venit per mithologiam by
stiam/ eum ergo venit pena inhumanis hic
sicut et prius scelus homicidii/ quia hic
demonstrans iudicium ubi ponitur primo in
terrogacio salvatoris 2o responsio illorum ex
inchoatione/ sententia damnacionis et ci
nec ille malos male perdet ergo eum ergo
venit sed admonitionem/ dominus vinee quid
faciet agricolis illis/ qualiter non erit ignoran
tant sed ut excecati ipsum dempnent
dicit illi malos male perdet/ hoc
pertinet ad iudeorum reprobacionem/ ysa xiii.
per eam babilonis nomen/ et cetera vineam
suam i. ecclesiam sanctam sepiam locabit
aliis agricolis/ hic dicit quantum ad gen
tilium conversionem/ qui iugiter reddent ei
fructum cordis credendo/ oris confitendo/
operis implendo/ cordis paciendo/ temporibus

finis. Et testes in quo omnia tempora tempus sunt.
posuit tamquam lignum quod plantatum est secus decursus aquarum. Sicut
autem illi malos male perdet et vineam
locabit aliis. Quod dominus dedit hanc
sententiam quam audito dixerunt illi
absit. Sed dicit postea super hoc quidam
intelligentes de eis dictum dixerunt absit. Alii non dum intelligentes dixerunt malos male perdet secundum Crisostomum. Alia sunt sua verba de
hac alia [illegible] quam narrat Lucas. Unde
Crisostomus: prima quidem facta videtur
contrariari. Aut ea que una non sunt hic
sed Lucas ipse [illegible] expositum
iste sed Matheus ponit verba. Dixit illis
Ihesus: Porta parabolam similem huic sequitur
exposicio parabole dicens quod huius
exposicione dicta videtur quando in
Marco [illegible] Et cum audissent principes sacerdotum. Exponit autem parabolam quantum ad duo. Primo quantum ad multam reprobationis pertinentem per hec verba.
Secundo quantum ad suam reprobacionem exprimit concludens. Ideo dico vobis quia
aufertur a vobis regnum dei. Circa primum
dixit illis Ihesus: Numquam legistis
in scripturis. Quod quasi diceret parabolas meas
non intelligitis sicut istam scripturam
non cognoscitis. Lapidem id est verbum incarnatum
per lapidem significatum. Quem
reprobaverunt edificantes id est scribe et pharisei sua iusticia statuere volentes
vel edificantes secundum sua reputacione
et suas tradiciones. Hic factus est in caput
anguli duos in ecclesia populos coniungentes. Sed super in dorum [illegible] pecis
ad quod attendentes lapidem illum
ab hominibus quidem reprobatum, a deo
vero electum et honorificatum. Sed ne videatur hic opus esse humanum sed potius divinum addit. A domino factum est istud, id est
[illegible] et dissolubilis: humanum, quia vero
ex hominibus est. Sicut Gamaliel dixit opus dissolvetur.
Si vero ex deo non potestis illud dissolvere. Quia tam subita in fidelium
conversio non est consueta sed admiranda, ideo

subdit. Et est mirabile in oculis nostris
id est admiracione condignum providencia ad litteram
sicut dicitur in hystoria: tunc edificaretur
templum a Salomone, fuit allatus
magnus lapis a loco ubi lapides polliebantur, et inventus est locus in toto
edificio: tunc mirantes probaverunt eum
quasi reprobatum ab edificantibus. Tandem
in summo inventus est locus idoneus
in iunctione duorum parietum. Ad istud
dicitur lapis angularis. Hoc autem sacramentum
presciit David: non enim ipse edificat templum, sed filius eius. Dicit de isto
lapide erat in tenendo eius. Sed de Christo
potius qui reprobatus est et audiens in
passione. Factus est lapis magnus dum
de populis duos testamentorum duos
parietes. Ad Ephesios: Ipse est pax nostra
qui fecit utraque unum. Et de lapide quem
reprobaverunt edificantes hic autem
possumus notare tria de isto lapide idest
de Christo Ihesu. Reprobacionem in passione quia
lapidem quem reprobaverunt videlicet
semper negando persequendo et crucifigendo. Exaltacionem in ecclesie
congregacione quia hic factus est in caput
anguli. Et 3o [illegible] quia factus
de pulsatione quia in capite anguli de
angulo mirabilem quia a domino factum est
istud. Et lapis abscisus sine manibus
demonte Daniel. Et est mirabile in
oculis nostris, quia non percipit mirabile
humanum, quia non comprehendit mirabile
intellectum quia non capit. Et tamen vero
obstupuerunt qui erant ex circumcisione fideles dicentes: quia in naciones spiritus sanctus effusus est. Unde ita sunt mirabilia, quia dominus in celo voluit quod
ego percipio quod a deo credidit fide
o dico vobis. Hic sequitur comminacio sua reprobationis. Et hic quantum ad duo: primum quantum
ad subtractionem gracie imputatam. Secundum quantum in
condempnationem pene in suis iudiciis. Et qui
ceciderit super lapidem. Primo primum
concludit reprobacionem videlicet de eorum grecum
cum gentibus: dicit. Ideo dico vobis ex eorum fessione ex plicata vita
revelacione concludens quia
auferetur a vobis regnum dei id est gracia presencie.

deus regnat in eo / vel secundum [illegible] sep-
tuaginta sicut ait Luc. vorum regnum dei
intra vos et dabitur genti facien-
ti fructus eius. / isti fructus sunt: con-
contritio: divine legis meditacio, bonorum
affectio, dei recordacio, proximorum com-
passio, gratiarum actio, predicationis auditio. / Et qui
ceciderit super lapidem hunc audit r-
probacionem: quia ad nichil iterum penitencie
in fructu et ex parte de dupliciter ferunt
primo ut penitens qui cadit super la-
pidem intelligatur fidelis peccans
qui conquassatur et confringitur sed non
penitus conteritur, et numquam, quia
adhuc primam aliquam spem retinet
naturae remanente fundamento fide
i / lapis non super illum cadit, quoniam
iudicium Christi non recedente op-
imit, et ideo totus conteritur, vasa vero
conteritur sicut lagena figuli: con-
tritione valida unde quia magnus
lapis est Christus qui ceciderit super eum
confringetur, super quem ceciderit, conminu-
et eum / qui cadit super lapidem
ne in [illegible] refringit quantum lapis
est durus, sed in quantum fortius ipse
ceciderit homo, tanto fortius cadit
super durum / aut propter pondus et magnitudinem
in [illegible] peccati / aut propter altitudinem dignitatis
et status sicut secundum homo homi-
dium fecit aut adulterium fortius ca-
dit propter pondus criminis / Ecclesiasti-
cus vel spiritualis si nodum gaude-
at leve peccatum fortius cadit propter
altitudinem dignitatis / sicut lapis
qui de alto cadit, grande sonum
facit / sic qui de alto cadit ruina
eius undique auditur / Illi aut super
quos lapis cadit non solum sua opera
penitet sed suas personas tam
penitet quam propter peccata vel [illegible] opposi-
tum super lapidem cadit qui veni-
aliter peccat: qui non actualiter cadit:
sed in tantum super illum lapis: qui
mortaliter peccat: qui quasi com-
minuitur: cum ex se totaliter perit
et cum audissent hic subditur

eos in decore: certa comparabile ex pocio-
ne vobis tria afferunt malignanti. in ho-
mine placent ... primo motum in auditoris
congregacione 2o conatum iniquis etiam
ne: unde vult querentes 3o repressum in turba
sive trepidacione: sed timuerunt tur-
bas dicat ergo / et cum audissent prin-
cipes sacerdotum: in quibus pharisei time-
bant parabolas eius / scilicet cum ex potio-
nibus suis cognovissent quod de eis diceret
scilicet quod erant ingrati homicide
increduli et dampnandi / querentes
eum tenere sicut lupi agnum: peccati pri-
mo in vanum quesierunt. / unde ...
timuerunt turbas propter hoc sicut in co-
hibito male voluptatis ne procederent
ad perfectionem sceleris / quia sicut prophetam
eum habebant / et maxime quod simplices
diligebant a tali sustabant ad solempnita-
tem / magis timebant quam deum / Et
enim sicut infirmus qui donum creaturae
posse sanari: sperat se a morbo ereptum
si aut intellexit se insanabilem
iam non ... / sed homo dum in medio
est peccati, sperat salutem consequi
obstinatus se a malo / Quando aut
peccando desperatur nichil du-
bitans facit [illegible] nisi quod sicut
in bonis sunt gradus premiorum / et sicut
in fructu et deus in retribucione bo-
norum ita in fructu et in retribucione
malorum / Similiter sacerdotes omnibus
malis repleti: quia iam in deum sperare
non poterant / in ipsum deum manus
mittebant non ignorantes eum
filium dei sed iam non peccantes ex [illegible]
et in derisum Ihesus dixit illis ipse
Et respondens ihesus dixit
iterum in parabolis dicens
Hoc pretendunt parabola ostendit repro-
bacionem perfidiam iudeorum: in perfecto
ne veri christi / hic idem ostendit in per-
fectione discipulorum veri: et ad hec
introducit parabolam regis in civitate
ad nuptias: cum missos in civita-
te occiderunt / ad evidenciorem cognicionem
iusticia dempcionis iudeorum / primo
ponit in civitate iudeorum / ad maiorem
2o

exaggeracionem
ad ~~agitacionem~~ subdit in vitacione genti
lium̄ dicunt aut sunt sine nupcie qui
dem̄ fuerunt primo deus in incarnacionis verbi
2o ad fidem in cordi invitacione iudeorum
i. e. misit servos suos 3o contemptu in
vitatorum i. e. nolebant venire 4o In
dicium replacionis eorum i. e. ideo vos enim
audissitis iratus rex autem et sic introdu
citur ad ostendendam graciam regis et
ad ostendendam maliciam hominis
et ad ostendendum sentenciam Iudicii gracia
est amplectenda malicia fugienda
iusticia metuenda dicit ergo respondens
Ihesus zelo obvians pravae cogitacionis
eorum de morte sua quam querebant
eum tenere dixit iterum in parabolis eis
dicens simile est regnum celorum, i. e. ne
gocium presentis ~~vite~~ ecclesie / negocio quo
potuit fieri per hominem regem unde
sequitur homini regi etc. iste rex deus
pater qui dicitur ut intelligamus quia
non homines predictum non fuit homi
ni qui fecit nupcias filio suo sunt
triplices primas celebravit s. in virginis
utero secundas in mundo tercias in
fidelium anima / primas ergo fecit in cop
ulacione divine nature et humane ubi
fuit ~~xx~~ nupciarum thalamus et uterus
virginis pronubus / paranymphus gabriel ange
lus operator deus trinitas / sed apparatus
spiritus sancti / luce primo missus est ange
lus 2o et 3o spiritus sanctus sicut spiritus
sanctus superveniet in te per spiritum et
virtus altissimi obumbrabit filius fecit
dicit et ideo quod nascetur ex te
sanctum vocabitur filius dei etc. Iste nu
pcie fuerunt inchoate in patriar
chis etc. prefigurate / ratificate in
regibus et prophetis et hic promissiones
consummate in tempore novissimus et hic
per exhibicionem rei / secundas nupcias
fecit in purgacione et rectitudine ad thesphe
ro / sacramentum hoc magnum est dico
autem in Christo et ecclesia / fuerunt autem
inchoate in passione Christi qui de la
tere eius dormientis in cruce forta

et ecclesia / sicut de latere Ade dormientis
Eva / ratificate in resurrectione sicut solimus ex
Cantic Zachar. postea sunt in ascen
sione quando introduxit in eternum pa
lacium per ascendisti in altum etc.
Et postea consummabuntur in resurreccione futu
ra quando ex hibebit sibi ecclesiam non haben
tem maculam neque rugam et post
visio beati qui ad cenam agni vo
cati sunt / tercias nupcias fecit in
unione sapiencie fidelis anime Ozee
2o sponsabo te michi in iusti
cia / Iste nupcie celebrantur per gra
ciam adpromittentis / perficiuntur per graciam adap
tacionis / per gloriam quam ad promittentis
misit servos suos i. e. prophetas pre
cedentes vocare invitatos i. e. Iude
os ad nupcias i. e. ad fidem incarnacio
nis Christi promissam in patriarchis / figura
tam in lege / promissam in prophetis / ergo
primo sciendum est invitatos sed prescrip
tos / Ipse sunt que testimonium perhi
bent de me Ioh 5o scrutamini scriptu
ras ipse sunt que testimonium perhi
bent de me / secunda vocacio prophetas de qua
dicit Ier. 7 misi ad vos servos meos
etc. 3o est vocacio sed per apostolos
de qua sequitur Iterum misit alios etc. per
tunc invitabat per missos et signa
prophete per verba et opera discipuli
verbis signis et miraculis / et nolebant
venire / hic subditur contemptus iude
orum qui agnatur ex duobus / primo
contemptum vocacionis per
invitacionem 2o contemptum vo
cacionis ista per verbum i. e. Iterum
misit alios dicit ergo et nolebant
venire / credendo scripturis du bi
tantibus ~~agnoscendo imperatoris~~
ra obediendo sub voca
tibus congaudendo nupciis regali
bus / Iterum misit alios et subditur ite
rata vocacio que est facta per discipu
los Christi / ubi tangit primo invitacionem
apostolorum i. e. venite ad nupcias / 2o con
temptum Iudeorum i. e. illi autem

neglexerunt / superna allicit eos
multipliciter primo ingeminata invitatione dicens ... in
cenam / tunc dicit iterum misit alios s.
nos i. apostolos dicens dicite invi
tatis i. iudeis vocatis ecce ab hec
2o allicit bysitis fercula tunc subdit
ecce prandium meum paravi sum
... i. mystice in tauros mes ...
tritica implebit s. cuius prandium est
doctrina iustitie / verba celestium
misteriorum de filio dei / que omnia
manducet homo i. audiens acquirit
sibi vitam eternam / prandium ergo
offertur in incarnatione quod fit in mane
dici gratie ad Romanos xiiij Nox precessit
dies autem appropinquavit / in dilatione i.
dies autem ... Judica in ...
passione ... ubi caro ...
ubi pascas ubi cubes in meridie s.
cena in eterna refectione / cuius non
succedit aliud prandium / apostolus ...
... venerunt et 3o allicit eos
... tunc addit tauri mei
et altilia occisa sunt etc. Thauri
patres veteris testamenti qui sub
iugo legis laboraverunt / qui in
terris cornibus ventilabant ... ...
... Thauri tamen et pulli ...
qui operantur ... / altilia q.
alatalia alitalia dicta ab ale
... sunt patres novi testamenti ...
... / pennis ...
tutu alati / ad superna mente erecti
... considerantur volatilia
... etc. Occisa sunt cuius ...
te ... ... / ...
... nondum erant occisi ergo
... altilia ... occidebantur ...
... ad ... super ... morte
affectus ... / vel occisa i. occiden
... per quem ... te mortifi
tantum ... / ... allicit consumatione
... redemptionis tu
addit et omnia parata tibi / ...

vestes / quod ... tibi de quo
... in ... ...
et ... Job ... vado ... parare
locum / vestes ... ... filius
... ...
ergo tanta sit instantia in ...
... / tanta ... ... / tanta
... / tanta ... ...
summatione ... / venite ad nup
tias ... diligendo / operando / ...
... edificavit sibi domum
et illi autem neglexerunt per voca
tionem scilicet contemptum vocatoris / quae ...
in ... / primo in culpa negligencie quo
ad aliquos / 2o in culpa avaricie quo
ad alios / et abyerunt / 3o in culpa
homicidii quo ... / reliqui
vero tenuerunt / dicit ergo / illi autem ne
glexerunt quia dominum non timue
runt / qui enim timet deum nichil ne
gligit Ecclesiastes vij etc. et abyerunt
alius in villam suam quantum ad avari
ciam in possessionibus / alius non ad nego
ciationem suam quantum ad avariciam
in acquirendo / ... in villa ...
opus terreni sive ... sive ...
... sive ... quod ... manum
habere sit / quod autem non manu la
bore ... homo ... hoc
negociatio ... / per ... in ...
in negociatione / reliqui vero ... subdit
crudelitas aliorum quantum ad ...
... violenta detentione / in iniuriarum
illatione / in iniusta occisione / dicit ergo reli
qui vero tenuerunt servos eius s.
post ascensionem domini ... affec
tos occiderunt ... qui non ac
... negligit in felicibus quem tempus
... in felicissimus ... pre
... ... sicut
ignis quanto ligna amplius suscipit
in maiore flammam erigit / sic ma
... quanto ... ...
magis in malicia exercitatur / Rex

vos enim audistis hic psignat' iudiciu
m consumpcionis et reprobacionis
iudeorum quod quidem erat exitus / ex
rege implacabilit' quia iratus est / ex
ministris seui' / quia misit exercitus /
ex altit' pene / quia pdidit et succendit /
dicit ergo rex non Ioseph homo dicit
quod intelligebat / et opa clamacio ...
gebat non aut in vltone / rex enim
audistis non dicit quod audiuit / ex quo
in innuit' quod manifesta pbacione
non indigent / p hic soluit' dubitacio
quia uidet' quod non seruato iuris
ordine processit ad punicionem / prius non
debuit inquirere mis ... xix
descendam uidebo verum clamorem
o. pet. &c. Ezechiel non oportuit quia notorium
enim erat et ideo dicit' Enim audistis
glo sup hoc sanguinis et argumentum
quod manifesta sunt hominibus ... v...
tem sunt testimonium / iratus est quia non sit
pbacione impos / sit inflexibilita
tem pro viro zelus et furor viri non
parcet in die vindicte / Nonda sit
commendabilia in rege scilicet in
mensitas potencie / pfunditas sa
piencie / seueritas iusticie / lenitas
clemencie / tibi est rex iste xpus / quia
in terrore cuncti' vnde leo dicit'
in uidit loco / ut ... sedna quia
est sapiencia patris p° Cor' / et quem
amore corrumpit' quia iusticia su
ma / nec furore subuertit' quia clem
cia in ipsa / ergo quia potes reuerendum
et / p° Cor' Solus potens et rex re
gum &c. Eccl' Vnus est altissimus
creator omnium / quia sapiens audie
dus 3° Reg' Ipso magnificatus est
rex salomon sup omnes reges t
re et vniuersa terra desiderabat vi
dere ma... eius / et audire sapienciam
eius / quia iustissimus / metuendus
est hic Ier' x° quis non timebit te
o rex gencium ... Rex iustus
eligit &c. / quia clemens amandus est

xxxj° / misericordia et veritas custodiunt
regem &c. / et missis exercitibus
suis &c. Lira sup glo Romanos
scilicet tito et vespesiano / vel an
gelos / vel quos dominus frequenter ex
citauit apostolos xpo non &c. dei
et ... scilicet sicut enim pdi
dit homicidas illos glo iude
os interemit / et ciuitate illorum suc
cendit ad literam ierusalem et alia lo
ca ... sicut pdixit dominus luce
xix° videns Ihesus ciuitatem fleuit
sup illam &c. vel in futuro pdidit
quantum ad penam dampni / succen
dit quantum ad penam sensus / tunc ait
ius suis pos invitacionem iudeorum
subdit hic invitacionem gencium ad fi
dem in ... / vbi ... primo li
beralitas regis ad nupcias inui
tantis / secundo seueritas regis dispensantis
in nupcijs discuti / ibi intrauit au
tem rex ut videret &c. / dubitacio 3m
pauci predicacione / ... in futuro
examine / libera invitacio non fac
diam bonorum et malorum / seueritas di
scucionis faciet diam ipsorum / in dica
... ad eterniam futurum / in fide /
... ad futuram incredibilem / ita li
beratem invitauit ad fidem sig
ficatur p° missio predicatorum ad vocandum
gentium ab errore / 2° egressus p
dicatorum ad congregacionem gencium in
fide ... regressus sui eius / 3° impletio
ecclesie eius ex creditum ... di...
vere impletis sunt nupcie / supra
tangit ... vocandi oportuit quia
nupcias patris vocans ordinem
quia iudeis reprobatis ... in
... fuerant / vocatorum dicunt
quia gentes sumentes ... ibi ...
te ... Dicit ergo tunc ait
suis suis ... et sequentibus ...
nupcie quidem parate sunt ... omnem
sacramentum in ... patrum
... ut natiuitas predicans
passio / Ioh xv° Si non uenissem
et locutus eis non essent ... p
... quia in ultimum sunt ... plege

prophetas et apostolos / non erant digni
i. non reddebant se dignos Actuum
xiij° vobis oportebat primum
loqui verbum dei sed quia repulistis
illud et indignos vos iudica
stis eterne vite ad gentes / Unde sequitur
Ite ergo ad exitus viarum glosa vie
sunt eruditiones gentium / exitus
sunt defectus actionum / prophetas
et via que ducit ad creatorem /
natura / scriptura creata / nam physici
intuitum rationis et hic liber infidelium / ibi
scriptura preciandatum legis et hic
est liber conditor / creata preuestigium
creationis et hic est liber in factor
[illegible] omnia clamant deus me fecit
Gentiles autem non erant in istis
viis sed exierant et aberrauerant
Unde dicit ite ad exitus
viarum i. ad gentiles currentes
qui tunc preuaricabant legem na
ture / ignorabant legem scripture /
non attendebant legem libri
creature / colentes creaturam /
et ydola tamquam deum adherebant
creature / colentes creaturam preter
creatorem / et quoscumque inueneritis
cuiuscumque sexus vel condicionis cuius
cumque religionis vel etatis cuiuscumque
status vel dignitatis sine accep
tione personarum vocate ad nuptias
i. ad fidem incarnationis christi
Iudicate temperi quia non est
personarum acceptor deus sed in omni gen
te / Et egressi sunt subditur egressi
predicatores ad congregationem gen
tium in fide / Ubi commendantur
predicatores primo ab obedientie ex
secutione i. Et egressi sunt de
Iudea ipsa non deserto exhibit [illegible]
Et 2° ab humilitatis dilectione / quia
sunt eius i. apostoli et apostolici [illegible]
avertit dilectione in vias i. semitas
gentium non ut eas approbarent / sed
ut inde homines reuocarent

vel in vias dicit signanter / missi enim
ad exitus viarum / in vias tamen egressi sunt
quia licet hiis qui erant in exi
tibus viarum predicarent / ipsi tamen in via
manentes se illis non conformabant /
In vias dicit non in bivium tamen / multi
enim nesciunt venire nisi ad unum locum
quod ultimo entes in [illegible] in
diuini quod commendantur expositione
utilis quia congregauerunt omnes
quos inuenerunt bonos et ma
los glosa sicut ecclesia et in terra etiam
quod et locus bonorum et insimul est
locus malorum / ita in distinctione
bonos et malos colligit sicut in
archa diuersa fuerunt animalium
genera munda et immunda sed in eadem
pellit dimisit genus reptilia / sed ma
rea quia mixta tamen palea Et
implete sunt nuptie discumbentium
quotquot ecciderunt et preordinati fuerunt
erant ad vitam eternam / implete dicit
autem et [illegible] admissum et quantum ad numerum
et quantum ad preordinationem diuinam / que
erit in fine mundi quando complebitur
numerus electorum / pro vero iudice ple
ne lucis et certe que suppetit illu
minacionem a sole iusticie christus ad
iudicium / Intrauit autem rex Cum sit
liberalitas regis quantum ad curam i.
potentissimi / ostenditur eius seueritas in
tribus in discussione in obiurgatione in
condempnatione / discussio et in manifestatione
meritorum / obiurgatio in attestatione
peccatorum / condempnatio in afflic
tione suppliciorum / discussio ergo notatur
in visitatione regis / obiurgatio in
increpatione hominis i. et ait illi amice
condempnatio in sua [illegible] i. Intr
auit rex in istis dicit ergo intrauit
autem rex i. deus ad videndum veres
non quasi sit / sed ubi aspicit ibi
quasi prius esse ut videret discumbentes
i. videri faciat in fide quiescentes /
manifestans singulorum merita que
[illegible] sunt et fuerunt / Pro cor[de] in[ter]ius

lunabit abscondita tenebrarum et
fideles cum pertinent ad iudicium ergo
qui non credit iam iudicatus est Joh
iij° et videt i. iudicare facit v. hominem
et totum cetum malorum qui in malicia
sociati sunt in unum / non vestitum
veste nupciali i. habentem fidem sine
caritate / hec caritas vestis nupcialis
dicitur quam hanc conditor noster in se habuit
associando ecclesiam ad nupcias
venit / sola quippe dilectione dei at
tum et ut eam vingeret unitus electo
rum in terris / dicitur autem vestis nupcialis
quia tegit turpitudinem peccatorum /
quia protegit affixionem temptacionum /
quia ornat animam et honore pro asci
tat regina ad dexteram in vestitu et
illi domina facit visio / et ecce domini
obmutescendo / propter id quod inmemorat
amice / propter illud quod interrogat
d. quomodo huc intrasti / propter illud quod
manifestat non habens vestem et hoc et
erat illis aut obligati debita obli
gatione / et non solucione sicut fidem
preparacione / et non operacione nomine
non reseruit vero est amicus solo nomine
amice quomodo huc intrasti facienda
cetera supradicta fidem / ceteras fidendo
non habens vestem nupcialem demum
factis negando / titulis vero sitent et
deum nosse / factis autem negant / pro ceteris
viij° deligatis homini loquitur vel
quomodo huc intrasti / credendo et operando
non habens vestem nupcialem prouenit
iandem / idem apostolus xvj° beatus qui
custodit vestimenta ne nudus ambu
let / at ille obmutuit propter timorem
accusacionis propter erubescentiam
in quo propter ignoranciam excusa
cionis / hi quippe et typlos ro obmu
tescendi post regem nostrum in tene
bras exteriores / quia tunc dixit rex
hij pro omnia secundum redemptionis diuissima
vbi dentur similia primum post et equalia
multi autem sunt vocati / post similia ag
natur et simplice dicam pene quia inferun
tur / in tenebris in flagella dicitur una bin

culis / quia ligatis pedibus et ma
nibus dimictetis tenebris / quia in tene
bras exteriores / dampnata flagella
quia vero erit fletus et stridor dentium
et hoc est tunc i. in morte temporalis
in iudicio particulari vel generali dixit
rex ministris suis i. angelis li
gatis manibus eius ad resistendum
et pedibus ad fugiendum / in quo
pene inevitabilis / mittite eum
cum in tenebras exteriores in quo
pene horribilitas vero erit fletus
et stridor in quo pene multiplicitas /
in ligacione / secunda inpossibilitas re
gre vel expande / per quod ligatis
manibus quia inpotes ad bene fa
ciendum / et pedibus quia inpossi
biles ad bene volendum / Rabanus
ligat pena quos hic a bonis operibus
ligauit culpa pedes qui visitare
pauperes negligunt / manus que
nullis indigentibus tribuunt / a bonis
operibus per voluptatem ligate sunt /
que ergo nunc in viciis ligantur
sponte / in supplicio obligabuntur
inuite / in tenebris non exterius
a luce glorie / mittite in quo eum in
tenebras exteriores i. infernum
hec dampnacio quipque illic mit
te periit in nocte dampnacionis /
qui hic sponte cecidit in cecitate
cordis / per mentem nunc pertinge pa. su
supplicium et stridorem passio gehenne
vero erit fletus et de gehenna ardoris /
et stridor dentium de gehenna frigoris
Job xxiiij° / ad calorem nimium
transibunt ab aquis nivium / multi
autem sunt vocati hic subditur generalis
sententia / glo. respicit totum in quo de
corpore malorum exprimitur generalis
sententia et conclusio / multi autem vocati per fidem
ad nupcias / sed pauci ad beatitudi
nem / Rabanus tanto vivus quisque
nostrum in humilitate se deprimat quanto
si sit electus ignorat / non nulli enim

Bona incipiunt sed in bonis in-
fine perseverant, alii vero contra. Alii
non solum tanto solicitius [illegible]
bi inebriant quanto [illegible]
repente. Hec fuit in filiis Israhel
qui cum in magnis miraculis de [illegible]
Egipto educti sunt in proximo [illegible]
terram promissionis introducti
sunt. Solum cum duo de illa mul-
titudine intraverunt [illegible]
[illegible] quod [illegible] i. est fletus
[illegible] in septe locis [illegible]
[illegible] vicia maioris prelatorum
[illegible] impedimenta [illegible]
[illegible] quia male
[illegible] non per
[illegible] non per caritate
[illegible] quo [illegible]
non [illegible] fletus
quia male vixerunt non sunt
pastores sed predones, non sicut
[illegible] sicut [illegible]
pagena malos [illegible]
[illegible] fletus [illegible] quia a
[illegible] scandalizant sicut lapis
[illegible] subito [illegible] pedi [illegible]
[illegible] colligent de regno eius
omnia scandala [illegible]
[illegible] in docendo sunt arbor
[illegible] in ignem [illegible]
[illegible]
[illegible] fletus
[illegible] quia subditos [illegible]
[illegible] in superbia [illegible]
[illegible] male
ille memoriam [illegible] meis
[illegible] dey [illegible]
in [illegible] omnibus [illegible] de se
magna [illegible] ad maiora se
[illegible] dicet mali
[illegible] manducamus [illegible]
[illegible] quia non pe-
nituerunt [illegible] superbi
[illegible] deter-
[illegible] filii [illegible] regni [illegible] foras
[illegible] dey [illegible]

[illegible] Fariseorum [illegible]

Timuit alemites Fariseos

audito mito reprobacionis [illegible]
[illegible] temptaturi [illegible] sub [illegible]
[illegible] reprobacionis eorum [illegible] temp-
tacionem [illegible] temptacionum [illegible] unde
[illegible] Iudeorum temptan-
[illegible] confutat eos [illegible] primo in re-
spondendo 2º interrogando [illegible]
[illegible] Fariseos interrogaverunt [illegible]
[illegible] Iudeorum
interrogando temptacio [illegible]
[illegible] veritatem primo [illegible]
veritate [illegible] 2ª
[illegible] veritatem [illegible] in
[illegible] mortuorum [illegible]
[illegible] ad eum saducei 3º [illegible]
[illegible] preceptorum
[illegible] Farisei [illegible] audientes [illegible]
[illegible] in [illegible] temp-
tabant Xpm querentes de generi-
bus [illegible] mortuorum de
dignitate preceptorum [illegible] preceptorum
[illegible] credebant [illegible]
[illegible] primo temptacio [illegible]
[illegible] aut Ihesus de
[illegible] temptacio [illegible]
[illegible] primo [illegible]
2º in [illegible] sermonis [illegible]
[illegible] 3º [illegible]
[illegible] nos [illegible] tibi [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] intencionis [illegible]
[illegible] quia
[illegible]
[illegible] timuit quia [illegible] publice
[illegible] si posset
[illegible] in sermone [illegible] ideo
[illegible] alemites phariseii [illegible]
ad Herodianos [illegible]
[illegible] ad pha-
riseos [illegible] ad sacerdotes
[illegible] in malo [illegible]
[illegible] Xpm [illegible]
non [illegible]
Ihesum in sermone [illegible]

de nimia de spolia / p(er)suspecto i(ta) co
publicos sequela no(n) ex curae sup(er)
in sermone sunt viri in verbo. Et mittunt
ei discipulos suos qui q(uasi) debito
reddendo provenerunt et acciperet
si p(er) herodianos iudeis herodiani
volebant tributa dari / pharisei no(n)
eius ne forte pharisei suspecti eum
invenire non possunt mittunt discipulos
ignotos ut facilius deciperet
et de persona eius non curabant eius
mittunt discipulos etate iuvenes nam
licet pares nam pueri spiritu bienni
ores sunt si nemo equales tu
ti ... et si verecundie vocem non
p(ro)testi sanguine gaudet moris
... in omnibus pharisei
docebant dei ... iudeos / qui sol
vebant tributa herodianis. Dicen
tes magister scimus fraudulenta
sermone in duplicitate adulationis
adulatores autem mendaces ...
spherem veritatem ... sed doctrine
e iustitie / dicentes magister scimus
quia verax es et veritas vite
de qua ysa. xxx. ... quo
ambulamus tota te in vite et via
dei i(d est) penitentiam et mandata que
sunt via eundi ad deum in veritate
te doces ... veritas doctrine ...
tangit obiectum quia via dei
... in veritate actu q(ui)d doces
p(er) principium verborum tuorum vitas
... et ... de aliquo i(d est) non
times aliquem ut attempias parum
... ex ponit se non enim respicias
personas hominum / et veritas ...
p(er) ... nunquam ... et veritas
ad ... non et personarum acceptio
apud deum ... hominis
acceptio et hominem non ...
si ... aliquod ita ipsum est ho
rae intelligere de homine ... medi
to. Dic ergo nobis ... hominis
... videtur ... i(d est) plenitudo ... duorum

magnitudinem ... ad cesaris
magestatem / si dicat quod non licet aliud
nisi ... ad ... libertatem / si dicat
quod licet / erit eis contra te ipsos mag
seditio in te iudeos ... insinuaverat
aut eius ... quod ... petu
... regi ... non debebat tributa
solvere regi ... dus imponere
et ea sua vectigalia sed primicias et
decimas oblationes hostias / aliqui di
cebant quod solvendum esset tributum
... quod regni defensores ...
sunt totius orbis / volebant ergo
pharisei quod ... responderet ut
videretur arbitrio orbis auctor huius
seditionis / et caderet vel iniuria p(ro)
fide / si tributum negaret vel iniuria
in ... si tributum redderet et ...
... Dic ergo nobis ... Et
... qui te magistrum vocamus / ...
qui sit ... ignora(n)t(ur)
~~...~~ / quid tibi videtur licet censum lra
censum dare cesari an non. Cognita autem Jesus
nequicia eorum / p(er) temptationis
tat ... temptationis maliciam / ... / temptatio
si illa tria que dicta sunt / primo nis malicia
deprehendit nequitiam / 2º fraudu
lentiam ... me temptatis / 3º ...
... astuciam eorum ...
... Cognita autem nequitia eorum Et
... prudentes ... z
...
... peccatorum ... quid me temp
tatis / ypocrite ... et non ...
... ypocrita appellatur quia
aliud ... aliud simulat / aliud operatur
aliud voce p(re)tendit / ypocrita grece
simulator ... lra
... astuciam ...
... et ... 2º ...
...
3º ...
reddite ... ostendite mihi numisma Et
census. i(d est) denarium datum ... qui Et habebat
valebat x denarios ... numisma. ymaginem
... ymaginem ... cesaris et
et ... attulerunt. nomen sc(ri)p(tum) lra

no. q̄ p̄ regimen pt in text. ca̅ro p̄ eam dens reddite go q̄ sc̄ [illegible] e r̄ sc̄ de d̄. i. corpi [illegible] ad [illegible] ne ne [illegible] reconciliando p̄ medio ter ne [illegible] d. facit

xxiij

ei denarium scilicet censualem et ait illis cuius est ymago hec. Ymago ad figuram respicit et superscriptio ad figuram nominis. Non designoranter interrogat sed ut competenter ad eorum verba respondeat. Dicunt ei Cesaris. Id est Tiberii sub quo passus est dominus. Omnes enim reges Romanorum a primo Cesare appellati sunt. Tunc dicit illis: Reddite ergo que sunt Cesaris Cesari, id est tributum et penitentiam (?) et pecuniam per quam proficitur vobis illi subiectos; et que sunt Dei Deo, scilicet decimas primicias oblationes et hostias. Ad hoc, inquit, Cristus tributum tribuit et censum ambis (?) sed Cesar exigit impressionem sicut ymaginis. Sic reddens animas lumine vultus sui insignitam. Sicut enim homo ad ymaginem et ad similitudinem Dei, sicut denarius ymagine regis est, sic peccando corrumpit. Item ambitum alia sit ymago Dei et alia nota. Si non vis esse obnoxius Cesari, noli habere que Cesaris sunt. Sed si habes divitias obnoxias, inde. Sed si habes Cesari. Et ius (?) breno regi michel dat. Anima tua velmax xpi scilicet. Reddite ergo que sunt Cesaris, reddens se. Non enim potest quis esse deceptus quin premis (?) renunciavit omnibus que habet. Ergo hic lectio videtur primo questionem subdolosam denarii. 2º interrogat superscriptionem et oblatum. 3º sequitur diffinitio eius de quo agitur. Reddens denarius sunt lamina pondus et superscriptio cum ymagine. Nam et opaco (?) brasil[ia] nummula argentea vel stannea pondus et intentio vel pro passione xxx cum ponit venit pondus ymago dyaboli et culpa ymago Dei gratia prima. Corpora sicut portavimus ymaginem terrestrem, sic et portemus ymaginem celestem. Superscriptio est ex hoc spacio similis ad invicem [illegible] non supplicia ad ymitationem dyaboli. Sinis denarii corpus sicut in morte [illegible] metuenda quod [illegible]

numum sui census. Homines scilicet in tanto facto tantus velatum extra similatione obumbravit dicit ad primam expectatum. Canticorum 1º. Ostende michi faciem tuam. Assimilatam tuam sed lux quam potest dicere illud. Pater, consecrasti factum meum et illi [illegible] me [illegible] interrogatio fiet numdicto de ymagine et qui attendunt interrogacio [illegible] et ymago et superscriptio. Ymago Cesaris in superbis. Nam cum Cesar possidens [illegible] precipitatum. Sed et dyabolus ymago in [illegible] quia mutavit gloriam suam in similitudinem vituli comedentis fenum. Bestie quando post Cristum non adoraverunt bestie ymaginem nuncte in [illegible]. Sed differentia fiet in retributione. Reddite ergo que sunt Cesaris Cesari et que sunt Dei Deo, quia illi in supplicium, illi in gaudium. Et audientes derisionem determinationem dicte questionis exprimit 2º confutatio temptacionis, quantum ad admirationem. Et quantum ad recessum dicit ergo et audientes [illegible] indignati sunt qui credere debebant. Ad tantam sapientiam [illegible] sunt, quia caliditas eorum temptacionis locum [illegible] et relicto eo abierunt infideliter temptantes. Sapientie non abierunt, in se [illegible] abierunt in [illegible]. In illo die accesserunt per temptacionem falsorum [illegible]

accesserunt ad iesum saduc

Sequitur temptatio Saduceorum de articulo fidei et his vocantur nomine. Saducei enim [illegible] [illegible] fictum [illegible] [illegible] quia putabant per resurrectionem sed [illegible] uxores et filios et filias et agros et aurea [illegible] de celo [illegible] quam Saducei ideo omnino negabant resurrectionem animas interire cum corporibus. Ideo ad confutationem [illegible] fabulam de [illegible] septem [illegible] illorum esset in resurrectione [illegible] erant opinio [illegible] Saduceorum [illegible] tam multa et [illegible] Dominus ergo [illegible] errorem confutat. Ponitur ergo primus confutatio [illegible] 2º confutatio temptacionis. temptatio

[illegible] aut in [illegible] ymagine scripsit [illegible] spem fidem precium [illegible] et tribus [illegible] dicens [illegible] in [illegible] ymagini vel [illegible] et [illegible] [illegible] reddite [illegible] ymaginem [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ut [illegible]

Dr hugo de s victore passe ut uo se cumq
sit ex o ci aut pastinis uo uo desiceret
tres aquilz gsidet nam sciam xxiij

temptato sit a saduceis querentibus
temptationibus fuerat a saluatore in
dente v iudeus aut ihus aut illius
in prima tangit primo temptacionem euo
ucam opinionem 2o euocam ~~m~~
monem questione v interrogatione
Dr cum dicit go in illo die sed fidaqu
qua fuit hec aectarz scelanca ens
unus dies sed in ista itauna sicut u
attemptabant cum tali conatio
ut quem rone superare no potuerunt
ffiquentia stedio vinceret ad atte
lia fferunt ad eum saducei qui insto ap
pellati sunt propter fratres optiores qui
dicunt no esse rone ut angelum ut
Ad spiritus et interrogauerunt eum et subdit
euocam saduceos questionem ubi
primo quod persuadendo adducunt qua
si legis auctoritate 2o quod ineundo 2
narrant casum sine admixtum
v erant aut apud nos 3o quasi
gchidendo querunt de sancti in
rone go cuius ad fortificando
quem addunt eum y omnes eum ha
St buerunt ga dicit ergo interroga
uerunt eum dicentes magister mo
yses dixit a mandauit de de x
xxo si quis mortuus fuit no ha
bens filium a sine liberis ut ducat fr
eius uxorem ut quicumque erat pxi
mior si no heret fratrem sicut booz
ruth et spiritum semen fratri suo a vite
eius generet plenum phanc aucto
ritatem redarguuntur plati qui
uxorem fratris sui a etiam xpi
libenter accipiunt et semen suscitare
nolunt sed semine in terram fundunt
sed oua Ett xxx vmo qui magis
vacant uenus quam dininis deum
ad impressionem quomodo narrant fact
tuum ut admonitio erant enim
apud nos eum stes fingunt hoc
saducei ut potuit ita accidere sed
legit de sara que tradita fuit vij
lud viris Tobye iijo septimus uxor ducta

mortuus est et nullus eorum semen re
liquit uxorem suam fratri suo a
dimissa est per legem ut sicut ipsis
lud duxit eam similiter et secundus et
tercius usque ad vij scilicet in clusiue
nouis eum omnes homines inclu
lud dit nouissime aut omnium defuncta
est et mulier mors eum ~~eum~~ ut etati port
ut sponsi deinde querunt in domum
q. concludendo quod beatitatem resspo
sionis in rone cum eius erit de
septem viris sibi et adhuc quod ostendit quod
omnes habuerunt eam q. d qua
rone tu dices aut istius rone
cadem et alterius quia omnes hic ea
lud erunt iudeus aut ihus aut ill
et subdit eruandum quod ita primo
saluatoris primo iudeos 2o saduce
os y de rone aut mortuorum
3o subdit admiracio clarior v turbe
cuncta declarabitur ponit primo ine
pacis errorum 2o ostendit bis ipsi
Dr rone no nubent sicut est iudeus
aut ihus aut illius erant nesci
entes scripturas que modo rone
mystrorum resurgent cum corpa sua
y dicone aialitatis qua gesserunt generet
lud erunt et nubent neque virtutem
dei qua potens est corpa uniforme
tare post mortem ut virtutem dei
i iusticiam qua debet vnicuique
reddere secundum opa sua sed quod quod anima
mea in corpore deus in corpore premiat
ut pgram ut propensam propter quod
arguit stulticiam eorum quia no
legebant et bene et tamen altius
quia ex diligentia lectionis na
scitur scientia dei et ignorancia cum
negligentie filia est (vij) ~~sic~~ rone
eum neque nubent et y futura eos
onsione beatitas primo quantum ad a
inualitate amorem 2o quantum ad spi
ritualitatem dicam v e et sancti
Dr angeli dicit ergo in rone sp
gitali no nubent set s sed neque

nubent[ur] sunt mulieres s[ecundu]m latina[m]
consuetudo grecorum ydiomatis non nube-
nube[re] ipse dicuntur et mulieres
sed viri uxores ducere / sed hic simpliciter
intelligamus quod nubere de
viro et nubi de muliebri dicitur
sed sunt sicut angeli dei in c[elo]
incorruptibiles et ingenerales
non quod sint spiritus sed spirituales
Rabanus glo[sa] ratione inmortalitatis
absque ullo metu mortalitatis
absque ulla labe corruptionis ab-
sque ullo variationis status actu eius
consulit quum sunt quod in hoc seculo
similiter estimant in illo sicut hic
seculo [illegible] / ideo ita [illegible]
nascitur / ideo [illegible]
ut quod [illegible] nascendo
suppleat / tolle ergo moriendi ne-
cessitate et nascendi utilitate
et nubendi causa [?] sublata est illa
indigens tamen est ipse animarum na-
in hoc modo pegna est ita caro in illo
[illegible] quem [illegible] impria
pa fortior est eterna. De resurrectione autem
mortuorum non legistis sed subditur
ante furtur [?] error saduceorum
[illegible] dicens deus non dicit
[illegible] existentium sed dicit
deus abraham ysaac et jacob qui
mortui sunt ergo ipsi existunt
sed non corpore / ergo anima non est mortua
cum corpore / primo ergo ponit ma-
iorem 2o minorem ibi non est autem
deus mortuorum dicit ergo De re-
surrectione non legistis exodi iij o quod
dictum est / ideo dicente vobis
ego sum deus habraham deus i-
saac et deus Jacob / qui sunt mor-
tui sunt et mortui erant quando
dixit hic deus / deus autem non
est mortuorum i[d est] omnino non ex-
istentium sed viventium ergo ipsi vivunt
non in corpore ergo in anima est quod

Nota hic probat resurrectionem corporum et ra-
tione virtutis ymaginarie [?] nam cum di-
cat se deum habraham et aliorum qui fu-
erunt qui cum corporibus fuerunt
sed autem [illegible] non potest fieri nisi
fiat per corporum resurrectionem ergo plan-
dius expressum quod animae sunt
[illegible] cum corporibus [illegible]
alterius [illegible] sed quia corpora resurgent
et audientes turbe mirabantur in doctrina
trina eius sed quia ita predicunt [illegible]
Rabanus turba simplex phariseis
viam gradiens [illegible] venat
pharisei autem non salumque tue bant [?]
sed [illegible] boni [illegible] talis [illegible]
in [illegible] Joh[annes] [illegible]
ex principibus [illegible] in eum phari-
sei autem audientes / Simpis [?] potea

Pharisei autem audientes

et congregati sunt in unum / veritatem in-
ventae [?] in [illegible] verbum 2o ita
veritatem dicunt in ratione mor-
tuorum hic [illegible] veritatem dite [?]
indigne preceptores ubi ponit primo
temptatiua questionis 2o [illegible]
sio ibi Ait illi Jhesus Insuper
plicant duo primo querentium
malignitas 2o questionis ar-
duitas ibi magister quod est mandatum dicit
dicit ergo pharisei autem audientes
super gaudentes sicut hic [illegible]
xx o quod silentium imposuisset
saduceis non [illegible] quod de-
cernit quod eius [illegible] dicere
tiels [?] rationes querentium [illegible]
unum ut essent corde [illegible] intepta-
dolosa quam [illegible] in doc-
trina venerunt ergo ut temptet [illegible]
[illegible] que non possunt alie-
super [illegible] cum venis
eius [illegible] esse pro [illegible]
si sunt qui [illegible] sent-
[illegible] et ames loquente
[illegible] quidem [illegible]

[illegible] dicebant aut apud se [illegible]

Videant virtores si virtus sunt v
inus solus videat confusus io d
Unus est expers ubi dicitur sed
expresse temptamus enim quos non
scire desideramus, sed temptas an
interrogatus respondeat ad interrogat
sed enim temptauit ipsum sed com
sione dum utilitate et propositione
Unde magnificauit eius iniuriam
a^ct xxij^o dicitur vir doctus hic et magis
omnibus holocaustomatibus. magis. Et
te arduitas questionis de compara
tione mandatorum. Enim magnum
vero tunc non volebat esse discipulus
de mandato magno interrogat qui
nec numerus sonat quod est mandatum
magnum in lege i. precipuum sed dicit
magnum non maius, sed quis medio se
sed enim omnia que deus manda
uit magna sunt quod quis illum
deit occasionem haberet talem pro manda
aliquid asserens magnum esse de pre
cipibus. Ait illi Ihesus hic ... primo
primo duo mandatorum diuinorum pre
eminenciam, 2° autem ab aliis depen
denciam, 1^a in hiis duobus manda
tis omnes implicat duo mandata
tabule per omnes alias, primum de dilige
do deo, 2° de diligendo proximo. ibi
2^m autem simile est huic, in primo impli
cat tria mandata nam diliges
tor dominum deum tuum forum ex to
to corde et hic est ait illi Ihesus. Dili
ges dominum deum tuum dicitur ergo
diliges non timore servili quia super
enim cognoscere deum dominum et
est suauem. diliges non religio
sed cordis, diliges ergo non timore
mebis quia dilige magis quam
timere, mandatum non sustine deus sed
timorem, perfectio non dilectionem
enim timere seruorum est, diligere filiorum
timor subiectionis dilectio sublimi
tatis qui in timore deus sunt pena

quod
cuadit ... aut inspiciendo
sed diliges ergo dominum omnipotentem
tunc timor deum omnia considerant
te tunc honor tuum totum se tibi tra-
dante tunc amor dominum qui preter
factus est finis deum qui preter homo
est factus tuum qui preter totum expassus
ex toto corde tuo et ex tota anima
tua et ex tota mente tua sic multi
pliciter exponitur sed ergo uerbum
est verbo in hoc enim due in mente
quos in dilectione sua totam animam
requirit sed Bern ex toto corde i. sa
pienter quod suggestiones diaboli
ne seducant, tota anima dulciter
quod delectationes carnis ne allicia
tam, tota mente fortiter quod pressuras
mundi ne opprimant hec enim sunt
tria que precipue retrahunt ab a
more dei ... cano ... sicut
Augustinus ex toto corde i. intellectu sine
errore, tota anima i. voluptate
sine contradictione, tota mente i. memo
ria sine obliuione, sic ergo anima
que est vna in tribus potenciis in
mago dei diligit enim diuinam
vnam in tribus personis ut mens ref
ferat ad patrem, tota ad filium, vo
luptas ad spiritum sanctum. Ysidorus
ex toto corde ut omnes cogitatio
nes in deum reflectas, tota anima
ut omnes affectiones in deum
gratias, tota mente ut omnes sen
tiunt deo vacent intellectus sapientia
cognitio memoria, cum enim aliquis
de hiis ista temporalia occupat non
tota mente deum diligit. Vnde
ergo diliges dominum deum tuum
ac si hugone ex toto corde i.
deuotione quo diligimus, tota
anima i. discretione quo confesso
res, tota mente i. perseuerancia et
fortitudine quo adimus. Item
ex tota mente quo ad contemplatio
nem que in mente et deum melius

Luc

Bern^us

Aug^us

Ysydorus

meum / ex toto corde quod est
quod est 3º motu quo ad acti
nos motus enim in actione est
ex tota anima quo ad prelatos a
nima enim sed duplex esse esse in
tra secessum sicut prelatus debet esse
in cura corpori pacienciam et bactione
et per contemplacionem / et hoc est ma
ximum et primum mandatum ma
ximum dignitate propter illud de
qua est sine qua propter nam per Cor. 1º
maior autem horum est caritas / ma
plenitudinitate ximum subtilitate propter illud ad quod
sine qua propter obiectum quia deum
deum tuum / maximum difficultate
propter illud qualiter est sine qua propter mo
dum precepti quia ex toto corde
et novum quia legis spiritus que fuit
de magnis duobus autem non iudicit hoc
est magnum / singula enim magna
sunt sed hoc maximum et omne excel
ledat maliciam / secundum hoc quod
proprium dat hoc de dilectione
mandatum Ro. propter facilitatem quia
nichil liberius / nichil enim tam
liberum a necessitate hominis est sicut
amor / hoc enim nemo potest se excusare
a mandato amoris. nam ad i
nimicos potest se excusare a ieiu
niis simplices a laboribus in
becilles sed amare omnes possunt
de quo Deut. xxx mandatum quod
ego precipio tibi hodie non super
te est neque procul positum neque
in excelso / et propter generositatem
quia nichil graciosius anima
enim facit tam amanti et ac
cepta amato per Cor. xiiiº
et si distribuero omnem substa
nciam caritatem autem non habuero
nichil sum propter virtuositatem quia
nichil potencius est enim amor
virtus primum agens animam quare est

deus fecit de quibus sunt tempore hoc ultra quod potest

pondus anime declinans eam ad fi
nem. Unde Aug. pondus meum amor
meus ego feror quocumque feror / virtu
tem dilectionis in hoc patet ipsa enim
vincit bella. Cant. ultimo fortis est
ut mors dilectio / ipsa enim implet
mandata Ro. xiiiº plenitudo legis est
dilectio que diligit ipsa enim dirigit
ad superna Cant. 1º recti diligunt te
trahe me post te / et hoc est maximum et primum
mandatum Conv. per ... unde secundo sunt
precepta est caritas Ro. primum et ultimum
ultimum in consummacione / quia omnia
complet sed primum in intencione sed quod fuit
est primum in intencione / et quod est ultimum
resolucione est primum composicione enim
ergo omnia mandata ad hoc resolvuntur
patet quod est primum et ultimum / et est antiquum
et novum antiquum diuturnitate quia a prin
cipio datum et legis ne inditum per Joh. xiii
1º Ioh. non mandatum novum scribo vobis
sed mandatum vetus sed novum utilitate
quia innovat hominem vel sive
te quia innovat Deus in nobis vetustatem
quia ... Joh. xiiiº mandatum novum do vobis
et est unum et multiplex unum in radice mul
tiplex in comparacione Joh. xiiiiº hoc est
preceptum meum ut diligatis invicem
sicut dilexi vos. Greg. precepta divina et
multa sunt et unum multa per diversitatem
operis unum in radice dilectionis vel
dicitur maximum super quod nichil prius
aut quod nichil / Item ex toto corde
tuo etc. Aug. intelligit sine errore id est
in intellectu est cognoscere affectus dilige
nos ergo Item ex tota mente Aug. me
moria sine oblivione in ex memoria
non diligere ergo nichil est dictum ex toto
mente / Item omne quod habet modum de
terminatum per excessum vitari potest
sed dilectio dei non potest quia non
potest deus diligi super modum ergo
non habet modum determinatum Ro. ad primum

Ad tercium quod perfectus modus dili-
gendi deum complectitur actum inte-
riorem et exteriorem dilectionis actus
interior triplex est secundum tres partes yma-
ginis Requiritur enim spes dilecti com-
pus in memoria et visio super ipsam
partem intelligencie et affectio
voluptatis ad ipsam his additur per-
fectio exterioris operis que vocatur per tota-
litatem virtutis que additur alia tamen di-
recionibus virtutibus tribus ad duo obiec-
ta dictum quod exposicio contra ditur
amor ~~patrie~~ primorum diligentis
ex affectu [illegible] complecione primodum
exspectantes / ad tercium dicendum quod
aliquis actus potest habere modum [illegible]
plex aut secundum unitatem essencie sic
omnes actus creatus habet modum / aut
secundum determinacionem debite circumstancie
sic omnis actus virtuosus habet modum
/ aut secundum proporcionem medii inter superflu-
um et diminutum sic omnis actus virtu-
talium habet modum / actus vero exterior
virtutum theologicarum habet modum in-
terior non aliquis enim potest se nimis
affligere in servicio dei non tamen nimis
amare deum obiecto procedit secundum
tenorem acceptionis Item queritur utrum illud
Item preceptum possit impleri in via quod
sit preceptum legis ligant sed non
in statu patrie quia ibi non est necessarium
legem dari ergo ligat in statu vie
Item nemo potest in via toto simul
ad illa [illegible] sed necesse est in via
toto ad [illegible] preter deum convertere ergo
non potest in deum totaliter converti [illegible] totum
[illegible] dicitur tamen nichil deest hic aut
potest esse duplicit aut eorum que de-
bent [illegible] aut eorum que potest habere secundum [illegible] to-
talitas est perfectionis vite sed patrie
precipit viatoris votum ut in via et ostendi-
tur tamquam vie / ad obiectum dictum
quod modus potentie ponitur ibi at
ut aliquod vel signum futurum p

ut preceptum / Secundum autem simile est
huic hic subdit de dilectione proximi
~~xpi~~ Ubi tria cum implicat tota
actum / quia diligens / obiectum
quia proximum modum [illegible] quia sicut — modum
te ipsum dicit ergo secundum autem / simile est
quod sequitur / simile huic est quod de- — [illegible]
re similis sit de homine / qui ad
similitudinem dei factus est / quia beatitu-
dinis vel eodem / quia de dilectione /
quia de eo sicut de alio dependet
unde enim dicitur secundum / non est ordo in
quantum ad naturam que est deus et
proximus / sed in enim preceptum est de
dilectione vel etiam est ordo caritatis
quia amor proximi causatur ex amore
dei / ideo dicitur Ro. xiij° qui diligit
proximum legem implevit / quod tamen intelligitur
in tacito / non [illegible] homine proximi — quod non potest intelligi
intelligitur omnis homo et enim que-
dam [illegible] proximus / quia est proximus na- 1
tura [illegible] eandem naturam habet / cum alio
[illegible] quod homo differt a ceteris cre-
aturis proximum originem / quia ab 2
uno natus est cum aliis secundum quod
differt homo ab animalibus / non enim omnia animalia
ab uno sicut omnes homines ab
uno proximo hereditate eadem
hereditas promitti [illegible] cum aliis / secundum 3
quod differt homo a demonibus qui
ab illa hereditate omnes exclusi
sunt vel perierunt iam precise / proximus 4
intencione vel lege / secundum quod eadem
in [illegible] ligat omnes / sic omnes
ligantur [illegible] officio in [illegible] /
secundum quod differt homo ab angelis / hec
non inquam angelos apprehendit
sed in his duobus mandatis tota
lex pendet et prophete considerans quod
totus decalogus et monitiones sive
commonitiones vel finem habent hoc
intendunt ut in nobis [illegible] caritas /
Item omnia precepta ad hec duo refe-
runtur [illegible] unde due tabule
legis date sunt in quibus date fuerunt
erant precepta x in una precepta

que ordinant in deum in alia
precepta que ordinant ad proximum /
Secundum hic diliges proximum tuum
sicut teipsum. Sed augustinus dicit homo se dili
gere plus quam proximum. Pro modo
diligendi proximum attenditur quadruplex ordo
tas primo quantum finalem scilicet ut dili
gat proximum propter deum / 2o secundum
innatale scilicet ut diligat eius bo
num non malum / 3o quantum formalem scilicet ut
ordine debito tit deum et suo
temporalia / 4o et efficiente sine mo
nente ut ex homo suo ama pa
rentem vel filium vel domesticum vel
amicus et huius modo. Sed homo di
ligere seipsum ad obiectum quoddam quod li
ligere sicut non est campa nostra caritas
sed similitudinis / ... autem
pharisei o ... et ... adver
sarii ... ipsius domini exprimentem
... interrogat eos in sua
interrogacione de fine omnis veritatis
quin est xpus ubi ponit primo quo
eius deo origine / 2o fariseorum
... insufficiens. de humana ge
neracione / dicunt ex david / 3o ob
iectio proximum concludens in xpo vi
tam diuine nature. Ait illis quo ergo
... eos confusionis impos
sibilitatis in ... potat / dicat ergo
Congregatis autem phariseis scilicet qui ad temp
tandum venerant interrogauit eos
dicens Exponamus interrogat de illo
que credebant esse venturum /
... nolebant ... cuius
filius esse debeat et hoc est quid vobis
videtur de xpo id est messia in lege promis
so cuius filius est dicunt ei david
filius post defectum venturum
post se et credebant eum enim
fore purum hominem de genere da
vid. Ait illis quo ergo hic subditur
obiectio que concludens in xpo veritate

diuine nature sic nullus pater filium suum
quam ... solum de ipso testa
dominum suum / Sed david in spiritu sancto tes
tatur dominum suum ergo non solum est natu
ram hominis ab ipso sed altiorem quam
et deus summus / scilicet diuinam / primo ergo auc
toritatem david loquitur de xpo
ad ducit / 3o ex illa arguit et er
go david et hoc est ait illis. Ex xpo
est purus homo de semine david ut ...
dicit quo ergo david ... secreta sapiencie
diuine manifesta sunt in spiritu sancto
scilicet prophetans non in corde. Ipso ut nos
veritatem prophetie / vocat enim do
minum dicens / Dixit dominus domino meo *ps° 10*
et ipse sic exponit / dixit dominus
creator celi et terre domino meo id est messye
et quod ergo iste messyas non
sit purus homo / probatur et per verbum ex hoc
verbo primo ex ipso david vocat
enim dominum / quia non est bene filius et
dominus alterius / secundum eandem naturam / ergo
est alia natura secundum quam est filius et
est humana / alia secundum quam dominus / et hec est
diuina / 2o probatur idem sic quia david *2a*
hic dicit non dominum erat messias hominis /
quo ergo dominus est et erat quam nondum
erat / oportet ergo ponere aliam naturam
quam erat / 3o probatur idem ex hoc quod
sequitur sede a dextris meis impossibile
enim est puro homini sedere a dex
tris dei ... dicit ... ad delu
dendam interrogacionis veritatem
frivola multa fingunt sicut ... *vper*
habere asserentes hic dici de ...
persona scriptura ... et pro sede
2o regnum dicit dominus dixit domino
meo sede a dextris meis quantum ab
ham ... tecum principium ... item
ex utero ante luciferum genui te. Item
tu es sacerdos in eternum patet ergo quod
per veritatem de solo xpo ... intelligitur
qui est filius david sub quantum carnem
et dominus david secundum diuinitatem et ante lucifer
ferum genitus ... Dicat
ergo david dixit dominus id est deus pater

domino meo id est christo filio suo cum dicit
et equalem sibi filium generat ergo
dominus meo hic sicut per descensum meo pa-
tre factus sit sum quod pater et meus
filius sede a dextris meis id est in equa
litate mea sum quod deus in poten-
tia bonis, sum homo potioribus pre-
atum est ultima assumptis in celum
et sedit a dextris dei donec ponam etc.
lieu dicitur non quod post non sedeat quia
semper sedebit sicut illud super primo per
non cognoscebat eam donec peperit fi-
lium non quod post cognovit quia nunquam
cognovit eam inimicos tuos scabel-
lieu lum pedum tuorum id est donec omnes re-
belles et subiugantur vel bona vel
voluptaria vel subiectionis ut cre-
dant te deum verum et homine sponte
vel coacta subiectione ut in die iu-
dicii puniantur et credant in vite
primo Corinthiorum xv oportet illum regnare do-
nec ponat inimicos tuos sub pedibus
suis tangit ergo hec nulla auctoritate
ex pretiosa ad christi dignitatem primo
consubstantialis magnificentia id est dixit
dominus id est filius consubstantiale generat
it 2o potestatis excellentiam id est domino
meo dominus pater domino filio 3o celsi-
tudinis honorificentiam id est sede a dextris
meis 4o manifestationem sublimationem
id est donec ponam inimicos tu-
lieu ergo david sic ex dicta auctoritate arguit
quid videtur et est quod Herodes dominus di-
cebat si ergo david vocat eum dominum quo-
modo filius eius est sustinet
tum filius propagationis subiectionis
sicut patri et maxime secundum consuetudinem
antiquorum patrum et ergo filius david
et dominus si filius in quantum homo dominus
in quantum deus et patet quod christus est
lieu homo et deus et nemo poterat ei respondere
in festo et eorum confutatio plures ex de-
fectu rationis 2o ex metu in ter-
rogationis id est neque ausus fuit dicere
dt ergo nemo poterat ei respondere verbum quia

quia irrefragabile erat argumentum
nec ausus fuit quisquam ex illa die lieu
amplius eum interrogare propter
timorem, similiter confutationis ... sig-
nificat si in omnibus vel non interro-
gantibus apertissime apprehensionem
Romane... ... in
religionum venerem in urbe pos-
se quidem separari sed difficile pos-
se quiescere et sic terminatur ista pars
in qua exponitur iudaycam ma-
lignitatis in tempore ... et
nunc Ihesus locutus est ad turbas

Tunc Ihesus locutus est

Capitulum xxiii
Supra audit reprobatione iu-
daice malignitatis propter tempus
pietatis et veritatis hic ostendit eorum
reprobacione propter simulacionem ... boni
impositi ... et salvator dicit primo ad
monitionem 2o quia ... vocant ... sub
superbie et falsitatis 3o predicacione ... ab eos
implete iustitiam et est admonitio
iudicat patrem primo ... semper
predicabo veritatem ... ponit
primo admonitio turbas ad obedi-
endum cum expressione superbie pha-
riseorum 2o admonitio discipulorum
ad humilitatem cum expressione
vane glorie scribarum id est omnia enim opera
sua faciunt ... ponit
post eorum mercedem 2o addit admo-
nitionem id est omnia ergo quecunque di-
xit 3o ostendit eorum superbiam et
austeritatem ... id est alligant enim dt
onera dicit ergo tunc ... futurae
inposito eis silentio Ihesus lo-
cutus est ad turbas et ad discipulos
suos dicens ... sunt simpli-
ces ... discipuli docti et per-
fecti ... ideo dicit ad suos ... confusio
tuit ... ut phariseos de-
scribarum ... illorum fiet dupli
plurima ... nam quia
est ... sit ... sumit
ut ... lieu
thedram moysi id est doctrinam quam
moyses docuit ... Job xxix ...

pharisei p[ar]abant michi ka-
thedram sederunt scribe et pha-
risei q. d. multi quesierunt in
honore sed pauci laborant n[on]
p[ro]videte ergo quo sedeat q[uonia]m
n[on] kathedra facit sacerdote[m] sed
sacerdos kathedram n[on] locus s[an]c-
tificat hominem sed homo
s[an]c[t]us locum n[on] omnis sacerdos
e[st] s[an]c[t]us sed omnis s[an]c[t]us [et] sacerdos qui
bene sedit sup[er] kathedram hono-
rem capiet ab illa qui aut[em] ma-
le sedit iniuriam kathedre
facit unde iudices sedens s[upe]r bene vi-
vere et bene docens [illegible] iudex
ero ex male vivis et bene do-
ces tunc solus n[on] bene docendo
[illegible] in [illegible] quod solus de-
licet bene ex male vivendo
doces quos decedo exemplum malo [illegible]
[illegible] subdit admonicionem ubi
primo suadet ad impletionem 2o di-
suadet imitacionem vite vel 2o opera
eorum 3o subdit [illegible] vel dicunt
eorum et n[on] faciunt dicit ergo omnia
quecumque dixerint vobis servate [illegible] ad
[illegible] iusticie prudencia ad
kathedram servate [illegible] et facite
te opera s[ecundu]m n[on] opera eorum nolite
facere iusticie doctrina tenete
n[on] vitam eorum sequi de homine
malo doctrina bona procedit sicut e
terra vilis preciosum aurum producit sic
[illegible] terram vilescit preciosum
aurum negligentur q. d. non
aurum eligitur et terra relin-
quitur sic eos debemus doctri-
nam bonam accipe et mores
relinquere s[icu]t apes [illegible] sed
que non sunt sed herbas flores co-
ligunt herbas relinquunt sed vos
flores divine colligite et spinas
[illegible] relinquite ut quasi in
[illegible] herba [illegible] Et subdit ratione
dicunt enim et non faciunt q[uia] ma-
[illegible] cordat vita doctrine eorum
quidam predicant et infideliter a-

gunt pacem aliis dantes sibi non
habent 2o caritatem laudent et ini-
quitatem diligunt avariciam ca-
stigant et cupiditatem ostentissime
[illegible] bene dicere et male agere
in hiis aliud est quam se signat = [illegible]
sua dampnacione [illegible] exemplo at-
[illegible] alligant enim onera hic
ondit eorum superbiam et austeri-
tatem indiscretam primo in austeri-
tate edicionum quo ad alios 2o
in remissione operum quo ad se
ipsos vel dignos autem dicit ergo
alligant enim onera gravia et legum
suis edicionibus ut sit quasi fa-
cte importabilis unde subdit gravia
[illegible] ad affectum et importabilia quantum
ad effectum et imponunt in humeros
hominum non in suos peractionem
roboris naturae [illegible] [illegible]
[illegible] 3o reg. xii pater meus
vos cedit flagellis ego autem
scorpionibus digito autem suo non
sunt ea movere et non vident hic
[illegible] defunctos quia non fecerunt
laudem hominum nisi facerent ea
que [illegible] [illegible] voluerunt [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] voluptate dico
[illegible] [illegible] gloriam hominum quia
deficiente nolebant movere
[illegible] vitam tuam esto au-
sterus circa aliorum benignus au-
diant te homines pena [illegible]
dante [illegible] faciente [illegible]
etiam aliquam penam [illegible]
in iniungendo [illegible] de venia me-
lius est enim reddere [illegible]
[illegible] dispensator non debet esse
tenax [illegible] deus benignus est
ut quid sacerdos est austerus omni-
a enim opera sua [illegible] discipulos
suos ad humilitatem in reprehen-
sione vane glorie scribarum et pha-
riseorum ubi exprimit [illegible]
vanitatem 2o monet discipulos
ad humilitatem vel vos autem nolite
vanitatem aut exprimit primo

in generali 2o in speciali r dilatant
enim dicit go omnia enim opera
sua faciunt et sequitur intencione
2 quo fine ut videantur ab hominibus
2o habeant gloriam inter homines gloriam
enim que nullo sciente non fert
... in effectu dilatant enim
hic ostendit vanitatem eorum in speciali
2 primo in more 2o in voluptate ibi
amant enim et in gloria duplici ratione
ab hiis attendite nobis ne eorum si-
mulatione seducamini vel eorum e-
mulacione inflammemini simulatio
est in more emulacio in voluptate
simulacio operis ostenditur in duobus in
dilatando filateria 2 magnificando
fimbrias quorum primum pertinet ad ma-
datorum observanciam 2m ad me-
moriam dicit enim dilatant enim fi-
lateria sua filateria vocat vel car-
thas vel cartulas sicut eorum
presumpcione imponitas in quibus
inscriptum erat decalogus ut quasi
viderent in presencie male interpretan-
tes illud deutero ... ligabis ea in ma-
nibus tuis et erunt monimenta an-
te oculos tuos verum spiritualiter sit in-
telligenda opera oculi magis medi-
tacio sed non intelligebant quod hec
portanda sunt in corde non in corpo-
re dicitur autem filateria a filacte quod
est servare 2 thorat quod est lex
quasi observancia legis 2 magnifi-
cant fimbrias Numeri xv 2 deuteronomio
xxijo iussit moyses ut in quatuor
angulis palliorum facerent fimbri-
as per quas distinguerent a ceteris
populis in exteriori habitu sicut erant
religione distincti phariseus simbrias
credidit samaritana cognovisse de
christo quod iudeus esset Joh
iiijo pharisei enim faciebant grandes
fimbrias 2 in eis ligabant spi-
nas acutas ut euntes vel seden-
tes pungerent sicut sic compuncti re-
collegerent verba dei 2 hoc faciebant

ant ad ostentacionem amant enim
primos hic ostendit vanitatem
eorum in voluptate primo tam-
bicione honoris 2o in appetitu va-
ne laudis honor in facto est vel lau-
s in verbis r 2 salutaciones sam-
bicioz honoris exprimit ibi in la-
ca tribus 2 in spiritualibus sed
in cenis 2 synagogis dicens amant
enim primos recubitus in cenis
ut sit pre aliis ut videntur
2 primo eis ministretur in quo notat
eos de gula ... sunt quorum
deus venter est ad philippenses 3
2 primas kathedras in syna-
gogis quod illud est contra illud nolite
querere ab homine ducatum
neque a rege kathedram ho-
noris 2 salutaciones hic appeti-
tum vane glorie exprimit in
duabus primo ratione aparentis
in sancte 2o ratione aparentis sapi-
entie et vocari dicit go ita amant
primas kathedras 2 saluta-
ciones in foro sed non salutacionem
in foro non primo distinguere vel ...
set eos quos ... magistrum et
platonis ordinem competunt ...
affidelium dominum illos conceditur
quam hec ... in debite appe-
tunt et vocari ab hominibus
Rabbi contra ... nolite vocari
non appetunt officium neglig-
entes ... quod ... veniunt
homines vel ad tractanda ta-
cia sicut in cenis vel spiritualia
sicut in synagogis vel temporalia
sicut in foro 2 verbis pharisei
volebant principatum hic et ce-
te go quod generaliter in hac serie
que reprehendunt in magnis
2 plat in quibus non sunt imi-
tandi primo est defectum bone o-
peracionis quia dicunt et non
faciunt 2m austeritas platonis
quia imponunt onera gravia
et magnas penas pro modico aliis

in ponit nec ... ostentacio sin-
gularis operacionis quia omnia opera
faciunt ut videantur ab hominibus
2m affectus ambicionis laudis
quia amant primos recubitus in ce-
nis etc. Vos autem nolite vocari ra-
bbi. Cum corripuit scribarum et phariseorum va-
nitatem hic monet discipulos ad
humilitatem primo dissuadendo ape-
titum vane laudis 2o suadendo
virtutem humilitatis ibi Qui maior
est vestrum erit minister vester. Primo dissuadet
appetitum vane laudis ... et
primo racione sapiencie 2o racione po-
testatis ibi Omnes autem vos fratres
3o racione bonitatis ibi Nec vocemini magi-
stri. Prima ponit dissuasionem 2o dis-
suasionis racionem ibi unus enim est ma-
gister. Dicit ergo Vos autem nolite vo-
cari rabbi id est cum honorem vel nomen
magistri ... neque in debitum ... ma-
gisterii nomine ... vel in de-
bitum ... appetitum laudis
Jacobi iiio nolite plures magistri fieri
vel nolite vocari rabbi id est nolite
vos facere vel alios appellare autem
sic quia hoc dogma ... docens
autem quia insinuit hanc sa-
piencie et sic dicat Mt ... nec ad
deum debet vos appellari vel ne-
quaquam honorem homini deferunt
et sic ... unus est magi-
ster ... qui illuminat hominem
intus quod non alius homo in-
tus docendo ... non ... ex-
terius docendo ... nec ...
te ... Omnes autem vos fratres estis
dissuasit appetitum laudis racione
sapiencie hic suadet idem racione potestatis
alicuius ad quod ponit duplicem
racionem unam ... et paritas fraternitatis
humane alia et subieccio paternitatis
divine ibi et patrem nolite vocari. Dicit
ergo omnes autem vos fratres estis ab
uno facti ... ab uno geniti
scilicet adam ... hereditatis vocati
scilicet ad regnum celorum et patrem noli-
te vocare cum sit de ... carnalis

et spiritualis ... generacionis auc-
toritas et apud deum id dicat et patrem
nolite vocare vobis super terram id est aucto-
ritatem generandi sive carnaliter sive
spiritualiter ... nolite ... alicui at-
tribuere unus est enim pater vester qui in ce-
lis est creator nec ... Malachie ... nu-
mquid non unus pater omnium ... Nec
vocemini ... dissuadet appetitum laudis
racione bonitatis quia omne bonum est ab eo
dicit ergo nec vocemini id est nec appetatis vo-
cari magistri ut aplaceatis ... magistri ...
... qui ... vobis
quia magister vester unus est Christus qui est
exemplar ... omni bonorum ...
... vocatur hic magister ...
... in ... qui replet
et qui illuminat ad sapienciam ipse so-
lus qui ... ad graciam ipse solus
infert ad vitam ... ipse solus et ac-
tor sapere ... quod filius
dei unus est ... preter ...
naturam dei ... nullus
deus nisi unus creator ... singula
rem infinitum patrem Exodi 1o unus
et creator altissimus creator omnium unus
... summam ... qualitatem pla-
tonis ... dominus ihesus
... unus ... in te una inferi-
oris ... non hic unus est
... unus homo ... singularem
convenienciam sanctitatis Joh xio
Expedit vobis ut unus moriatur homo
pro populo ... qui fuit bonum non
... pastor ... una
... fideles
Joh xo fiet unum ovile et unus pa-
stor. Qui maior est vestrum ... dissuasi-
onem vanitatis suadet hic virtutem humilitatis
et primo ponit ... suasionem 2o humilia-
... Qui enim se exaltaverit
dicit ergo Qui maior ... vestrum vel
... dignitate ... sit
minister vester Remigius quicumque vult
alios preminere regendo ... est ut
illos preveniat obsequendo ... v-
ideo rectorem te posuit noli extolli

esto nullus quasi unus ex illis sed unus
illorum habe cum xxv° maior fuerit unus
Ieu. vestrum erit minister vester. qui autem se exaltaverit sit subditus
in humiliandi se. et hic duplicat primum et
dampnum elationis. 2° premium humilitatis
Et. v. 3 qui se humiliaverit dicit ergo qui enim at
se exaltaverit prelatum vel arrogantiam
humiliabit per penam et dampnationem
nem. Prov. xxix° superbum sequitur humilitas
Ieu. litas et qui se humiliaverit non requiritur
sed negatur exaltabitur in gloria munda
bilis. Job xxij° enim humiliatus fuit erit
in gloria. Nota quod hic vini ter ponit
† in evangelio ut hic et Luce xiiij° et xviij° et
notandum triplicem humilitatem cordis
de qua super xj° discite a me quia mitis
sum et humilis corde. Judith ix
humilium et mansuetorum
semper tibi placuit deprecatio. Eccl.
xxv° quanto humiliaris te in omnibus penes
tractos deus gratia. Ephesiorum iiij° obsecro
vos ut digne ambuletis vocatione
qua vocati estis cum omni humilitate
† humilitatem non ea custodiunt. assiduitas
tas subiectionis quia non sunt lu
tes et assiduitas per singulas quia
non sunt adam. meditatio melio
rem quam non habet antiquis. Ve autem vob

Ve. **Ve autem vobis scribe et**

Super ius v. 3 dicitur admonitionem
hic venit in minatione dampnationis
scribarum et phariseorum propter pravitatem
ypocrisis et ponit viij comminationes seu
viij ve pertinentes ad pravitatem
ypo- ypocrisis simulato et corrupta veritas. Et
cri- 3° dottine. aut iustitie. aut vite
sis doctrine dupliciter claudendo viam
ad notitiam veritatis sic 3 primum ve. ve
qui clauditis trahendo ad pravitatem er-
rorum sic 3 secundum ve. ve vobis qui circuitis
ve autem hic 2° loco ponitur super additum
tum est in hoc amarus viij° et illud
ve vobis scribe et pharisei qui comedi
tis domos viduarum et hic per porigi-
nalia Bede et Rabani et per canones
eliminatur. Ubi hic viij et in viij° canone

amplius aut tollere tum in viij° enim aut
glossa exponit hic veritatem vero iusti
corrumpunt ypocrite super aut dic
tando in iustitiam sic 3 tertium ve
ve vobis duces ceci aut defendo
iustitiam sic 3 quartum ve. ve vobis qui
decimatis veritatem vite corrum
punt ypocrite explicant dissimu-
lando sic 3 quintum ve. ve qui mu
datis aut simulando bonum sic est
sextum ve. ve vobis qui similes e
stis sepulcris aut manifestando se
preparatione ad alienum factum sic
viij ve. ve vobis qui edificatis
sepulcra sic sunt viij pravitates
ypocritarum duce contra veritatem docto
rum claudere notitiam veritatis trahere
ad pravitatem errorum contra veritatem
iustitie scilicet dictare iniustitiam et
defendere iniustitiam contra veritatem
vite scilicet dissimulare malum simulare
bonum manifestare se preparationem ad
alienum sanctum adaptant aut pro
ponit et destruit in virtutibus et
beatitudinibus. primum ponit primo
comminatio dampnationis. 2° pravitas
ypocrisis et hic quo ad ea quia scriptu
ras male exponebant quia fide
respuebant et malos a fide in
pediebant. primum ibi qui clauditis
nos et in vos aut non intratis et
ut in troeuntes dicit ergo Ve vobis Leu. Et
i. eterna dampnatio vobis imminet
scribe qui putatis vos peritos in le
ge et pharisei qui dicitis vos perfe
ctos in iustitie ypocrite simulantes
non esse qui clauditis regnum celorum
ante homines i. qui vitis primis ex
positionibus abscondunt vite scripturarum
et maxime ne intelligant adven
tum Christi unde est regnum celorum
scilicet dicitur scriptura in quibus iustum et
regnum celorum ut ianua uero et Doctor
cato exposito sine intelligentia vel
scilicet 2° claudit malo exemplo unde
dicit omnis magister qui scandalizat
malo exemplo suos discipulos
claudit regnum celorum sicut i. vos vos Leu.

aut non intret quia intellige erat
de non volentes intrare introeuntes id est intrare
volentes vel credere cupientes sinitis intrare primo exemplo facit contra
illud prouerbiorum 3 Noli prohibere benefacere
eum qui potest et cetera. Hec autem tangit propter
destructionem prime beatitudinis que est
paupertas spiritus sive humilitas. Ta-
les nolunt humiliari in baptismo in
obsequium fidei et opponitur prime vir-
tuti que est fides non superbiret homines diui-
signis sanctis et cetera. Si per non intr. v.
vel Ve vobis. Istud votat. Sic vbi
propter legem consummari ad predicandum quia
post clausionem celestium in terra
vacabant ad predam temporalium
conquirant eius dicens. Ve vobis
scribe et pharisei qui comeditis do-
mos viduarum. Glossa Qui vera sub
specie religionis nichil intenditur nisi
ut predam de subiecta plebe fa-
ciant. Sic domos viduarum ingre-
diuntur que conjugata vel puellas
per se. Sed vidue facilius decipi-
untur non habentes coniugem, qui velut
corporale dicebus sibi scribus possi-
tant. Et de David lectare quod sinite
puelle suspecte sunt propter castitatem
conjugate propter zelotipiam. Non enim
viduas frequentantes putent
tollo querentes oratione longa ora-
ntes quia promittebant se pro ipsis
orantes vel ut sanctiores appare-
ant et maiora dona recipiunt.
Sic qui auaritiam vite religi-
onis colore depingit et dyabolo
Christi arma prestat ut ametur ini-
quitas dum pietas estimatur. Propter
hanc impietatem et simulationem ideo
amplius accipietis iudicium id est
maiorem dampnationem. Super hoc
Iudicium duplex est hiis qui presumunt
deprecari. Sed vbi primum quia
iniqui estis. Secundum quia figmentum sanc-
titatis assumunt. Ve vobis scribe et cetera. Secundum ve
vbi procedit sicut prius ponis primo
comminacionem dampnacionis. Secundo prolixe
ypocrisis hic in duobus primo in simula-

comune peccatum vel qui circuit mare
et aridam. Exponit circuitis ubi cum fuerit
factus dicit. Ergo Ve vobis scribe et pha- Dt
risei hypocrite qui circuitis orbem id est lucitan- ca
debatis cum degentibus fuere pre-
dicaturi et instructores in sancta populo dei
ut faciatis unum proselitum. Proselitus
dicitur qui relicto gentilitate conver-
tit se ad legem quem cum fuerit factus lex
non eo studio quo eum quesita
quo querimus facitis eum filium ge- ychenne filius
hennis quia ad gehennam pro-
tinuo non exilla quatuor finis
quisque enim eius filius appellatur
cuius opera facit vnde Iob vij. Vos ex patre Ioh
dyabolo estis. Duplo quam vos id est cum scilicet
ethnicus esset simpliciter errabat
et erat simul filius gehenne videns eos
vitia reuertitur ad gentilitatem et sic
prevaricator et inde maiore pe-
na dignus efficitur illam du-
plo in quo sive nos non in quali-
tate quia ut peccata gentilium
relinquenda et sanctitate ipsorum
quam Deus presenti sunt et secutus hec
aut puritas opponitur castitatem que
destructionem beatitudinis lucis quia cum
deberent lucem prelatis animarum ingo
conuersionem et laudem et lucrum duces
temporalibus intendebant. Ve vobis duces et cetera.
Item ve in quo sicut in aliis nota-
tur duo primo comminatio dampnacionis
secundo abiurgatio proprietatis dicitur
in iusticiam vel qui dicitis hanc
aut proprietatem exponit dupli-
citer primo consultando erroneum. Secundo dicit
de ditem qui ergo mirat in altero
dic ergo Ve vobis duces ceci in Dt
quo exponitur destinatur sacrificiis xliij
uso spectatione eius recta ducere
nescitur reuertitur qui dicitis in quo lex
defectus iusticie et avaricie inuenit.
Ait scribarum est quod in
minimum peccatum non erat ob-
ligationem nisi solum cum iura-
batur per dona vel templi et altaris
in quo si glo non dei timore a te

debant propter suam cupiditatem | Unde-
cim [?] iurabant in auro quo delectabantur
et dona quibus pascebantur sanctiora
dicebant esse quam templum et altare
et homines propiciores fieri ad
offerendum dona / tangit ergo dominus
duplex peccatum in ista re unum
quo ad iuramentum per templum et per
aurum in templo oblatum / secundum quantum
ad iuramentum per altare et per do-
num in altari oblatum id est et qui iura-
verit in altari / in prima ponitur
primo in ista re sanctio / secundo sanctio-
nis obligatio id est stulta et ceca dicit
Et ergo Ve vobis qui dicitis quicumque
iuraverit per templum dicit nichil est id est non
obligat isto iuramento / sed si homo
tunc fuerit mendax non tenetur men-
dacii reus / aut quicumque iu-
raverit in auro templi id est in auro
vel pecunia que offertur sacerdotibus
debet id est obligatur et statim sibi
tunc illud quod iuravit cogitur
exsolvere / stulti sed subditur obiur-
gatio rationalis / stulti quo ad
ignorantiam veritatis ceci propter tene-
bras errorum / quod iurans est sicut
dicit crisostomus isti decipiebant po-
pulum dicentes quod templum non erat
sanctum nisi propter oblationes / videte
bene sequitur obiurgatio / quid enim ma-
ius est aurum vel templum quod sancti-
ficat aurum id est propter quod sanctificatur aurum
constat quod maius est quod sanctificat
quam quod sanctificatur ergo templum quam
aurum ergo iuramentum per templum
sanctum maius est / quam per aurum templi /
per eundem est templum tum [?] et quicumque
sed addit exemplum in altari et secundo
primo ponitur in ista re sanc-
tionis secundo stulte obiurgatio id est ceca
Et quid enim maius est dicit ergo
et quicumque iuraverit in altari nichil
est id est non obligatur ex illo iura-
mento / qui autem iuraverit in dono / ablacionibus
Dona quod est super illud scilicet obligatur
tamen victimis et ceteris que of-
feruntur super illud debet scilicet ex

per iuramentum ceca Et ceci ob Littera
[illegible] errore quid maius est do-
num scilicet materiale an altare quod
sanctificat donum q. d. altare sanc-
tius ergo iuramentum per altare
sanctum maius est / Cum ergo iuratum Littera
altare iam constat errorem
hic excludit veritatem ubi osten-
dit iuramentum peccatum re-
esse obligatorium exemplificans
tamen in creatura dedicata po-
tius sanctificationis ut in altari
templo secundo potius creationis ut in
celo id est qui iurat in celum in
prima exemplificat primo in al-
tari quod locus expiationis secundo
in templo quod est domus orationis
id est qui iurat ut supra est / ergo Littera
iurat in altari ex quo iuratur
sanctificato oblato iurat in eo et in
omnibus que sunt super illud quia
altare continue sanctificat dona et no
ergo qui enim dicit quod dicit quod [illegible]
dicit nulla et qui iurat in templo Littera
iurat in illo et in eo qui habitat
in templo Iuste id est astringit sanctificato
continens [illegible] sanctificant et sanctifica-
ti habitationis et habitantis ita per
[illegible] iuramentum per dona templi
vel altaris est obligatorium quod
vel templum iuramentum per templum
vel altare sanctificantem dicebat
Tertio et qui iurat in celum id est
per celum iurat in throno dei usque
per celum [?] Celum michi sedes
et in eo qui sedet super eum id est in
deum qui dicitur sedere super celum propter
maiorem sue maiestatis relucen-
tiam per dominum in celo pandit
sedem suam / et qui ergo per crea- iurat templa
turam presidentem creatori iste et iurat per
enim creature potius sideream du- creatorem
pliciter vel [illegible] quam [illegible]
o et sic sunt [illegible] sic addu-
citur in testimonium vel sed quod re-
feruntur ad eum ut principium
et finem / et sic relucet in eis similitu-
tudo veritatis creatoris et adducitur
in testimonium / et qui iurat per crea-
turam quandam per deum et iuramen-
tum peccatum [illegible] obliga

tonum/ Ve vobis ~~primo~~ scribe et
pharisei hic est capitulum ve ubi primo
continuatur dampnacio dicens/ Ve
vobis scribe et pharisei ypocrite/ Et eorum
detestatur eorum pravitatem et hoc primo
exprimendo errorem eorum in despi-
ciendo iusticiam legis 2o docen-
do levitatem in illis que sunt optime
facere 3o abnegando eorum cecita-
tem et duces ceci/ errorem expri-
mit in hoc quod pro minoribus de-
mpnabat maiora et nota primo
ergo ordinis observacionem minorum 2o
obmissionem maiorum et relinquunt
dicit ergo Ve vobis/ qui decimatis
mentam et anetum et ciminum/ et cetera
nomina minorum herbarum/ hic ac-
cipitur dupliciter hic enim decimatis
est ambiguum est una et qui ac-
cipit et qui dat decimas dicitur
decimare/ pharisei autem decimas
decimas dabant hic dicitur a
credentibus esse quia omnes dant
decimas lucri xbm decimas
do omnium que possideo et decim-
mus decimas exigebant ex cu-
piditate et potest intelligi qui de-
cimatis i. qui decimas accipitis
vel decimas datis/ decimas libere
et relinquitis i. non observatis que
sunt graviora sed — legis i. ma-
iora et maioris ponderis apud
deum/ scilicet quod est in mandato ut
veniendi/ quo adest/ iusticiam quo
ad proximum et fidem quo ad de-
um vel iudicium quo ad regimen
platorum iusticiam quo ad vitam ac-
tivam fidem quo ad beatitudinem
contemplativam/ Ex quo contempla-
tivus ipsum ... in ... vero
facientem iudicium et sequentem
fidem/ vel aliter Relinquitis glo
in correpta que est minora simile
est Erant de suo quidem lucro soli-
cite agebant de gloria autem dei et
salute hominum negligebant/ aut
sic modo sacerdotes curant quod
decime bene fincant sed quod confessi-
ones diligenter audiant predi-
caciones frequenter habeant non

curant curant hec scilicet maiora o-
portuit facere primo enim hec vero
iudicabo tibi o homo quid sit bonum
et quid deus requirat a te utique fa-
cere iudicium et diligere iusticiam et solici-
te ambulare cum deo tuo et illa scilicet
minora ut decimas de omnibus non ob-
mittere hic est argumentum quod dande
sunt decime de omnibus et quod minimis
institutis ecclesie vel generalis usus
prevalet ordinacionibus/ Duces ~~ceci~~ ex-
colentes culicem i. minora et deglu-
cientes camelum et pmi est dicit
ysodorus ethimologiarum culex ab aculeo dic-
tum/ scilicet in oc fistulam admodum
similis/ quo pungit carnem et surgit
sanguinem/ ex colat sic papiam et gli-
glucientem idem est quod pro pravitate scilicet
linquare exponitur ab ex et colo at ic
media producta camelum aut glu-
cientes i. maiora subicientes et
pretermittentes/ Camelus autem est animal
magnum et deforme per quod magna
pravitatis intelligitur/ Unde sic plati
... culicem ... et camelum
glutiunt dum maiora pre ...
ntes minora disputant/ optime
estimatores/ qui magis in minimis
... aut vel nullam in magnis
adhibent diligenciam quod sicut
de hoc exempla/ sed etiam hodie
in claustris plus punitur propter aliquas
obmissiones ... constitucionis vel
admonicionis quam primis regule
sicut plus de transgressione decretali
um constitucionum hominis/ quam cetero-
rum mandatorum xpi/ Ve vobis scribe hic
est capitulum ve ubi ponit primo con-
demptionem minacio quia Ve vobis
scribe et pharisei ypocrite 2o ypocrisis
eorum in malignitate distincta est ... ...
ut qui mundatis 2o ... instantes ut
fariseisse ... tangit primo
eorum apparenciam exteriorem 2o ma-
liciam interiorem ut intus autem ple-
ni estis dicit ergo Ve vobis scribe et pha-
risei ypocrite qui mundatis quod de
foris est calicis et parapsidis talis est
vasa continentes potum et parapsis
vasa continens cibum ut dicit ...

ypsidos vas et quadrum et dicitur
pas. quasi pares sunt ab sidebus
latera vel angulos. Cum Judei quo
ciens ingressuri erant templum
aut sacrificia oblaturi aut predicte se
stos, se ipsos et vestimenta sua et
vasalia lavabant et aptius nec
se lavit seu seipsum purgavit cum
dus ut corporis munditiam laudet
ut sordes contempnet. Intus autem est
i. in mente plene sunt rapina
passum ambicionis / rapina in dicto p
voluptates carnis [illegible] Ysaie
iii. rapina pauperis in domo vestra est
ipsi et in Ezechiel viii. posuit ymi
dicias in cordibus suis tales etiam
sulta sunt modo qui sunt sepulcris
mine dealbatis exterius / et ... et de
corati / et interius iniquitate pleni
Unde si quis evolueret interiora
exterius / multum fetorem multamque
saniem videret et inde Ezechiel
viii. fili hominis fode parietem et vi
debis abhominaciones. Pharisee ceci
ce. hic subditur salubris instructio ubi
primo arguitur cecitas / secundo inducitur in
tus puritas munda prius / tercio promittitur
puritatis integre veritas i. ut fiat
et hoc dicit ergo Pharisee ceci est quod
ad visum interiorem munda prius quod in
tus est calicis et parapsidis perali
tem / scilicet cor hominis in quo continetur sin
xpum cogitationis et parapsidis in quo
continet suave gustationum delectatio
num / immunditie ergo quod intus est cali
cis et parapsidis / est purgare cor a sinu
i. fraudulenta cogitatione et rapina de
lectacionis / Iere. iiii. lava a malicia
cor tuum Ihrlm ut salva fias / ut
fiat et id quod deforis est mundum i. ut
vera sit orisio sancti non malicia di
simulacionibus vel ut fiat quod deforis
est mundum q. d. utroque mundat opus
et corpus et animam si debet in pace ab
antiol. lux vis nove qui fecit
quod deforis est et quod deintus est et fe
cit. Rom. in epistola de penitencia est
nomen veritatis eo quod replens cecitas

arguitur primo in docendo i. verbo
duces ceci qui dicitis / secundo in com
prehendo sine in eligendo i. duces
ceci excolantes culicem / tercio in age
do ut hic Pharisee ceci munda te
Ceci ergo errant ceci in plathonis
Ve vobis scribe hic est septimum de pro
primo dampnacionis committitur de y
pocrisi eorum in simulacione co
siliaris i. qui similes estis. Ubi p
mo ponit similitudinem secundo ex
ponit propositum sic et vos quidem
dicit ergo Ve vobis scribe et pharisei
ypocrite qui similes estis sepulcris
sepulcris enim est locus cadaveris
mortui cuius similitudine dia
corpus tuum anima in mortali pec
cato continetur / propter quod comparantur
qui hitavit in sepulcris. Sed deal
batis sed exterius per bonam figuram
actio xxvij. percutiat te deus pa
ries dealbate. que a foris appa
rent hominibus speciosa sicut po
ma sodome que exterius
pulcra sed per omnes glia eius
filie regis i. et abintus iiio ad op
itum / omnis gla filie dyaboli
a foris / intus uero plena ossibus
sunt mortuorum et omni spurci
ciarum in ossibus in quibus consistit
robur significatur dignitates ad peccata
in sinuacia voluptates carnes
ossibus mortuorum et ideo hor
ribilia omni spurcicia et ideo ab
hominabilia sunt et vos adeo ho
rum apparentiam bonis ergo quantum
adinteriorem spiritualem iniquitatis
vero intus aut plenum est ypocrite
dicit ergo sic et vos quidem a foris
non ab intus apparetis hominibus
quod non est sicut deus intus
tus aut plenum est ypocrisi glo
amore vane laudis et iniquitate
i. odio veritatis vel ypocrisi quoad
tencionem simulacionis iniquitate
ad affectionem malignitatis sicut fuit in
phariseis qui exterius erant sicut
interius luthone danielis x
iiio Ve vobis scribe hic est septimum
ubi ponitur primo dampnacionis

comparatio 2° probatur eorum mapa
tria sine iustificatione consistit
vel qui edificant. Ubi ondit eorum
iactanciam primo in factis 2° in verbis
vel dicitis si fuissemus 3° abun-
gat eorum malignitatem vel itaque
testimonio 3° Ve vobis scribe et pharise-
i ypocrite qui edificatis sepul-
chra prophetarum et ornatis monumenta iustorum
in prophetis est excellencia virtutis
in iustis excellencia vite [illegible]
non propter amorem pietatis et veritatis
hoc fecerunt sed propter acquisitionem
laudis humane. Sic enim dicebant
apud se si hic fecerimus pau-
peribus quamvis illud videbunt et si vide-
rint non multi videbunt et si multi
viderint propter videbunt transit.
Reprehensionem tempore transit [illegible]
memoria/ melius est ergo [illegible]
facere que appareant omnibus non
in hoc tempore solum sed eciam in posterum/
cum in futuris quid prodest post
mortem ista memoria si ubi es
torqueris et ubi non es laudaris
[illegible] enim apud est sepul-
cra edificare nisi corpora alicuius
vel eis dedicare/ quod prophete ypocrite
et postea ornat ea quod postquam
detraxerunt dicunt aliqua
bona de eis ut videant non
tamen detractionis sed compassionis
[illegible] et affectu dixisse/ sicut enim [illegible]
hoc est ista iniquia humane mor-
tuos et spoliare viventes quod
fecerunt illi/ qui de rapinis fa-
ciunt [illegible] de sanguine miser-
orum tollere et deo afferunt/ istud
non est offerre/ sed velle violencie
sue socium facere deum/ ut cum de
oblatam peccuniam de precio li-
bent atque consumat in precio
Christi vel domus dei edificare/
de pauperibus et fidelibus unde bi-
naucium edificio eum homines
[illegible] deus aut in hominibus
suis et dicitis Ecce ostentacio verbi
si fuissemus in diebus patrum nostrorum
non essemus socii eorum in sanguine
prophetarum vel ad effundendum sa-

sanguinem prophetarum/ o ficta et falsa
iustificacio/ sicut illud Ecce vos no-
te iustificatis apud deum/ enim si
[illegible] inter peccatores scribis [illegible]
[illegible]/ primum consumpto [illegible]
nostros animo mortuos istos scribas
tollebant et sicut deum [illegible]
eum [illegible] sicut [illegible] de liquida
quam [illegible] consistat eorum ma-
lignitatem cumdecens [illegible] abungat
concludens itaque testimonium est vo-
bismetipsis quod filii estis eorum qui prophetas occiderunt/
prophetas specialiter et persequendo
eos/ ut vos et suos [illegible] eadem sce-
lera facit et sic filio [illegible] quia
filii estis non solum carne sed eciam
imitacione eorum qui prophetas occi-
derunt/ [illegible] que sic arbor/ ex fru-
ctu cognoscitur/ et fructus parbo-
rem demittit/ Et vos implete
numerus vestrus est [illegible] admonicio
que pertinet ad pietatem mee et
postea [illegible] que pertinet ad severi-
tatem/ iustificacio 3° dei predica-
cione que exprimit indicium divine
presciencie in abiectione iudeorum/
ubi insinuat duplex iudicium pri-
mo [illegible] 2° reprobacionis. Et
te ergo mitte ad vos prophetas/ in
primo insinuat primum initium
iudicium vel spiritus dicit ergo et
vos implete id est implebitis/ Jo non
precepit sed quod futurum erat ostendit/
[illegible] probatio/ quot sunt filii homi-
num [illegible] implete et implebitis
quod non precepit sed quod futurum erat
ostendit sicut illud Joh. 13° Quod fa-
cis fac cicius id est solucet et [illegible] implete
3° mensuram patrum vestrorum quod dicit
quod illi defuerunt vos implebitis
ut non solum impleverunt sed multum
excesserunt mensuram/ quia il-
li prophetas isti prophetarum magistrum illi
servos isti dominum illi homines isti dei
filium/ primo ad Thessalonicenses ut in-
pleant peccata sua semper Serpentes
quod ad maliciam peccatum [illegible] serpentes
semper a [illegible] sunt in ma-
lo/ assumunt eum quo mordeant

rem mordeant quo se occultet
Et vos quos si mordeat serpens
in silencio nichil minus est qui oc-
culte detrahit. Et sequitur textus.

Et vos implete mensuram etc.

Generacio viperarum quo admi-
nistracionem in imitacione malorum
[illegible] dolosi homicide de serpentibus
innatis nati. quomodo fugietis a iu-
dicio gehenne. i. quis vos libe-
rabit a pena eterna nonne [illegible]
[illegible] quia ibi
iudicabitur [illegible] apostata
[illegible] libri apostoli [illegible] sic omni-
um [illegible] liberabunt vos sancti
quorum merita [illegible] quia
non potest esse amicus illorum quia
inimicus est deus. Ideo dicit Ecce mit-
to ad vos prophetas sub dicit iudicium
reprobacionis iudeorum. Et quod
tangit primo [illegible]
ibi Ecce relinquetur. Primum tangit
[illegible] primo [illegible] secundo [illegible]
ibi Ierusalem Ierusalem. Prima ponit
primo affectum secundo affectionis con-
fusionem ibi Amen dico vobis. Prima
ponit tamen primo missionem predica-
torum secundo predicacionem iudeorum ibi
ex illis occidetis tercio reprobacio-
nem predicatorum [illegible] ut veniat super
vos. Dicit ergo ideo quia scilicet di-
citis non essemus socii eorum [illegible] ho-
micidarum [illegible] men-
dacium Ecce ego mitto ad vos in
[illegible]
prophetas et sapientes et scribas omnes
apostolos vocat prophetas quia spiritu
prophetico pleni erant, sapientes
quia tota sapiencia erudie-
bant, scribas quia de thesauro
suo nova et vetera proferebant
[illegible] erant in ecclesia que
erat Antiochie et prophete et doc-
tores [illegible] quare dicit ec-
ce mitto ad vos [illegible] ut imple-
atis mensuram [illegible]
[illegible] occasio-
nem peccandi [illegible] Ideo non [illegible]

Vos fugio [illegible] i. debi- [illegible] vel [illegible]

[illegible] ut predica-
[illegible] debebant sequi
[illegible] occasionem
[illegible] peccandi ne ut predi-
cator [illegible] occidat
[illegible] subditum
occasio sine predicatore iudeorum
que exaggerat [illegible] quatuor [illegible]
[illegible] angustia [illegible]
[illegible] occidetis sicut paulus
[illegible]
[illegible] subditur et
[illegible] ut [illegible]
[illegible]
[illegible] flagellabitis in synago-
gis vestris [illegible] affligentes
[illegible] de civitate
in civitatem [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] predicta sunt
[illegible] ut veniat super vos de
[illegible] reprobacio-
[illegible] dicit ut veniat
illud [illegible] sequitur [illegible]
[illegible] affectus voluntatis [illegible]
[illegible] et veniat super
vos. i. super generacionem [illegible]
[illegible] malorum [illegible] per
effusionem sanguinis iustorum
qui effusus est super terram [illegible] ef-
fuderunt sanguinem [illegible]
aquam in [illegible] a san-
guine Abel iusti usque ad san-
guinem [illegible] adeo [illegible]
[illegible] ad sanguinem Zacharie
iste scilicet Zacharias non fuit [illegible]
prophetarum ut [illegible] Iohannes Bapti-
sta sicut historia et Ieronimus dicit fuit
filius [illegible] sacerdotis qui [illegible]
vadit [illegible] dicitur
Barachias [illegible] interpretacionem
nominis Barachias [illegible]
benedictus deum et [illegible]
dei super caput [illegible] quem
occidistis [illegible]
[illegible] occidit [illegible]
[illegible] dominum [illegible]
[illegible] Zachariam filium Ioiade

[illegible] in Zacharia filio Ioiade

sacerdotes et stetit in prospectu populi
dicens hec dicit dominus quare transgredimini preceptum domini et concitantes
quod congregati sunt adversus
eum miserunt lapides super
eum iuxta regis imperium in atrio templi
domini et altare super holocaustorum
quod erat ex templo i. in atrio
templi. Sed queritur quare potius nominavit
istos duos scilicet abel et
zachariam, cum alios eum multi
prophetas ab hac generatione sint
occisi. Ratio ut in libro layci scilicet a-
bel qui fuit pastor ovium in agro
quo clericus scilicet in zacharia qui fuit
altaris officio mancipatus intelligantur. Amen dico vobis hic
concludit asserendo venient hec
omnia super seculares et seculares pontifices
super generatione ista, sicut
quod et certum est quod ad homines multe
sunt generationes in diversis temporibus,
sed quantum ad deum tamen due
scilicet bonorum et malorum ut scilicet una
generatio bonorum a principio
mundi usque ad finem de qua psalmista
generatio rectorum benedicetur
sit una et generatio malorum de qua
Johannes. Vos ex patre diabolo
estis et si non omnes sint tempore
non tamen omnes sunt corpore diaboli
super generatione ipsa in
omnia mala venient pro vindicta
illius caritatis quem
ignorant. Jherusalem Jherusalem. Hic
dicit dominus mitium reprobationis
iudeorum, querendo et quasi plangendo
unde assumit aspectum
plangentis propter duplicem
causam, ex qua et mitium reprobationis,
prima et scelus homicidii et contemptus dei, ibi quotiens
volui congregare filios tuos
prima tangit dupliciter homicidium
primum sanctorum veterum
antecessorum, qui dicitur prophetas
sunt et lapidas eos qui
ad te missi sunt. Jherusalem Jherusalem metaphorice nomina

gementis pro contentu deventat ante
Jherusalem propter maiorem exprobacione
vel quia scilicet affligebant dupliciter
corporaliter et spiritualiter notanter ante
secunda exprobacio, agnavit hic scelus
primo tunc agent tu dicis Jherusalem
Babilon, scilicet egypti, aliud esset
si Jherusalem urbs sancta. Similiter modo
si iudeus, si paganus peccaret
aliud esset si christianus pro si unus
meus maledixisset michi sustinuissem
utique et Jherusalem pacifica de qua
pacis et visionis, scilicet columba sancta et
virga, si iudas amicus dominus
factus est actor sceleris, qui in pace
dedicat bellum, et Jherusalem in
qua lex caput religionis, ipsa
in me dei opus exhibit lex et verbum
dei Jherusalem, ipso Jherusalem quasi
simplices, si layci si clerici, si
clericum vita religiosi vel monasterii
ti pro homo pacis mee in quo
speravi, et ceteri tunc actionis
quia occidis et lapidas, addit
etiam et flagellas occidis Jacobum
lapidas Stephanum flagellas
discipulos, quasi dicat quos ego amplius
potens lapidas corde
percussurus flagellas oris
pergemelias occidis manu per
violenciam. Et dicit occidis et
lapidas non tamen occidisti quasi
condonas hoc consuetudine, ex vestra
actum, ut proprio malo persistis,
quasi dicat non similis es occidis et ratio
ne facientes, occidis nunquam hostes
in quibus malefactores vel
negligentes prodones, quasi dicat non sed prophetas
et eos qui ad te missi sunt
organa spiritus sancti preones dei
professores, vel ad te, in quam instruendam,
castigandam, i. revocanda
ipsa vero loquitur ad cor Jherusalem
ex adversitate eam quam oppletam
malicia eius. Quotiens volui
congregare vos est et culpa
scilicet contemptus dei qui agnoscens
propter multiplicatum effectum, quotiens

volui / per affectum / quemadmodum
gallina / per amoris effectum vos con-
gregare sub alas / et per consequens te
temptum et noluisti dicit ergo quo-
tiens volui / ego qui bonorum tuorum
non indigeo / ego qui mortem pec-
catoris nolo / ego qui omnes ho-
mines salvare volo / quociens in-
quit i. multociens / primo per legem
nature / 2o per legem scripture / 3o per lege-
gracie / quociens / in matre ut prime
in terra ad olescencie / in sexta
iuventutis / in non senectutis / in
vespere decrepite etatis / super xxo s.
ce et regnum celorum patrifamilias
etc. quod volui dicit / unde unde
nunc per vite venite q. d. non sed
volui congregare filios tuos / multi
enim sunt dispersores ad malum /
et pauci congregatores ad bonum /
dispergit enim dyabolus Joh. xo lu-
pus rapit et dispergit oves / et mundus
Exodi vo dispersus est populus pa-
leas colligendas / dispergit et car-
nis affectus Tren. iiii dispersi sunt
lapides sanctuarii / et dispergunt pec-
catores / per dedisti nos tamquam
oves escarum / dispergunt tempta-
ciones / super xiio qui non colligit me-
cum dispergit / Et dicitur vel congre-
gare in unitatem vel in bonitate fidei
Ecc. ultimo / congregate vos in bo-
nitate dei in bonitate caritatis per con-
grega nos devacionibus ut confite-
amur et cetera in bonitate superne civitatis
per edificans Jerusalem dominus dispersos
israhel congregabit / Quemadmodum gallina
congregat pullos suos sub alas
Similitudo hic animal tam magnum in
affectum licet in filios / ut coram in fini-
tate affecta / in finem et cum aliis
pregrinis / quod in milvum pugnat / ita
dei sapientia per carnem infirmata / proteg-

nos et defendit adversus duplici-
tem malum / primo moysi et a-
ron Exodi xixo quomodo portavit
vos alas aquilarum / 2o reges et
sacerdotum / et sub umbris istarum
voluit populus congregari / tandem
expandit alas suas super populum
unde Exodi xxxiiio per sub umbra
alarum tuarum protege nos et adhuc et
ut noluit congregari. Et dicit quod
comparat se ut gallina 2o sicut Jo. sed
ut luc. xiiio vocavit Herodem
deum vulpem / ut quomodo insinuaret
se esse illum / cui insidiabatur /
vocavit se gallinam / quia vul-
pes gallinis insidiatur sed pro-
prietates similes / primo quia pas-
sus pro nobis / voluit ipsa langu-
ore languores pertulit in corpe-
re suo 2o quia milvum i. dyabolum
nos pullos protegit per sub umbra
alarum tuarum protege / 3o quia
pullos vagantes i. peccatores
ad cibum et unum congregat ipsa
unde Ecc. congregamini et venite Mathei
xio quia aliud gallos pullos
sibi suppositos i. gentiles et in-
deos quos / quasi proprios nutrit
supra / xio venite ad me omnes
qui laboratis et ego vos reficiam
et cetera de aliis proprietatibus / quere in
tantum in aliis sibi / Christus pro decem intan-
cepit sicut pater suus super alta quesivit
affectu plena dolet cum fovet
alienam / in milvos acriter pul-
vere glosa insatia etc. et galli-
na desperata plus dicit quam Et nunc
linquitur domus tempore quia quomodo
neglexisti ut direxisti impedimi-
sti videt imputandum est
non michi / sicut etiam unus non
peperisti ut peccata tua peccatorum et
illorum vitam neglexisti / nescia
mortem viderent / omnes medici
spiritualis vite defecerunt / et tunc cura-
ta non est insanabilis passio

tua uniat alteri. Quidam co-
pe quod factam sitn ipa vme
no vis / Ecce relinquetur post
mitum regebatamus sub dele-
ctiam dampnacionis primo quia
ad desertum reputati 2° quia adim-
dicem misctus / i dico enim vobis
dicit ho quasi impromis / relinquetur
vobis domus vestra a templum et civi-
tas deserta dei auxilio angelorum
loro presidio habitatoribus / et hoc
per Romanos plurimos tollentes
locum et gentem / sed timuerunt
Ioh xi° ne forte veniant Ro-
mani quia pulli non audierunt
matrem vocantem / venit rex Ro-
manus quasi accipiter / et gentem iudeorum
cadit glo / et gentem diruit propter
intentias et ipsius desertam vos /
Dico enim vobis / non me videbitis
amodo i ab hoc tempore passionis mee
donec dicatis benedictus qui venit in
nomine domini i donec confiteamini me
esse benedictum / filium a patre mis-
sum / quod erit in adventu eius
circa iudicium / Zachar xii° Cum a-
spicient me quem confixerunt / sed
Ioh non videbit me i fatrem
meam tal me dei nisi dicat
confitendo presidenti adpunc
benedictus qui venit in nomine
domini i. sed et benedictus qui venit
in iudiciu puro / in fine / apre
in quo inuenit quibus reliquiam
ante adventum iudicii

Et egressus Ihesus ibat

Et egressus Ihesus de templo ibat / a principio huius libri primo
2° 3° capitulo / ondit euangelista quod
Christus sit rex noster / et in deo usque ad
capitulum istud Primo / dicit quod
Christus sit legifer noster / in hoc et in seq-
uenti capitulo / ondit modum
in libris ultimus ostensum quo
venit et saluauit nos passionem
et mortem suam / in hac 3° parte
duo capitula continere / agit primo
de antecedentibus ad iudicium 2°
de pertinentibus ad iudicium infra
xxv° i / Cum autem venerit filius
hominis in maiestate sua / ante
tedencia proxima duo sunt que
tangit primum et 2m futuro secundum et
ad aduentus et inf e d sicut
enim fulgur exit ab oriente / et appa-
ret usque ad occidentem / similiter
aut fere figurata et in destruc-
tione Ihrlm / primo 2° ponit de-
structio Ihrlm et templi 2° signa
consumationis seculi i sedente ante
illo super montem oliueti / Et
destructione non dicis / primo p-
dicendi causa occasio 2° predicit
in possibilis affirmando i ipse aut
videtis / occasio aut fuit duplex
una ex parte Christi scilicet egressus de
templo / alia ex parte discipulorum
scilicet edificiorum ostensio i et accesserunt
Dicit ergo et egressus Ihesus de tem-
plo ibat / satis sufficeret dixisse
egressus de templo Ihesus / sed
addit ibat / quia ostensus ali-
quibus iam eius non in
benefit / egressus iste / sit recessit
sum a iudeis / addit / uo ibat ut
significaret accessum ad gentes / Et
accesserunt ad eum discipuli eius
Cum audissent quia deperiret domum
sine tunc destruendam / ideo
accedunt discipuli ut sciant
signa et tempus destructionis unde
sequitur / ut ostenderent ei edificationes
templi / quasi tacite querunt ad quid
inuando / quo tam magni lapides /
et structure tam fortes / possunt
diruim / 3° Reg viii° fundamenta
cani de lapidibus magnis et preciosis /
Opor / quod ait xiii° dicat quod
unus ex discipulis aut illi magistri
aspice quales lapides / hic dicit
pluraliter / et accesserunt discipuli
non accesserunt discipuli sed unus
ex omnibus loquebatur / singula
rem unum posuit pro pluri propter uni

Luc. Vocem eum ad quiescendum Ipe
autem videns ait illis Videtis hec
omnia ~~nam~~ / que tam firmata scripto
sunt videntur / Amen dico vobis non re-
linquetur testificatur / non relinquetur
hic id est in hoc loco lapis super lapidem
qui non destruatur / Hoc factum est impleto
xl° 2° anno post passionem domini /
Romanis [illegible] tota ablata a domino
Isti enim funditus evertit Jerusalem et
non modo edificavit civitatem mo-
dicam nomine suo vocans eam
eliam / Inde de destructione Jerusalem
sunt demonstrativum dei iusticia [illegible]
Cuius si civitas alicui regi fuit
rebellis facta sicut rebellis / nonne mit-
tit milites ut fiat destructa ut que
potestatem regis non cognovit in bono
cognoscat in malo Luc. xix° quia
si cognovisses et tu / Iube dei misera-
tione In ingressu domini prudentissimus et
ut terrentibus eius alia aliud [illegible]
terminos tolleret / ne quis nisi
de mandato occasionem [illegible]
argumentum contra superbia in edificando
magnas domos sepulcrales / de
prioris civitatis xxi Luce xxi° ve qui
edificant domum suam non in iusticia
Sedente autem eo hic subditur
signa consummationis seculi autem
sunt in tribulationibus / que attendit
secundum triplicem ordinem / initium progres-
sum et consummationem ponit quo primo
consummationis initium 2° progressus ibi
Tunc tradent vos in tribulatione
3° consummatio ibi predicabitur hoc evan-
gelium regni / Circa primum ponit primo disci-
pulorum questio 2° Christi visio et respon-
dens Jesus tria [illegible] implicavit
et convenientia loci quia in monte o-
liveti / [illegible] quam pertinet materia de qua
nobis dicitur consedente autem illo super
montem oliveti / quia satis congruit
ut in illo loco sit primum tractatio consumma-
tionis seculi et adventus Christi ad iudi-
cium / ex quo loco ascendit ad ce-
lum / Actus primo viri galilei quid admi-

ad accesserunt ad eum discipuli
ubi Petrus Jacobus et Johannes
et Andreas interrogabant Dic nobis det
nobis in hoc includuntur tria primo
de tempore destructionis Jerusalem 2°
de signis adventus ad iudi-
cium 3° de consummatione seculi hic
et dic nobis quando hec erunt id est quo
tempore destruetur civitas quod et
signum adventus tui ad iudicium et
consummationis seculi / forte crede-
bant enim tamen post destructio-
nem Jerusalem venire Christum autem quia
precipue fuerunt temptores terre
nostri dilectores et auditores sunt
ad inquirendum de primo / et ipsi
semper nos / Unde Christus omnibus
laborantibus dulce est finis / viator
libenter interrogat ubi et mansio / in-
firmus libenter computat quando
implebitur annus / agricola semper
tempora messis exoptat / mercator pignus
semper de decimo mense cogitat
Christum dei libenter de consummatione
seculi requirunt / quia ubi est the-
saurus tuus ibi et cor tuum / Et respondens
Jesus hic subditur responsio Christi ponit
quorum signa adventus sui quorum primo
verum antichristum et seductio er-
rorum / quem ad intelligendum secundum probat
ro timorem / quia adaptis et audi-
tui enim est persuasio de [illegible]
corpus primo commissio ~~[illegible]~~ pugnacione
gentium 2° quia enim gens contra
gentem 3° cum conturbatione elemen-
torum et terrenis pestilentie / In
prima monet primo ad cautelam
contra seductionem 2° ostendit cautele
utilitatem 2° multi venient hic
et respondens Jesus dixit illis vi-
dete ne quis vos seducat id est se-
orsum a vite ducat / Christus duo ~~ad~~ adversus
duo ~~[illegible]~~ videt / defectivo premunit
tamquam peritus / deinde premo-
net / tamquam benignus magister
multi enim venient et cetera / Iohannes cum Bar-
ba [illegible] Jerusalem custodio /
multi fuerunt principes qui seducent

dum/ et spus libertatis et pacis
appropinquare/ per herodem fuit:
Symon magus de quo dice
bant hic est virtus dei magna Act
viii/ et hystoria dicit quod cum filii
herodis coram romanis de regni suc
cessione disceptarent/ unus eorum
dicebat se xpm esse et hoc est quod dicit
multi enim in quo dignitas/ finem
hec dixit presbyteres sampsonis/ qui fuit
sacerdotum frater anne/ iudicibus de
xpo/ venient enim/ ista ante
non ante miss/ in quo Math vii
hoc attendite a falsis prophetis
qui veniunt ad vos etc In no
mine meo in quo dolositas qua
si nomen/ usurpantes [illegible] ma
gnus ut [illegible] reliquit in suis
voluminibus scriptum Ego sum spo
sus/ ego paraclitus/ ego omnipotens/ ego sermo
dei/ ego anima dei/ dicens ego
sum xpus per Johannem venit ante
multi sunt antixpi et multos se
ducent in quo punitio et [illegible]
mali homines et seductores
proficient in peius errantes et
errorem mittentes/ Crisostomus dicens no
separatim quae signa pertineant
ad destructionem iherusalem et quae ad
consummacionem seculi ponit/ ut eadem
videantur ad utrumque pertinere Item
quando corrumpitur domus in cen
dio/ aves volucres insurgunt
ut rapiant/ sic quando caput inde
orum separatur tanquam capud vanorum
quam sit etc [illegible] Crisostomus homo
circa mortem multa fantasma
ta videt et sic mundus in exitu suo
multos patietur errores audi
turi estis hic predicit et in signum
sui turbacionem timorem quem ad af
fectum ubi predicat precedit p
dicando/ quia audituri estis/
admonendo videte ne etc/
solando oportet enim hec fieri/ dicit ergo
audituri enim estis non visuri aut
passuri/ quia ut dicit Crisostomus ea que
fiunt in mundo non possunt noticie eius

que fiunt ex [illegible]/ et sicut qui
est in tabernaculo sonum quidem
tempestatis audit et vexaciones
silvarum/ ipse autem flatu non sentit
prelia hominum et hostes et oppressiones
populorum sediciones autem ad cives
nam a passione domini in iudea
bella surgunt surrexerunt tam ho
stibus quam Raba vel Barrabas etc Crisostomus Et
ipsi etiam multe ipsos sediciones
fecerunt gravissimas ut narrat
iozephus ut prelia de pluribus opini
ones desumunt et ne hos ad
dementibus appli putati iudea
descerant admonuerunt videte
ne turbemini ut deserant iudea
ut predicacionem oportet enim hec fieri non
fatali necessitate sed malicia
hominum exigente oneris et inde
bona eligente eliciente sed non
statim est finis i. finalis desolaci
onis ut eius in dee/ sed post xl
duos annos a passione/ hoc
aut deus fieri voluit ut in tantum
apostolorum predicacionibus electi gentium et
reprobi inexcusabiles essent/ vel
non dum finis i. finalis consumma
cio seculi de qua Ezech vii finis venit
venit finis iam seculi Consur
get enim gens etc Ecce tercium
signum in oppugnacione hominum/ vel
potest esse ut maiores sit dicat
consurget gens contra gentem quod signum
inspice ad ventum [illegible] fuit ysaie
non non levabit gens contra gentem
gladium/ sed [illegible] ante antixpi nativi
tatem xpo [illegible] etc ut in tantum maiores
et sic dicitur et regnum in regnum Ecce
tercio [illegible] ipsa xpo [illegible]
bit civitas adversus civitatem
et regnum contra regnum/ Crisostomus spirituales he
sitabant hesitacionem et [illegible] et epa
tam et hoc signum oppugna
cionis Ecce/ sicut fuit iherusalem/ et
erunt pestilencie/ Ecce quartum
signum sed oppugnacione elementorum
ubi ponit explicacionem dicit/ pesti
lencie que fiunt [illegible] et sterilitate

fames que ex sterilitate terre subalitate
terre motus ex violenta impressione
in pestilencia corrupcione aeris fiat
qui in fame deficit victus nec in terre mo-
tu similiter ordo et status nec addit
ploracio adaudiendum quod peccata
tres fuit terre motus communicabilis
non fuit terre motus interpassio
in ista xxiiii° capitulo verborum hec
signa corporaliter intelligere non
pertinet ad iudicem bella enim cor-
poralia semper fuerunt et fames et terre mo-
tus ut patet esse signum sed fuerunt quod
et semper in visu sunt sine dubio
omni et quia non sunt signa proxima
sed remota sicut enim quales fames
ac terre motus precesserunt cap-
tivitatem iudeorum sicut potest qui
iozephum legit sepulavit ante
in terra pestilencie multi virorum
fames vbi dicitur terre motus tribu-
lacionum erunt. unde hoc exponit
de terra dei que nullum in fine
temptabitur sed erunt sed autem omnia
initia sunt dolorum. sed per cuncta ex-
cidium urbis et statum sed melius est
futuri persecucionum sicut quidem tempus
quidem ad adventum antichristi
non potest intelligi unde in figu-
ra destructionis babilonis patrum
destructio iudei significatur sed ipsa
ex tortiones et dolores tene-
bunt quasi per cuncta dolebunt

Tunc tradent vos

per tribulaciones in tribulacione subditur
eiusdem progressum secundum quod primo
predicat tribulaciones supervenientes
puniti renuntiatio vel etiam ante
persecucionem tribulacionis ante predicat
per thessalonicenses per violentia
per seductio errorum
afflicciones vel seductio errorum
vel nulla per iudeo per hoc et in iuda-
icam in alia sunt secundum iudaicum
iniquitatis in violentia afflictionis
unde primo posita ab infidelibus secundo a
fide descendentibus sunt scan-
dalizabant per augmentacionem
cacionem in caritate secundum tradet

atque accitates et occident
cacione qualitates sive spiritus quod
est odio omnibus dicit sed tra-
dent vos esse occulta insidiatores
et que non potest tam in tribula-
tione hoc impletum et impressio
apostolorum in opere actuum sed
apostolus omni verbum persona
significat quam in fine in istis
tribulacionibus sunt plorandi
Crisostomus quod sicut in ea desiderio
exposito tamquam quam dicit
tunc non nec enim tunc reperiunt
patet apostoli enim civitates et deserte
ta sed ab ascensione domini usque ad
in secundo et sicut consequenter
Job vero in sex tribulacionibus liberat
in te Et occident vos aposto-
lorum quicumque non adorant
ymaginem bestie occidentur et
eritis odio in quo ondit per exten
cacio predicit ex annis omnibus
hominibus in annis luna sancti
sed pro domino in quo ondit quod
erit qualitas seculis pig-
odiosa et enim que puriza ma
belli et quia inimicum non tamen fiat
penalis sed addit propter nomen
meum sed quod predicabit hec ode-
rint persequentes et re per eius ex
ordinem Johannis primo quomodo mi quam oderunt
iacob enim xv capitulo in fratribus ioze-
ph quoniam oderunt eum Et tunc ex
hoc tunc scandalizabuntur multi
subditur quoniam afflicto sed fide
descendentibus ubi tangit primo an-
te in infinitis secundo tribulacio an per
sequentium ad effectum scilicet et invicem
tradent quantum ad affectum et
odio habebunt ergo et tunc
scandalizabuntur multi a fide
descendentibus in crucis iniquis
pena timo in novissimis
diebus descendet quidam a fide
Invicem tradent apostata fideles
invicem odio habebunt sed xxiii° scri-
bendo prius tamen ipsi prima
quomodo tenens cum patri erant
pravi non scandalizabant nec

in vite trahebant sed caritatem v
nam carnaliter non obmittebant ad
invicem ita ut utrumque duobus fin
torum in se videret caritatem. Et
multi pseudo prophetae surgent. alia tri
bulacio quam ad seductionem errores
ob tangitur primus fidelium multi re
cedunt multi vero discedant descendunt
gent et multi pseudo prophetae surgent
sed Raba hic accipitur de hereticis
quorum primus fuit magus Simon hereticorum
magister omnibus qui precantibus
sit surget solum cum hereticis seducent
multos per falsam doctrinam, per si
mulatam vitam, per signa mirabilia.
Dicit autem multos non omnes, sunt
dicit enim quia non seducentur
electi. sed negligentia seductorum
aliorum omnes seducent. Et quoniam
abundavit pseudo ut pseudo
prophetae quam habundavit hic subditur
tribulacio sed habundavit iniquitatis
ex qua dicitur sit tepiditas tantam
tam quae maxime apparent temporibus
nostris hic Et quoniam habundavit iniqui
tas. Et ecce nunc maledictum mendacium
datur et homicidium in
undavit sic habundavit spinae albi
li magis pungunt sic defectus tem
porales in decrepit refrigescet
caritas multorum caritas nunc minuitur
non quo ad essentiam sed quo ad attenti
dentia solum cum mortale oppo
essentialiter caritati caritati et peccatum totaliter
destruit caritas hoc molestius
quam ad indicatorum refrigescet
quam ad fidem domini nostri quam ad
meum fraternam frigescit hoc quasi
tribulacione quae ante tribulacionem
videbatur tale nunc tale non cui
nostri ut temporales homines
amantes cupidi elati et se
et quae fuit non timet afflictionibus in
nostris per xxx. Qui autem perseve
raverit per prosperitatem tribulationis
subdit hic sustinentibus impressionem

terminationis diceret etiam ante
perseveraverit in fide veritatis et amo
re bonitatis usque in finem vite pur
quocumque tempore incipiat et quicum
tamen terminet hic salvus erit.
Habemus non cepisse sed in bono per
fecisse. Unde et in electis fuit sta
in fine titubaverit non ad gloriam sed
ad penam vadit. Et deo bonum ut
propter offeratur cum hostia pau
ficio/ cauda/ per quam sed finalis per
severancia aput deum est fidelis
usque ad mortem et dabo tibi coronam
vite. Et predicabitur hoc evangelium regni in
universo orbe per unum et progressum
tribulacionem ondit hic consummacione
corpus. Ita quam tangitur primo pau
bulum vissum dum miseratio
nis sed predicatio universalis. Et
quod supplicium tribulacionis vel et
te veniet consumacio. Dicit ergo et pre
dicabitur hoc evangelium regni in universo orbe
sed novi testamenti. hic et quasi signum
expectandum est consumacionis sci
unde glossa ad litteram tenendum signum
quod non videbitur dies domini nisi
desolata et prius cum quam expleto
toto orbe diffusum fuerit quamdiu tamen
tam expectetur omnes corum
fines/ vel glossa/ quia noverat deus
corda discipulorum suorum de ex
cidio et depredacione sue gentis
contristanda hic consolacio relevat
ut sciant multo plures socios
etiam gaudium de toto orbe in
telligendos alias praedicabitur in
universo orbe in testimonium omnibus
hominibus sive gentibus et sic i-
redarguntur quia qui non cre
diderit dampnabitur quantum ad utrumque
dum quod praedicatio novi testa
menti et elevacione sue per
fectionis et bonitatis videlicet
quia bonum honestum ad propo
no cum gaudeste electorum utrum.

dea et insalutem / quia bonum iocundum
Luce ii^o Ecce euangelizo vobis gaudium
magnum etc / quia bonum ecclesie ad
Ro x^o quam speciosi pedes euan
gelizancium pacem / predicancium bona
dicitur autem celorum regnum racione sue
dignitatis / vel finalis quia ad regnum
ducit / vel talis quia reges facit
vel materialis quia de regno dicit diffinit
Apok xiiii^o Vidi alterum angelum
volantem per medium celum / habentem
eternum [illegible] Et tunc veniet consumacio
Vere hic subditur subsequens supplicium tribu
lacionis sibi notat consumacionem ex tribus
ex quibus constabat persecucio antichristi / primum
est abhominacio desolacionis / secundo vio
lencia tirannice persecucionis / erit
enim tunc tribulacio magna / tercium seduc
to errorum / surgent enim pseudo christi
Ante ponitur primo predicacio / Et post
admonicio ad cautelam / ibi / Tunc
qui in iudea sunt fugiant in montes
primo predicit consumacionis tercium / secundo
persequitur ibi / Cum ergo videritis / dicit ergo etc
Tunc / non quando illa venerit / in
[illegible] qui per predicacionem christi venit
[illegible] et nobis / si an non esse
venturam dubitetis / non venies / si
vaticin. consumacio erit vel mundi / glosa xx
viii^o consumacionem et abbreviacionem audivi
a domino deo exercituum super vniuersam
terram / Cum autem videritis abhomin
acionem id est antichristum / secundum crisostomum et Io. dicitur
abhominacio / quia aduersatur et extol
litur supra omne quod dicitur deus vel
colitur ii^a Thessal. ii^o desolacionis quia
tunc erit [illegible] desolacio / qui
destruet cultum dei / stantem in loco
sancto / id est in templo dei ii^a Thessal. ii^o ita
tunc reuelabitur homo peccati filius per
dicionis / ita ut in templo dei
sedeat ostendens se tamquam
sit deus / que dicta est per danielem etc.

a daniele / daniel ix^o / erit in temp
lo abhominacio desolacionis / qui
legit scilicet prophetiam danielis / intelli
gat / scilicet consumacionem inde in practica
idem daniel ix^o ad consumacionem et fi
nem perdurabit desolacio / sic expo
nitur de antichristo / secundum ordinem littera
lis exponitur in glosa / ut sit que sin
gulum ad exposicionem verbis consuma
cionem vel ex de [illegible] ex diuersis
vis exponitur / sic Cum videritis
abhominacionem desolacionis / id est ydolum
in templo desolato positum / quod
intelligitur aut de ymagine cesaris
quam pilatus posuit in templo / aut
de statua elie adriani / que in
ipso loco sancto longo tempore stetit / Nar
ratur enim quod elius adrianus
ymaginem suam posuit in ipso
templo / ut colerent eam iudei qui
confregerunt nolentes tantam in
iuriam sustinere / de quo indignatus
elius quantum funditus ciuitatem et
novam edificauit per eam / tunc tercio aliter
exponitur de prelato moraliter / prelatus
malus ydolum abhominacionis
et desolacionis / Zachar. xi^o O pa
stor et ydolum / relinquens gregem
dicitur autem abhominacio propter sex
duo propter primum / totum proverbiorum xv^o abho
minacio domino cor prauum / propter impieta
tem operis / prouerbiorum xvii^o abhominabiles
regis / qui faciunt impie / propter indi
gnitatem oblacionis / prouerbiorum xxi^o / ut
tunc impiorum abhominabiles
sunt / vnde totus est abhominabilis
et addicitur desolacionis / propter dispen
dium / sine dampnum / et proximi depo
latur aut propter suum / vel negligen
ciam officii / vel per corrupcionem
exempli / vel per subtraccionem temporalium
subsidii / sed stat in loco sancto propter
monstrum officii / Tunc qui le
git et intelligat / videlicet Ecce de
struccionem / prelati dampnatorum
propter publicatorum / sunt qui in iudea

sunt/ sicut subdit admonitio ad cautelam/ et primo ad fugiendum 2o ad orandum/ Orate autem ut non fiat fuga vestra hyeme posito/ primo admonitionem/ 2o implicat hanc rationem ibi/ Ve autem pregnantibus/ Circa primum igitur triplex status hominum illorum qui in Judea illorum qui in tecto illorum qui in agro/ et sic datur triplex admonitio/ illis qui in Judea ut fugiant ad montes/ illis qui in tecto/ ut non intendant ad tollendum aliquid de domo/ illis qui in agro ut non revertantur ad domum/ Circa primum in multis locum fuge/ scilicet montes Jo ad literam tanta erat urbis obsidio/ quod nulli erat tutum se dimittere in civitatem in tempore/ Ipsi aliquam occupationem/ Ideo dicit Tunc i. tempore obsidionis predicte qui in Judea sunt fugiant ad montes/ glo/ lit ad literam sic fuit tunc appropinquante exercitu Judeorum/ secundum moniti oraculo/ fugerunt in regnum Agrippe/ quod patebat Romanis/ in 2o monet ad solicitudinem fuge/ cum subdit et qui in tecto non descendat tollere/ i. ad tollendum aliquid de domo sua/ et cetera ad fugiendum/ in 3o monet ad velocitatem fuge/ cum addit/ et qui in agro non revertatur ad domum tollere tunicam suam/ Ut tunica est tollere tunicam/ quam vitare/ Vero quod pertinet ad signa consumationis seculi/ satis apertum/ Tunc scilicet tempore antichristi qui in Judea sunt fugient ad montes/ in Judea erit futura fugiat maior persecutio/ propter antichristi sicut maior fuit Judeis consolatio ex presentia christi/ Spiritualis sensus per hoc designant illa tria statum spiritualem in ecclesia/ per tres status hominis per eos qui in Judea statum in principio eorum/ qui in confessione manent/ Ro. x. Corde creditur ad iu

sticiam ore autem fit confessio ad salutem/ per illos qui in tecto/ status perfectorum/ qui iam super carnem que est domus anime super mundum qui est domus hominis/ super aerem qui est domus demonum/ ascenderunt/ per 3m factum sunt perfecti et cetera in agro status perfectorum qui in se perfecti iam/ alios perficere conantur/ Cum vero egrediantur in agro per hoc triplicem consilium admonitionis/ primum dat consilium ascendendi ad montes/ sicut tunc qui in Judea sunt i. in confessione fidei/ licet imperfecti/ fugiant ad montes/ scilicet i. ad sublimitates apostolorum et prophetarum/ Et Rabanus ad culmina virtutum/ per illuminationem/ 2m amorem/ celestium/ secundum dat consilium non descendendi/ et sic qui in tecto qui domat carnem ne descendet tollere aliquid de domo sua/ i. non inclinet se ad carnalia desideria/ ut reddeat ad actus pristine conversationis/ mundane/ Ro. viii. Carnis curam ne feceritis/ 3m dat consilium non revertendi/ sicut qui in agro i. qui operantur in ecclesia sicut boves in agro domini non revertatur tollere tunicam suam i. vitam aliquam singularem/ qua se exuit ut nudus nudum christum sequeretur. Cum vero expoliari vite antea meliorem/ Ve autem pregnantibus/ ut dicit Beda 2o utero ponderosi vel filiorum sarcina gravati fugere/ et ad Ro. viii. Vero hora nate propter opera fuga innitas filium suum claudium propter recepit/ Spiritualiter pregnantes et nutrientes sunt anime cupide temporalium/ pregnantes in acquirendo/ nutrientes in possidendo/ aliter secundum Augustinum quadruplex et cetera Juri piis/ que nascitur perficiet/ que nutrit/ perfecta que roborat perfectio que mortem desiderat pregnantes ergo sunt qui bonum opus conceperunt/ scilicet non fecerunt/ nutrientes qui fecit receperunt scilicet non perfecerunt/ Istis ergo pregnantibus et nutrientibus ve quia

xxxiiij

scandalizabuntur in persecucione antichristi
vel amore malo inflammante vel timore
malo humiliante vel utroque in eodem concurrente
Consequenter subditur alia admonicio scilicet ad omnes
vt amoveatur fuge impedimen-
tum duplex in hyeme et in sabbato
quia in hyeme impedit temperies
aeris in sabbato transgressio legis non
enim sabbato licet ultra mille passus progre-
di quod impedit fugere sed oratis ut hoc
non fiat tunc Exponitur spiritualiter duplex
defectus caritatis in hyeme et bone
operacionis in sabbato in hyeme est
frigiditas amoris in sabbato cessacio
boni operis in hyeme quippe est ventus
in quo superbia obscuritas aeris in quo
invidia sic ignis in quo ira frigus
in quo accidia gelu in quo avaricia
Solis magis comedi in quo gula
via lutuosa in quo luxuria erit
enim tunc tribulacio duplex predicta
et temptatio que erit in simulacione
bonitatis in antichristo sicut subditur tempo-
racio ex violencia tirannice persequ-
cionis 2o dat admonicio salubris
ut Tunc si quis vobis dixerit Ecce hic
te persequcionis tangit primo magni-
tudine 2o resurrectionem id est inmissi ve-
niat magnitudine persequcionis
ostendit quam ad omnem diem tempus
pertinet scilicet preteritum presens et futurum dicit ergo Erit enim
tunc scilicet tempore antichristi Et erit tunc tribu-
lacio magna Rabanus quando non
solum tormenta acerbiora que prius
convenerant infideles sunt fidelibus
sed quod gravius est signorum opera comitantur
quam tormenta ingerunt non esse
quam sustinebunt contristabuntur qualis
non fuit Eo modo Daniel xij erit
tempus quale non fuit ex quo gen-
tes esse ceperunt usque ad tempus
illud et hoc quia tunc confluent persequ-
cio omnium indurati scilicet infidelium heretico-
rum tirannorum et falsorum fratrum hec sunt quatuor
venti et quatuor bestie pugnan-
tes in mari Daniel vij Tunc etiam

Erunt antichristus tunc signa et pro-
digia ad decipiendum [illegible] mobiles
tunc dona et divicie ad flecten-
dum concupiscibilem tunc minas
et supplicia ad terrendum concupisci-
bilem irascibilem tunc erunt
in pacientibus defectus virtutis quia
tunc maior debilitas defectus
dileccionis quia refrigescit caritas
defectus fidei quia erit opinionum
dissensio quis ergo tunc perdone-
ns id est statim perdunt bonum dura-
cionis ad consolandum perimit valde
contra presumptorem 2um contra desperacionem
dicit ergo et nisi breviati fuissent
dies illi quibus opera antichristi vigent non
fieret salva omnis caro id est nisi essent
ex illa tribulacione si diu dura-
ret caderent sed propter electos bre-
viabuntur dies illi illa breviacio
tione de qua Daniel xij quia
per tempus et tempora et dimidium temporis id est
tribus annis et dimidio in quibus
regnabit antichristus quod predicavit
vel Apocalypsis xiij datum est ei os lo-
quens magna et blasfemias et da-
ta est ei potestas facere menses xlij
id est tres annos cum dimidio tamen
duodecim menses pro anno computa-
tur Daniel xij ponit Daniel in-
telligentes a tempore quo posita fuit
abhominacio desolacionis dies
mille CCxc id est tres annos
et dimidium Beatus qui expectat
et pervenit usque ad diem mille trecentorum
xxxv vide xlv dies vel
annos addit post mortem antichristi
quam fiet quod dicit glossa et Jeronimus accid-
dent ad primam malorum requies
gentium bonorum tamen aut vade ad
primum sicut et requiesces et stabis
in sorte tua in finem dierum Tunc
Ei quis hic subditur salubris ad-
monicio tunc nulla prestita ei
quis vobis dixerit id est imitatoribus
Ecce ecce hic id est in hac patria vel

Natione incerta est xpus antixpi
nt i. malyn . Rabanus . hic dicit quod
donatiste dicunt esse eum tantum
in affrica Judeum in Judea nolite
credere ij ad Tessalo ijo obsecro
vos ut non cito moveamini a sen
su vestro sprna Joh iiijo nolite omni
spiritui credere / Surgent enim pseudo
sic 3o subdit temptacio seductio
nis errorum ubi primo prodicit sedit
tionis temptacionem 2o contra hec
subdit salubrem admonicionem
i. si ergo dixerint vobis ibi predicit
primo temptancium falsitatem
quia pseudo 2o temptandi for
mam i. et dabunt signa 3o tem
ptationis finem i. ita ut in errorem
inducantur dicit ergo surgent enim
pseudo xpi i. falsi xpiani i. pre
tentes doctrinam xpi vel qui men
tiuntur se xpos et pseudo prophete p
retentes doctrinam legis et prophetarum
usurpantes sibi divinas reve
laciones / id est vo prophete prophetabunt
mendacium / pseudo grece idem
est quod ficti vel fallaces latine / et
dabunt signa magna que ali
quid sunt deputatis et prodigia que
aliquid predicunt animo defi
ciente vel signa i. opera mirabilia
admonendum intellectum prodigia
i. opera mirabilia admonendum
affectum / unde de Tessalo ijo cuius ad
ventus est secundum operacionem sathane
in signis et prodigiis ita ut in er
rorem inducantur Apoc xiijo se
duxit habitantes in terra propter signa
que data sunt illi facere Si
fieri potest etiam electi i. si aliquo
fieri posset ut dei prescito mu
taretur vel secundum Jo. Cris. non notat ca
sum in electis sed solum comparacionem
nimis vel secundum Ambrosium et Aug. de non
veris electis exponit unde enim
dicit si fieri potest non hic ait quod
divina electio frustretur sed sic
forsitan multi cadunt quam humano

Judicio videntur esse electi sicut pa
tuit de Juda proditore Ecce predixi
vobis Juste ut presitum vigiletis
quia precognita est sic ut prius iacula
iacula minus ledunt Katho. in
lemus ledit / quod quod sequitur Si ergo dixerint
vobis Ecce salubris admonitio de
duobus de non credendo / de non acce
dendo / non exite sicut voluptati i. imita
cionis / non credere sicut commi i. credu
litati et hec contra duo in quibus pallia
bitur malicia antixpi / unum est species re
ligionis quod sibi predesertum / ad speci
em cognitionis divinorum archanorum / que sunt
in penetralibus et hoc est si ergo dixerint
vobis sicut pseudo xpo Ecce in deserto est
quasi sub specie religionis et sic enim
vos decipere volentes / nolite exire ad
sequendum imitacione operis / ex credi
cio melius tamen egrediatur hostium
domus sue / Ecce in penetralibus idest
in dogmatibus gentilium et antiqua
norum qui iactant se habere noticiam
archanorum / Et dedit tamen eorum in
penetralibus regnum ipsorum Nolite
credere / sicut enim exit fulgur ab oriente in
positum est unum aliud admiratum
scilicet summacio sicut hic sub dicitur 2m scilicet ad
adventus xpi ubi ponitur primo ad ven
tus prenunciacio ad stram 2o admo
nicio ad vigilanciam i. vigilate
ergo quia nescitis quando ponitur primo
futurorum prenunciacio 2o temporis quo hec
futura sunt intendo i. dedicant illa
a hora nemo scit / prenunciacio autem
cipitur primo admonitum adventus xpi
et suorum 2o quantum ad tempus primo ibi
statim autem post tribulacionem 3o quantum
ad ordinem i. et mittet angelos suos
quo prima tangit modum adventus
xpi 2o eorum qui tunc ex sunt regem
i. ubicumque fuerit corpus in prima autem
ad adventum xpi pone terribilem subitum
et manifestum dicens sicut enim
quasi diceret / nolite credere hereticis

ut opor vobis digracia in pessit

Dic ante xpi sibi

face

sine aliis de xpo venientibus quia
eius adventus erit manifestus ita
quod in cunctis orbis partibus innotescat
sicut enim fulgur et ita terribiliter exit ab
oriente et ita subito et apparet adoccide(n)
tem et ita manifeste Mat xxiiii^o hor-
rende et cito apparebunt [illegible] ita erit
adventus filii hominis super ad iudi-
cium generale Secundo quod fulgur
sit proprietates similes iudicii quia
nulli parcit Sap v^o zelus et furor
vel non parcet in die vindicte quia sic
dicitur et tunc fiet separacio malorum a bo-
nis Justi autem separabunt quia
incendit et tunc ignis ante ipsum pre-
cedet quia cum illustracione veniet
prima Cor iiii^o veniet dominus qui et
illuminabit quia cum sonitu descen
det Job xxvi^o quis poterit toni-
tru magnitudinis eius intueri v-
bicumque fuerit corpus sic erudit ad
ventum illorum qui cum xpo sine
regnaturi qui capitis membris
obviam xpo in aera prima Thessal
iiii^o dicit ergo vbicumque fuerit corpus
secundum Rabanum id est xpus homo congrega-
buntur et aquile id est sancti proprietates vi-
sus secundum vel solis intelligendo
volare volatu celestia appetendo
vel per corpus potest significari passio-
nis corpus scilicet mortuum dicitur cadaver
Job xxxix^o dicit de aquila vbicumque
cadaver fuerit statim adest aqui-
le ergo id est electi congregabuntur ad corpus
tum eius passionem devote recol
lendo humiliter imitando tanquam
decimus anne faciant et sic per
renovationem ut aquile renovabunt
vbicumque ergo fuit corpus id est de resur-
rectione gloriosi qui sicut nomina
tum est ibi ad denotandum cius
vitatem quia vbi in tanto sunt et
in sinnandum passionis humilita
tem ipsa l^o corpus menti dedi
pertinentibus et ge mas ad figura
dum similitudinis speciem in

qua apparebit quia in ea cen-
ne qua passus est apostoli s^o vide
bunt enim omnes electi et qui eum
perpungerunt congregabuntur
2° qualiter electi qui dicuntur electi propter
multas proprietates tum propter resu
rectionis innovacionem pro re
novabitur ut aquile tum propter
visionis claritatem quia ren
bat oculos videbunt solem
iusticie prima Cor xiii^o videmus
aut ut perspicuum tum propter eleva
tionis subtilitatem Job xxxix
numquid ad preceptum tuum eleva-
bitur et in arduis et Congregabuntur
tanquam sub uno capite Ozee i^o
congregabuntur filii Juda et filii Isr-
ael pariter ponent sibi caput unum pro
principes per loca aggregre simul tu des
habitum tanquam filii tum propter
filii tui sicut novelle congregabuntur
sicut tamquam gemma super nos tam
quam sponsus in thalamo tum spe
ro Cant i^o tanquam lapides i
celesti edificio pro dispersiones
Israel congregavit exponit hoc
etiam de sacramento altaris et angeli
sic vbicumque fuerit corpus vel id est xpus
sub sacramento ibi congregabuntur aquile
vel angeli admirantes advenientes
nem corporis ad repulsionem host-
ium ad protectionem orantes ad delectacionem
omnis in celum exponitur etiam
de predicatione que fit per corpus maior
tum predicatoribus ante per aquilas
sunt debent congregari ad expediendum
eorum de malo dyaboli ad susci-
tandum de sompno mortis ad sa
nandum de vulneribus peccatorum
vnde dicunt congregari tum audis
ut possint superstare eripere tum
in caritatibus ut possint suspirare
tum vrgentes ut possent saciare
Statim autem post tribulacionem
destinatio modo adventus presentis
hic subdit tempus cuius tempus in

determinate porcionem dat manife
sta judicia scilicet mutatione rerum
primo superiorum 2o inferiorum r. Et tunc
plangent 3o subdit Christi adven
tum v. et videbunt Mutatio vero
superiorum non est ex parte quia vel super
iorum corporum quod non est in obscurita
cione luminarium vel superiorum spirituum
quod non est in commocione ange
lorum v. et virtutes celorum vel super
norum signorum quod non est in apparicio
ne signi redempcionis hominum v.
Et tunc apparebit signum dicit ergo
statim autem non immediate post
tribulacionem dierum illorum i. post
adventum antichristi et mortem eius
quia mortuo antichristo adhuc si
bi a dabuntur ut dicitur xlv dies ut peniteat
homines reversi tenendi ad Christum

Sol obscurabitur et luna

Sol obscurabitur et luna non da
bit lumen suum quod potest intelligi
dupliciter vel subtractione ipsius
luminositatis secundum glo. sol et luna et ce
teri lumine suo privabuntur
ille ad tempus suo lumine privabuntur
in ultimum adventum domini in
dicentes sed potius in dicto modo
dicendo sed potius in dicto et modo
in novato magis lumine recipiet
in illud ysa. erit lux lune
sicut lux solis et sol erit septuplici
ter prefatis moriente domino
tunc familia plangit et nigris
se vestimentis induit sic quasi
ipse quod facta sunt omnia
facta sunt contristatum tali mysti
ca lugentem vel lucet et tandem de
posito tenebris induitur vel ob
scuritas domini non diminucione sue
claritatis sed supervemente claritate ve
ri solis obscurari videbuntur
et nullius esse luminis ysaie
xxiiii° Erubescet luna et confun
detur sol cum regnabit dominus exer
cituum Et de celo stelle cadent
hoc potest intelligi multipliciter primo
quantum ad mutacionem luminositatis in

obscuritatem et ita cadent non a se
tu sed a luce quia lumine carebunt
ut videntur dum in diversis advenerint
vel quantum ad apparicionem sed inveni
det vapor ascendens inflammatus
cadere admodum stelle sic veniente
te judice tales inflammationes
et crebrius et amplius fient sic
signa inflammationis indicant vel
tercio dicitur quod propter similitudinem que
apparebit inter celestes stupescent et
virtutes celorum i. angeli movebuntur
motu timoris et reverentie
respectu judicis motu dilectionis vi
dicatorum motu solicitatis obediencie et
certe r. eorum que pertinet ad judi
cium sicut cum rex bellum cepit in
expeditione sua civitas secum
apparata cum magis rege celesti
conveniunt judicare vivos et mor
tuos virtutes angelice move
buntur terribiles inter turbulentos
dum procedentes ait ipsum preci
debantur fulgura procedent per tubis
orientalia tonitrua voce ferabunt
Et tunc apparebit signum filii hominis
i. crux Christi in celo sicut crux appa
rebit sole lucidior existens
ita ut non sit necessitas accusacio
num inducunt crucem et Christo intelli
guntur alia signa passionis ut
clavi lancea et corona que ut
quidam aiunt in judicium de
ferentur vel potius per hoc signum
intelligitur stigmata passionis in
carne Jhesu unde sicut quidam pu
tant crucem Christo ostendam ex celo
veniens aut potius ipsum Christum Jhesum
tenentem in corpore suo testimonium passionis
vulnera lancee et clavorum ut imple
atur illud zacharie xii° videbunt
in quem transfixerunt vel per dictum signum
crucis impressum in frontibus virorum ce
lestium quod secundum Ezechiel ix° signum tau
tantum super frontes virorum gemen
tium et dolentium Et tunc plangent

Sol obscurabitur i. ipsa luna privabitur jacet
sol quando est in tenebris
Et luna non dabit lumen suum quando
eclipsim patitur

se Ecce signum in sideribus scilicet in
corporibus passiones scilicet dum inter
homines vemente cum judice et
eius materia impletur in sideribus
corporibus tamquam quis responderet
planguit tabunt Juxta illud apud
bit signum filii hominis in corporibus
passio vehementes ad proprium
suae damnationis Seque dicit
et tunc cum videbunt infelices
nullum refugium evasionis
nullam spem evadendi dolor
insolabilis omnes tribus terrae quali
i. omnes mali qui terrena dile
xerunt qui terrena volupta
te cesserunt Christus planget iudex
planget gentiles planget
vam mali qui magis dilexerint
mundum quam dominum pro saeculi dominum
pro illuc cum ascenderunt terrae
quod planget sese suam temp
am quam consumpserunt suam scien
tiam quam non cognoverunt sen
am gloriam quam amiserunt su
am penam quam incurrunt et za
chariae xii in die illa erit planc
tus magnus in ierusalem et vide
bunt Ecce quod veniet eum de
quia videbunt prius filium
hominis i. christum venientem in nu
bibus ad similitudinem sicut ascendit in
nubibus i. cum sanctis caeli turba po
tentia quia cum virtute magna
propter adiuvandum malos honorat
quia cum magestate ad premium
dum bonos vel cum virtute sua
intrat et in maiestate deitatis quam
tunc deitatem non viderunt nisi mani
festi Et mittet angelos postmo
dum et post ordinem hic ordo adven
tus ad iudicium ubi notantur duo
quae praeambula ad iudicium primo
unum immediatum scilicet non mor
tuorum mediatum scilicet finalis...

malorum ibi arborum ante sicut 3a
ordinem immutabilitas sed terminus
ut ante dicit vel devocione mor
tuorum ordinat ita scilicet quod fiet
mirabilis post ut et congregabunt ge
nerali i. a quatuor ventis super
ordinem triplex ministerium que ad
vocationem mortuorum scilicet angelorum et
in missione angelorum electorum
et hic in tuba ipsius christi hominis et
hic in voce ministerio angelico colligunt
plures predicat et mittet ange
los suos cum tuba et voce opera
pulveris surgent in corpore unde
in tuba intelligitur commoti elem
torum sive universorum corporum sperma
ad eos vox canet cum tuba et
mortui resurgent virtute voce disp
onentur ad animas suis
corporum dabit virtutem voci sue
et congregabunt electos eius et
congregatos faciet recipiet nubes
quamquam non congregabuntur et qui
omnes quando resurgent per cor
porum in ratione bonorum intelli
git et malorum post filium iusti
tiam in remunerando et porro
fine intelligunt ea que sunt
ad finem omnia ante post electos
de congregatio magis spectat electos
ione ubique ad corda et intentione
a quatuor ventis caeli i. a quatuor mundi car
dinibus oriente occidente austro
et aquilone Ezechiel xxxvii
a quatuor ventis insuflat a summis
caelorum ab extremis terrae usque
ad terminos eorum summum caeli dicitur
extimum terrae ubi longe apparen
tibus terminis caeli quod dicitur orizon
videtur tangere terram vult ergo
dicere quod ab omni parte terrae sive
ab illa quae videtur esse terminus
caelum sive ad illa quae tradit
ad aerem ibi arbores ante sicut hic
ordinem finalis... in decorum

antecedit adventum xpi ad iu
dicium ubi primo ponit sub para
cionem 2o exponit parabolam
r ita et vos cum videritis ibi para
la exponit ad litteram sicut est ce
tificatio predictorum per similitudinem
sicut foliorum et florum in arbore pu
lulancium et signum proxime estatis
ita predictorum signorum exhibicio erit
signum iudicii imminentis iuxta illud
exemplo arboris dogmate adve
tu consummacionis iusticie sed beda
per ficum intelligit synagoga
dampnata quia cum non invenit in
ea fructum iusticie quem quesivit
eam maledixit dominus et comparavit
super xxiio et adhuc in hac ardita
te manet cum autem fidem unde cum
te manet cum autem fidem unde cum
et aestatis iudicium accipiet ista ar
bor sicca diu sterilis fructum reddet
quod ubi sicut videritis estatem velud
in proximo esse ne ambigas sed quare
ergo que plus de ficu quam de alia ar
bore ponit similitudinem et videtur
quod pene post omnes arbores v
nat et difficile sicca per ficum huma
tem venit iuxta illud misterio fi
cus super xxio dicit go ab arbore au
fici de qua vide l. io ficu in eam
derelictam discite parabolam cum
iam ramus eius tener fuerit co[m]gn
nos ascendente .i. cepit ex bum
frutice fidei virescere et foliana
ta .i. verba fidem xpi confitencia et
amota obstinacionis duricia spe
indicium quod fidem xpi confiteatur
pro xio iusto quod iudeus folium
germinabit scilicet quia prope est estas
.i. eterna serenitas et renascencium
sanctorum novitas de qua pro xxo propter
frigus piger arare noluit mendi
cabit in yeme et non dabitur ei Ita
et vos cum videritis hec omnia sig
na que predixi circa finem mundi iudicium
ac diem cum fiunt scitote quoniam
prope est id est imminet xpus vel dies iudi

cii sicut ille qui in hostio stat prope
est ut dicitur domini iacobi vo Ecce
iudex ante ianuam assistit et po
a. a. a quia prope dies domini Amen
dico vobis hic agitur de immutabili
tate predictorum ubi primo ponit predic
torum eventum 2o probat probitatis
verbum r celum et terra dicit go amen
dico vobis nunc xpus ut rem ven
talis adhibeat quia non preteribit gene
ratio hec id est nomine generacionis aut co
generis hominum sic aut sicut dicit iudeorum
quod non deficiet ex toto dicit crisostomus
veniat ex quacumque generacione parvulorum
dicit que non transibit ad mortali
tatem dicit predicta fuerint consummata super
vo iotha unum aut unius apex non
preteribit a lege dicit omnia fiant Celum
et terra transibunt per modum innovacionis
verba autem mea non preteribunt sine ef
fectu completionis sicut est primo t
in metrum stat ro. s. 9. celum
et terra s. eam quam nunc habent ymagi
nem transiet sed per eam sine fine co
sistunt apoca xxo vidi celum no
vum et terram novam que non aliam
credenda sunt sed hec ipsa renovabunt
verba autem mea non preteribunt quia
sine ulla innovacione sequuntur cau
tacione et mutacione implebuntur per
fectum domine primat verum tamen et ouid
quod Jero dicit se legisse in analibus
hebreorum xvo signa precencia diem
iudicii generalem prima die eriget
se mare in altum xvo cubitis super
altitudinem moncium omnium in loco
suo quasi murus 2a die in tantum descendet
ut vix videri possit 3a marine belue
aparentes super mare dabunt rugi
tum usque ad celum 4a ardebit
mare et omnes aque 5a herbe et ar
bores dabunt rorem sanguineum
6a ruent omnia edificia 7a omnes
petre ad invicem collidentur 8a fiet
generalis terremotus 9a equabitur terra 10a
exibunt homines de cavernis et ibunt
sicut amentes non potentes loqui

xi surgent ossa mortuorum et stabunt
super sepulcra / xii cadent stelle de ce
lo secundum aspectum non secundum veritatem secundum alios
secundum apparentiam / xiii morientur ho
mines viventes ut cum mortuis re
surgerent vel resurgant / xiiii ardebit ce
lum et terra i. superficies aeris et terre / xv
fiet celum novum et terra nova / et omnes
surgent ad iudicium vel ad ante dies
illi quibus hec fient sunt et tamen sic
tertiam interpollati i. non exprimit hoc
autem nescimus quia dubitatur / De die
autem illa et hora nemo scit etc. Super
ius pronunciata sunt xv signa pre
ambula ad iudicium hic pronunciatur
incertitudo adventus / que ostenditur in
pliciter primo ratione temporis determinati quantum
ad iudicii adventum / 2o ratione salutis
eorum iudicandorum ubi tunc due erunt
in agro etc. respectu temporis determinati ostenditur
incertitudo primo de primi 2o de sicuti
Sicut enim erant in diebus Noe etc. De
primi ostenditur incertitudo generaliter ratione omnis
creature primo ratione humane 2o ratione ange
lice ubi neque angeli celorum 3o exclu
ditur omnis creatura quia ignota
est primum ratione creature dicit ergo De
die autem glossa ne forte auditis si
gnis quererent de certa die iudicii a
certa hora dicit De die autem illa
et hora nemo scit i. nullus hominum ne
que angeli celorum Zacharie xiiii Erit
dies una que nota est domino / nisi pater
solus Marcus xiii addit neque filius /
quod in aliquibus libris additur sed non
est de textu secundum Ieronimum unde Io in origi
nali in codicibus latinis additum
est neque filius licet in grecis exempla
ribus non inveniatur hic scriptum sed quia
in Marco invenitur obiciunt scilicet audit arri
nus et eunomius qui dicunt patrem
et filium non esse equales quia non est
equalis qui novit et qui ignorat
sed cum omnia tempora fecerit filius / omnia
enim per ipsum facta sunt / quomodo ignorare
potest partem qui novit totum Item si non

novit quod maius est quomodo igno
rat quod minus est scilicet temporis partem
Item ei omnia sibi tradidit pater ergo
notitiam temporis illius tradidit ei
Item et electorum diem ignorantiam
reprehensionem et victoriam has quatuor
rationes ponit Io in originali [illegible]
exponit et multiplicat secundum Ambrosium
filium nescire diem et quia non facit
hic homines scire sed et Io non est vestrum
nosse tempora et momenta que pater posuit
nescit filius i. corpus eius quod
positum est in terra secundum ecclesiasticum [illegible] hic glossa
Novit filius horam iudicii sed
non ex sua humanitate Item quarta que
solus pater dicitur scire potius enim vi
detur ... excluditur [illegible] attribuitur
sapientia patri vero attribuitur potentia Item
quia excluditur potius filius quam
spiritus sanctus secundum tamen ipse est hic modo
nescit i. non facit nos scire sicut
et ut pater Item pater non excluditur sub
hic unus homo ergo male excipitur
Item nisi pater solus intelligitur in quo fi
lius et spiritus sanctus intelligitur, et ita
dicto exclusiva excludit diversi
in supposito tres autem persone divine
unitatem habent in supposito ad primum
dicendum quod loquitur hic quia ergo
apostoli querebant vel querere poterant
de die illa ab ipso filio cum loque
bantur non sit aptum vel apostoli scio
non oportuit dicere pater nescit dicit spiritus
sanctus sed filius nescit super ne do
ceat vos quia ab ipso spiritus quem
ad primum dicendo et simul missio ad
3m dicendum quod licet nisi magis teneatur ad
naturam secundum personam exceptione ad
quartum dicendum quod in suppositione eius
dem omnia exceptio dicto exclusi
va addita verbo non excludit ad
respectum predicatorum essentialium
in quibus conveniunt ut est scire velle
posse sed ratione notionalium excludit
ut est generare Sicut enim erant in
diebus Noe etc. ostenditur incertitudo

determinati temporis defuncto ex ipso
interpretacio temporis iudicii et temporis
diluuii in hoc implicantur duo
iudicia generalia unum precedens
quod fuit per aquam in diluuio aliud
quod futurum est scilicet per ignem in gene
rali incendio ponitur ergo comparacio
quantum ad certitudinem ut sicut an
te diluuium erat incertitudo venditi
onis ita ante iudicium erit incertitudo
futuri quantum ad tempus determinatum
et eciam quantum ad credulitatem hominum
tali[?] enim dicit ergo sicut enim erat in diebus
diebus noe sic erit et aduentus filii hominis
vel ut ante diluuium comedentes et
tangit hic quadruplex peccatum
in hominibus illius temporis primo ordin
acionem affectus excepte carnis[?] primo
primordinacionem intellectus ex tempore
dei vel usque ad eundem diem exp[?]
te carnis tangit inordinacionem
primo in itinere secundo quantum ad vini
bentes et hoc est comedentes et bi
bentes id est gule et ebrietati dediti
in canone catholica Iudas[?]
sunt in epulis macule conuiuantes
sine timore semetipsos pascentes
nubentes et nuptui tradentes
non aliunda et impacientes
in ordinacionem carnis ordinatam[?]
prius argumentum cum porta[?]
in subitum non non imitantur
usque ad eundem diem hic
subditur inordinacio ex tempore
dei prima dubitatio per
in chorum et per intelligentiam
scientia vel non cognouerunt
quod quod dicit glossa huius tota
dedicet iudicia dei temp
tes usque ad eum diem quo in
trauit noe in archam pro dilu
uium vel ita ut dicit illis
ingressus noe in archam et non
cognouerunt id est cognoscere noluerunt
quamuis noe eis predicaret quando
ipse fabricauit fabricauit arcam
. . . .

diu predicabant donec diluuium venit
et tulit omnes id est subito deleuit et
submersit omnes peruersos ita erit ad
uentus filii hominis id est christi ad iu
dicium id est ita subito improuisus
perhendit filios vestros prima pet
ultimo adueniet dies domini sicut
fur sed quamuis tempora que pa
ces fuit ante iudicium memorant
cum sit septuaginta sit post generationem
gentem et erit tribulatio qualis
non fuit ab inicio mundi ad quod
videtur quod Ezechiel famis terminatur
tus quadraginta quinque dies per ebus sequitur
pax de quibus daniel xii et erit
reprobi patere et securitas et prius
tenti et Cesar in tempore dixerit
pax et securitas repentinus superue
niet eis interitus et quod si quinquaginta dies
sunt tamen eis ad penitenciam
ut dicat ibi glossa ergo tempore determina
to veniet non intelligendum est
per illos quadraginta quinque dies non
erit iudicium sed incertum et quomodo
erunt duo erunt in agro est post
in certitudine temporis ordinem
tudine salutis iudicando hic
aliquis de suo statu presumpcione
dicit autem quod primo dixit ipse statu
erunt alii electi alii reprobi proprie
quod triplicem statum dicitur sicut
contem in agro in mola in lecto ad
agrum pertinet status prelatorum sine
clericorum quam ponitur velud custo
des et operarii in agro domini ad mo
lam labor actiuorum laycorum sine
ad lectum quies contemplatiuorum
sine religiosorum de hiis tribus
Ezechielis xiiii sub figura
noe daniel et Iob quia per noe
archam in undis regentem sit
statum prelatorum Iob in ambiguo
dimicans ponitur status actiuorum

daniel ix. desideriorum abstinencie
dedit(is) statum contemplatiuorum in
quo statu ostendit aliquos
electos esse et aliquos reprobos
dicit ergo erunt i. in illa consummacione
duo erunt in agro i. in agricultu-
ra laborantes unus assumetur scilicet ad
gloriam ut bonus prelatus alter relinque-
tur ad dampnacionem eternam scilicet in
[illegible] prelatis sic Cayn et abel [illegible]
[illegible] magnum quia abel
[illegible] Cayn [illegible]
[illegible] sic naboth et achab
3o regum [illegible] comederunt Jeza-
bel [illegible] duo molentes
i. duo [illegible] activorum in mola una
i. in [illegible] quem in mo-
[illegible] beatitu-
dinem [illegible]
[illegible] amplius [illegible]
le non audiret amplius [illegible]
sumetur ad gloriam altera relinquetur
ad gehennam sicut assumitur Jacob
et relinquitur esau Malachie primo
Jacob dilexi esau odio habui [illegible]
actiones [illegible]
[illegible] vel quia coniugali-
[illegible] aliorum [illegible] carnalem [illegible]
[illegible] sunt vel quia [illegible]
[illegible] aliorum regunt [illegible]
aut feminei in [illegible] et flagellis
duo in lecto i. duo genera contempla-
tivorum in lecto i. in quiete contempla-
cionis de quo cant. v. lectulus
[illegible] floridus unus assumetur ad
gloriam ut magister ~~[illegible]~~ alter relin-
quetur [illegible]
[illegible] abscondita et ab oculis [illegible]
[illegible] tempore [illegible] dividet vel sump-
[illegible] in lecto aut sunt divites et alii
in mola pauperes et sunt in agro
mediocres [illegible] qui ut sim-
[illegible] exaltantur
Unde [illegible] quod divites
[illegible] salvantur non tamen omnes pereunt
[illegible] sit beati pauperes spiritu

non tamen omnes Unde decem virgines
huius aliquas salvabuntur ali-
quas dampnabuntur. Et vigila-

VIGILATE ERGO QUIA NESCITIS

Premittitur que futura sunt in
adventu Christi et hic admonicio-
nem [illegible] subdit admonicionem
ad vigilanciam per declinandum
mala et faciendum bona [illegible]
ponit admonicionem primo [illegible]
[illegible] vel [illegible]
est [illegible] primo [illegible] ponit
admonicionem 2o ponit [illegible] racionem
per exemplum [illegible] vel
illud autem scitote 3o infert conclu-
sionem ideo et vos estote para-
ti [illegible] ponit primo admonicionem
2o [illegible] quia nescitis hic 3o ad
infert [illegible] quia illos est
in [illegible] salutis in [illegible] statu
sit vigilate ergo [illegible] estote
prudentes in omnibus quia
nescitis qua hora dominus vel in
mane puericie vel in tercia iuuen-
tutis vel in sexta senectutis vel
in [illegible] senii dominus vester venturus
sit sive ad iudicium particulare in [illegible]
[illegible] morte sive ad iudicium generale
in fine [illegible] ecclesiastes ix. nescit homo
finem suum sed sicut pisces capiuntur
hamo et sicut aves comprehenduntur
laqueo sic omnes capiuntur in tempore
malo quia hominum [illegible] dominus
[illegible] voluit nobis esse incognitam
ut semper [illegible] suspectam sit
illam [illegible] ne possimus sine
intermissione ad illam nos pa-
rare illud autem scitote hic
[illegible] quod [illegible] vigilare
sicut vigilandum [illegible]
[illegible] temporalibus [illegible]
hora suspecta de adventu [illegible]
[illegible] temporalibus ergo [illegible]
hora qua [illegible] suspecta domus

Vigilare p[er]sonalib[us] e[st] h[ic] ...
fundit desides quod no[n] tantu[m]
studiu[m] faciunt p[ro] anima sua q[ua]m alii p[ro]
pecunia[m] qui fures expectant
Illi aut[em] vigilant vos aut[em] no[n]
vigilatis ut pat[et] in b[e]n[edi]c[ti]o[n]e[m] et h[ic]
et quod dicit illud aut[em] sc[i]tote
exponit aut[em] h[oc] s[ecundu]m l[iber]ti[n]o d[e] s[ecundu]m
plicat f[ur]e[m] p[ro]p[ter]e[a] v[er]b[u]m furem dy
abolu[m] domu[m] mentem qua si
invenit p[er] negligencia[m] Janitoris
rationis spoliat domu[m] illa vest
iment[is] iusticie divine sapientie
et gratie innocencie unde e[st]
loqu[en]s homi[ne] sic spoliato q[ui]
facies m[ihi] adam induis ab ipso
dit se in t[ua] vigilia s[ed] in tecu[m] et s[ed]
nte et quod p[ri]mam t[ale]s alias vest
tes ipsas p[ri]ma vest[is] gr[atia] p[er]stit
et tunc labor[e] nimis repat[ur] do
m[u]m ergo suam quas sunt p[er]fodi
tur suggestionem [con]sentiens v[ir]
tutib[us] spoliat[ur] et in vitiis ledit[ur]
s[ed] habet viam nouit h[oc] h[ic] deipre
familias sic vigilar[e] [et] ... non
sine sic insidias fur[is] i[d est] gno
sic p[re]ndunt vigilare i[d est] cavere s[e]p[er]
licet no[n] sunt a[d] resiste[re] fortiter
et aut[em] desunt sic deb[et] (eius) of
fert q[ui]a no[n] venit nisi ut fu
ret et Joh[annes] x[o] eius dolum q[ui]a
p[re]tendit delect[are] et ... fodu[n]t
p[er] molitu[m] sunt s[er]mones eius s[upe]r
oleum et ipsi sunt iacula eius s[ecu]n
d[u]m q[ui]a t[en]tat q[ue]rens que[m]
devoret p[ri]ma pet[ri] ultimo h[ic] deb[et]
vigilare ad h[oc] et ad custodiam
s[ecundu]m m[at]t[haeu]m xxvi[o] vigilate ut no[n]
intretis in temptacione[m] ad manife
stacione[m] adh[uc] ... p[ri]ma pet[ri] v[o]
sobrii estote ad[versari]us vo[ster] tanquam
d[iabolus] angelu[m] p[er] pet[ri] ...[o] vigi
late in ordinib[us] vestris et ... resiste
ne p[er]fodiat[ur] domus fossio dya
boli qui p[ri]mo p[er]tinet suggestio
ne 2[o] fodit delectatione 3[o] p[er]fod[it]

[con]sensu p[ri]mu[m] v[er]o p[ost] ta[men] ... aug[ustinus]
in maxime ... alio[modo] exponit ... vos
furem mort[is] diem q[ui]a subito ve
nit sicut fur p[ri]ma ad thes[salonicenses] v[o] dies
d[omi]ni sicut fur venit domus corpus
q[ue] ob ... ... habitant ... do
mos ... ab ... fenestre
... ... p[er]fodit ... p[re]s familias
sui domu[m] p[er]fodit ... ...
dia ... domu[m] ... more ...
tactum rupit et ad suplicium trahit ...
n aut[em] respectu si vigilans q[ui]a
ad ... judici ... ...
... ... puniet ... ergo — 1 ... Ro[mani]s
sompnis q[ui]a si sciret p[ate]r familias q[ua]
hora f[ur] veniet i[d est] mors que sine
... ... ad venit
... in ... ... ta[men] sic
ut ... ... p[ri]ma ad thes[salonicenses] v[o]
dies d[omi]ni sicut fur ita in nocte ve
niet ... ...
... ... xl ... ... in nocte ve
nissent ... rapuissent q[uo]d sufficeret
eis vigilans ... ...
... ut dicit p[salmista] mors p[ec]c[at]orum
pessima et no[n] sineret p[er]fodi domu[m]
suam i[d est] tunc violenta animam a
corpore ... sponte ... eius
... anime peccatrices in corpore quasi
in ... delectant ... ...
tunc sine ... angelus mortis
p[er]fodit corpus et animam violenter a
vellit anime aut[em] iuste que quasi
in exilio ibi sunt ... ... s[ecundu]m
... no[n] p[er]fodiunt ... ... gau
dentes ... et vos ... ...
... q[ui]a si tanta adhibet di
ligentia p[ro] custodia rei ... multo magis
p[ro] custodia anime Ideo et vos estote
parati sine macula cordis ... ... pa
... ...
... aut[em] in flagella parat[us] sum
sine inobedi[enti]a ... ... parati sum[us] et
no[n] sum[us] ... q[ui]a qua h[or]a no[n]
putatis i[d est] no[n] sperat[is] filius hominis
venturus est ad iudicium p[ar]ticulare

morte de quo Ezech. xxxviii° memor
esto iudicii mei sic enim erit et tui michi
heri et hodie vel venturum est ad iudicium
generale in fine mundi ubi ante iudicium
patet iusticiam. Ezech. primo fidelis pru
dens et fidelis per generalem admoni
tionem ad vigilantiam subditi spe
cialem et primo ratione prelatorum in servo fi
deli, 2° ratione actorum in servis negotiato
ribus ca° xxv° Sed enim homo peregre
proficiscens vocavit servos suos, super monet
primo prelatos primo ad bonum faciendum
in similitudine servi boni 2° ad malum
declinandum in similitudine servi ma
li vel si autem dixerit malus ille servus
super tangit primo ministri 2° premium vel
Beatus ille servus ministri ergo ponit sub
questione magis non impossibilitatem
sed difficultatem. Nota quod exprimit quantum ad
quatuor humilitate fidelitate pruden
tiam et ordinariam prelatorum humili
tas attenditur ratione servi cum dicit Luce x
vii° dicite servi inutiles sumus 2°
Reg. vi° Ero humilis in oculis meis
fidelitas ratione domini primo Reg. xxii°
quis in omnibus sicut Reg. sicut David
fidelis pergens ad imperium tuum pru
dentia ratione adversarii primo Pet. v° Estote
prudentes et vigilate prelatos ratione
proximi subiecti Act. xx° attendite
vobis et universo gregi in quo posu
it vos Spiritus sanctus vel aliter Quis
putas est fidelis in intentione servus
i. humilis affectione et prudens offi
cii executione quem constituit dominus
super familiam suam in officii debita
susceptione ut det illis cibum in
tempore et predicatione ergo det non sub
trahat non vendat Sermonatores
cibum non vendunt sed ministrant in tempore
congrua temporis opportunitate sed in dis
cretos cibum aut triplicem verbi ex
empli et temporalis subsidii Johannis
xxi° dixit Ihesus Petro pasce
pasce pasce oves meas. Beatus ille
post ministri boni prelati insinuat sibi
premium primo in generali 2° in speciali vel

Amen dico vobis generale premium
attenditur in substantia beatitudinis que
pertinet ad auream propter quod dicit
beatus ille servus quem cum venerit
dominus eius i. Christus invenerit sic fa
cientem sic fidelis sic prudenter
sic humiliter et hoc ecce verbo sed cum
venerit implicatur fidelis perseveran
tia ut talis inveniatur in morte
cum dominus noster dicit venire. Amen di
co vobis etc. speciale premium quantum ad
prerogativam beatitudinis que pertinet
ad aureolam pro eo afferendo
dicit amen i. vere dico vobis quoniam
super omnia bona sua constituet eum
gloria non ut alii sed ut prelatus habeat — peteris
eterna gaudia tamen propria vita
tamen per gregis custodiam primo Timo
thei v° qui bene presunt dupli
ci honore habeant maxime qui
laborant verbo et doctrina. Christus ex
propriis meritis habebunt auream ex
subditorum acquisitione aureolam
primum quia bene vixerunt 2° quia
alios bene vivere docuerunt bona
quippe prima sunt preclara sunt
quia et impsta sed bona celestia sunt
omnia et ipsa nunc enim excepte g
nos enim excepte diligimus sed tamen
perfecte. Si autem dixerit hic monet
prelatos ad malum declinandum
in similitudine mali servi in quo primo
detestatur demeritum male vite
2° comminatur supplicium eterne pene
ve [illegible] vero
detestatur quantum ad triplicem maliciam
primo [illegible] ibi
manducet autem et bibent 3° [illegible]
ibi veniet dominus servi illius ma
licia [illegible] exprimitur quantum
ad duo primo quo ad presumptionem
in affectu 2° quantum ad crudelitatem
in effectu vel ceperit percutere Ergo
si autem dixerit malus ille i. presump — servus
serit ac si in corde dicat quia la
bia dolosa in corde et corde locuti
moram facit dominus meus venire.

i. judicium aut mors longe est amen
jt illud abac ij° si moram fe
cerit expecta eum quia veniet
et non tardabit. Et cepit percutere conser-
vos i. in minores cepit affligere vel
infundere iniurias verbo vel ex-
emplo viciose. Contra illud prima Corinth.
Dicit aut prelates in cleris et petunt
tes eorum iniurias infimas inferunt
percutiunt vel percutere i. opprimere. Jt
illud Ecci iiij° noli esse quasi
leo in domo tua evertens dome
sticos tuos et opprimens eos. Et dicit
si cepit quanto magis si presu
mancit manducet aut. Ecce ma
licia inexpiabilis ubi detestare
gulam et carnis illecebram
manducet aut et bibat cum e
briosis deditus societati et innimis tabernis
in eorum in gula et lascivia. Sed
heu ipsa xxbim° dei sacerdotes et
prophetae nescierunt pre ebrietate. Ve
niet dominus. Ecce malicia penalis
que insinuat in tempore incerte
mortis mortis et iudicii ad quod
exprimendum dicit veniet dominus servi
illius suspicio in morte ubi est in
dicium particulare vel in extremo
examine ubi erit iudicium genera
le in die qua non sperat et hora
quam ignorat. Exemplum de
divite epulone Luc. xvi° qui sepe
exprimit vitam et deinde ma
lorum prelatorum ipsorum qui sunt p
pa eorum presumptio iniorum affectio
castrimargia luxus tempore et ne
gligentia. Et dividet eum. Hoc
innuit supplicium pene quod fiet
in libro in divisione a sorte bonorum
in aggregatione ad sortem malo
rum et partem eius ponet in aff
lictione infernalium tormentorum
vel illic erit fletus. Dicit ergo ita ve
niet dominus ad suum malum et di
videt eum. Quod fiet dupliciter
in disseparatione qua separabit bonos
a malis sicut oves ab edis et
in diffidatione qua dicet ite vos

benedicti illis ite maledicti vel et
in morte fiat divisione Galienus
sententiat deus qui dabit dya
bolo animam torquendam, pecuniam
mundo partem quam eius et duplicem
corporibus camiam. Ponet eum ypocri
tis i. cum dampnat Rabanus quia
adventum despiciunt quia putati
boni student quia simulati sunt in ipsa
fame sua et carne vexantur quam ipsi
pres sunt per ignis sulphur sed
quare potius dicat cum ypocritis quam
cum aliis? Respondeo ut simulatores indicat
simulatorem qui loquitur aut de desi
delibus qui vel imago vel inviola
cant et bene videbantur et derelic
ti sunt. Ibi erit fletus ex vehementia
algoris et stridor dentium ex vehemen
tia ignis. Job xxiiij° maledicta pars
eius in terra ad calorem nimium trans
eat ab aquis nivium. Tunc simile est

Tunc simile est regnum celorum

Cap xxv

post admonitionem prelatorum subdit
hic admonitio contemplatorum adevan
gelicam sub similitudine virginum
sponsum expectantium. Unde etiam
dicit vigilate itaque. Secundario et
potest pertinere hec parabola ad designa
tionem quorumcumque fidelium qui
iuste in corruptam fidem domini regis
primo ergo ponit parabolam, secundo claudit
intentionem suam i. vigilate itaque
in parabola admonitione contemplatorum
describit tria: primo initiationem
secundo iudicium examinatione i. moram
aut faciente sponso, tertio primi deliberationis
tionis i. dum autem irent emere
venit sponsus. Et secundo parabola triplex
tempus innuit in quo sperant iudicium
in quo examinant primum in quo re
muneratur primum per adventum vite, secundum
ad examen iustitie, tertium ad exequu
tionem date sententie prima describitur
initium dupliciter primo quantum ad ipsa
tionem exteriorem qui dicunt et quantum

Similes [illegible] militans que
permixta est tam religiosis quam superioribus et continentibus

adoptiam interiorem, que differens est
vel quia aut operibus fiunt hec omnia semper
ut est i. in die iudicii simi-
le est regnum celorum vel ecclesia militans
que permixta est tam religiosis quam
superioribus et continentibus, et hic est ex-
virginibus i. contemplativis continentibus
bus, qui dicuntur virgines propter spem [illegible]
in corruptionem, sed decem propter impletam
legis observanciam, vel propter decem [illegible]
corporalia corpora, set ad omne hominem
genus per parabola pertinet. Accipientes
lampades suas, accepto-
lampades est confessio operum, ut sint a
[illegible], vel secundum Crisostomum lampas est
fides que animam illuminat sicut
lampas domum. Hanc lampadem
venientes ad eum per predicatores
baptismo accipiunt. Exierunt obviam
sponso i. Christo et sponse i. ecclesie et
dum exierunt obviam, quia [illegible]
dant voluptati dilectione, qua-
do acceperunt fidem [illegible]. Exite ergo
[illegible] possibile convenientiam [illegible]
et malorum ad [illegible] communicationem
quia omnes virgines erant, quantum ad
de concordiam, quia omnes lampades
acceperunt, quantum ad eam noticiam, quia
obviam exiebant. Quinque autem ex
eis erant fatue, hic subditur divisio in
[illegible] interiori [illegible] quantum ad in-
structionem omnis, quia licet virgines
tamen fatue, 2o quantum ad affectionem
voluptatis, quia licet lampades
tamen vacue, quia vani [illegible] sensitu-
[illegible] fuerunt et bona opera plaudi-
[illegible] hominum fecerunt. Et quinque
hic fatuorum effundunt. Et quinque pru-
dentes, quia [illegible] fuerunt [illegible]
[illegible]

oleum secum. Unde [illegible] defectus
gratie et lumen interius oleum caritatis
que est super virtutes sicut oleum
natat super liquores. Oleum iocun-
ditatis et leticiam [illegible]
iam [illegible] in contemplatione sedet
[illegible] gratia [illegible] est ole-
um [illegible]. Et ideo
oleum de capite tuo non deficiat
et prudentes non [illegible] ole-
um iocunditatis caritatis in vasis
suis i. in conscientiam cum lampa-
dibus i. cum bonis operibus quia dice-
ret ex caritate fecerunt opera sua
bona. Felix qui [illegible] caritatem [illegible]
dencie in affectu, ut sit [illegible]
dentium, [illegible] continentie i. car-
ne, ut sit [illegible] de collegio
virginum iocunditate gratie in affectu
ut habeat lampadem accensam
Luce xii Sint lumbi vestri pre-
cincti et lucerne ardentes, [illegible]
tem [illegible] ardentes
[illegible], et vos similes hominibus
expectantes dominum suum [illegible]
dienciam. Moram autem faciente
[illegible] determinatur
[illegible] iudicium examinationis ita quod
primo tanguntur [illegible]
[illegible] iudicii
iudicii. Media autem nocte cla-
mor factus est [illegible]
[illegible] surrexerunt
omnes [illegible] iudicii
ibi [illegible] lampades suas.
Dicit ergo: Moram autem faciente
sponso i. Christo [illegible] iudicium
differente [illegible]
electorum dormitaverunt omnes, quantum
ad languorem corporis, et dormierunt
quantum ad [illegible] mortis, vel dor-
mitaverunt [illegible] negligentia [illegible]
[illegible] tardantes [illegible] consummatione secu-
li non solum peccatores, sed [illegible] spiri-
tuales ad negligentiam sunt de-
volvendi, et ad carnalia delectamenta

tristem ut impleat illud / ps Salvum
me fac domine quia defecit sanctus / tercio compa-
ratur mors sompno quia sicut multa / primo quia
a morte est resurrectio ad vitam Da-
niel xii multi qui in pulvere dormi-
unt evigilabunt / 2o quia supprime
humane mortis / Joh xi Lazarus
amicus noster dormit sed vado ut a sompno
suscitem / 3o quia sicut in morte quie-
scunt a laboribus suis / unde Apok xiiii
amodo iam dicit spiritus ut re(quiescant) a la-
boribus / ps In pace in idipsum / 4o quia
dormienti nichil imputatur ad meritum
vel demeritum / sic nec post mortem
vel status merendi vel demerendi Ecci
xvii a mortuo quasi nichil sit pa-
rit confessio / 5o quia dormiens contentus
est lecto in quo iacet toto alio modo de
lecto sic divites cum dormiunt nichil
secum afferunt Job xxvii quia sicut in
somno ita mali in morte
fiunt in sompno ita ... Cesarius xx nolumus vos
ignorare de dormientibus quia Media autem
nocte subdit convocatio iudicii quando
audietur terribilis clamor quia
media nocte i. subito nullo scien-
te Apok iii veniam tamquam fur
ad te et ideo clamor quia cla-
mor factus est tubarum angelorum
ex citantes mortuos et vocantes ad
iudicium / contra clamor sic erit et ad
iudicium ... alte in celo ut ita primum
ma ... de nisi nec corpus in sepulcro
qui audiat hunc clamorem / et ideo
ryinor / Ecce sponsus venit et ideo
notie obviandus exite obviam
ei / Ecce ergo terribilis tubis aspira-
ti quia media nocte sonus / hor-
ribilis audientibus quia clamor fac-
tus est / rumor delectabilis / Ecce
sponsus venit / Stupor admirabilis
exite obviam ei / Tunc
surrexerunt / hic subdit sinistrum
homini cum omni pro optimis ex-
citant scilicet in adventu iudicium
uterus quia surrexerunt / qualiter
tas quia omnes prima Cor xv omnes
omnes quidem resurgemus / hominum
redemptibiles quia virgines i. scilicet

que dormierunt / eodem enim modo
resurgent corpora Job xix que visu-
rus sum et non alius lege alia / Et or-
naverunt lampades suas ab his
tantum psallentibus ad iudicium hic pabu-
lare describitur ipsum examinationis iu-
dicium secundum illud Apok xx Iudi-
cati sunt mortui ex hiis que scripta
in libro i. in ipsis inquirit quod ponit
hic examinatio fatuarum et prudentium
i. super bonos et malos ... et bene opera
tamen precepto de alme vane gaudent
tamen ... quadruplicem et exinde in
sola ... in ipsis iudicio ad hoc altius suf-
ficit insta ... operatione ... humane ... erga
omnes ... super ... in ... serviat
ne ad ... ipse ... ex ... hoc
dicit et ornaverunt lampades suas
i. aperte cogitaverunt opera sua per
quibus remuneracione expectant / ergo
ornaverunt lampades quia secundum
sua opera inveniant premium eternam beati-
tudinem recipere sperant / hoc enim quod est
fatuis vana fiducia / in prudentibus vera
ad veritatem ... lampades / hec exigit
videlicet claritas vite in quo sit puritas
quo ad se ipsum / Et ~~...~~ plenitu-
do fidei in ~~...~~ mea ad proximum / Et
non oleum de capite tuo non Iuffla
inatis ignis in quo fides cum delec-
tione ad deum fatue autem sapientibus
dixerunt Iusti dicunt ad petendum
at si sic dicunt Gregorius / fatue sua fi-
ducia decepte dicunt / proximis date
nobis de oleo vestro q. d. in ista vita suf-
ficiens est vos glorificare et nos ex
tinguere / ex ... ergo nos / vel fetantes
nos ... de operibus que vidistis /
qua ... tunc quia fideles / quia
lampades / ad ... precepto
nem etc. / scilicet de testimonio bono in istius
in ... / dicit quia lampades nostre
extinguntur i. opera nostra que nobis in
debant lucere in adventu Iudicis In-
tus obscurantur / Gregorius quia oleo ve-
gete intentionis inde prevenit / fides a
deo non habent mercedem / quia tamen ab
hominibus quesierunt / Job xxi lucerna
impiorum extinguetur / gregorius ... sunt

istas. Et ita stupescent in iudicio vir-
gines quando [illegible] fornicarias et meretrices a-
postolos [illegible] vem [illegible] dampna-
cionem [illegible] magne. Et portan-
tes lampades i. opera decente bonorum
quandoque portantes [illegible] i. opera
[illegible] quorum fumus fetidus
ascendit usque ad celum Apocalipsis [illegible]
ascendit fumus putei abissi. Et ob-
viantes [illegible] sponso quanto magis fre-
quentes [illegible] in ferventes
et solicitate de oleis quanto magis
negligentes. Fuderunt prudentes
ad [illegible] presumpcione [illegible]
sed de suffragio suorum. addit Fude-
runt prudentes [illegible] [illegible]
duo primo [illegible] prudencium 2o
fatuitas [illegible] fatuarum [illegible] Ite
potius ad vendentes [illegible] ne for-
te non sufficiat nobis et vobis. Io. hoc
non de avaricia sed de hoc dicit quia
[illegible] quisque propriis suis [illegible]
accipiet ut patet in die Iudicii a-
liorum virtutes aliorum vicia suble-
vabunt. Ite potius ad vendentes [illegible]
[illegible] non dat [illegible] sed ex oblique
commemorant [illegible] eorum. unde
quasi [illegible] et q.d. Videatis
modo [illegible] vos [illegible] illi
vos [illegible] fuerunt [illegible] emi-
te vobis. Ambrosius vendunt
oleum qui adulando animas i[n] [illegible]
eorum mittunt [illegible] oleum ante
[illegible] non [illegible] Dum autem irent
emere post iudicium [illegible]
Subdit [illegible] retribucionis
in quo [illegible] [illegible] super-
[illegible] malorum sed [illegible] favore
dei [illegible] que non liberabit
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] retribucio primo bonorum 2o ma-
lorum [illegible] novissime [illegible] venit [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] remuneracionis
quia sponsus bonos remunerabit [illegible]
que parate erant intraverunt quia
intraverunt cum eo remuneracionis
[illegible] quia clausa est ianua [illegible]

3o Dum autem irent emere [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
plicat [illegible] [illegible] affectus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] Augustinus [illegible] in-
[illegible] [illegible] que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] fiducia [illegible]
[illegible] venit sponsus [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] venit sponsus
quod dulcedinis in [illegible]
cum eo ad nupcias [illegible] [illegible]
[illegible] clausa est ianua. dicit [illegible]
venit sponsus cum sublimitate [illegible]
primo cum humilitate cum [illegible]
[illegible] primo cum [illegible] cum [illegible]
tate [illegible] pro cum paupertate [illegible]
parate erant [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] pru-
dencie [illegible] virtutes [illegible]
[illegible] temperancie [illegible] [illegible]
[illegible] fortitudinis. intraverunt
cum eo ad nupcias [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia intraverunt
[illegible] [illegible] quia cum eo [illegible]
[illegible] quia ad nupcias [illegible]
[illegible] et possessio regni ad
[illegible] intraverunt [illegible] [illegible] quia
cum eo [illegible] [illegible] quia
ad nupcias. Apocalipsis [illegible] [illegible]
[illegible] nupcias agni [illegible] sunt.
Et clausa est ianua. Ianua in qua
[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] omnibus [illegible] ianua glorie ad
[illegible] que modo omnibus pe-
nitentibus [illegible] [illegible] clausa est [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] clausa
[illegible] [illegible] [illegible] venerunt
hic agitur de retribucione malorum
[illegible] [illegible] primo [illegible] eorum [illegible]
quia novissime 2o [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] 3o reprobacionis [illegible]
tencia [illegible] ille [illegible] ait [illegible]
[illegible] novissime vero venerunt et re-
lique virgines [illegible] [illegible] et
[illegible] penitencia [illegible]

epulo qui dixit miserere mei pater
abraham dicentes domine domine aperi
nobis Crisostomus nichil prodest compunctio
repetita confessio eius quia compunctio voluntate
confitens et semel tamen volun-
tariam eciam modica sufficit compuncte
aut ut nunquam sufficit Ideo Ecclesiasticus v°
ne tardes converti ad dominum Crisostomus egregia
gia quidem in dominum aplicacione
confessio idem quem repetitum indi-
cium fidem Item quid prodest voce vo-
care si operibus neges non habes vox
hanc agunt et ypocrite sibi locuntur et in
probatum sub nostre fama tunc di-
cat at ille respondens ait amen a-
men dico vobis nescio vos / q. d.
ideo vos desero / quia vitam vestram
tunc non agnosco / Crisostomus hoc enim ge-
henna difficilius est / ubi sunt
qui dicunt ita sine dubio que
hec licet hec virgines sunt et decor
primitus et habet fidem confessione gloria
quia tamen non habent oleum operis caritatis
ignorant apposito non quia
ignorat notitia speculationis et
approbationis / vigilate itaque hic
concludit intencionem suam vigila-
te itaque licet autem sponsus veniat
quia nescitis diem neque horam
scilicet de adventu iudicis et de obitu
vestro incertum est / Gregorius si sciret quisque
quo tempore de seculo exiret vel volu-
ptatibus / primo tempus parare potuisset
set si quis penitenti veniam spo-
pondit peccanti diem crastinum non
promisit semper ergo diem extremum
metuere quem non possumus pre-
videre sicut enim homo peregre proficiscens

homo quidam peregre profi

post instructionem prelatorum sub para-
bola servorum et instructionem contemp-
lativorum sub parabola virginum hic sub-
ditur instructio electorum ad vigi-
lanciam sub parabola servorum nego-
ciatorum / quibus tradidit dominus bona
sua ad lucrandum et multiplicandum
ubi ponit tria missionem negociationem

et commissio ordinatur in collacione
talentorum negociacio in labore ser-
vorum negociatorum in discussione
et retribucione meritorum / collacio talen-
torum fit collatione bonorum / ideo
negociacio ordinat spiritum bonorum
operum in fine commissione ergo debet
gratie atque de pretio negociationem
de premio esse timor prudenter defuncto
prima ut diligat 2m ut sperat
3m ut timeat primum ne sit ingratus
ad munia 2m ne sit lentus ad opera 3m
ne sit presumptuosus ad futura / Primum
hic ordinatur Textus dicit in hac parabola
primo commissionis quia uni dedit
v / alii duo alii unum et negocia
tionis / vel abiit autem q. v. talenta
ita exigentie tertius / vel post multum
vero tempus / In commissione tangit duo
primo ordinem et modum / primo modum
generalem vel et tradidit / 2o specialem
vel et uni dedit / dicit ergo q. dicet
sicut ~~dicta~~ heri dixi vigilate scilicet
quia nescitis diem sicut homo ~~hominis~~
peregre proficiscens scilicet ad celeste
patriam carne nimium peregre / lo-
cum enim carnis ipse terra est / que quia
peregrina loca ducit . cum in celo col-
locatus peregrinatus est qui fuit patibulum
impotentis / exilium regi celum
carum vocavit servos suos scilicet hic bona
ducendo eos in esse ut ad Romanos
iiij° vocat ea que non sunt tanquam
ea que sunt / et tradidit eis bona
sua semper addendo / ea que pertinet
ad bene esse / ut sunt fides et virtutes /
Ephesios iiij° dedit dona hominibus
et uni dedit v. que talenta / legitur
enim quinque genera talentorum scilicet auri
argenti eris stanni de quibus iosue pariter
vestimus et plumbum de quo zachar-
ie v° per quem intelliguntur quinque genera
bonorum que tradidit dominus hominibus
bonum ut ad expendendum / quod scilicet pre-
cellentius est / quod non preferit / sed:

vero / bonum nature bonum gratie bonum fame bonum potentie et bonum opulentie

manet incorruptibile. Hinc nos possidemus
nunc homines que fecerunt in paradiso
voluptatis. Vel sic per bonum intelligere ad operandum
quod scilicet per talentum aureum quod
est preciosius inter metalla significatur corpus
nostrum, per quod omnibus laboramus. Nos ergo secundo
gratia bonum sunt ad docendum, quod
scilicet per talentum argenteum, per eloquia
domini. Eloquia casta argentum. Tertio bonum
potencie ad defendendum, quod
scilicet per talentum ferreum, quod donat
alia metalla per reges eos ut in
gladio ferrea. Quarto bonum opulencie
ad sustentandum quod scilicet per talentum
plumbeum quod est vilissimum
inter alia et infectum in usu et consumptum
est pluribus [illegible]. Alii autem dedit
duo, id est bonum [illegible] et aliud quod [illegible]
alii vero unum [illegible] dedit [illegible]
[illegible] vidit deus cuncta que
fecerat et erant valde bona. Unicuique
secundum propriam virtutem scilicet susceptam
tam nec que [illegible] nec umquam
deficiat. Quia omnia in numero pondere
et mensura disposuit deus. Sapiencie
undecimo. Quia unicuique. Alii duo, alii
unum. Respondeo quia talenta in
mensura, quia unicuique secundum propriam
virtutem et est argumentum quod deus non
precipit impossibile et perfectum statum
non locum mutans sed liberam
potestatem operandi permittens. Et [illegible] in-
telligendum [illegible] quia [illegible]
[illegible] mutavit locum in celum
ascendens. Et peregre [illegible] reliquit
eum in manu consilii sui. Abiit autem
qui quinque talenta per diminucionem
sionis agit [illegible] negociato
in Scriptura [illegible] ad illum qui quinque
talenta acceperat secundo quantum ad illum
qui duo vel similiter qui duo ac-
ceperat tertio ad illum qui unum ibi
qui autem unum acceperat. Dicit ergo
abiit autem qui quinque talenta acce-
perat abiit in [illegible] passum [illegible]
unde [illegible] vir quo non abiit et
operatus [illegible] [illegible] exterioro

[illegible] per [illegible] omnia operacionum
in [illegible] et lucratus est alia quinque
edificacionis in proximis. Prima
Cor. [illegible] omnia fiunt [illegible] omnibus
ut omnes lucrifacerem vel lucratus
est quia sua iuncta multiplicavit
quia ex caritate [illegible] creatore
ex corporalibus spiritualia. Similiter
qui duo talenta acceperat id est ali-
qua [illegible] quinque lucratus est
alia duo et attendit istud lu-
crum [illegible] quo ad se et in edifi-
cacione quo ad proximum et duplica-
tur bonum acceptum. Primo Cor. [illegible]
augebit incrementa frugum iusticie
quinque talenta sunt quinque libri
Moysi [illegible] ad illos qui multi-
plicatores spiritualia acceperunt [illegible]
ducendo ad veritatem eorum
[illegible] sunt Iudei [illegible] autem
hii sunt Iudei [illegible] alii autem
qui intellexerunt legem non ut
figuram sed ut rem illi accepe-
runt unum, qui [illegible] duo [illegible]
mandata hii sunt iudei infideles
duo vero talenta gentiles receperunt
id est fidem et operacionem. Et sic hoc pro-
dit historia. Nam illi qui quinque
talenta acceperant lucrati sunt a-
lia quinque, quia quod intellexerunt
de lege spiritualiter docuerunt alios.
Similiter et lucrati sunt eos vel de
apostolis [illegible] ecclesia. Et qui
duo similiter fecerunt. Sed qui v-
num talentum scilicet Iudei [illegible] intel-
ligentes [illegible] spiritualiter [illegible]
[illegible] reductibile in aliud
suffoderunt in terra adherentes
sensui [illegible] ideo iubetur
ab eis auferri illud talentum
quia ut [illegible] carnales [illegible]
[illegible] spiritualem [illegible]
Autem unum acceperat. Hic agit de
eo qui unum accepit de quo dicit
ergo qui autem unum acceperat [illegible]
bonum [illegible] abiens
[illegible] voluptatis fodit in
terram [illegible]

carnalis accionis quia talentum
in terra abscondere acceptum ingenium
in tenebris actibus implicare
vel lucrum spirituale accipere unde
dicit et abscondit pecuniam domini
sui sine proximi edificatione sicut
achior Josue vii pallium abscon
dit in terra et argentum fossa hu
mo operuit Eccli xx sapientia abscon
dita et thesaurus invisus in terra que
utilitas in utrisque ergo illis sunt omnia genera
hominum quibus competit negociari
ac tres et quasi presentem et mali in ipsis
quia pluribus indigent designatur in
illo qui accepit duo mali in
illo qui accepit unum. post multum
vero tempus post commissionem et nego
ciacionem subdit hic ponitur exigenda
siquidem unde tangit primo tempus ex
igende racionis 2o adventum exact
toris venit dominus 3o exactio ra
cionis et posuit racionem
cum eis dicam reductionis vel
attendens qui vere dicat post multum
vero tempus vel multum tempus et igitur de
in intervallum inter ascensionem domini
et adventum venit ad iudicium
dominus prout non putamus servorum
illorum quibus commisit et posuit
racionem cum eis Luce xvi redde ra
cionem villicacionis tue et attendens
hic subdit dicta reddite racionis
primo quantum ad ipsos 2m quantum ad pre
scitos 3o quantum ad malos vel attendens
aut et qui unum dicta ipsos ta
git primo prudencia negociacionis
ex parte sui 2o largitas remunera
cionis ex parte domini vel ait illi dominus
eius prudencia non sui exprimi
in illis in operacionis diligencia quia
accessit in affectus solercia quia
obtulit in confessionis gratia quia
dixit domine quinque talenta ergo
et attendens qui quinque talenta
acceperat vel operans se confidens

de reddenda racione obtulit alia
quinque talenta ecce solercia affectus
multiplicata cum talenta sunt
multiplicata multa que affluentur
ades acceptum est Ecce xxxv ob
lacio iusti impinguat altare dei
domine quinque talenta tradidisti michi
superposui et confitetur et totum ei re
putat quia ab ipso accepit ps
Cant(?) iii ex manu tua que accepimus
dedimus ecce alia quinque super lucrum
sunt multiplicata sunt multa ex
gratia tua cum usu liberi arbitrii
Ait illi dominus eius hic exprimitur
largitas remuneracionis ex parte domini
ubi primo sit applausio cum dicit
euge 2o ampliacio meritorum cum sub
dit serve bone et fidelis 3o exhibi
cio premiorum quia super pauca de
gaudium euge enim idem bonum sit et ubi
Item quod euge est aliud consola
torium ut hic pro hoc enim gaudium
sit et in Iaba aliud irrisionem ps
dilataverunt super me os suum di
centes euge euge aliud adula
torium ps ferant confusionem suam
qui dicunt michi euge aliud ex
hortatorium ps non dicant in cor
dibus suis euge et euge serve bone
et fidelis serve per humiliacionem
quo ad te ipsum bone per divinam
assimilacionem quo ad deum et
fidelis per liberam dispensacionem
quo ad proximum Ia Cor iiii hic iam
queritur inter dispensatores ut quia
super pauca hic subdit exhibicio
premiorum quorum credit certe quia
fuisti fidelis in similitate quia super
multa delectabilia intra in gaudium
de ergo quia super pauca fuisti fide
lis quia pauca sunt bona presentis
vite et multa esse videntur sed timent
fideles sed super multo sciunt quam
de vita anime corrupcionis molesti

in illa celesti sede glorie paucia cum
sunt celestia premia bona quibus
vtitur / vt hic pauca sunt supplicia
que patimur Sap. iii° in paucis vexati
& in multis bene disponentur / pauca sunt
opera quibus meremur Ecc. vlt° modicum
laboraui & inveni mihi multam
requiem / super multa te con
stituam / Deut. xxxiii° constituit eum
super excelsam terram / Ecc. multa vero
posita quia magna multitudo dulce
do / qua intra in gaudium
domini dei tui / intra ut sit exponi
tur gaudium / scilicet visione dei
consideratione infinitorum
decorum / consideratione ex decore
tunc / ex gloria gaudii / eo quod [illegible] cum
omnibus creaturis / [illegible] tuo / [illegible] hoc
in gaudio / cum vultu tuo / [illegible] hoc
dicit intra non quod res [illegible]
na / hoc quod dicit ad gaudium
quod res est secunda / hic quod
addit domini tui quod res est dignis
sima / accessit autem / hic ostenditur quo
modo reddit ratio apostolus quibus commisit
duo talenta preciosissima / scilicet intellectus et
operationis / [illegible] est similiter
modus exponendi / Et tunc de
quinque talentis / quia accessit offerte
do / protulit pandendo / dicendo / con
fitendo / Ecce duo talenta tradi
disti mihi / ecce alia super lucratus
sum / scilicet verbum predicationis verbum o
pationis / ante diffundendo / dupli
cando bona / scilicet verbum / sapientiam ante di
ffundendo per exemplum edificationis / ait
illi dominus Et vt supra Io. enim qui de
quinque talentis fecerat / et qui de duo
bus / eternitate similiter recepit gaudia
non considerans sed magnitudinem
sed caritatis voluntatem / Accedens autem
et qui vnum hic ostenditur qualiter red
dit ratio anima in statu eterne / sub pa
bola servi pigri / Ubi inducit primo
sui excusatio / 2° increpatio ibi / res
pondens autem dominus eius / 3° condemp

natio / tollite itaque ab eo / excu
satio mittit impetus / sui increpatio in
indicio dei / condemnatio in sup
plicio inferni / In prima ad sui [illegible] ex
cusatione ipso inducit primo accu
sationem domini / 2° iustificationem
sui ibi / timens abiit / In excusa
tionem domini proponit duo / primo duricia
tiam eius / 2° exactione ava
ritia eius ibi / metis vbi
non seminas / attendens autem scilicet
in accessu finis eterne iudicis / incre
pationem / sine concordia testimo
nium / qui vnum talentum accepe
rat / scilicet verbum ne rebus / ait sic
Et ait domine scio quia homo durus
es / qui iusticiam delinquentes sa
cerdotes aut tamen rex dura
in vtroque condempnasti / metis
vbi non seminasti & congregas vbi
non sparsisti / deus seminat noti
ciam in predicatione / vita / spargit
virtutes in exemplis bonis / me
tit homo vbi non seminat / tamen in
morte fidem vitam exigit ab
his quibus predicatio facta non fu
it / sicut Job iniquis / autem falce
mortis abstrahit vitam separare Apo
calipsis xiiii° Et qui sedebat super nu
bem misit falcem in terram
congregat non / vbi non sparsit quia
in iudicio fructum virtutum re
quiret ab his quibus Christus bona
non proposuit / Unde sicut mes
sio pertinet ad mortem / sic con
gregatio ad iudicium / Joel iii° congre
gabo eos in monte Iozaphat
Allegorice dicit metere vbi non se
minat quia gentes ad fidem
suam pervertit quibus plures per
legem mosaicam non dedit / vnde
ait apostolus Johannis iiii° Ego misi
vos metere vbi non laborastis /
alius & qui seminat / alius qui
metit / congregat / vbi non sparsit /
quia gentes congregat ad amorem

bonitatis quibus bonis exemplar nos
hortatur in principio huius textus Si
nec abijt et ad suam excusatio-
nem iustificat statim sumi fructum
et hic modo primo extrinsece intel-
ligendi tunc dicat Timens feliz
agressi alterius vite statim in hac
ipse periclitari quereris sali-
tem aliorum vel timens quod ge-
tes in tantam libertatem non
vocarent 2o ex voluptate con-
servandi cum subdit abijt per
liberum arbitrium in quo fecit re-
cessum ab ingenuali bono et ab-
scondit in terra talentum suum
q. d. non sum usus notitia mihi
data per ecclesiam scilicet per tenentem
quos significacionem ad annuale
bonum 3o ex equalitate reddendi
cum addit ecce habes quod
tuum est q. d. sufficit michi quod
tenui que habui ut aliis non
sciam / Ecce talentum non per-
didi [illegible] damnum [illegible] sed
tamen servandi semine accipie-
ns / ipse servationis non servat
deo suo / damnum fecit [illegible]
semen non perdidit / quantum potest
lucrofacere si optimo ipse semi-
nasset / Sic ergo ad suam excusatio-
nem [illegible] non [illegible] amissi-
onis / voluptatem conservationis
et equitatem redditionis / Respondens
autem dominus eius dixit ei subdit in se-
parato sermone adhuc quod est in ex-
amine futuro ubi dominus primo se-
rvum increpat 2o eum increpa-
tionis exemplificat i. e. Scie-
bas quia meto [illegible] ergo respondens
autem dominus eius dixit ei serve
male per calumpniam i. e. dam-
nosi vel mali qui largitate vel
violentiam [illegible] in multos
[illegible] propter [illegible] qui finis pi-
ger [illegible] noluit [illegible]
[illegible] ergo deinde explicat ipsa
duo primo calumpnie malitiam

2o obmissionis pigritiam vel optime
ergo et hoc q. d. quod dicat excludens
servum ex datis Sciebas quod me-
to ubi non seminavi, multiplico ubi
seminavi congrego ubi non sparsi, multi-
plico ubi sparsi q. d. per abusi-
onem [illegible] in dico illos qui
non predicant ut exemplum bonis
proposui ergo multiplico tum talentum
notitie ad negociandum misi
[illegible] quod te excusas
[illegible] cogitare [illegible] non
timuisti timorem [illegible] me
diligentis quesitum / optime ergo
ad tuum [illegible] ad aliorum com-
modum te peccuniam meam i. sermonem
vel legem committere nummulariis
i. auditoribus, qui quod audiunt ope-
re vel pecunie [illegible] alios per quem potius
plurales instarent et ego veniens
ad distribuendum [illegible] recepis-
sem utique quod meum est cum usura
te [illegible] michi adsimilisses [illegible]
[illegible] spiritualis scilicet [illegible] a maximo
que maxime placent deo [illegible]
[illegible] duos [illegible]
pauperes / Tollite itaque ab eo
[illegible] de duplici culpa scilicet malig-
nitate [illegible] corporum operando
[illegible] subditur condempnato et hoc per dupli-
cem penam primo per subtractionem
sapientie [illegible] 2o per inflictionem pene
[illegible] sup-
[illegible] primo subtractionis pena 2o
[illegible] vel omni cum [illegible]
dabit dicat ergo tollite ab eo tale-
tum i. donum sibi traditum [illegible]
[illegible] ingenium vel [illegible]
[illegible] quia dominus auferri [illegible]
[illegible] intelligentiam vel per demones
[illegible] quidam homo infatuatur
[illegible] magis [illegible] infatuatur
[illegible] non recepit in
[illegible] si pena [illegible] qui habet x ta-
lenta [illegible] quo patet quod non permittit do-
minus fieri malum nisi in [illegible]

aliquod bonum / Et nunc quare porri-
nxit dari illi qui habebat x quam
illi qui habebat duas. Et potius
illi dari debuit qui parciora rece-
pit quam qui plura. Ratio secundum glossam quia
habuit quam vel quam duo habuit qui
per quinque scilicet exteriores sensus quinque
sensus / sed per duo operacionem et intellectum
optinuit ergo illi qui habet exteriorem
scienciam et administracionem datur intelligencia
misteriorum qui perdunt intelligit ta-
lentum Omni enim habenti dabitur et ha-
bundabit subtraccionis tamen dicitur
omni enim habenti scilicet solicitudinem in
dabit gratia et habunda-
strandi eius dabitur doctrina Et ha-
bit in efficacia doctrina et habundabit
bit in efficacia laus in brevi
tempore dei accrescit. Item habenti caritatem da-
bitur et habundabit ... habundabit
bit augmentum caritatis et habundabit
ad profectum caritatis. Item habenti
quod ad perfectum caritatis abundat quia
meritum dabitur premium et habundat quia
remunerabitur super condignum / ei autem qui
non habet studium aut bonitatem et ad
quod videtur ... in genio vel
studio litterarum auferetur ab eo sicut
dicit Gregorius quisquis caritatem non
habet etiam que percepisse videbatur
amittit vel ei qui non habet scilicet fide
credendi et que videtur habere scilicet legem
scriptam auferetur ab eo ipsa vero exte-
rior ... Rabanus habens
intelligentiam curet omnino ne taceat habens
rerum affluenciam vigilet ne misericordie
largitatem torpescat habens autem
qua regitur magna studeat diligens ut eo
sum atque utilitate cum proximo par-
ticipat habens loquendi locum apud
divitem / dampnacionem pretento ta-
lento timeat / si non correctus cum vasis
apud divitem ... intercedat et
inutilem servum subdit inflicto pene
... ... et caritatem
... quo ad penam dampni et
passionis multiplicis angustie quo
ad penam ... erit fletus dicit
ergo eicite in utilem ... in tene-
bras exteriores ... in tenebris te-
nebre ... exteriores etc.

nor dampnacionis qui ... sponte tendit in ... in-
telligat ... dampna-
cionis ... obstinatum est in
... Rabanus
... tenebras vel
... sustinet
tenebris voluptatis / illic erit
erit fletus ... ex summo ...
... qui ascendit in celos:
... et ... dentium ex
... idem dicit supra
viij° et xx° et xxx° Sequitur ante

Cum autem venerit filius

Postquam determinavit de parabolis
ad iudicium / hic subdit de ...
... ad ipsum iudicium / que sunt ...
iudicandorum separatio et separabit
eos ab invicem ... cum separatio
disceptacio ... sunt ...
... qui ad ... post
disceptacionem remuneracio vel ...
... in ... tangit
primo condiciones iudicis ...
gregacionem iudicandorum ... con-
gregabuntur condiciones iudicis ...
... adventum ... co-
... in adventu ...
... apostolorum ... socie-
tate ... in ... ma-
iestate angelorum societate et iudicis
dignitate et hoc est quod dicit cum autem
venerit super ... filius
hominis i. virginis ... filius
in maiestate sua ... in
... sua qua apparebit
... filius ho-
minis / et filius dei / aliud ...
... aliud ... huma-
nitatem / ... alius ... idem
... angeli ...
... ad
... in dispositione ange-
lorum / tunc sedebit quia apte
regnabit super sedem maiesta-
tis sue i. super ... in qua
apparebit cum omni potencia

sua Apoc. iiij° Ecce sedes posi-
ta erat in celo / et super sedem sedens
Secundo quod christus et adventus sui
erit deitatis homines propter eius infir-
mitatem corporis i. in carne Joh.
i° in propria venit et sui eum non
cognoverunt nec receperunt
Sed veniet in altitudine maiestatis
in invisibilitate spiritus sancti in mente
fidelium Job xiiij° Si venerit ad
me non videbo eum Joh. xiiij et
ad eum veniemus et mansionem apud
eum faciemus / 3° in maiestate
dei videlicet ad iudicium generale
de quo hic dicitur primo sunt in dis-
positione apostolorum quos xpo ele-
git / 2° in nunc taxinatum (?) que
insedit / Sap. viij° venerunt
mihi omnia bona pariter cum illa
3° in ministerio angelorum quod ad-
venit / ipsa in° venit ante ipso
ut staret tamquam famula ex-
hibendo officium humilitatis supra
xpo filius hominis non venit mi-
nistrari sed ministrare / in 2° ut que
stat tamquam sponsa exhibendo
amplexus amoris Cant. v°
Veniat dilectus meus in ortum
suum Et ce (?) et p (?) in 3° ut sedeat tam-
quam iudex in excellencia iudi-
ciarie potestatis / ipsa v° vidi dominum
sedentem super solium excelsum
et congregabuntur ante eum tan-
quam ante iudicem sive omnes gen-
tes / omnes terras / omnes conditiones
omnes etates Joel iij° congregabo
omnes gentes et educam eas in
vallem iozaphat et separabit eos
ab invicem / sicut bonos a malis
Separabit in quantum iudicatum me-
rita distribuendo ~~loca~~ loca a-
ria assignando vocabulis diversis
nominibus appellando / hos edos
illos oves / et hoc est quod dicit sicut
pastor segregat oves ab edis
in omnibus intelligitur influencia:

bitorum / tum propter simplicitatem / tum
propter fecunditatem / tum propter muti-
tatem / sed estimatis summa sicut o-
ves ovium (?) in edis in malig-
nitas malorum propter feditatem
impetuositatem fetilitatem / et sta-
tuet quidem oves ad exteram
gloriam in beatitudine edos autem in sinistram
i. in eterna damnatione / Ergo a
sinistris sunt qui querunt temporalia
ad extra qui querunt eterna / ipsi
qui dicit statuet notatur immutabi-
litas nunc eum licet transire de
una via in aliam sed tunc non Tunc
dicet rex hic ordo disceptatio-
ne primo piet (?) quam ad electos
2° secundum quam ad reprobos et tunc
dicet rex his qui a sinistris e-
runt Hic primo invitatione posit
ad premium 2° commendationem sub-
dit meritorum i. Esurivi enim et de-
distis mihi dicit ergo tunc dicet
rex his qui a dextris eius erunt
i. bonus hic non dicit filius ho-
minis / sed super sicut rex ad omnia apperte
pertinet subditos regere / legis quidem
transgressores punire / observatores
premiare quod tunc apparebit
tunc quia et prius ergo rex est et tunc
Tunc non dicent iudei non ha-
bemus regem nisi cesarem Venite
venite benedicti / dulce invitatorium
in quo ea implicat gratiam
gloriam et predestinationem ad gratiam pertinet
per benedicto patris / venite i.
quia / benedicti patris mei i. qui
a patre meo benedictionem acceperunt
sed gratie / per xpo benedictio domini
super caput iusti / ad gloriam pertinet
possessio regni / possidete regnum
Sap. v° accipient regnum de-
coris et dyadema speciei de manu
domini / ad predestinationem pertinet
preparatio civitatis / paratum in quod

vobis a constitutione mundi / ymmo ele-
git vos ante mundi constitutionem / ad Ephe-
sios 1. Ergo Iohannis xiiij vado vobis pa-
rare locum. Rogo an mundi constitutionem
paratum fuit secundum destinationem a consti-
tutione mundi per creationem / a basi-
sione [?] reparationem / esurivi post
invitationem ad premium subdit hic
commendationem meritorum ubi enumerat
sex genera operum misericordie / nota autem quod si-
cut in relevatione miserie. Sex autem
sunt miserie hominis in hac vi-
ta / est autem miseria naturalis et ac-
cidentalis / naturalis autem et accom-
pletiva interior sic est esuries et sitis.
Esuries a calore consumente sic-
cum, sitis a calore consumente hu-
midum. Et accomplitiva exterior sic
[illegible] indigentia vestimenti et hospi-
cii / secundum vestimentum contra [illegible]
[illegible] / sed aer consumentes cor-
pus [illegible] / sed hospitium contra in [illegible] distante
consumente in temperate [illegible]
accidentalis quedam autem ex corrupto
ne necessitatis et infirmitas / aut op-
pressatione violentie / sic et carcer.
Sed hoc enumerat esurivi et dedistis mi-
hi manducare / sed [illegible] me et in pau-
peribus meis / ypse me / ypsa bona:
Frange esurienti panem tuum et cetera. Sitivi
et dedistis mihi [illegible] bibere
[illegible] xxiiij [illegible] bibe nam et camel-
lis tuis potum [illegible] / hospes eram
et collegistis me sed illud hebreos xiij
hospitalitatem nolite oblivisci:
nudus et cooperuistis me sed illud
ypsa [illegible] cum videris nudum
operi eum et carnem tuam ne despexeris.
[illegible] infirmus et visitastis me. Ecclesiasticus vij
non te pigeat visitare infirmum.
In carcere eram et visitastis me ad
liberandum ad consolandum / exemplum
de rege / qui venit visitare Danielem

in lacu sedentem inter leones
Danielis vi. Deinde [illegible]
exemplum de Iob xxxi [illegible]
sex opera misericordie / vij et sepelire
mortuos de quo Tobie ij.
de quibus sunt quidam versus
vestio poto cibo tecum do visi-
to solvo naturaliter visito poto
cibo redimo tego colligo con-
do sed [illegible] de spiritualibus operibus
postea [illegible] exposito / qui
sitienti panem vel [illegible] refectione / qui
sitientem potu sapientie refecit
qui errantem in domum patris re-
vocat / qui in nocentem protegit
qui infirmum fide assumit qui tri-
bulatione oppresso subvenit com-
paciendo consolando verum
dilectorum [illegible] perficit ut videat
[illegible] nimiorum [illegible]
humilitate admiratione iustorum.
Ubi ponit primo iustorum admi-
rationem questione dubitanti
[illegible] v. et [illegible] digilliis [illegible]
ergo tunc respondebunt ei iusti
dicentes non diffidentes de veris
domini / sed stupentes in magni-
tudine maiestatis [illegible] quia
[illegible] videbunt eis omne bonum quod
fecerant. Romanorum viij non sunt condig-
ne passiones huius temporis ad fu-
turam gloriam que revelabitur in nobis.
tunc ergo respondebunt non aliquis pro
quia tunc cessabunt advocati
sed unus quisque pro se loquatur. Domine
quando vidimus [illegible] et quando te
vidimus esurientem et pacientem
desertum et [illegible] domini eis ad
[illegible] humilitatis / sequitur ex-
plicatio [illegible] / amen am-
dico vobis quamdiu [illegible] et quanto
tempore fecistis / sed opera misericordie ex-
hibuistis uni ex hiis fratribus
meis

meis minimis / michi fecistis signan-
ter dicit minimis / quia sic ait Jo[hannes] non
michi videtur quare dixisse de
pauperibus, sed de hiis qui sunt pau-
peres spiritu / ad quos tendens ma[nu]
dicat super vero fratres mei et mi-
nima hii sunt / qui faciunt volupta-
tem patris mei et hec dicta glo[ssa] vide-
tur quod non sit elemosina nutrire-
g[enerali] sed facta pauperibus spiritu 2o glo[ssa]
loquitur secundum spiritualem reputacionem
quia spiritualius reputatur secundum
quod fit pauperibus spiritu / tamen omnibus
est dandum / Cris[ostomus] quid dicis fratres me-
os / et minimos vocas eos 2o fratres
qui faciunt volu[ntatem] patris mei minimos vo[cat]
qui fuerunt humiles / et abiecti et secundum
hanc distinccionem que ad electos
tunc dicet rex / hic componit dis-
tinccio sentencie / quam ad reprobos in qua
ponitur quorum primo sentencie demonstracio
malos promulgacio / 2o demeritorum
exprobracio videlicet esurivi cum non
dedistis / 3o flacorum excusacio ibi
tunc respondebunt ei ipsi / 4o dampna-
indicti [illegible] videlicet tunc respondebit
illis. Prima tangit duo circa re-
probos primo signum [illegible] quia a
sinistris erunt / 2o tribunal pene quia
abiecti audebunt videlicet discedite a
me de 2o tunc dicet rex hiis
qui a sinistris erunt id est reprobis
qui sinistra id est temporalia / quae dum vi-
vebant ardenter amaverunt [illegible]
[illegible] discedite a me / hic [illegible]
[illegible] pene reproborum [illegible] / in ex-
clusione visionis divine / tu dicit
discedite a me / in passione eternalis
gehenne / cum addit in ignem e-
ternum / in cohi[bitione] societatis diabolice
cum subdit / qui paratus est dyabolo dis-
cessus et pro doloribus incendium dolor
consorcium horrorum dicit go discedi-
te a me / infelix et dura discessio

quia a me / fonte vite / in defectu
tua / a me lumine glorie ubi sitiant / a me
torrente voluptatis in inanitatis / a
me plenitudine ubertatis in ebrietatis
de hiis patet qui aperit et fons est
inebriabuntur ab ubertate / maledicti / pro
maledictione [illegible] pro maledicti
qui declinant a mandatis / sed
modo maledictione pene eterne
et cum maledictio [illegible] in summa
quedam facienda est et detestacio
mali de qua Job iii maledicant
ei qui maledicunt diei / alia sus-
tinenda est et tolleracio obprobrii propter
Christum super [illegible] beati eritis cum maledix-
erint vobis / ad Gal[athas] iii qui factus
pro nobis maledictum / 3a cavenda est et
peccati pro [illegible] maledictionem / et
veniet ei / 4a timenda est et damp-
nacio eterni supplicii de qua hic in ignem
eternum / de quo considerare debemus aliquid
[illegible] eterno de qua hic ipsa vero
ignis corpore non contingit / obscuritatem
pro in tenebris flamma ignis sed se-
parando qualitate ab ardore sit ardor
sit in infimo / sine qualitate fetor / pro
ignis sulphuris [illegible] propter illa [illegible]
[illegible] ignis sancte
sue et in furore / qui paratus est dyabolo
et angelis eius [illegible] horribile
quod ad ymaginandum horribile et
amplius ad audiendum / sed adhuc
horribilius ad cogitandum / et [illegible]
[illegible] quae non dicit hic constitucione
mundi / sicud dicit de regno super eo-
rum [illegible] aliter [illegible] sedens
ad [illegible] / aliter ad puniendum
ad [illegible] cum [illegible] ex
suo [illegible] ad puniendum contra
[illegible] per [illegible] ab hoc
preparata et [illegible] non [illegible] constitucio-
ne mundi / [illegible] ignis ille paratus
et ante constitucionem mundi propter
visionem dei / sed abhuc [illegible]

eatur et cotidie aut preparatur pro illis
culpis. Et quia non dixit super
comparatum angelis sicut hic ig-
nem ideo augustinus innuit pa
tum et regnum hominibus sicut angelis
in predestinatione signans nos debere
puniri culpis, cum qui prius peccat
quasi infernum sibi facit, ideo dicit
patri diabolo quia primo peccator
fuit et ad suggestionem eius prius
homo peccavit. Eternum cum enim non
post sine punitionem hic vel vi
detur esse iniusta [?] determinata
demeritorum expiatione. Et pre-
det exprobando obmissionem
operum misericordie sicut super c. quidam
de eorum exhibitione et ideo le
genda et ita sine aliqua expo
sitione. Similiter despiciet sola cor-
rectione exterius tamen subditur tunc re-
debunt et similiter dicit octavo [?]
sequitur tunc tunc debit ille ra
banus [?] se excusare satagunt
tamen deum fallere non possunt sed
plana et evitant prius. Et ibunt
hii post disceptationem subdit hic
finit singulorum premia [?] et ibunt
d. et ibunt hii i. mali in quo e
quitas iustitie in supplicium in
quo acerbitas pene eternum in quo
diuturnitas sine fine. hic [?] origenes
qui post multa annorum curricula
impiis et peccatoribus, necnon ipsi
diabolo et angelis eius spondit
de inferno liberationem. sed quem
daniel xii° evigilabunt a-
lii in vita eternam, alii in obprob-
rium ut videant semper. Iusti autem
in vitam eternam. Et nota hic quare
potius fit disceptatio de operibus
misericordie quam de operibus iustitie
tamen magis teneamur ad opera iustitie.
Et quare potius arguit de obmissione

quam de commissione tum ma
ior [?] eius sunt commissa. Item in
genere arguendi. Et quare magis ar
guit de peccatis in proximum quam in
deum. Et tum vi sunt opera misericordie
que obmittit ut in illa sepulturam
mortuorum de qua commendatur tobi-
as. Ideo opera misericordie magis exprimuntur
ut ostendat se deus fuisse propitium
admisericordiam. Et quia in ea alii
consequi multa ingratitudinis ar
guuntur. Et quia si peteretur miseri
cordia que tamen maxime necessaria
esset in die ipsa repellerentur quia
misericordiam non fecerunt. Et quia opera
misericordie faciliora sunt quia natura ad
hoc inclinat et ideo magis arguere,
dura ubi deficiunt sic emendanda [?]
assumit. Et ideo si ista remanent [?]
a fortiori et similiter possumus dici de p
ena, quod punitur ut imprimat ani-
plenius faciendum de maioribus
unde si obmissio arguit multo ma
gis commissa. Rabanus. si sterilitas
in ignem mittitur rapacitas quid me-
retur. Et iudicium sine misericordia fiet ei
qui non fecit misericordiam, quale iudicium
fiet ei qui fecit rapinam, sed
et similiter potest dici quia si peccata in
proximum temperant comparatione peccatorum
tamen in deum ut blasfemia ydo
latria. sed quare [?] quod sep-
tima obmittitur quia minus necces-
saria sunt cetera misericordie opera secundum augustinum
sepultura fiunt [?] magis et ad so
lacium et comodum vivorum quam ad
comodum defunctorum. nichil enim
recipit defunctus ex eo quod
sepelitur. Et tum sit misericordia corporalis
et spiritualis quare potius defunctis [?]
arguit operum corporalium quam
non spiritualium. Ideo quia corporalia
opera evidentiora sunt secundum philosophum et
secundum illa. Et in suis [illegible]
te et non visitastis quare tamen signum

defectib[us] subdant[ur] singuli acti(bus)
bus quae ist[is] duob[us] subd[un]t[ur] sunt
unus actus / s[e]c[un]do quia h[oc] duo habet
passionem ge[n]er[aliter] / s[cilicet] ymobilita-
tem / s[ed] h[i] d[icu]nt advenientes / q[uod]
unam ex corruptione ne[c] aliam
ex illatione violentie / t[er]tio h[abe]nt
unum actum quem ad remedium
s[ed] visitare / s[ed] d[icu]nt quia in sing[ulis]
ut releventur in carcerati ut
libert[as] Jacobi primo religio mu[n]da
et c[etera] s[e]q[ui]t[u]r v[er]o illa disceptat[i]o
t[er]tia erit vocalis / sed mental[is]
t[antu]m / quod vocalis est aug[ustinus] de ci[vitate]
xx° de[cimo] dei per anos dies /
hoc iudicium tenditur in [mul]tu[m]
s[ed] si mentalis fiet t[antu]m statim
expedietur / ergo vocal[is] fiet [con]tra
Sap[ientie] iiii° disrumpet illos inflatos
sine voce / s[e]c[un]do quidam dicunt
quod iudicium erit mentale non
vocale / alii multo t[em]p[or]e p[ro]tendet[ur]
alii dicunt quod solum in-
tale s[ecundu]m libri [con]sciencia[rum] / tunc a
prevent / alii dicunt q[uod] et mentale
erit in[terius] et vocale ex[terius] q[ui]a
iudicabit non t[antu]m ut deus / sed
etiam ut homo / to[tum] eius iudi-
cium erit / non d[eu]s n[on] tantum /
s[ed] etiam humanus / Ex h[oc] a[u]tem
maius gaudium sensibile bonorum
et maior dolor sensibile reprobor[um]
erit / unde non fiust[ra] erit h[oc] sed
valet sicut corporalis h[omin]um
aparens h[abe]t oppositum ad h[er]ent[em]
de d[ict]um ad obiectum / quod
disrumpet illos sine voce ex-
cusationis sufficienti / non sine
voce disceptationis quaestionis

Et factum est cum

[con]summasset Ihesus cum iudit esse p[ro]
d[ict]um esse regem ca° primo et 2°
deum legislatorem v[er]o adxx
ii capitulo / 3° iudicem xxiiii et
xxv° cap° hic 4° ostendit eum
mundi salvatorem ostendit / ergo primo
quo salvat nos a culpa per passi-
onem ca° presenti xxvi° et sequenti x
xvii° / 2° quo salvat a miseria p[er]
ressurectionem ca° xxviii° / Primus agit
p[rim]o de passione et morte per quam
liberamur a morte eterne dampna-
tionis per quam a deo separamur / 2° de
sepultura xpi et ex sequentibus p[er]
quam liberamur a debito mortis tempo-
ralis ca° xxvii° v[er]s[us] Cum sero factum esset
venit homo / in prima exprimit
[con]dempnationem xpi p[rim]o perpetratam
per iudeos / 2° [con]summatam per gentiles
ca° [con]dempnationem xpi perpetra-
tam per iudeos ostendit p[rim]o circumstantias
eius traditionis distantes a sua
dempnatione / 2° circumstantias
prehensionis appropinquantes [con]demp-
nationi v[er]s[us] Tunc accesserunt et
manus iniecerunt in ihesum et tenu-
erunt eum / 3° circumstancias illu-
sionis proximas [con]dempnationi
v[er]s[us] principes aut[em] sacerdotum et omne
[con]cilium quaerebant falsum testimonium
aut[em] traditionis dicit crisostomus
fuisse primam sue traditionis et
distantis quia post biduum / ca°
proximam v[er]s[us] prima aut[em] die azimo-
rum accesserunt ad ihesum / tertiam proximam
v[er]s[us] Tunc ihesus venit cum illis
in villam gethsemani / in prima d[ic]it[ur]
primo q[ua]n[do] fuit traditionis quod fuit
senior / 2° ex scientia sua proditio-
nem discipulis v[er]s[us] cum aut[em] esset
ihesus in bethania in domo sy-
monis / 3° occurrit in passione
et morte d[omi]ni ihesu et discipuli
tamquam domestici et iudei tam
quam propinqui et gentiles tamquam
extranei discipulus cum tradi-
tione iudei cum perpetratione gen-
tiles cum [con]dempnatione Et quomodo
[con]venerunt cum n[on] [con]venirent ...

Sam xxvi passio

invenit

insurgentes ut saltem in domo
sua in beneficiis ymo etiam tunc
tam et supplicium ingerebat alii
deridendo alii percutiendo alii eum
spuendo sicut magistrum detinuerunt pro-
pter tradicionem in christo id est de ipso
tradendo unde tunc congregati sunt
principes sacerdotum unde hoc innotescit
dicta matheus xxvi insinuat predictione
passionis id est scitis quia post bi-
duum pascha fiet dicit glossa et scitis
tunc fuerunt precipue hystorie se-
cundum quod scilicet dominus in sabbato ante ra-
mos palmarum fuit bethanie
in domo symonis leprosi ubi lepro-
sus et ei solempne conuiuium et lazarus
unus fuit qui suscitatus erat de
tunc discumbentibus et tunc maria
magdalena effudit unguentum
super caput eius id est ihesu de quo
in sequenti dominica in ramis palmis sedens
super azinam intrauit templum et
uenientes in templum eiecit uendentes
et ementes et circa uesperam re-
diit iterum in bethaniam in crastino
uero id est secunda feria iterum rediens in ie-
rusalem intrauit in templum et docebat
et tunc presentata est ei adultera et
liberauit eam et tunc maledixit tunc
arefacta est ficus sed utrum hoc uel tercia
tercia feria hoc tamen sit dubium et feria
tercia docens in templo confutauit
scribas et phariseos ut habetur super xxiii
et eadem die cum ostenderent ei
edificia templi dixit non relinquetur
lapis super lapidem et ibi ceterum
doctrine sue verba dixit non me
uidebitis amodo donec dicatis bene-
dictus qui uenit et cetera super xxiii
Et sero autem exiuit cum disci-
pulis in monte oliueti et ibi
predixit eis signa extremi iu-
dicii futuri et dixit eis hec verba

Scitis quia post biduum pascha
fiet quia glossa audierunt prin-
cipes sacerdotum eum dicentem
non me uidebitis amodo putantes
quod uellet subterfugere nam
congregati sunt quarta feria si
in die inicium consiliantes quo-
modo possent eum tradere et occidere quos
cum iudas audisset congre-
gatos intrauit ad eos in atrium
cayphe et recepit cum eis fe-
dus de tradendo duo pro xxx
argenteos et hoc est quod dicitur et scitis
et congregati sunt ihesus simones
hoc est de consummacione seculi
et de discussione iudicii sed ka-
ba ut simones hoc id est cum omnes
ab inicio etc per dicendo et fa-
ciendo compleuissent sed raban
etc plures consummato sermone
hoc et dixit discipulis suis
hec super que sequitur Scitis
quia post biduum pascha fiet et
secundum legem hieronymus Scitis id est
scire debetis non interrogatiue
et si in feria tercia hoc dixit que
dam et quod dixit post biduum
id est post duos dies cum uigilie
debet dicere post biduum Et hoc Iu
dei computant dies incipien
do a uespera usque ad aliam se-
quentem uesperam et incipiendo a
uespera tercie ferie usque ad uesperam
quinte sunt duo dies et in eo de-
sero ymolabatur agnus paschalis
et tunc sequentem diem iouis in cena pa-
tum et ipse traditus est unde se-
dit et sumus id est regnis tradetur
ut crucifigatur Ieronimus ut habet statim
que dicitur saluatorem tamen
ipse mortem et passionem pa-
ne dixisse prius sed potest
tificat ante talis iste post
biduum enim pascha futurum

hoc quod dixit ante
et sic

Margin notes: ~~~ consummasset ~~~ fiunt ~~~ glossa ~~~ simones ~~~ pascha ~~~ hoc

tendum seniores et tamen non de
clinaverunt insidias ne periculum fuit
ad solicitudinem multitudinis contrariantium
Respondeo quod pascha fuit in mo
dis primo tota septimana azimo
rum que incipiebat ad decima
m diem aprilis in vesperis et dura
vit vii diebus i. ad vigesimum primum
diem aprilis sicut patet levitici xx
iii Et exodi xii sic accipitur
Act xii volens post pascha
producere eum populo secundo accipitur
pro illa die scilicet vespera xiiii lune
qua debebat comedi agnus et
incipiebat festivitas sic accipitur
hic et levitici xxiii primo mense scilicet
aprilis decima quarta die mensis
ad vesperam pascha domini est. Tertio
pro ipso agno paschali qui comedi
debebat sic accipitur luce xxii
in quo necesse erat occidi pascha
quarto prima dies azimorum post im
molacionem agni scilicet decima quin
ta dies que erat solempnis
Joh xiii ante diem festum pasche
quinto panes azimi qui come
debantur illis diebus Joh xviii
non introierunt in pretorium ut non
contaminarentur sed manducarent pa
scha i. panes paschales vel festi
vitas epularum et pro parasceve non
fuit prohibitum similiter simul [illegible] sexto significat
paganum paschalem scilicet Cor
v Etenim pascha nostrum im
molatus est Christus Ebdomada [illegible]
dies [illegible] post azima [illegible]
Tunc congregati sunt hic describitur
consilium [illegible] duo [illegible]
[illegible] circumstancie a
gravantes sacrilegium dolosi
tas crudelitas et malignitas
sacrilegium notatur in congregatione
dolositas in [illegible] ibi et
consilium fecerunt crudelitas in

intencione ibi ut ihesum dolo tene
rent et malignitas in sermone
dicebant enim non in die festo ne forte
agravacionem sacrilegii describit
persone quas debebat retrahere status
suus nam principes sacerdotum
debebat retrahere status Exodi xix
sacerdotes qui accedunt ad domi
num sanctificentur seniores populi et antiquitas
nescias quia in antiquis est sapi
encia Job xii et summi sacerdotis qui di
cebatur Caiphas debebat retrahere
dignitas ad agnum tunc ultimus
fuit locus quia in atrium principis
sacerdotum scilicet amplius agravat con
ventus quia aggregati sunt dicitur go
tunc i. quia fere congregati sunt prin
cipes sacerdotum scilicet illud psalmus principes
convenerunt in unum et ad
versus dominum Et seniores populi ad
egressa est iniquitas qui dicebant
Caiphas Daniel xiii In atrium
principis sacerdotum qui dicebatur
Caiphas qui pontifex erat anni
illius consilium fecerunt ecce do
lositas [illegible] Jn consilium eorum
non veniat anima mea et ut ihesum
dolo tenerent et occiderent psalmus et
dolos tota die meditabantur
et quem modum meditati sunt [illegible]
scilicet [illegible] morte detinere ecce crude
litas quia querebant eum te
nere ad occidendum dicebant scilicet hic
[illegible] non in die festo ne scilicet feria
[illegible] capiendum hic non dicebat
[illegible] propter reverenciam
festi sed sicut subdit ne forte tu
multus fieret in populo quia timeat
scandalum populi sed timent ne quid
[illegible] populus ad liberandum
eum qui debent pascha [illegible]
celebrare victimas sanare [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] legis [illegible] ut [illegible]
agni digni sunt congregant in eu
[illegible] consilium quo occiderent dominum

no timentes seditionem ut supra
primo demonstratum est timentes ne amo
rio ipsi decoro manibus tollerent. Cum
Luc ante esset ihesus per id temporis consilium
subditur hic ex secundo circa proditore
discipulum ubi ponitur primo pro
ditoris infelicitas operum 2o impietas
proditoris tradentis eum i. Cum autem
ut omnes ex ore eius audirent Judas circa
ea pietate mulieris proponitur primo circa
pia actio 2o discipulorum indiscreta re
prehensio ibi videntes autem discipuli
3o quod christi approbatio i. sciens autem
ihesus ait illis. Circa primo actio mu 2
lieris proponitur admirationem reprehen
sio discipulorum ex declinatione
approbatio christi adiectibutione circa ac
tionem mulieris implicat circa fidu 2
ciam mulieris quam accessit liberalitatem
mulieris quod attulit pietatem mulieris
quod effudit dicit ergo Cum
Mt ante esset ihesus in bethania Bethi
nia enim fuit castellum in quo mo
rabatur martha magdalene maria
et lazarus distans a iherusalem quasi
stadiis xv. Et hoc quod venit ihesus
ante sex dies pasche scilicet in sabbato
palmarum ut habetur Joh xii° et fece
runt ei cenam ad quod venit iste
mulier unde hic auctor interponit
in serie narrationis precapitulo
quia eius facta fuerat unde ordo
rerum historie resumit hic i. Cum
Luc abiit unus ex xii. Sed hic interponit
ante scilicet ~~inde~~ ideo et ostendat occasi
onem que movit proditorem ad
dampnum quod videbat se amisisse
ex effusione unguenti super caput
domini ihesu quod volebat recompensare unde
glossa premissa et ea que impulit Ju
dam ad vendendum dominum suum nam cum
fur esset et loculos haberet unguentum
effusum quod poterat esse vendendum
et pretium eius tradendum ut alia in de

ficiaret quod per istum unguentum in
effusione recompensare voluit in Mt
magistri venditione dicit ergo Cum autem
ihesus esset in Bethania in do
mo Symonis leprosi i. qui fuerat
leprosus sed dominus curaverat eum
a lepra et adhuc pristinum nomen re
tinebat ut Jo. accessit ad eum mu
lier tamquam ad vivum fontem sana
tem infirmitates omnes ihesus ala 2
bastrum i. vas alabastri plenum unguenti
i. plenum unguento sicut dicit
Solemus alabastrum genus
marmoris candidi sicut dicit Be
da quod ad usum unguentaria va 2
lent scilicet eo quod optime incor
rupta conservare ibi valeat unguen
tum unguenti preciosi Marcus dicit Luc
nardi spicati i. de spica et foliis nar
di confecti quod precium et maxi
me redolens. Sed autem nardus fru frutex
tex aromatica Cant. io nardus
mea dedit odorem. Sed aliter dicitur
nardi pistici i. fidelis non adul nardi pistici
terati ut verbis alias preciosum hic latine
dicitur fideles et effudit super caput vel fidelis
ipsius recumbentis. Et in cuius ergo
sit super illud Cum esset in do
mo Symonis leprosi Joh xii° dicitur
quod erat in bethania ubi fue
rat lazarus suscitatus ergo in domo
lazari ad eum cena manifestum
et quod in domo lazari prelimittum
catherina in quodam in alia domo
erat sed quod sic videtur velle quod in
domo lazari ideo potest dici quod
domus erat lazari ex hereditate vel
adquisivit Symon leprosus et acces 2
sit ad eum mulier glossa Maria i. ma
ria magdalena soror lazari et tamen
quod nemo putet eandem esse que
super caput effudit unguentum
et que super pedes illa enim et lac
rimis lavit et crinibus tersit et unxit.

manifeste appellabat. Dicebat enim
hec septimum ... Ergo michi videtur
videtur esse una et eadem que ca-
put Christi crines ... [illegible]
operis, et quod una et eadem et mu-
lier fuerit; sed non eadem secundum statum, quia
tunc peccatrix erat, sed postea effecta est, et pe-
des unxit, nunc familiaris et pe-
nitentia quia caput et pedes unxit.
Johannis xii° capitulo: Maria ergo
et fuit una et eadem unctio quam
narrant isti tres evangeliste, alia quam
narrat Lucas vii°. Item effudit super ca-
put eius etc., que fuit ibi signum effu-
sionis, secundo ad litteram, unguenta solebat
effundere et adhibere homines illius
terre ad alleviandum laborem et
ad tollendum calorem solis et distemperie
aeris, ex quo pro parte patet signum mu-
lieris que labavit pedes et
pedes et caput unxit. Psalmo xx-
iii°: Unguentum et varius odor, de-
lectatur cor. Videntes autem disci-
puli, quod mulier unguentum super ca-
put fudit, discipulorum reprehendun-
tur indignationem, ubi repre-
hendendo ipsam indignam, quia
accessit ad dignitatem, quia fudit tam
preciosum quod pauperibus non tribuit;
reprehendunt tamen pro eius indignitate
tamen dicitur videntes autem discipuli
et viderunt mulierem ungu-
entum preciosum effundentem, indig-
nati sunt, quasi dicat indignam
dicentes: ut quid perditio hec?
Ipse et unus Judas, proprie secundum morem
avarorum et cupidorum quia cum non
venit ad manus suas perditum
dicunt. Ecclesiastici: Oculus malus
et mala voluntas non sanabitur
panem indignus, et ita deprehende-
bant eam tanquam indignam. Potu-
it enim istud unguentum venum-
dari multo. Augustinus: ... potuit enim
istud venundari plus quam trecentis de-

nariis et in hoc insinuat occasionem
venditionis [illegible] ab ipso Juda, tunc
cum esset proditor domini sui, qui fuit
antiquum credebat se posse accipe-
re decimam proventuum, ut dator
domino et ideo voluit unguentum vendi-
tum fuisse ccc denarios, quia sic
ipse perdidit trecentos denariorum, et quia
venundatum non fuit, sed effectum est ut ven-
deret Christum xxx argenteis, sic
secundum aliquos illi xxx argentei
valebant CCC denarios usua-
les, et recuperat totum precium, et dari
pauperibus, sed esse sub pretextu pietatis
celavit affectum cupiditatis. Unde
Johannis xii° dixit autem hoc non quia perti-
nebat de egenis ad eum, sed quia
fur fuit et latro, et ea que mittebantur
portabat. Item: ergo quare discipuli
dicti sunt, cum Johannis xii° dicit unus
ex discipulis suis Judas Scari-
othis. Responsio: Jeronimus hic ponit per modum
tropum numerum pluralem pro singulari, sive
omnes pro uno ponit, secundum quod sepe
inuenit de dictis illis fecerunt hec liga
[illegible] fecit ... secundum Augustinum, pro Juda
persuasione et eis consentientibus, indicando
dicentes quod pauperibus loquitur
vel potius decet, et quod indignati
sunt quidam ex discipulis cum
Juda, sed dicit prima illi ex prima
pauperum Judas ex cupiditate denariorum
sicut quod perditio est, quia discipuli
videbant hoc esse Christum in peni-
tentiam ... suo, secundo discipuli non in-
telligebant hoc esse perditum simpli-
citer, sed in comparatione et in sublevacione
pauperum; sicut tamen discipuli videre
nigrum suum sustinere pacient, quo
indignati sunt secundo audientibus
eo magis volo ... sacrificium, et ideo
forte credebant quod dare paupe-
ribus melius esset. Item cum deus
dicit ... paupertatem quod ipsa va-
lent sibi data et habebant loculos

ideo sunt [illegible] loculos habebat non
propter utilitatem pauperum sed advertente
corruptionem pauperum suorum sed quod sibi fuit
commisit loculos et a [illegible] fecit dispen-
satorem sed videtur quod ei dederit
occasionem peccandi. Ideo vnde tamen
ex optima dispensacione hoc factum est
ut malo eius desiderio satisfaceret
sicut [illegible] dicit Ambrosius ali-
[illegible] fuit [illegible] ut abscindendum
ab eo omnem occasionem [illegible] enim habe-
bit dicere quod propter desiderium pecu-
nie fecit prodicionem / nam loculos
et ea que dabantur portabat. 3o propter-
ea [illegible] instructionem in hoc enim ostend-
itur quod [illegible] facti dum
dus quod primam [illegible] tradidit custodia
[illegible] qui fur tradidit custodia
[illegible] avaricie aut [illegible] post
reprehendendum in dignacionem
ostendit hoc [illegible] approbationem [illegible]
[illegible] tradidit primo discipu-
los arguens [illegible] mulierem defen-
dens vel opus bonum defendit aut
mulierem [illegible] que in ea depre-
hendebant primo abrumpit quia
opus bonum 2o prodigalitatem in
tendens enim hoc vngentum 3o abu-
[illegible] ibi amen dico vobis
vbicumque predicatum fuerit [illegible] 3o
[illegible] avaricie [illegible] eorum indigna
cionem [illegible] cogitacionem [illegible]
illos quid molesti estis huic
mulieri ipsa [illegible] est vobis
molestos esse hominibus [illegible] opus
enim bonum operata est in me / videtur
bono opere lapidatur eam [illegible] de
opere pietatis et devotionis [illegible]
illud [illegible] Ne laedas [illegible]
in bono operante / deinde probat quod
[illegible] / sic [illegible] exhibendum est
opus [illegible] recedunt quia
familie [illegible] cum postea [illegible]
[illegible] sed ego sum [illegible]
[illegible] recessurus per mortem / non semper pauperes

[illegible] opus [illegible] ordinem [illegible]
fecit ac si exhiberet pauperibus [illegible]
et nam pauperes semper habetis vo-
biscum quibus potestis benefacere / sed
dicit moraliter [illegible] et decem vo [illegible]
non deerunt pauperes [illegible]
in terra tua aut non semper habebitis
vobiscum [illegible] ullo modo
[illegible] ad [illegible]
[illegible] quod hoc intelligit
quam ad corporalem speciem [illegible]
tum seu [illegible] / Baruch [illegible]
hic in terris visus et cum [illegible] est /
aliud vero quam ad spiritualem pre-
senciam vel sacramentalem [illegible]
[illegible] veniat dies quando auferetur sponsus
ab eis et mittens enim hoc vnguen-
tum hic defendit eam a prodiga-
litate quasi dicat non fuit perditum
vnguentum quod [illegible] sup-
[illegible] fecit sed [illegible] necessa-
rium fuit quod [illegible] mittens enim [illegible]
[illegible] hoc vnguentum in corpus meum
ad sepeliendum me fecit / Ideo
quod vos putatis perdicione vn-
genti / officium sepulture [illegible]
in hoc corpore intendebat mulier
de sepultura et videtur quod non
quia potius videtur vnxisse ob-
[illegible] moriendi [illegible]
exponitur hoc enim ad sepeliendum
me fecit / primo vel fecit sine pa-
[illegible] hoc vnguentum ut [illegible]
sit in die sepulture mee [illegible]
[illegible] in diem sepul-
ture mee [illegible] et si ad sepul-
turam eius [illegible] super
caput effudit [illegible]
[illegible] corpus meum vnge in
sepulturam meam / credibi-
le [illegible] eam [illegible]
[illegible] mortis [illegible] vngen-
tum [illegible]

propter officium sepulture reseruā
uit vel fecit .i. perhenit corporis
meum ungere in sepulturam
quia nulla hora non poterat
facere quia non est hiema opportu
nitatem nisi ad sepeliendum me fecit
.i. in signum sepulture ungentum
ubi mos erat ungere mortuos
Amen dico vobis hic defendit ea
ab indignatione quia per hoc sequitur
eternum memoriale et hoc est quod
dicit ita vos putatis eam in
dignam et vides indignantem
et male Amen dico vobis ubicumque
predicatum fuerit hoc evangelium .i. ubi
cumque dilatauit se ecclesia Hic at
tende notitiam futurorum quod post pas
sionem post vel biduum et mortuum
fuerat evangelium in toto orbe cele
bratum in toto mundo dicetur quod
hec .i. obsequium quod mihi ex
hibuit fecit in memoriam eius scilicet
marie magdalene est memoriale
sempiternum habebit ex hoc quod fe
cit michi ipso in memoria ecclesia
cit [illegible] quod deus ihesus
defensor fuit beate marie mag
dalene [illegible] resplenduisse
[illegible] patet [illegible] Et
tunc abiit unus [illegible] pietate
mulieris deuote ita [illegible] hic
subditur impietas discipuli tra
dentis ipsum et [illegible]
ordine historie hoc enim sequitur
immediate congregationem consilium
iudeorum [illegible] tenendo et occi
dendo [illegible] Iudam ergo proditorem
[illegible] quatuor valde vitu
perabilia primo ingratitudinem
quia unus de duodecim 2° pro
ditionem quia abiit ad principes
3° cupiditatem quia ait illis
quid vultis michi dare et 4° enim
[illegible] impietatem [illegible] querebant

opportunitatem dicat ergo tunc ipse
4a feria per indignationem habitam de
effusione vnguenti in sabbato
palmarum [illegible] unus de xii et
te officium apostolatum ad differentiam aliorum
horum qui dicebatur Iudas licet
nomen [illegible] ad differentiam alterius
discipuli Scarioth id est filius
[illegible] sui ad differentiam alterius
Iude apostoli abiit ad principes sac
erdotum non inuitatus non coactus
sed spontaneus abiit ad filium
proditor [illegible] vir qui non ab
iit in consilio peccatorum Scarioth
in cuius memoria [illegible] quia non
repente [illegible] sed [illegible]
[illegible] pergit nam [illegible]
[illegible]
quarta feria abiit et uendidit xpm
in signum cuius illa quarta legit ec
clesia epistolam de ipsa [illegible]
tes eius cum [illegible] et cetera
quod nulla [illegible]
illo die [illegible] die
venditionis Thema [illegible]
4a et sexta feria semel [illegible]
[illegible] Iude cu
piditas [illegible] in hoc quod
[illegible] vendendum quid vul
tis michi dare [illegible] quod
dendum et [illegible]
latum [illegible] Et illi Infelix mer
cator qui [illegible] dedit pro tanto:
deum [illegible] pro uano [illegible]
pro vili [illegible] et hoc est et ait illis principi
bus [illegible] congregatis quid
vultis michi dare et ego eum vobis
tradam id est ad vendendum sicut
agnum [illegible] tradito signifi
cata fuit in venditione Ioseph
Gen xxxvii° at illi constituerunt
[illegible] xxx argenteos [illegible]
[illegible] nichil [illegible]
amare pecuniam [illegible] que
bat audita ingratitudine in
discipulo proditore in dolo cupiditate
proditione

incepto sic ordine malignitas
in studio malignus discipulus
autem studens in morte magistri sui hec
Mt et exinde querebat scilicet proditor oppor-
tunitatem loci temporis et secretatis ut
eum traderet Luc xxii^o ad distinc-
tionis sine scandalo et circa propter
turbam, ne hec omnia turba impediret
et de manibus eorum tolleret. Prima
Luc autem die azimorum. Superius autem
determinavit circumstancias
tradicionis ad hec distantes, hic
determinat circumstancias appropinquantes
quantum ad tria quorum primum est prope
tradicionis futuriorem et memo-
rnádne riale passionis scilicet cenam. Tertio autem
illos accepit Ihesus 3° 2° 9 sidera
[illegible] iam imminet scilicet tunc dixit
illis Ihesus omnes vos scandalum
pacieminiper diciat ergo predicionem passionis
in providencia futurorum scilicet ut faceret
tunc eucaristie in memoriam passi-
torum ordine minus scandalum
discipulorum in cautelam tredecim
contra prudenciam futurorum tradicionis
quedicatur primo signum festi predi-
cato scilicet et redentibus illis signum
festi sunt separacio et ostensio azimi pascha-
lis, signum ergo in sacrificio scilicet comestio
a agni paschalis describit quantum ad quar-
primo quantum ad discipulorum prudenciam
et diligenciam in providencia 2° quantum
ad domini potenciam in disponendo
ut at Ihesus dixit Ite in civita-
tem, 3° quantum ad discipulorum obedi-
enciam in preparando ut et fecerunt
discipuli sicut precepit eis Ihesus
4° quantum ad domini humilitatem in distri-
buendo ut vespere autem facto discubuit
prudencia autem discipulorum de-
claratur in duobus primo in consideran-
do temporis oportunitatem, quia prima
die azimorum 2° in querendo de mo-
do apto domini voluntatem ut ubi
Mt vis paremus. Dicit ergo prima autem

die azimorum ut extitit decima die
mensis, scilicet in azima primo que incede-
bat in xiiij^a luna primi mensis
quando ad vesperum cenabat omne
fermentum, sed agnus ymolabatur
sicut patet Exodi xii^o et Levit. x-
xiij^o et Num. xxviij^o, Deut. xvi^o
Accesserunt ad Ihesum discipuli Luc
dicentes quia videntur venisse
tempus agni legali sacrificio, Luc
xxij^o venit autem dies azimorum
in qua necesse erat occidi pascha
scilicet agnum paschalem, ubi vis pa-
remus tibi comedere pascha scilicet agnum
paschalem unde dicuntur ubi
quia ut dicit Julius non erat ei d-
omus certa domicilium suum aliquid, maxima
paupertas eius Rabanus autem
autem quibus nec quem edificia
domorum terra et quos pre-
fero marmoreo columne delectat
At Ihesus dixit, hic ostendit domini Luc
potenciam in ordinando ubi tria
insinuat primo ordinatur aucto-
ritatem cum dicit Ite. 2° ordi-
nandi potestatem ibi et dicite ei.
magister dicit, 3^a ordinate significa-
tive, ibi tempus meum prope est et hoc
Mt et At Ihesus dixit insinuas lo-
cum congruum preparan[dum] Item
civitatem scilicet Ihesum ut sic faceret
secundum legem Deut. xvi^o ymola-
bis in loco quem dominus deus tu-
us elegit, quam autem discipuli
fuerunt missi dicitur Luc xxij^o
et misit Petrum et Johannem ad quen-
dam, scilicet que non nominat quia sicut
Rabanus in glosa dicit sed quendam
et tuas dicunt preciufamilias
quod ergo ait ad quendam [illegible]
tamen ex persona sua et non dicit
studio brevitatis Ite dicit in de terminate ad quendam ad fidelem et ad
quendam quia et in se dilectione et
ad ad que discipulos suos in

imitatur Job xxxviii° l. nubes
spargunt lumen undique. Vel aliter
dicendum/ domus et aque bajulus pertinens
sacra sunt vocabula ut omnibus. In cenaculo
pascha celebrandum i. christi
sacramenta quentibus danda sic
cultus designantur. Et dicite ei ma-
gister dicit. Non dicit dominus quia
iam in terris cessabat usus do-
mini sed non magisterii quia omnis
christi actio nostra est instructio. Magister
anthonomatice in quo etiam
significatur eius potestas. Super nos
in omnibus et magister. Tempus meum
i. mee passionis/ meum quod
ante ab eterno preordinatum/
ante in lege prefiguratum/ ante
a me valde desideratum. Prope
est quia in crastino. Apud
te facio pascha i. volo parare apud
te que exigitur ad comesti-
onem agni paschalis. Cum
discipulis meis ut sic tamen
figura sacrificium legis finiret et
novum daret/ et ipse cuius ob convictum
gaudebant. Et fecerunt dis-
cipuli sicut precepit illis ihesus/ s.
cum ito quia nichil precepit
nisi salubre facio quod precep-
ta faciendum et festinavit/ quia
tempus breve habitavit/ quia primum
gaudebant preveniunt/ quia salus
debetur perseverantie/ certe de
bita obedientia. Et paraverunt
pascha/ i. agnum paschalis
refectionem. Est mirabile
quod hospes ille susceptor cum non
quia ignorans sed quia erat
magis huic initiatus et dominus sed
contempsit odium multorum dominus
in spiritu. Vespere autem facto post
sanctam discipulorum prudentiam
in providendo domini potentiam

ordinando discipulos obedientiam
in parando/ hic ostendit domini humilitatem
in discumbendo dicens. Vespere autem
facto humilitas christi primo exemplo certe
legis quia in vespera sicut sic erat/ in quo
mandatum erat Exodi xii° et
consequenter sue paupertatis societatis. Et
discumbebat cum discipulis suis
i. xii apostolis. Dominus cum suis/ magister
cum discipulis/ pater cum filiis
quasi cum sociis/ quasi cum ami-
cis. Filii tui sicut novelle olivarum
in circuitu. Post refectionem etiam in
vespere i. in fine mundi futura/ feliciter
illius recubitus convivales. Sed quo
discumbebat/ si pascha comedebant
dicitur eum Exodi xii° sic comedetis
illum stantes. Unde dicunt quod tala-
menta habebitis in pedibus vestris/ to-
lentes in manibus baculos et comede-
tis festinantes. Sed potest esse quod ad comme-
stionem agni discumbebant sicut
mos volentium prandere quod dicit
instituit/ cum nunc ad prandium parant
sed in esu agni fecerunt ut lex man-
dabat. Ordo igitur eorum que facta sunt
in illa vespera est hic primo comederunt
agnum paschalem ut sicut dicitur in histo-
ria [illegible] legitur dominus comedisse [illegible]
nisi agnum paschalem. Deinde surrexit
a cena et lavit pedes discipulorum
sicut dicitur Joh. xiii° secunda facta ut sic dicit Augustinus
facta i. perfecta vel parata non dum finita
tamen quia adhuc postea recubuit et bu-
cellam Jude tradidit. Et post cenam corpus
suum subscribit omnibus sicut voluit. Sub pace
quidam facta cum tota cena. Et primo ad agnum
paschalem quem tunc comederunt fe-
stinanter et tunc sequitur. A cena lavit
pedes discipulorum de qua lotione
solus Johannes loquitur et post lotio-
nem pedum iterum sumpsit vestimenta sua
et iterum recubuit et docuit eos et tra-
didit corpus suum/ sicut hic et in Marco
et Luce narratur. Tunc surrexit Judas
et ivit ad principes sacerdotum et tunc
dominus posuit sermonem et fecit sermonem illum
qui ponitur Joh. xiiii° licet clarus est 4

ne

et malis depressum per maliciam multorum
ex quibus tamen ab ancilla hostiaria pe-
trus qui aliud post unam et adstanti-
bus tamen et personis principibus quia-
amplius non ausus ab ancilla non
aliqua primo victus est Iste est ut audi-
amus sepius reditus in nece dominum
peccasse et passione redemptorum
sicut preferimus ante quam superius per
um puerum sedimus ita preferimus
ad negandum negandum principe et
de publicis ut videatur sed imprin-
cipis generibus suorum et sua ab
esse de ancillis imperium audit
Tobie nono Secunda autem illo exeunte
ubi ponit primo alterius
negacio ubi ponit primo alterius
ancille proclamacio secundo relata pe-
tri negacio tertium negavit de-
tur negaco tertium negavit de
rum exeunte ante illo ianua fo-
ras vidit eum alia ancilla et ait his qui erant
alia ancilla et ait his qui erant
ibi id est illis cum quibus calefacie-
bat se petrus et hic erat cum ihesu
nazareno et iterum petrus negavit
cum iuramento quia non novi hominem
quibus illa prelabitur vel iohannes
bus dicit quod quidam astantes
dixerunt ei numquid et tu discipu-
lus eius es et luce xxii dicit
et post pusillum alius vi-
dens eum dixit et tu de illis
es et ita multi proclamant eum
nunc et tunc tractatos et evangelistas Tertium
negavit cum iuramento quia non
novi hominem Secunda autem argumentum quod
ex uno peccato homo in aliud ig-
nis ruit videlicet tarda mora in pe-
ccato dat incrementum sceleribus
omnis de tercia negacione petri
cum in atrio facta fuit quod in actu
cayphe hec ratio xviii et luce xxii
adidem quod dicit quod in actu cay-
phe petrus non potuit age princi-
pem sed foras egredi de impiorum
consilio ut negacionis sordes amari-

fletibus lavet ad hoc dicit beda
super luce xxii et iohannes xviii quod dicitur
sed negacionis in atrio anne facta
post tertiam ponit petrus negacione
dum ibi adduxerunt ihesum ad anna
ad cayphan in preterito addit augustinus
in libro de concordia evangelistarum
quod totam tertiam negacione factam
in atrio anne post secundum quod sequitur tercia
negacio incepit in atrio anne
et explevit in actu cayphe et hoc dicunt
patere quod dum textu iohannis
xviii qui cum non faciat mencione
de cayphe sed solum de anna post
primam unam negacionem de qua
animadvertit eum ad alias et tandem
prosequitur alias duas negaciones
post annam ficta sunt prout in actu cay-
phe quod consequitur adduxerunt
ihesum ad cayphan sed post nega-
cionem non dicit quia tua nega-
cio processit adductum illum sed
una tamen processit simul autem narravit
negaciones quas ceteri narrant
non historiam ordinaverunt vel intencio-
nibus dicitur volo ibi super ligatum
et adduxerunt ihesum a cayphe in pre-
torium et insinuatur quod ab anna
ubi prius semel negatus est
adducti sunt ad cayphan et ibi
bis negatus est et tandem a cay-
pha in pretorium pylati locuntur
autem quidam de tercia negacio-
ne quam ad inchoacionem et di-
cunt eam fuisse in atrio anne
alii quantum ad consumacionem et dicunt
eam factam in atrio cayphe quod
autem dicitur et narratur in textu usque
ad caphum quod sequitur de precia
piculacionem quia prius factum est
sed historie ordine sequitur que
omnes tres ex te ita condicione
nam post negacionem sequitur
de petro attinentes sed evadunt
nos volentes quod mali et non in

omnibus deos obsecrare sed in professione
et post pusillum Ecce tercia nega-
cio ubi ponitur primo negacionis
attestacio 2o ipsa manifestatio ne-
gacionis. Et tunc recepit occasionem
tangunt duo primo per astan-
tibus proclamacio cum dicitur Ver-
e tu ex illis es/ 2o proclamacionis
confirmacio vel nam et loquela tua ma-
nifestum te facit. Dicitur ergo et post pusillum
in isto pusillo exivit Petrus
et rediit ad ignem stabat ut dicitur
Luc. xxii qui sto intervallo [illegible]
nunc hoc/ unde glossa [illegible]
impleret quod dixit breviter [illegible]
exiit inquit foras ante atrium et
gallus cantavit quo reverso iterato
fit negacio. Accesserunt qui sta-
bant scilicet ad interrogandum ut dicitur
supra Joh. xviii. Dicit ei unus ex servis
unus ex servis pontificis cognatus
illius cuius Petrus abscidit auriculam
et dixerunt Petro Vere et tu ex illis
es. In Johanne dicitur quod unus dixit
Nonne ego te vidi in orto cum
illo. Et est congruitas quia unus qui
eum viderat in orto maxime
affirmabat. Tercio autem secuti sunt
eius fidem/ et eius dicitur qua-
si propius [illegible] Deinde
confirmant quod dixerant Nam
et loquela manifestum te facit.
Sed nonne ebreus erat quo genere
loquela deprehenderunt eum. Dicitur
quod omnes Jerosolimite et Galilei sunt
ebrei et unum linguagium una
quia regio [illegible] sunt loquendi propri-
etatem/ unde [illegible]
[illegible] in loquela Petri/ quia
erat de Galilea sicut et alii discipuli
Christi sicut deprehensi sunt pueri
Effraym et Sibolleth Judicum xii. Tunc
cepit detestari i. maledicere

se obligare et iurare quia non no-
vi hominem i. quod non cognosceret
Christum nisi ut hominem quem confessus
dixerat filium dei vivi Joh. vi. [illegible]
est mendax nisi qui negat eum/
Ihesus non est Christus. Et continuo gallus cantavit.
Hic fuit secundus galli cantus. Ecce tempus
negacionis tue quod predixerat dominus
Petro. Mistice quod sequitur gallus can-
tavit mistice dicitur quod in Petro et post
correctionem suo debet esse mora
sed statim gallus i. prelatus seu predica-
tor debet increpare et dicere [illegible]
[illegible] prima [illegible]
[illegible] gallicantus et [illegible]
[illegible] in corde peccatoris primo de
malo culpe fugiendo 2o de malo
pene vitando 3o de bono glorie in-
veniendo/ primo amittat [illegible]
tem culpe 2o [illegible] gehenne/ 3o
amenitate glorie/ Et recordatus
est Petrus verbi domini [illegible] Petrum
negantem audit primam [illegible]
[illegible] audit primo [illegible]
2o penitencie [illegible] reg-
ressus foras dicit. Ergo et recordatus
est Petrus audito galli cantu
verbi Jhesu quod dixerat sibi priusquam
gallus cantet i. ter cantet ter me
negabis. Crisostomus: ita [illegible]
delictum ut memoria [illegible]
Ideo dicitur Ps. [illegible] Ne declines [illegible]
[illegible] Et egressus foras ut
quereret liberum flendi locum flevit
amare i. ex cordis amaritudine
[illegible] amare flebat [illegible]
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] pet ad primam [illegible] cantacio
galli [illegible]
[illegible] respexit Pe-
trum [illegible] recordatus
[illegible] ad auditum doctrine
[illegible] sunt
[illegible] confessione [illegible]

quia omnibus necessarium et utile et cantus.
comedite amici et bibite et inebriamini
karissimi. cum debet esse deo quia
bibit hic est sanguis meus qui pro
vobis in potum Joh vi caro mea vere
est cibus et sanguis meus vere est potus. Sanguis
in quantum novi testamenti dedica
tor. debemus enim testamentum sanguinis
effusione dedicatum et confirmatum.
ad hebre ix testamentum morte
testatoris confirmatum est alioquin non
valet dum vivit qui testatus est. Hebr. viii.
Ecce dies venient dicit dominus et consummabo
aut novum pactum quia a novo a
dam in sanctum. Novum per
effectum quia innovat ad Rom vi in no
vitate vite ambulemus novum per initiationem
quia novam doctrinam hoc est ex xviii
ecclesie et doctrina nova est Joh xiii
mandatum novum do vobis. Novum
per promissionem quia nova promittit hec est
dicam etiam Joh vi verba [illegible] vi
ta hec est res per renovabitur ut aquile
te iuventus tua. qui pro multis effundetur
est pro omnibus sufficienter pro eis quod habere
ut pro eis que utilitas in sanguine est
effunditur i. effundetur pre ordi
nante filio volente spiritu sancto coop
rante iudea furente. iudeis procurante
te pylato iudicante militibus exsequente
te hugo. hic procedit deus
fragrantissime caritatis plenitu
dine profundissime caritatis plenitu
dine cum effudit totam in pre possibili
bus ire sue indignationem ergo effunde
rit fundunt pro multis et sic lib. in re
missionem peccatorum et sic bibit apostolo
quod dilexit nos et lavit nos a peccatis
nostris in sanguine suo. non enim minus quam
nos in sanguine suo. nec enim minus quam
tam diligit filium ut effundat sangui
nem ad lavandum omnium scelera. Sanguis
nos datus in potum sitibundis super
eodem bibite ex eo omnes ut pro ca
pitulis vi. aut effundetur pro multis datus
in lavacrum. hoc addit in re
missionem peccatorum. quicumque bibite ex eo
hic omnes quare non dicat accipite
et bibite sicut supra de sacramento corporis
accipite et manducate. Respondendum
secundum de panis corporis non est sine sanguine
ut ex alia parte sanguinis sine cor
pore. hoc dupliciter et supra ubi est unum
sacramentum. Item accipite non repetitur
ne aliud sacramentum accipi videatur.
sed dicit comedite et bibite ut ostendat
hoc esse sub duplici specie corpus sub
specie panis sanguis sub specie vini non
ita sub specie vini propter periculum inge
bunt dicere comedite omnes quam
bibite. Item prius dicit dominus de quo de
bent aptius sumi sub specie panis
in confusione ergo hic corpus sicut de aliquo
crederet quod propter hoc sanguis minus sume
quod non sumebatur sub specie vini
panis ait bibite omnes. Et quare
addit ex hoc omnes quia Christus in
prima cena pane fregit in distri
butione debita vel distincta supe
et signata dedit corpus sanguinem autem
non sic sed de eodem calice biberunt
hoc est potum dignus digno et dilectum
ad potandum. Et in remissionem peccatorum
quare non addit hoc in sacramento cor
poris sicut hic. Respondeo hoc nomen sanguis
magis sonat in redemptionem pro
peccatis. non corruptibilibus et ipsius
aut magis sonat in effectum cog
nomentum addit hoc cum ibi. Item
hoc est sanguis meus quare hanc formam
verborum non tenet ecclesia sed hic est enim
calix sanguinis mei. hoc est. forte quia
in ea etiam in hoc sacramento vel ma
le hoc credit vel male a ceteris mu
tatis forma in qua etiam cetera na
tus sanctus petrus qui prius in ce
na fuit tradidit ecclesie forma datur
cleri aut non presumunt presbyteri
formam verborum determinare sed forma ma
iori supponit sufficienter ea
dem formam intelligibilem sed non
sensibilem. puto aut quod sub
forma evangelii ecclesia tamen sancti posset
si ecclesie placeret sed in alia debet
servari. Item cum in sacramento hoc
sit duplex materia panis et vi
ni dupla forma duplex signum
videtur quod non sit unum sacramentum
sed duo. Respondendum unum est sacramentum subiecti

spe͡c sz vini mo͡s tribz modis dicit͡r
pm͡o vni indiuisi͡te sz ut actu di
dit͡r ut potencialiter sicut punct͡us
2o modo vnum continuitate quod
vnum actu pluralitatem in potencia ut
linea 3o vnum in positione sicut
domus hic vltimo dicitur sacramentum
vnum ad obiectum dicendum quod
quamuis ibi sunt plura ma͡t
no͡n tamen faciunt nisi vnam operacionem
qui intendunt sicut pecora speciale
ad aa dicendum quod forma totius
et signum vltimi zemini licet non for͡
que forme partes sicut dicta de
signis sz cum totus christus sit sub
qualibet specie videtur quod sufficeret
vna species vel panis vel vini ro
materia sacramenti dicendum quod competenciam
eius et significacionem secundum vtrumque
modum congruit duplex materia
huius sacramenti sz sub cum eius
et refectio que ad sui integritatem
requirit cibum et potum sacro dex
vna que representat passionem sz
passionem christi quia in pas
sione sanguis separatus fuit a cor
pore separatum vtrumque hic sacramento
sui optimum alia racio respectu fi
tuus effectum et sic cum ordinatur
ad salutem corporis et anime cum
vtrumque ibi sicut non michil sup
fluit Item cum non fiat hic
mencio de aqua videtur quod
non debeat apponi vino Item
aut dicit apponit aquam et sic
dentitie aut non 2o non debet
apponi racio aqua non dentitie hic
sacramenti sz debet esse vinde
sine apposicione aque possibilia
debet tamen apponi in persona
christi tum pro statutum ecclesie tum
propter peccatum sanguinis expressione
sicut cum vino aque cum vino
vnionem membrorum cum capite
i christo quorum amore passus est
It sicut quod sanguis cum aqua
exiuit de latere christi It sanguis
ondit nos lauari a culpa sicut per aqua
a pena ad obiectum dicendum quod
christus apponit deo genitum n tra
nte hic sit mencio aque quia
iuxta sunt in vinum dico autem vobis
hic ondit ceremoniam veterem
legis distinctionem nisi illud le
mit exo llonis supplementis
veta placet et sic vult sz plebis
iudaica gemina communicacio
nicas glosis quum ad fidem regim
ponis etia militans et hic sz dico
aut vobis q. d. quamquam delecta
tus sum oblationibus iudaice
plebis in qua edit aliquibus
annis vitae et modo comedi agnum
paschalem nisi nitum illud
Bz dico vobis amodo non bibam
de hoc genimine vitis i. de cetero
non delectabor in tali ritu dominus vel
vsque in diem illum cum illud
bibam vobiscum nouum i. sig
ficatum per illum quod nouum
sacramentum et renouatum per fide
i. dominus delector vobiscum cum
iudeis innouat per fidem in re
gno patris mei i. in ecclesia milita
te et sic hic pro nome illud non
refert subaudi sz signum sine qli
tate similitudinis alio modo 2o
exponitur bit sit plebis iudaica
ta genimen eius materia de
qua bibit deus an passionem
sz amodo i. post passionem non bibit
quia vlterius non patie dominus in sine
cum in ticit plenitudo gaudium
bibam vinum exultacionis dei
sacione nidetur et sic hic pronom
illud refert genitem amalicato
nem 3o aliam ut exponi sit
amodo non bibam de hoc gem
mine vitis i. de illius vsque ad diem

illum scilicet post novem / cum bibam
illud novum i. de novo quia ego
[illegible] in novatam [illegible] biba(m)
credibile est et quod post novem
comedit cum discipulis et bibit
ut exponit glossa novus et sic bibit
et non aliud / genimine eius mortalitas
et sic dicat amodo non bibam de ge-
nimine hoc i. postquam ab ista separa-
[illegible] corpus [illegible] assumpturam illud
usque in diem illum / scilicet tamen / cum
bibam illud novum i. resumam i(d)
idem in substantia / gloria in mortalitate
in novatum / in quo significat dis-
cipulos simul resumptos corpora
immortalia / licet non eodem tem-
pore hic relatum illud / [illegible]
licet qualitas sit mutata [illegible]
aut precedentibus licet cum dicat [illegible]
sum [illegible] panis / et vini / ut ipse
sibi tunc ipse fuit passibilis [illegible]
passione / dedit impassibile et
ut passibilem / et ut impassibilis [illegible]
modo postquam hymnus [illegible]
[illegible] dicto exierunt [illegible]
[illegible] devotionis [illegible] cum dic-
[illegible] hymno dicto / forte aliquis [illegible]
[illegible] pauperes [illegible]
[illegible] ut hymnum vocant [illegible]
monem que fecit in die cene
que recitat Joh [illegible] exierunt
in montem oliveti sicut [illegible]
o [illegible] in [illegible]
[illegible] venit in mon-
tem manifestum [illegible] ad [illegible]
[illegible] venit in locum [illegible]
notum [illegible] Joh [illegible] cum [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] et [illegible] cedron
Tunc dixit illis Jhesus / post
[illegible] in memoriale
[illegible] ut [illegible]
[illegible] iam [illegible]
[illegible] scandali [illegible]
predicat scandalum [illegible] cum

2° [illegible] sibi [illegible] autem
petrus ut illi scandalum
aut [illegible] duplicat [illegible]
de [illegible] 2° de solacio ibi [illegible]
[illegible] aut [illegible] 3° [illegible]
scandali [illegible] passionis et solacio
[illegible] resurrectionis [illegible]
primo [illegible] de scandalo in im-
[illegible] 2° [illegible]
[illegible] cum pen-
[illegible] tunc dixit illis [illegible]
[illegible] venit ad locum [illegible]
omnes vos patiemini scandalum
i. occasionem ruine ut offen-
dicu[lum] [illegible] que videbitis in
me / isti scandalizati sunt timore
mortis quido relicto eo omnes fu-
gerunt [illegible] nunc
[illegible] scandalizata fuit absit
non cum [illegible]
[illegible] ut [illegible] quod simon
dicebat ad discipulos non ad
[illegible] predicat eis
futurum scandalum [illegible] ne post
eventum desperarent [illegible]
[illegible] in ista nocte [illegible]
[illegible] comedebat agnum
paschalem [illegible]
[illegible] scandali [illegible]
tem quia pacem [illegible] aliter
quia omnes / et [illegible] quia [illegible]
[illegible] qualitatem / [illegible] nocte
[illegible] scandalum
in [illegible] relinquit dominum [illegible]
[illegible] sequebantur eum [illegible]
[illegible] zachar [illegible]
[illegible] pastorem et [illegible]
[illegible] penitentiam [illegible]
quem tu percussisti [illegible]
de [illegible] percussi [illegible]
[illegible] iudeus [illegible]
[illegible] flagellacionis
[illegible] me [illegible]
[illegible] me [illegible] qualiter
[illegible] quia in capite [illegible]

percutiebant caput eius arundine
et faciem eius, et hec 2º in bigamia penam
maximam sustinuit christus in corpore
ysa. l. corpus meum dedi per
cucientibus et ge. me. ve. sic in 2º est
quibus percussus pontiam in quint
pastorem. heu lat. dimitti. Et pa
stor percutit pastor bonus Joh. xº
ego sum pastor bonus. Et pastor
magnus hebre. ult. deus aut
pacis qui eduxit de mortuis pasto
rem magnum ovium pastor prin
1 pet. 2º. conversi estis ad pastorem et
episcopum animarum vestrarum. et dispergentur
oves gregis. Et ecce sequela per
cussionis. primo eripient. Zach. xº
primo sanabit. Et dispergentur
morte mortis ... eripient virtute
pastoris et sanabunt medicamen
to passionis. oves a. apposti. sic
ut percussio pastore. i. prelato
oves i. subditi disperguntur primo
capientur quia lupus rapit
et dispergit oves Joh. xº post quam
aut post timore scandali pas
sionis. subditis solacium rationis
ut sicut ipsi fuerunt ex pas
sione sic leterentur ex glorificati
visione et hec est quod dicit post
quam autem surrexero precedam vos
in galileam sic quilibet surgens
in placatione debet precedere tamquam
dux per exemplum tamquam propugnator
per hostium contrarium. Sophonie iiiº ex
pecta me in die resurrectionis
mee dicit dominus. Sed hec cum in cena
vel in duobus diebus sequentibus per
cutiam pastorem et dispergentur oves
gregis ubi notatur triplex honor
ad xpm. crudelitas cum dicitur
percutiam quos percussit potiam
esse iusserunt, atque 2º xpi ad
homines caritas cum subditur
pastorem parvit cum discipulos

et suo sermone exemplo et suo corpore sacra
mentali et suo pane corporali sua vita
conversatione exemplavit. Joh. xº ego
sum pastor bonus. 3º instabilitas 3º
cum addit et dispergentur oves gregis
iiiº Reg. xxiiº vidi cunctum israhel
dispersum in montibus quasi oves non
habentes pastorem. Rudus aut petrus
hic subdit scandalum spirituale. Et ipse
tubi tangit duplex error primo pet
. 2º a ceteris discipulis exigit ubi sic
omnes discipuli dixerunt in fine
pet. tamen declarantur primo error pet.
in promissione 2º error eius in eius sui
predicacione ubi ait illi ihesus 3º error
eius in contradictione ubi ait illi pe
trus et si oportuit dicit ergo rudius
aut petrus ait illi et si omnes scan
dalizati fuerint in te ego nunquam scanda
lizabor glo. non est mendacium ubi te
meritas sed fides et ardor dilectionis
qua predixit se non scandalizandum
et scandalizatus est. ergo mentitus est. Item
se aliis preposuit. et etiam dicitur quod dixit
ergo temeritas fuit. Ro. ad primum dicitur
dicendum quod mendacium est falsa vocis signi
ficatio cum intentione fallendi, ubi autem non
fuit intentio fallendi sed aliud dictum
quod prevalit ex ardore fidei unde
fuit temeritas tamen non mendacium
ancepta gravitas. Ait illi ihesus hic
subditur error suus pet. in casu sui pre
dicacione cum dicitur ait illi i. petro
presumenti ihesus Amen dico tibi quia
in hac nocte antequam petrus ex ar
dore promittit xpus ut deus futura
predicit antequam gallus cantet ter
me negabis i. antequam semel gallus can
tum negacionem inchoabis que
erit trina. Hic semper remigius et ... relin
quo attendit complexiones (?) quando
inchoanda erat negatio tria ante
primum galli cantum negavit enim
semel. Deinde post primum galli cantum
et in iiiº negavit enim bis. Ideo dicitur
Marci xiiiiº postquam gallus bis

vocem dedit ter me negabis. et
quia non nouit complexionem tunc negationis
aliter elocute inchoatam vel [illegible] ex
pone antequam gallus cantet vel
cantet ter me negabis. At ille
petrus hic subiunxit [illegible] petri imitacionem
[illegible] dicione [illegible] At ille petrus in
telligens quod xpus predicit eum timore
mortis negaturum. etiam si oportuerit me
mori tecum non te negabo. Circa [illegible]
et petri insistenciam primo quia xpo
[illegible] secundo quia aliis se pretulit
3o quia sibi totum attribuit quasi
[illegible] esset non scandalizari et mori
propria et non patribus ex dei gracia
gerit typum quorundam qui multa
promittunt sed in soluendo deficiunt
Similiter et eodem [illegible] amore et
fide omnes discipuli dixerunt
sed non perseuerauerunt [illegible] quare
sed non permisit petrum tacere ad hoc
dominus permisit [illegible] ut nullus
[illegible] ut placet [illegible] quia
de se presumat [illegible]
[illegible] et ut cognosceret eius
audaciam [illegible] ut alii [illegible] eius insi
[illegible] non parum [illegible]
ut ad negationem eius [illegible]
singulatim excogitantes eandem
[illegible] ut patet alii [illegible]
rent qualiter [illegible] debe
rent [illegible] ut error [illegible]
[illegible] dicentium quod caritas semel
habita non amittitur [illegible] amissa potest
[illegible]
Sed petrus [illegible] predicacionem [illegible]
[illegible] potuit
non negare xpum [illegible] potuit
dicere [illegible] ubi [illegible] dictum [illegible]
to [illegible] non [illegible]
dictum [illegible] dici [illegible]
[illegible] si petrus potuit non
negare quod xpus potuit [illegible]
te [illegible] fuit [illegible] dice
re [illegible]
[illegible] dictum
[illegible] non cadit super potenciam
sed [illegible] negauit [illegible]

[illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] negatione ponit hoc
dictum postquam dominus regressus
et de domo [illegible] manducauerat
pascha Joh xviii et Luc
xxii [illegible] egressus [illegible]
sed [illegible] ante illi duo posuerunt
recapitulando [illegible]
[illegible] venit ihesus ad eos
[illegible] [illegible]
[illegible] [illegible]
hic [illegible]
[illegible] [illegible]
qualiter [illegible] primo in [illegible]
tamen eius [illegible]
[illegible] 2o qualiter non latuit
eius [illegible] in signum [illegible]
3o qualiter [illegible] martirium in
testimonium [illegible]
in [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] ibi [illegible]
quantum hora [illegible]
effectus [illegible] vel
et [illegible] Judas
in [illegible] Duodecim [illegible]
[illegible] orationis [illegible]
[illegible] ad [illegible]
sed ad deuocionem orationis [illegible]
[illegible] oratione [illegible]
[illegible] electione [illegible]
[illegible] 2o cum audit
[illegible]
re vel [illegible] discipulis [illegible]
3a [illegible] ab aliis
elongatione vel [illegible]
[illegible] spiritus [illegible]
[illegible] solitarium
7 vel [illegible] 6
vel [illegible] pusillum [illegible]
[illegible] ad deuocionem orationis [illegible]
[illegible] ibi
8o [illegible] vel si possibile
[illegible] nouo ordinatam [illegible]
9 [illegible] [illegible]
vel non [illegible] hora [illegible]
ibi vigilate et orate ut non intretis

xxvi° Matthei et Marci xiiii° 2° abiit ut
devenit ubi tangitur locus in-
ditionis et actus orationis. Tunc scilicet
egressus esset de domo versus partem
tem oliveti. Venit in villam que
dicitur gedsemani. Villa et in radi-
ce montis oliveti in quo campus
quem sic dicebatur sic vocata
fuit et est trans torrentem cedron
Joh. xviii° egressus Ihesus trans tor-
rentem cedron. Dicitur 2° venisse in villa
quia venit ipse [illegible] xiiii° ut
venit in predium cui nomine ged-
semani. In [illegible] autem gedsemani
vallis pinguium in quo nos loco
congruus orationi quia per vallem
humilitas per pinguedinem devotio
designatur. Et dixit discipulis suis se-
dete hic i. expectate [illegible] me
moneam sicut in loco predicto [illegible]
mente hoc signatum fuit Gen.
xxii° ubi dixit Abraham pueris
suis expectate hic cum asino et
ego et puer usque illuc properan-
tes postquam adoraverimus re-
vertemur ad vos. Et Sedete hic
donec vadam illuc et orem
[illegible] oro omnibus redemp-
to [illegible] hic ostendit [illegible]
ubi primo [illegible] comites
[illegible] quasi [illegible]
2° ostendit [illegible] quia [illegible]
[illegible] 3° [illegible] discipulos
ad [illegible] ibi tunc ait illis
[illegible] dicit 2° assumpto Petro et du-
obus filiis zebedei i. Jacobo et
Johanne. Hii tres erant familia-
res Christi et perfectiores. Hii fuerunt
cum Christo in suscitatione puelle
supra v° in transfiguratione supra xvii° et in
agonia seu oratione. Et hic [illegible]
tes tales comites Petrus ag-
noscens in quo prudentia et hic
debet esse tamquam regens. Johannes
gratia in quo caritas et hic tamquam
movens. Jacobus supplantator

in quo virtus disciplina et hic tamquam
consummans ~~[illegible]~~ cepit contristari
dicit cepit quia [illegible] non [illegible]
eius anima et mestus esse. Marci xiiii°
cepit pavere et tedere. Luc. xxii° factus
est sudor eius quasi sanguis. Tunc
ait illis tristis est anima mea usque ad
mortem i. tristitia que est in me perdu-
rat [illegible] durabit in me donec
mortuus fuero [illegible] quod dicit usque ad
mortem non respicit subiectum
[illegible] ad
[illegible] et nunc
[illegible] Sustinete hic [illegible]
[illegible] solitarii
in oratione [illegible] glossa Sustinete
pondus tribulationis et vigilate me-
cum non cum diabolo vel cum mundo
[illegible] vigilantia [illegible]
quibus eadem passio [illegible]
hic tristis est anima mea [illegible] xliii°
non est [illegible]
[illegible] dolor [illegible] corporis que nobis non
[illegible] attendunt [illegible] Christus [illegible]
[illegible] attendit 3° passio [illegible]
[illegible] in anima [illegible] aut [illegible]
[illegible] iudicium rationis [illegible] motus
subitus qui appellatur propassio aut
[illegible] et iudicium rationis [illegible]
[illegible] ad perturbationem rationis
[illegible] in malum [illegible]
[illegible] in bonis [illegible]
passio aut [illegible] et iudicium
rationis [illegible]
[illegible]
[illegible] passiones fuit in omnibus
[illegible] 2°° [illegible]
[illegible] 3°° in Christo quia in eo totum
subdita sensualitas erat rationi et
[illegible] superior et inferior [illegible]
[illegible] una impediret aliam in opere
suo naturali [illegible] ad obiec-
ta [illegible] quod tinnuit
sit Marci xiiii° cepit pavere et tedere
[illegible] Joh. [illegible] perfecta caritas foras

mittit timorem pro timore qui
dam ʒ naturalis et hic fuit in xpo quia
quidam venosus et hic similiter qui
dam viciosus et hic non fuit per hoc
pz solucio ad obiecta quia iste
tepit, testatur glo, testatur autem non hoc
paciendi/ quia ad hoc veneat sed
propter infelicitatem iudeorum et scandalum
apostolorum qui et hoc vero quo expa
nescere glo in morte alio xpus
tepit pavere non diabolum sed morte
naturaliter tamen similiter exhorrescens
pro supplendum ʒ non timore parere
di tamen vel t non timore iram perturban
te vel non timore a passione retrahi
tem et progressus pusillum/ ostendit
ordinem xpi fore similem dicens et
progressus pusillum i. aliquantu
lum separatus ʒ abeis vero sicut luc xxij
ipse avulsus ʒ abeis quantum iactus
lapidis procidit in faciem suam/ 3o
ut humilitatem mentis habitu
corporis ostendat orans corde et
dicens/ ore pater ad te due cla
mabo et ... ostendit ca
devotam vero qui nomine primo
dulcissime nichil pro sit fiducia et
impetrandi propter ... psona
pater ... ... dens
vel ... abeo
producti si possibile ʒ transeat
ame calix iste/ ecce prima oro hic
ut exponit multer qua aut
loquitur ipse homine aut ...
sed ... exponit tamen multis
modis primo sicut aug. transeat i.
fiat ut me non moriente mors
moriatur et homo redimatur talium
apiat ... quod dicit si possibile
ʒ ... alius modus liberationis
tunc possibilis fuit/ tamen iste co
venientior/ quia culpe satisfac
cionis/ nec melioratiuus divine
dilectionis ostensivus/ unde huic
omnes ab ...
lem talibus/ 2o sic transeat ame

non ut non bibat sed ut cito
transeat/ 3o sic transeat ame i. a
to ... dolor mortis ingan
dium/ ... sit non dees ...
tum videre corruptionem ...
tomus ... quod loquitur ...
exponitur similiter multis modis
primo sicut ... sic transeat ame i.
anime fideles/ ne eis ...
ut commorte mea ...
na similiter dicit calix iste
sed ... 2o sic transeat ca
lix iste i. pena illata passio
nis/ ame i. audeas ...
eis remaneat finaliter sed ...
am deleat/ 3o sic transeat ame
calix iste i. ... scandali
passionis mea ame i. a meis
discipulis/ ne ... maneant
in errore/ unde ... non mors
sed ... quia ...
... fidei ʒ ...
dencium/ 4o sic transeat calix iste
i. timor passionis et mortis ame
i. ab omnibus meis sive qui futuri
sunt ... ne timeant mo
ri ... agnosco vo
... in medio/ ...
... expa
nescendo dignum/ verumtamen non sicut
ego volo/ sed quam affectum sed
sicut tu/ secundum ordinata ...
duplici ordinatione/ una per ...
mitate ad mortem/ qua dicit non
sicut ego volo/ alia per conformi
tatem ad ... / qua subdit sed
sicut tu/ ... dicendo transeat
... quod humanum ʒ ...
... sicut ego volo ... quod
... / aug. ... voluptate
... voluptati divine subici
... potencie fuit illa
oro pr transeat ame ...
vel ... quod ...
... desiderare/ sed ...
... desiderare/ non mori
... damascenus oro et ...
... ad deum sed ...

potest in deum attendere ergo ut
Ro oraciones sicut allegat aliqua que
esse xpi sunt ut moueant ad patre
deum / et ad ... ut ponet sic
oro xpi / quia pacis tristicia tali
terri sunt spiritualitate / sed ut moueat
ad ponendum / quia illud sum sed
le ... tamquam ponente
actum / vel ... sunt ad ... nos
quia ipsa velle sed quod peteret sed
ad ... in xpo deitatem huma
nam ... docendum nos mo
tiuis ... ad deum ...
hic peticiones meas voluptati
divine supponere et non sicut ...
sicut ego volo / sed sicut tu vis
voluptas xpi fuit contraria vo
luptati dei / quia voluptas huma
na dupliciter distinguitur quedam
deliberativa et hec in xpo semper
fuit conformis voluptati divine
alia naturalis que semper tendit
ad bonum et hec non semper fuit conformis
divine voluptati in volito / sed fuit
in modo volendi / sed ut velle quod
deus volebat eam velle / et sic
non est contrarietas volupta
tum / nam humana natura bona vo
luptate vult vivere sicut non male
tamen deus voluit ... ve
lcra nit ad discipulos suos ...
... xpi esse attentam in hoc /
vigilias / alios in oracione ex
citauit / ad similiter faciendum
inducat ergo xpm facientem
ta quod primum discipulos suos
visitare et in dormientes exci
tare / ... et invenit eos dormientes
3o excitatus ... non potuit
sed ut sic tamquam bonus pastor
gregem suum visitando foveret /
et excitando premoneat et increpa
dt ndo corripiat / dicit ergo venit sed
de loco in quo orauerat solus ad
discipulos suos / sed petro ad ia
cobum ad iohannem / et invenit

eos dormientes ... dormientes ...
significato ... in proximo ...
... sompno infidelitatis
... elegerant nec
vigilare poterant ... / ...
nos dormientes ... tempus
... excitatos / ut vigiles
ne in temptaciones ... nimis
sompnio suo fantasmata in
tentaciones ... animam et de
... in cor ... in ... in
... manum ... de
aquis ... et dicit petro sic ... leccio
... ita ... constancia ... non
potuisti una hora vigilare mecum
q. d. ... tua ... infirmitas /
... quod dicit una hora ...
quod breuis et molestia temptacio
... temptacionis / ... quia
que breuia sunt / ... debet
esse ... magis sunt vigilie ... leccio
audit oracionem esse necessariam ... disci
pulos ... / ... petro
ponit ... excitacionem ad vigi
landum in oracione 2o subdit ...
plicem causam excitacionis ...
prima est temptacio hostis / ut non intretis
2a infirmitas carnis / ... qui
dem est promptus dicit ergo vigila dt
te ... oculis mentis et cor
et orate devote ... corde et ore
prima peticio vigilate in oracionibus
vestris ut non intretis in temptacionem leccio
non dicit ut non temptemini sed ut
ut non intretis / ut nos temptacio superet
et teneat ... / sicut ... tene
tur ... q. d. hostes
insidiantur sed vigiliarum solicitudine
... clamore
in fugam ... / ... spiritus quidem leccio
promptus est / ... ad orandum et / quia
... promptus est ad vigilandum
... faciendum ... in ... ad
bonum faciendum / ad malum ...
... / spiritus quod ... ipse ...
... spiritus in infirmitate carnis

vnde sicut dicit glo(ssa) non desperavit de
se de eis qui dixerunt se numquam
negaturos / quorum infirma erat caro
ad sustinendum tribulationes que
non dum erant in dura virtute
expertos. Ecce ergo quod vigilandum
est tum propter societatem christi unde
[illegible] / unde dicit vigilate mecum
/ tum propter utilitatem orationis / unde
dicit vigilate et orate / tum propter
calliditatem hostis / unde dicit ut
non intretis in temptationem / tum propter
contritionem mentis / unde dicit
spiritus quidem promptus est caro autem
infirma / tum propter infirmitatem car-
nis / unde sequitur caro autem infirma.
abiit — Item 2o abiit hic ostendit orationem
christi esse iteratam in quo docemur
instantiam orandi ubi ostendit primo
iterationem orationis premisse 2o reiteratio-
nem orationis eiusdem ibi et relictis illis
iterum abiit. Circa primum dicit sup-
ponitur primo oratio christi ad patrem 2o
visitatio eius ad gregem ibi et venit
iterum et sic prelatum inferiorem
sibi gregi intendere interdum [illegible]
[illegible] actiuam vitam
Ecce dicit ergo iterum 2o abiit scilicet
ad illum locum in quo prius ora-
uerat et orauit dicens pater mi
si non potest transire hic calix nisi
bibam illum fiat voluntas tua
i. filius id est si non potest me saluare [illegible]
nisi me [illegible] fiat [illegible]
placitum tuum / ex quo videtur
quod necesse erat pati christum [illegible]
ipsa [illegible] oblatum et quia ipse volu-
it [illegible] voluntate passus est [illegible]
illa necessitas intelligi si non potest
[illegible] itaque [illegible] qui potest facere
et venit iterum et inuenit eos dor-
mientes erant enim oculi eorum graui 2o venit
[illegible] eos non redarguit [illegible]
ita subitis erant [illegible] ut neque
[illegible] eius sentirent / sed non
ut q

[nimis]
excitat neque eos increpat [illegible]
ut non stupefaciat stupefactos [illegible]
nimis si dormiebant erant enim
oculi eorum grauati scilicet [illegible]
languore corporum et tristicie / [illegible]
ones vigiliarum longitudine /
et relictis illis hic subditur ite-
ratio orationis predicte ubi ponitur
primo iteratio orationis 2o visitatio
ibi tunc venit ad discipulos
3o licencia quietis ibi dicit illis
dormite iam et requiescite [illegible] argu-
mentum quod prelatus non semper debet
arguere sed aliquando dissimulare [illegible]
infirmitati condescendere item abiit
adorauit eundem et orauit eun-
dem sermonem dicens pater mi
si non potest transire [illegible] 3am [illegible]
venit ad discipulos suos et dicit
illis dormite iam et requiescite
[illegible] enim [illegible] fugabant
et fugient ab eo et quod eorum
auxilio non indigent [illegible]
[illegible] illud non potuissent [illegible]
2o quare ponitur increpat petrus
quam alios cum omnes dormi-
rent [illegible] quia
ceteris fuit prelatus [illegible] erat
in [illegible] et quia in eos
[illegible] erat [illegible] alios
reprehendebat et quia in ea
dem [illegible] prelatum magis [illegible]
[illegible] quam alii ceteri [illegible]
et orauit 3o quia quare orauit
ter [illegible] et eundem sermonem
[illegible] ut et nos [illegible]
[illegible] veniam / [illegible]
tutelam / [illegible] cautelam
[illegible] propter [illegible] salutem 2o ut
omnes orationes ad [illegible]
[illegible] digam 2o ut
nos doceret [illegible] temptationem
[illegible] superbie auaricie [illegible]
[illegible] orationis [illegible]
propter [illegible] temptationem sue

passionis scilicet Caiphe Herodis et Pyla
7o ti gentiles anime vires attentas
esse debent in oratione iminente ut v
tu potencia esse in oratione [illegible]
scilicet eternam graciam et gloriam. Et ut [illegible]
[illegible] quia hora orare monet scilicet noc
Danielis 2 Job 1. prelatos [illegible]
tes [illegible] et sic omnes iste
dormite iam quia quo iubet
eos dormire instantis periculis [illegible]
ut [illegible] ad eos suam passionem passio
quia [illegible] erant [illegible] quos [illegible]
suam in [illegible]tatem quia cum ipso
vigilare non poterant [illegible]
iam quod in [illegible] infidelitate [illegible]
non [illegible] erant [illegible] quod [illegible]
[illegible] poterant cum [illegible] ad [illegible]
ecce appropinquat hora Et [illegible]
ut eo loquente Judas venit [illegible]
[illegible] dixit [illegible] et [illegible]
[illegible] aliquantulum [illegible]
[illegible] dormite iam [illegible]
quietate sufficit scilicet [illegible]
[illegible] ecce appropinquat hora [illegible]
[illegible] abiit et oravit [illegible]
non iteres [illegible] in oratione tua
[illegible] auctoritas sicut intelligendum est
non iteres [illegible] ita [illegible] diligens [illegible]
[illegible] integre et devote verba ora
[illegible] per [illegible] per obmissionem vel ne
[illegible] opteat iterare cum
[illegible] devocionem vel instan
ciam [illegible] et sic [illegible]
nem [illegible] bonum
lectio [illegible] Ecce appropinquabit
hora [illegible] subita [illegible]
in oratione [illegible] per [illegible]
[illegible] in predicatione
[illegible] et audacia sua [illegible]
[illegible] passionem primo [illegible]
[illegible] voluntate tolle
[illegible] surgite eamus [illegible]
sione [illegible] primo [illegible]
Dt [illegible] et filius hominis [illegible] ecce
appropinquavit hora [illegible]
[illegible] ad [illegible]

[illegible] hora [illegible] tenebrarum
hora passionis [illegible] ad salvationem
Joh. xii.o [illegible] quia ve
nit hora eius [illegible] redempcionis
et salutis [illegible] ad hominem [illegible]
hora [illegible] iam [illegible]
filius hominis tradetur in manus lectio
peccatorum [illegible]
[illegible] hec erat apud
[illegible] quod [illegible] passio
delicto [illegible] Job [illegible] aimo
[illegible] caro xpi tradita [illegible] in manus
[illegible] Surgite eamus [illegible] obviam lectio
traditori [illegible] non [illegible]
vel [illegible] lecti
ciam [illegible] videat
[illegible] passionem [illegible] voluntatem [illegible]
[illegible] Joh. [illegible] ihesus
omnia que ventura erant super
eum [illegible]
que [illegible] ecce appropinquat q. dicit lectio
[illegible] qui me tradet i. Judas
proditor [illegible] monet nos ad [illegible]
[illegible] ad temptaciones nos
[illegible] cum dicit Surgite [illegible]
[illegible] [illegible] eamus
3o [illegible] temptacionem [illegible]
[illegible] cum addit ecce appro
quavit Ecce [illegible] filii [illegible]
ad [illegible] qui [illegible]
[illegible] sunt ad [illegible] cum
temptatore [illegible]
q. longe sit tempus [illegible] putant
aut de sua salute non curant
[illegible] sunt qui nolunt [illegible]
sunt [illegible] cum [illegible] ecce
[illegible] ad [illegible]
medicina [illegible] sunt [illegible] ad
[illegible] qui nolunt pace [illegible]
[illegible] cum
[illegible] Ecce [illegible]
[illegible] et [illegible] sunt
qui iam [illegible] [illegible]

stabulum et illud Cum illa dampn
ferens hosti sero sensit | Adhuc eo lo
quente Ecce turba. Superius audivit affectionem in
meditacionem ex parte Christi nunc hic
tradicionis sive prodicionis et eius per
dicione hic describit exitum tra
dicionis et 2º pacienciam salvatoris
in effectu et circumstanciis eius. Ubi primo
describit actum tradicionis 2º pacie
ciam salvatoris ibi Dixit ei Ihesus
Ihesus | Circa tradicionem insinuat pri
mo tempus Adhuc eo loquente 2º causam
ibi Ecce Iudas unus ex 12 3º mod
ibi Qui autem tradidit eum dedit eis et ad
hunc eo loquente discipulos ad tempta
cionem exhortando suam passionem
audiendo Ecce Iudas hic audit
tradicionis sive causam insinuans tra
dicionis vel causam eo verba quorum aut
...itate tradicionis missi a principibus et phariseis
et Ecce Iudas unus de xii venit
duos eum fecerat et Benedicat cum dis
cipulis suis | instruens eos | ibi
ideo Iudas venit ad locum sibi
eos precaveat moneat et agnatur
tradicio ... in ... quia Iu
das unus ex xii a deo electus fuit
Ioh vi Nonne duodecim vos elegi
et unus vestrum dyabolus est Augustinus super Iohannem
et lupus ovina pelle contectus
oves alto presignabat consilio tolle
tus | dideat sit ubi ad tempus dispge
ret gregem insidiis | in petendo pa
storem Cum eo turba multa sed ex
...natis ... et iudeis cum gladiis
et fustibus Crisostomus super Iohannem ipse hic
tamen armis venerunt quia for
midabat turbam que eum sequebatur
...pterea intempesta nocte fugat ut
sine turbis eum invenirent et cape
rent sed quod turba multa ad que
rendum unum quod armata ad
querendum inermem et de nocte
ad querendum eum qui tociens in templo do
centem ... xxiiii Asinnes
Saul cum mille viris perrexit ad
vestigandum David missi a prin
cipibus sacerdotum et qui debe
rent hic ... et senioribus
ipsi enim debebant vel thesaurum maturitatis
antiquitatis sed non sunt legem sapien
tes senes intelligunt iudicium
Iob xxxiiº Non video ...
...ant tradit sed subdit tradicionis
modus in quo exprimitur fraudu
lencia proditoris primo in dolo ma
chinacione et in machinacionis exse
qucione vel confessionem attendens dedit
quid Qui autem tradit eum dedit eis
signum sic dicit Io in hoc habebat ...
aliquam verecundiam discipulis eius
non palam eum tradidit proditoribus
sed per signum osculi | dicens Quemcumque
osculatus fuero | ipse est tenete eum
Solet dici quod propter Iacobum alphe
quia erat similimus domino et quia
de nocte venerunt dedit eis signum
sicut dicit Cris. timebat Iud
as ne ... ...
illorum evaderet et ideo osculatum est ei
... osculando tenete | Ideo dixit
ipse est ... que querit tenete eum
confessionem attendens ad Ihesum dixit Ave rabbi
... tamquam domesticus sed fur
erat | salutat tamquam discipulus sed insidi
ator erat | osculatur tamquam amicus
et inimicus erat. ... xxiii pacem cum amico
suo loquitur et occulte ponit insi
dias. Infelix signum ubi pax et
bellum ... homicidium
per salutacionem ... dampnatorum
penatur et ... quod ... Ioh xviii
quia dominus interrogavit eos quem
quereritis at illi dixerunt Ihesum Na
zarenum ... eo sunt et ceciderunt
... in terram ... illos ...

lin. (margin)
lin. (margin)
dt (margin)
lin. (margin)
dt (margin)
lin. (margin)
Ave rabbi — glosa
... interrogavit ... Ioh 18 ... dominus interrogavit ...

recepit. Et ine quecit sinite hos
abire .i. permittite discipulos amice
discedere, et osculatus est eum. Erat enim
consuetudo osculari ad significandum
quod erat pacificus. sed corpus [illegible]
litate in dictum in osculo sancto per quod
institutum et quod sacerdos osculetur
altare cum accedit ad missam sicut
in die Jovis sancto agnus cantatur in ce-
na sed pax non negatur. Dixit ei illi
Jhesus. Ecce patientia salvatoris
et hic in tribus: primo quia osculum susce-
pit. Raba(?) suscepit osculum dulce non
quia silacio nos doceat sed ne pro-
ditorem fugere videatur et plus affi-
ceret proditorem, cum amor affirmatur
non negatur. 2o quia amicum vo-
cat. Amice in quo glosa ironice dicitur ut supra
xxvio amice quo venis in tua vel
amicus erat affectu non effectu quia
implebat desiderium domini sui pati-
entis pro nobis volentis vel amicus affectu
non diligentis sed diligentis quia cum
dominus benignissime recepisset si
vellet penitere. 3o quia eum sic
dulciter revocavit cum ait ad quod
venisti quasi dicat vide quod feceris
non quod dominus ignoraret sed ut ad se
revocaret [illegible] fine eventus in fine
Ecce viio memorie novissima
tua et quod ait dixit ad quod
venisti potest esse verbum querentis
q. d. ob tam quam per mea morte
permutandam vel verbum increpantis
q. d. tu nescis bonam rationem
vel verbum [illegible] q. d. considera
finem tuum malum. Nota quod
hic verbum amice dicitur aliter in sensu
ut supra xxvio amice quo venis
vel amice non fuisti et te alias
in revocatione ut hic amice ad
quod venisti, alias in denegatione
sicut xxiio amice quomodo huc intrasti
alias in supplicatione sicut xio Luce amice acco-
moda michi tres panes etc. Tunc ac-
cesserunt. Supponis determinans
circumstantias proditionis salvatoris
disputantes a redemptione humana de-
terminat circumstantias pertinentes ad modum com-
prehensionis qua permanantes redemptionem
tum. Ubi ostendit primo comprehensionem
salvatoris non fuisse ex impotentia
sicut nec traditionem ex ignoran-
tia. et ostendit primo modum comprehensionis
2o modum deductionis. Ubi ait illi
tenentes Jhesum duxerunt illum
[illegible] ostendit primo quod Christus com-
prehensus fuit suo arbitrio. 2o quod de-
stitutus omni humano auxilio
Tunc discipuli omnes relicto eo fugerunt.
Prima ostendit primo quod non comprehensus est ex im-
potentia sed ex dispositione. 2o quod ex
arbitrio proprio et voluntate ibi illa hora
dixit Jhesus turbis. in prima ostendit
primo modum comprehensionis. 2o or-
dinem dispositionis ibi et ecce unus
ex eis. modus comprehensionis describitur
quantum ad triplicem actum scilicet
accedentis, manus inicientis, tenentis. ibi
narratur in deceptione proditoris ut supra
putum. Sed Simon Petrus non ad lig-
num accessit manum extendit sed
tum tenuit et comedit sic illi perdi-
tus accesserunt manus extende-
runt sed Jhesum tenuerunt propter quod
a pedes in ecce mox manus exten-
dit sed ecce non descendit dicit ergo Tunc
accesserunt. Jude. accesserunt sed
eum magni voluntate et impetu se
et manus inicerunt in Jhesum ir-
ruerunt et in debite et tenuerunt eum
fortiter et impie Job xvio conclusit
me Deus apud iniquos et manibus im-
piorum me tradidit. Sed ecce unus post
modum comprehensionis exprimit or-
dinem dispositionis et quia videbatur comprehendi ut impotens simul
[illegible] ostendit quod non comprehensus

ex impotencia sed ex dispensacione ostendit primo ex sui paciencia qua defendi recusabat 2° ex eius potencia quia resistere et vincere poterant [illegible] quia non possunt 3° ex dispensacione quia scripturam implebat ut quo [illegible] implebuntur scripture [illegible] ostendit primo zelum petri in[illegible] liberare dominum 2° paciam domini arguentis petrum ibi Dixit ergo ihesus Dicit ergo et ecce unus ex eis qui erat cum ihesu glo petrus eodem fervore de quo zelatus fuit [illegible] zelando legem perfodit adulteros [illegible] xxv° petrus non fuit arguendus sed commendandus sicut ille [illegible] quem commendant duo zelus et operum in petro zelus sed non opus [illegible] quia ipse [illegible] debet [illegible] nima sicut ipse legis doctrina sine iusticia extendens manum exemit gladium suum vel de vagina extraxit [illegible] quecit [illegible] vide [illegible] illi gladius cum [illegible] dominus non [illegible] [illegible] duas [illegible] res [illegible] adno [illegible] defendam [illegible] aliquos [illegible] sibi gladium [illegible] persecutores vel [illegible] alia glo gladium [illegible] cultellum magnum dividendum [illegible] sed quo [illegible] cum [illegible] non [illegible] alapam [illegible] suum [illegible] non vindicare [illegible] vindicat [illegible] non [illegible] perfectus erat ad hunc [illegible] post [illegible] missionem spiritus sancti et percussit servum principis sacerdotum nomine malchus ut dicitur Ioh xviii° amputavit auriculam eius dexteram quam postea tangendo sanavit dominus ut dicitur Luc xxii° [illegible] [illegible] vide [illegible] capitulum

cum volunt [illegible] vel [illegible] [illegible] persecutionis vel forte [illegible] [illegible] non [illegible] sequentes in [illegible] extendere manum [illegible] gladium [illegible] suum [illegible] amputare aurem in [illegible] moraliter arguuntur [illegible] petrus cum [illegible] [illegible] prelati qui manum [illegible] extendit [illegible] gladium suum [illegible] [illegible] et multociens amputat [illegible] in obediencie [illegible] hoc non [illegible] [illegible] cum [illegible] cogit [illegible] [illegible] Luc xxii° Ecce duo gladii hic unus spiritualis alter materialis [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Luc xxii° ad [illegible] domine si [illegible] in gladio [illegible] quod non [illegible] apostolos et maxime petro qui [illegible] in gladio [illegible] [illegible] eos [illegible] [illegible] qui [illegible] eos [illegible] sicut [illegible] Ioh xviii [illegible] dixit si [illegible] me tenere sinite hos habire dixit et ista sunt Dixit ait illi ihesus [illegible] [illegible] domini arguentis petro de petitione vindicte ubi primo [illegible] dehortatur vindictam 2° [illegible] penam vel omnes cum qui acceperint [illegible] Dixit ait illi ihesus converte gladium tuum in locum suum i in vaginam [illegible] [illegible] vindicte ut exhiberet paciencia [illegible] non vos met ipsos defendentes karissimi omnes enim qui acceperint [illegible] [illegible] gladium [illegible] [illegible] non [illegible] [illegible] gladio peribit [illegible] ipsa vindicta [illegible] [illegible]

tanquam Job xxix° frangebam molas
iniqui videtur quod dominus non debuit
hoc prohibere act. 1° Secundo quia
pignoraticiam fecisset. glossa non
sunt immunes a scelere qui Christum
puniverunt principibus Pilato sicut illi
interficit pecto principem sceleris.
Et si Christus non puniverit percussorem
iniuriam corporalem domino
Christi actio mea et instantes ...
nulla iniuria corporalis et percussoris
sacerdos, ergo nec quecumque alia ...
iniuria ut percussoris duplicata
aut impediendo sicut patet actuum
xxiii° qui multi fuerunt in Christo
qui audientes interficerent Christum et
licet per iniuriam sit quibus licet
aut repugnando sicut est
privata iniuria, aut publica
si privata, sicut zelo vindicte repugnare
non licet, sine correctionis sine
instantia necessitatis repellere sine
armis, tamen clerico et laico licet pro
mittere a Christo cum armis licet
laico si non sit clerico, permittitur
a Christo cum armis, licet laico
si non clerico. Si iniuria sit publica
sicut ecclesie vel fidei, licet
licet etiam cum armis. Ad glossam
dicendum quod loquitur de permissione
que fit sub gratulatione. An
putas quod non possum hic
oudit potentia divina qua posset
persequentibus resistere. ergo
quod voluntarie patiebatur
ostendens ergo quod non prohibendo
debebat ex defectu potentie. An
an putas quod non possum
rogare patrem meum et exhi-
bebit michi modo plus quam duo-
decim legiones angelorum
q.d. sicut ego non indigeo auxilio
vestri apostolorum qui possum habere xii
legiones angelorum. Legio autem
sex milibus impletur, sicut ergo duo-
decim aut mille ducentis. Legio autem
continet lxxii° et in xii legionibus
continentur lxxii° milia ange-
lorum in quibus exprimuntur lingue
omnium gentium que sunt lxxii et
sic innuit quod omnes nationes
sibi subiecte erant vel sunt sibi obedientes
tamen fortiores sunt sex centum ange-
lorum. Sicut hic de universis hominibus
et similibus omni generi
impiorum iudeos in tempore passionis persequentium
Regum vi° videlicet ecce montes
quorum et cinctus igneus in circuitu
Elizei ... ...
Thimo ... xii legiones ... sex mi-
lia sex centum lxvi et alios
legis qua tres legiones eligi-
mus vel ab ... qua omnes tres
lege dispositi sunt. Quomodo ergo hic
ostendit dispensationes passionis quia
scripturas implebat, quomodo ergo im-
plebuntur scripture prophetarum, si sic non
sit fiat q.d. si non aliter sic oportet
sic non implerentur prophetie in quibus
scriptum quia sic oportet fieri. Secundum sic Christus
patiatur ad nostram redemptionem quia
... ... aliis modis
fuit possibilis aut convenientior
... non oportuit Christum. In
illa hora dixit Ihesus turbis quod
Ihesus comprehensus non compotentia
sed ex dispositione sua ostendit quod
sed ex proprio arbitrio et volun-
tate ... ... illa
potestate ... ... ostendit comprehensionem
in ... in sua voluntate ...
... ostendit ... ...
... dispensationem aut totum ...
dicat ergo in illa hora ... procendit
cum dixit Ihesus turbis tanquam
ad latronem existis. Anselmus
mansuetudo domini ... que
tam diligit persequentes suos ...

quequam / tam dicebam in interrogacione reg
dargue ut ipsos nequicia aperte
et sic nos adimitandum sic benign
tatis in bitam / sic sapiencia sic pru
dencia / sic mediatrix inter christum
de tamen gladiis et fustibus qui potenter
comprehendere me quasi violenter tamquam
ad latronem / quasi enormiter contra
Et vobis sicut solicitam aput vos sedebam
sicut de vobis secure docens in
templo sed doctor manifeste uno
lucas me tenuistis et hoc fuit quia taliter
tenere nolebatis / sed quomodo me tenetis
ex arbitrio vestre voluptatis ipsa
tamen oblatum est quia ipse voluit hoc
autem totum factum est ut adimplerentur
scripture prophetarum et sic patet quod exodi
spiritu de factum est quia sic christus vo
luit / sicut predisponit eternus sciens
in scripturis prophetas predixit ipsa lux
tamquam ovis ad occisionem ductus
de christo ego quasi agnus mansue
bus tus qui portatur ad victimam. Nam
quod christus filius dei tamquam la
tro est captus ut hic scilicet alia littera capit. Vel
ps ex labore tuo ego tuus latrum
latronibus est mediatus Joh xviii° erat
autem barrabas latro inter latrones
ps / quecumque rapui exsolvebam
plorantibus ortus Job xix° simul
venerunt latrones eius et fecerunt
sibi viam et obsederunt in me in
lucas giro tabernaculum meum. Tunc dis
cipuli omnes hec audit qualiter
desertus est ab omnibus quando ano
thos tam dicitur Tunc in textu matth
matth discipuli omnes prius familia
res et amici relicto eo in sua mag
gistri sui ipsi / fugierunt timore per
territi et impletum est quod dixit omnes
dicens / omnes vos in hac nocte
scandalum pacientur in me sic ab christo
fores sunt longe steterunt amici
et noti mei qui aliquid inquit at illi
lucas tenentes Ihesum perquam audit.

modum comprehensionis christi hic audit
modum deductionis christi / ubi au
primo quod de ductio audientes / secundo
eius deductio destinacio ad
pontifices vel petrum aut de gloria at illi
illi vel ministri pessimi tenentes
Ihesum sub ligatum duxerunt ad
cayphan principem sacerdotum
sed primo duxerunt eum ad anna
sicut patet Joh xviii° tunc quia domi
nus eius forte occurebat sibi vide
batur sed domum anne in itinere
preterissent / tum quia anna habebat
sororem cayphe vel socerus
erat / secundum augustinum et ideo eis hoc
fecerunt pro delectacione / quia
gaudebant in hiis que fiebant
tu ostendit christum capitentes / sed cum di
primo per annos xxx° david consti
tuit xxiiii sacerdotes ut rome
summum inter eos / et postea totum de
structum fuit / sed ex eodem iterum
restitutum fuit / durant usque ad herod
dem / qui videns sic in hac utili
tate precium vendidit sacerdo
tum duobus / scilicet anne et cayphe
et vicissim in ministerio succede
bant / ana aut in presenti fuerat ano pontifex et illo cayphas suc
gerebat pontificatui possibile
etiam est ut de voluptate cayphe
prius ducerent eum ad anam sicut
videretur mirior ipse / si alicius pro
ditor fama damnaret / sed quia
cayphas fuit principalis catho
lice ecclesie non facitur mencio
deductione / sequitur scilicet quod fuit
scilicet ad annam vel sequitur ad cayphan
Joh / aut supplet et tangit ea que
fuerunt interrogata ab anna
de doctrina christi / et qualiter respondit
ei dicens / ego palam locutus sum
et unus assistencium dedit
alapam ihesum / dicens / sic respondes
pontifici et tamquam ea que fuerunt

in brogata acruphia / que alii ex
presserunt dixerunt ergo eum ab an
na ad cayphan principem sacerdo
tum / quia illo anno fungebatur
sacerdotio pontificali / glo. qui pon
tificatum illius anni precio sibi
acquisiverat ab herode vel ab hoc principe
principe / ubi scribe in quibus debe
bat scientia et pharisei in quibus de
bebat esse vite sanctimonia et senio
res in quibus debebat esse matu
ritas discretionis convenerant ad tunc
tandum / dampnationem vel ad condempnationem
nationem christi principes vene
runt ad consilium petrus autem seque
batur eum / hic ostendit de statu
christi ad discipulos et specialiter de pe
tro ostendit primo quod egit petrus in
sequendo 2o quid in domo que
rendo 3m in gressu mo et inspi
aliquid laudabile ostendit in petro
dicit ergo petrus sequebatur eum
a longe / laudabile erat quod sequebatur
quia ex devotione / vituperabile
quia ex timore / iuxta
a longe / quia ex timore / infra
quod timuit ne cum negaret subire
promissis et quod simul fidem pro eo
ministraret amicum et proximum
... si discipulus est sequi ma
gistrum si vere ille et tribulatione
iusto si ne / vadit tu vero pre timore fugis
vadit tu vos pre timore fugis /
non adhuc eandem viam va
dis usque in atrium principis sacer
dotum i. usque pervenit ad atrium
quia secundum Ioh. xviii petrus
stabat ad hostium foris / alius
vero autem ex discipulis ihesu
ut dicit Johannes / qui erat notus
pontifici dixit hostiarie et
introduxit petrum in atrium
et illa introduxit pe
trum interius domus / ubi ministri ca
lefaciebant se ad ignem et ibi
calefecit se petrus cum illis / no

quia tempus scilicet quia frigus erat /
3m ingressus intro i. in principum atrium
deductus per hostiariam amicam io
hannis sedebat ad ignem cum ministris
ut videret finem / quid videret po
tifex de ihesu vel finem totius
negocii ihesu / ubi glo. hic duo vi
dentur laudabile quod finem ex
pectabat secundum quia ex amore
vituperabile quod videret finem
quia tunc christiana credulitas / scilicet expectavit quod
quia finem christi sic credidit et credidit
eo omnes fugierunt ergo ut io
hannes erat dicit petrus sequebatur
eos omnes fugierunt scilicet Johannes et
petrus postea redierunt scilicet fu
ga scilicet in desperatione alterum
in passione altare christi ornam
ta apostolis et in contritione tan
dolor post delinquit in mortem
mea 2o principes autem sacerdo
tum principes consilium diaboli fuit
in tres partes in quarum prima de
terminat circumstantias et dicit
discutiens ad dampnationem in 2a circum
stantias per expressionem appro
quantes ad dampnationem sententia
ria 3a ibi determinat circumstantias
illusionis premissas ad condempnationem
tionem / ne autem condempnatio vel
lex christi in ira iusticia fieret
ut dictum fuit apparuit in christi pre
sis compotentia / ostendit primo
introducto falso testimonio / ad con
dempnandum 2o subtracto vero
testimonio ad ipsum defendendum
et petrus non sedebat in atrio et
infima agitur primo de accusa
tione 2o de acusantes dempnate
vel conveniunt principes sacerdotes et 3o de
condempnatione illusione vel conveniunt
ex processerunt in facie eius in
omnibus per iniquitas in decorum nam
in iniqua accusatio est per falsos testes

iniquior et dampnacio / quia prin
cipes iudices sunt quorum illius
/ quia principes apparitores seu satelli-
tes primo adherebant voci in
nocentium / secundo audiebant prius po
alii tentes et bibebant alii falsa attestatione
2o quod in ipsa invenitur confessione
vel etiam sequitur principes sacerdotum. Item
quia defectus potest esse duplex
aut in veritate rei sive aut in modo
dicendi / hic tamen in dictis eorum autem in
dicto / primo ergo introducit testi
monium eorum dicendum sub di
cens / 2o testium falsorum loquens vel Non
sunt autem convenientia quia ut dicit
gl ut glossa non confessionis per dictus dicunt
retulerunt circa accusacionem adiuva
torem cogitatione iniquitatis
ostendit illud esse iniquum et iniusta
[illegible] quae debent iure
iuncto iudicio iusto processus / iniu
stum quod iniusta causa / si aliter deficit
iudicium et in iniustum ostendit ergo
primo quod fiebat aliquod iniustu
processum / quia querebant falsum te
stimonium / 2o quod aliquid est iniustum a
nimum quia ut eum morti tra
derent / 3o quod aliquid contra iusta causa
quia non invenerunt ostendit ergo
in iniustum processum quia [illegible] de
sunt iudices et actores / ut sibi
vicem in lites et falsa testimonia
dt querentes dicit ergo principes ac sacer
dotum et omne concilium maligna
tium esse quod omnes erant tunc
principes / per concilium maligantium ob
querebant falsum testimonium / preveniendo et
subornando contra illum non attenden
tes illud Exodi xx non falsum
testimonium dices ut eum morti tra
derent non ut veritatem inquire
rent / esse iniqua intentio / Sap
2o dixerunt impii non recte cogi
tantes apud se circumveniamus iustum
et morte turpissima condempnemus eum

et non invenerunt per defectum con
venientes scrutantes cum multi
falsi testes accessissent quia nul
lum falsum dicebant nihil inutile
dicebant / super quo possit dampna
ri per in sinceraverunt ut testes
iniqui / esse ergo quod unus opponen
dit et latro sic esset pastor bo
nus / quia ligatus tamquam ovis
sic esset agnus mansuetus / et
iudicat tamquam impunibilis esset
iniquissimus dampnat tamquam
blasfemus sic esset veracissimus
omnia ponderanda sunt / ut
ut resistat / quia voluptate du
citur / nec dicat / quia communione
iudicatur / ut rudi / quia consimile
condempnat et sustinet / ac post
salute / deliquerit omnibus ipsa alius
Novissime autem venerunt hic subditur
testimonium falsorum dicitur ubi ponitur
duo / primo concitis testimonium quia
duo falsi 2o ipsorum testimonium vel
dixit possum de dicit ergo Novissime
autem venerunt vel post multorum falsa
testimonia venerunt duo falsi
testes duos adduxerunt in lege
sicut habetur Deut. xix non
stabit unus testis contra aliquem sed
in ore duorum legem [illegible] hos falsos ad
duxerunt hic sicut iam et in actu
Naboth pro vinea sua 3o Regum
xxi / et dixerunt hic ut dicit Possum
possum destruere templum dei et post
triduum reedificare illud / falsitas ma
infestat hic cum / diminutione / cum
additione / commutatione / diminu
tione quia dicit non dixit possum
destruere sed dixit solvite / ut dicit
reedificabo sed suscitabo illud quia
templo vivente / non materiali quae
sit cum additione addiderunt dei
sic hic et similiter alia sic dicit cum unus
quod dicit non dixerat sed simpliciter
ait Johannis 2o solvite templum hoc

tribus diebus suscitabo illud Item
in intencione qua eos condempn[?] co
quo dixit diruat reedificare [?] intelligit [?]
dixit diruat de templo corporis
sui predicens suam passionem inte[?]
ple[?] salicie [?] et resurrectionem hec posita ca[?]
ne iudei aut hec accipiunt de
templum templo materiali lapideo salomonis et
posito quod sit nunquam non possunt non in
tribus diebus sed in momento oculi Et
lectio exsurgens princeps sacerdotum super
omnium quod non potuit Christus
convinci altius sua accusacionis
audiret per necessariam confessionem ubi
ponitur primo pontificis impetuosa
contra Christum inuectio 2o dicta di-
simulacio vel Ihesus autem tacebat 3o po-
tificis impetuosa et maligna [illegible] ubi
et princeps sacerdotum ait illi Ad-
vestra surgere iuro te per deum viuum Exsurgens de solio
ubi erat princeps sacerdotum vel ea
aut illi ipsius ~~ut iulle~~ sed iratus suum quod et
Raba [?] iura precepus impacientibus in
ventes locum calumpnie expi
tat de solio potuit ut in insaniam
mitti mouetur cor intendit Videns
lectio deus adeo que isti aduersum te
testificantur suum verbum aduersum
prouocat ut exortacione simonis
locum acquirendi in beniat per
quem ignorabat interrogacione Ihesus
lectio autem tacebat et hec multiplicia de
ta ut audiret primo sua iniuria
quia ipse indignus erat testes
sicut pylatus indignus erat audire
responsionem domini ad quod quia fecerunt
d. Iudei 3 veritas pro Christo 3 inan-
ibus insipientum ne loquarentur quia
2 despicient doctrinam eloquii tui 2o
suam iram ne amplius peccarent
rent per factum suum sic hoc non au-
3 dirent 3o suam sapienciam quia
sic de Iudeis erat ut deus
quia quod quid audissent traxissent in ca-
4 lumpniam 4o suam pacienciam ut exem-
plum daret ipse [illegible] cum agimus contra te

dente se obmutescit Et princeps lectio
sacerdotum quod videt impetuosas po
tificis in querendo vel dicendo primo
quo malignitas exceptionis pontificis
iniusto [?] excepte saluatoris ibi dixit
illud te [illegible] et princeps sacerdotum do
ait illi quid adhuc quia ma
licia non potest quiescere et ut iuste et
diligenter se digne videatur facere dicit
adiuro te per deum viuum hec dicit ad diem y
qui ut vitam ipse sit ut aliis dolorem
dat ut diceret nobis si tu es Christus
quem ad luna [?] quia ut dicitur se estima
te uenit sicut per se cellis [?] filius dei et ipse estimate
de proprio ad [?] veritate et sic interrogat gre vincty [?]
de duobus que uera erat de ipso
scilicet ipse erat dei filius et rex messias
lectio ad in lege promissus Dixit illi
Ihesus hec vide duo primo quam con-
tendentes 2o intencionem quam exaudiat [?] vi-
de Veritatem dico vobis et hec 3 de filio
Ihesus Iam cum vos interrogatis
fuerat petunt ~~[illegible]~~ audit impo-
cett [illegible] Ei vos suis in tro
gatis habeas caput eiusdem tamen
lectio tu dixisti et est similis pylato et
tamen responsio nisi quod pylatus di-
cit de capite tu dicis causa Depu-
to tu dixisti sed hic est iniusta [?] Ro qu
(quoniam) talis sacerdos legem videat
quam futurum pr[?]ducat ideo dicens et
loquitur de pilato q. d. in lege hoc
C dicte potuisti quia eo sum Christus
filius dei Nam si pylatus vel deus 3
non audiebat ideo dicat tu dicis
Verum dico vobis hec videlicet intencio lectio
quam audiebat eum diuisim quod
ponens responsione volebat causas
ciste causas de [?] putacionem ideo
futuri iudicii manifestat dicens etc
ce futurum iudicem scilicet modo iudi-
caret vobis in plicat ita manifes-
sui iudicii futuri quia videbitis
ante iudicium quia sedentem
a dextris domini [?] consequentem uirtu-
quia venientem ante Christum
dicunt consequentem et ipse [?] figuratam et
tibus est quod dicat verum q. d.
licet me ignominiose tractetis quasi

pro homine et impii condempnat
[lect] tu dixisti. Verumtamen amodo videbitis filium
hominis, id est me qui modo condempnor [illegible]
ut reum, quod dicit Ysa. xxvi: [illegible]
aliam literam tollatur impius ne vi-
deat gloriam Dei, quia illa visio non
erit ad gloriam sed penam, non beatitudinem sed
luctum, non [illegible]. Sed licet omnes videbunt
omnes videbunt Christum in humanitate
iudicantem, sed non omnes gloriam
eius divinitatis, quia soli boni. Sedentem
[illegible] iudiciariam potestatem a dextris Dei
[illegible] iudicantem potestatem. Venientem
ad iudicium super [illegible] humanam
nubibus celi ad literam vel in nubibus, id est
in [illegible] Daniel vii: Aspiciebam in visi-
one noctis et ecce in nubibus celi
quasi filius hominis veniebat etc.
[illegible] confessio Christi coram iudice [illegible]
[lect] [illegible] princeps sacerdotum [illegible]
Christi [illegible] sub [illegible]
condempnacionem [illegible] ubi
[illegible] Cayphas procedit [illegible]
condempnacionem [illegible] in ipso
[illegible] opinione assistencium [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] Christo blasfemiam [illegible]
[illegible] confessionem
[illegible] quid adhuc egemus
[de] testibus [illegible] testimonio [illegible]
[illegible] audita confessione [illegible]
[illegible] princeps sacerdotum scidit
vestimenta sua, signum imponendo
blasfemiam, quia sic dicit Raba[nus] mos
erat Iudeorum cum aliquid audiebant
blasfemie scindere vestimenta sua
in signum doloris interioris cordis [illegible]
[illegible] glosa vestimenta sua sic Ezechi-
as cum audivit verba Rabsacis
ipsa vero sic Paulus et Barnabas cum
[illegible] divino honorarent [illegible]
[illegible] dicens [illegible] clamando blas-
[lect] femavit. Blasfemia enim est attribu-
[illegible] quod soli Deo est vel Deo
quod soli [illegible] est. Sed [illegible] princeps
neque [illegible] blasfemias quia [illegible] Dei est
[illegible]

Deo non attribuit sed filium Dei [illegible]
[illegible] quid adhuc [lect]
egemus testibus [illegible]
[illegible] quaerendo testes [illegible]
[illegible] coram omnibus
audistis blasfemiam [illegible]
[illegible] auditores
[illegible] audistis [illegible]
[illegible] in [illegible]
super [illegible] Christum [illegible]
[illegible] blasfemantium [illegible]
[illegible]
[illegible] ne [illegible] [lect]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] [de]
[illegible]
[illegible] filium [illegible]
[illegible] expectantium ut faceret
iudicium [illegible]
[illegible] clamor. At illi respondentes [lect]
dixerunt: reus est mortis [illegible]
[illegible] blasfemia [illegible] putabat
secundum arbitrium principis sacerdo-
tum condempnatum [illegible] reum mortis
[illegible] quia blasfemavit nomen Domini morte
moriatur [illegible] morte [illegible]
condempnavit [illegible]
[illegible] arbitrium
[illegible] precepta [illegible]
dicente Domino innocentem et ius-
tum non occides. [illegible]
¶ Tunc expuerunt [illegible] [lect]
[illegible] condempna-
cione [illegible] condempnati [illegible]
lusione que [illegible]
expuicione [illegible]
derisione [illegible] ¶
facient [illegible] ut afflige-
rent [illegible]
[illegible] ¶
[illegible]

sunt predicatores / una sunt apetitu
illicita honoris eorum; Ecce dederunt
Dyabolo dicentes ait sicut dixit Abya
in ecclesiasticum suamque [illegible]
mandati, 3a in capite scienda sunt
et apetitum honoris volunt
voluptas corporis et delectatione
esus prohibet volunt patientia
capitis tedii, et cupiditatem
et divitias volunt secularia reputant. Dicitur
ergo tunc [illegible] mortis sunt ex-
spuerunt in faciem eius. Job xxx
xxxo facie mea conspuere non veren-
tur. Angeli perpetuo [illegible]
desiderunt, prima pete [illegible]
pite in faciem [illegible] Et colaphis
eum ceciderunt. Colaphum sunt
percussiones in collo [illegible]
[illegible] penitentes [illegible]
Alii autem i. [illegible] sicut patet
[illegible] palmas in faciem eius
dederunt. Job xvi Exprobran-
tes percusserunt faciem meam:
palme dicuntur percussiones in
genis dicentes Prophetiza
nobis, Christe, quis est qui te
percussit [illegible] velaverunt
faciem eius [illegible]
[illegible] addi-
[illegible] Petrus vero sedebat
[illegible] actiuum [illegible]
per introductionem [illegible] testimonii
[illegible] quo subtractio [illegible]
[illegible] testimonium [illegible]
[illegible] negatio Petri [illegible]
[illegible] penitentia [illegible]
prima [illegible] negationis
[illegible] timorem, 2o [illegible]
[illegible] secundum [illegible]
[illegible] recordatus est
Petrus [illegible] negationis
[illegible] declinare
tone [illegible] declinat
primo negationis [illegible] 2o [illegible]
[illegible] et accessit ad eum
una 3a [illegible] gallus can-
tavit. Dicitur ergo Petrus vero sedebat
in atrio [illegible] sicut patet

18

Joh xviii [illegible] non approximabat
ad eum ne [illegible] aliqua sus-
picio oriretur. Nota quod [illegible]
[illegible] in curiis magnatum [illegible]
[illegible] semel [illegible] ibi
[illegible] perdidit, Christum
negaverunt quia [illegible] manifeste
[illegible] non ibi [illegible] perdidit
[illegible] disputant [illegible] a
[illegible] egressi apparu-
it. Et accessit ad eum [illegible]
[illegible] negationis
qui sunt [illegible] ancil-
[illegible] in [illegible] 3o [illegible]
negatio [illegible] manife-
sto, 2o negatio [illegible] cum [illegible]
[illegible] aut [illegible]
3o negatio 3a [illegible] cum detesta-
tione [illegible] pusillum
accesserunt, [illegible]
[illegible] negationis
[illegible] prima fuit [illegible]
[illegible] sunt [illegible] [illegible] impugnato[illegible]
[illegible] primo [illegible] ancille
[illegible] 2o [illegible] negatio [illegible]
negavit. Dicitur ergo Et accessit ad eum
una ancilla dicens Et tu cum
[illegible] ad eum temptatio
[illegible] qui [illegible]
[illegible] cum
Jhesu Nazareno eras [illegible]
[illegible] quia iam [illegible] desiderabat
[illegible] sequitur At ille [illegible]
[illegible] At ille qui [illegible]
eodem [illegible] optime [illegible]
[illegible] debuerat [illegible]
omnibus quia [illegible] mortis [illegible]
[illegible] dicens Nescio quid
dicis, i. nescio aliquid [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] de [illegible] latro
[illegible] que Petrus negavit
[illegible] in [illegible]
[illegible] debent [illegible]
[illegible] defen-
[illegible] bonus [illegible] proverbia

filius hominis passus ad xvii° transfe-
ram scilicet ssimam orationem qui fecit ad
patrem Joh xvii sublevatis oculis
ad celum et post orationem statim exierunt
in montem oliveti et dixit illa que
narrant alii evangeliste oratione premissa
sunt et transiens per torrentem
cedron venit ad ortum ad radicem
montis oliveti iuxta villam gethsemani
et oravit et fecit ea que alii evangeliste nar-
rant et Johannes pretermittit tamen ab
aliis dicta et tunc venit judas scilicet
proditor cum judeis et edentibus illis
dixit Jesus prefiguravit sua pas-
sionem dum ... predixit sua tradi-
tionem verbo ubi insinuat personam
proditoris primo sine determinatione aliqua
quia unus vestrum 2° insinuatione o-
culta vel At ille intinctus ait qui intin-
git mecum expressione manifesta ibi
intinctus Judas qui tradidit illum
erit ergo proditor in presentia qui gra-
bit nos non erubescit audacia quia
cum Christo in parapsidem manum mittit
per tinaciam fallaciam quia dicit quasi
esset innocens ipsa quia in prima
tangitur primo traditionis revelatio
2° discipulorum contristatio et hesitatio sibi
contristati sunt dicit ergo edentibus illis
scilicet in cena et eadem mensa dixit
Amen dico vobis quia unus vestrum
qui scilicet discipulus qui domesticus
amicus est me traditurus est me nunc
... venientem me amicum fidele
me notum innocentem ergo unus ex
proximis suis secreto dicat ... cum
fratre suo non licet fiduciam quoniam
... dicit Et quare edentibus
revelat primo ut magis appareat ma-
licia proditoris quia cum eo edebat
et cum proderet ... revelavit autem dominus
proditorem suum triplici de causa
bona primo ut audiret se esse deum
qui futura in iusticia previderat 2° ut
ostenderet se spontanee pati quia per
tantam vitare poterat mortem quam previdebat
3° ut proditor peniteret qui sciret latere

audiebant scilicet vide dominus surrexit
regula quod ... Et pater
... tunc temporis
... 1° intelligitur
ubi spes correctionis quod non erat
hic. Et tunc quia ... non designat
cum nomine ... glo nemini manifestans
correptionem impudentior fieret Et contris-
tati sunt valde scilicet cum non essent
sibi huius sceleris quamvis crederent glo-
glo quia plus credunt magistro quam propriis
et timentes fragilitatem quererent
de peccato cuius non habent conscientiam per
delicta quis intelligit Ceperunt
singuli dicere numquid ego sum domine
scilicet ille qui tradet te cum alii etiam
Judas quia ne tacendo proderetur dicit
numquid ego sum At ille respondens ait hic insinu-
at personam proditoris insinuatione
occulta ubi tanguntur tria primo in-
sinuatio proditoris 2° replicatio sce-
leris vel filius autem hominis 3° insinuatio
damnationis vel Ve autem homini illi
dicit ergo At ille respondens interroga-
tionem discipulorum ait qui intingit mecum
cum manum in parapsidem hic me
tradet. Parapsidem Et si nomen vas pa-
bulum est vas quadratum dicitur papa
apar et ampsis quod est gemmis scilicet latine
dicitur latus in parapsis quasi habens pa-
res absides id est latera Et marcus
dicit qui intingit manum mecum
in catino Catinum vero magnum
vel aptum ad recipiendum liquorem
fictile luteum et potuit esse quod
utrumque vas erat vel unum pro alio
ponitur ergo me tradet glo qui
latentem verbis non respicit mani-
festius arguit scilicet videbatur dominus petere
prodendo timentes fratres 1° omnes comme-
dabant de uno vase ... parapsis
dicitur in quo allata erat agnus
paschalis tunc enim erat agnum
intingere manum in parapsidem sicut
tunc aliis manum retinentibus ab eo

ipse Judas cum ingo manum mit
tet vt audacia bonam conscientiam me
tiretur et filius quidem hominis va
dit. i. filius virginis nam sicut
homo passus est / alii sunt filii ho
minum vadit ad mortem crudelissimam
Juda tradente sicut scriptum est de
illo ps homo pacis mee quo sperabam
bus sicut amos ad occisionem duc
tus est daniel ix° post lxxii ebdo
madas occidetur xpus / Ve autem
homini illi hic subditur comminatio dampnacionis et primo ponitur comminatio
2° exaggeratio ibi bonum erat
illi / dicit ergo Ve homini illi per quem
filius hominis tradetur / Est hoc ve
duplicatum corde et labiis scelestis
proditori penam / vt quem pudor
timoris non vincat denunciata sup
plicia cohercerat / vt sic admonitus
penitendo resiliat / bonum erat ei
si natus non fuisset homo ille
si contra si non esset natus neque bo
num neque malum esset ei / si bo
num esset ei / cum natus esset ergo cum
cum natus esset / hoc multipliciter
exponitur primo si sit simpliciter et
vsitatum sermone / glossa multo melius
esset omnino non esse quam male esse
et si natus non fuisset / ut in ventre ex
utero nullo modo malum ei esset
et tanto dicitur bonum ei esse 2°
exponitur de natiuitate ex utero sic bo
num erat illi. i. minus malum si
natus non fuisset ex utero sed in utero
mortuus / quia tunc penam dampni
in tantum porcionali pateretur non
sensus actualis / 3° exponitur de na
tiuitate spirituali qua natus est dyabo
lo Johannis viii° vos ex patre dyabo
lo estis / 4° potest exponi de natiuitate
spirituali sic bonum erat ei si na
tus non fuisset sed xpo ei per vocacionem
et ficto esset apostolus ut pro di

tacionem meo illud vel peccatum meum ne
luis est viam vitis non agnosce quam
agnitam retro Respondens autem Judas hic
insinuat duas partes proditoris ex
pressa manifeste / ubi ponitur primo
quod proditoris quasi ad se excusan
dum 2° verbum salvatoris admirandi
ut ibi ait illi ihesus / Respondens
autem Judas qui tradidit illum dixit
numquid ego sum rabbi non vocat eum
dominum sicut alii sed quasi apostasia
gium domini excusat alius subeius
iugo reuerentius ait illi tu dixisti
Rabanus q. d. tu prodidisti te nosco
eadem voce qua confitetur se proditorem
per latum iniquus index et tot Nota quod
quod hic quatuor modis mitiget dominus
rigore proditorem suum / primo dolo
re et passionem tradicionis / tamen a ingenio
dum tradis me / concitati sunt 2° amore
spaciam proditori / quia cum ad os
pacis recepit vnde dicit qui mecum
nam recepit unde dixit qui inti
git mecum manum glossa ecce hu
militas et paciencia qua proditorem
ad mensam admittit / 3° timore per
inuasionem eterne dampnacionis cum
subdit Ve autem homini illi per quem
et pudore per manifestam expressionem
tradicionis cum addit Respondens
autem illis / hic datur memoriale proprie
tradicionis / ubi tanguntur tria primo
institucio sacramenti noue legis / 2° de
stitucio terminorum legis veteris ibi
dico autem vobis non bibam amodo
3° post hec laus gratiarum actionis ibi
hymno dicto / institucio sacramenti
nove legis ordinatur sub specie panis
2° sub specie vini ibi et accipiens ca
licem / species ad sacramentum corporis
ordinatur forma institucionis in duo
bus quorum primum pertinet ad formam
consecracionis / 2m ad formam distribucionis
vbi dedit discipulis suis / quantum ad for
mam consecracionis tangit tria que expe
fuit / sed panis acceptum benedictam
et fraccionem / accepit autem sibi benedictio

et respectu eius in electis illius et in
admirationem [illegible]
ista lxxij° [illegible] sacerdotum domum [illegible]
tur; ita autem fuerunt ad complecionem
prime petri [illegible] que [illegible] dicantur
in peccato que sunt occasio reatus
et offense propter occasionem fugiendo
propter reatum flendo propter offensam
dolendo. Ideo dicitur quod egressus foras
ut fugeret occasionem; locum enim fu-
it occasio negationis unde cum
in atrio Cayphe non poterat
agere penitentiam egreditur foras ut ab
impiorum segregatus consorcio negacio-
nis sordes liberis fletibus ablu-
at. Cum Christo non flevit in atrio
flevit ut diluet reatum per la-
vacra [illegible] singulas sancte anime quia
offendat Christum ipsa [illegible] recogi-
tabo tibi omnes annos. Et Mane

Mane autem facto etc.

Mane autem facto in precedenti
capitulo determinavit con-
dicionem Christi statim ad disci-
pulo in manus peccatorum; hic determinat
condicionem eius statim quando
in manus gentilium ad [illegible]
condicionis aggravationem ostendit primo
Christum esse iustum et in [illegible]
tum 2° ipsum [illegible] passionis [illegible]
[illegible] sunt iudices principes
sacerdotes Ihesum [illegible] 3°
ipsum esse non purum hominem sed
etiam dei filium [illegible] autem blas-
femaverunt enim et moverunt ca-
pita sua; in primo autem ostendit
[illegible] precium nostre redempcionis
quia iustum; in 2° debitum condecens
peccato [illegible] hominis quia passus et
mortuus; in 3° sufficientissimum
quia dei filius; in prima ostendit
circumstancias primo tradicionis
2° accusacionis, ubi Ihesus autem stetit
ante presidem; 3° condempnacionis

[illegible] videns autem Pylatus [illegible]
in quo [illegible] introducit testimonium
in nocencie [illegible] testimonium
proditoris qui dixit peccavi; in 2°
testimonium uxoris Pylati que dixit
nichil tibi et iusto illi; in 3° testimonium
iudicis qui dixit innocens sum
a sanguine huius iusti; in prima
quia determinat circumstancias tra-
dicionis exaggerat reatum iu-
deorum primo quo ad machinacione
sceleris, 2° quo ad sceleris dilatacionem,
ibi: tunc videns Iudas quem tra-
didit; 3° quo ad omnem solucionis ibi
[illegible] argenteis in templo; in machi-
nacione sceleris exaggerat [illegible]
primo ex parte affectus quia mane
2° ex parte gradus quia omnes prin-
cipes; 3° ex parte effectus ut morti
eum traderent; ex parte affectus ostendit
primo studium in patrando scelere cum dicit
Mane autem facto [illegible] vide [illegible]
[illegible] sunt in malo quod nocte vigilaverunt
ut facerent homicidium Job [illegible]
[illegible] homicida [illegible]
dum maligni [illegible]
machinando mortem [illegible] cogitaverunt
dicentes
mittamus lignum in panem eius
qualitas principes sacerdotum qua
dignitas et seniores populi in quo auctoritas
[illegible] de celo [illegible]
[illegible] dignitas [illegible]
nestas [illegible]
vide [illegible] adversum Ihesum [illegible]
adversus dominum ut eum morti trade-
rent [illegible] ex parte effectus introducit [illegible]
[illegible] ad [illegible] sceleris quia
vinctum [illegible] duxerunt
[illegible] ut non moveret [illegible] vellet
[illegible] ut moveret [illegible]
et [illegible] non mereat [illegible]
propter delicta nostra [illegible]
[illegible] in [illegible] nostram
[illegible] quam [illegible] primo [illegible]
[illegible] ducebatur enim et
[illegible] ad [illegible] ducebat

primo ad malum, sed trahebatur violentia spiritum inmundorum / diffinctus erat / secundo propter punctus carnis violentie post. Dicit ergo [...] invenerunt adversus Jhesum ut morti eum traderent qui vitam dat vivis et viventem angelus ligatur qui solvit compeditos adduxerunt et tradiderunt Poncio Pylato presidi sicut dicitur Johannis viij ligatum duxerunt ipsum ad pretorium Pylati et non intraverunt in pretorium ut non contaminarentur quia ut dicit Augustinus consuetudo erat Judeorum in festo azimorum non intrare in domum alienam et tunc exivit Pylatus foras ad eos et videns eum ligatum cum tanta multitudine adductum dixit ea que dicuntur Johannis.

Tunc videns Judas [...] ostenditur scelus dissimulacionis Judeorum quomodo Judas cognoscebat se et dicendo eis innocentem et iustum sub dissimulatione tradiderunt / ostendit ergo primo primam proditoris / secundo dissimulatione scelus in Judeis ibi At illi dixerunt quid ad nos / in prima proditoris ostenditur primo punitio ostensio / secundo cordis dolorem ibi penitentia ductus / tercio oris confessionem / ibi peccavi tradens. Dicit ergo Tunc videns Judas qui eum tradidit hoc dicit ad [...] aliquid Jude [...] quod dampnatus esset scilicet Jhesus id est dampnacioni adiudicatus vel condempnatus et sic spem [...] Judas [...] peccati etiam dampnatione dignus penitentia ductus id est angustia quadam constrictus tactus / que penitencia non valuit quia non fuit amore dei set ex enormitate sceleris sui et desperavit et retulit xxx argenteos scilicet restituens Jude principibus sacerdotum et senioribus, [...] quod male acceperat et [...] ergo si Judas restituit pecuniam male acquisitam / quo usurarius tenetur usuram vel symoniacus pecuniam dicens peccavi et cum confessio [...] tradens sanguinem innocentem iustum non valuit ante Judeos confessio ista quia fuit tamen sine [...]

illius tamen fiebat quia non pro sacerdotibus et fidelibus iam enim Judei amiserunt officium sacerdotii [...] ut nulli [...] propter illius a quo fiebat / quia desperatus erat cum et si adesset dolor cordis, confessio oris et restitucio operis tamen deerat spes salutis ibi: Judas penitentia ductus ponderavit peccatum pondere publico non pondere sanctuarii / pondus sanctuarii est dei gracie ad ipsum / pondus publicum est de quo Cayn maior est iniquitas mea quam ut veniam [...] propter [...] sicut quia diminuitur [...] sufficientius erat [...] tantum / dolum [...] / [...] vel sanguinis / ne [...] innocentem, quod non [...] iniquitatem mea illum tradidi. Unde [...] videns [...] proditor [...] dat testimonium et eos qui emerunt [...] oblatum / At illi dixerunt hic ostenditur in Judeis dissimulacio sceleris et hoc in duobus / quia reatum a se [...] et hoc ibi At illi dixerunt quid ad nos scilicet pertinet de facto tuo quasi dicunt nichil primo ad te tu videris id est tu nosti quod fecisti eum tradendo, pertinet tibi [...] a probando Judeis etc. [...] subiungit [...] vel [...] unde alia litera tu videbis [...] in [...] si bene egeris recipies mercedem / si male similiter. Sed a tempore sacerdotii et quia non egerunt [...] et Juda penitentem et tunc hic queritur [...] Judei non lapidaverunt ipsum sicut Stephanum [...] blasfemus [...] et lapidaverunt eum omnes [...] quia [...] bant amplius gloriam eius [...] dicitur quod non audebant quia [...] mittere ad [...] super illud pretium tradens sanguinem [...] qui emerunt ergo Judei [...] Judas [...] scelerato / cum omnia infeliciter extitisti [...] Judei et Judas scelus in pretio [...] concedunt.

et excessum pro magnitudine pec-
cavit iudas / quia de pluribus libris
ius de ... fuit sed iudam ... affecit
malignitatis / quia commaior libertu-
dine eum occiderunt scelera aut
ipsius tamen de peccato proditionis predica-
ntis sed est desperatio vi de addi-
tione pena non remisit ad diu-
desperatio traxit ad laqueum Et pro-
iectis argenteis hic arguitur de crimine
dispensationis quia expiat(?) ex
morte proditoris quia suspendit se
ut videtur satis ius peccasse Sed ergo
pro de morte proditoris de crimine ...
mulacione quam principes aut sacerdo-
tum / immo erte proditoris videtur re-
mota fuisse omnis suspicio cupidi-
tatis et apertem / quia pecuniam piecit et late
tur quia laqueo se suspendit et hic
et proiectis argenteis in templo
recessit Ezechiel vii arguitur
com fortiter circulus et auro eorum ...
quoniam erit et non valebit liberare
eos et abiectis per desperationem la-
queo se suspendit Verumptamen
Achitofel abiectis et laqueo ... se sus-
pendit sed quod fecerat in occulto
iam omnibus innotuit in publico
...sto ... suspicionem iude-
cat / quia ... quod ... et
torquere / Cap. vii ... malunt se
... denarios ... rece... de ...
los in templo reliquit seipsum
laqueo tradidit / vero aut ipsa die
crucifixionis Christi statim cum
a principibus sacerdotum recessit ut
...tis ... expressum / sed quod
an ... dum se suspendit
planum est ut dicit Iohannes videtur tam-
leo ipsa velle quod suspendit se
an ... dies mortuus est Dicit
aut ... quae tali mor-
te debuit proditor ... fo-
ret elevatus in aere solum demo-
num se videtur ... caliginosi
habitacioni secundo quia ~~[illegible]~~ ...lo

... in singula fecerunt singula pe-
ccata ut autem quod dictum est predico-
nis ... secundo ... ut
... videretur ... dum-
na iudeos ... confessus ...
ut restitutio ... precio ...
suspendi ... quia ...
... ut ... se suspendu-
ti Iude ... principes aut
sacerdotum ... decimo ...
...bus voluerunt aut simulare
... duobus modis primo
... dum honori secundo ob specie
pietatis ... aut ... cum
... principes aut sacerdotum ...
accepti argenteis dixerunt simula-
tes reverenciam dum honori non
licet eos mittere in corbanam id est in
cistam vel in gazophilacium inter
... dei / et ... sit non
... quod ... corbana de domi-
no ... dixit homo
... corbana id est domum
... de archa sive domum in
qua reponebant oblationes
sacerdotum et levitarum ... cum
oblatio / sic ... archa
archa in qua reponebant ob-
lationes regum et principum Gazo-
philacium fuit archa in qua repo-
nebant peregrinorum et transeuntium quia
precium sanguinis est id est precium datum
pro sanguine effundendo consilio
autem inito hic aut decimo simulatio
... obsequium pietatis quia de pe-
cunia illa ordinaverunt emere agrum
sepulturam peregrinorum ... fecerunt
non in ... pauperum sed in fama
... sanguinis ... in
... consilio ... alibi ...
... recordatio ... hic
... prophetica ...
... id est ... impletum ... dic-
... consilio aut inito ... ex illis
emerunt ex illis agrum ... dena-
rios ... non po-
... eos amittere volebant
... simulando pietatem ...

iniquitatem/ emerunt ex illis agrum
figuli prout esse sepulturam nomine illius
agri vel ad litteram figulus erat ille
cuius erat ager in sepulturam peregri
norum. Hec sunt de machina concepti et
quamvis longe lateque diffama
ta et emptos/ propter hoc dictum est hic ad
dictam impositio nominis prout esset sic
quod rememoracio sit in detesta
cionem nominis xpi. Dicitur g[lossa] propter hoc
vocatum est ager ille lingua eorum Ac
heldemach hoc est ager sanguinis i.
emptus precio sanguinis usque in hodier
num diem. Et nota 2 Regum 2o
et totum nomen loci illius ager
robustorum in Gabaon. Ut adim
pleretur [illegible] quod dictum est per Jeremiam pro
phetam dicentem hoc quod dicitur in hac
prophetia patet in Zacharia pro
sub eodem sensu et si non sub eisdem
verbis/ michi enim ibi dicit de emp
cione agri/ sed tamen de precio/ sicut ap
penderunt mercedem meam xxx
argenteos/ et proieci eos in domo do
mini ad statuarium/ primum est
in Jeremia ubi est de empcione agri
sed non sub nomine huius precii quia
ibi dicit intellexi quod verbum dni esset
et emi agrum ab Anameel filio patru
i mei qui est in Anathoth et appendi ei
argentum vii stateres et x argente
os. Utroque [illegible] erat [illegible] et dicitur
de [illegible] impletum sensu [illegible] ad
dictum apparuit/ quamvis [illegible] inveniat
sed expressa [illegible] acceptio et quia hec
expositio [illegible] ut [illegible] videtur
Augustinus/ Jeronimus [illegible]
scriptoris [illegible] apponit vel Jeremias pro Zacha
ria/ et dicit quod quidam codices
habent Jeremiam propheta quod
[illegible] scriptores non intelligentes
emendantes posuerunt Jeremiam
aliam pro Zacharia aliqui [illegible]
[illegible] addit [illegible] se legisse hec
verba [illegible] in [illegible] Jeremia
dictum apertissime dicit hoc et con
perunt triginta argenteos etc.

principes sacerdotum etc. De cerbana [illegible]
etc. apparet et x quod velud Ecclesia
[illegible] apparuit a filiis Israel et a Ju
dea et [illegible] suis et dederunt eos
argenteos in agrum figuli i. pro
agro figuli emendo sicut constituit michi
dominus [illegible] et revelatum michi.
Jesus autem stetit ante presidem [illegible] agi
de accusacionibus accusatorum Judeorum
xpm innocentem contestantibus [illegible]
[illegible] tangit hic [illegible] presidem [illegible]
interrogacionem [illegible] Judeorum accusatorum
et tunc accusacionem et [illegible] testi
ficacione [illegible] sedentem autem [illegible]
tangit primo interrogacionem factam a
preside 2o [illegible] in [illegible] ibi [illegible]
[illegible] Jesus autem dicit [illegible] stetit
autem ante presidem i. ante Pylatum tamquam
iudicandus ante iudicem qui tamen in
dicaturus est vivos et mortuos tamquam
famulus ante dominum/ qui tamen deus est et dominus
ipsius creature/ tamquam impotens
ante potentem/ qui tamen est omnipotens et [illegible]
gravit eum presides dicens/ tu es rex Ju
deorum. Ordo historie et quod tu est [illegible]
[illegible] pylati. Exivit Pylatus
ad eos dicens/ quam accusacionem habetis
adversus hominem hunc etc. Dicitur Joh xviii
bene et illi dixerunt. Nisi hic esset
malefactor non tibi tradidissemus eum et
tamen non exprimebant aliquam certam
accusacionem adversus eum. Videns
pylatus quod per invidiam tradidissent eum
ait ad eos si accusatis de peccato legis
quia filium dei se facit/ vel quod dicit
possum destruere templum. Accipite
eum vos et secundum legem vestram iu
dicate/ et tunc Judei dixerunt
nobis non licet interficere quemquam et pro Ro
manis [illegible] iudicium et tunc
accusabant eum sed dicit [illegible] non
quia subvertit gentem suam et prohi
buit censum dari Cesari et quod dicit
se regem. Et tunc intravit iterum in pre
torium pylatus. Dicitur Joh xviii. Exp
prima vos accusacione non curavit
sed tamen nullam reputavit quia
credebat eum reddidisse tributum Cesari.

xpo reddite que sunt cesaris ce
sari/ Sed quia que dicta [illegible] interrogat
sed tu es rex iudeorum [illegible] respondit ipso
sum cius [illegible] Iohannes quia timuit
pylatus si non diligent [illegible]
de crimine lese maiestatis/ Et dixit
tu es rex iudeorum q. d. est hic [illegible]
a te ipso hoc dicis rex iudeorum/ sum quam
[illegible] tibi dixerunt/ Tunc [illegible] py
lato sicut dicit Joh xviij° a te ipso
hoc dicis an alii dixerunt tibi de
me/ Tunc pylatus respondit nunquid
iudeus ego sum non [illegible] dixi
in hoc vero audeas a te ipsa
gens tua et pontifices tradi
derunt te mihi dicentes quod tu
dicis te regem esse et prohibes dare
tributa cesari et ideo quero [illegible]
quid fecisti/ Ad hanc [illegible]
fecisti nichil [illegible] respondit/ Sed quia
maiorem [illegible] desiderabat [illegible]
pylatus/ sed de regno eius [illegible]
regnum meum non est de hoc mundo si ex
hoc mundo esset ministri mei [illegible]
decertarent ut non traderer iude
is. Tunc dixit ei pylatus ergo
regnum tuum est alibi/ ergo rex es tu
Tunc respondit ihesus tu dicis quia rex ego
sum et hoc est quod ait [illegible]
ei ihesus tu dicis et ideo [illegible]
[illegible] ut sinus eius [illegible] non
pateat sed vero dicat non nego
me esse regem ut [illegible] esse
teor sed [illegible] regnum [illegible] de hoc mundo
et addit ego enim ad hanc rem
natus sum et ad hoc veni in mundum
ut testimonium perhibeam veritati et omnis
qui est ex veritate audit vocem meam vel [illegible]
dit [illegible] Tunc pylatus interrogat
eum quid est veritas secundum dicit in Johanne et
ihesus tacuit [illegible]
exivit pylatus ad iudeos et dixit
eis nullam invenio causam mor
tis in eo/ Tunc sicut dicit luc xx
iij° illi invalescebant dicentes
commovit populum docens per universam
iudeam incipiens a galilea usque

huc et audiens pylatus quod galli
leus est homo [illegible]
dimittendi causa eum galileum esse
de domo herodis misit eum ad
herodem qui tunc erat ierosolimis
[illegible] multiplices illusiones
[illegible] tu nichil [illegible]
[illegible] remisit eum
ad pylatum/ Tunc pylatus convocatis
principibus sacerdotum dixit ad eos
obtulistis mihi hunc [illegible] dignum
morte et ecce [illegible] diligenter
interrogavi eum et non invenio
in eo causam mortis neque herodes
invenit ergo correctum flagel
lis dimittam illum et [illegible]
[illegible] xv° accusabant eum
multis. Et cum accusaretur [illegible]
[illegible] iudeorum [illegible]
[illegible] sibi [illegible] salvator
[illegible] patientia in silentio
[illegible] iudeorum invidiam in [illegible]
[illegible]
[illegible] plus in
[illegible] iudeorum in [illegible]
do [illegible] in tace
do [illegible] nichil respondit [illegible]
tionem [illegible] a pylato [illegible]
Tunc dixit ei pylatus non [illegible]
admiratione pylati [illegible]
to [illegible] non respondit ei [illegible]
accusaret mendacii [illegible]
[illegible] principibus sacerdotum qui
non [illegible]
te et sermonibus [illegible] non [illegible]
[illegible] nichil
respondit ut ad [illegible]
[illegible]
ad dicendum [illegible]
sacerdotibus nichil respondit pylato
autem [illegible] respondit [illegible]
quia pylatus in [illegible] ferebat [illegible]
[illegible] aliqua respondit/ [illegible]
[illegible]
[illegible] Tunc [illegible]
[illegible] dixit illi pylatus non
audis quanta isti adversum te
dicunt testimonia sicut Ewangel

Volebat p(ro)pt(er) eu(m) i(n)nocentem ex p(er)i
fancius liberare / s(ed) quod fecit do(m)i(n)us
no(n) videt(ur) ei ad vellu(m) bu(m) [illegible] stant
iniacet p(ro)p(ter) vehem(en)t(er) s(ed) a(d) pa
cienciam in h(oc) a(utem) q(uod) acusatores
[illegible] pacient esse sustine
dat / h(oc) e(ni)m mirabile(m) facit s(cilicet)
paciencia / q(uia) n(on) defensio / s(ed) q(ui)a [illegible]
iudicia n(on) videt / 2o ne t(ame)n p(er)su
sionem delictis dimitter(et) (et) i(n)defensi
tas differet(ur) [illegible] go q(ua)r(e) tones
hu(n)c silencium p(ro)p(ter) in lumine [illegible] tacu
e(ni)m p(ri)mo iuste q(ui)a i(n)digni
e(ra)nt audire eu(m) q(ui)a corrupti
e(ra)nt iudicium agunt co(n)tra [illegible]
te se obmutuit 2o ut nec fil(ius) ex
cu(s)ione sua periores fieret 3o d(icitu)r
suspi(ci)one ne si se ex [illegible] diffe(r)re
salus n(ost)ra p(ro)p(ter) exemplum [illegible] ut da
ret nobis exemplu(m) paciencie
p(ro)b(a)tus su(m) (et) no(n) su(m) loqu
tus p(ro) die(m) aut(em) [illegible] fuerant [illegible]
audit iudeos in invidiam ex la
tue [illegible] / (et) ex iudicat testimo
ubi tangit iudic(ii) (con)suetudinem
2o in t(er)rogac(i)onis attestacionem
p(er) [illegible] aut(em) 3o in t(er)rogac(i)onem
[illegible] ex illis (et) hoc e(st) p(er) die(m)
aut(em) solempne p(er) in pascha / q(ui)a
sicut dicit aug(ustinus) in pascha de e
gipciaca s(er)vitute liberati sunt
io in signu(m) (et) memoriam hu(ius)
liberac(i)onis (con)sueverat p(re)ses di
mitte(re) i(d est) ad petic(i)onem p(o)p(u)li vinctu(m)
unu(m) que voluissent / s(ed) credendu(m)
(con)suetudo n(on) ex lege moysi n(on)
h(abe)t(ur) (et) ut ex lege imp(er)iali nec io
mani / ad h(oc) (con)cessit iudic(i) h(ab)ebant
dimissionem no(n) imp(er)ial legis
[illegible] sanctiones [illegible]
[illegible] h(ab)ebat pilat(us) s(ed) a(n)i(m)a p(o)p(u)li
debent (con)suetudine cu(m) p(re)late
volebat h(ab)ebat aut(em) s(ed) in carcere
tu(n)c vinctu(m) i(n)signem i(d est)
diffamatum in malicia [illegible] e(ius)
h(ab)et e(ni)m e(ra)t p(ro)pt(er) sedicionem q(ua)n
dam factam in civitate (et) homicid(ium)

missus in carcerem ut d(icitu)r luc(e) xxiii 7co9
e(ra)t dicebat(ur) barrabas id(est) idem
nomen reputat(ur) q(uo)d i(n) p(ro)p(r)io nec p(ro)
dus scribit(ur) i(d est) q(uo)d scribit(ur) p(ro)dito tunc
in t(er)ra filius mag(ist)ri / q(ui)a bar idem # rabi magr
e(st) q(uod) fili(us) # abba p(at)r(is) q(uod) aut(em) h(oc) dicit(ur) quod non pot
baraba dicit(ur) p(at)ri pa(r)ac(i)o (per)ga(m) v(e)l ut [illegible]
dictam e(ni)m suc uxoris visionem (et) ta(m) filig
(con)siliu(m) dedit iudeis op(ti)o(n)em / pyla p(at)ris / q(ui)a
tus de baraba / (con)sulto op(er)ans bara bar e(st) i(n)
ba(m) [illegible] ut saltem ex p(re)p(ar)acione la(tro)n(is) q(uod) filig et
me(lius) xp(istu)s melior appareret (et) sic eu(m)
p(re)elegit [illegible] go illis h(ic) lia
subdit int(er)rogac(i)o(nem) p(re)sidis [illegible] que(m)
p(ri)mo tangit fo(r)m(am) 2o materia(m) ibi
sciebat e(ni)m quod p(ro)pt(er) invidiam (et) h(oc)
e(st) (con)gregatis go illis i(d est) du(m) essent (con) dt
gregati ut nullus poss(et) excusa(re)
dixit pilat(us) que(m) vult(is) vob(is) dimit
tam barrabam an ih(esu)m / qui dicitur
xp(istu)s barraban / mag(is) flagiciosu(m)
p(ro)ponit ut eu(m) pete(re) erubescant q(ui)
dicit(ur) xp(istu)s i(d est) unctus tanq(uam) rex
no(n) dicit(ur) q(ui) e(st) xp(istu)s / ne deroga(re)
re reg(a)l(e) videat(ur) s(ed) tanq(uam) q(ui) sonet
regiam dignitatem / sciebat e(ni)m lia
secte io int(er)rogac(i)onis unde io p(o)p(u)lo 7co9
volens satisfacere dat op(ti)o(n)em p(ri)
mus no(n) dubitans xp(istu)m p(re)eligendu(m)
sciens p(ro)pt(er) invidiam t(ra)didisse (et) h(oc)
e(st) quod dicit sciebat e(ni)m quod dt
p(ro)pt(er) invidiam t(ra)didissent eu(m) (et) ideo
querebant op(or)tunitatem si vellent
desiste(re) (et) t(un)c exclamaverunt om(ne)s
ut dicitur in iohanne / no(n) hunc
dimittas / s(ed) barrabam / sedente lia
aut(em) eo p(ro) t(ri)bunali p(ro)sequit(ur) iudic(is) int(er)ro
gacionem (et) iudeorum attestacione
ondit h(ic) xp(ist)i iusticiam p(ro)testifi
cacionem / p(ri)mo uxoris / 2o iudeis
ibi p(ri)ncipes aut(em) sacerdotu(m) [illegible]
tificacione uxoris tangit ta(m) p(ri)mo
t(em)pus op(or)tun(um) / q(ui)a cu(m) xp(istu)s iu
dicaretur / 2o ip(s)ium testimo(nium) / ibi ne

tibi et isto illi, 2° motivum ad testifi-
candum, scilicet visa enim hodie dicat
ergo sedente autem eo pro tribunali id est
in iudiciaria sede. Rabanus tribunal
sedes est iudicum sicut solium regum
et kathedra doctorum misit ad eum
quia presens erat et liberare poterat
uxor eius que melius apud virum
suum proficere debebat, et cor eius eius
blanditiis sicut dalida sampsone, Iudit
holofernes dicens nichil tibi et iusto illi
q. d. nichil habeas tangere ad iustificien-
dum hominem iustum, quia iniustum esset
crederet ne hoc fuit aliqua fictione
esset, ondit hic quod hoc sit ex revela-
tione ut credat ei, unde dicit mul-
ta enim passa sum hodie per visum pro-
pter eum. Et videtur dicto quare mu-
lier potius, quare uxor, quod sic est ro-
mani glo ut dicunt dyabolus se per morte
christi mediatorem et spolia humani ge-
neris, sive in mundo sive in thartaro
amissurum et ideo sicut primum per eius
mortem intulerat sic primum christum
satagebat eripere de manibus iudeorum,
ne per mortem eius mortis amitteret
imperium, sed vide hic intellexit modo
mulier potius, ratio forte per illud in aliquo
que erant in limbis applaudentium
irrecturat enim ad infinem de ipse
suo et propter tantam patientiam quan-
tam non videat in alio homine, et quia
per dictum erat in scriptura ipsa bene quasi
agnus coram tondente se sic ob-
mutescat, et ideo inmisit aliquam
fantasiam uxori pylati ut peteret
christum non occidisset, quare non immi-
sit pylato, ratio quia dignus non erat
vel forte quia sompnium crediderit
vel ut magis ex blanditiis uxoris emollie-
tur, unde domino dicit vidi sed passa
sum per visum, ut vir eius compel-
leretur. Principes autem sacerdotum hic

ostendit innocentia christi testimonio
iudicis ubi ponit altercacionem populi iu-
deorum christum dampnare conantes
presidem pylatum ipsum liberare cupientem
primo ergo ponit nequitiam iudeorum
malorum in suadendo, 2° malicia
minorum in obediendo, scilicet Iudeis
autem presides, ait illis, 3° concordia utrorum-
que dolorum enim fingendo scilicet dixit illis
pylatus quid faciam de ihesu, ratio vo-
luntas petiti et allegacio pro eo in no-
centem liberando, scilicet ait illis preses
quid enim mali fecit dicitur ergo primo prin-
cipes autem sacerdotum et seniores
quando audierunt officium et dat
de duobus persuaserunt populis ma-
liciose ut peterent barrabam, qui
non erat equum. Ihesum autem peterent
perdere, id est morte perdendum clamarent
[struck out] sic impletum est illud Jeremie 1o
grex perditus est populus meus, pas-
tores eorum seduxerunt eos,
omnia aggravant scelus dignitas
quia principes, et etas quia
seniores, et studiositas quia persua-
serunt, et pravitas quia barraba
petunt. Iudeis autem preses hic osten-
dit malicia minorum quos non re-
traxit publica iustitia quam de-
bent innocentem liberare et no-
centem punire, primo ergo ponitur
questio presidis, 2° malignitas ratio ple-
bis ibi at illi, id est omnes nunc in-
ducunt que vultis vobis dedimus
[struck out] dimi-
ttere? hic interrogat quia duorum
favore querebat scilicet populi et sacerdo-
tum. At illi persuasi a principibus
dixerunt barrabam, augustinus
simbolo crucitas iudeorum falsa
serenta(?) noli dimittere hunc
sed barrabam, quid fuit aliud
dicere quam quod occidatur illegitur

suscitat mortuos et diminuta latio
nis itum occidat vivos dixit illis
pylatus hic subditur concordia eorum
cum de christo crucifigendo ubi primo
ponitur quo pylati 2o acclamacio ho
micidarum ibi dicunt omnes crucifi
gatur et hoc dixit illis pylatus sed
enim et non querebat ut eum quia bene
voluntatem posset liberare sicut christo
ipso et loquitur et ad homines volens
dimittere eum quid ergo faciam de
ihesu qui dicitur christus per quod implicat
ipsum esse christum q. d. non est hanc fieri
quia vos bene cognoscitis ipsum et ca
vos quid vultis ut faciam regem in
deorum dicunt omnes crucifigatur
mala fuit barabe pelicio sed pe
ior hec sui acco et hec videlicet quia
dicunt omnes et hec genus mortis
quia crucifigatur non solum vincietur
non solum verberetur vel etiam occi
datur sed crucifigatur longa hec cla
mant non quia longior vita eli
gebatur sed quia mors ipsa protende
batur ne dolor cicius finiretur et
ipso mortem turpissimam condemp
nemus eum Ait illis preses hic
ponitur columpnie pylati in sua
allegacionis pro dimittendo ubi po
primo allegacio innocencie pre
peccato 2o acclamacio mortis apud
plebem ibi At illi magis clama
bant etc ait illis preses quid
enim mali fecit q. d. nichil sed ideo
magnum est ipsum iniuste dampnari sicut
ego in ipso nullam causam invenio
in eo mortis contrariam ergo illum et
dimittam etc forte ait ut inde
satiatur obprobriis eius et penis
amplius mortem eius non siciet
et tamen magis illi pessimi insta
bant etc quod sequitur At illi
magis instabant et clamabant
dicentes crucifigatur Ecce pessima
acclamacio
tum quia fuerunt At illi magis quan
to plus videbant quod iudex vel
let eum liberare tum quia clamo
res clamabant tum quia instant qui
dicentes id est dicta reiterantes
tum quia impudenter crucifigatur sed
christo facta est hereditas mea quasi leo
in silva dedit se in me vocem pro
ut idem dixerunt me canes multi vi
dens aut pylatus hic de circumstancia
tradicionis et accusacionis hic agi
de circumstancia condempnacionis cum his
condempnacione ostendunt in his quatuor
primo tumultuosa acclamacio secundo
signum testacio ibi accepta aqua la
uit manus suas 3o iniqua populi iniqui
inquisicio et videlicet universus populus 4o in
iusta christi exposicio ibi Tunc dimisit
illis barabam dicit ergo videns ac
pylatus quia nichil proficeret ad libandum et
iudicium christi in salvo faciens ipsi quia
non recepit stultus verba prudencie pro
verbiorum xviii magis tumultus fieret simpliciter
accusancium et ei timens quod cesarem
impugnemus sic factus est tumultus
super paulum Actuum xxi ut non posset
scire nisi et cum cognoscere precepit
Accepta aqua lauit manus suas
coram populo sicut quos non poterat sua
sione monet significacione qua
significabat innocenciam morte vel iusticie
et se innocentem a tanto scelere de
nunciat unde lauit manus sed tamen
non lotus fuit a culpa reatus parum
enim valet se iustificare coram
hominibus tam non possis eos
sedare studio ut signis ad hunc
pratfecit verbis dicens innocens
ego sum a sanguine i. a sanguinis ef
fusione iusti huius mittitur aut seda
re eos verbis replica exclamacionis quo
ad se tum dicit innocens ego sum
attestacionis quo ad christum cum

sub dit a sangwine iusti huius quia accu-
sus pro ad supplicium cum addit vos
videritis i. vos videatis quid faciatis
q. d. ego non sum iusti legis Atten-
dite qualem iniusticiam tradidistis ad oc-
cidendum quia expellegatis non ex
constitutis opus est sic suam vobis ignomi-
niam non mihi sed sic vos videritis
quid contingit vobis quam ad suppli-
cium pro culpa quam commisistis ministeret
et fictum contra scilicet pro alio xpo vide-
te quid faciatis non enim homines iudi-
cium exercetis sed dei Et respondit uni-
versus populus dixit sanguis eius super nos
secundo sublata ex iis et illi
rursio que admirando rursum
de reddit ex universitate quia uni-
versus populus ex eundem cursione
quia vendit dicens ex improprietate
quia sanguis eius i. culpa et pena
effusionis sanguinis eius super nos ex
universitate quia causa obligatur
filios suos vnde addunt et super
filios nostros ideo preveniat usque hodie
dies ex inprecatio sanguinis xpi non
auferetur ab eis ideo predictum est
eis ysaias primo Et i levamitis adme
manus meas vras non exaudiam
dicam vos quia manus vrestre plene
sanguine Ideo vir optimus et saluta-
ris sicut Cayfas cum dixit
expedit vobis ut unus mori-
atur homo Et vndecimus Iudei
sed in intencione pessima optandi
quod scilicet sanguis ille veniat super
nos secundum ablucionem sed ille
Apostolus ideo dilexit nos et lavit
nos a peccatis nostris sanguine suo sed
in redempcionem prima petri i. non
corruptibilibus auro et argento re-
dempti sed in sanctificacionem hebr. ix
Si sanguis hircorum sanctificat ad
emundacionem quanto magis sanguis
xpi sed in potacionem Ioh vi caro
mea vere est cibus et sanguis meus

vere est potus ad xpus bibitur
quia omnes habet et sanguis meus Tunc
dimisit illis subaudit inimicus xpi
expositus condempnatus morti
sua apposite que explicant cur
tam inustam penam et exagerat
breviter acquievit et hunc dic-
tum dimisit illis i. ad instan-
tiam illorum quod illud ex adverso
xpus non sequeretur etiam ad fa-
ciendum malum necque in me-
dicto plurimos acquiescere sic scelerate
et ex eo quod nocente absol-
vit dimisit barabbam Ideo per-
cedit illud iii regum xx quia
dimisisti virum dignum morte erit
anima tua pro anima eius xpus
hic quod me innocentem con-
navit Ihesum vero flagella-
tum a militibus ut iustus pi-
ni tenente pylato cum tamen debet
eum defendere i. voluptati
illorum cum tamen debet ab eis
eum eripere ut infigeret cum tamen
debet eum salvare flagella-
ius ante autem edictum dampnum
assignatur in ... ideo magis
tradendum quod pylatum ihesum flag-
ellasse et militibus illudendum
dedisse ut saciati penis eius
et obiecerunt in mortem ... non
sentient aliquo sed ideo quia
secundum leges romanas crucifigendi
prius debent flagellari Tunc
milites presidis a principio huius
capituli ondit xpum esse iustum
et iniuste esse condempnatum
hic ondit cum vere passum ut
sic ondat ipsum esse debitum
nostre redempcionis per cuius pas-
sionem vero xpi describit dupli-
citer primo quantum ad illusionem
secundo quantum ad crucifixionem ibi pos-
quam illuserunt circa illusionem

exaggerando introducuntur quia
actores quia milites secundum
quia in pretorio spectatores
quia congregauerunt instru-
menta illusionis vexantes
cum eodem ibi et genuflexo
actores illusionis introducuntur
ad significandum quod fuit
iniqua quia milites ad hoc
instituta sunt vt innocentes
defendant [illegible] protegant
regem honorent. Isti maxime
vltimum et militibus illudentes inno-
centi ipso suo destructionem
compararunt regi regnum illudentes
locus introducitur ad ostendendum
quod sacrilega et hoc quod dicit
tunc milites presidis id est pilati
suscipientes ihesum in pretorio qui
et locus iustitie in se in iusti-
tiam maxime sacrilegium ysa-
xxvi° in terra sanctorum inique
gessit [illegible] non ab-
[illegible] spectatores introducuntur
ad ostendendum quod fuit verecunde
ropa quia non coram vno sed
coram multitudine non occulte
sed publice et hoc est congregauerunt ad eum
vniuersam cohortem ad eum scilicet ad illu-
dendum vel ad omnibus ludibrium
ut magis confunderetur per exaggera-
tionem in [illegible]
Exuentes eum clamidem [illegible]
instrumenta illusionis intro-
ducuntur ad ostendendum quod
[illegible] sunt [illegible] coc-
cinea corona spinea arundo va-
[illegible] vestis corporis corona capi-
tis arundo manui imponitur
primum loco purpure secundum loco corone
tertium loco sceptri [illegible] sunt
ta insignia regalia impor-
ta vt ignis [illegible] maie-
statis eo quod regnum sibi vel-
let vsurpare vt posset obtinere [illegible]

Exuentes eum [illegible] vestibus que
sunt signatum Gen. xxxvii° [illegible]
xerunt Joseph tunica polimita
clamidem coccineam circum-
dederunt illi [illegible] qua
reges vtebantur et forte fuit ali-
quod vestimentum vile quod
induerunt eum ad illusionem
vel rubiata [illegible] fuit cocco
[illegible] Et plectentes id est componentes
[illegible] coronam de spinis id est
[illegible]
[illegible] admodum spinarum posu-
erunt super caput eius [illegible] dya-
demate regio Cant. iii° Egredi-
mini et videte filie syon regem sa-
lomonem in dyademate quo coro-
nauit eum mater sua [illegible] non decet sub spi-
nato capite membra esse delica-
ta [illegible]
arundinem in dextra eius loco scep-
tri ad ostendendum quod [illegible] fuit
regnum [illegible] sicut illusio fuit
[illegible] presenti sic
[illegible] in ostentatione mundane
potentie [illegible] clamide cocci-
nea que est vestis potentum [illegible]
[illegible] affluentie opulentie
quod [illegible] in corona spinea [illegible]
[illegible] cum sunt spine [illegible]
quod [illegible] munda-
ne [illegible] arundine [illegible]
[illegible] ysa. xxxvi° ecce confidis
super baculum arundineum confractum
Et exuentes clamidem [illegible]
vestimentis [illegible] quod
fuit [illegible]
sua [illegible] cum inuoluit
[illegible] in passione quod fuit
[illegible]
[illegible] clamidem coccineam [illegible]
dederunt [illegible] quod fuit
[illegible] per con-
fessionem et decorem [illegible]
Et plectentes coronam [illegible]
coronam [illegible]
[illegible] Apoc. vi° data est ei
corona glorie eterne Apoc. xiiii° sedens

filio hominis fuitum coram an-
nam eam nos egrediamur et vide-
te et regem flexo sed in modo illusionis
inducunt ad ... quod ... pa-
fuit quod ... ostenditur in festa hono-
ratione de qua dicitur et genuflexo
ante eum quasi ad regem illude-
bant ei dicentes Ave rex iude-
orum / ecce ... honore sicut ex-
hibent quasi regi ... genu-
flexo salutabant ... laudis
rex iudeorum et dabant ei alapas
ut dicitur Joh. xix° in signum quod eum
falsum regem reputabant sed illu-
debant non solum in festa hono-
ratione sed in expressione ... per-
cussione ... Joh. xix° faciem mea(m)
non averti ab increpantibus
et conspuentibus ... expuentes
in illud apostoli ... in faciem ...
erunt maxillam meam ...
istas illusiones eduxit eum
pylatus foras et dixit illa quod dici-
tur Joh. xix° ecce homo / et per quam
illuserunt ei sed per illusionem
describit irrisionem ... post
irrisionis pambulum ... iam
intencio ... venerunt in locum
qui dicitur golgota ... quod ibi
quam aut ... crucifixerunt eum in
pambulis ... fuit abiect-
ta ... comitantibus ... penosa
... quam ... pa-
bula fuit ... expoliato clamide ... in-
duto ipse vestibus ducto ad locum
crucifixionis et angariato simonis
dicit ... qui illuserunt ei
primo in domo pontificis super xxvi
2° in domo herodis luce xxiii° 3°
in domo presidis ut ... ad significa-
dum quod pontifices reges
et ... maxime illuduntur ... ex-
uerunt eum clamide quam indu-
erant eum et induerunt eum
vestimentis suis et duxerunt
eum ... ut crucifigerent
... dicta figurativa sunt passionis

in corpore mistico maxime ... in
... expoliato clamide et spolia
... ... in ... ... et ...
et ... ... ducto
ad crucifigendum et violencia per-
secucionis finalis ... subditur
angaria simonis de quo dicitur
exeuntes autem ad locum passionis
invenerunt ... hominem ci-
renensem i. de cirene que est civi-
tas in libia venientem de vil-
la in qua forte aliqua de causa
venerat ... ducerent ea-
... ... nus
nomine simonem patrem alexandri et
rufi qui erant discipuli ... sic
colliguntur ... angariaverunt
i. corporaliter coegerunt angaria
enim ... ...
in persona sed parangaria et ...
... in re ... capitulo 2 ... di-
ut tolleret i. portaret crucem eius ...
ad locum crucifixionis ... autem
fecerunt ex ... ad ...
sed ut ... ducerent ad crucifigendum /
sed ut ... eum esse homines
... et fatigatum ... non cre-
derent esse dei filium / Et vene-
runt in locum / ... ...
... crucifixionis que est ... locus
... homines ... potestatem
... ... dicitur go-
... venerunt ad locum qui dicitur
golgota et est nomen ... in ...
calvarie unde dicitur ... calvarie
locus ... calvaria dicitur ... post
calvariam ... ... quidam ... ade
... ... sepulturam ... sepul-
... ...
... de calvariatione dampnatorum /
calvaria ... testa capitis
... capitis ... ...
... alii de ... in loco
autem illo frequenter decollabant
homines ... ...
calvarie i. capita mortuorum
seu ossa ista autem educto ...
ad mortem figurativa pabel

quem eduxit Caym ad agrum
ut occideret eum Gen iiij° Item
pressati [illegible] per autem bigna in mon
tem super que ymolatus est Aries
Gen xxij° Item procepit astitibus
in cisternam proiectus Gen xxxvij
Item persequitur eum suspensum in
palo Gen xxx° Et dederunt
ei vinum bibere cum felle mixtum amari
tudinis quia vinum cum felle mixtum
tum dixerat eius sicut Abacuk
ij° ve qui potum dat amico
suo mittens fel Sed quia Math xxvij
dicitur quod dederunt ei vinum
mirratum Ro glosa [illegible]
[illegible] ul potuit utrumque fieri
ut esset ibi mixtio fellis et mirr
e ul potuit esse quod mili
tes vile attulerant secum
vinum ad bibendum et acetum
[illegible] et Iudei
[illegible] ibi mirram miscue
runt [illegible] illud pro dederunt
in escam meam [illegible] cum gus
tasset noluit bibere [illegible] dicitur
quod non accepit [illegible] glosa non
accepit ut biberet vel cum gus
tasset i. ore apposuisset noluit bi
bere propter duo primo ut audetur
iniquitas eorum potum [illegible]
[illegible] Job [illegible] quo potest bibere
quod gustatum affert mor
tem 2° ut significet velocitas
resurrectionis unde [illegible] gus
tabit quidem mortem ad ho
ram [illegible] tertia die resurrexit [illegible]
[illegible] dolor [illegible]
sequitur postquam aut crucifixerunt
eum et sic patet in eo commuta
tio crucifixionis penalitas [illegible]
[illegible] ex [illegible]
[illegible] gustu ex amari
tudine vini felle mixti [illegible]
[illegible] ex crucifixione manuum et
pedum que sunt maxime
sensibilia [illegible] ad delendum
[illegible] peccatum [illegible]

in visu in tactu in gustu quia
[illegible] accepit [illegible] dedit Gen
[illegible] postquam aut crucifixerunt eum
sic [illegible] crucifixionem
et sicut in [illegible] videtur
abiecto [illegible] commuta
tibus afflicto [illegible] penalitas ita
in sequitur ignominia vilitas
ut sic nullus fugiat eam [illegible]
vel propter timorem infirmitatis vel
propter acerbitatem penalitatis
vel propter ignominiam vilitatis [illegible]
vilitate [illegible] crucifixionis [illegible]
[illegible] fuit obprobriosa [illegible]
que sequuta sunt in denudatione
in observatione in titulatione in
[illegible] denudatus fuit
in [illegible] signum [illegible] paupertatis
observatus in signum impotentie
[illegible] in signum infamie a
[illegible] in signum abiec
tionis [illegible] primo po
stea [illegible] ut adimple
retur dicat [illegible] postquam aut crucifix
erunt eum [illegible]
[illegible] Et iterum dimiserunt
sibi vestimenta sua [illegible] iiij or
partes sicut dicit [illegible] et tunicam
suam partem dederunt ex quo
apparet [illegible] quod iiij or mi
lites fuerunt qui eum crucifix
erunt sortem miserunt [illegible]
super tunicam inconsutilem [illegible]
dicitur [illegible] sua [illegible]
[illegible] eum non scindamus eam
sed sortiamur de illa cuius sit ut
adimpleretur i. ad hoc [illegible]
impletum est quod dictum est [illegible]
[illegible] dimiserunt
sibi vestimenta mea s. alia
[illegible] et super vestem meam
i. tunicam inconsutilem mi
serunt sortem [illegible] peccata
que [illegible] videmus

sophias impletas et sedentes servabat
eum id est custodiebant ipsum ne posset
evadere aut deponi de cruce / et sic vo-
lebant ostendere suam in potentia /
ac si impeditus a custodibus non posset
se liberare sicut dicit Augustinus dili-
gentia talis custodie ubi fuit [illegible] /
ut eo quo diligentius observabat
eo magis [illegible] ironice apparet Job xix°
obsederunt in giro tabernaculum me-
um et imposuerunt super Pylatus et imposue-
runt super caput eius ut eminentius appa-
reret causam eius scriptam [illegible]
Judei enim Pylato tradiderunt pro-
ipsa / xix° Erat autem in medio eius
titulus in causam eius super hec aut
titulos / quasi in sigillo scripte sunt
littere hec et Jhesus id est salvator ergo
porta non debuit / Nazarenus id est flori-
dus / quo decepat non debuit Rex
Judeorum 3° apparuit [illegible] non de-
buit scribi sicut dicit Joh. xix° hic titulus
scriptus erat hebraice / grece / et latine / ut
omnes gentes possent per legere quinque et
veniant ad festum / quoniam traditus
esset xpus / hec tres lingue pre-
ter ceteras eminebant hebrea propter ~~[illegible]~~
[illegible] et legem / greca propter grecorum
sapientiam / latina propter romanorum
potentiam et dominium / quod sicut tu-
lo super porta illum [illegible] medetur
[illegible] distinguitur titulus
memorialis scripture aliqua scribuntur
ad memoriam maxime mortuorum
sicut fit in scripto super sepultura [illegible]
xxxv° ponit titulum super sepul-
cro [illegible] qui scribitur [illegible]
tonibus et laudem [illegible] sicut fit
in principio domorum vel civitatum
quando res acta describitur Gen.
xxviii° erexit Jacob lapidem in
titulum quia [illegible] angelos [illegible]
phat / super quem tunc eius [illegible]

tum ipsum et titulus [illegible] fuit in
gloriam [illegible] regnum suo per-
dit si [illegible] vellet
nollent Judei [illegible]
sunt cum eo duo latrones [illegible]
se [illegible] duo latrones ut quasi
[illegible] puniret [illegible] et [illegible]
[illegible] deputatus [illegible] unus a dex-
tris et alius a sinistris ut per hoc videat
omne genus iniquitatis [illegible] que
[illegible] expressione [illegible] que
significatur in dextris aut [illegible]
adversitatis que [illegible] in sinistris ad
[illegible] penitens et salvatus ad dex-
tris [illegible] impenitens et reprobatus a sini-
stris [illegible] figuratum fuit per illos
duos qui fuerunt cum Joseph
in carcere [illegible] in hac nobis
insinuat quod [illegible] duos
[illegible] latrones / carnem et mundum
carnem ad dextris ut spiritui sub-
iciat et eum [illegible] mundum a
sinistris ut [illegible] in [illegible]
[illegible] absit
sit gloriari nisi in cruce domini [illegible]
[illegible] dicta [illegible] pre-
terentes aut blasfemabant
eum a principio huius capituli
xpum esse iustum et innocentem con-
dempnatum / et ita [illegible] pretium
nostre redempcionis et ostendit
eum esse passum et ita pena
transgressionis debitum [illegible] 3° ostendit
ipsum non esse purum hominem sed
dei filium / et ita pretium re-
dempcionis sufficientissimum
ubi ostendit in xpo primo veritatem
divine nature 2° veritatem divine per-
sone [illegible] et [illegible]
veritatem hominis xpum exclamat
Jhesus [illegible] quia aperta [illegible]
porta magis elucescunt [illegible]
intendat ~~[illegible]~~ [illegible]
[illegible] passionem [illegible] ubi
a sexta autem hora tenebre facte sunt

visio hominum videtur triplex primo
Iudeorum minor 2o maior ibi:
Similiter et principes sacerdotum 3o
condempnatorum latronum vel dormi-
ant et clamabant inde ter
motione capitum / quia move-
tes capita sua insultaverunt /
quia dicentes vath qui destruis
ille derisione dicitur unde vel sal-
va temetipsum dicat 2o pretereuntes
ut sunt in textu non in via dicat pe-
dem ponentes blasphemabant
eum Ie. xiiij o sic dicitur populo qui
dilexit movere pedes suos mo-
ventes capita sua ps. omnes vi-
dentes me deriserunt me locuti
la et mo caput et dicentes vath
insiterrito et videntes insultantes
unde Job xxxix o cum audit
sonitum buccine dicit dicentes
vath qui destruis templum dei et in
triduo illud reedificas / repetunt
dicta falsorum testium et ergo concordant
consentiunt
et subscribunt signis / quia move-
tes capita insultant verbo / impro-
perantes vath impugnant dicto falso qui
destruis templum / salva temetipsum
qui promittebas in triduo reedi-
ficare templum si filius dei es de-
scende de cruce i. si potes amovere
dolores quos sustines [illegible]
ipse si cum verum dei filius est
suscipiet illum et liberabit eum
de manibus quorum / Similiter aut
et principes et sacerdotum hic agitur de
blasphemia maior ubi ponitur
primo blasphemantium dicta 2o blasphemia
ipsa vel alios salvos fecit blas-
phemantium aut non templo dicunt
principes in quibus placuit digni-
tatem debere in quo magister legis
fuisset in quibus videtur opinio re-
ligionis / et sic agitur blasphemia
tum ex parte dicentium / tum ex parte

sacerdotum ex parte simulate vite 2o
3o similiter aut et principes sacerdotum
de quibus ipsa primo principes [illegible]
deles omnes illudentes cum scri-
bis de quibus Ie. xiiij o [illegible]
[illegible] et filius mendax scri-
barum sunt sapientes et se-
nibus dicentes de quibus Danielis
xiij o a senioribus egressa est iniquitas
alios salvos fecit hic audiuntur
blasphemia in verbis suis quod dice-
bant in Christo triplicem impotentiam
primam quia ad opera salutis
2am quia ad amorem passionis vel si
rex Israel est descendat de cruce 3am quia
ad impetrandum liberationis ibi confidit
in deum liberet eum etc. et alios sal-
vos fecit hic dicunt deum se ipsum se-
ipsum non potest salvum facere q. d. ex hoc
probatur quod alios non salvabat
quia se non potest salvare sed tamen ad
primum vero dicitur quod alios sal-
vavit sed quantum ad se ipsum salvum pos-
set eum utrumque facere si volebat tamen
ut faceret magistro in scole littere
quatuor dicuntur illudentem ipsum
prima et sedentem super ce. sedentes
firmabant eum et presentem ut hic
presentes aut blasphemabant sed
stantium ut hic et [illegible] qui
iam aut illic stantes / [illegible]
[illegible] sed idem et clamantes
[illegible] genuflectentem sup-
er [illegible] quare gravis homo [illegible]
tem eius [illegible]
[illegible] deliciosi et attendo sicut apoca-
lipsis xviij o quantum glorificavit se in delicias
tum date illi tormentum et luctum /
quia dixit in corde suo sedeo
regina / [illegible] et
ananias qui presentia sequitur pro-
pter [illegible] quia [illegible] concordat
[illegible] tum scierunt [illegible]
super qui stant [illegible] capitulo
[illegible]

excellencie licet verum phariseus fuit
et impendentibus in parentes [illegible]
[illegible] de rei dignitate unde [illegible]
et quia dissipatum fuit ostium eius
preparatam recessit in domum suam
et suspendit se [illegible] scelerum
[illegible] mundi [illegible]
debiles et [illegible] dissolutum [illegible] que
non sufficeret vix qui cadit illum
de stans pendens [illegible]
rex israel [illegible] blasphemant eum
dicentes impotentem ad [illegible]
passionis [illegible] hesitant si
rex israel [illegible] aliud postulant de
scendat nunc de cruce [illegible]
et credimus ei [illegible] fraudulentam
missio [illegible] signis de
sepulcro et non credidit ei [illegible]
monebat dyabolus [illegible] blas
phemantium ut non solueret rede
mptionis precium ut captivos nos
detineret volebat offerri sacrificium
nostre reconciliationis ut nos [illegible]
ei sine licet nolebat [illegible] vellet
bibere calicem passionis quod [illegible]
venenum expurgandum erat [illegible] qui
de cruce descendere noluit de sepul
cro surrexit [illegible] fuit morte [illegible]
[illegible] de cruce [illegible] de
scendendo salutem [illegible] confidit
[illegible] blasphemant dicentes eum im
potentem ad [illegible] liberationis
confidit in deum liberet eum nunc
si vult [illegible]
deus liberet eum [illegible] dixit enim quia
filius dei [illegible] si filius dixit
liberationem suam [illegible] statim im
petrabit [illegible] quia [illegible] liberet
liberent filios [illegible] iudaei [illegible]
[illegible] negant [illegible] non
[illegible] salvator [illegible] li
berator quod non [illegible] dei filius [illegible]

ita [illegible] in [illegible] fidem
christi quia salvator [illegible] tunc
[illegible] filius dei tunc [illegible]
[illegible] aut [illegible] simile [illegible]
et latrones qui crucifixi erant cum
eo improperabant ei [illegible] omnes
maledicunt [illegible]
[illegible] penitentiam latronis [illegible]
[illegible]
dicitur quod unus [illegible]
mento [illegible]
[illegible] rabanum
primo [illegible] blasphemat [illegible]
[illegible] signis [illegible] et peni
tuit [illegible] dicit augustinus
hic pluralem ponit pro singulari
[illegible] aut hora [illegible]
[illegible] audit hic [illegible] passionem
[illegible] in obtenebratione [illegible]
[illegible] quia super
universam terram [illegible]
[illegible] usque ad horam nonam dicit [illegible]
[illegible] aut hora tenebre facte
sunt super universam terram usque
ad horam nonam [illegible]
eclipsis per tres horas tenebre facte
sunt [illegible] tres horas [illegible]
tenebris tum nocturnis [illegible]
in memoriam [illegible] sepulture
[illegible] noctibus celebramus [illegible]
quas christi mortuus [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] templi [illegible] sepul
[illegible] solus [illegible] homo non
[illegible] patitur
[illegible] potentia
[illegible] in passione [illegible]
[illegible]
[illegible]
potentie [illegible]
[illegible]
passione [illegible]
sed in deo. Unde [illegible] apud dionysium

athenas dixit quod aut
deus nature patitur aut tota
machina orbis corrumpitur. Com-
pertum quod fecerunt altare deo
ignoto. Actuum xvii. aliam rationem
ponit ne quis diceret sol perdidit
lumen et videtur tunc in ipsius na-
ture fuisse. Et quia lux vera
que illuminat omnem hominem ve-
nientem in hunc mundum patiebatur eclipsim.
Johannis xii°. quamdiu in mundo sum
lux mundi sum. Et cum contingit
solem pati eclipsim aliter
ista eclipsis fuit probatio divinitatis.
Primo non fuit ista eclipsis naturalis
ut quidam mentiuntur fuit quod
probatur primo ratione durationis quia
in magnum per tres naturales partes horas.
2° ratione temporis impossibile enim
est [struck] eclipsim fieri nisi quando
luna est in appropinquitate ad so-
lem. ideo [struck] plenilunio non potest fieri
eclipsis quia luna est fere in regi-
one solis. 3° ratione qualitatis
eclipsis enim naturalis potest fieri
super unam partem terre sicut dicit
hic Origenes idem dicit philosophus
in speculo in fine libri. Aut dicit
quod tenebre fuerunt tres horas
in iudea tantum non in toto orbe
mundi sicut predictum est fuerunt
tenebre in terra egipti non in terra
Gessen ubi filii israel habitabant
et hic dicunt ei quia si in terra
gentilium aliquod tantum mi-
raculum contigisset in cronicis libris
receptum fuisset. Contrarium est
quod athenas dicunt hoc
sensisse Dionisium ut dicitur
in hystoria. Et queritur quare sexta
hora voluit crucifigi. Respondetur quia
qua hora primus Adam mortem
induxit eadem hora secundus Adam

mortem moriendo destruxit.
Unde Petrus pro electione electus
pervenit ad ... dicunt sexta
etate sexto mense ... Johannes
sexta hora ... sexta feria.
Et quia maior ... fuit ... ad
... quod ... maximo
... patebat. Et queritur
de ... quia ... de
hora in aliis hora sexta dicitur
Respondetur quod ... de
... clamore ... viii
... tenebris ... lig-
nis ... alii ... loquuntur
de crucifixione Christi ... ibi
... dicit quod hora sexta in
... a pylato quia ... tunc
crucifixus ideo videtur ... quod
... horam ... sexta
fuit ... positus
ideo ... cum ...
dicit hora tertia Johannes ...
... aliud dicunt
hora sexta ut Johannes dicit
semper hora sexta sed dicit quasi
sexta. Lucas dicit fere sexta ...
... sunt tenebre
in signum ... cele-
brant missas solempnes inter
... et sextam ... horam no-
nam. Hic ... passione
Christi ... in civitate
... passibi-
lis. 2° in ... nature corpore
i. anime ... Ihesus aut-
em clamans voce magna.
3° in ... et ecce
velum templi scissum ... sit con-
cludi ... assen-
tiri ipsum assumpsisse corpus in
passibile ... error assentium
ipsum assumpsisse corpus sine
anima ... error assentiencium
ipsum esse purum hominem ... verte

corporis passibilis videtur in duo
bus primo in exclamacione cum an
gustia secundo in potacione amari
tudinis. Circa primum tercius evangelista
in sua narracione tangit primo exclama
cionem, secundo stancium opinionem
dicencium vocem ibi quidam autem
illic stantes. Dicit Gregorius et circa horam
[illegible] cum sol a fine recesserit et
passionem suam [illegible]
sicut patet quia adhuc lucet et [illegible]
delectione in hanc noctem [illegible]
dimisit quia per eum [illegible] ordines
angelorum reparavit. Exclamavit
Ihesus voce magna prima
doloris angustia in quo credit
[illegible] clamavit et etiam vocis
dimissa cum esset prius homo
in puncto mortis ita fortiter cla
mare non posset. Hebreis [illegible] clama
more valido et lacrimis offerens
exauditus est pro sua reverencia Heli
heli lamazabatani hoc est Deus
[illegible] filius [illegible]
[illegible] gemitus
[illegible] credit
[illegible] quosdam gemitus quidam
dicunt [illegible] permanes [illegible] tales
[illegible] ab illo loco Deus Deus [illegible]
meus respice in me [illegible] ibi
in manus tuas [illegible]
quid me dereliquisti [illegible]
morti disposuisti [illegible]
[illegible] que videbat delicta [illegible]
morti et calamitatibus tradita
[illegible] ad [illegible] et in [illegible]
[illegible] dereliquisti [illegible]
[illegible] dicit quia tunc [illegible] in
[illegible] passio videbatur [illegible]
[illegible] solus [illegible]
redimi videbatur [illegible] singular
[illegible] ego donec transeam [illegible]
[illegible] quorum suscepit [illegible] corp

[illegible] instans quidam autem
illic stantes [illegible] forte videt
[illegible] in lingua [illegible]
[illegible] introducit [illegible]
dicentem voce [illegible]
[illegible] autem illic stantes [illegible]
[illegible] si aliqui forsitan [illegible]
[illegible] qui [illegible] sermonis
ignari et audiciant [illegible]
[illegible] de [illegible] ideo [illegible]
vocabuli putabit [illegible] voca
[illegible] stantes [illegible] et audientes
dicebant [illegible] forte
[illegible] potuerunt hic dicere
[illegible] intelligentes quod dicit
[illegible] continuacio circa secundum
subdit de potacione [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] quia dixit sitio et
[illegible] hic videtur [illegible] po
tatum [illegible]
[illegible] repetitur [illegible]
[illegible] unde [illegible] queritur
[illegible] potacionis [illegible] gemitionis
[illegible] ad hoc dicunt quidam
[illegible] ut si potent
[illegible] ideo [illegible]
[illegible] morte et hic [illegible]
instinctu [illegible] qui optabat
maxime mortem [illegible]
tedio [illegible] quos [illegible]
ibi [illegible] absolute
[illegible] ut [illegible] cuius [illegible]
[illegible] potacionem [illegible]
[illegible] patiatur
gustato ligno [illegible] ex quo
[illegible] fuit [illegible]
[illegible] dicit Gregorius [illegible]
[illegible] accepta spongia imple
[illegible] quia forte [illegible]
[illegible] sicut predictum [illegible]
[illegible] forte [illegible] quod [illegible]
ad bibendum [illegible]
[illegible] imposuit arundini
ut posset porrigere elevato [illegible]

et dabat ei bibere / arundinis
tercium signum effectum in passio
ne domini. Nam arundine usi
sunt perfidi ad illusionem verba
culo ad percussionem spongia
ad potacionem. Leccio v^o dice
bant. Ecce [illegible] sibe
temptacio in cunctis temporibus
sinet. expecta videamus an
veniat elyas liberans eum
male intellexerunt verbum
dicentes Elyam quia non elye sed
deo loquebatur / adhuc eius patet
elyam expectare et sic patet veri
tas passionis in natura corporea passi
bili. Ihesus autem iterum clamans voce
veritas passionis in natura spirituali scilicet
anima / vbi duo tangit cla
morem et emissionem et clamo
re ouditur effectus virtutis di
uine / quia sicut lazarum diuine po
testatis indicium est / emittens spiritum
voce magna clamando / in emis
sione spiritus / naturalis veritas rationalis
anime / et hec est quod dicitur Ihesus
autem iterum clamans voce magna dixit
luce xxiij^o pater in manus tuas
commendo spiritum meum et cum sit
spiritum [illegible] consummata vita
[illegible] indicat scilicet spiritum tantum
[illegible] dolor [illegible] volun
tarium exitum [illegible] potestate
[illegible] ponendi animam suam
[illegible] sumendi eam
passione / [illegible] sit alia potestate
spiritus [illegible] potestate
[illegible] ponendi [illegible] luce xxiij^o
[illegible] repetet
animam tuam [illegible] sumendi sa
[illegible] cum [illegible] spiritus
non reuertetur / Et ecce ve
lum templi scissum est hic ou
ditas passionis in natura diuina ad
quod probandum inducit
duplex testimonium primo creature

inanimalis 2° rationalis. Velut
multa corpora sanctorum / in creatura in
animali ouditur duplex testi
monium in veli diuisione in ter
re motu / in petris scissione in
monumentorum apercione / Velum
autem erat quasi extimum in
figuralibus tabernaculi terra
extimum in elementis / monu
menta ex petra manifestatur / Ve
lum erat extra in structure
terra ex diuina dicione petre
[illegible] monumenta
[illegible] ut sic significet
[illegible] operibus attestari
passionem [illegible] dicat ergo dicit
et ecce velum templi ad literam
quod apertum erat in [illegible]
[illegible] reuelled [illegible] erat an
[illegible] templi apertum ante ia
nuas templi ad tegendum fo
res / apertum sicut [illegible] scis
sum est in duas partes a summo
usque deorsum in signum reue
lacionis intelligencie sacra
[illegible] legis que prius velatur:
causa quod in velamine adhuc
manet super iudeos / narrat eciam
iosephus [illegible] angelicas
[illegible] templi [illegible]
[illegible] abhinc
[illegible] mota est in signum
[illegible] iudeorum [illegible]
[illegible] mota est [illegible] terra
petre scisse sunt in signum
[illegible] zachari
[illegible] mons oliuarum
[illegible] ad orientem
ad occidentem / dicitur autem quod
adhuc apparent ibi scissure
et deponit ibi peregrini [illegible] suas
et monumenta aperta sunt in
signum [illegible] mortuorum

[illegible] exponens Ecce ego aperiam
tumulos vestros de duplici [illegible] que ante
mortem domini signa facta sunt dicit
lo ut obstinatos [illegible] et sunt post
mortem signa [illegible] quia ante
mortem [illegible] in ce
lo post mortem autem [illegible]
[illegible] cepit dilatari [illegible]
ta corpora [illegible] testimonium [illegible]
fuit [illegible] primo testimonium mortuorum
2o vivorum. Centurio autem et qui cum
eo erant [illegible] prima tangit [illegible]
tam testium tempus locum [illegible]
testificati sunt quia [illegible]
honestas testium quia multa cor
pora sanctorum [illegible] quia post resurrectione
loci sancti [illegible] venerunt in sanctam ci
vitatem auditores fideles quia ap
paruerunt multis [illegible] videntes ve
ritas autem testium [illegible]
[illegible] quia multa [illegible] quia corpora
sanctorum [illegible] non [illegible] quia sur
rexerunt [illegible] videntes [illegible]
[illegible] dicit glossa [illegible]
ta corpora sanctorum que dormierant [illegible]
non mortuorum surrexerunt. Hoc autem est
per anticipationem quia non antequam dominus
surgeret sed tunc quando dominus surrexit
ut dicit Jeronimus ut esset primogenitus
[illegible] fratribus et exeuntes de mo
numentis post resurrectionem eius [illegible]
te ordo est [illegible] eorum et vene
runt in sanctam civitatem ierusalem que
antequam [illegible] dicebatur sancta [illegible]
[illegible] et apparuerunt multis testifica
tes de [illegible] resurrectione Nicolaus de Lira
[illegible] quod duo [illegible] post mor
tem [illegible] annos venerunt in
templum et [illegible] qui illi
qui erant in limbo exultaverunt
in descensu domini ad inferos et de
mones [illegible] ubi autem stete
runt illo tempore post resurrectionem et ante
ascensionem non est certum si potuit

stare in amenissima loca mundi
vel intra [illegible] hominibus vel forte
in paradiso terrestri qui locus aliqualiter
eis competebat quia ut dicit Augustinus
et Beda [illegible] credendi sunt [illegible]
duo ascendisse ascendente cum
corpore [illegible] dicunt quod
postea iterum redierunt in cinerem
quod Rabanus nulla fides [illegible]
eorum adhibenda qui dicunt
eos in cinerem [illegible] hoc
surrexerunt cum corporibus glorificatis
Augustinus dicit plane in libro de mi
rabilibus sacre scripture quod post [illegible] pa
[illegible] corpora redacta sunt in cinerem
[illegible] non sunt [illegible] sed [illegible]
tas in testimonium resurrectionis sed in testi
monium dominice passionis alia [illegible]
[illegible] nobis [illegible]
mone [illegible] cogitatione [illegible]
dit [illegible] aperit
in [illegible] corpora resurgunt in [illegible]
tione [illegible]
ret [illegible] in anime [illegible]
Centurio autem et qui cum eo erant
hic inducitur testimonium vivorum [illegible]
[illegible] testimonium
infidelium et in fidelium ibi erat
autem ibi milites multi [illegible]
tantum multa [illegible] consideracione
centurionis et in [illegible] timore [illegible]
timuerunt valde et [illegible] confessio [illegible]
vere filius dei erat iste. Introducit
autem confessio gentilium ad confusi
onem iudeorum qui noluerunt
[illegible] tot signis. Dicit glossa
centurio autem hic gentilis erat
et nomine [illegible] quod [illegible]
[illegible] qui cum eo
erant custodientes Ihesum viso
terre motu et hiis que fiebant
quia sic clamans emisit spiritum
timuerunt valde dicentes vere
filius dei erat iste. [illegible] dicit
Vere hic homo filius dei erat. Lu
cas Vere hic homo iustus erat. Ubi

resultat meritis dei [illegible] ve filii
dei vel virtus innocentie [illegible] quia
ve [illegible] et caritas in vestra accidet [illegible]
[illegible] quia hoc quod debet [illegible] eius [illegible]
valet [illegible] expugnet [illegible]
agmina [illegible] fidelis [illegible] quia
ostendit deus [illegible] abest
carminis [illegible]
filius hostilis homo [illegible]
[illegible] deus [illegible] homo
[illegible] mortem. Erant
autem ibi mulieres [illegible] agit detesta
[illegible] mulieres. ubi ponit [illegible]
[illegible] mulierum. 2o nomina pri
ncipalium. vel inter quas erat maria
magdalena. [illegible] autem
ponit in duobus. primo [illegible]
bant [illegible] 2o quia ministraverunt
[illegible] vel [illegible] dicit go.
Erant autem ibi mulieres a longe
ad aspiciendum, ad [illegible]
[illegible] fugerunt
mulieres [illegible] 2o [illegible]
[illegible] apostoli
pellis mulieris [illegible]
[illegible] que secu
te erant Jhesum a galilea ministran
tes ei. [illegible] consuetudinis hebraice
erat ut mulieres [illegible] sub
ministrarent predicatoribus quod [illegible]
accepit ut exemplum daret apostolis
ne esset scandalum. Inter quas erat
maria magdalena. sic autem di
cebatur a magdalo oppido in quo mora
batur et maria iacobi [illegible] et io
seph [illegible] iacobi [illegible] alphei
filius [illegible] fratres domini [illegible]
[illegible] ioseph [illegible] alphe
[illegible] simone et iuda [illegible] maria
cleophe [illegible] cleo
pha [illegible]
[illegible] Jhesu [illegible] eius et soror matris
eius maria cleophe et mater filiorum
zebedei [illegible] maria sa
lome [illegible]
[illegible] cleopha [illegible]

[illegible] ad [illegible]
ac [illegible] sunt [illegible]
maria mater iacobi et ioseph [illegible]
[illegible] iacobi [illegible]
et ioseph [illegible] filiorum
zebedei [illegible] regum
filius [illegible] Cum sero

Cum sero esset factum

[illegible] capitulo [illegible]
[illegible] sepultura et
[illegible] sepulture. ubi narratur
primo [illegible] ioseph [illegible]
[illegible] 2o [illegible] iudeorum custo
[illegible] sepulcri [illegible]
[illegible] vel alia [illegible]
[illegible] sepulture [illegible]
primo [illegible] in quo [illegible] sepultus quia sero
2o [illegible] sepultus [illegible]
quidam homo. 3o [illegible] sepul
tus [illegible] accessit ad pylatum 4o [illegible]
[illegible] sepultus [illegible] corpus
[illegible] sepulcra [illegible] illud
in monumento. 6o [illegible] sepultus
vel erant autem maria magdalena
[illegible] devotionis cum
sero [illegible] ut [illegible] anima
[illegible]
[illegible] passionem salvatoris [illegible]
[illegible] illud
[illegible]
[illegible] fidem
et religionis. venit quidam [illegible] ubi
[illegible] cum dicit
[illegible] fortiam [illegible]
[illegible] petere [illegible]
[illegible] cum [illegible] ab
arimathia [illegible] ramatha civi
tas [illegible] nomine
[illegible] nomine iozeph [illegible]
iozeph [illegible] iozeph filius
iacob [illegible]
[illegible] iozeph [illegible] marie [illegible]
[illegible] ab arimathia [illegible]
[illegible]
accessit ad pylatum [illegible] iozeph qui
[illegible]

Margin notes: vel virtus [illegible] quia [illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible] / X. [illegible] iacobi et ioseph / [illegible] / ad [illegible] de [illegible] virtute [illegible] est [illegible] / [illegible] / [illegible] / [illegible] / primus [illegible] fator / [illegible]

monumentum cum illud erat ad modum domuncule in cuius medio erat sepulchrum et in domuncula erat quoddam hostiolum ad introitum nisi ingressum

cum addit quod ipse discipulus erat ihesu
ut dicit Crisostomus unus de duodecim
sed de lxxii unus sed occultus erat propter
timorem Iudeorum ut dicit Ioh xix et sic per
verbis eius ad Ioh xix° multa expo-
nit [illegible] in [illegible] sepulture
describitur ad [illegible] fidem que
in tribulacionibus intellectus [illegible] per
sed illud [illegible]. Et possides [illegible]
interruptione posside illum [illegible]
ubi ponitur primo peticio 2° peticionis [illegible]
media ubi Tunc pylatus iussit [illegible]
accessit ad pylatum et peciit corpus
ihesu ut ipse illud sepeliret [illegible]
[illegible] peciit [illegible]
non licebat suspensos deponere sine
licencia sicut [illegible] Tunc pylatus
iussit corpus reddi [illegible]
cat nobilitas nobilis decurio
de ordine [illegible] decurio [illegible]
ut dicit [illegible] qui solebant [illegible]
[illegible] ut nomen militis [illegible]
deponendi [illegible] suspensos. Et accep-
to corpore hic modus sepulture de-
scribitur ad [illegible] paupertatem [illegible]
[illegible] et accepto corpore deposito de cruce
involvit illud in sindone munda mundo lineo
Ut dicit Beda hinc mos ecclesie sed
ut sacrificium altaris non serico aut panno
tincto sed puro lineo celebretur Ioh xix
dicitur quod [illegible] ad [illegible] in eodem
[illegible] mixturam [illegible] talos [illegible]
libras. Christus [illegible]
[illegible] non [illegible]
to paupertatem [illegible] indicia [illegible]
[illegible]
[illegible] illud [illegible] loco sepulture [illegible]
ad [illegible]
[illegible] posuit illud in monumen-
to suo novo [illegible] sibi soli [illegible] ad
tollendam omnem suspicionem [illegible]
monumento ubi alius positus fuisset po-
neretur alius forsitan resurrexisse
[illegible] quod corpus [illegible]
immediate [illegible] quando [illegible]

ad alios [illegible] [illegible] ex-
[illegible] ne posset dici quod sub-
latum fuisset [illegible]. Et cum mul-
tis lapidibus edificatum fuisset [illegible] suffossum
eius ablatum [illegible] potuisset
et advolvit saxum magnum ad
hostium monumenti et abiit ne posset di-
ci per violenciam ablatum sine [illegible] non posset
[illegible] cum [illegible] sic clausum
aperiri [illegible] ne ultimus posset [illegible] dicere
Iudei quod multi erant discipuli
[illegible] per saxum per violenciam a[illegible]
mone[illegible] [illegible] quod discipuli
fugierunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] unde subditur erat autem ibi
maria magdalena et [illegible]
[illegible] non poterant [illegible] illud
[illegible] quis [illegible] revolvet nobis
lapidem ab hostio monumenti [illegible]
[illegible] que non potuit [illegible]
[illegible] magnum lapidem [illegible]
potuit [illegible] aut [illegible]
violencia [illegible] in [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] Iudei posuerunt [illegible]
[illegible] cum [illegible]
eo quod [illegible] sepeli-
[illegible]
ei [illegible] [illegible]
marie magdalene [illegible]
[illegible] Erat autem ibi [illegible] subditur
in [illegible] assistencia [illegible]
passionis [illegible] dicit erat
autem ibi maria magdalena et
altera maria [illegible] Iacobi et Io-
seph [illegible] ad
sua redeuntibus sole [illegible] que
ardencius amabant [illegible]
[illegible] inspiciebant
expectantes [illegible]
[illegible] videret [illegible]
[illegible] que [illegible]
[illegible]
sepulcro [illegible]
[illegible] sedentes et sepul-
crum aspicientes ubi poneretur corpus
ihesu [illegible]
vt

re posset in hunc terram eius. altera autem die que est post parasceuen. post sepulturam ioseph in eodem capitulo hic sequitur ad detestationem Iudeorum peruersitatem qua intimentur ad infamandum dominum per custodiationem corporis sui. ubi tanguntur tria. primum est custodie petitio 2m peractionis petitio. tertium habetur illis pilatum custodiam habete. 3o necesse custodie appositio. illi autem abeuntes munierunt sepulcrum. circa primum exaggeratur peruersitas primo intentionem voluntatis et malignitatis ut astutia malignitatis. secundum vigue recordati sumus. quia sicut ille agnus quietus ex parte temporis dicitur altera autem die i. sabbato que est post parasceuen i. post preparationem pasche i. post sextam feriam in qua preparabant necessaria agnum et ex ysonis incensentibus cum dicitur conuenerunt principes sacerdotum in quo ostenditur quod peruersio patet quia non debebant conuenire. dumque nunquam ipsi cum precinabat et phariseum in quibus sicut religiosi agnum et ex persona ad quem venerunt quia non ad ioseph sed ad pylatum dicentes et cetera. columba enim ad sibi similia venerunt. et tercio dicitur domine recordati sumus. hic ostendit astutiam malignantis vel maligni et exinde tria sunt que solet esse principalis calliditas. primum est peruersitas memorie que est deceptionis 2m est petitio custodie que est deputatio domine. tertio custodie. 3m est peruersio cautele que est defectus. i. ne forte veniant discipuli eius tria videtur esse prouidere. tunc sunt tres partes. primum tunc memoria deceptio intelligentia deputatio et cautela defectus. dicit ergo domine modo vocant eum dominum et tunc mittunt ut rege et domino in hoc tempore interrupto iniustitiam alienas redigerent. iterum

adulatione loquentes dicunt domine. hoc dicunt dominum adulatorie quem dicunt recordati sumus mali seductio[...] sticiendo et quod dicunt quia seductor ille dixit et tractus est. Iudeis et non sufficiat scelus mortis nisi etiam post mortem famam lacerarent. est autem seductio bona et mala. prima est sicut a fabulis in scelus. de qua seductus est christus. seducisti me domine et seductus sum. alia est peruersitas ancitate in falsitatem. sicut imponunt iudei christo. quod dicunt ille seductor et est inuidia cuius et patris eius primum nomen exprimunt qui dixit super iudeos adhuc viuens post tres dies i. dietim resurgam. sed secundum rabanum aperte debet intelligi totum in tempus sed tunc sua nocte sicut prima dies sabbatum intelligitur per aliam et nocte dominica in prima parte diei ut tertia sic sunt tres dies. iube ergo hic concludunt ex predictis custodiam necessariam circa corpus et quod ex ore suo predixit. iube ergo custodiri sepulcrum per quem custodiebant corpus usque in diem tertium. 3o deligentia corporis plus quam sedeciam quia quanto amplius simulatis tanto magis veritatis resurrectionis euidentius ostenditur. ne iterum in tendenciam iudeorum ne forte veniant et cetera custodie quam allegabant quia allegabant seu sequela sicut quod possit ad de ne forte veniant secularium solum quod posset discipuli furtum vel dicant plebi surrexit a mortuis. sequela non timenti et erit nouissimus error et hic 3 ita iube custodiri sepulcrum ne forte veniant discipuli eius et furentur eum. et mali quanta malicia sacerdotum quem non tamen magis fictam discipulis detraxerunt et dicant plebi surrexit a mortuis et erit nouissimus error peior priore sicut dicunt. rabanus ignorant vere dicunt quia peior erat infidelitatis nouissimus quam credulitas passionis.

seductio

interrupto

atque inuad [illegible] propter sepulcrum et [illegible] certe in vespere

Fiet 3o plane quod pueri sunt cer-
tum nec est. Habetis pylatus ecce cu-
stodia. 2 versio. Concedit pylatus duci
militibus ad custodiendum. 2o custodie
voluntate, i. ite custodite. Ait
pylatus habetis custodiam, quasi diceret sufficiat
vobis quod in nece domini fuistis. Ite custodi-
te sicut scitis, quasi non tractabo de isto.
Faciatis quod vultis. Aliquid quod custodia
nichil valet eis quia ut dicit ps.
nisi dominus custodierit civitatem frustra.
Illi autem abeuntes quod subditur
a porto custodie et habet in duobus
in munitione quia proponis sigillo-
que lapidis. signantes lapidem.
dicit Illi autem abeuntes supple a
pylato accepta licentia quietam
custodia de gentibus munierunt se-
pulcrum custodia habitum signantes
sigillis sive anulis suis lapi-
dem qui erat in hostio monu-
menti accessus erat in sepulcro cum
custodibus i. peritis custodibus quia
apparuit mali corporis esse custodibus
non confidunt. Et insuper sigilla ap-
posuerunt. Et nunc sabbatum erat ergo trans-
gressi sunt sabbatum. Romanorum tran-
gressi sunt. Unde non oportet excipi
posset in die qui non erat dies propria
lex sicut sigillare lapides. Et sup
id insolunt id in sindone munda
glosa in simplici sepulta domini
ambito et deinde dimittunt qui
ut mortuum dicit dominus taliter
non erat sumptus. nec vestimentis
nostris nam et nicodemus qui
libras aloes in pondere. Ioh. xix.
Ro. quia vero caput corpus nec
ut vivo eius esset ita debuit
in loco patentia aquis visibilit
sepelli sumptus ad dominum proprias
tunc exhibebatur tum nichil
minus sic honesterat. si posui
exhibere non sicut in aliis ut lo-
quitur presidente solum sepelit.

Cap. ulti. **Vespere autem sabbati que.**

Sup. primus apostolus capitulo ordinatur ...

esse salvatoris et passione inpugnando passio-
nis. Iudeis hic cap. audit cum sal-
vatore et amissa consummatione que
inchoavit. Ecce in sua vilissimae suis
... ad ostendendum ... ? ...
insinuat ... multis testimoniis de
quo vera ipsa testimonia cum corpo-
re ... motu 2o testimonia cum
in corpore angelorum ad eventum
Angelus autem domini descendit de ce-
lo. 3o testimonium quam ex sola corpora
in corporea apparuit vel exierunt
...
4o testimonium domini ...
Iesus locutus est eis dicens data
est michi omnis potestas ... primum testimonium
tangit primo adventum mulierum
ad sepulcrum. 2o tremorem ibi ecce
terremotus ... angelus ... ecce tremulos.
Circa adventum mulierum tangunt tria
tempus adventus venerunt novum et bo-
num. Et dicit ergo vespere autem nocte
te sabbati et cetera non proprie per te noctis
sed per extremam diem sequitur que
lucescit in prima i. tunc in luce
quasi in prima sabbati i. die dominica
que prima sabbati dicitur apud hebreos
i. prima dies post sabbatum sabbati 2a
sabbati tertia sabbati et sic de aliis ad sa-
batum ad expositionem littere. Nomina
per dies septimane dicuntur nomina
sicut ab hebreis latinis et gentilibus
hebrei propter solempnitatem sabbati omnes
dies denominant a sabbato sicut
prima sabbati i. prima dies post sa-
batum id est dies dominica 2a sabbati
sed dies lune 3a sabbati et ita quarta
sexta sabbatum quem diem dicebant
sabbatum propter excellentiam sabbati
unde sabbatum ... accipitur in
septima ... septima ... et
lune ... et eius ... in sabbato
et ... die septimane sicut
tunc est ... et ...
... propria die ... que
... sabbatum latini sive romani
dies vocant ferias. Die dominica
vocatur prima feria. Die lune
2a. Die martis 3a et sic usque ad sabbatum.

vitrinus
et vespere sero assiduo / quia cessare q[ui]
~~omni die vitturus ... assiduo~~
[illegible] ... tum die sexte.
cessare a planctu deinceps sui sepulture.
assiduo / quia in die et mane precipue
sanctis s[ed] his non vocant dicta
stellis ... ad omnes
eius posse dum ... ut alia die
luce amarie die manere / Vespere autem sabbati / i. nocte sequenti
sabbato / sicut hic intelligitur de prima
parte noctis / s[ed] debebat / addit que
lucescit s[ed] in tempore noctis / videlicet diluculo
diei / in prima sabbati / i. in prima die
Augustinus de concordia evangelistarum / per vespere
noctem / sicut a parte totum / et per vespere
per i. nocte / sabbati / s[ed] non de prima parte
et in tota nocte intelligens / maxime
... quae cessabit ad ... non
adhuc / ... lucescit in
sabbati i. tunc in fine pe sabbati / sicut
et cum finis et diluculum pe sabbati
~~resurr~~ ... nocte sabbati veniunt
non in quibuslibet parte noctis s[ed]
diluculo venit Maria Magdalene
et altera Maria / cuius non ponitur
nomen / ideo dubium est ad ...
que fuit vel Maria Salome vel
Maria Cleophe / vel forte utraque fuit
s[ed] quidam non nisi duas venisse
quae due superius dicte sunt considerasse
sepulcrum et passe ... et ...
... et Salome et ... illius
cuius nomen hic tacetur quos et
... quae tres reputat
... capitulo ... sicut ...
... et Johanna et ... evangelium
... Maria Jacobi.
et certe quae cum eis ... viderunt se-
pulcrum / ... ut venientes
... Johannes ... quod Maria
la stabat ad monumentum foris plorans
scilicet Maria i. anima quae ad sepulcrum
... venit videre premeditationem ...
... per passionem ... per ...
... ecce terremotus ~~factus ...~~
~~...~~ ... evidentia ... factus
est magnus / in magnitudinem /

ut evidentia moveam in sequentibus /
magis ... hic motus ... [illegible]
primo legi hic motus factus in legis da-
tione / ... tantum motus ... dixit
per passionem ... eodem tantum in eius
ratione ut dicit / et certe hic motus in
iudicio generali ... et est hic
motus ... hic mane / in hoc motu s[ed]
... quae precesserunt ... quatuor / s[ed] quatuor
... fideliter considerate divinorum
mandatorum / sicut in legis datione
in consideratione passionis Christi et dolo-
ris / et ... in parte ... fit ex fide
... reparationis quod fit in
ratione / considerationis amissionis ...
late beatitudinis / et ... in ratione
considerationis pene gehennalis
et ... in extremo examine ...
... loco ... vespe-
re sabbati / sicut ... intelligitur ...
... vale mane vna sab-
bati ... adhuc tenebre essent
... vespere sabbati ... ad ...
... nominat vespere / quia
... licebat facere quod vellet
s[ed] cessato sabbato et stellis apparen-
tibus ~~...~~ licebat cibos parare.
Ad aliud dicendum / quod vespere parant
unguenta / nocte ... cum adhuc
in diluculo ... erant tenebre /
recesserunt venire s[ed] orto sole per-
venerunt. Augustinus de concordia evange-
listarum / quibus venit Maria Magdale-
ne ... discipulis / et tunc
tenebre erant ... ad venien-
dum ... orto so-
le venerunt ... dicit ...
ortus erat sol s[ed] ... apparebat
superius ... Angelus autem Domini
per testimonium ... tale tempore
... testimonium ... incor-
poree s[ed] angelorum ... quod evidit ... quando
per angelum ... demum ... sit
... quo sit ... hominibus
... sicut fuit
progressus in prima temptatione mortis
... in ...
sit in prima annuntiatione glorie
vite / sicut progressus ab angelo

in mulierem/ amictus in crocea .i. map[p]
tota sua decenciam angelica dicit
primo angeli adventum 2o actum quia — *(margin:)* vel et ac
sedebat super eum 4o habitum ubi erat — actus
autem eius aspectus/ 7o bis videlicet erat — volt
angelus [illegible] angelus autem — 3o [illegible]
(margin:) Et domini descendit de celo/ glossa [illegible]
[illegible] domus sue [illegible] attesta
domini [illegible] super ad monu
(margin:) [illegible] [illegible] lapidem in [illegible]
sequentibus scilicet actum situm habitum [illegible]
sunt [illegible] glossa [illegible] in
[illegible] revolucione lapidem in
sinuatur glossa [illegible] ut glossa [illegible]
(margin:) [illegible] noluit lapidem [illegible] ut egressus — *(margin:)* apperire
Januas aperuit sed ut egressi eius — talis
iam [illegible] pandat/ et sedebat super
eum [illegible] sito in quo insinuat glossa
sine quies in mortalitate glossa
regnante in secundis [illegible] qui — bellato
in nativitate [illegible] [illegible] — rem
(margin:) [illegible] sedit super lapidem glossa quo monu — sufficit
mentum claudebatur ut claustrum — tamen
[illegible] supra destruebatur in quo sit [illegible] — erat.
[illegible] mortis [illegible] soliditas eius
(margin:) [illegible] [illegible] si sedebat super lapidem 9o erat
[illegible] monumentum [illegible] glossa
[illegible] in monumentum [illegible]
(margin:) [illegible] [illegible] [illegible] in glossa
forte duo angeli sunt [illegible]
[illegible] de eodem angelo [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] vero erat
monumentum [illegible] sepulcrum [illegible]
[illegible] autem illam cameram in qua
erat sepulcrum [illegible] erat [illegible]
tum eum erat [illegible] domini [illegible] erat
(margin:) [illegible] [illegible] autem aspectus [illegible] describit angelum
tum [illegible] tangitur primo splendor ad
veniens 2o effectus splendoris [illegible]
[illegible] autem eius/ in aspectu [illegible]
dorem in [illegible] glossa [illegible] que erat
[illegible] [illegible] [illegible] erat autem
(margin:) Et aspectus eius sicut fulgur .i. facies
eius [illegible] ignea [illegible] erat [illegible]
[illegible] [illegible] quod [illegible] et vestimen
ta eius [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
candida sicut [illegible] alba/ 2o eius

sicut flamma ignis/ [illegible] erat
eius/ Ecce [illegible] splendoris [illegible]
[illegible] [illegible] qua [illegible]
[illegible] [illegible] quam [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] figurat
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] angelum [illegible] lapidem
in mente magnitudine [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
mulieres [illegible] [illegible] ingredi [illegible] — *(margin:)* [illegible]
(margin:) [illegible] [illegible] autem angeli [illegible]
angeli [illegible] [illegible] [illegible] mulieribus/
[illegible] [illegible] [illegible] ab angelo
[illegible] 2o [illegible] super [illegible]
[illegible] ibi/ [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] dicat [illegible] [illegible] autem ange — *(margin:)* [illegible]
[illegible] [illegible] mulieribus/ [illegible] quo [illegible] — *(margin:)* [illegible]
non fuerunt locute [illegible] [illegible] Beda
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] nolite timere vos/ q.d. [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] illi paveant qui [illegible] amat — *(margin:)* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] nolite [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] ubi [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] mulieres que [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] salutem [illegible] non [illegible] quia [illegible]
[illegible] [illegible] non [illegible]
in [illegible] [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] tangit [illegible] [illegible] [illegible] per sed
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
(margin:) [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — *(margin:)* [illegible]
[illegible] passionis [illegible]

Hebr. xi° . recognitus eum qui ta-
lem surrexit. non [illegible] pro tan-
tummodo fuerit. cum sicut dicit Matth.
xxviii. venite et videte locum ubi po-
situs fuerat dominus, q. d. [illegible] si
verbis nostris non creditis visui et auditui
credite. Et ex hoc patet quod angeli resurrec-
tionem Christi [illegible] monumentum
[illegible] linteaminibus et sudario quibus involu-
tum fuerat in sepulcro corpus domini
que cum venerunt Petrus et Johannes in
monumento; si enim aliquis corpus Christi fura-
tus fuisset, non ipsum denudassent
quia de [illegible] tardasset in-
venire custodibus potuisset. Etiam
hic super illud [illegible] videbat super cu-
[illegible] sessionis [illegible] Johannis [illegible]
[illegible] xxiiii° dicit quod stabat
[illegible] angeli [illegible] forte [illegible]
[illegible] et sic [illegible]
et steterunt [illegible] non dicat [illegible]
situm erectum [illegible]
ibi [illegible] et [illegible]
dicunt angelum [illegible] et [illegible]
[illegible] primo in [illegible]
[illegible] invenerunt [illegible] postmodum
non [illegible] unus loquebatur
de [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] fieri [illegible]
[illegible]
[illegible] demonstrant [illegible]
[illegible] primo [illegible]
[illegible] ut
[illegible] tollat [illegible]
in obedientiam [illegible]
tum [illegible] discipulis et
et Petro non [illegible]
Christi [illegible] non sunt discipuli qui
non tum eos [illegible] non faciunt non
sunt discipuli qui [illegible]
[illegible] quod [illegible]
[illegible] capit [illegible]
[illegible] dicatur [illegible]
[illegible] dicat [illegible]
[illegible]

[illegible] cum quia
[illegible] tunc passionis [illegible]
[illegible] cum ne desperet [illegible]
[illegible] magnitudinem
[illegible] apostolorum [illegible]
subsequentes tamen [illegible] esse
[illegible] mirabilem
esse locus manifestationis [illegible]
[illegible]
[illegible] amore in [illegible]
[illegible] cum [illegible]
[illegible] Unde Johannis [illegible]
tum et [illegible]
[illegible] modicum et [illegible]
[illegible] esse [illegible]
ubi [illegible] recordatio [illegible]
[illegible] fidem [illegible]
[illegible] et ad [illegible]
[illegible]
[illegible] ad fidem [illegible]
[illegible] testimonium angelorum in [illegible]
[illegible] testimonio in [illegible] primo [illegible]
[illegible] hominum [illegible] custodum
[illegible] cum [illegible] Et [illegible]
[illegible] venerunt in civitate
[illegible] apostolorum [illegible] discipuli
abierunt in Galileam [illegible] testi-
[illegible] primo quod [illegible]
sit [illegible] secundo [illegible] quod de
[illegible] sit [illegible]
[illegible] ut illis [illegible]
[illegible] primo [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] in quo [illegible]
[illegible] cum [illegible] et [illegible] magno
in quo [illegible] timor et [illegible]
et de magnitudine [illegible]
[illegible]
[illegible] sunt [illegible]
in [illegible]
[illegible] in que solitudo [illegible]
[illegible] velociter [illegible]

ad quietem glorificam et dilatatam
i. ad apostolos et ecce Jesus occurrit. ostendit
in mulieribus visibilem nominis sancti
ficationem. ubi ostendit primo divini
apparentis officium 2o devotionem
mulierum. Ille accesserunt. 3o prima
in edicta [illegible] primo occurrit [illegible] occurrens
2o gaudentes salutat. Unde auctor
go et ecce Jesus quia sic intente [adierunt eas]
erant illis in via dum irent dicere
angelis ut maledictum Eve per
eas in mulieribus solveret ipsa benedictio
Christi beatam et parentem [illegible]
Ille autem accesserunt. hic ostendit
devotionem mulierum in 3 quia accesserunt
et [qui tenuerunt] adoraverunt. tale est
ille autem accesserunt ut credentes
attendentem cum opere credere debe
re Christo. et tenuerunt pedes eius
osculantes et humanitatem in qua
surrexit probantes. Unde glossa super
dicitur et clamo exiisse sepulchrum ut
in mortale corpus ostenderet. sicut
tenuerunt pedes eius ut verum corpus
probaret. et adoraverunt eum tamquam fi
dem tunc astruentes. ipsa Christi
[illegible] adorabunt
te [illegible] ostendit adorationem pro
dem illuminatam [illegible] accedite ad
eum [illegible] tenere [illegible]
tempus [illegible] cum et non
de [illegible] adorant pro
bitatis exhibitionem [illegible] do
minum [illegible] adorabis. Tunc
ait illis Jesus. hic ostendit quod
denunciatio apparitionis sit in ea
facienda ubi tangit primo mulierum
affectionem 2o describit denuntia
tionis instructionem quid et quibus
denunciandum. Vel Ite nunciate
fratribus meis. et sic Tunc ait illis
Jesus Nolite timere. sicut cum venit
[illegible] gaudentibus
ita timorem excludit [illegible] timentibus
eum dicat nolite timere ubi replicat
verum angeli [illegible] et predicet

[alterius] angelum [illegible] missum. Ite nunti
ate fratribus meis. i. apostolis et aliis [illegible]
[illegible] non confundit illos vocare
fratres. ut eant in Galileam. ibi me
videbunt. Hic determinat locum
apparitionis et promissam visionem ut
ex loco probetur vitas [illegible] at
tendatur [illegible] sed quare post
resurrectionem [illegible] vocat fratres
[illegible] ut [illegible] resurrectionem [illegible]
ut ad honorem et amorem [illegible]
[illegible] fraternitas [illegible]
que fratrem [illegible] debitum
et corruptit dissolutum que [illegible]
sequitur absentem [illegible]
applaudit in [illegible] non desit pla
catum non [illegible] natum [illegible]
ut [illegible] quod angelus
discipulos vocat dominus vocat apostolos
[illegible] angelus vocat eos discipulos
[illegible] debite dominus [illegible]
honorem [illegible] aut [illegible]
vocat eos [illegible] quod [illegible]
[illegible]
[illegible] posuerunt
esse quasi unus [illegible] que
cum abiissent [illegible] testimonium [illegible]
[illegible] testimonia virorum
malorum i. custodum. ubi ostendit
primo quod [illegible] testimo[nium]
[illegible] 2o quod corrupti [illegible]
[illegible] testimonium [illegible]
aggregati cum senioribus [illegible] ad pro
bationem [illegible] testimonium [illegible]
[illegible] testes quo loco [illegible]
[illegible] testificatum [illegible]
ergo [illegible] cum abiissent
ad explendam missionem [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] ecce quidam de custo
dibus qui viderunt [illegible]
[illegible] Cum ve
nerunt in civitatem [illegible]
ut magis esset publicatum [illegible]
[illegible] sacerdotum ut in
suspicabilius esset testimonium

omnia que facta fuerant ut esset presum
si quis fuerit [illegible] mulieres ingresse
de in monumentum custodibus ibi consisten-
tibus, quare custodes non timuerunt
eas [illegible] quando mulieres viderunt
custodes territos et angelos se
alloquentes, ingresse sunt. Videmus
ergo. Nicodemi habetur quod custodes
dixerunt ad principes: audivimus
angelos loquentes ad mulieres que
ad sepulcrum venerant, quod surrexit
dominus et precedit eos in galileam.
Tunc illi dixerunt: que sunt
mulieres ille et quare non tenuistis eas?
Responderunt: que sunt mulieres ille
nescimus, et pre timore angeli qua-
si mortui facti sumus, quomodo ergo eas ap-
prehendere potuimus. Et congregati cum
senioribus testimonium corruptio. Ubi
audit primo corruptionis causam
que fuit affectus cupiditatis. Pro
corruptionis affectum que fuit a
testato [illegible] i. at illi accepta pe-
cunia. 2o corruptionis sequela
fuit iniectus [illegible] iudeos
ubi et [illegible] illud [illegible]
corruptionis insinuat [illegible] pecunie
largitionem, quia pecuniam co-
piosam dederunt militibus [illegible]
tionis dicite quia discipuli eius
venerunt [illegible] promissionem [illegible]
hoc auditum fuerit a preside et
ita corrumpunt [illegible] ad [illegible]
[illegible] pecuniam largita
[illegible] militibus [illegible]
[illegible] promissa [illegible]
[illegible] sunt [illegible] ad
[illegible] militibus [illegible] accepta
[illegible] pecuniam copiosam dede-
runt [illegible] ad [illegible]
[illegible] hanc pecuniam non acce-
perunt debuerunt [illegible] discipu-
[illegible] dicentes dicite ad de-
[illegible] fama quod discipuli
eius venerunt nocte et furati
sunt eum nobis dormientibus
ecce apertum mendacium [illegible]

si dormierunt quomodo testes esse potu-
erunt [illegible] fuerunt [illegible]
[illegible] in [illegible] [illegible]
[illegible] mendacium [illegible] dicebat
qualis fuerunt homines pauperes
[illegible] appropinquare [illegible]
tes ne [illegible] si pecunie [illegible]
corrumpi [illegible] que apud discipulos
tantum [illegible] [illegible]
post magna avaricie [illegible]
annis [illegible] quid [illegible]
[illegible] dimittit [illegible]
[illegible] tu discipulum [illegible] committe
[illegible] papiraste [illegible]
tes custodientes [illegible]
[illegible] pecunie [illegible]
ambitio et subtile malum [illegible]
[illegible] post [illegible] artificium
[illegible] parens [illegible]
[illegible] fames [illegible]
[illegible] cordium
ex remediis morbum [illegible] ge-
neris [illegible] languorem.
Et si hoc auditum fuerit a preside [illegible]
quod fuerit sublatum sit, nos timeatis
suadebimus ei ne [illegible] a vobis
exigat et securos vos faciemus
[illegible] [illegible] novo:
docuerunt linguam suam loqui
mendacium ut iniqui agerent.
Et accepta hic audit corruptionis
effectum [illegible] testimonium [illegible]
[illegible] correspondencia. At illi accepta pecunia quia
corrupti [illegible] ad [illegible]
[illegible] quia [illegible]
[illegible] fecerunt [illegible]
quia decepti [illegible] ad rationalem
et sic [illegible] sunt [illegible]
[illegible] hominem [illegible] ecce cor-
ruptionis sequela [illegible]
[illegible] in iudicibus quia [illegible]
[illegible] id apud iudeos [illegible]
[illegible] et [illegible]
[illegible] hodiernum diem [illegible]
[illegible] iudeis [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] mendacium

et noluerunt quia erant discipuli sicut
discipuli eius venerunt nocte et hoc
videtur minus consonum dictis de nos
te [illegible] velle [illegible] tam
ad [illegible] adiciunt quod
sampson [illegible] media nocte
surrexit et [illegible] portas [illegible]
[illegible] per [illegible] delictis
[illegible] glo de resurrectione domini
quia [illegible] angeli
angeli de [illegible] tenet [illegible]
[illegible] dicit [illegible]
aut [illegible] fuisse
mortuum [illegible] diebus [illegible]
sionem [illegible] fuisse [illegible]
[illegible] dicebat
eos [illegible]
sunt [illegible] in [illegible]
aut discipuli post testimonium mulierum
[illegible] testimonium apostolo
[illegible] quod [illegible] apostolo
[illegible] quibusdam [illegible] adora
tionis [illegible] cum [illegible]
[illegible] dubitacionis [illegible] quidam [illegible]
[illegible] dubitabant [illegible] admotione du
bitatur [illegible] ihesus loquitur
[illegible] aut discipuli ab
ierunt [illegible] secundum aug
et bedam in galileam in montem
thabor ubi [illegible] ihesus
ubi [illegible] se visibilem [illegible]
[illegible] ipsius [illegible] aut sunt
[illegible] vos in galileam [illegible]
quia in galileam voluit aparere
primo ut [illegible] homines [illegible]
ibi plura miracula operatus est [illegible]
amplius [illegible] et ideo melius
[illegible] ut [illegible] se [illegible]
de iudeis ad gentes galilea in
[illegible] transmigracio [illegible] ut [illegible] trans
migrare de viciis in virtutes de vir
tute ad virtutem [illegible] ut [illegible]
transmigracione de istis [illegible]
tem quo nos [illegible] [illegible]
transmigracio in qua videbimus eum
sicuti est [illegible] dixit vobis ibi [illegible]
debitis et videntes eum [illegible]
adoraverunt [illegible] ad
[illegible] in oblectacione [illegible]

[illegible] quidam aut dubitaverunt
[illegible] [illegible] ex
istimabant se videre spiritum [illegible] quod
discipuli [illegible] non
tam illorum [illegible] qui [illegible]
fuit [illegible] argu
ment [illegible] et [illegible]
[illegible] [illegible]
[illegible] et manibus [illegible]
de [illegible] solo non [illegible]
[illegible] quod [illegible] dubitacio
[illegible] dubius [illegible] adiuna
[illegible] sicut [illegible]
aut non [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] sicut [illegible]
[illegible] qui [illegible]
[illegible] fideles sicut iude
[illegible] ex [illegible]
dit [illegible] et attendens ihesus [illegible]
[illegible] amore [illegible]
[illegible] cum [illegible] et attendens [illegible]
familiaris [illegible] eius solabi
[illegible] patent [illegible]
[illegible] in [illegible]
[illegible] qui [illegible]
bat [illegible] modo [illegible] reg
nat [illegible] impleat illud fi
at voluntas tua sicut in celo et
[illegible] data [illegible] omnis
[illegible] potestas non dicit [illegible]
[illegible] potestas [illegible] po
tenciam potestas [illegible] quia
de illa [illegible] potuerunt aperire
[illegible] ut [illegible] eius af
fectione in passione [illegible] quia
ad impotenciam sequitur [illegible]
non ita [illegible] data [illegible]
aut intelligitur [illegible]
[illegible] ab [illegible] non
[illegible] datam aut [illegible]
[illegible] ex
[illegible] modo data
[illegible] data [illegible]
[illegible] vel [illegible]
illud [illegible] quo [illegible]
in [illegible] data [illegible]

quo ad maiestatem quia fortitudo
eius abscondita in passione / apparuit in nomine Jesu autem dicit ex potestate
sua summitatem quia concessa dati sunt
ei a[illegible] quo ad virtutem notam quo ad effectum [illegible]
in qua premittebatur ubi et [illegible]
et cum dicat in celo et in terra quia
non dicit eum in [illegible] 2o [illegible] potestas
in [illegible] duobus in [illegible] super
in [illegible] probatur cum ut in nomine
Jesu omne genu flectatur celestium
terrestrium et infernorum / Item quarto
de forma baptismi euntes ergo
docete / ad [illegible] dicte.
[illegible] testimonium [illegible] catum [illegible]
[illegible] quod audit
primo ex [illegible] omnibus gentes
2o [illegible] divina cooperatione
ibi Et ecce ego vobiscum sum / ad [illegible]
universalis ecclesie [illegible] mandatum
[illegible] de docendo in
fide 2o de baptizando in [illegible]
ibi baptizantes eos 3o de
instruendo [illegible] ad operandum [illegible]
mandatum Christi [illegible] docentes eos
servare omnia / [illegible] ordo primo
docendus auditor deinde fidei
sacramento imbuendus / deinde
ad mandata servanda instruendus
quia nisi anima prius fidem recipiat
non est dandus baptismus
[illegible] baptismus si [illegible] insistit
[illegible] operibus [illegible]
[illegible] operatores in vineam
suam [illegible] dicit Euntes [illegible]
[illegible] euntes ibant et flebant mittentes
semina docete fidem omnes
gentes [illegible] hic quod dicit
[illegible] in vineam [illegible] ne
euntes 3o quod [illegible] negligentes
qui nec nolunt docere [illegible]
[illegible] ignorantes qui docere nesciunt
[illegible] omnes gentes
[illegible] personarum acceptores [illegible]
ad [illegible] baptizantes

eos in nomine patris et filii et spiritus sancti
Joh[annis] 3o Nisi quis renatus fuerit ex
aqua et spiritu sancto [illegible] quia fides sine
operibus mortua est ideo addit
docentes eos servare et presentem
[illegible] omnia quecumque mandavi
vobis quia qui offendit in uno factus
est omnium reus Jacobi 2o Et ecce
hic subditur [illegible] / de Christi
cooperatione in ecclesia sine fine [illegible]
cooperationis divine [illegible]
[illegible] cum dicitur Et ecce / dicit [illegible]
addit ego vobiscum sum [illegible]
[illegible] ad summam [illegible] quia
magna in [illegible] eos [illegible]
Et ecce ego vobiscum sum [illegible]
divine [illegible] cooperatione laboris [illegible]
[illegible] sacramentalis [illegible] ad consummationem
seculi in quo omnes
sequentes [illegible]
[illegible] consummationem ne [illegible]
[illegible] que simul [illegible]
[illegible] dissolvunt [illegible] bona
sine fine [illegible] ad que nos
perducat qui est benedictus in secula
secula Amen amen Amen amen

Expliciunt dicta Nico
lai gone feria secunda
post trinitate anno
dni M° Nonagesimo
iiii° [illegible] trenti[illegible] treu
tis no computatis